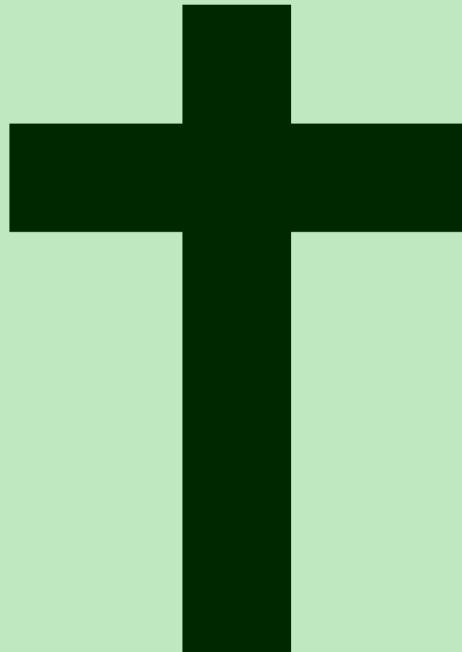

Gela Liwai

Lotaŋanagaxi

Aneotedogoji

New Testament in Kadiwéu (BR:kbc:Kadiwéu)

Gela Liwai Lotaŋanaŋaxi Aneotedoŋoji New Testament in Kadiwéu (BR:kbc:Kadiwéu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kadiwéu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kadiwéu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

7128a549-e957-5460-8c56-0f5281edf264

Contents

MATEUS	1
MARCOS	64
LUCAS	103
JOÃO	166
ATOS	208
ROMANOS	269
1 CORÍNTIOS	296
2 CORÍNTIOS	320
GÁLATAS	338
EFÉSIOS	349
FILIPENSES	360
COLOSSENSES	367
1 TESSALONICENSES	374
2 TESSALONICENSES	380
1 TIMÓTEO	384
2 TIMÓTEO	393
TITO	399
FILEMÔM	403
HEBREUS	405
TIAGO	427
1 PEDRO	435
2 PEDRO	444
1 JOÃO	449
2 JOÃO	456
3 JOÃO	457
JUDAS	459
APOCALIPSE	462

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ MATEUS

Jesus eledi enidite Mateus niçijo maleekoka iolatedicoace niçijoaa dooze ȝoneleegiwadi modiotibece. Jesus maleedaça eniditeta, Mateus libakedi me dibatibigege dinyeelo anoyajigota ninionigi-eliodi romaanotedi, idaağıda me judeu. Odaa joaniğıdaa leeğodi me neleğedi eletidi judeutedi. Mateus eledi oyatigi me Levi. (Awiniteloco miditağa Mateus 9:9; Marcos 2:14).

Mateus me idí nağadi notağanağaxi didikotibige noiigi judeu me ikeetiogi mewi Jesus niçijağıja niçicoa ane niże Aneotedoğoji me Gonewikatitoğodi. Elioditibece me yalağatalo Aneotedoğoji ane lotaşa miditaşa liwai oxiiğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi ane yalağate Jesus, midiwataşa notağanağaxiidi ane iditedini Moisés, maditaşa lotağanağaxi enaco, codaan midiwataşa notağanağaxiidi anoidí niçijo anoyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji.

Mateus iditedini liiğaxinağaneğeco Jesus aneneğegi ida ane jaoğate. Liiğaxinağaneğeco Jesus ane yalağata:

- (1) Ane leeditibige me ee lewişa niçina oko Aneotedoğoji baanaşa iiğe laaleğenali, codaan niçica ane yajigotediogi Aneotedoğoji.
- (2) Niçica ane iiğete Jesus niçijo anodiotibece mowo niçijo me imonya moyeloğoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus, codaan me iiğe moicilatidi eelotaginadi.
- (3) Natematiko Jesus anida ane iciaceeketetege me ȝodiığaxi.
- (4) Liiğaxinağaneğeco Jesus anoyalaga gela loiigi Aneotedoğoji.
- (5) Liiğaxinağaneğeco Jesus anoyalaga niçicoa owidijedi nokododi, codaan niçica anodaagee nige dopitedijo.

Mateus eledi yalağata lanikegi Jesus, codaan me loenataka anoikee anijo. Eledi yalağata anodaagee nelogododipi noğoyakadi moyeloadi, codaan eledi yatemati niçica anodaagee naşa yewiğatace.

Ica jotigide laamipi Jesus Cristo (Lucas 3.23-38)

¹ Niçidi noiigi joaniğıdiaa jotigide laamipi Jesus Cristo. Jesus ida aneetetege licoğegi Davi, ane licoğegi Abraão.

² Abraão jiğijaa eliodi Isaque, Isaque jiğijaa eliodi Jacó.

Jacó jiğijaa eliodi Judá ijaa nioxoadipi Judá.

³ Judá ijoa itoataale lionigipi ȝoneleegiwadi, onijoteci liboonağadi Peres ijaägeledi Zera, ajaa eliodo Tamar.

Peres jiğijaa eliodi Esrom, Esrom jiğijaa eliodi Arão.

⁴ Arão jiğijaa eliodi Aminadabe, Aminadabe jiğijaa ane eliodi Nasam. Nasam jiğijaa eliodi Salmom.

⁵ Salmom jiğijaa eliodi Boaz, Boaz eliodo liboonağadi Raabe. Boaz jiğijaa eliodi Jessé.

⁶ Jessé jiğijaa eliodi Davi, Davi anijo me inionigi-eliodi.

Davi eliodi Salomão, eliodo Salomão nağajo anijo me lodawa Urias.

⁷ Salomão jiğijaa eliodi Roboão, Roboão jiğijaa eliodi Abias,

Abias jiçijaa eliodi Asa.
⁸ Asa jiçijaa eliodi Josafá,
 Josafá jiçijaa eliodi Jorão,
 Jorão jiçijaa eliodi Uzias.

⁹ Uzias jiçijaa eliodi Jotão,
 Jotão jiçijaa eliodi Acaz,
 Acaz jiçijaa eliodi Ezequias.

¹⁰ Ezequias jiçijaa eliodi Manassés,
 Manassés jiçijaa eliodi Amom,
 Amom jiçijaa eliodi Josias.

¹¹ Josias jiçijaa eliodi Jeconias ijaagijo nioxoadipi. Niçijo malee yewiça Josias, odaa niçijo laxakawepodi loiigi Israel joçoyadeegi loiigi Israel digoida niçotedi Babilônia midiaagi me niwilogo jedipi.

¹² Niçijo noiigi noçoyadeegiticogi Babilônia,
 odaa Jeconias jiçijaa eliodi Salatiel,
 Salatiel jiçijaa eliodi Zorobabel.

¹³ Zorobabel jiçijaa eliodi Abiúde,
 Abiúde jiçijaa eliodi Eliaquim,
 Eliaquim jiçijaa eliodi Azor.

¹⁴ Azor jiçijaa eliodi Sadoque,
 Sadoque jiçijaa eliodi Aquim,
 Aquim jiçijaa eliodi Eliúde.

¹⁵ Eliúde jiçijaa eliodi Eleazar,
 Eleazar jiçijaa eliodi Matã,
 Matã jiçijaa eliodi Jacó.

¹⁶ Jacó jiçijaa eliodi José,
 José jiçijaa lodawa Maria.

Maria jaçajaa eliodo Jesus, ane liboonaqadi Cristo.

¹⁷ Jiçidaagee jiçijoa catooze noiigi ixomaqatijo anida aneetege licoçegi Abraão neçepaäcota Davi, odaa idaägee ijoa catooze noiigi ixomaqatijo anida aneetege licoçegi Davi neçepaäcota Jeconias anoyadeegiticogi Babilônia. Idaägee ijoa catooze noiigi ixomaqatijo anida aneetege licoçegi Jeconias neçepaäcota José, niçijo lodawa Maria eliodo Jesus.

Lanikegi Jesus (Lucas 2:1-7)

¹⁸ Jiçidaagee neçenitedini Jesus. Maria, ane eliodo Jesus, eka doletibige me lodawa ica José. Pida anaga lodawa niçipilege, codaa Maria anigica daga nadi çoneleegiwa. Pida Liwigo Aneotedoçoji eo me ipilege. ¹⁹ José, niçijo ane doletibige me lodawa Maria, çoneleegiwa ane içenağa, codaa mele. Ja domaga lowoogo me ika Maria, pida adomaşa yemaa me ibolikatidi Maria lodoxi niçidi noiigi. Joaniçidaa leeçodi me domaga lowoogo me ika Maria me diçica ane yowooçodi niçica oko. ²⁰ Niçijo naşa lowoogo me daçadiaa lodawa Maria, odaa ja dige. Igée ica niaanjo Aneotedoçoji me dinikeeta. Odaa oneeta, “José, anida anenitege licoçegi Davi, jinaga domaga adoiita me çadodawa Maria. Igaataşa Liwigo Aneotedoçoji aneo nigaanigi catiwedi Maria le.” ²¹ Odaa Maria dinigajetece nigaanigawaanigi, odaa awii me liboonaqadi Jesus, leeçodi jiçijaa napitaqadi loiigi libeyaceçeco.”

²² Odaa jiçidaagee niçica niciagi eo me icotece niçijoa lotaga niçijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji niçijo jotigide, niçijo naşa yalagata aneeteta Goniotagodi, mee, ²³ “Digawini! Ani awicije anicota me ipilege, pida anigica me nadi

gōneleegiwa. Odaa jiġidi lionigi, odaa joġowo me liboonaġadi ‘Emanuel.’” “Emanuel” niġina anejinaġa iniwa “Aneotedoġoġi mokotaġa”.

²⁴ Naġa nioodi José, odaa jeġeo niġijo niaanjo Aneotedoġoġi ane iigeta meo. Odaa José ja lodawa Maria. ²⁵ Pida anijica daqa loomatewa Maria neġepaa dinigajetece odoejegi lionigi. Odaa José jeġeo me liboonaġadi Jesus.

2

Icoa icoġaġa anoicogoticogi ane icogotigi nigoi

¹ Jesus lanikadi aca nigotaġa Belém ane nipodigi Judéia, niġijo me inionigi-eliodi Herodes. Niġija nokododi icoa gōneleegiwadi ane libakedi moiġoaditalo yetetitedi oicoġoticogi nigoi, igotibeci nigotaġa Jerusalém. ² Odaa ja nigikanaġa, modi, “Igame diġetigi ica nigaanigawaanigi ane icota me ninionigi-eliodi judeutedi? Jowooġotaġa neġenitini, igaataġa jinataġa ajo notedi digoida nigoi. Odaa janagaga me joġeeġata.”

³ Naġa wajipatalo Herodes lotaġa niġija gōneleegiwadi, odaa eliodi me doġowikomata, codaa eliodi okotigi nigotaġa Jerusalém eledi noġowikomataaġa. ⁴ Odaa ja yatecoġotee niġijo anoiġe sacerdotitedi, ijaa niīgħaxinaġanadi anodiiġaxinaġatece lajjoinaqneġeco Moisés. Odaa Herodes ja niġetiniwace ica ane lanikadi icoa Cristo, niġija Aneotedoġoġi ane niiġe meote me godewiġatace. ⁵ Odaa joġoġidi, modita, “Lanikadi Belém nipodigi Judéia, leeġodi mee anigepidigjo niġijo anoyeloġoditedibece Aneotedoġoġi lowooko,

⁶ ‘Akaami Belém nipodigi Judéia,
akamaġakaami akaami gōneġe liwigotigi eletidi nigotadi Judéia.
Igaataġa digoina makaamitaġa lanikadi niġica ane icota me lacilo,
ane dowediteloco yoġi Israel micataġa nowienoġodi waxacocoli’.”

⁷ Odaa Herodes jeġeniditiogi ica anokeġipi anoicogoticogi nigoi igo dakapetege me diġica ane yowooġodi. Odaa ja niġetiniwace niġica noko noġonadi naġaca yotedi ane nodi. ⁸ Odaa niġidiaaqidi ja imonyatibigiwaji migotibeci nigotaġa Belém, meetiogi, “Emiitiwaji, odaa oleetibige mowooġoti ane diġetigi niġica nigaanigawaanigi. Nigakati, odaa awii yeemidi, amaleeġaġa jakadi maġaġa ejigo joġeteta.”

⁹ Noġowajipatalo lotaġa niġini inionigi-eliodi, odaa joġopitibeci niġija anokaġa. Eqidaa diitcogi me wiċċejja, odaa joġonadi ajaqajlo naġajo yotedi anonadi diġetegħi nigoi. Odaa naġajo yotedi jiġi lodee niġija anokaġa, odaa ja nicoti ditibigimedi niġijo diimicawaanigi aneitice nigaanigawaanigi. ¹⁰ Noġonadi naġajo yotedi ane idei ditibigimedi niġijo diimicawaanigi, odaa eliodi me ninitibigiwaji. ¹¹ Odaa noġodakatiwece niġijo diimicawaanigi, joġonadi nigaanigawaanigi manitaġa Maria ane eliodo nigaanigawaanigi. Odaa joġoyamaġatedini lokotidi lodee niġijo nigaanigawaanigi, odaa joġodoġeteta. Niġidiaaqidi joġoyomoke aca lowoodaġaxi anonadeegi, onoġa icoa liboonaga anonadeegħi nigaanigawaanigi. Odaa joġoyajigo icoa liboonaga, oolo, ica namoko godatobi ane liditeġe lanigi niġina moyaleġi, idaa ica pomaada ane liditece lanigi codaa dakake loojedi. ¹² Niġijo naġa niotaġa, odaa ja nigeġa, odaa oigee Aneotedoġoġi me ibodicaxi me daġadliaaqidħia igotinece minni taġħid Herodes. Odaa joġodiottici eledi naġi mopiticogi niifotedi.

José, Maria ijaa lionicawaanigi ialetiċogi Egito

¹³ Niġidiaaqidi noġopitibeci niġijo anokeġipi, José ja igee ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoġoġi me dinikeeta, odaa meeta, “Adabititini, abaata nigaanigawaanigi, aniaa eliodo, ialetiċogi niiġi Egito! Idiaaqoni nigepaa jao ġaddeemidi nige yakadi madopilitiġo, igaataġa Herodes doletibige me yeləodi niġidi nigaanigawaanigi.” ¹⁴ Odaa José jiġitibgi, ja nibatine nigaanigawaanigi ajaa eliodo, ijaqjiso niġijo enoale José jiġiġo Egito. ¹⁵ Odaa niġidiaaqi Egito neġepaaqidota me yeleo Herodes, odaa joaniġidaa mewi me

icotece ane lotaşa Goniotagodi Aneotedoşoji, ganigepidişijo nişijo anoyelosoditedibece Aneotedoşoji lowooko ane iditedini, “Odaa jiniditalo ionigi me noditicogi Egito.”

Herodes diiğenatakatiogi monigodi nigaanigipawaanigi

¹⁶ Naşa nadi Herodes moinaale nişijo anokegipi anoicoşoticogi nigoi, odaa eliodi me deligide. Odaa ja diiğenatakatiogi monigodi iditawece nigaanigipawaanigi anidiwa itoataale nicaaşape, ane nişeladimigipitigi Belém, codaan me minoataşa inoa nipodaşa ane ipegitege nigotaşa. Eo nişida loenatagi leeşodi yowoşodi neşeote itoataale nicaaşape naşajo yotedi naşa dinikeetiogi nişijo anokegipi. ¹⁷ Odaa jişidaaşee naşa icotece nişijoa Jeremias lotaşa, nişijo ane yelosoditibece Aneotedoşoji lowooko, nişijo mee,

¹⁸ “Manitaşa nigotaşa Ramá jajipaşa layaageşegi oko me nacaagaşateloco, eliodi me agecaşgalodipi.

Jaşajaa Raquel ane dacaagetibece leeşodi lionigipi.

Dacaagetibece, odaa aşica ane yakadi me yocaşaneşe leeşodi iditawece ja nigo.”

José ja dopi me icoşoticogi Egito

¹⁹ Nişidiaşa Herodes naşa yeleo, odaa José ja dige digoida Egito. Igee ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoşoji me dinikeeta. ²⁰ Odaa nişica aanjo jeşetea, “Onitibige, anibaatine nigaanigawaanigi aniaa eliodi, odaaşopiliticogi nipodigi Israel, leeşodi nişijo ane domoşoyeloadi nişini nigaanigawaanigi aşaleegica, ja nigo.” ²¹ Odaa José jişitibigi, nibatine nigaanigawaanigi, ajaa eliodi, odaa ja dopiticogi nipodigi Israel. ²² Nişijo nişicoticogi, odaa ja dibodiceta Arquelau, lionigi Herodes, me nişiniaş diiğenataka waxodi limedi eliodi. Joanişidaa leeşodi José me doita midiaşgi. Odaa José ja dige, igee Aneotedoşoji meote leemidi. Odaa jişigo nipodigi Galiléia. ²³ Odaa jişidiaşa mani nigotaşa Nazaré. Odaa jişidaaşee micotece lotaşa nişijo ane yelosoditibece Aneotedoşoji lowooko nişica jotigide, nişijo mee, “Oyatedigi me Nazareeno.”

3

Latematigo João Batista

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-18; João 1.19-28)

¹ Naşa ixomaşatedice icoa nicaaşape, ijo ica şoneleegiwa ane liboonaşadi João Batista jişigo nipodigi Judéia ane diğicata nişeladimigipi. Odaa jeşetiogi nişidi oko anodiita, ² “Adinilaanitece şabeyaceşecotiwaji! Igaataşa nişica noko ja nişiki Aneotedoşoji me iże laaleşenali oko.”

³ Nişica jotigide Isaías ane yelosoditedibece Aneotedoşoji lowooko, yalaşata João, nişijo mee,

“Ida oko ane ignedi me dotaşa miditaşa nipodigi ane diğica nişeladimigipi, anee, ‘Oenitece ligi Goniotagodi me ixomaşatedijo!

Codaan awiitiwaji naigi ane dixoke nigepaa enotedijo.”

⁴ João dinixotinigi nowoodi gameelo lamodi onibila, codaan ibake goenaşadi ewacogo, liweenigi şonipidi inaa napigo. ⁵ Eliodi oko igitibeci mowajipatalo lotaşa João, nişeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém, codaan me nipodigi Judéia, codaan midiwatawece nipodaşa ane ipegitege akiidi Jordão. ⁶ Odaa nişijo oko joşoyatemati libeyaceşeco odinilaatece, odaa João nilegetiniwace midi akiidi Jordão (moikée noşoika mowo ane beyagi).

⁷ João nadi me eliodi nişijo fariseutedi ijaa saduceutedi anigotibeci midataşa me dinilegetibiwaji. Naşa nadi, odaa jeşee, “Nişida makaamitiwaji şadiciagi nişinoя laketedi ane diniweneene! Aleetibigliwaji daşa şadiwokoni nişica noko nige iloikatidi Aneotedoşoji nişina oko leeşodi libeyaceşeco? ⁸ Pida oleetibige mawii ane mikeeni mewi naşadinilaanitece şabeyaceşeco. ⁹ Jinaşaleetibige daşa şadiwokoni

niçina menitibecetiwaji, ‘Ida anejinaqatege licoğegi Abraão.’ Igaataqa ejitaqawatiwaji Aneotedođoji me yakadi meote niçidiwa wetiadi me lionigipi Abraão. ¹⁰ Ja niłegi niçica noko Aneotedođoji me iloikatidi niçina oko leeğotedi niçinoa libeyaceğeco. Jiciaceeketege nağana niale anidiwa onateciğidiwa nokododi, odaa ja nakagidi napalite litodi. Inoatawece niçinoa niale ane dağa yajigo ela anele, onakagidi, odaa oyokoletiogi minitaga noledi. ¹¹ Gadilegenitiwaji jatitaqawa ninyoğodi me jikee madinilaanitece ęabeyaceğeco. Pida ina oko anenagi nigidiaqidi ane nağaxatiloco. Niçini oko nige ęadilegenitiwaji, odaa ibake Aneotedođoji Liwigo micataqa dağa noledi me ęadapitagati. Dağaxa me notoedi, aiciagi, coda dağaxa me ęoneğegi, caticedi ee, odaa oteğexaaqaga jakadi me joyağadi liwelatedi. ¹² Ja igo me iolatedice niçina oko anele me yawalacetege niçina oko ane beyagi. Liciagi niçijo oko anani nibeneela libaağadi, baanaqa dinenyağadi me iolatice idiwatawece niçicoa leyeema lapadi. Odaa ja yotete nileyememantaqaga lotetenağanagaxi, pida niçijoa lapadi başa yalegi minitaga noledi ane dağa ipe.”

João naqa ilege Jesus

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Niçijoa nokododi, Jesus ja noditedicogi nipoçigi Galiléia. Odaa jiğigo akiidi Jordão mağaga dinilege midataqa João. ¹⁴ Pida João ayakadi mele coda adomağaa yemaa me ilege Jesus. Odaa mee, “Akaami anagi meetaga mağaga adinilegeni. Pida jeğepaşa domaga leeditibige madilegeni.”

¹⁵ Pida mee Jesus, “Awii ane jemaa, adiwikodenı adilegeni! Odaa ja jaoğa Aneotedoğoji ane yemaa.” Odaa João ja niwoditema.

¹⁶ Niçidiaqidi João ja ilege Jesus, odaa aqica dağa leegi Jesus naqa daxoditedita ninyoğodi, naqa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja nadi me domoke ditibigimedi, coda jağaga naditetege Liwigo Aneotedoğoji me dinikatelogo dinanatigi yotibi, odaa ja nicotelogo. ¹⁷ Odaa digawini! Niçijo oko joğowajipata ica nigegi digoida ditibigimedi, anee, “Niçidoa Ionigi yemaanigi. Eliodi me idinitibeci leeğodi Idaaşidoa.”

4

Godaxakawa icaaniqigotalo Jesus

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Niçidiaaqidi Liwigo Aneotedoğoji ja yadeegitedicogi Jesus miditaqa nipoçigi ane yadilo ane diğica niçeladimigipi, odaa jiğicaaniqigotalo godaxakawa me dinetalo Jesus.

² Jesus ayemaa mica ane yeligo niçijoa cwareenta nokododi, odaa niçidiaqidi ja niçicile. ³ Odaa niçijo godaxakawa, niçicotalo Jesus, odaa meetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoğoji, awii nağanı wetiga me paon.”

⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Lotağanağaxi Aneotedoğoji diniditeloco, ‘Me diğinokina niweenigi meo me yewığa oko. Pida leeditibige mowajipatalo coda mowo inoatawece Aneotedoğoji ane lotaga.’”

⁵ Niçidiaqidi godaxakawa ja yadeegitedicogi Jesus digoida nigotaga Jerusalém, nigotaga anida aneetege Aneotedoğoji. Odaa ja yadeegitedibigimece ditibigimedi liçeladi Aneotedoğoji, niçica liwai ane dağaxa me leigitibigimece. ⁶ Odaa godaxakawa meetalo Jesus, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoğoji, adinaxokitinece digoida natinedi, igaataqa lotağanağaxi Aneotedoğoji mee,

‘Aneotedoğoji niije niaanjotedi modoweditağaloco.

Olokaditəgawa me diğicata ęataciledi,

coda me dağa etaciloteda ęadoğonaka midiwataqa wetiadi.’”

⁷ Odaa Jesus ja igidi, “Pida maditaqa lotağanağaxi Aneotedoğoji diniditeloco, mee, ‘Jinaga adineenitalo Ganiotagodi Aneotedoğoji!’”

⁸ Niġidiaagidi godaxakawa ja yadeegitedicogi Jesus ditibigimedi naqajo wetiġa ane daqaxa me leegitibigimece, odaa ja ikeetalo iditawece noiigitigi niġina iiġo, codaa me niliicagajetecidi niġina iiġo. ⁹ Odaa godaxakawa meetalo, “Jajigotaqawa inatawece noiġi niġina iiġo me iiġeni, nige amakitedini godokotidi moġeetetiwa.”

¹⁰ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Emii, opili, Satanás! Igaataġa diniditeloco lotaqanaqaxi Aneotedoġoġi,

‘Ogeetetalu Ganiotagodi Aneotedoġoġi,
codaa ikani miniokiniwateda me gadiiġeni.’”

¹¹ Odaa godaxakawa ja ika Jesus, odaa aanjotedi jiġigotibeci, odoweditelogo.

Jesus jiġidaaġeyatedigi libakedi midi nipodigi Galiléia

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Jesus naġa dibodicete João Batista moniwilo, odaa jiġi nipoçigi Galiléia.

¹³ Aġidiaagitedice nigotaġa Nazaré, pida igo idiaa ligeladi nigotaġa Cafarnaum, ane ipegitege weiġi ane liboonaġadi Galiléia, nipoçigi Zebulom aniaa Naftali. ¹⁴ Odaa jiġidaa meo micotece lotaġa Isaías, niġijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoġoġi, niġijo mee,

¹⁵ “Miditaġa nipoçigi Zebulom aniaa Naftali,
naġi anigo weiġi nipođaġa aneite daato akiidi Jordāo,
nipoçigi Galiléia ane ligeladi niġijo ane daga judeutedi.

¹⁶ Midiwataġa niġidiwa nipođaġa,
niġijo noiġi aneiteloco miditaġa nexocaġa onadi aca lokokena loniciweġena.
Odaa naġani lokokena naloteloco iditawece oko aneiteloco niġidiwa nipođaġa
ane liciagi nipoçigi aneite niġinoa ēmaġaġa.”

¹⁷ Odaa Jesus jiġidaaġeyatedigi me yelogoditedibece latematiko, mee, “Adinilaanitece ġabeyaceġeco, igaataġa jiġipeġiteloco niġica noko Aneotedoġoġi nige iżżeġ laalegenali niġina oko.”

Jesus eniditediogi cwaatolo nomiigmigipi modiotece

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Jesus igotetece liniogotibibece niweiġi Galiléia, odaa ja nadi itoataale ġoneleegiwadi dinioxomigi, ijo ane liboonaġadi Simão (ane eledi oyatigi me Pedro) ijaa André. Odi-batalo noġojedi moyaa, oyokoletedinibibece leelatiidi midi weiġi me nomiigmigipi.

¹⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Anagi, aniwitici! Gadiġaxinitiħaji anemiita oko madeegħitalo Aneotedoġoġi, liciagi niġina mabaata noġojedi madeegħitiogi oko.” ²⁰ Odaa aqica daga leegi, joġoikatedice leelatiidi, odaa joġodiotecce Jesus.

²¹ Jesus igoawaanigi odoe, odaa ja naditediogi eletidi itoataale ġoneleegiwadi dinioxomigi, ane liboonaġadi Tiago ijaa João, lionigipi Zebedeu. Idiaaġi catinedi niwatece ija-aġeniodi, onapade icoa leelatiidi. Odaa Jesus jeġeniditediogi modiotece. ²² Odaa aqica daga leegi jidiae oyaladi Zebedeu, niġijo eniodi, ajaqajo liwatece, odaa joġodiotecce Jesus.

Jesus yelogoditedibece latematiko codaa icilatidi eliodi eelotagħinadi

(Lucas 6.17-19)

²³ Jesus igotedeloco idiwatawece nipođaġa Galiléia. Diġaxinagħedibbece minoataga liiakanaqaxiidi judeutedi. Yelogoditedibece ġobodicetedi anele micota me iżżeġ Aneotedoġoġi godaalegenali. Codaa nicilatiditedi iżjotawewece niġijoa eelotagħinadi, codaa me iżjotawewece niġijon ane nawikodeeġa. ²⁴ Nibodicetedi aneetece Jesus ilaagħiteloco iditawewece nipođigi Síria. Joaniġidaa leegħodi monadeegħitalo Jesus iżjotawewece niġijon eelotagħinadi. Odaa icilatidi inoatawece ane latopaco neelotika, codaa me niġinoa ane godileenaga, inoa anodakatiogi niwicidi abeyacäga, codaa nicilatiditedi yetoledi,

codaa me alejaadotedi ane dağadiaa ditineğe. Jesus nicilatidi ijotawece niğijo anenagitibeci midoatağa. ²⁵ Eliodi oko anodiotece. Idi ica noiigi anoicögoticogi nipoçigi Galiléia, idi anoicögoticogi micoatağa icoa deez nigotadi anei oko anodotağatigi nioladi greegotedi, idi anoicögoticogi nigotağa Jerusalém, codaa me nipoçigi Judéia, codaa midiwatağa nipoğaga daato akiidi Jordão.

5

Jesus niigaxitediniwace nigidi noiigi ane yatecogo minitaga nigijo lojotagadi

¹ Niğijo naşa naditetege Jesus niğijo noiigi-nelegi anenagitibeci midoatağa, odaa ja dalagatetedibigimece ica lojotagadi, odaa ja nicotedini. Odaa niğijo oko anodiotece joğodipegitalo. ² Odaa Jesus jiğidaağeyatedigi me niigaxinaağatediniwace.

Nığina ane ninitibiwaji

(Lucas 6.20-23)

³ Odaa mee,

“Niğina oko anoywooğodi me diğica ane leeğodi dağa dinanetibiwaji lodee
Aneotedoğoji,

Aneotedoğoji icota me iiğe laaleğenali niğidi oko,
joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁴ Niğina oko ane agecağalodipi nığina natigide,
Aneotedoğoji icota me yocağaneğe niğidi oko,
joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁵ Niğina oko ane diniwikodetibece lodee Aneotedoğoji,
Aneotedoğoji eote me nebi inatawece iiğe,
joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁶ Niğina oko ane doletibige ane iğenaga,
Aneotedoğoji icota meote meletibiwaji,
leeğodi me liciagi nığina oko ane nigodi nigigi,
codaa me ecibi.
Odaa nigoyakadi anoyeligo,
codaa anowacipe,
odaar jeğeletibiwaji.

Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁷ Niğina oko anoiwikode eledi oko,
Aneotedoğoji aağaga niwikodetediniwace,
joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁸ Niğina oko ane yapidi laaleğenali,
icota monadi Aneotedoğoji.

Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

⁹ Niğina oko ane ilakidetaciwage nığina oko anijo me nidelaşa,
Aneotedoğoji eetediogi me lionigipi.

Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

¹⁰ Niğina oko anoiatetibece leeğodi mowo ane iğenaga,
icota Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali codaa me yaxawatediogi.
Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibiwaji.

¹¹ Niğina oko nigodotağatibigağajitiwaji, nige etiğadiatenitibece codaa nige
odiyitatibigağajitiwaji, modi mawii ane beyagi, leeğodi me aniwiticitwaji,
odaar icota maniniitibecitiwaji. ¹² Enice aniniitibecitiwaji, igaataşa Aneotedoğoji
yotetetedağadomi digoida ditibigmeli niğica ganagajegi ane dağaxa mele. Igaataşa
jiğidaağee moiatetibeci niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo
jotigide. (Odaa Aneotedoğoji yajigotediogi nağajegi anele.)

*Gadiciagitiwaji yoci anaa lokokena
(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)*

¹³ Niçida makamägakaamitiwaji gadiciagi yoci liwigotigi inatawece oko. Pida niçina yoci nige aniaditema loniciwaşa ane dağa ika me beyagi niweenigi, odaa ağaleeğica şonimaweneğegi dağa agelaşatiti loniciwaşa. Odaa ağaleeğica ane jaoga, alati, odaa oko joşonipodi. (Odaa jişidaaşenitiwaji gadiciagi yoci, leeğodi aşikanitiwaji niçina ane beyagi dağa ibeyacağadi oko lewiga.) ¹⁴ Niçida makaamitiwaji aaşaşa gadiciagi naşana lokokena ane naloteloco inatawece oko, igaataşa ağica anaşatitini, leeğodi mikeeni catiwedi şadewişa ane yemaa Aneotedoğoji. Coda ağıca ane yakadi me yaşaditini nigotaşa anodabiteğeti ditibigimedi wetişa. ¹⁵ Ağica ane yalegi noledağaxi, oditaşa yapoşoditinigi anigetaşada naşaşaşa. Pida naşana noledağaxi oipeke ditibigimedi, mowo me naloteloco iditawece ane idei catiwedi diimigi. ¹⁶ Jişidaaşee ikani şanilokokenatiwaji me ídi, amaleeğaga oyakadi niçina eledi oko monadi şabakedi anele anawiitetiwaji, awii modoşetetibigimece Gadiodi ane ideite ditibigimedi.

Niğaxınaganeğegi aneetece lajoinaganeğeco Moisés

¹⁷ Jinaşaleetibige daşa janagi me jaşaadi lajoinaganeğeco Moisés, ijaa liğaxınaganeğeco niçijo anoyeloşoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Ee ajanagi daşa jaşaadi liğenatakaneğeco Moisés, pida janagi me jotete coda me jao me yeləş niçica anodiişaxinagatece. ¹⁸ Ejitaşawatiwaji niçina anewi. Nigeşaagicota me daa ditibigimedi, coda me iigo, ağica ane noşa gaantokaşidi niçinoşa liğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Ağica gaantokaşidi anonoşa nigeşaaa owidijegi noko nige ma niçina iigo. ¹⁹ Enice niçina oko ane daşa yotete okanicodaşica niğenatakaneğecawaanigi ane deşewi me şoneğegi, coda nige iğaxi eledi oko me deşeyiwaşadi, odaa niçini oko lionigawaanigi liwigotigi niçina oko Aneotedoğoji ane iige. Pida niçina oko ane yotete ijoatawece niğenatakaneğeco, coda maşaşa iğaxi eledi oko me yotete idiwatawece niğenatakaneğeco, niçini oko baanığiniae daşaxa me şoneğegi liwigotigi niçidi oko Aneotedoğoji ane iige. ²⁰ Igaataşa ejitaşawatiwaji icota Aneotedoğoji me iige şadaaleğenali, coda akaamitiwaji jişida anenitege nige daşaxa me şadeğenakitiwaji caticedi niçinoşa fariseutedi inaa niçina niğaxınaganaği anodiişaxinagatece lajoinaganeğeco Moisés.

Ayakadi daşa şodelatema şonişoxoa

²¹ Niçida makaamitiwaji jaşajipaata niçijo Moisés aneeta, aneetiogi jotigide şadaamipi, 'Jineşeloati eledi oko! Igaataşa niçina ane daije oyadeegiticogi minitaşa şonişinoğodi.' ²² Pida ejitaşawatiwaji niçina oko ane yelatema nioxoa me diğica leeğodi, niçini şonişinoğodi iwi niçica anodaşaşigota. Nigica aneeta nioxoa, 'Akaami yetole!' Joanişiniae oyadeegiticogi miditaşa seteenta lacilodi noiigi. Niçijo aneeta nioxoa me daşaxa me beyagi, ağaleeğica aneetege Aneotedoğoji, coda doidetibige Aneotedoğoji me iğetedicogi niçini oko minitaşa noledi ane daşa ipe. ²³ Enice nige emii Aneotedoğoji ligeladi madeegitalo noşeedi ditibigimedi nameja Aneotedoğoji, odaa analakitibige şanioxoa mijo me dinotigimadetasagi. ²⁴ Idiaşanitice şaboonigi lode nameja. Odaa ecogotace oleetibige me şadilakiitege şanioxoa, nigidiaşidi nige naşa şadilakiitege, odaa jaşajicitalo Aneotedoğoji niçica şaboonigitalo.

²⁵ Nigica ane lowoogo me şadadeegita şonişinoğodi me yeləşodi mida şadoenatagi ane beyagi, adinilakidenitege maleedigicoota şonişinoğodi. Igaataşa doidetibige daşa şadadeegiticogi minitaşa şonişinoğodi, odaa şonişinoğodi ja şadajicitogi iodaşawadi. Odaa iodaşawadi etişadixomitiwece niwilogonaşaxi. ²⁶ Ejitaşawatiwaji niçina anewi. Ağanotiticogitiwaji niwilogonaşaxi nigeşaagediani icoatawece niçicoa şanaaleweta niçijo şoneleegiwa.

Niğaxınaganeğegi ane yalaşata noşolaşatakanegegi

²⁷ Niğida makaamitiwaji jogowooğoti niğijo aneeta Moisés niğijo jotigide, negee, ‘Jinağa gadoomatewa iwaalo wadonağa.’ ²⁸ Pida ejitagawatiwaji, niçina şoneleegiwa ane iwita iwaalo ane dağa lodawa, odaa nige yowo me loomatewa, odaa catiwedi laalegena ja dogolagataka. ²⁹ Enice gagecoogeli nigeo mowoo ane beyagi catiwedi şadaalegena, odaa anoğaatice şagecooge, alati! Igaataga dağaxa mele maniatitema şagecooge, pida aşoyokoletiogi iditawece şadolaadi minitaşa noledi ane dağa ipe. ³⁰ Gabaagadi nigeo mawii ane beyagi, akagiti, odaa alati. Igaataga dağaxa mele maniatitema onidateci şabaagadi, pida aşoyokoletiogi iditawece şadolaadi minitaşa noledi ane dağa ipe.

*Niğaxinaganeggegi aneetece nalatağaneggegi
(Mateus 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*

³¹ Moditibece niğijo jotigide, ‘Niçina ane yaladi nağana lodawa, odaa leeditibige me yajigota notağanağaxi me ikee naşa yaladi lodawa.’ ³² Pida ejitagawatiwaji, inoatawece şoneleegiwadi anoiğe lodawa mopi, odaa nağani iwaalo nige wadotace, odaa nişini şoneleegiwa nalatoğodi jeğeo me doğolagataka nağani iwaalo. Codaa nişini gela lodawa nağani iwaalo jağaga doğolagataka. Idoka yakadi malati şadodawa nige şadogolagati.

Niğaxinaganeggeco aneetece me leeditibige me jaşa nigina anejinaşa me jaşa

³³ Codaa owoğotitiwaji anoditiogi niğijo jotigide şodaamipi, noğoditiogi, ‘Jinaşa inete niçina nağawii anigida şagegi, pida awii niğica ane enitalo Goniotagodi Aneotedoğoji mawii.’ ³⁴ Pida ejitagawatiwaji, nigawii şagegi, jinağabakeni liboonağadi anigetiğidi, oteğexaağaga eledi oko liboonağadi. Jinaşa aboonağateeni ditibigimedi mawii şagegi, igaataşa ditibigimedi jiğidiaağı me diiğenataka Aneotedoğoji. ³⁵ Codaa jinağabakeni liboonağadi niğina iiğ, igaataşa niğina iiğ liciagi nağana baanco aneite Aneotedoğoji me nipeneğetedini loğonaka. Codaa jinağabakeni liboonağadi Jerusalém, igaataşa nağani nigotaşa nebi Aneotedoğoji, minionigi-eliodi. ³⁶ Codaa jinağabakeni niboonağadi makamaşa şadacilo mawii şagegi, igaataşa aşica şanımweneğegitece şadacilo molii me diğica otığidatece şadamodi me yapacaşa migetaga nabidi. ³⁷ Pida nigawii şagegi, onexaageni, ‘Jao’, oğoa domige eni, ‘Ajao’, igaataşa dağawii eledi şagegi, niğida eledi şagegi ja icoğoticogi mijotaşa niğijo ane beyagi, şodaxakawa.

*Agele daşa joleegatibige me jojeteeşa
(Lucas 6.29-30)*

³⁸ Owoğotitiwaji niğijo jotigide moditibece, ‘Anoğaa ligecooğe niğina ane napoace ligecooğe eledi oko. Codaa aninokeni lowe niğina ane ninoke lowe eledi oko.’ ³⁹ Pida ejitagawatiwaji jinoğoojeteeta niğina aneo ane beyagitaşadomi. Nigica ane yabaketigi şadajice, odaa ajici eledi şadajice mağaga yabake. ⁴⁰ Nigica ane şadadeegiticogi minitaşa şoniwinoğodi me doletibige me dinigaanyetece şanoecağaxi, odaa ikanitece mağaga yadeegi şanibalito. ⁴¹ Nigica iodağawa ane iiğetaşawa moyağati loyağaka onadateci ciloomito, odaa adeegitema nigepaa itoa ciloomito. ⁴² Ediani niğina oko ane dipokotibece, codaa jinağaciiletema niğina ane dadilağataşawa.

*Leeditibige memaani şadaxakawepodi
(Lucas 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Owoğotitiwaji niğijo jotigide moditibece, ‘Leeditibige memaani şadóiigi, odaa şadelegedi niğina anakaami leleğedi.’ ⁴⁴ Pida ejitagawatiwaji leeditibige memaani şanelogododipi. Codaa oeni motağaneğeni niğina anetigadixoomitiwaji. Codaa otağaneğeni Aneotedoğoji mipokitalo meote aneletema niğina aneo ane beyagitaşadomitiwaji codaa niğina anetigadiatenitibece. ⁴⁵ Odaa jiğikeenitiwaji mewi makaami lionigipi Gadiodi ane ideite digoida ditibigimedi. Iniaaşınıwa dağaxa meletedoğodomi, igaataşa eote nağani aligeğe ane nebi me naloteloco oko anele, codaa

me niçina oko ane beyagi. Codaa niwakateetedigi ebici niçina oko ane iğenağa, codaa me niçina ane dağa igenaga.⁴⁶ Igaatağa nige inoka emaani niçina ane gademaanitiwaji, Aneotedoçoji ayajigotedağawatiwaji ğanağajegi, igaatağa niçina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, jiğidiaağidi analeetibige doğowidi libeyaceğeco, pida idiaağidi oyemaa lokaagetedi.⁴⁷ Nige anicenitiwaji codaa nige ikeenitiogi gademaanağaneğegi idiokidi gadoiigi, odaa ağawiitetiwaji anele caticedi niğidi eledi oko anowo, igaatağa niçina oko ane doğoyowooğoditeda Aneotedoçoji owo liciagi.⁴⁸ Odaa niçida makaamitiwaji leeditibige mawii aneletema inatawece oko liciagi Gadiodi ane ideite ditibigimedi, igaatağa idioka limedi meletetema inatawece oko.”

6

Jesus godiğaxi anodaagejinaga me jaxawanaga eledi oko

¹ Jesus eğidaa diitigi me dotaşa, odaa mee, “Adinowetitiwaji! Niçina nigaxawanitiwaji niçina anida lemağamatiigi, jinağawii lodox eledi oko, moleetibige metiğadiweniğideni. Igaatağa nigawiitiwaji me lodox eledi oko, odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi ayajigotedağawa ğanağajegi.² Enice niçina maxawani okanicodaağica oko anida lemağamatiigi, jinaşa adinelegenitiogi inatawece oko micataşa niçina oko anokowo meletibigwaji minoataşa niçino a niakanağaxiidi, codaa me ladicotiidi nigotaşa. Niğidi oko inoka odoletibige moiweniğide. Ejitağawatiwaji niçina anewi, niğidi oko jişidokida moiweniğide, odan ağıdibatege nağajegi ane domaşa yajigotediogi Aneotedoçoji.³ Pida niçina maxawani okanicodaağica oko anida lemağamatiigi, awii makamokakaami mowooğoti!⁴ Odaa jiğidaağee ağıca ane yowooğodi niçina maxawani niçina oko anida lemağamatiigi. Iniokinawateda Gadiodi me yowooğodi! Igaataşa başa nadi inatawece. Odan yajigotedağawa ğanağajegi lodox eledi oko.

Niğaxınağaneğegi anodaagejinaga me jotağaneğenaşa Aneotedoçoji (Lucas 11.2-4)

⁵ Niçina motağaneğeni Aneotedoçoji, jinağawii liciagi niçina oko anokeo mele, ane lemaanigi me dabiditiniwace niçina moyotağaneğe Aneotedoçoji catiwedi ligeladi Aneotedoçoji, inaa logomoce ladicotiidi, owotibige minatawece oko onadi odan oiweniğide. Ejitağawatiwaji niçina anewi, ağıdibatege anigetiğica nağajegi miniwataşa Aneotedoçoji, inoka odibatege liweniğidenążaneğegi niçina oko.⁶ Pida niçida makaamı, nigotağaneğeni Aneotedoçoji, akaatiwece ğadigeladi, anibatoonı ğadapoagi, odan otağaneğeni Aneotedoçoji Gadiodi, leeğodi iniwa okanicodaağica ane onitice. Jiğiniae Gadiodi ane ğadati okanicodaağica ane onitice odan yajigotedağawa ğanağajegi lodox eledi oko.

⁷ Niçina motağaneğeni Aneotedoçoji, jinoğopilağatitibigeloco ğagegi ane diğicata ane niitigi, anee niçina oko ane doğoyowooğoditeda Aneotedoçoji. Igaataşa odiletibige Aneotedoçoji daşa wajipatediogi niçina meliodi me notağanaşa.⁸ Jinoğotağaneğeni Aneotedoçoji dagawii liciagi niçina oko, igaataşa Aneotedoçoji Gadiodi ja yowooğodi anopootibige, maleediğicatibige diğipokitalo.⁹ Enice nigotağaneğeni Aneotedoçoji etida alitigi ğagegi,

‘Godiodi anadeoni digoida ditibigimedi,
jemaanaga minatawece oko oiweniğide Gaboonagadi.

¹⁰ Iğeni laaleğenali niçina oko.

Jemaanaga niçina oko mowo digoina iigo niçica anemaani,
digo anee midi anowo anemaani digoida ditibigimedi.

¹¹ Godedianığitece ğoweenigi ane jopoğatibige niçina noko.

¹² Ixomağateenitedice ğobeyaceğeco,
digo anejinaşa me jixomağateenagatedice libeyaceğeco eledi oko anowotoğodomi.

13 Jiniġikani niġina ane beyagi daga ғodice oditeğeo me jaoga ane beyagi.
Pida ғodatamagħateenitege ane beyagi,
niġijo ғodaxakawa.

Igaataġa jaġakamagħakaami ane iġeni laalegenali niġina oko.
Niġida makaami eliodi ғadoniciwaga,
codaa inatawece oko odogetetagħawa.
Odaa jiġidaagee nigepaa ganigcatibige.
Jiġidaagee (Amém).'

14 Igaataġa nige ixomagħateenitedicetiwaji libeyaceğeco eledi oko anowotaġadomi,
odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqäga ixomagħateetedice ғabeyaceğeco. **15** Pida
nige daga ixomagħateenitedice libeyaceğeco eledi oko anowotaġadomi, odaa Gadiodi
aixomagħateetedice ғabeyaceğeco.

*Jesus diiġaxinagħatetece ica anodaagee me jikanakawaanigi me jiniodaġa me
jotagħanegħena Aneotedoġoġi*

16 Ele midatibece me daga jiniodaġa niġina me joleegatibige meneğegi jipecaqatege
Aneotedoġoġi. Nige ikanawaanigi manioditiwaji motaġanegħeni Aneotedoġoġi,
jinagħwii micataġa daġħakaami ageċaġalo, anee niġina anokowo meletibigħwaji.
Igaataġa anapiladaga owotibige eledi oko moywooġodi moikanawaanigi me
niodaġa. Ejitāgħawatiwaji niġina anewi. Niġidi oko aġodinigaanyetetece lagħajdi
Aneotedoġoġi, inoka odinigaanyetece liweniġidena ғannejegħi niġina eledi oko. **17-18** Pida
akamagħakaamitħawji, niġina me daġħaniodi, anapiladi, codaa iteci ғadmodi, odaa
aġoywooġodi niġina eledi oko mikanawaanigi maniodi. Pida inio kiniwateda Gadiodi
ane ideite ditibigimedi codaa ane ideite okanicodaqċa ane oni baġa yowooġodi. Odaa
Gadiodi ane nadi anawii okanicodaqċa ane oni, yajigotedaġawa ғanaġajegi lodo
niġina oko anigida noko.

*Niġaxina ғannejegħeco ane yalaġatalo icoa ғoniliċa qajjetecidi ane daga daateda
(Lucas 12.33-34)*

19 Jinġa ateci ġi ғaniliċa qajjetecidi digoina iīgo, igaataġa inoa ipilaġawaana inaa
ligowiġa anoyaqgħadi ane ғoniliċa qajjetecidi, codaa inoa olica qiegħha moyojikketi nibaloote
diimigi, odaa ja dakatiobece me nolicaġa. **20** Pida ateci ġi ғaniliċa qajjetecidi digħida
ditibigimedi ane diġicoa ipilaġawaana inaa ligowiġa doqgoyaqgħadi ane ғanepilidi,
oteġexxaqgħa olica qiegħha aġoyakadi me dakatiobece daga nolicaġa. Igaataġa niġco
ғoniliċa qajjetecidi digħida ditibigimedi aliciaco niġino a nek jaġħid digħi iīgo.
21 Igaataġa niġida moko ғodemaanigi midiokaana q-ġidu me idejona q-ġidu ane
ġoniliċa qajjetecidi.

*Aċċa nilokkena ғodolaadi
(Lucas 11.34-36)*

22 Nigoleetibige inokina ane yemaa Aneotedoġoġi, odaa ғadiciagi niġina oko anele
ligeċċooġeli. Micataġa nilokkena Aneotedoġoġi daga dakatiwece ғageċċooġeli, odaa
idei cati wedi ġadaaleġena me ikeetaġħawa ane iġena qiegħha. **23** Pida nige doqoleetibige
mawii ane yemaa Aneotedoġoġi, odaa baġa ғadiciagi niġina oko ane beyagi ligeċċooġeli.
Micataġa nilokkena Aneotedoġoġi daaditaġa yakadi me dakatiwece ġadaaleġena me
ikeetaġħawa ane iġena qiegħha. Odaa nexogħiwi ġadaaleġena. Codaa niġiċa nexocaqqa daqaxa
me nexocaġa, odaa aġakati doqwoōġoti niġiċa ane yemaa Aneotedoġoġi.

*Iċċa ane leeditibige me joleegatibige
(Lucas 16.13; 12.22-31)*

24 Aġiċċa ane yakadi me dibatema iniwataale necalaixedi, igaataġa onin iteci yemaa,
iniġieledi baġa leleġġedi, odaa yoe libakedi niġini anepaġa yemaa. Pida niġini eledi
baadaġa deemitetibige. Aġakatitħawji mabaatema Aneotedoġoġi, odita qiegħha oleetibige

mowidi ɻaninyeelo. ²⁵ Enice ejitaqawatiwaji jinaqagowikomataatibige gaweenigi, codaa anopootibige me ɻadewiki, codaa jinaga ɻagowikomataatibige ɻadowoodaqagi ane leeditibige madinxomitinigi, igaataga ɻagodewiqatema diqidokida me idinixomaqa. ²⁶ Digawini niqinoa ilaagaxodi ane wayotiwaji digoina! Agenanaqanaqa, codaa aqicoa lawodigijedi dogonopilaqaditedio, codaa aqoyatecoqotee liweenaqa. Pida Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqica daqa ika maniaditibige liweeni. Odaa niqida makaamitiwaji baga daqaxa mida ɻaniwalótema Aneotedoqoji caticedi niqinoa ilaagaxodi. ²⁷ Aqica ane yakadi me iigitice lewiga otigidatece noko leeqodi me igeqagaleqe niqica ane yopotibige me yewiga.

²⁸ Igaamee ina me ɻadigecaqaleqenitiwaji ɻadowoodaqagi? Digawini anodaagee me iliteloco nipoqidi niqinoa niale lawoqo. Niqidiwa niale lawoqo anibaaga, codaa aqicoa lowoodi loenataka modinxotinigilo. ²⁹ Pida ejitaqawatiwaji niqinoa niale lawoqo daqaxa me libinienaga caticedi niqicoa lowoodi inionigi-eliodi Salomão anowidi niliqajetecidi codaa dinixotinigilo nowoodi ane daqaxa me libinienaga. ³⁰ Digawini niqina nadegogo aninaa, icota me yadilo, odaa jogoyalegi. Aneotedoqoji eote nadegogo me libinienigi micataqa daqa dinixotinigilo niqinoa nowoodi ane daqaxa me libinienaga. Enice nigeote nadegogo me libinienigi, odaa ajawienatakanaga maqaga ɻadinixomeqenitetiwaji idaagida me deqeliodi qatiwaqatakanegge.

³¹ Enice jinaqagowikomataatiwaji, jinegeni, ‘Igamige jakataqa ane jelicaga?’ codaa jinegeni, ‘Igamige jakataqa godowoodaqagi?’ ³² Igaataga niqina oko ane doqoyowoogoditeda Aneotedoqoji baga odogowikomatatibige anoyeligo, codaa me lowoodaqagi. Gadiodi ane ideite ditibigimedi ywoogodi mopootibigetiwaji maniodi, codaa anadinixomitinigi. ³³ Pida odoejegi oleetibige Aneotedoqoji me iiqe laaleqenali oko, codaa oleetibige minatawece oko owo ane igenaga, odaa Aneotedoqoji ja yajigotedaqawatiwaji inatawece anopootibige. ³⁴ Enice jinaga ɻadigecaqalegeni niqica anopootibige natiinigoi. Igaataga anogowoogoti niqica ane diqica natiinigoi. Jagabo niqinoa ane dakaketaqadomi niqina noko, odaa aqele daqa ɻadigecaqalegeni niqica ane dakaketaqadomi natiinigoi.’

7

*Leeditibige me daqa ɻolaagedi niqina oko ane daqa jowooqotaga anee
(Lucas 6.37-38, 41-42)*

¹ Jesus egidaa diitigi me diiqaxinaqa, odaa mee, “Jinaqawini anee lewiga eledi oko oditaqa adinanimiqita, adaqagakaami laagetedipi Aneotedoqoji. ² Igaataga Aneotedoqoji ɻadiwini digo aneni me ɻadigoatita eledi oko. Anodaagemiita eledi oko, odaa Aneotedoqoji idagaqa igotedaqawatiwaji.

³ Igame leeqodi mawini libatiicawaanigi ɻanioxoa, ane micataqa daqa lagamicaqajecawaanigi ɻanioxoa, pida akamaqa ɻabatiigi aqanati, ane micataqa daqa iwogo liwai catiwedi ɻagecoqelitiwaji? ⁴ Ica mabo ɻadaaleqena menita ɻanioxoa, ‘Inogataqadomi ɻadaqamicaqajegi’, pida idi iwogo liwai catiwedi ɻagecooge? ⁵ Gadiciagi niqina anokeo mele! Odoejegi leeditibige manoqaa iwogo liwai ane idei catiwedi ɻagecooge, amanagawini anatiteloco manoqaa lagamicaqajecawaanigi ɻanioxoa.

⁶ Jinaqajicitioqi niqidi oko abeyacaga niqina ane iomaqaditetema Aneotedoqoji. Igaataga niqidi oko liciagi necexodi ane diojo, odaa doidetibige degetiqadowacitiwaji. Codaa jinegenitiogi niqidi oko niqinoa notaqa anele Aneotedoqoji ane yelogoditedaqawa, igaataga niqinoa notaqa Aneotedoqoji ane yelogodi liciagi naqana wetiga ane daqaxa me dakake loojedi. Codaa niqidi oko abeyacaga aqaga liciagi nigidagiwadi. Nige okolenitiogi nigidagiwadi naqani wetiga, odaa joqonipoditibige naqani wetiga ane dakake loojedi.

*Jakatağa me jipokaşatalo Aneotedogoji niğica ane jopoogatibige
(Lucas 11.9-13)*

⁷ Ipokitalo Aneotedogoji niğica anopootibige, odaa jağabaategetiwaji. Oleetibige miniwataşa Aneotedogoji niğina anele anepaa yemaa me yajigotedağawatiwaji, odaa jağakatitiwaji. Atokeni epoagi, odaa Aneotedogoji ja yomoke. ⁸ Igaataşa inatawece oko anodipokotalo, odibatege lipoketegi, codaa inatawece oko anodoletibige anigidı, oyakadi. Codaa yomoketetema epoagi niğina ane yatoke. ⁹ Gadianigi nige dipokotagawa paon, domige ajicita wetiğə? ¹⁰ Ina me dipokotağawa noğojegi, domige ajicita lakeedi? ¹¹ Niğida makaami anakaami abeyacağaga, pida owoogoti majicita gadiionigipi niğina anele. Apiğikoa Gadiodi ane ideite ditibigimedi yajigotediogi niğina anele niğina oko modipokotalo. ¹² Awitema eledi oko niğica anemaanitiwaji modigotağawa. Igaataşa jiğidaağee me diiğaxinaşa Moisés niğijo naşa idí niğijo lajoinağaneğeco, codaa jiğidaağee me niigaxinaganaga niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji.

*Icoa itiwataale naicoli
(Lucas 13.24)*

¹³ Adinoniciwagați makaatiwece mida epoacawaanigi. Igaataşa niğida eledi epoagi nelegi codaa me niğijo naigi ağıca lağaliigi me jiwağatece dowiceta miditaşa ica aneitice niğina oko me diğica liniigo me nawikodeeña. Codaa eliodi oko anodioteći niğijo naigi. ¹⁴ Pida niğida epoacawaanigi ijaa niğijo naicawaanigi ane dakake me jiwağatece, başa dowiceticogi miditaşa niğica aneitice niğina oko ane newiğä miniwataşa Aneotedogoji, odaa baadeğeliodi oko anodioteći niğijo naicawaanigi.

*Ica awitakegipi anokowo minığina anoyelogoditibece lowooko Aneotedogoji
(Lucas 6.43-44)*

¹⁵ Anidakitiogi niğina anodi moyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji, pida niwitakaşa. Niğidi oko anokowo moyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko oinaale niğina oko. Liciagi diwilecögöni me doide, odinixotinigi lamodi waxacoco moynaale waxacoco. Odaa niğidi oko liciagi waxacoco. ¹⁶ Pida icota mowooogoti anidi leeğodi niğino loenataka, anodaağee mowooogoti ane latopagi niale leeğotedi elali. Igaataşa nağana omiigonaşa ayajigo uuva, codaa niğino lalepışigoli așoyajigo fiigo. ¹⁷ Odaa jiğidaağee nağana niale anele yajigo elali anele, codaa nağana niale ane değele yajigo elali ane beyagi. ¹⁸ Nağana niale anele ayakadi dağa yajigo elali ane beyagi. Codaa nağana niale ane beyagi ayakadi dağa yajigo elali anele. ¹⁹ Nağana niale ane dağa yajigo elali anele, oyakagidi, odaa joğoyokoletiogi noledi. ²⁰ Joaniğida me jakataşa me jowoogotaşa nağana niale leeğotedi elali ane yajigo. Jiğidaa mağaga jakataşa me jowoogotaşa niğidiwa awitakaşa anodi moyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, leeğodi niğino loenataka.

*Nığica oko Aneotedogoji ane dibatetege
(Lucas 13.25-27)*

²¹ Eliodi oko idoka etidadatigi, ‘Iniotagodi, Iniotagodi!’ Pida ağıditawece odakatiwece digoida ditibigimedi aneitedice Aneotedogoji me diiğenataka. Pida inokina niğina anowo Eiodi ane yemaa, idiokidi başa dakatiobece digoida ditibigimedi aneitedice Eiodi. ²² Niğica noko nige iwi Aneotedogoji anigotediogi inatawece oko, odaa eliodi oko moditiwa, ‘Iniotagodi, Iniotagodi! Eliodi me jibakenaşa Gaboonagadi codaa jelogotagatedibece lowooko Aneotedogoji, codaa me jibakenaşa Gaboonagadi me jiticodağatedice niwicidi abeyacağaga, codaa me jibakenaşa Gaboonagadi me jaogate şodoxiceğetedi.’ ²³ Pida ejitiogi lodee eledi oko, ‘Ağıca dağa şadowooogoti. Adetecenitice, jağakamaağakaamitiwaji anawii ane beyagi!’

*Icoa itoa latopaco lipodaşalatedi diimigi
(Lucas 6.47-49)*

²⁴ Niçina ane wajipatalo yotaga odaa eyiwağadi, niçini liciagi niçina şoneleegiwa anida lixakedi odaa dabiteğeteloco lişeladi ditibigimedi wetiga. ²⁵ Naşa dinikatini ebici nelegi, odaa negenagi abooğo-ninyoğodi, codaan niwocotaşa ane yoniciwadi jiçicota niçijo diimigi, pida aqenitini. Leeğodi niçijo şoneleegiwa dabiteğetini lişeladi ditibigimedi wetiga, anepegele me diimigi lipodağaladi. ²⁶ Niçina ane wajipatalo yotaga pida aqeyiwağadi, başa liciagi niçina şoneleegiwa ane diğica lixakedi ane dabiteğetini lişeladi midi dotiwadi. ²⁷ Naşa dinikatini ebici nelegi, odaa negenagi abooğo-ninyoğodi, codaan niwocotaşa ane yoniciwadi jiçicota niçijo diimigi, odaa ja dojitini, codaan aqica ane yeşagatice.”

Jesus ibake nağatetigi me dotaşa

²⁸ Naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa ica lapo-nelegi joğoyopo leeğodi anodaägeeteda me diiğaxinaşa. ²⁹ Leeğodi adiğaxinaşa daga liciagi niiğaxinaganadi anodiiğaxinagatece lajonağaneğeco Moisés, pida Jesus başa ibake epaa nağatetigi me diiğaxinaşa.

8

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa dawace-lolaadi (Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Naşa daxoditedini Jesus me icoğottedibigimece ica lojotağadi, odaa ica noiigi-nelegi joğodiotece. ² Odaa ica şoneleegiwa dawace-lolaadi jiçicotalo, odaa ja yamağatedi lokotidi lodoe Jesus me iweniğide, meetalo, “Iniotagodi, jowoogodi mida şadoniciwaga madicilatiti, nigemaani.”

³ Odaa Jesus ja ixoketedice libaağadi, naşa ipeketedeloco niçijo şoneleegiwa, odaa jeğeteta, “Ee jemaa me şadicili niçina natigide!” Odaa aqica daşa leegi niçijo dawace-lolaadi ja icí. ⁴ Odaa Jesus jeğete, “Digawini, jiniğica anelogotita niçida anejigotağawa. Pida emii, adinikeenita sacerdoti naşa şadicili. Codaan aboonitalo Aneotedoğoji şaboonigi ane liğenatakaneğegi lajonağaneğegi Moisés, awiitibige me ikeenitiogi iditawece oko naşa akaami ele. Odaa yakadi mopiliticogi miditaşa şadoiigiwepodi.”

Jesus icilatidi ica liotagi nigoloneegi romaanotedi (Lucas 7.1-10)

⁵ Jesus igo nigotaşa Cafarnaum. Naşa dakatediwece nigotaşa, odaa ica goloneegi ane iiğe onaniteci taalia iodağawadi, igo midoataşa, odaa ja dipokotalo me yaxawa.

⁶ Odaa meetalo Jesus, “Iniotagodi, ini iotagi lioneega digoida işeladi eliodi me deelotika. Ayakadi oteğexaaşaşa me ditineğe, eliodi me dawikode.”

⁷ Odaa Jesus jeğee, “Ejigo jicilatidi.”

⁸ Pida niçijo goloneegi meetalo, “Aleeditibige değemii akaatiwece işeladi, Iniotagodi. Igaataga dağaxa makaami şoneleegi, caticedi ee. Pida onexaağawii gagegi me icí, odaa inioneeşa ja icí. ⁹ Igaataga inoa eletidi iodağawadi ane leigitibigimece nağatetigi ane etidiğe. Pida ee aağaşa ida inağatetigi mağaga jiğe onaniteci taalia iodağawadi. Jakadi mejita okanicodaağica niçidiwa iodağawadi, ‘Emii!’ Odaa jiçigo. Iniaa eledi nigejita, ‘Anagi!’ Odaa jeğenagi. Codaan nigejita niçina iotagi, ‘Awii niçida ane jiğetəğawa!’ Odaa jeğeo. Odaa akaami ida şanağatetigi me iiğeni iotagi me ele, odaa ja icí.”

¹⁰ Niçica Jesus naşa wajipateta niçijoşa lotaşa niçijo goloneegi, odaa eliodi me yopo niçijo şoneleegiwa. Odaa jeğeetediogi niçijo noiigi anodioptece, “Ejitağawatiwaji niçina anewi. Niçida şoneleegiwa eliodi meyiwağadi Aneotedoğoji. Anığica jinadi oko oteğexaaşaşa minataşa şodoiigi Israel ane nakato Aneotedoğoji, digo midataşa niçida şoneleegiwa me nakato Aneotedoğoji. ¹¹ Ejitağawatiwaji eliodi eledi oko, ane daşa judeutedi, icota me icoğoticogi nigoi codaan me şocidi, odaa nicooğowepodi Abraão, Isaque, Jacó miditaşa nalokegi Aneotedoğoji ane yoe digoida ditibigimedi, lalokegi

loiigi. ¹² Pida Aneotedoğoji aikatediobece eliodi oko loiigi judeutedi me dakatiobece miditağa lalokegi. Aikatedio me dakatiobece niğina oko ane dağa yemaa Aneotedoğoji me iğe laalegenali. Pida Aneotedoğoji bağa yokoletedicogi miditağa nexocaça anei me noenağateloco, codaa moyacigice lowe leegodi me nawikodeeğa.”

¹³ Odaa Jesus jeğeeteta niğijo goloneegi, “Emii opiliticogi ęadigeladi, ęaotagi ja icí leeğodi manakatoni Aneotedoğoji me yakadi me icilatidi.” Odaa aniaağani nağaca lakata Jesus neğee, odaa niğica liotagi niğijo goloneegi ja icí.

Jesus icilatidi eliodi eelotaginadi

(*Marcos 1.29-34; Lucas 4.38-41*)

¹⁴ Odaa Jesus jiğigo ligeladi Pedro. Nağa dakatedio, ja naditedeloco loxiğate Pedro miwotini, dapicogo-lolaadi. ¹⁵ Odaa ja ipeketedeloco libağadi nağajo iwaalo, odaa ja icí. Nağa dabiditini, odaa ja doolağa yoe liweenigi Jesus.

¹⁶ Nağa ęocidi, joğonadeegitalo eliodi oko anodakatiogi niwicidi abeyacağaga, codaa me eelotaginadi. Odaa Jesus onexaageetediogi mopitibeci niğicoa niwicidi abeyacağaga, odaa ijoatawece noditedice miditağa niğidi oko. Odaa ja nicilatiditediniwace iditawece eelotaginadi. ¹⁷ Jiğidağee neğeote micotece niğica aneeta Isaás, niğijo ane yelogoditibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, neğee, “Yadeegi ęodeelotagi, codaa noğa ęodabocađa.”

Jesus yajoi oko anoyemaa modiotecce

(*Lucas 9.57-62*)

¹⁸ Nađa nadi Jesus ica noiigi-nelegi moyawiile, odaa ja iđe niđijo anodiotibece me diđetitacoace daato niđica weiđi. ¹⁹ Maleedađa noditicoaci, odaa onijoteci niđijo ane diiğaxinagaćece lajoinađaneđeco Moisés igo midoatađa Jesus, odaa jeđeetalo, “Niiğaxinagađa, ja idigo me jiotađadici okanicodađicata ane aaticogi.”

²⁰ Odaa Jesus jeğeeteta, “Niğinoa eti inoa libecoli, codaa ilaağaxodi inoa epaa libatoli. Pida Ee, Goneliegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, baadiçica yotokağadi.”

²¹ Ica eledi ęoneleegiwa ane diotibece Jesus jeğee, “Iniotagodi, jemaa me jiotağadici. Pida ecoğotace jalita eiodi nige yeleo amaleeğaga inaligitini.”

²² Pida Jesus jeğeeteta, “Aniđitici! Igaatağa niğina oko liciagi émeđegi leeğodi ağoyemaa moniotici, odaa dioki epaa onalightedini émađaga.”

Jesus yamaketedini ica niwocotaça

(*Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25*)

²³ Niğidiağidi Jesus ja waxoditedinigi ajo niwatece ijaçijo niğijo anodiotibece lixiğawepodi. ²⁴ Codağida nağa enagi ica niwocotaça aneo me itedibige ebekadi nelecoli. Odaa niğija ebekadi ja domağa oyapoğoditi niwatece. Pida idiaa Jesus diote. ²⁵ Odaa niğijo anodiotibece joğodipeğitalo, oyojetelogo, moditalo, “Goniotagodi, ęodaxawaneđegi! Ade jağa!”

²⁶ Odaa Jesus meetediogi, “Igaamee ina madoiitiwaji? Amewi manakatonitiwaji Aneotedoğoji.” Nağa dabiditedini, odaa ja iğe niocodi inaa ebekadi me notokotiniwace. Odaa niğijo niocodi ijaçijo ebekadi ja notokotiniwace. ²⁷ Odaa niğijo anodiotibece eliodi moyopo, odaa ja dinotağaneğe modi, “Amiidoa icoa ęoneleegiwa? Aneote niocodi idiaa ebekadi moyiwağadi niğina ane liğenatakaneğegi!”

Jesus icilatidi itoataale ęoneleegiwadi anodakatiogi niwicidi abeyacağaga

(*Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39*)

²⁸ Jesus jiçicotedicogi daato niweiği Galiléia, nipodigi aca Gadara. Odaa joğodakapetege icoa itoataale ęoneleegiwadi ane dakatiogi niwicidi abeyacağaga, ja niğeladimigipitigi midiwa lawimağajetedi-wetiadi, ane onaligte judeutedi némađaga. Odaa jiğidaa oicogotiwece niğija ęoneleegiwadi. Niğidiwa ęoneleegiwadi loidenaga, codaa me doide, ağaleeğica ane yakadi me dioteci niğijo nađi. ²⁹ Noğonaditege

Jesus, odaa ja napaawaşa, modi, “Igaamee managi şodigiwoceğegi, anakaami Lionigi Aneotedoğoji? Domige naşanagi me şodiloikatiteğegi maleedigicota noko Aneotedoğoji nige iloikatidi nişina oko leeğodi libeyaceğeco?”

³⁰ Onidiwa icoa nigidagiwadi ane noxicogonaşa aona leegitalo. ³¹ Odaa nişicoa niwicidi abeyacaşaşa anodakatiogi nişijoa itoa şoneleegiwadi moditalo Jesus, “Nige şodiiğeneğegi me şododiticogi nişinoşa şoneleegiwadi, pida şodikanegegi me jakagatiogilo nişidiwa nigidagiwadi.”

³² Odaa Jesus meetediogi, “Enice emiitiwaji!” Odaa nişicoa niwicidi abeyacaşaşa ja noditicoaci midiwataşa nişijoa şoneleegiwadi, odaa jogodakatiogilo nişijoa nigidagiwadi. Odaa nişijoa nigidagiwadi ja daleditedigi, odaa jegenitinece ica lilokaşadi, odaa ja daxaboketiniwace, joçoceğaga miditaşa weiigi.

³³ Nişijoa şoneleegiwadi anodoweditelogo nişijoa nigidagiwadi ja daleditibige odeleticogi nigotaga, odaa jogoyatemati nişica ane ninyaagi nişijoa nigidagiwadi, codaa anee nişijoa şoneleegiwadi naşa noditicoaci niwicidi abeyacaşaşa anodakatiogi.

³⁴ Odaa ijotawece nişeladimigipitigi naşajo nigotaga jegenagitibeci odakapetege Jesus. Noşonadi Jesus, odaa jogodipokotalo me noditedicogi niiğo.

9

Jesus icilatidi ica alejaado ane dağadiaa ditineğe (Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Jesus naşa waxoditedinigi niwatece migo daato weiigi, odaa jişicotedicogi manitaşa epaa nigotaga. ² Odaa icoa şoneleegiwadi jogoyadeegitalo ica alejaado ane dağadiaa ditineğe ane iwoteloco aca ligelate. Naşa nadi Jesus moyiwaşadi Aneotedoğoji me yakadi me icilatidi nişijo şoneleegiwa, odaa jegeeteta nişijo alejaado, “Jinaşadoii, ionigi! Ja inapitaşadi şabeyaceğeco.”

³ Odaa icoa onatecişidiwa niişaxinaşanadi anodişaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés dinotaşanegetiwage modi, “Nişidoa şoneleegiwa beyagi me dotaşatedibige Aneotedoğoji leeğodi nişijoa lotaşa iniokiniwateda Aneotedoğoji me yakadi me ligegi.”

⁴ Jesus yowoogoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, “Igaameetiwaji mowoo ane beyagi? ⁵ Amiida ica ane dakake mejatigi igeğita idi alejaado? Domige eneğegi dakake degejita, ‘Ja şadapitaşatitece ijoatawece şabeyaceğeco’, ogoa domige ina degejita, ‘Adabititini, odaa awaligi!?’ ⁶ Nişida me Ee jikeetaşawatiwaji me Ee, Gonleegiwa ane jicoşotibigimece ditibigimed, ida yoniciwaşa me inapitaşadi libeyaceğeco oko.” Odaa meete nişijo alejaado, “Adabititini, odaa anibaatine naşadi şaşelate, odaa emii digoida şadigeladi!”

⁷ Nişijo şoneleegiwa naşa dabiditini, odaa joşopiticogi ligeladi. ⁸ Nişijo noiigi noşonadi nişijo niciagi, odaa jogodoğetetalo Aneotedoğoji, leeğodi me yajigotediogi nişina oko loniciciwaşa monicilatiditiniwace eelotaginadi.

Jesus enidite Mateus me diotece (Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹ Jesus ja noditedicogi nişica aneite, eğidaa diitedicogi mewaligi, odaa jişicote ica diimicawaanigi balaacogo aneitice me nicoti ica şoneleegiwa ane liboonaşadi Mateus. Mateus inaaşina ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Jesus jegeeteta, “Anagi, aniwitici!” Odaa Mateus ja dabiditini, ja diotece. ¹⁰ Odaa Jesus jişigo ligeladi Mateus, odaa ja nicotedi maditaşa aca nameeja. Naşa niodaşa menoale, jişicotibece eliodi nişijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, ijaaşijo eliodi eledi oko, judeutedi anoyakadi me abeyacaşaşa. Odaa ja nicotiniwace miniwataşa Jesus ijaaşijo anodiotibece maşaşa niodaşa. ¹¹ Icoa fariseutedi onadi Jesus me ligiiwepodi nişidi oko anoyakadi me abeyacaşaşa, odaa joşonigetiniwace nişijo anodiotibece Jesus, moditiogi, “Igame leeğodi şanişaxinoşodi me ligiiwepodi

idiwa anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaaġidi idi eledi oko aninoa libeyaceğeco?”

¹² Jesus wajipatediogi niq̥ijo fariseutedi monigetiniwace niq̥ijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Niq̥ina oko icileğegi ayopotibige dotowegi, pida inokina niq̥ina ane deelotika baġa yopotibige dotowegi. ¹³ Oleetibige mowooğoti ane diitigi niq̥ijo lotaġa Aneotedoġoġi, anee, ‘Ajemaa niq̥ina oko monajigotiwa ejedi monigodi leeġodi libeyaceğeco. Pida baġa jemaa niq̥ina oko mowo aneletema eledi oko.’ Igaataġa ajanagi jiniditiogi niq̥ina anoyakadi meletibigwaji. Pida janagi jiniditiogi niq̥inoa abeyacaġaġa modopitalo Aneotedoġoġi, igaataġa oyopotibige Aneotedoġoġi me napitaġaditediniwace micataġa niq̥ina oko ane deelotika odaa yopotibige dotowegi me icilatidi.”

*Ica moikanawaanigi me niodaġa moikee magecaġalodipi leeġodi libeyaceğeco
(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)*

¹⁴ Icoa niogododi Joāo Batista igotibeci midoataġa Jesus, odaa jogoige, moditalo, “Oko, idiaaġidiwa fariseutedi baġa jikanakawaanigi me jiniodaġa, jikeenaġa moko agecaġalodipi leeġodi ęgħobeyJaceğeco. Igaamee idi ęgħaniġododipi me doġoikanawaanigi me niodaġa?”

¹⁵ Jesus naġa igidi, meetediogi, “Domige agecaġalodipi ina nodenigipi migotibeci lalokeġi nadoneğegi ina mini miditaġa niq̥ijo ane wado? Aġagecaġalodipi! Pida icota noko monoġatice niq̥ijo ane wado miditaġa. Odaa niq̥ica noko jaġageċaġalodipi, odaa jogoikanawaanigi me niodaġa.

¹⁶ Aġiča ane napadeta nowoodaġagi oxixgħodi niq̥ina lapadenaqnaġadi gela anepaġalee yexogo, igaataġa niq̥idi lapadijegi gela nige dinixiġi, odaa ja daa niq̥idi nowoodaġagi oxixgħodi. Odaa niq̥ica laakajegi ja daqaxa me nelegi. ¹⁷ Codaa aġiča ane yadotinigi viinyo gela naq̥ana laġaġaxi ewacogo baanaġa opake. Nigeo iatinigi viinyo gela, odaa naq̥ada laġaġaxi opake datope, odaa viinyo jaġaġa aniadi. Pida oyatinigi viinyo naq̥aca laġaġaxi gela, odaa naq̥ada laġaġaxi abeyagi, codaa me viinyo eledi agaleeġaniadi.”

*Jesus icilatidi aca iwaalo acaqaca nigaanawaana
(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)*

¹⁸ Jesus eġidaaġee me notaġaneġetdinawace niq̥ijo anodiotibeci Joāo, niq̥icotalo ica lacilo judeutedi, odaa ja yamaġatedini lokotidi lodee Jesus, meetalo, “Iona ja leedi me yeleo. Anagi ipakeniteloco ęgħabaqatedi amaleeġaġa icí.” ¹⁹ Odaa Jesus jiġi lixigaġawa, ijaġiżo anodiotibece eledi igotibeci odiotece.

²⁰ Eġidaa diiticogi migotibeci, odaa aca iwaalo ja nowidila Jesus. Joneġeote dooze nicaqapse mawodina. Naġa iwodatece Jesus, odaa dibatece nijayogo liniogo. ²¹ Naq̥ajo iwaalo eo niq̥ida anee, leeġodi mee me dowooko, “Onexaa jiba-aatece nijayogo liniogo, odaa ja idici.”

²² Naġa nilokotedijo Jesus, odaa ja nadi naq̥ajo iwaalo. Odaa jeġeete, “Iona, jinaqadojj! Ja ęgħadili, leeġodi me iwaġati Aneotedoġoġi me yakadi me ęgħadilatit.” Naq̥ajo iwaalo naġa dibateloco nijayogo Jesus, odaa ja icí.

²³ Niq̥idia aġġidi Jesus jiġi ligħeladi niq̥ijo lacilo judeutedi. Niq̥icotedio, odaa ja nadide-diogi niq̥ijo anoyatetigi natenaġaneğegi lajo ēmeğegi monaligitini, idiaaġidi ica oko ane nacaagaġatelo. ²⁴ Odaa meetediogi, “Emii anotiticoacetiwaji! Naq̥adi nigaanawaana ayeleo, pida diote.” Odaa jogħoilajitedibece. ²⁵ Niq̥ijo naġa noditicoaci niq̥ijo oko. Odaa Jesus ja dakatediwece ane liotaġadi naq̥ajo nigaanawaana ane yeleo. Naġa dibatediġi libaaġadi, odaa ja nicooġetedi. ²⁶ Odaa noġodibodċeta niq̥ida Jesus aneote jiġilaagħiteloco iditaweweċe nipodigi.

Jesus icilatidi itoataale etoinadi

²⁷ Jesus naşa noditedice nişijo aneite. Odaa egidaa diitedigi migo, icoa itoataale etoinadi joçoigaalatece, codaa napaawaqateloco, moditalo, “Akaami anida anenitege licögegi inionigi-eliodi Davi, godiwikodenegegi.”

²⁸ Naşa icotedicogi Jesus ica diimigi, odaa nişijoa etoinadi joçoigaalatiwece. Naşa dakatiobece, odaa joçototalo. Odaa Jesus jegeetediogi, “Domige iwaqatakani ica me jakadi me gadicilatitiwaji?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Ejiwaqatakanaşa, Goniotagodi.”

²⁹ Odaa Jesus ja dibatedeloco ligecooğeli, odaa meetediogi, “Enice nişina natigide ja gadicilitiwaji, leeğodi me iwaqatakani!” ³⁰ Odaa ja yatetibiwaji, jeğele ligecooğeli. Odaa Jesus ja najoitediniwace, meetediogi, “Jinşa domaşa ica anatematiita nişida ane ejigotaqawatiwaji!” ³¹ Pida noşopitibeci, joçoyatematitiogi iditawece nişidi oko nişeladimipitigi nişidi nipodigi me Jesus nicilatiditediniwace.

Jesus icilatidi ica ewalogonaga

³² Nişijo noşopitibeci nişijoa itoataale şoneleegiwadi, odaa ica eledi oko joçonadeegitalo Jesus ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo me ewalogonaga. ³³ Neğeote Jesus nişijo niwigo abeyaceğegi me noditice mijotaşa nişijo şoneleegiwa, odaa ja dotaşa. Ijotawece nişijo noiigi-nelegi eliodi moyopo, odaa modi, “Ağica me jinataşa digoina şonişo Israel şoneleegiwa ane yakadi meo şodoxiceğedi liciagi nişida aneote nişidoa şoneleegiwa.”

³⁴ Pida nişijoa fariseutedi modi, “Nişijo lacilo niwicidi abeyacağşaşa jişijaa yajigatalo loniciwaşa me iticoitedice niwicidi abeyacağşaşa.”

Jesus iwikodetediogi ica noiigi

³⁵ Odaa Jesus igotetece idiwatawece nigotadi codaa me nigotadawaanaşa, diiğaxinaşa midiwa niiakanşaixiidi, yeloşoditedibece nibodicetedi anele, Aneotedoğoji me doletedibige me iğe laaleğenali oko, codaa icilatidi inoatawece ane latopaco neelotika, codaa me nişina oko ane diğica loniciwaşa. ³⁶ Naşa nadi Jesus nişijo noiigi-nelegi, odaa ja iwikodetediogi, leeğodi me nawikodeeqa, ağica ane yaxawatiogi, iciaceeketetege nişinoşa waxacocoli ane diğica nowienoğodi. ³⁷ Odaa Jesus jegeetediogi nişijo anodiotibece, “Nişidi oko liciagi nişina nixoşotagi nelegi baanaga leeditibige monopilaşaditio. Pida ane nibaşa aşeliodi. ³⁸ Odaa ipokitalo Aneotedoğoji me niwakatee eletidi nibakec妖oli moyaxawa eledi oko monakato Aneotedoğoji, liciagi nişijo anodipokota nişini ane nebi nixoşotagi nelegi me niwakatee eletidi şoneleegiwadi monopilaşaditedio lawodijiedi.”

10

Icoa dooze liğexedi Goniotagodi

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹ Jesus eniditediogi dooze şoneleegiwadi modiotibece. Odaa ja yajigotediogi loniciwaşa moiticoitedice niwicidi abeyacağşaşa anodakatiogi nişina oko, codaa moicilatidi okanicodaşica ane latopagi neelotagi codaa me nibeyacağajegi. ²⁻⁴ Digawini ane liboonaşatedi nişijo dooze anodiotibece Jesus: odoejegi Simão, aneledi oyatigi me Pedro, ijaşijo nioxoa ane liboonaşadi André; Tiago ijaah João dinioxomigipi ane lionigipi Zebedeu; Filipe, Bartolomeu, Tomé ijaah Mateus anijo me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi; Tiago lionigi Alfeu, Tadeu, ijaah eledi Simão ane domaşa lowoogo me iticoitoace romaanotedi me noditicoaci nipodaşa judeutedi; ijaah Judas Iscariotes aneyaa Jesus mijotaşa neloğododipi.

Jesus iğe nişijoa dooze liğexedi mowo ica libakedi

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵ Jesus iğe nişijoa dooze şoneleegiwadi, odaa ja najoitediniwace, meetediogi, “Jineğemiitiwaji ligeladi nişina ane daşa judeutedi, codaa jinaşakaatiwece nigotadi

samaritaanotedi. ⁶ Pida oleetibige oko miditaşa godoiigi Israel, nişijo ane aniatagigipi, ane liciagi nişinoa waxacocoli aneyamağaticoace, odaa jağaniadi. ⁷ Emiitiwaji atematikani, eni, ‘Nişina natigide Aneotedoğoji jişidaağeyatedigi me iişe laaleğenali oko.’ ⁸ Icilititiwaji eelotaginadi, codaa awii émağaga me newigatace. Codaa awii nişina oko ane dawace-loolatedi me nicilaşa. Iticoitedice niwicidi abeyacağaga anodakatiogi oko. Inoatawece nişinoa anabaategetiwaji ağica loojedi, odaa jinaşa domaşa abanoonağani mawii nişida gabakeditiwaji. ⁹ Codaa jinaşawii adeegi dinyeelo catinedi şaninyeelağaxi. ¹⁰ Codaa jinaşadeegi şaniboco maniwiaje, oteğexaağaga anigetağani eledi şanoecağaxi, oteğexaağaga eletidi şawelatedi, oteğexaağaga şagilagadi. Igaataşa ewi nişina modi, ane diba leeditibige me dibatege ane yopotibige me yewişa.

¹¹ Nigakaatiwecetiwaji anigani nigotaşa domige nigotakawaana, odaa oleetibige ligeladi nişinaoko anodeemetibige, odaa idiaagonitetiwaji nigepaa limedi manotiticogi naşani nigotaşa. ¹² Nigakaatiwecetiwaji diimigi, odaa anicenitiniwace nişicaoko nişeladimigipi. ¹³ Nigele modibataşagitiwaji nişidioko ane ligeladi nişica diimigi, odaa ipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi. Pida nige degele modibataşagi, odaa jinişipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi. ¹⁴ Codaa nige degele modibataşagi anigini diimigi, domige anigani nigotaşa, codaa nige doşoyemaa mowajipatalo şadatematiko, odaa niganotiticogi nişini diimigi, domige naşani nigotaşa, iticiği şawelatedi me ikeeni me dağadiaağica anenitege. ¹⁵ Ejitaşawatiwaji nişina anewi. Nişica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi nişidioko leeğodi libeyaceğeco, odaa dağaxa me beyagi nişica anigetediogi nişidioko caticedi me liciagi anigotediogi nişijo nişeladimigipitigi Sodoma ajaa Gomorra nişijo naşa yaağadi nişijo jotigide, leeğodi nişijo lakataşa ane beyagi.

*Icoa lawikodico nişijo anodiotibece Jesus
(Marcos 13.9-13; Lucas 21.12-17)*

¹⁶ Digawinitiwaji! Gadiğeni micoataşa nişinoa waxacocoli memii liwigotigioko ane liciagi diwilecogoni. Enice ecogotace owookoni nigepaa nige awii ane şabakedi. Nigawii, odaa abakeni şadacilo, me daşa beyagi şadowoogo. ¹⁷ Anidakitiogi nişinaoko. Igaataşa etiğadiwilotiwaji codaa etiğadadeegiticogi midiwaterşa lacilodi moiwi anodigotaşawa, codaa icota metiğadalakenitibige catiwediliakanağaxiidi judeutedi, oyatitaşawa lalakenağanagatedi. ¹⁸ Leeğodi maniwitici, odaa etiğadadeegiticogitiwaji midiwaterşa lacilodi ane nişenatakanaşa, codaa me midiwaterşa inionşa-eloodoli, odaa şoşoiwi anigotaşawa, codaa odişenatakataşawa metiğadiloikatiti. Odaa jeğeniticiwaji midiwaterşa lacilodi ane nişenatakanaşa, codaa me miditaşa ane daşa judeutedi. ¹⁹ Nigetiğadadeegiticogi lodo şoniwinoğodi, jinaşa şadigecağalegeni ane alitigi şagegegi. Igaataşa Aneotedoğoji eote mowooşottiwaji nişica ane alitigi şagegegi nigicota naşaca lakata nige limedi motaşanı. ²⁰ Igaataşa nige limedi motaşanitiwaji, şadotşa aicögottedigi makaamitaşa, pida icoğottedigi mijotaşa Liwigo Aneotedoğoji ane Gadiodi anini makaamitaşatiwaji.

²¹ Nişinaoko icota moyajigo epaa nioxoadipi monigodi, codaa eniododipi oyajigo lionigipi, odaa nionigipi ja lakapetedi eliododipi, odaa şoşowo monigodi. ²² Leeğodi maniwiticiwaji, inoatawece oko icota moyelataşadomi. Pida nişina ane daşa ika me niotici, codaa me daşa ika me idinakato, bişida lewşa ane dişica liniogo. ²³ Nigetiğadiatenitibece anigani nigotaşa, odaa ialeticogi manitaşa eledi nigotaşa. Ejitaşawatiwaji anewi, midioka limedi mani eledi nigotaşa anei makati mawii nişida ibakedi nigepaaşicota me idopitijo, Ee, Gonleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi.

²⁴ Ağica nişaxinigi ane naşaxateloco nişaxinoğodi daşa dağaxa me şoneğegi. Codaa ağica niotagi ane naşaxateloco niotagodi daşa dağaxa me şoneğegi. ²⁵ Enice nişina nişaxinigi leeditibige me ninitibece nişina mododigo digo mijotaşa nişijo nişaxinoğodi, codaa nişina niotagi leeditibige maşaga ninitibece nişina mododigo

digo mijotağa niçijo niotagodi. Nigoditalo niçijoa ane nebi diimigi me Belzebu (ane liboonağadi Satanás), odaa eledi owote liboonagatedi ane dağaxa me beyagi niçidi loiigi niçijoa ane nebi diimigi.

*Nığica anepaga leeditibige me idoiiğa
(Lucas 12.2-7)*

²⁶ Jinağadoiitiogi niçina oko. Igaataşa inoatawece ane dinapoğoditedini icota moyowiegi, codaa inoatawece anoyowiegite logo, icota moyowooğodi. ²⁷ Niçinoannejitağawatiwaji niçina me enoale, eloğotitiogi niçina oko me noko. Codaa niçina anajipaata ane dinağaditi, eloğoti anei eliodi oko moyakadi mowajipata. ²⁸ Jinağadoiita niçina anoyakadi mowo anodigo ğadolaadi, leeğodi ağıca loniciwaşa doğoyeloadi ğadiwig. Pida adoitatalo Aneotedoğoji anepaga yakadi me yaağadi ğadewişa minitaga noledi ane dağa ipe. ²⁹ Niçina oko adakake loojedi moyaa iniwataale ilaağaxodawaanaşa, loojedi onaniteci beexo. Pida niçina ilaağagi inoka enitinigi iişo, nige yemaa Aneotedoğoji ane Gadiodi. ³⁰ Codaa Aneotedoğoji yowooğodi ane liwokodi ğadamodi aneitigi ğadacilo. ³¹ Enice jinağadoi! Igaataşa dağaxa mida ğaniwaló caticedi niçinoalaağaxodi.

*Ica oko anida aneetege Cristo icaağica ane dağa onigecağatema
(Lucas 12.8-9)*

³² Niçina ane dinelogodi lodee niçina eledi oko mida aneetigi, odaa Ee aaşaşa jelogoditalo Eiodi ane ideite ditibigmidi mida anejitege. ³³ Pida niçina anee me diğica aneetigi lodee niçina oko, odaa Ee eledi eji me diğica anejitege lodee Eiodi ane ideite ditibigmidi.

*Oko dawalaciwage leeğodi Jesus
(Lucas 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Jinağaleetibige dağa janagi digoina iişo dağa jao me ilaqatiwage inatawece niçina oko. Ajanagi dağa jao me ilaqatiwage, pida janagi micataşa niçina oko ane naddeegi lodaajo, odaa niçina oko idiokiditiwage, pida dawalaciwage. ³⁵ Leeğodi janagi me jao niçina nionigi me lakapetegi eliodi, niona lakapete eliodo, codaa me niiğate lakapete loxiğate. ³⁶ Odaa dinaxakawepodi niçidi oko, idaağida me domaşa dinoiigiwepodi.

Leeditibige me jemaanaşa Jesus caticedi niçina eledi oko

³⁷ Niçina oko ane yemaa eliodi codaa me eliodo caticedi me idemaa, niçini oko ayakadi diğida aneetigi, codaa niçina ane yemaa lionigi codaa me liona caticedi me idemaa, niçini ayakadi diğica aneetigi. ³⁸ Inoka yakadi mida aneetigi niçina baanaga igo me dawikode nigepaa yeleo leeğodi me niotibici. ³⁹ Niçina aninoka doletibige me dowediteloco epaa lewişa, codaa epaa dinowedi adinigaanyetece lewişa Aneotedoğoji ane domaşa yajigote. Niçina ane daşa yewiğatema epaa lakataga, pida ja igo me yeleotomi, joanığıniaa dinigaanyetece lewişa Aneotedoğoji ane yajigo.

*Ica lagajegi Aneotedoğoji ane yajigo
(Marcos 9.41)*

⁴⁰ Niçina anele me dibatağagitiwaji, odaa aağaşa ele me dibatigi. Niçina anele me dibatigi, odaa ele me dibatege Aneotedoğoji ane idimonya. ⁴¹ Niçina anele me dibatege niçina ane yelögoditedibece lowooko Aneotedoğoji leeğodi ane libakegitema Aneotedoğoji, niçini oko dibatege icaağica niçica lagajegi Aneotedoğoji ane yajigotediogi niçina ane yelögoditedibece lowooko. Codaa niçina ane dibatege niçina oko ane iğenaga leeğodi me iğenaga, niçini oko dibatege icaağica nağajegi Aneotedoğoji ane yajigotediogi niçina ane iğenagatibigiwaj. ⁴² Codaa niçina ane yacipeğeta ninyoğodi ane diwete anigepidigijo niçina anoniotici ane daşa ğoneğaga, pida leeğodi me

iiqexegi, ajawienatakanaga niqini oko me dinigaanyetece naqajegi anele ane yajigote Aneotedogoji.”

11

Jesus iniaa João Batista

¹ Niqijo Jesus naqa ika me niqaxitediniwace niqijo dooze anodiotibece, odaa ja noditedice, jiqigo diiqaxinaqa codaan me yelogoditedibece qobodicedeti anele midiwataqa nigtadi niqidi nipoçigi.

Icoa liigexedi João Batista igotibeci oige Jesus

(Lucas 7.18-35)

² João Batista idei niwilogonaqaxi. Naqa dibodicetibige niqicoa ane loenataka Cristo, odaa ja iiqe itoataale niqijo anodiotibeci moige Jesus. ³ Nogototalo Jesus, moditalo, “Manigakamaqakaami ica anenagi godewikatidi, ogoa domigalee jaliqatege eledi?”

⁴ Jesus naqa igidi, meetediogi, “Opilitijotiwaji, eloqotita João anajipaata, codaan eloqotita yoenataka baanaga anati. ⁵ Naqa yatetacibigiwaji goladi, alejaadotedi jeqewaligi, dawace-loolatedi ja nicilaqa, aticilonadi ja najipaaga, émaqaga ja newiqatace, codaan nibodicetedi anele ane icoqotedibigimece miniwataqa Aneotedogoji jogoyelogoditiogi madewetedi. ⁶ Nige daga ikani madinakatoni, odaa niqida makaami jaqaniniitibecitiwaji.”

⁷ Niqijo naqa noditicoaci niqijo a liigexedi João, odaa Jesus ja yalaqate João, meetediogi niqica oko, “Niqijo neqemiitiwaji akapetege João midi nipoçigi ane yadilo ane diqica niqeladimigipi, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejideqemiitiwaji mawini goneleegiwa agamaleqegi ane diqica baqa lowoogo, micataqa niqina naanyogo ane igiketibece niocodi. ⁸ Enice, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejideqemiitiwaji mawini goneleegiwa liico, ane dinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. Niqina oko anodinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi odigeladetigilo diimaqa nelecoli, ligeladi goneqaga. ⁹ Enice, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejime emii mawinitiwaji anigepidigijo niqijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Odaa ejitaqawatiwaji, niqijo anemii awinitiwaji dagaxa me goneqegi caticedi niqijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. ¹⁰ Igaataqa lotaq Aneotedogoji jotigide naqakaa yalaqata João, mee, ‘Digawini! Ida iiqexegi, ane datematika maleediqicatibige diqicoo. Yoetaqadomi ganaigi.’

¹¹ Ejitaqawatiwaji niqina anewi. João Batista dagaxa me goneqegi, caticedi inatawece oko aninaa codaan natigide. Pida niqina Aneotedogoji nige iiqe laaleqena oko ane diqica naqatetigi, odaa niqini oko dagaxa me goneqegi caticedi João. ¹² Niqijo a nokododi me yatematitedibece João latematiko, codaan niqina noko, niqina oko nawikodeega, leeğodi moikatece Aneotedogoji me iiqe laaleqenali. Igaataqa niqina oko loidenaqa odoletibige modinigaanyetece domogowotibige me dagaleegoika Aneotedogoji me iiqe laaleqenali. ¹³ Pida maleediqicatibige me yatemati João latematigo, ijotawece niqijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji, codaan lotaq Aneotedogoji, oyalaqata niqica anodaagaee Aneotedogoji me doletedibige me iiqe godaaleqenali. ¹⁴ Odaa nige-maanitiwaji me iwaqati anoyatemati, João jiġiniaeagħi niqijo Elias ane leeditibige me dopitijo. ¹⁵ Nigemaani majpaatalo yotaq, enice atacoli!

¹⁶ Amigetiqini ica ane jiciaceeketege niqina noiigi ane newiqa niqinoa nokododi? Liciagi nigaanigipawaanigi ane nicotiniwace dinalokowepodi. Odaa ini lapo ane dapaaweta eledi, meeta, ¹⁷ ‘Ja jatenaqanaqataqadomitiwaji nateneqegi nadoneqegi jatiqqa natena, pida aqemaanitiwaji manibaile. Codaan ja jatenaqanaqataqadomitiwaji natenaqaneqegi lajo monaligitini émeqegi, pida aqemaanitiwaji manoeni otegħexxaqqa akaami agecaqgalodip.’ ¹⁸ Jiciaceeketege nigaanigipawaanigi leeğodi Aneotedogoji

nimonya João, odaa aqigo nalokeco dağa yeligo niweenigi anele, otegexaaqaga wacipeta viinyo. Odaa niqina noiigi jogodi, ‘Niçida şoneleegiwa dakatiogi niwigo abeyacegegi.’ ¹⁹ Odaa Aneotedoğoji jaşaşa idimonya Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, odaa başa jiitiogi nalokeco, codaa me jeligo niweenigi anele, jacipe viinyo. Odaa niqina noiigi modi, ‘Digawini! Niçiniwa şoneleegiwa olade, codaa me acipegegi, lokaqedi niqina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niqina oko ane dağaxa me abeyacaşa.’ Pida oko anida lixakedi ane icogotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, niqina oko idioka limedi meo ane iğenaga.”

*Aneotedoğoji icota me iloikatidi noiigi ane dogoika mowo ane beyagi
(Lucas 10.13-15)*

²⁰ Odaa Jesus jiçidaaşeyatedigi me yotaşaneşetediniwace şonitiadi inoa lotaşatediogi nişeladimigipitigi nigotadi anei meote owidi şodoxiceşetedi, leeşodi nişijo oko aqodinilaatece libeyacegeco. ²¹ Meetediogi Jesus, “Nagoodi akaamitiwaji, nişeladimigipitigi nigotaşa Corazim! Codaa nagoodi akaamitiwaji, nişeladimigipitigi nigotaşa Betsaida! Igaataşa ijoa jaote owidi şodoxiceşetedi anoikee loniciwaşa Aneotedoğoji catiwedi şanigotaditiwaji, pida idokee aqikanitiwaji mawii ane beyagi ane dağa yemaateda Aneotedoğoji. Pida dağa jaote nişijoa şodoxiceşetedi nişijo jotigide midiwa nigotadi Tiro aniaa Sidom, aneitice nişeladimigipi ane dağaxa me abeyacaşa, toşoika mowo ane beyagi, codaa toşodinixotinigi jaacogo, codaa toşoyati lojenigi lacilodi moikee me agecaşgalodipi leeşodi libeyacegeco anowote. ²² Pida ejitaşgawatiwaji, nişica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi niqina oko leeşodi libeyacegeco, odaa dağaxa me şadiloikatititiwaji caticedi nişidi nişeladimigipitigi nigotadi Tiro aniaa Sidom. ²³ Akaami, nişeladimigipitigi nigotaşa Cafarnaum. Aneotedoğoji adoşetetedaşgawatiwaji, otegexaaşaga şadadeegitedibigimece ditibigimedi aneite. Pida diiğenatakatedaşgawatiwaji metişadokolenitiogi minitaşa noledi ane dağa ipe. Igaataşa jegeliodi me jaote şodoxiceşetedi anoikee loniciwaşa Aneotedoğoji, pida idokee aqikanitiwaji mawii ane beyagi ane dağa yemaateda Aneotedoğoji. Daşa jaote nişijoa şodoxiceşetedi nişijo jotigide catiwedi nigotaşa Sodoma, odaa nişijo nişeladimigipitigi toşoika mowo ane beyagi, codaa Aneotedoğoji agotaşa yaşaşadi naşaşadi nigotaşa, odaa taşaleegani codaa ina noko. ²⁴ Ejitaşgawatiwaji, nişica noko nige iloikatidi Aneotedoğoji oko leeşodi libeyacegeco, odaa dağaxa me şadiloikatititiwaji caticedi nişijo nişeladimigipitigi nigotaşa Sodoma.”

*Jesus noşa ligecaşgalogo laaleşenali niqina oko ane diitalo
(Lucas 10.21-22)*

²⁵ Naşaşadi lakata, Jesus meete Aneotedoğoji, “Eiodi, ane Niotagodi ditibigimedi, codaa me iiego. Iniotagodetaşawa leeşodi maşatiti anodaa diitigilo yotaşatiogi niqina oko anodiletibige dişinoa lixaketedi codaa doşoyowoogodi inoatawece. Pida bigikeenitiogi ane diitigilo yotaşa niqina oko ane deşewi ina ica lixakedi, micataşa niqina nigaanigawaanigi analeedaşa diwaxinaşa. ²⁶ Joşetetaşawa Eiodi, leeşodi jiçidaaşida nişica anemaani mawii.”

²⁷ Jesus meetediogi, “Eiodi ja yajigote ibaaşadi inoatawece. Aşica ane yowooğodi Lionigi Aneotedoğoji, iniokiniwateda Eiodi me idowooğodi. Codaa aşica ane yowooğodi Eiodi, emokee ane Ee Lionigi, inaa niqina oko ane jao monadi Eiodi.

²⁸ Anagi meetaşa akaamitawecetiwaji baanaga anigaaxetema şadewişa leeşodi me micataşa doşoyaşatitiwaji noyaşaka ane iwaşaşadi, odaa jao manipenitema şadawikidico. ²⁹ Micataşa niqina ewalaile me yoyaşadi lotoinaşatijegi aneo me yakadi me ilakidetice niotagodi me diba, odaa idaaşeni oleetibige madadiwaşatitiwaji codaa adinişaxinitice iisaxinaşanegeco, igaataşa Ee okaşegi codaa aşee anaşaxakeneşegi, odaa jaşakatitiwaji şanipenaşadi anele. ³⁰ Igaataşa şadotoinaşatijegi ane jajigotaşawa aşadibeyacaşati, codaa şadoyaşagi ane jajigotaşawa aiwaşaşadi.”

12

Jesus ane Goniotagodi baaniginiaa niigetedogowa ane jaoga niqina me saabado (noko anodeemitetibige judeutedi leegodi niigenatakanegeli)

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

¹ Odaa naşa saabado, Jesus ja yakagiditedeloco ica nixoğotagi ane dinanateloco leyeema. Nişijo anodiotibece ijo mioataşa, ja nigidi nigigi. Odaa joğonotegi ligegi leyeema oyeligo lolagi. ² Pida ijo icoa fariseutedi anonadi noğonotegi ligecidi leyeema. Noğonadi, odaa moditalo Jesus, “Digawini! Nişidi anodiotibigaşadici joğowo ane yolitoğodomi şonajoinaqaneğegi niqina me saabado.”

³ Odaa Jesus ja igiditediogi, mee, “Ajawienataka nişica malomeğeniteloco ane loenatagi Davi nişijo jotigide, Davi icaağicoa lokağıetedi nigodi nigigi. ⁴ Davi naşa dakatiwece ligeladi Aneotedoğoji, odaa ja yeligo nişijo paontedi baanaşa oibootalo Aneotedoğoji, ligiwepodı lokağıetedi. Pida şonajoinaqaneğegi şodiğe me diğica ane yakadi me yeligo nişijo paontedi. Ijokijoa sacerdotitedi moyakadi moyeligo nişijo paontedi. ⁵ Eleditace, midiwa Aneotedoğoji lotaşa, idi liwai ane iditini Moisés, iwoteloco sacerdotitedi me yakadi mowo libakedi niqina me saabado, odaa jiğidaägee, aşoyotete niigenatakanegeli ane şodoli me jibaaşa niqina me saabado, pida anilaagetedipi. Odaa ajawienataka neşeliodi malomeğenitibigelogo nişidiwa notaşa. ⁶ Ejitağawatiwaji digoina şadiwigotigi ini oko ane dağaxa me şoneğegi caticedi Aneotedoğoji ligeladi. ⁷ Aneotedoğoji lotaşa mee, ‘Jemaa niqina oko moiwikode eledi oko, pida ajemaa niqina oko moyeloadi ejeeğagi monibootiwa.’ Doğowooğottiwaji ane diitigilo nişinoa notaşa, agotaşa şalaagetedipi nişijo ane diğica leemidi. ⁸ Igaataşa Ee, Şoneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ida inaşatetigi me idalagata nişica ane jakataşa me jaoga niqina me saabado.”

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa me saabado

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Jesus naşa noditedice nişijo aneite, odaa jiğigo manitaşa liiakanagaxi judeutedi. ¹⁰ Odaa ini ica şoneleegiwa beyagi libaaşadi, alejaado. Pida idi nişijo neloğododipi Jesus odoletibige me nilaagedi. Joanişidaa leeğodi moige, moditalo, “Ijo şonajoinaqaneğegi, domige şodika me jicilatitaşa eelotaginaga ina me saabado?”

¹¹ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Diğini niqina akaamitiwaji anokanitece niwaxacoco, oditaga daxaboketinece begi niqina me saabado, odaa domigetaşa dinoniciwaşaditibece me noğatice niwaxacoco midataşa begi. ¹² Pida niqina oko başa dağaxa mida niwaló caticedi waxacoco. Odaa jaşanatitiwaji şonajoinaqaneğegi me dağa şodoli me jaoga anele niqina me saabado.” ¹³ Odaa jeğeete nişijo şoneleegiwa alejaado, “Ixokenitice şabaaşadı!” Odaa ja ixoketice libaaşadi, odaa ja icí libaaşadi, ja liciagi nişijo caticedi. ¹⁴ Odaa nişijo fariseutedi ja noditicoaci, odaa ja dinatecögötee odinotaşaneğetigi nimaweneğegi moyeloadi Jesus.

Ica liotagi Aneotedoğoji ane iolatedice

¹⁵ Nişijo Jesus naşa yowooğodi modoletibige moyeloadi, odaa ja noditedicigi aneite. Eliodi oko odiotece, codaa nicilatiditedi ijotawece neelotaginadi anoyadeegitalo. ¹⁶ Pida najoitediniwace me diğica anoyeloğodita. ¹⁷ Odaa joanişidaa neşeote micotece nişijo lotaşa Isaías, nişijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji nişijo jotigide, me yalaşatalo Jesus, nişijo mee,

¹⁸ “Digawini!

Etiniwa Iotagi,

ane jiolatedice.

Jemaa, codaa eliodi meote me idinitibeci.

Jixotiogilo Iwigo.

Odaa ja yatematitediogi niçina noiigi niçina ane iğenaşa,
codaan me eetetece micota me jiwi anejigotioyi niçina noiigi
leeğodi loenataka.

¹⁹ Niçiniwa Iotagi adinotigimadetetege oko,
oteğexaaşaşa yapaaweoko.

Adinigetağatee me dotaşa aneitice me yatecoço oко minoa nigotadi.

²⁰ Doweditedelocooko ane değeliodi eliwağatakaneğegi,
ane liciagi nağana niale libiwe ane dinoke,
codaan ayaağadi eliwağatakaneğegi,
niçinaoko ane liciagi nadegogo anokexaa doğocilagade.

Eote niçida libakedi
nigepaa iğeke inoatawece ane beyagi.

²¹ Odaa inatawece ane noiigi onibeotege meote me newiğatace.”

Jesus iniaa Belzebu

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23)

²² Niçidiaağidi joğonadeegitalo Jesus ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo me şolaşa codaan mewalögonaşa. Odaa Jesus ja icilatidi, ja yakadi me dotaşa, codaan me yatetacibece. ²³ Odaa niçijo noiigi-nelegi joğoyopo, odaa modi, “Manigidaağidoa icoa anida aneetetege licogegegi Davi ane niğe Aneotedoğoji me şodaxawa?”

²⁴ Pida niçijo fariseutedi noğowajipatalo niçijo lotaşa niçijo noiigi, odaa joğoigidi, moditiogi, “Yakadi me iticoitedice niwigo abeyaceğegi leeğodi Belzebu yajigotalo loniciwaşa, niçijo lacilo niwicidi abeyacaşaşa.”

²⁵ Jesus yowooğoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, “Nigidi noiigi ane dawalacetiwage, odaa dinidelege, niçidi noiigi icota me dinaağadi. Codaa nigidi niçeladimigipitigi nigotaşa, ogoa domige dinoligiwepodi, ane dawalacetiwage, codaan dinidelege, icota mepaa dinaağadi. ²⁶ Odaa niçinoan ane liotaka Satanás nigoiticoitedice eletidi liotaka Satanás, odaa ja dawalacetiwage, odaa icota me ma loniciwaşa Satanás. ²⁷ Menitiwaji me jiticoitedice niwicidi abeyacaşaşa leeğodi Belzebu, ane Satanás, me najigotiwa yoniciwaşa. Enice ame yajigotioyi anodiotibigağadici loniciwaşa moiticoitice niwigo abeyaceğegi? Odaa niçidi anodiotibigağadici oikee makamaga adininaalenitiwaji. ²⁸ Pida niçina me jiticoitice niwigo abeyaceğegi, jatika loniciwaşa Aneotedoğoji Liwigo. Odaa joaniğidaa me jikee Aneotedoğoji naşa iiğe laalegenali oko şadiwigotitiwaji.

²⁹ Digowoo niçina şoneleegiwa loniciweğenigi. Ağica ane yakadi me dakatiwece ligeladi, oditaşa dolicetalo ane nepilidi nige daşa odoejegi me oigoetini. Idokida nige oigoetini niçini şoneleegiwa loniciweğenigi odaa boşoyakadi moyadeegi ane nepilidi. ³⁰ Niçinaoko ane daşa dibatigi, odaa yakapetegi. Codaa niçina ane daşa idaxawa me nadeeegitalo Aneotedoğojioko, odaa niçinioko inibeyacağatagodi, codaan eo oko mepaanaşa leegitalo moyototedice Aneotedoğoji. ³¹ Joaniğidaa leeğodi mejitağawatiwaji Aneotedoğoji me ixomağateetedice inoatawece ane latopaco libeyaceğecooko, codaan niçinoalotaşa ane beyagi modotağatibige. Pida Aneotedoğoji baadaşa ixomağateetedice niçinaoko modotağatibigili. ³² Codaa başa yakadi me ixomağateetedice niçinaoko modotağatibigiji, Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi. Pida Aneotedoğoji baadaşa ixomağateetedice niçinaoko me beyagi modotağatibigili. Aixomağateetedice niçina natigide, oteğexaaşaşa nigidiaağidi.

Jowooğotaşa niale leeğodi ela

(Lucas 6.43-45)

³³ Nağana niale nigele, odaa elali eletidi ele, pida nige değele nağada niale, odaa elali idaägee beyagi. Jakataşa me jowooğotaşa niale leeğodi niçinoaelali ane yajigo. ³⁴ Niçida

makaamitiwaji ḡadiciagi laketedi ane diniweneene. Akaami abeyacaqagatetiwaji, odaa aqakati me ḡadalaki anele. Igaatağa ḡodotağa ane icogotiwece ḡonioladi, icogotiwece ḡodaalegena. ³⁵ Niġina oko anele, nolee laaleġena niġinoa anele, coda lotaġa inokinoa anele. Niġina oko ane beyagi laaleġena, odaa yalaqata inokina ane beyagi.

³⁶ Ejitaqawatiwaji niġica noko Aneotedoġoġi nige iwi anigote me iloikatidi oko leeġodi libeyacegħeco, odaa laagetedipi niġina oko anoyalaġa inokina ane ibeyacaqadi lewija eledi oko. Coda leeditibige moyelogħoditalo Aneotedoġoġi ane leeġodi modi niġijo notaġa ane beyagi. ³⁷ Igaataġa niġica noko Aneotedoġoġi eetedaqaloco makaami niġica oko anele nige ḡadalakita inokina anele, pida nige inoka ḡadalakita ane beyagi motaqani, odaa Aneotedoġoġi eetedaqaloco makaami oko ane beyagi, odaa ja ḡadiloikatiti.”

*Judeutedi odipokotalo Jesus meote ḡodoxiceġedi me ikee mewi me niġe Aneotedoġoġi
(Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32)*

³⁸ Niġidiaaqidi onidiwa onateciġiō niġijo anodiġaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés, icaaqicoa fariseutedi igotibec i midoataġa Jesus, odaa moditalo, “Niġaxinaqanaġa, je-maanaġa mawii ḡodoxiceġedi bidige anikeenitogħowa mewi me Aneotedoġoġi gadiiġeni, coda me yajigotedaqawa ḡadonicīwaġa.”

³⁹ Jesus naġa igidi, meetediogi, “Niġina noiġi aninaa niġinoa nokododi abeyacegħegħi, coda me aqaleegħoyiwaqadi Aneotedoġoġi. Oyemaa Aneotedoġoġi meote ḡodoxiceġedi ane ikee me najigotediwa yoniciwaġa, coda me idiġe me jao ibakedi. Pida Aneotedoġoġi aġeote eledi ḡodoxiceġedi anakati manatitiwaji. Igaataġa niġijo jotigide akaa ikee Aneotedoġoġi me idiġe leeġodi niġijo ninyaagi Jonas, niġijo ane yelogħoditedibece lowooko Aneotedoġoġi. ⁴⁰ Niġijo Jonas me idei catiwedi le noqojegi nelegi, ane yalitini, odaa idiaaġi le itoatadiġida nokododi, itoatadiġida enoaleli. Odaa jiġidaqagejji Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibgħimece ditibigħimedi, etidaligit itoatadiġida nokododi, itoatadiġida enoaleli. ⁴¹ Niġica noko Aneotedoġoġi nige iwi anigote me iloikatidi oko leeġodi libeyacegħeco, niġijo oko ane niġeladimigħipitigi nigotaga Nínive nige dabiditiniwace me newiqatace, odaa jaġakaami nilaagetedipi, leeġodi mepaġa odinilaatece libeyacegħeco niġijo nogħwajipatalo lotaġa Jonas. Jemaa mejitaqawatiwaji, niġida me Ee daqaxa me Ee ġonegħegi caticedi Jonas, pida idokee aqadınilaanitece ġabeyacegħeco niġijo naġa ajipaatalo yotaga. ⁴² Coda niġica noko nagħo inion, ane icogħoticogi natineditħeloco, nige yewiqatace, odaa jaġakaami laagetedipitetiwaji, iġaataġa baġa leegħitece me diniwiae migo wajipatalo liġaxinaqanegeco Salomāo, niġijo anowidi lixakettedi. Odaa digawini! Ee, ane daqaxa me Ee ġonegħegi caticedi Salomāo, ite Ee digoina makaamitatiwaji. Pida aġemaanitwaji majpaatalo iż-żiegħi.

*Anodaagee niġina oko noġopitaceloco niwigo abeyacegħegi
(Lucas 11.24-26)*

⁴³⁻⁴⁴ Niġina niwigo abeyacegħegi me noditicogi niġina oko, odaa jiġigoteloco nipodaġa ane yadilo coda me daxixe, doletibige ane lotokaqadi. Pida nige diġiċa yakadi lotokaqadi, odaa mee me dotaġa, ‘Ejme jopitacicogi iġeladi ane jicogħoticogi.’ Nigopitio, odaa jiġicota liġeladi me diġiċa ane itidi, yapidi, coda me ilaaqatini. ⁴⁵ Odaa jiġigotioġi eletidi seete niwicidi ane daqaxa me abeyacaqqa modiġeladetigi niġini oko. Odaa jiġidha leeġodi niġini oko jeġepaanaġa abeyacegħegi caticedi niġijo anee jotigide. Odaa icota midaagee, niġina noiġi ane abeyacegħegħi aninaa niġinoa nokododi.”

*Ica loġgiwepodi Jesus
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)*

⁴⁶ Eġidhaa diitħiġi Jesus me notaġaneqħetdin iwace niġijo noiġi, odaa naġħo eliodo, ijaqażi nioxoadipi joġotħiċċi aneite. Odaa idiaaġi ticoaci we niġijo diimġi aneitedice

Jesus, odoletibige moyotaqanege. ⁴⁷ Odaa ica goneleegiwa meetalo Jesus, “Gadiodo, ganioxoadipi etidi we. Domogoyemaa metigadotaqanegeeni.”

⁴⁸ Odaa Jesus naqa igidi niqijo goneleegiwa ane ibodicaxi, meeteta, “Amaajo aca eiido? Codaa amiidi ica inioxoadipi?” ⁴⁹ Odaa ja dikeenatakatediogi niqijo anodiotibece, mee, “Digawini! Naqani beqeiodo, codaa niqidi begewi me inioxoadipi!

⁵⁰ Igaataqa inatawece niqina anowo ane yemaa Eiodi ane ideite ditibigimedi, joaniginaa begewi me inioxoadipi, iniwaalepodi, codaa me eiodo.”

13

Jesus yatemati natematigo ane iciaceeketege niqina anetanaga

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Ijaaglijo niqijo noko Jesus ja noditedice niqijo diimigi, odaa jiqigo liniogotibece niweiigi Galiléia. Odaa jiqidiaa nicote me iiqaxi ijo noiigi-nelegi. ² Eliodi oko anototalo, odaa joqoyawiile. Joanigidaa leegodi naqa waxoditedinigi ajo etogawaana, odaa ja nicotedinigi. Pida niqijo noiigi baqa dabiditiniwace liniogotibece ninyogodi. ³ Odaa Jesus ja iiqaxi niqijo noiigi. Naqa niqaxitediniwace, yatemati owidi natematiko anida ane iciaceeketetege. Odaa mee me datematika, “Ica goneleegiwa onigo lixogotagi etanaqa, odaa yadeegi nolacidi. ⁴ Naqa yaladitedibece niqijo a nolacidi meyatedini, onicoa lolacidi aneniteloco liniogotibece naigi. Odaa ilaagaxodi joqonoqoja. ⁵ Icoa eletidi lolacidi boqoneniteloco wetiadawaanaga, ane degewi mica iiqo. Niqijo a lolacidi yediiqa me nokoloqo leegeodi iiqo aleegitinece. ⁶ Pida naqa dapicoqo aligege, odaa ja yalegi nawodigijedi, odaa ja yadilo leegeodi aleegitinece litodi. ⁷ Odaa icoa eletidi lolacidi boqoneniteloco ipelakijadi. Odaa niqijo ipelaqa naqa ili, odaa ja yapoqoditedini niqijo a nawodigijedi. ⁸ Pida eletidi lolacidi boqoneniteloco iiqo anele. Odaa baqa ili codaa etaye, yajigo owidi ligecidi. Idatecibece libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi, idaaqeledi baqa yajigo seseenta, idatibece baqa triinta. ⁹ Niqina oko ane wajipatalo yotaqa, leeditibige me watacotece.”

Ane leegodi Jesus me yatemati natematiko anida ane iciaceeketetege

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Odaa niqijo anodiotibece Jesus joqotatalo, odaa joqoige, moditalo, “Igaamee ina mabakeni natematigo anida ane iciaceekenitege, ina matematikanitema ina oko?”

¹¹ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Aneotedogoji baqa yemaa me ikeetedaqawatiwaji ane nimawenegegi me iiqo laalegenali oko, ane diqica ane yowooqodi anodaagee. Odaa baadaga ikeetediogi niqina eledi oko. ¹² Odaa Aneotedogoji enegegi ikeete niqina oko baanaga oyowooqodi anodaagee me iiqo laalegenali. Codaa noqa lixakedi niqina oko ane daqa yemaa me yowooqodi anodaagee me iiqo laalegenali oko, icaagica nige domiginiawaanigi niqini oko lixakedi. ¹³ Joanigidaa leegodi mepaqa jibake natematiko anida ane jiciaceeketege niqina me jatematikatiogi niqina oko. Odaa etidadi pida agetidowooqodi. Codaa owajipatalo yotaqa, pida aqodibatege, codaa aqoyowooqodi ane diitigilo. ¹⁴ Odaa niqida anee joqowo micotece niqijo a lotaga Isaías, niqijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji niqijo jotigide, niqijo naqa iditini ane ligegi Aneotedogoji, negee,

‘Icota majipaatatiwaji,
pida aqwoogoti ane diitigi.

Icota mawinitiwaji,
pida aqica daqa anatitiwaji.

¹⁵ Leegeodi oyakakaqadi laalegenali,
codaa adinajipake,
codaa adoletibigiwaji.

Dağaleetiğidaağee niğidi noiigi,
tögoyakadi monadi,
codaa mowajipatalo yotaga,
codaa togoyowoğodi ane diitigilo,
codaa togodopitiwa oditaşa jinicilatiditiniwaci.’

¹⁶ Pida aninitibecetiwaji leeğodi akati manati, codaa majipaatalo yotaga.
¹⁷ Ejitağawatiwaji niğina anewi. Eliodi niğijo anoyelogoğoditedibece lowooko Aneotedoğoji codaa eliodi oko ane iğenağatibigiwaji domogoyemaa monadi niğinoa analieğanati, pida ağonadi, codaa domogoyemaa mowajipatalo niğinoa yotaga anajipaatalo, pida ağowajipatalo.

*Jesus yelogodi anodaa diitigi natematigigi niğijo anetanağa
(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)*

¹⁸ Natigide anajipaatiwaji, codaa adiniiğaxinitece anodaa diitigi natematigigi niğijo oko anetanağa. ¹⁹ Niğina anowajipata natematigo ane yalağata anodaağee Aneotedoğoji me iiğe laaleğena oko, pida ağoyowoğodi ane diitigilo, niğina oko liciagi niğijoła lolacidi anenitedini naigi liniogotibece. Leeğodi godaxakawa neğenagi, odaa ja nogatedice lotaga Aneotedoğoji ane ideite catiwedi laaleğena digo mijotaşa niğijoła ilaağaxodi monoşa niğijoła lolacidi midi naigi. ²⁰ Niğijoła lolacidi anenitedini midiwataşa weti-adawaanaga başa liciagi niğina oko ane wajipatalo natematiko, odaa dibatege, codaa me ninitibigwaji. ²¹ Pida liciagi niğijoła lolacidi anenitedini midiwataşa weti-adawaanaga naşa nokoloğو aleegitinece litodi, jiğidaağee niğina oko ane değewi monakato Aneotedoğoji, odaa aleegi jeğeyamağaticoace niğina menagi lawikodico, codaa niğina moiatetibeci. ²² Niğijoła lolacidi anenitedini miditaşa ipelakijadi, liciagi niğina oko anowajipata natematigo, pida owidi inoa ligecağaleğetedi leeğodi ane yopotibige, odaa odoletibige mowidi niliicağajetecidi, odaa epaa dininaale. Odaa jiğida leeğodi ağalee ewianaşa oyowo natematigo, odaa natematigo ağica daga iigi ane lakataşa me yewığa. ²³ Pida niğijoła lolacidi anenitedini miditaşa iğe anele, beğetaye, idatecibece libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi, codaa idatecibece yajigo seseenta ligecidi, idaağeledi yajigo triinta ligecidi. Niğijoła lolacidi liciagi niğina oko anowajipata natematigo, odaa oyowoğodi ane diitigi. Odaa natematigo ja iigi lewişa niğina oko eo mowo anele.”

Jesus yatemati latematigo ane iciaceeketetege nadegogo ane diniweneene

²⁴ Jesus yatematitediogi niğijo noiigi eledi natematigo anida ane iciaceeketetege, meetediogi, “Niğina Aneotedoğoji me iiğe oko laaleğena, liciagi niğina goneleegiwa aneyatini nolacidi anele miditaşa lixogotagi. ²⁵ Ica enoale naşa niotaşa liotaka, odaa jeğenagi niğica laxakawa. Odaa niğini laxakawa ja yokoletedice eletidi lolacidi liwigotigi niğijo leyeema. Niğicoła lolacidi one diniweneene, codaa one latopiwa leyeema. Odaa joğopi niğijo laxakawa. ²⁶ Naşa ili niğijo leyeema, odaa ja yelogo ligecidi. Odaa jaşaşa yelogo niğijo nadegogo ane diniweneene. ²⁷ Odaa liimetedi niğijo bajendeoodi jiğigotibeci miditaşa, odaa modita, ‘Gonecalaillegi, niğida makaami geme anitedi lolacidi anele. Enice, igame icoğoticogi ina nadegogo ane diniweneene?’ ²⁸ Odaa ja igidi, meetiogi, ‘Yaxakawa libakedi.’ Odaa liimetedi joğoige, modita, ‘Emaani me inawacenaşa ina nadegogo ane diniweneene?’ ²⁹ Odaa ja igidi, meetiogi, ‘Oğoa! Igaataşa daga anawaceni niğida nadegogo, doidetibige mağaga anawaceni leyeema libatadi. ³⁰ Dioki leyeema epaağawatege nadegogo me ili nigepaağicota limedi me inopilağatağatio. Niğica noko, ejitiogi anonakagidi leyeema, “Odoejegi manawacenitiwaji niğina nadegogo ane diniweneene, codaa awiitibige ligoxe, odaa okolenitiogi noledi. Nigidiaağidi jaşaşa aladieni leyeema, odaa başa anopilağatitiwece diimigi aneitice me jotete yawodigijedi.” ’”

*Natematigigi lolagi aca “mostaada” icaagica ane yaboogodi leyeema
(Marcos 4.30-32, 33-34; Lucas 13.18-19, 20-21)*

³¹ Jesus yatematitediogi niçijo noiigi eledi natematigo anida ane iciaceeketetege, meetediogi, “Nığina Aneotedoğoji me iige oko laaleğenali, liciagi nağana lolacawaana ‘mostaada’ ane dibata şoneleegiwa, odaa jeğeyateloco lixogotagi.” ³² Nağani lolagi dağaxa me lionawaana liwigotigi inoatawece eletidi ane niale lolacidi. Pida nige ili, odaa yayoketacedice inoatawece ane şodawodigijedi, coda ili nigepaa icota me niale nelegi. Coda ilaaşaxodi owote libatoli midoataşa libiwedi.”

³³ Odaa Jesus ja yatematitediogi eledi natematigo, meetediogi, “Nığina Aneotedoğoji me iige oko laaleğenali, liciagi niçina ane yaboogodi leyeema anoibake iwaalepodi. Nige yawanaşaditege itoatadığida baxia leyeema, odaa niçica labookojegi jeğeo me ili, dabo initawece niçini leyeema.”

³⁴ Jesus idioka limedi me yelogodi natematiko anida ane iciaceeketetege niçina me iigaxi niçina noiigi. Niçina me niişaxitediniwace, ağıca daaditaşa ibaketeda natematigo anida ane iciaceeketetege. ³⁵ Niçijo Jesus me datematika, eote micotece lotaşa niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide neğee,

“Jatemati natematigo anida ane jiciaceeketetege,
niçina me jatematikatema.

Coda jelogoditiogi niçina ane diğica moyowoogodi niçijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niçina iigo.”

Jesus yelogodi anodaa diitigi niçijo natematigigi nadegogo ane diniweneene

³⁶ Jesus naşa ibode niçijo noiigi-nelegi, odaa jişigo minitaşa ica diimigi. Naşa dakatdeo, niçijo anodiotibece joğodipeğitalo, odaa joğoige, moditalo, “Anelogotitoğowa ane diitigi niçijo natematigigi nadegogo ane diniweneene.”

³⁷ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Niçijo aneyatedini lolacidi anele jeğemeğee, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ³⁸ Niçijo nixogotagi başa niçina iigo anejonaşateloğo. Niçijo a şoneleegiwa jicogotibigimece ditibigimedi, jinişce iniaanjotedi anodibatomı moiomağadi oko anido ane beyagi, coda anido eledi oko minoa libeyaceğeco. Odaa iniaanjotedi joğonuşaticoace niçidi oko liwigotigi niçidi eledi oko anepiğida anejitege. ⁴¹ Odaa joğoyokoletiwece niçidi oko catiwedi noledi ane daşa ipe. Odaa jişidiaağitice oko me noenaşateloğo, coda oyacigice lowe leegodi lawikodico. ⁴³ Pida niçina oko ane iğenuşatibigiji anida anejitege başa dataletibigiji lode Aneotedoğoji, ane Eliodi, liciagi aligeğe me datale. Niçina oko ane wajipatalo yotşa, leeditibige me watacotece!

Jesus yatemati natematigo ane iciaceeketetege aca nalicexe acaaşaca wetişa ane diniwaloe

⁴⁴ Niçina Aneotedoğoji me iige niçina oko laaleğenali, liciagi nağana nalicexe ane iteloco nipodigi. Odaa ica şoneleegiwa jona yakadi, pida one naligitacini. Odaa eliodi me ninitibece, coda jeğeyaa icoatawece ane nepilidi, niçidiaağidi joğopitacijo migo me dinoojeteta niçijo nipodigi eotibige me nebi nağajo nalicexe.

⁴⁵ Ereditace niçina Aneotedoğoji me iige oko laaleğenali, liciagi niçina anoojetekigi ane doletibige me dinoojeteta wetişa ane diniwaloe. ⁴⁶ Odaa nağani lakate wetişa

aneliodi niwaló, odaa jiğigo meyaa ijoatawece ane nepilidi. Odaa ja dinoojeteta nağaca wetiga ane diniwaloe.

Natematigigi neladi lajo modibatalo noğojedi

⁴⁷ Niğina Aneotedoğoji me iiğe oko laaleğenali, liciagi niğina neladi anoyokoletinigi weiigi. Niğina neladi dibatalo inoatawece ane latopaco noğojedi. ⁴⁸ Odaa niğina neladi nağaa nolee noğojedi, niğina nomiigmigipi oixigiticogi daato, odaa nicotiniwace moiomağadi noğojedi. Niğinoa noğojedi anele boğoyexaqatiniği nağaaqaxi, pida niğinoa noğojedi ane degeleleda me jelicağa bogoyaladı. ⁴⁹ Niğica noko nivicota liniogo niğina iigo, jiğidaägee. Aanjotedi enagtitibeci, moiolaticoace oko, odaa onogatedice niğinoa oko abeyacağaga liwigotigi niğina oko anepaga iğenaqatibigiwaji. ⁵⁰ Odaa oyokoletiogi niğidi oko abeyacağaga catiwedi noledi ane daga ipe. Aneitice oko me noenaqateloco, coda oyacigice lowe leeğodi lawikodico.”

Niğaxinaganegeco geladi idiaa icoa niğaxinaganegeco laxokodi

⁵¹ Jesus igratediogi niğijo anodiotibece, meetediogi, “Migowooğotitecetiwaji ijoatawece ijoa yatematiko?” Odaaجوigidi, moditalo, “Jowooğotaşa, Goniotagodi”. ⁵² Odaa meetediogi, “Enice digawini! Inatawece niğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, niğina nağaa ikatece Aneotedoğoji me iiğe laaleğena, ja liciagi niğina eniodi anani lotetenağanağaxi aneyate niğinoa nepilidi ane diniwaloe, odaa yakadi me diba niğina ane gela, oğoa, domige niğina baanağaa oxiığodi, me yajigotiogi lionigipi. Jiğidaägee niğijo niğaxinağanaga yakadi me diiğaxinağatece niğina niğaxinağaneğegi gela, coda me niğina oxiığodi niğaxinağaneğegi.”

Nigeladimigipitigi nigotaşa Nazaré aqonakato Jesus

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³ Niğijo Jesus nağaa ika me yatemati niğijoa latematiko aninoa ane iciaceeketege, odaa ja noditedice niğijo aneite. ⁵⁴ Odaa jogopitedicogi manitaşa epaa nigotaşa. Niğijo nağaa diiğaxinağaa mani niiakanağaxi, odaa niğijo anowajipatalo joğoyopo leeğodi liiğaxinağaneğegi. Odaa ja dinigetiwage, modi, “Igame yakadite icoa lixaketedi? Coda igame icoğotigi loniciwaşa meote godoxiceğetedi? ⁵⁵ Niğidoa lionigi niğijoda gapinteelegi. Coda nağajoda eliodo godowooğota, Maria. Coda Tiago, José, Simão ijaa Judas nioxoadipi. ⁵⁶ Coda me niwaalepodi inaa ligeladi digoina Nazaré. Enice, igamigodaägee ica me yakadi me diiğaxinağaa, coda meote godoxiceğetedi?” ⁵⁷ Odaa ağıca mowote. Pida Jesus meetediogi, “Idioka limedi moiweniğilde niğina ane yelögodedibece lowooko Aneotedoğoji. Pida anioskani epaa nigotaşa coda me ligeladi, baadoğoiweniğide.” ⁵⁸ Odaa Jesus onateciğijoa godoxiceğetedi aneote manitaşa epaa nigotaşa, leeğodi niğidi niğeladimigipi aqonakato.

14

Lemegegi João Batista

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

¹ Niğijoa nokododi Herodes, ninionigi-eliodi nipodigi Galiléia, ja dibodicetibige Jesus. ² Odaa meetiogi liotagipi, “Ejime niğidaa João Batista, ejinağaa yewiqatace me idei aneiticoace émağaga. Odaa leeğodi nağaa yewiqatace, odaa jiğida loniciwaşa meote godoxiceğetedi.”

³ Herodes eote niğijoa lotaşa leeğodi jiğijaa diiğenatakata moniwilo João, moigoe libaagatedi, odaaجوixotiwece niwilögonağaxi. Idiğigota João leeğote Herodias ane lodawa Filipe nioxoa Herodes. (Herodias ja lodawa Herodes ane niniwoodi.) ⁴ João ijo meeta Herodes, “Goniğenatakaneğegi yolitağadomi me gadodawa nağani lodawa ganioxoa.” ⁵ Odaa Herodes ja domağaa yemaa me yeloadi João, pida doitiogi niğidi noiigi, leeğodi oyowoğodi João minığina ane yelögodedibece lowooko Aneotedoğoji.

⁶ Niçicota ica lanikegi Herodes, odaa ja nalooqo. Aca liona Herodias ja dinibaile lodee iditawece nodenigipi, odaa Herodes eliodi me ninitibece. ⁷ Odaa jegeo ligegitege naçajo awicije meo noçeedi okanicodaqica ane dipokotibige.

⁸ Naçajo eliodo ja yelogodita ica ane lipoketegita Herodes. Odaa jiçigo naçajo awicije minitaça Herodes, odaa meeta, “Jemaa me anajicitiwa lacilo João Batista exakininiqinogi niçina natigide.”

⁹ Odaa Herodes, inionigi-eliodi, jaçagecaçalo. Pida jegeo niçijo ligegi ane dağa yakadi me inoke lodee niçijo lodenigipi me lalokegi lanikegi. Joaniçidaa leegodi meo niçijo ane lipoketegi naçajo awicije. ¹⁰ Odaa ja diiğenatakata moyakagiditice João lacilo manitaça niwilogonaqaxi. ¹¹ Odaa joçonadeegi lacilo João oyexaqatinigi ginogo, odaa joçoyajigota naçajo awicije, odaa ja yadeegita eliodo niçijo ginogo. ¹² Niçijo anodiotibeci João jiçigotibeci, odaa joçoyadeegi lolaadi monaligitini. Niçidiaaqidi jiçigotibeci oyatematalo Jesus.

*Jesus niodegetedini noiigi-nelegi
(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; João 6.1-14)*

¹³ Niçijo Jesus naşa dibodicetedibige ane ninyaagi João, odaa ja noditedice niçijo aneite, waxoditedinigi niwatece, igo mokijoatece miditaça nipoçigi ane diçica niçeladimigipi. Pida ijo noiigi-nelegi joçoyowooqodi ane diitedicogi, odaa ja noditicoaci nigotadi, jiçigotibeci onewaligitibigwaji moigaalatece Jesus. ¹⁴ Igaanaga waxoditedice niwatece, odaa ja nadi niçijo noiigi-nelegi. Odaa eliodi me iwikodetediogi niçijo noiigi, odaa ja nicilatiditediniwace neelotaginadi.

¹⁵ Naşa ęocidi, niçijo anodiotibece Jesus joçodiitalo, odaa moditalo, “Ja ęocidi, codaa aqica niçeladimigipi niçina nipoçigi anejonaşa. Iiçeni niçina noiigi mopitibeci, amaleeqaşa igotibeci minoataça niçinoa nigotadawaanaşa modinojetetigi anoyeligo.”

¹⁶ Pida Jesus naşa igidi, meetediogi, “Aleeditibige doçopitibeci. Akamaçakaamitiwaji ajicitiogi anoyeligo!” ¹⁷ Odaa niçijo anodiotibece joçoigidi, moditalo, “Idiwa mina ciinco paontedi, idiaa itiwataale noçojedi, pida aqabo!”

¹⁸ Odaa jegee Jesus, “Anadeegitediwa niçicoa paontedi idiaaqidioda icoa noçojedi!”

¹⁹ Odaa ja iiçen niçijo noiigi monicoteloco nadegocawaanigi. Odaa Jesus ja divate niçijo ciinco paontedi ijaaqijo itiwataale noçojedi. Odaa naşa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja diniotagodete Aneotedoqoji. Naşa ninoketedini paontedi, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece monediatiniwace niçijo noiigi. ²⁰ Odaa ijotawece niodaşa, codaa me nitiminaşa. Niçidiaaqidi niçijo anodiotibece jogoniodatece liwailidi ane iigotedice. Odaa joçonoleenaqadi dooze etacanitedi. ²¹ Niçijo noko ejinaşa domaga ijoa ciinco miili ęoneleegiwadi ane niodaşa, pida baadoçoyowooqodi ane liwokodi iwaalepodii inaa nigaanipawaanigi ane niodaşa.

*Jesus ewaligatedeloco ditibigimedi ninyogodi
(Marcos 6.45-52; João 6.15-21)*

²² Aqica daşa leegi Jesus ja iiçen niçijo anodiotibece mowaxoditinigi niwatece, odaa jiçigotibeci daato weiigi, idiaa Jesus başa nenyagatedi ibode niçijo noiigi-nelegi.

²³ Niçidiaaqidi naşa iiçen mopitibeci niçijo noiigi, Jesus ja dalaçatetedibigimece aca wetiga migo yotaşanege Aneotedoqoji mokinigatece. Eşidiaaqite negenoale. ²⁴ Naşa lakata naçajo niwatece ja leegita me yototice liniogotibece weiigi. Odaa ebekadi ja igike naçajo niwatece, codaa naçajo niwatece ja dakapetege niwocotaşa.

²⁵ Aniqicatibige daşa yelogotibige, Jesus ja iwivatediogi, jegewaligatedeloco ditibigimedi ninyogodi. ²⁶ Niçijo anodiotibece noçonadi Jesus mewaligatedeloco ninyogodi, odaa eliodi me nawelatibigwaji, odaa modi, “Niçina niwig!” Odaa ja nacaagaqateloco codaa doitibigwaji.

²⁷ Pida aqica dağa leegi Jesus meetediogi, “Anipeneğeni gadaaleğena! Jegemegee. Jinağadoitiwaji!”

²⁸ Odaa Pedro meetalo, “Goniotagodi, nigewi naqakamağakaami, enice adiiğeni maqaşa jawaligiteloco ninyoğodi mejigo jakapetağagi.” ²⁹ Odaa Jesus jegeeteta, “Anagi!” Odaa Pedro ja waxoditice naqajo niwatece, jegewaligiteloco ninyoğodi migo midoataşa Jesus. ³⁰ Pida naşa nadi niocodi me yoniciwadi, odaa ja doi, ja domaşa domololetini. Odaa ja dapaawe, mee, “Iniotagodi, jinişkani degee oceğegi!”

³¹ Odaa aqica daşa leegi Jesus ja ixoketedice libaağadi me nolitedini Pedro, odaa meeteta, “Niğida makaami aqeliodi ęatiwağatakaneğegi! Igaamee ina madawieni?”

³² Niğijo noğowaxoditinigi naqajo niwatece, odaa niğijo niocodi ja notokoti. ³³ Odaa niğijo ane ideiticoace catinedi niwatece, joğodiitalo Jesus modoğetetaloo, moditalo, “Dicewi makaami Lionigi Aneotedoğoji!”

Jesus icilatidi eelotaginadi midi nipodigi Genesaré

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Niğijo naşa diğetacicoace niğijo weiigi, odaa joğotota nipodigi Genesaré. ³⁵ Odaa niğijo niğeladimigipi joğoywooğoditege Jesus, odaa joğowo libodigi iditawece oko monadeegi neelotaginadi midiwataşa niğijoanipodaşa anodipegitege. Odaa joğonadeegitalo ijotawece ane eelotaginadi. ³⁶ Odaa joğodipokotalo mokexaa odibateloco liniogo nijayogo. Odaa ijotawece niğijo anodibateloco nijayogo ja nicilaşa.

15

Jesus yalagate icoa jotigide lakataşa judeutedi

(Marcos 7.1-13)

¹ Odaa jiğigotibeci icoa fariseutedi icaaqica anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, oicoğoticogi Jerusalém. Igotibeci modinotigimadetege Jesus, odaa joğoige, moditalo, ² “Igame leeğodi ina anodiotibigağadici me doğoyiwağaditeda liğaxinağaneğeco godaamipi? Igaataşa aqoiwilegi libaağatedi niğina me niodaşa, anetığodiiğaxitece godaamipi.”

³ Jesus naga igidi meetediogi, “Enice, igaamee ina me dagaga otetenitatiwaji liğenatakaneğegi Aneotedoğoji? Igaataşa inoka iwitecetiwaji anakamaşa ęadiiğaxinağaneğegi ane dakapetege liğenatakaneğegi Aneotedoğoji. ⁴ Igaataşa Aneotedoğoji diğenataka, niğijo neğee, ‘Eemiteetibige ęadiodi, coda me ęadiodo.’ coda mee, ‘Leeditibige moyeloadi niğina ane beyagi me dotağatibige eliodi, coda me eliodi.’ ⁵ Pida akamağakaamitiwaji başa iğaxini niğina analleegaşa domiğida nimaweneğegi me yaxawa eliodi coda me eliodi, leeğodi jağawii me lakatigi, odaa moditiogi eliododipi, ‘Ja jajigotalo Aneotedoğoji niğina ane inepilidi ane domaşa jajigotedağawa’, ⁶ Leeğodi menitiogi me dağalee leeditibige me deemitetibige coda me yaxawa niğina eliododipi. Odaa niğida aneni ağaleeğotetenitiwaji ane iğetedağawa Aneotedoğoji, niğina me iğaxinağanitece ane ęadakatigitiwaji. ⁷ Onawiitiwaji makaami oko ane igenaga. Coda Isaías niğijo ane yelögöditedibece lowooko Aneotedoğoji eetece niğina anewi, niğijo naşa yalagatağawatiwaji. ⁸ Yalağata niğica ane ligegi Aneotedoğoji, neğee, ‘Niğidi noiigi odoğetetiwa me notağanaşa.

Pida catiwedi laaleğena aqoyemaa metidowooğodi.

⁹ Aqica niwaló niğina modoğetetiwa,
leeğodi odiiğaxinağatece inokino epaa lakataşa,
odaa aqodiğaxinağatece ane jiğenatakata.’”

Jesus diğaxinağatetece niğica aneo me napioi laaleğena oko

(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Jesus eniditediogi niçijo noiigi modipegitalo, odaa meetediogi, "Ajipaa amaleeşaşa mowooşotitiwaji! ¹¹ Niçina ane napioyaşadi laaleğena oko aqiniçina ane dakatiwece nioladi. Pida ane napioyaşadi laaleğena oko başa ane icoğotiwece nioladi."

¹² Odaa joğototalo niçijo anodiotibece Jesus, odaa moditalo, "Aşowooşoti niçidi fariseutedi me neliqideega leeşodi niçijoa şadotaşa?"

¹³ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, "Eiodi ane ideite ditibigimedi icota me nawace inoatawece nawodigijedi ane deşeyatedini. ¹⁴ Enice jinaga agecaşaleğeni niçidiwa fariseutedi! Igaataşa niçidi liciagi niçina anonibatege şoladi, pida idiaşidi aşaşa şoladi. Odaa niçina şolaga nige nibatege eledi şolaga, odaa iditawece enitiniwace mida begi."

¹⁵ Odaa Pedro jegee, "Enice, anelogotitoşowa ane diitigi niçijo natematigo anida ane iciaceekenitege." ¹⁶ Odaa Jesus jegeetediogi, "Niçida makaamitiwaji adaşaxa minoa şadixaketedi caticedi niçina eledi oko! ¹⁷ Aşowooşotitiwaji? Niçina ane dakatiwece nioladi oko, dakatiwece liwokomaga, odaa ja noditicogi lolaadi. ¹⁸ Pida niçina ane noditicogi nioladi oko icoğotiwece laaleğena. Odaa niçina ane noditicogi catiwedi laaleğena beşe me napioi laaleğena. ¹⁹ Igaataşa niçina oko yowo niçina ane beyagi catiwedi laaleğena, odaa ja yeləadi niçina eledi oko, codaa loomatewa lodawa eledi oko, codaa niçina oko ane loomatewa ane daşa lodawa, codaa dolice, codaa aneo liwitakeco, codaa ane beyagi me dotaşatibige eledi oko. ²⁰ Niçina oko nige yowo meo niçina ane beyagi, odaa laaleğena niçini oko ja napioi. Pida niçina oko nige daşa iwilegiteda libaaşatedi anoişaxitece me latakigi, baadaşa napioyaşadi laaleğena."

Jesus icilatidi liona aca iwaalo ane diğica aneetegi noiigi judeu

(Marcos 7.24-30)

²¹ Jesus naşa noditedicogi niçidi nipodigi, odaa jişigo ica nipodigi anipegittege nigotadi Tiro aniaa Sidom. ²² Odaa ani aca iwaalo cananéia nişeladimatigi niçidi nipodigi. Odaa nişipegitalo Jesus, ja dapaawe, mee, "Iniwa-aagodi, anida ane-eenitege licoşegi Davi, adiwikodenil! Niwigo abeyaceşegi dakatiogi i-oona, odaa eliodi me dawikode."

²³ Pida Jesus aqica daşa igidi. Odaa niçijo anodiotibece joğototalo, odaa joğodipokotalo, moditalo, "Işen naşada iwaalo mopi, igaataşa niotibigoşodici codaa ja şodatitata niçina me dapaawetibece."

²⁴ Jesus meeteta naşajo iwaalo, "Aneotedoşoji idiğetediogi loiigi Israel ane liciagi niçinoşa waxacocoli ane nabalaşa."

²⁵ Odaa naşajo iwaalo ja diitalo, odaa ja yamaşatedini lokotidi lodee Jesus, odaa meetalo, "Iniwa-aagodi, adaxawani!" ²⁶ Odaa Jesus meeteta, "Adiitigi niçina me jibanoonaşatece liweenigi nigaanigawaanigi, oditaşa jokolenaşatiogi necexodi."

²⁷ Odaa ja igidi naşajo iwaalo, meetalo, "Ewi, Iniwa-aagodi! Pida codaa me necexodawaanaşa oyeligo latijedi niwe-eenigi ane icoğotibigimece nameeja niwika-teenogodi."

²⁸ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, "Iwaalo, niçida makaami eliodi şatiwaşatakanegegi. Niçida anemaani ja jao." Odaa acaşaca naşaca lakata naşajo liona ja içi.

Jesus icilatidi eliodi eelotaginadi

²⁹ Jesus naşa noditedicogi niçijo aneite, odaa joşopitacedicogi lipeşaşa niweiigi Galiléia. Odaa ja dalagatetedibigimece ajo wetşa, odaa ja nicotedini. ³⁰ Odaa eliodi oko joğodiitalo, oyadeegi aşatilogoladi, alejaadotedi, şoladi, ina ewaloşonadi, codaa mowidi eletidi eelotaginadi. Niçijo noşoyadeegiticogi lodee Jesus, odaa ijotawece ja nicilatiditediniwace. ³¹ Niçijo noiigi eliodi moyopo noşonadi naşa notaşanaşa niçijoa ewalogenadi, alejaadotedi naşaga nicilaşa, ane doğoyakadi mewaligitibig-iwaji neşewaligitibigiji, codaa me şoladi yetetibigiji. Odaa joşodoşetetibigimece Aneotedoşoji, Noenoşodi loiigi Israel.

*Jesus niodegetedini cwaatolo miili Ɂoneleegiwadi
(Marcos 8.1-10)*

³² Jesus eniditediogi niçijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Eliodi me jiwikode niçina oko, igaatağa jegeote itoatadıgida nokododi mina meetaşa, odaa aqaleegica gaantokaağıdi anoyeligo. Ajemaa dağa jiişetibigiwaji mopitibeci daaditigicata ane jajigotiogi me jiniodegetiniwace, igaataşa doidetibige diğica ane noçomiwaditiniwace leeğodi nabocaşa doçopiticogi liçelatedi.”

³³ Odaa niçijo anodiotibece jögoige Jesus, moditalo, “Igametaşa jakataşa ica niweenigi nelegi me jiniodegenaqatiniwace iditawece niçidi oko digoina minataşa niçina nipodigi ane diğica niçeladimigipi?”

³⁴ Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Igame liwokodi Ɂanipaonted anidiwa?” Odaa jögoigidi, moditalo, “Idiwa seete paonted idiaağidiwa noçojedawaanaşa.”

³⁵ Odaa Jesus ja iiş niçijo noiigi monicotinigiigo. ³⁶ Odaa ja dibate niçijo seete paonted ijaağijo naça diniotagodetedibigimece Aneotedoğoji, odaa ja ninoketedini, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece monediatiniwace niçijo noiigi. ³⁷ Odaa ijotawece niçijo noiigi niodaşa, neğepaa nitiminaşa. Niçidiaağidi niçijo anodiotibece jögoniota niçijo liwailidi ane iigotedice, odaa joçoyetigilo seete etacanitedi nelecoli. ³⁸ Niçica noko ejinaşa domaşa cwaatolo miili Ɂoneleegiwadi ane niodaşa, we iwaalepodi, inaa nigaanigipawaanigi anaşa niodaşa, pida baadogonilaagaditibigiwaji.

³⁹ Odaa niçidiaağidi Jesus ja imonya niçijo noiigi mopitibeci, odaa jaşaşa waxoditedinigi niwatece, jiçigo midiwa nipodaşa Magadă.

16

Icoa lacilodi judeutedi domoçoyemaa Jesus meote Ɂodoxiceğedi ane ikee me liiğexegi Aneotedoğoji

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Niçidiaağidi niçijo fariseutedi ijaağijo saduceutedi joçotatalo Jesus. Odi-neetalo, domoçowo moyakadi gaantigidi ane niwokotedini, odaa ja domaşa nilaagedi. Joaniçidaa leeğodi modipokotalo meote Ɂodoxiceğedi ane ikee me liiğexegi Aneotedoğoji. ² Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Niçina naça Ɂocidi me ixagodi loolatedi, odaa menitiwaji, ‘Natiinigoi adatiode, leeğodi Ɂocidi diticetinece.’ ³ Odaa niçina nigoi me ixagoditege codaan me nexocaşa ditibigimedi, odaa menitiwaji, ‘Datiode, leeğodi loolatedi ixagodi me nabidi.’ Odaa bogowooğotitiwaji domige datiode, ogoa domige adatiode, niçina mawinitibigimecetiwaji ditibigimedi. Pida baadogowooğotitiwaji niçica ane diitigi niçina manati Ɂodoxiceğetedi ane jaote. ⁴ Niçina oko aninaa niçinoanokododi abeyacaşaşa codaan aqaleegonakato Aneotedoğoji. Odaa Aneotedoğoji aqeote eledi Ɂodoxiceğedi ane ikeetiogi me idiiğe. Jegeote niçijo Ɂodoxiceğedi ane ikee me idiiğe, niçijo me ideyate Jonas catiwedi le niçijo noçojegi nelegi itoatadıgida nokododi.” Odaa Jesus ja yototedicoace, joçopi.

*Ica nabookojedi fariseutedi ijaä saduceutedi
(Marcos 8.14-21)*

⁵ Niçijo naça diiğetita daato weiigi niçijo anodiotibece, oyaagiditece doçoyadeegi paonted. ⁶ Odaa Jesus meetediogi, “Atacolitiwaji codaan anidakita nabookojedi fariseutedi inaa saduceutedi!”

⁷ Odaa niçijo anodiotibece joçodinotağaneğetigi niçida aneete, modi, “Eote niçida ligegi leeğodi aqicoa me inadegaşa Ɂanipaonted.” ⁸ Pida Jesus ja yowooğodi ane lotaga, odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Igaamee ina madinotağaneğenititiwaji me diğica Ɂanipaon? Ame iwağatitewaji Aneotedoğoji! ⁹ Anoçowooğotitiwaji? Naça gadaagititibige ijoa ciinco paonted ane jatikatalo me jiniodegetiniwace ciinco miili

gōneleegiwadi, ijaaglijoa etacanitedi ane nolee niğijo liwailidi ane iigotedice? ¹⁰ Codaa naşa gadaagitibigetiwaji ijoa seete paontedi ane jatikatalo me jiniodegetiniwace cwaatolo mili gōneleegiwadi, ijaaglijoa etacanitedi nelecoli ane nolee niğijo liwailidi ane iigotedice? ¹¹ Aşowooşotitiwaji me daşa idalağata paon niğijo me şadajacağatitiwaji manidakita nabookojedi fariseutedi idiaa saduceutedi.”

¹² Odaa joşoyowooşodi Jesus me daşa yalağate modinidakata paon labookojedi, pida modinidakata liigaxinağaneğeco fariseutedi ijaa saduceutedi.

Pedro mee Jesus niginiaaginiwa Niğicoa ane niğe Aneotedoşoji meote me şodewigatace (Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Jesus igo nipodaşa anipegitge nigotaşa, ane liboonaqadi “Cesaréia Filipe ane dabitegetini”. Jıgidiaaşı naşa nigetediniwace niğijo anodiotibece, meetediogi, “Ee, Gōneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, odaa ame Ee modi ina oko?”

¹⁴ Odaa joşoigidi, moditalo, “Inatecibece modi makaami João Batista, codaa inatecibece eledi modi makaami Elias. Codaa ina eledi modi makaami Jeremias, oşoa, domige anigepidişica niğijo anoyeloşoditedibece lowooko Aneotedoşoji niğijo jotigide.”

¹⁵ Odaa Jesus ja digika, meetediogi, “Bişida makaamitiwaji, amakati me Ee?”

¹⁶ Simão Pedro naşa igidi, meetalo, “Jaşakamaşakaami ane niğe Aneotedoşoji me şodewikatiteğegi. Akaami Lionigi Aneotedoşoji anidioka limedi me yewişa.”

¹⁷ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Aniniitibeci nişida makaami Simão, anakaami lionigi João, leeşodi aşokoanoikeetaşawa ane Ee, pida Eiodi ane ideite ditibigimedi ikeetedağawa ane Ee. ¹⁸ Natigide jao gela şaboonaqadi akaami Pedro (leeşodi niitege niğina mejinaşa wetişa). Odaa şadotaşa me şadalakitiwa liciagi naşana wetişa anodatika moyoe lipodaşaladi diimigi. Odaa ja jao niğina oko anoyiwaşadi niğijo şadotaşa me micataşa niğina diimigi ane dabitegeteloco niğina noenatagodi ditibigimedi wetişa ane gōneşe. Odaa oteşexaaşaga némaşa aşaleeşica lonicıwaşateloco nişidi oko. ¹⁹ Codaa jajigotaşawa şadişenatakaneğegi me iişeni niğina oko anida anejitege, micataşa niğina oko anida lakabakenaşanagadi ane dowediteloco diimigi, odaa nişica anoliitege digoina iigo, Aneotedoşoji aşaşa yolitetege. Odaa nişica anikani mowo niğina oko digoina iigo, odaa Aneotedoşoji aşaşa ika.” ²⁰ Odaa Jesus ja dipokotediogi niğijo anodiotibece me doşoyeloşoditiogi niğina oko me Nişijaagijo ane niğe Aneotedoşoji meote şodewişa.

Jesus yalağate me yeleo pida yewiğatace nigidiaagidi

(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Odaa joanişijaşijotigi niğijo noko Jesus jişidaşeyatedigi me yeloşoditediogi niğijo anodiotibece me leeditibige migo manitaşa nigotaşa Jerusalém, codaa me leeditibige meliodi me dawikode libaaşadi niğicoa laxokodi lacilodi noiigi judeutedi, ijaaglijo anoişe sacerdotitedi, ijaaglijo anodiişaxinaşatece lajonaşanageco Moisés. Codaa me leeditibige me yeleo, pida nige ixomaşatediyo itoatadığida nokododi, odaa ja yewiğatace. ²² Odaa Pedro ja yadeegitedice Jesus me yapeteşe, meetalo, “Aneotedoşoji şadiwikodeni, odaa aika daşawikodee, Goniotagodi.”

²³ Odaa Jesus ja niwiteta Pedro, odaa meete, “Otonitice yodoe, Satanás! Domaşa adibeyacaşati macataşa naşana wetişa ane itinece naşı ane ixipe oko, leeşodi şadowooşagawa niğina oko, pida aşadowooşagawa Aneotedoşoji.”

²⁴ Odaa Jesus meetediogi niğijo anodiotibece, “Nigica ane yemaa me niotici, leeditibige me daşadiaa iniokini me dinowo, codaa leeditibige me igotema me dinişikodetibece, codaa me dawikode nigepaa yeleo, odaa ja niotici. ²⁵ Igaataşa niğina ane yemaa minoka yewiğateloco niğina iigo, aşica lewşa ane dişica liniogo, pida niğina baanaşa igo me yeleetomi, nişini oko baanaşa ida lewşa ane dişica liniogo. ²⁶ Igaataşa niğina oko nige yakadi inoatawece ane yopotibige digoina iigo, pida odaa liwigo

başa ika me yeleo, niçini oko ağica anigetiğida nigaanye. Igaatağa ağica anigetiğidi liboonigi me dedianağa niçina oko oditağa eo lewişa liwigo. ²⁷ Leegodi Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, idopitijo anigida noko idiaa iniaanjotedi, codaanloniciwaşa Aneotedoşoji ane Eiodi, idei meetaga. Odaa ja jiwi ane loenataka inatawece oko, codaan jajigotiogi niçica loojedi ane loenataka ane beyagi, ogoa, domige anele. ²⁸ Ejitaşgawatiwaji anewi. Ina oko digoina analée daga nigo nigetidadi me janagi me Ee inionigi-eliodi ane iiğe oko laaleğenali.”

17

Jesus diniigi anodaageeteda naşa dakapetetege Moisés ijaa Elias (Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Naşa ixomağatedijio seis nokododi, Jesus ja yadeegi Pedro, Tiago ijaağıjo nioxoa anodita João, idiokidi niçidi itoatadiğida anodiotibece me yadeegi. Odaa ja yadeegitedicogi maditaga aca wetişa ane leegitibigimece, ane diğica oko. ² Odaa noşoiwitalo, joşonadi Jesus me diniigi idoatawece, latobi ja datale macataşa aligeşe, lowoodi jaşaşa yapacaşa me datale. ³ Codaağida noşonadi me dinikee Moisés ijaa Elias, odaa joşoyotaganeşe Jesus. ⁴ Odaa Pedro jaşaşa dotaşa, meetalo Jesus, “Ica mele minaaşejonaşa, Goniotagodi. Nigemaani, jaote iniwatadiğini nopecetiidi, oniniteci şanebi, iniaağaledi Moisés nebi, iniaağaledi başaşa Elias nebi.”

⁵ Egidaägee Pedro me dotaga, ica lolaadi ane datale ja yapoşoditiniwace Jesus, Moisés ijaa Elias. Odaa joşowajipata ica notaşaneşegi catiwedi lolaadi, anee, “Niçidoa Ionigi yemaanigi, aneliodi meote me idinitibeci. Atacolitecetiwaji niçinoя lotaga!”

⁶ Niçijo noşowajipata niçijo anodiotibece Jesus niçijo ane dotaşa, odaa ja dakagitiniwace oyatedini iiğe latopidi, leegodi eliodi me doitibigwaji. ⁷ Odaa Jesus ja diitediogi, naşa dibatedeloco, meetediogi, “Adabititiniwacetiwaji, codaan jinagadoii!” ⁸ Odaa naşa noletibigimoace, noşoiwitalo, ağica anigetiğijo eledi anonadi, idokidoateda Jesus monadi.

⁹ Naşa daxoditiniwace naşajo wetişa, Jesus ja yajoi niçijo itoatadiğida anodiotibece, meetediogi, “Jinaşa domiğica anelogititatiwaji ananati maditaga wetişa nigepaa idewiğatace, Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi.”

¹⁰ Odaa niçijo anodiotibece joşoige, moditalo, “Igaamee ijo anodiişaxinaağatece lajoinaşaneşeco Moisés modi menagi Elias maleediğica meno Niçicoa ane niiğe Aneotedoşoji meo me şodewiğatace?”

¹¹ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Ewi niçidaägee Elias menagi maleediğica Niçijo ane niiğe Aneotedoşoji meo oko me newiğatace. Elias enagi me ilakidetedice inoatawece. ¹² Pida ejitaşgawatiwaji Elias niçijo menagi, codaan şodacilodi aşoyowooşodi, odaa joşowotema niçica anoyemaa modigota. Odaa idaaşodigotiwa owo me jawikode, Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi.” ¹³ Odaa niçijo anodiotibece joşoyowooşodi Jesus me yalağate João Batista niçijo naşa yalağate Elias.

Jesus icilatidi ica lioneega (Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Niçijo Jesus naşa diitacediogi niçica noiigi-nelegi lixigaşawepodi niçijo itoatadiğida anodiotibece, odaa ijo şoneleegiwa jişipegitalo Jesus. Naşa yamağatedini lokotidi lodox Jesus, odaa meetalo, ¹⁵ “Iniotagodi, iwikodeninonigi! Gatişalegi, odaa eliodi me dawikode, elioditibece menitibiga, odaa enitiogi noledi, codaan idatibece daxaboketinigi ninyoşodi. ¹⁶ Ja inadegitiogi niçidi anodiotibigaşadici, pida joşoyapi moicilatidi.”

¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Jodaşakamaşakaamitiwaji niçica noiigi ane doşoyiwagaditeda Aneotedoşoji, codaan akamaşa adininaalenitiwaji. Niçida me Ee aleegi minaaşejeo makaamitaşatiwaji, codaan ajakadi deşeliodi me idinatitaşgawatiwaji. Anadeegitiwa niçica lioneega!” ¹⁸ Noşonadeegitalo, odaa Jesus ja yapeteşe niçica

niwigo abeyaceğegi, coda a iğe me noditice. Odaa aqica dağa leegi, niğica niwigo abeyaceğegi ja noditice mijotaşa niğijo lioneega, odaa ja icí.

¹⁹ Niğidiaağidi niğijo anodiotibece Jesus joğodiitalo noğokaanıgidoatece, odaa joğoige, moditalo, “Igaamee ina dağa jakataga me jiticodağatice ijo niwigo abeyaceğegi?”

²⁰ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Ağakatitiwaji miticoitice niğijo niwigo ane beyagi leegodi aqeliodi manakatoni Aneotedoğoji. Ejitağawatiwaji niğina anewi. Doğokateciğini qatiwağatakaneğegi, macataşa nağana lolagi ‘mostaada’ ane dağaxa me lionawaana, tağakatitiwaji me enita nağani wetığa, ‘Otonitice, emii digoida!’ Odaa wetığa ja alatı. Aqica ane apini mawii, nige iwağati Aneotedoğoji. ²¹ Pida okanicodaqaçica niwigo liciagi niğijo niwigo abeyaceğegi noditice idokidata nigotağaneğeni Aneotedoğoji, coda nige ikanawaanigi maniodi moleetibige meneğegi otağaneğeni Aneotedoğoji.”

Jesus yalağatace ica me yeleo pida yewiğatace nigidiaağidi

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²² Niğica me yatecoço niğijo anodiotibece midi nipodigi Galiléia, Jesus meetediogi, “Etidajigota libaağadi şoneleegiwadi, Ee, Gonleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigmidi.

²³ Odaa etideloadi, pida nige ixomagatedijo itoatadıqida nokododi, odaa ja idewiğatace.” Niğijo anodiotibece eliodi magecağalodipi noğowajipatalo niğijoa lotaşa.

Icoa dinyeelo ane leeditibige me dinajigo mini Aneotedoğoji ligeladi

²⁴ Jesus ijağıjo niğijo anodiotibece noğototicogi nigotaşa Cafarnaum, niğijo ane oniodatema ninyeelo Aneotedoğoji ligeladi, joğotota Pedro, odaa joğoige, modita, “Idoa qaniotagodi domige yajigo dinyeelo ane leeditibige me yajigo minitaga Aneotedoğoji ligeladi?” ²⁵ Odaa Pedro ja igidi, meetiogi, “Yedia.” Odaa ja dakatiwece diimigi.

Pida aniğicatibige dağa dotaşa Pedro, niğijapaşa odoejegi me dotaşa Jesus, odaa ja ige, meete, “Simão, amiida qadowoogo? Etigodiğe me jajicağatiogi dinyeelo niğinoa şodacılıditigi niğina iigo. Pida amiijo ica ane dedianaşa? Domigepaa loiigi nedianağanaşa, ogoa, domigina anokecipi anoicoğoticogi eletidi nipodaşa?” ²⁶ Odaa Pedro ja igidi, meetalo, “Niğinoa icoğaga boğoyedia.” Odaa Jesus jegeete, “Odaa niğida moko anoko loiigi ame leeditibige me jedianaşa. ²⁷ Pida aqele dağa jaşa me nelığideeşa niğidi anetiqodipiciadi. Natigide, emii miditaşa weiği, odaa okolenitini şadomiigo. Odaa okeni niğica odoejegi noşojegi ane ixigi şadomiigo. Odaa catiwedi nioladi akati beexo. Odaa anadeegi nağani beexo, ediani niğica ane leeditibige me jedianaşa mini Aneotedoğoji ligeladi. Nağani beexo abotema mediani codaan leeditibige mağaga jedia.”

18

Niğica ane dağaxa me şoneğegi liwigotigi oko ane iğe Aneotedoğoji

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

¹ Jesus egidaageeteda me yotağaneğe Pedro, odaa niğijo anodiotibece jiğidotibeci midoataşa, odaa joğoige, moditalo, “Amiina ica oko ane şoneğegi ina naşa iğe Aneotedoğoji laaleğenali ina oko?” ² Odaa Jesus jeğenidite ijo nigaanigawaanigi, jiğideyate liwigotigi niğijo anodiotibece. ³ Odaa meetediogi, “Ejitağawatiwaji anewi. Nige daşa iigitwaji aneni me gadewiki, coda nige dağadiniwikodenitibece micataşa niğini nigaanigawaanigi, Aneotedoğoji aiiğe gadaaleğenaliwaji, odaa aqica anenitege. ⁴ Enice, niğina oko ane diniwikodetibece, codaan aneo me liciagi niğida nigaanigawaanigi, baanığiniaa eneğegi şoneğegi liwigotigi noiigi anida aneetetege Aneotedoğoji. ⁵ Odaa niğina anele me dibatege niğina nigaanigawaanigi liciagi anejigo me jibatege niğidoda nigaanigawaanigi, codaan nige dibatege leeğodi Iboonağadi, odaa niğini oko dibatigi.

*Leeditibige mejikanaga ane godibeyacaqadi mejakaqatiwece miniwataga Aneotedoqoji
(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)*

⁶ Nigica aneo anigepidiqica niqina nigaanigipawaanigi me ika me idinakato, domaqa daqaxa mele moigoetece lotoinaqadi naqana wetiga nelegi, oditaqa oyokoletinigi akiidi-eliodi moyoceqatidi, maleedegeo niqida loenatagi ane beyagi. ⁷ Niqina oko anida aneetege niqina iiqo icota meliodi me nawikodeega leeqodi niqinoa loenataka ane beyagi anowo eledi oko moika moyiwagadi Aneotedoqoji. Niqinoa anodineetogowa idioka limedi minoa, pida Aneotedoqoji icota meote meliodi me nawikodeega niqina oko aneo eledi oko moika moyiwagadi.

⁸ Niqina qabaaqadi, idaa qadogonagi nigowo mabataa, leeditibige maloikatiti qabaaqadi, codaa me qadogonagi micataqa daqakagiti, oditaqa alati. Igaataqa daqaxa mele mokidatece qabaaqadi, domigetaqa qadogonagi, pida akati makaatiwece miniwataga Aneotedoqoji, odaa idioka limedi me qadewiki. Aqeles diqidoatawece qabaaqatedi, qadogonaka, pida etiqadokolenitiogi noledi ane daqa ipe. ⁹ Gagecooqe nigeo mabataa, aloikatiti, micataqa daga anoqaa, odaagalati. Igaataqa daqaxa mele makaatiwece miniwataga Aneotedoqoji, odaa idioka limedi me qadewiki mokanitece gagecooqe. Aqeles diqidiwatawece gagecoogeli, pida etiqadokolenitiogi noledi ane daqa ipe.

*Aca waxacoco ananiadi
(Lucas 15.3-7)*

¹⁰ Anidakitatiwaji adaqaleetibige daatigica ane jaoga niqinoda nigaanigipawaanigi. Ejitaqawatiwaji niqicoa aanjotedi anodowediteloco niqina nigaanigipawaanigi idioka limedi midi lodox Eiodi ane ideite ditibigimedi. ¹¹ Igaataqa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagi me jopilagaditacalo Aneotedoqoji niqina aniatagigipi.

¹² Amiida ica anakatitecetiwaji? Diqini gonleegiwa anidiwa onaniteci taalia niwax-acocoli, oditaqa jaqaca ananiadi. Odaa amigetiqida anee? Ejitaqawa me yoya niqidiwa noventa-noove waxacocoli madi wetiga anei me nadecogonaga. Odaa jiqigo doletibige naqajo ananiaditibige. ¹³ Ejitaqawatiwaji anewi. Niqina nige yakadi, eliodi me ninitibece, leeqodi me yakadi naqajo niwaxacoco, odaa daqaxa me ninitibece, caticedi linikegitema niqijo noventa-noove ane daqaniaditeda. ¹⁴ Jigidaagee Gadioditetiwaji aneite ditibigimedi, ayemaa me aniatagigi anigeteqepidiqica niqina oko anonakato ane micataqa niqina nigaanigawaanigi meyiwaqadi eliodi.

Ica ganioxoa ane dibatá

¹⁵ Nige dibatá ganioxoa, eotaqadomi ane beyagi, emii minitaqa mokakaamitece, ikeenita ane libatiigi. Nige niwoditaqadomi, jaqanigaanyetece ganioxoa. ¹⁶ Pida nige daqa niwoditaqadomi, odaa adeegi eletidi itoa ogoa domige itoatadigida gadixigaqawepodi motaganegenitiwaji, awii aneeta Aneotedoqoji lotaga. Igaataqa mee Aneotedoqoji lotaga, ‘Niqina nigica oko ane yelogodita eledi oko libeyaceqeco, leeditibige eletidi itoa ogoa domige itoatadigida oko midokida ane ligegi.’ ¹⁷ Pida nige daqa niwoditema niqidi oko, enice leeditibige eleqenitiogi niqidi lapo anoyiwaqadi Goniotagodi. Odaa nige daqaga wajipatiogi niqidi lapo anoyiwaqadi Goniotagodi, odaa ademii niqini ganioxoa micataqa niqina oko ane degeyiwaqaditeda Aneotedoqoji, codaa me laxokegi abataqa, codaa agaleegica anenitege.

Ica niiqenatakaneqegi ane yoli, codaa me ika anigica

¹⁸ Ejitaqawatiwaji anewi. Okanicodaqica anoliitegetiwaji digoina iiqo, Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqaga yolitege. Codaa okanicodaqica anikanitiwaji midaqae digoina iiqo, Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqaga ika midaqae. ¹⁹ Aqaga

ejitaqawatiwaji, nigidi iniwataale niqina akaamitiwaji digoina iigo ane dinilakideti-wage odaa idokida ane lipoketegi niqina moyotaganegē Eiodi, odaa Eiodi ane ideite ditibigimedi jegeote niqica ane lipoketegi. ²⁰ Igaataqa diqidiwa iniwataale, domige iniwatadigini oko ane yatecoqo moiweniqide Iboonaqadi, odaa idejo miditaqa.”

Natematigigi ica niotagi ane daga ixomagateetedice naalewe eledi niotagi

²¹ Odaa Pedro jiġicotalo Jesus, ja ige, meetalo, “Iniotagodi, igame liwokodi me leed-itibige me jixomagateetice inioxoa libeyacegēco aneotomi? Domige leeditibige nigepaa seete me jixomagateetice libeyacegēco inioxoa?”

²² Jesus naqa igidi, meeteta, “Aġokexaa seete me ixomagateenitice libeyacegēco ɻanioxoa aneotaqadomi. Pida leeditibige midioka limedi me ixomagateenitice libey-acegēco ɻanioxoa aneotaqadomi, aleeditibige daga anilaqati.

²³ Igaataqa niqina Aneotedogoji me iiġe oko laalegenali, eote liciagi niqina inionigi-eliodi ane lowoogo me ilakidetedini naalewe liotagipi. ²⁴ Niqina naqa dinilakidetege, jonoqonadeegita ica liotagi ane dinaalewe deez mili icoa beexotedi oolo. ²⁵ Aġaleeqica nimaweneqegi me yedia niqijo naaleweli anowidi. Odaa niqijo niotagodi ja domaqa diiġenataka niqijo liotagi moyaa dioteci lodawa, lionigipi, moiwotagetibiqwaji, codaa moyaa idiwatawece ane nepilidi me yedianawaanigi naalewe. ²⁶ Pida niqijo niotagi ja yamaqatedini lokotidi lodee niqijo niotagodi, odaa ja dipokota, meeta, ‘Aliitatiwa, jedianoda idiwatawece ane inaalewetaqawa anigida noko.’ ²⁷ Odaa niqijo niotagodi eliodi me iwicode, odaa ja ixomagateetedice niqijo naalewe, codaa ikatice mopi.

²⁸ Pida ijaqijo niqijo niotagi naqa noditice, odaa ja dakapetege ica eledi liotagi inionigi-eliodi. Niqijo eledi niotagi baġa dinaalewe onexaa onateciġidiwa beexotedi naaleweta niqijo odoejegi niotaki anowidi naalewe. Pida dibatigi lotoinaqadi, odaa ja iligice, meeta, ‘Yokaaqedi adediani niqijo anadinaalewe!’ ²⁹ Odaa niqijo lokaqedi ja yamaqatedini lokotidi, odaa ja dipokota, meeta, ‘Aliitatiwa, odaa icota me ɻadadiani idiodatawece ane inaalewetaqawa.’ ³⁰ Pida ayemaa me ixomagateetedice, odaa ja yadeegi niqijo lokaqedi mani niwiloqonaqaxi midiaaqi nigepaa yediatelogo ane naalewe. ³¹ Niqijo noqonadi eletidi niotaka niqida niciagi, eliodi me agecaqalodipi, odaa jiġitibeci oyeloqodita niotagodi, inionigi-eliodi. ³² Odaa niqijo niotagodi jeġenidita niqijo liotagi anowidi naalewe, odaa meeta, ‘Ejinaqa akamaqakaami niqica nimeedi ane daqaxa me agopeloaqi! Ijoatawece niqijo dinyeelo owidi ane adinaaleweeni jixomagateetedice leeġodi manipokitiwa. ³³ Odaa niqida makaami leeditibige me iwikodenit qadokaqedi, digo anejigotaqawa me qadiwikodeni.’ ³⁴ Niqijo niotagodi eliodi me yelatema, odaa ja iżżeġeticogi niqijo limeedi mani niwiloqonaqaxi moiloikatidi nigepaa yedia icoatawece ane naalewe. ³⁵ Odaa jiġidagħa igotedaqawatiwaji Eiodi ane ideite ditibigimedi nige deġewi mixomagateenitedicetiwaji anowotaqadomi ane beyagi ɻanioxoadipi.”

19

Jesus diiġaxinaqatetece lalataqaneġegi wadonadi

(Marcos 10.1-12)

¹ Niqijo Jesus naqa ika me diiġaxinaq, odaa ja noditedicogi nipodigi Galiléia, odaa joqopitacedicogi liwai nipodigi Judéia, daato akiidi Jordāo. ² Eliodi oko anodiotece, odaa nicilatiditedini eelotaginadi.

³ Icoa fariseutedi igotibeci midoataqa Jesus modineetalu meote ligegi ane beyagi. Odaa moditalo, “Gonajoinaqaneġeco domige oika ina ɻoneleegiwa me yaladi lodawa mokanicodaqica ane leeġodi?”

⁴ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Ica ina daaditiqica malomeqeniteloco Aneotedogoji lotaqanaqaxi, miditaqa anee, ‘Maleekoka yoeteda Aneotedogoji niqina iiġo, odaa ja

yoe oko, ḡoneleegiwa aniaağıwaalo.’ ⁵ Odaa Aneotedoġoji mee, ‘Joaniġidaa leeġodi ḡoneleegiwa me ikaticoace eliododipi, odaa ja noiigiwa lodawa, odaa niġidi iniwataale ja micataga ḡoġokinitece oko.’ ⁶ Odaa aqaleeginiwataale, pida oneniqiniteci. Enice aqica ḡoneleegiwa ane yakadi me yawalaceticoace niġina ane yexocaġaditediwage Aneotedoġoji.’

⁷ Odaa niġijo fariseutedi moditalo, “Enice, igame leeġodi Moisés me iige ḡoneleegiwa me yakadi me iticotice lodawa nige yajigota naġani lodawa notaġanaġaxi ane ikee naġa yaladi?”

⁸ Jesus ja igidi, meetediogi, “Moisés qadikanitiwaji malati ḡadodawa leeġodi me dakake ġadaaleġenali. Pida niġijo maleekoka yoeteda Aneotedoġoji ḡoneleegiwa aniaağıwaalo, aniġidaaġee. ⁹ Pida ejitaġawatiwaji nigica ane yaladi lodawa, odaa ja lodawa eledi iwaalo, niġini ja ḡoġolaġataka. Coda aqaleegiwa ane lodawa naġana baanaġa dalataġa jaġaġa ḡoġolaġataka. Niġina ḡoneleegiwa idoka yakadi me yaladi naġana lodawa niġina nige ḡoġolaġataka naġani iwaalo.”

¹⁰ Niġijo anodiotibece Jesus moditalo, “Nige niġidaaġee, dice daġaxa mele niġina ḡoneleegiwa me daġa wado.” ¹¹ Naġa igidi Jesus, meetediogi, “Aġinatawece oko oyakadi modibatege niġida iigaxinaġaneġegi aneetece nadoneġegi. Aneotedoġoji ya-jigotediogi niġida niiġaxinaġaneġegi inokina niġina ane yakadi modibatege niġida niiġaxinaġaneġegi. ¹² Igaataġa initibece ḡoneleegiwa awado leeġodi ida ane ibey-acaqadi. Inoatecibece ḡoneleegiwadi aqica lionigi, leeġodi mina latak. Pida jiġinatibece eledi aqica lionigi leeġodi me noqalijed. Pida inatecibece eledi mina aqoyemaa me nadonaġa oditaġa eniododipi, leeġodi moyemaa mowo libakedi Aneotedoġoji, moyatematitibece anodaġee Aneotedoġoji me iige laaleġenali oko. Ané yakadi me dibatege niġida iigaxinaġaneġegi, ele me dibatege!”

Jesus ibinietediogi ica nigaanigipawaanigi (Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Niġidiaağıdi joġoyadeegitalo Jesus ica nigaanigipawaanigi me ipeketedeloco libaaġatedi me dipokotedeloco me ibinietediogi Aneotedoġoji. Pida niġijo anodiotibece oyapeteġe niġijo anonadeegi nigaanigipawaanigi. ¹⁴ Odaa Jesus jeġeetediogi, “Ikani menagħibec i metaġa niġinoda nigaanigipawaanigi, jinoġoliiteg menagħibec i metaġa, iġaataġa Aneotedoġoji iige laaleġenali niġina oko ane liciagi nigaanigawaanigi me diniwikodetibece.” ¹⁵ Odaa Jesus ja ipeketedeloco libaaġatedi niġijo nigaanigipawaanigi me dipokotedibigimece Aneotedoġoji me ibinietediogi. Odaa niġidiaağıdi joġopi.

Ica lioneega liico ane domaga doletibige lewiga miniwataġa Aneotedoġoji (Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ica lioneega enatalo Jesus, odaa ja ige, meetalo, “Goniġaxinoġodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao, odaa jiġidaa yewiġa miniwataġa Aneotedoġoji?”

¹⁷ Odaa Jesus jeġeete, “Igame leeġodi ina menitiwa me Ee ele? Iniokeleteda Aneotedoġoji. Pida nigemaani mida ḡadewiġa ane diġiċa liniogo miniwataġa Aneotedoġoji, oteten liiġenatakaneġeco.” ¹⁸ Niġijo lioneega meetalo, “Amiicoa icoa liiġenatakaneġeco ane leeditibige me jotete?” Odaa meeteta Jesus, “Jineġeloati oko, jinaġa aqolaġatakani, jinoġolice, jinaġa awitaka degeni eledi oko mowo ane beyagi! ¹⁹ Eemiteetibige ġadiodi, aniaa ġadiodo, coda leeditibige memaani eledi oko digo aneni madinemaani.”

²⁰ Odaa niġijo lioneega ja igidi, meetalo, “Idioka limedi me jeemitetibige ijoatawece niġijo liiġenatakaneġeco Aneotedoġoji. Amaleegida ane leeditibige me jao?” ²¹ Odaa jeġeeteta Jesus, “Nigemaani me diġiċa gabatiġi, emii, aani idiwatawece ane ġanepilidi,

odaa edianitece ḡaninyeelo niጀinoa madewetedi, amaleegaga yajigotedaጀawa Aneotedoጀoji owidi ḡaniliicagajetecidi digoida ditibigimedi. Odaaganagi, aniwitici!”

22 Niጀijo lioneega naጀ waipatalo Jesus lotaga, odaa joጀopi, eliodi magecaጀalo, leeጀodi me liico laxokegi, owidi niጀicoa ane nepilidi niliicagajetecidi.

23 Odaa Jesus jeጀeetediogi niጀijo anodiotibece, “Ejitaጀawatiwaji niጀina anewi. Daጀaxa me dakake niጀina liico me ikatece Aneotedoጀoji me iiጀe laaleጀena. **24** Niጀina liico dakaketibige me ikatece Aneotedoጀoji me iiጀe laaleጀena, eneጀegi diጀica lagaliigi me jixomaጀatiwece niጀina gameelo catiwedi niጀina etakado libegi.”

25 Niጀijo noጀowajipatalo niጀijo anodiotibece, eliodi moyopo, odaa modi, “Enice, amijio ica anepaጀa yakadi mida lewiጀa miniwataጀa Aneotedoጀoji?” **26** Naጀa iwitediogi Jesus, odaa meetediogi, “Niጀina oko aጀica nimaweneጀegi deጀeo mida lewiጀa miniwataጀa Aneotedoጀoji. Pida Aneotedoጀoji baጀa yakadi meote inoatawece.”

27 Odaa Pedro meetalo, “Niጀida moko ja jikanagatedice ijoatawece ane ḡonepilidi, odaa ja jiwaጀatibigaጀadici. Odaa, amigin ica ḡonogeedi?”

28 Odaa Jesus jeጀeetediogi, “Ejitaጀawatiwaji niጀina anewi. Ee, Gonleegiwa ane jicoጀotibigimece ditibigimedi, icota me iiጀe inatawece oko jatikata Aneotedoጀoji loni-ciwaጀa niጀica noko nige yoe gela iiጀo. Nige jiiጀenataka, jajigotaጀawa ḡanaጀatetigitiwaji, akaami dooze ḡoneleegiwadi, ananiwitici. Odaa jiiጀenitiwaji niጀijo dooze licogeco Israel. **29** Codaa inatawece niጀina anoyaladi ligelatedi, nioxoadipi, niwaalepodi, eliodi, eliodo, lodawa, lionigipi, codaa me niጀotedi, codaa anoyaladi inoatawece, Ee leeጀodi, Aneotedoጀoji yajigotediogi caticedi niጀijo anoyaladi. Codaa jiጀida lewiጀa miniwataጀa Aneotedoጀoji. **30** Codaa eliodi oko niጀina ane ḡoneጀegipi niጀinoa nokododi, jiጀidia onaxaceti liboonagadi. Pida eliodi ane diጀica nagatetigi niጀinoa nokododi, niጀidi baanigidia leegitibigimece liboonagatedi.”

20

Natematigigi icoa niimetedi anodoweditelogo nawodigijedi uuva

1 Odaa Jesus jeጀee, “Niጀina Aneotedoጀoji me iiጀe oko laalegenali, digawini anodaagee. Onica ica ane nebi icoa nawodigijedi uuva. One opedi me noditice, igo doletibige liimetedi me nibaጀa midi lixogotagi. **2** Onicoa icoa ḡoneleegiwadi ane dinilakidetege me yedia onaniteci beexo ane loojedi onidateci noko me jibaጀa. Odoo ja iiጀeticogi midi lixogotagi. **3** Noጀone noove lakata joniጀigotace niጀica ane lotokagadi ḡoneleegiwadi anodoletibige libakedi. Naጀa nadi icoa ḡoneleegiwadi ane diጀica libakedi, **4** odoo meetiogi, ‘Emiitiwaji abaa midiwa yawodigijedi uuva, odoo ḡadedianitiwaji gadoojedi ane iጀenaጀa.’ Odoo jiጀigotibeci. **5** Naጀa yaxoጀo-noko jiጀigotace, codaa naጀa ini-watadaጀani lakata me ḡocidi, jiጀigotace, odoo jiጀicotiogi eletidi ḡoneleegiwadi anoyemaa me nibaጀa. Odoo jaጀaga iiጀetibigwaji me nibaጀa. **6** Niጀijo naጀa nipegi me ciinco lakata, jiጀigotace niጀijo ane yakadite liimetedi. Odoo jiጀicotiogi eletidi ḡoneleegiwadi anidiaጀiticoace niጀijo anei. Odoo ja nigetiniwace, meetiogi, ‘Igaamee ina minaagonitetiwaji idatawece noko me diጀica ḡabakedi?’ **7** Odoo jogoiгidi, modita, ‘Inaaጀejonaጀa digoina leeጀodi aጀica ane najigotoጀowa ḡobakedi.’ Odoo meetiogi, ‘Emiitiwaji midiwa yawodigijedi, odoo ḡadedianitiwaji ane iጀenaጀa me ḡadoojedi.’

8 Niጀijo naጀa nexogotini, niጀijo ane nepilidi niጀijo uuva jeጀenidita niጀijo ane dowediteloco niጀijo elanigijedi, odoo jeጀeeta, ‘Aniditiogi iimetediipi, odaaganedianitiniwace. Odoejegi manedianitiniwace niጀijo anowidijedipi me nibaጀa, odoo owidijeeni manedianiti niጀijo anodeejedipi me nibaጀa.’ **9** Ijoatawece niጀijo ḡoneleegiwadi ane nibaጀa niጀijo naጀa nipegi me ciinco lakata me ḡocidi, odibatege onaniteci beexo loojedi me nibaጀa. **10** Odoo niጀijo anepaጀa opeditibigwaji me nibaጀa odiletibige ḡogodibatege caticedi. Pida ijotawece odibatege onaniteci beexo ane ligegitege niጀijo necalailegi. **11** Niጀijo noጀodibatege ninyeelo, odoo ja notaጀanagateloco

oyalomege niçijo necalailegi. ¹² Modita, ‘Niçidiwa goneleegiwadi nibaağa onexaa onaniteci lakata. Pida oko başa jibaaga idatawece noko idinatiigata dapicagalicege. Pida mediani godiwokodaqawepodi ane liwokodi şoninyelo.’

¹³ Odaa niçijo necalailegi ja igidi, meetiogi, ‘Yokaagetedipi, aşica daşa jaotaşadomi ane beyagi. Madinilakidenitigi jiçidaa liwokodi memaani mabaatege onaniteci be-exo loojedi onidateci noko mabaa. ¹⁴ Natigide, abaatege şaninyelo odaaqopiliticogi şadigeladi. Emaşa jemaa me jajigotiogi niçijo owidijegi menotibeci me liwokodaşawa ane jajigotaşawa. ¹⁵ Domige jakadi me jao ane jemaa mejigotalo ininyelo? Oşa, anoceetema ina eledi oko ane jemaa me ee libinienigitema?’”

¹⁶ Odaa Jesus nigoditedini me dotaşa niçijo neşee, “Joaniçidaaşee niçina anowidijedipi jiçidiaa odoejegi, odaa niçina anodoejedipi jiçidiaa owidijedipi. Igaataşa Aneotedoşoji eniditediogi eliodi oko, pida onateciğidi ane isolatedicoace.”

*Jesus yalaşatace me yeleo pida yewişatace niçidiaagidi
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)*

¹⁷ Niçijo Jesus naşa dowicetedibigimece nigotaşa Jerusalém, noğatedicoace niçijo dooze anodiotibece, odaa eşidaaşee mewaligitibigiwaji, neşeeditediogi Jesus, ¹⁸ “Diganajipaatiwatiwaji! Ja jiişata Jerusalém. Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicəşotibigimece ditibigimedi, etidajigotiogi anoişe sacerdotitedi, ijaşijo anodiigaxinagatece lajonaşanegeco Moisés. Odaa modi mone jao ane beyagi, codaan me leeditibige metideloadi. ¹⁹ Codaan metidajigotiogi lacilodi romaanotedi. Odaa metidame, codaan metidalaketibige, codaan etidototeloco nicenaşanaşate. Pida nige ixomagatedijo itoatadığida nokododi me ideleo, odaa Aneotedoşoji jeşeote me idewişatace.”

*Ica lipoketegi eliodo Tiago ijaa João
(Marcos 10.35-45)*

²⁰ Odaa aca lodawa Zebedeu jiçigo midoataşa Jesus lixigaşawadi niçijo itoa lionaşa, Tiago ijaa João. Odaa ja yamaşatedini lokotidi lodee Jesus, odaa ja dipokotalo meote niçica liwikodenatakaneggegi.

²¹ Jesus naşa ige, meeteta, “Amiinoda ica anemaani?” Odaa ja igidi, meetalo, “Awiita nişinoda ionigipi me nicote şawai, oniniteci şaba-aşadi, iniaaşeledi deşeeetege şanimagijegi mikeeni me şoneşaga, nigo-oota ma-aami inionigi-eliodi.”

²² Pida Jesus ja igidi, meetediogi, “Aşowooşotitiwaji niçica anipokitibige. Domigakatitiwaji mawikodee digo aneji nige jawikode?” Odaa şogoninişodi, moditalo Jesus, “Oko jiboşatege me jawikodeeşa niçica aneni mawikodee.” ²³ Odaa Jesus jeşeeditediogi, “Ewi makati mawikodeetiwaji, niçica aneji me jawikode. Pida aşica inaşatetigi daşa jakadi mejitaşawa manicoottini ibaşadi iniaaşeledi dişetege inimagijegi. Pida Eiodi ilakidetedini niçidiwa nimetiidi, baaniginiaa yowoşodi niçica ane nicoteloco.”

²⁴ Niçijo eledi anodiotibece noşowajipata ane domoşoyemaa niçijo dinioxomigi, odaa şogoyelatema. ²⁵ Odaa Jesus jeşeniditediogi niçijo anodiotibece menagitibeci midoataşa, odaa meetediogi, “Owoşotitiwaji anodaşaşee niçina inionigi-eliodi me dakake ane igoitiogi niçidi loiği ane iişe. Codaan owoşotitiwaji anodaşaşee moibake naşatetigi niçinoşa godacılıdipi moiğe eledi oko. ²⁶ Niçida makaamitiwaji jinaşa domaşawii liciagi anowote niçina ane nişenatakanaga. Pida niçina ane yemaa me şoneşegi leeditibige me nişiwatece eledi oko. ²⁷ Codaan niçina ane yemaa me dibata odoejegi nimedi leeditibige moiwotage niçina eledi oko. ²⁸ Awii liciagi Ee. Igaataşa Ee, Goneleegiwa ane jicəşotibigimece ditibigimedi, ajanagi daşa jiotate oko. Pida janagi me Ee niotagi, codaan me jajigo yewişşa me loojedi ane yemaa Aneotedoşoji me napitaşadi libeyaceşecio eliodi oko.”

*Jesus icilatidi itoataale ɻoladi
(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)*

²⁹ Jesus ijaaqijo anodiotibece ja noditicoaci nigotaqa Jericó. Odaa eliodi ica noi-
igi anodioete Jesus. ³⁰ Onidiwa icoa iniwataale ɻoladi onicotinece naigi linio-
gotibece. Noqowajipatibece modi me Jesus niqijo ane ixomaqatijo, odaa ja na-
paawaqa, modi, “Goniotagodi, anida anenitege licoqegi Davi, ɻodiwikodenegegi!” ³¹ Odaa
niqijo noiigi-nelegi joqonapetegetiniwace, oiiqe me notokotiniwace. Pida jeqepaanaga
dinigetaqateetibigiwaji me napaawaqa, modi, “Goniotagodi, ɻodiwikodenegegi, anida
anenitege licoqegi Davi!” ³² Naqa dabiditedi Jesus, odaa jegeniditediogi niqijoa ɻoladi.
Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica anemaanitiwaji me jaotaqadomi?” ³³ Odaa
jogoigidi, moditalo, “Goniotagodi, jemaanaga mawii me jatenaqatibece.” ³⁴ Jesus
iwikodetediogi, naqa dibatedeloco ligecooqeli, odaa aqica daqa leegi joqoyakadi me
doletibigiwaji, odaa joqodiotece.

21

*Jesus dakatediwece nigotaqa Jerusalém micataga niqina inionigi-eliodi
(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)*

¹ Niqijo Jesus ijaaqijo anodiotibece noqodipegita nigotaqa Jerusalém, joqotota
neqepaa nigotakawaana Betfagé, anipegitege lojotaqadi ane liboonaqadi “Oliveira”.
Joanigidiaaqi Jesus naqa iiqe itoataale niqijo anodiotibece migotibeci odoe. ² Meetediogi,
“Emiitiwaji manitaqa nigotakawaana digoida ɻododoe, odaa maleekokakaatio jaqaniaa
boliico dinigoetini, iniaaqini boliicawaanigi manitaqa. Owileceni, odaa anadeegite-
diwa! ³ Odaa nigica ane qadige ane leeqodi mowileceni naqani boliico, enitatiwaji,
‘Goniotagodi yopotedibige. Aleegi odaa nopilaqaditedaqawatiwaji.’”

⁴ Niqida anee eotibige micotece lotaga niqijo ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji
lowooko niqijo jotigide, niqijo negee,

⁵ “Enitiogi niqidi niqeladimigipitigi Jerusalém,
‘Digawinitgetiwaji!
Ganinioniqigi-eliodi jegenotedaqawatiwaji.
Okaaqegi,
coda waxoditedeloco niqinoda boliicawaanigi.’”

⁶ Odaa niqijo itoataale anodiotibece jiqigotibeci, odaa jogowo niqijo ane iiqete Jesus.
⁷ Joqonadeegi niqijo boliicawaanigi ajaaqajo eliodo, odaa joqoyexaqateloco nicaap-
atedi, odaa Jesus ja waxoditedeloco. ⁸ Eliodi oko oipocetedice nicaapatedi niqijo
naigitece, inatecibece boqonakagidi niale laamotiidi, odaa oilaagaqaditedinece naigi
moiweniqide Jesus. ⁹ Eliodi oko igotibeci lodoe, coda eliodi eledi oko boqodilokotelogo,
odaa ijotawece napaawaqateloco, modi,

“Jemaanaga Aneotedoqoji me iweniqide Niqinoa
anida aneetetege licoqegi Davi!
Jemaanaga Aneotedoqoji me ibinie Niqinoa anenagi
anida naqatetigi me Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoqoji!
Joqeeqatibigimece Aneotedoqoji!”

¹⁰ Niqijo Jesus naqa dakatediwece nigotaqa Jerusalém, eliodi niqeladimigipi
itaqatibigiwaji, dinigetiwage, modi, “Amiiniwa icoa ɻoneleegiwa?” ¹¹ Odaa niqijo
noiigi-nelegi anijo mioataqa Jesus joqoniniqodi, modi, “Niqiniwa joaniqiniaaginiwa
Niqina ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko, Jesus, anelatedibige nigotaqa
Nazaré midi nipodigi Galiléia.”

*Ica Jesus loenatagi mini Aneotedoqoji ligeladi
(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)*

¹² Jesus naşa dakatediwece Aneotedoğoji ligeladi, ja niticoitedicoace ijotawece niğijo ane enaanağanağa ijaçijo ane oojeteeğa. Odaa yamağatedini nameejatedi niğijo anoiikoğe dinyeelo, coda me nibaancotedi niğijo anoyaa yotipitedi. ¹³ Odaa meetediogi, "Maditaça lotağanağaxi Aneotedoğoji, iwoteloco ane ligegi, niğijo neğee, 'Idokoyatigi igeladi me diimigi anei oko modoğetetibigimece Aneotedoğoji.' Pida akamağakaamitiwaji bağademii micatağa dağa nağatağadi olicağaga."

¹⁴ Niğidiağidi icoa goladi icağicoa alejaadotedi enagitibeci midoa Jesus minitağa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja nicilatiditediniwace. ¹⁵ Pida niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaçijo anodijaxinağatece lajonağaneğeco Moisés, eliodi me nelijideeğa, noğonadi niğijoğa godoxiceğetedi Jesus aneote, coda noğowajipatiogi nigaanigipawaanigi me napaawağateloco mini Aneotedoğoji ligeladi, modi, "Jemaanağa Aneotedoğoji me iweniğide Niğiniwa anida aneetetege licoğegi Davi!" ¹⁶ Odaa moditalo Jesus, "Ida makaami ajipaata ida ligegi idi nigaanigipawaanigi?" Nağa niniğodi Jesus, meetediogi, "Ja jajipatiogi. Pida ajawienataka nağalomeğenitelocotiğaji ane diniditeloco Aneotedoğoji lotağanagaxi, miditaga niğijo anee, 'Aneotedoğoji ja niiğaxitediniwace lionekadawaanaga inaa nigaanigipawaanigi anodaagee me jogeeğatibigimece Aneotedoğoji ane eneğegi ele mejinağa me jogeeğatibigimece.' " ¹⁷ Odaa Jesus ja yototedicoace, ja noditedice Jerusalém, jiğigo nigtakawaana Betânia. Odaa jiğidiaa limedi.

Jesus ixoo ajo fiğo libatadi

(Marcos 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Neğeledi noko me nigoitijo, Jesus joğopitacedicogi Jerusalém, odaa ja nigicile.

¹⁹ Nağa nadi ajo libatadi "fiğoigo" liniogotibece nađi, odaa ja dijteta. Pida ağaca yakadi elä, inokinoa laamotiidi. Odaa meeteta nağajo niale, "Ađaleegakati majici fiđo!" Odaa ağica dağa leegi nağajo fiğoigo ja yadilo.

²⁰ Niğijo noğonadi niğijo anodiotibece niğijo niciagi, odaa eliodi moyopo, modi me notağanağa, "Niğica meo me yediğa me yadilo nağada niale!"

²¹ Jesus ja niniğodi, meetediogi, "Ejitađawatiđaji anewi. Niganakatonitetiđaji Aneotedoğoji, coda nige dağawienatakani, yakadi mawii liciagi niğida anejigota nağada fiğoigo, coda yakadi mawii caticeditace ane jao. Yakadi menitatiğaji nağadi wetiça, 'Alatii, emii adinokolenitinigi akiidi-eliodi!' Odaa nağadi wetiça jađalatí.

²² Niganakatonitetiğaji Aneotedoğoji, yakadi mabaategetiğaji okanicodağica niğica anipokitalo Aneotedoğoji niğina motağaneğeni."

Icoa lacilodi noiği oigetece Jesus niğica ane yajigotalo nağatetigi

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³ Jesus joğopitacedicogi minitağa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja niiğaxitediniwace ica noiği. Niğijo nağa diiğaxinağa, jiğigotibeci midoatağa niğijo anoiğe sacerdotitedi ijağijoğa laxokodi lacilodi niğidi noiği. Odaa joğoige Jesus, moditalo, "Amiida ica ganağatetigi mawiite inoa ane gadoenataka? Amiijo ica ane yajigotağawa ganağatetigi?"

²⁴ Nađa niniđodi Jesus, meetediogi, "Ee ađagađa ida igikaneđegi. Nigadigititiđaji, odaa jađagađa jelogoditađawa ane najigotiwa inađatetigi. ²⁵ Enice, amiijo ica ane yajigota nađatetigi Joăo Batista me nilegetiniwace oko? Mige Aneotedođoji, ođoa, domige oko oyajigota nađatetigi?"

Odaa jođodinotađaneđetigi, modi, "Nigejinađa me Aneotedođoji ane yajigote nađatetigi Joăo, odaa jeđeetedođowa, 'Enice, igaamee ina me đigiđađatiteda lotađa Joăo?' ²⁶ Pida deđejinađa, 'Me goneleegiwadi oyajigota nađatetigi Joăo.' Odaa niđina noiđi jođoyelatođodom, igaatađa oyiwađadi me Aneotedođoji niđe Joăo me nilegetiniwace oko, odaa geme idođiđatiogi niđidi noiđi." ²⁷ Nođoninijodi Jesus,

moditalo, “Ajowooqotaşa ane yajigota naqatetigi João.” Odaa Jesus meetediogi, “Enice Ee ajelogoditaqawatiwaji ane najigotiwa inaqatetigi me jaote niqinoa yoenataka.

Natematigigi icoa itoataale nionaga

²⁸ Pida amiida ica anakatitecetiwaji? Ica goneleegiwa onidiwa iniwataale lionaga. One diita niqica lionigi bogoxiigodi, odaa oneeta, ‘Ionigi, niqina noko emii abaa midiwa eyanigijedi uuva!’ ²⁹ Naga igidi, meeta, ‘Ee aqejigo.’ Pida nigidiaagidi ja dinilaatibece, naqa iigi lowoogo, odaa jiqigo diba. ³⁰ Niqijo eliodi jaqaga diita niqijo elodi lionigi, jaqaga iiqe migo diba. Odaa jegeeta eliodi, ‘Je iniotagodi! Jegejigo.’ Pida aqigo. ³¹ Amepidigica ijoa lionaga eo ane yemaa eliodi?” Odaa niqijo lacilodi noiigi jogoninigodi, moditalo, “Niqijo lionigi liidaşa.” Odaa Jesus meetediogi, “Ejitaqawatiwaji niqina anewi. Aneotedoqoji dibatetege codaan me iiqe laalegenali niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, inaa ewocomigipi, niqina oko anakatitiwaji meliodi me abeyacaqaga, pida Aneotedoqoji baadaşa iiqeteda gadaaleqenaliwaji. ³² Igaataşa Joao Batista enagi, odaa ikee niqica anodaagee me ejogotalo Aneotedoqoji, pida niqida makaamitiwaji aqiwagati lotaşa Joao. Pida niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi ijaagijo ewocomigipi bogoyiwaqadi. Pida niqida makaamitiwaji, naqanati me eniwaqatakanaşa codaan modioce Aneotedoqoji, idokee aqadinilaanitibecetiwaji, oteqexaaga iwaqati Joao.”

Natematigigi icoa nawodaqanadi abeyacaqaga

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³ Jesus eqidaagee me dotaşa, meetediogi, “Digajipaatatiwaji niqida elodi natematigo anida ane jiciaceeketege! Onini ica ane nebi icoa iiqoteli aneyatelogi elanigijedi uuva, odaa ja niotaa. Codaan jonaşa iwila aca nalice lajo monoşa uuva liwagedi, codaan dabitegetini lipe libeoqadi ica anoyowie elanigijedi. Niqidiaagidi ja yajigotiogi me niwaiqawepodi icoa nawodaqanadi niqijo elanigijedi. Odaa ja diniwiaje. ³⁴ Naga niqegi monopilaqaditedio elali, odaa ja iiqe icoa liotaka, iiqetiqi niqijo nawodaqanadi modibatege niqica liwai ane nebi. ³⁵ Pida niqijo nawodaqanadi joqodibatiogi niqijo liotaka. Onica ica ononaxacoqotibige, ica elodi bogodaa oyeloadi, ica elodi bogonexaa onigidatice. ³⁶ Odaa niqica ane nepilidi enanigijedi ja iiqe eletidi liotaka, pida niqijo nawodaqanadi owo liciagi anodigotiogi niqijo odoeqedipi ane iiqe. ³⁷ Noqowidijegi ja iiqe ica epaa lionigi, meetibige le, ‘Ejime odeemitetibige ionigi.’ ³⁸ Pida niqijo nawodaqanadi noqonaditege niqijo lionigi, odaa modi me dinotaqanege, ‘Niqina anenagi niqijo lionigi anicota me nepilidi niqinoa nawodigijedi eliodaqajetecidi. Ele me jeloataşa, odaa niqinoa nawodigijedi ja gonepilidi!’ ³⁹ Odaa joqodibata niqijo lionigi ane nepilidi nawodigijedi, odaa joqoyadeegiticogi wetice niqidiwa nawodigijedi, odaa joqoyeloadi.

⁴⁰ Nige limedi menagi niqijo ane nepilidi nawodigijedi, amigida ica anigotiogi idiwa nawodaqanadi?” ⁴¹ Noqoniniqodi Jesus, moditalo, “Eo meliodi me nawikodeega codaan nigodi niqijo goneleegiwadi abeyacaqaga. Odaa yadilaqanegeta lawodigijedi eletidi nawodaqanadi, anepaga oyopilaqadita niwai anida aneetege nicipota noko monopilaqaditedio.”

⁴² Odaa meetediogi Jesus, “Ajawienataka naqalomeqenitelocoti waji maditaşa Aneotedoqoji lotaganagaşaxi, niqijo anee,
‘Naqajo wetiga ane digica mowo niqijo anodabitegetini diimigi,
naqani wetiga jiqicota me naqaca ane enegegi oyopotibige.
Pida Goniotagodi Aneotedoqoji mina igote,
codaan jakataşa mele niqida loenatagi.’

⁴³ Joaniqidaa leeqodi mejitaqawatiwaji Aneotedoqoji me daqadiaa iiqe gadaaleqenali, pida ja iiqe laalegenali elodi oko anepaga oyoe niqica ane yemaa Aneotedoqoji. ⁴⁴ Nigica

oko aneniteloco nağani wetığa, odaa ja napeegitibige, eote liwailidawaanağa. Pida nağani wetığa niganipaşa eniteloco oko, iopaağadi codaayeloadi niğica oko.”

⁴⁵ Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo fariseutedi noğowajipatalo niğijo natematiko anida ane iciaceeketege Jesus meyatemati, odaa joğoyowooğodi niğidiaägeetediogi Jesus. ⁴⁶ Odaa ja domoğoyemaa moniwilo Jesus, pida ağıca nimaweneğegi leeğodi odoitiogi niğijo noiigi, igaataşa niğijo noiigi oyakadi Jesusミニgina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

22

Natematigigi lalokegi ica nadoneğegi

(Lucas 14.15-24)

¹ Jesus yatemati eledi natematigo anida ane iciaceeketetege me dotaşa lodoe niğijo ane niigenatakanaga, meetediogi, ² “Niğina Aneotedoğoji me iğe laaleğenali oko, jiciaceeketege niğina inionigi-eliodi ane ilakidetini nalokegi ladoneğegi lionigi. ³ Odaa ja iğe liotaka modigotece lodenigipitema lalokegi. Pida anibetibigwaji, ağıyemaa migotibeci naloogeo. ⁴ Odaa ja iğe eletidi liotaka, meetiogi, ‘Enitiogi ağodenigipi, “Digawinitiwaji! Nalokegi ja limedi. Joğonigodi waca-lioneke, inaa ağodinadi ajakalodi, codaayinoatawece ja igo. Anagitiwaji midi naloogeo!”’ ⁵ Pida niğijo nodenigipi ağıca mowo, odaa oninitecibeci jiğigo iwi epaa libakedi. Onica ica anigo nibajeenda, ica eledi biğigo mani noojetekaxi. ⁶ Icağıça eledi nodenigipi başa odibatiogi niğijo liotaka, odaa joğonaxacogötiniwace, joğonigodi. ⁷ Niğijo inionigi-eliodi naşa dibodiceta niğica niciagi, eliodi me deligide, odaa ja iğe niodağawadi monigodi niğijo aijekaşa, codaaymoyalegi nigotaga. ⁸ Niğidiaağidi meetiogi liotaka, ‘Lalokegi nadoneğegi ja igo, pida niğijo oko yodenigipi ağıaleeğoyakadi menagitibeci, leeğodi abeyacağaga. ⁹ Odaa natigide, emii iwitece ladicotiidi, odaa anodenitema nalokegi okanicodaağica oko anakapetege.’ ¹⁰ Odaa niğijo liotaka joğodioteci ladicotiidi, oyatecoğotee inatawece oko anodakapetege, inatecibece oko libinienigipi, codaayminatecibece başa abeyaceğegipi. Odaa nağaca nalokaxi ja nolee oko.

¹¹ Pida niğijo inionigi-eliodi naşa dakatiwece nalokaxi me iwitiogi nodenigipi, odaa ja nadi ica goneleegiwa ane dağa dinixotinigilo icoa nowoodi epoka lajo nalokegi.

¹² Odaa niğijo inionigi-eliodi ja ige niğijo goneleegiwa, meeta, ‘Godokaagedi, igame ganimaweneğegi manakaatio me diğicoateda ağadowoodi anepaa lajo nalokegi?’ Pida ağıca aneteğeyatigi ligegi. ¹³ Odaa niğijo inionigi-eliodi meetiogi liotaka, ‘Agoeni libaağatedi, loğonaka, odaa okoleniticogi wetice midi nexocaga, aneite oko me noenağateloco, codaaymoyacigice lowe, leeğodi lawikodico.’ ¹⁴ Igaataşa Aneotedoğoji eniditediogi eliodi oko, pida onateciğidi ane isolatedicoace.”

Fariseutedi oige Jesus domige leeditibige moyediatece inionigi-eliodi dinyeelo

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Odaa niğijo fariseutedi ja noditicoaci me diniikoetiwage lowooko domoğowotibige Jesus meote ligegi ane dağa diitigi, domoğowotibige doğoyakadi me nilaagedi. ¹⁶ Odaa joğomonyatalo Jesus niğijo anodiotibeci fariseutedi owağateetece niğijo ane licajepodi inionigi-eliodi Herodes. Odaa niğijo niğexedi moditalo Jesus, “Niiğaxinağanaga, jowooğotaga makaami oko ane iğenaga, codaaymewi me iğaxinağanitece niğica Aneotedoğoji ane yemaa niğina oko mowo. Codaayjowooğotaga me dağa aniwinita niğina oko migida nağatetigi, oğoa domige ağıca nağatetigi. ¹⁷ Natigide, enitoğowa niğica anakati. Domige lakapetegi najojoinağaneğegi ağodiigi me jedianağatece César, inionigi-eliodi romaanotedi, niğicoa dinyeelo ane leeditibige me jedianağaga? Domige lakapetegi şonajoinağaneğegi, oğoa, adakapetege?”

¹⁸ Pida Jesus ja yowooğoditediwe lowooko ane beyagi, odaa meetediogi, “Igame leeğoditiwaji madineenitiwa? Akaamitiwaji niçina anokowo meletibigiwaji. ¹⁹ Digawii anadeegitiwatiwaji beexo naçana anatikani mediani romaanotedi anetigadiigeni mediani.” Odaa jogoyadeegitalo aca beexo. ²⁰ Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Ame liwigo aniwoteloco ani beexo? Codaa ame liboonaqadi ane diniditeloco ani beexo?” ²¹ Odaa joçoigidi, moditalo, “César, niçijo ninionigi-eliodi romaanotedi.” Odaa jegeetediogi, “Enice edianitecetiwaji César niçica ane nebi, codaa edianitece Aneotedoğoji niçica ane nebi!” ²² Noğowajipatalo niçijoa lotaşa Jesus, eliodi moyopo. Odaa joçoyakamaqadi, joçopitibeci.

Odigikatigi niçica noko nije newigatace niçinoя émağaga

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Ijaağijo niçijo noko joçodiitalo Jesus icoa saduceutedi. Niçicoa saduceutedi baadoğoyiwağaditeda Aneotedoğoji micota me yewikatiditace niçinoя émağaga anigida noko. ²⁴ Odaa joçoge Jesus, moditalo, “Niğaxinağanağa, Moisés diiğaxinağatece niçica şoneleegiwa ane yeleo, odaa ja nenyagaditi lodawa, maleedigica lionigatege, odaa nioxoa leeditibige me lodawa naçajo wajekalo eotibige mica lionigipi. Odaa diğicoa lionaga micataşa daga lionigipi ijooolatibige nioxoa. ²⁵ Odaa onica seete dinioxomigipi aninaa ligeladi digoina. Niçica liidaşa jonaşa wado. Pida aona niçica lionigi naşa yeleo. Odaa niçijo nioxoa ja lodawa naçajo wajekalo. ²⁶ Pida jaşaşa yeleo maleedağagica lionigatege. Odaa ica eledi nioxoa jaşaşa lodawa naçajo iwaalo. Pida idaağee anigica lionigatege naşa yeleo. Odaa ijotawece seete dinioxomigipi nigo. Ijotawece nigo maleedigica lionigipi. ²⁷ Niçidiağidi naçajo iwaalo jaşaşa yeleo. ²⁸ Enice, niçicotra noko Aneotedoğoji meote me newigatace niçinoя émağaga, amigepidiğica niçijo seete dinioxomigici anepeğewi me lodawa naçajo iwaalo? Igaataşa ijotawece lodawadi naçajo iwaalo.”

²⁹ Jesus naşa niniğodi, meetediogi, “Niçida makaamitiwaji eliodi mabataa leeğodi aqowooğoti Aneotedoğoji lotaşa, oteğexaağaga owoogoti Aneotedoğoji notoetiigi.

³⁰ Igaataşa nigeotace Aneotedoğoji me newigatace niçinoя émağaga, odaa ja liciagi niçinoя niaanjotedi Aneotedoğoji. Ağalee nadonaşa, oteğexaağaga icoa lionaga.

³¹ Pida, niçida makaamitiwaji ejinigica malomegeniteloco ane ligegi Aneotedoğoji niçijo negeetetece me newikatiditacediniwace niçinoя émağaga. Mee Aneotedoğoji, ³² ‘Ee Noenoğodi Abraão, codaa Ee Noenoğodi Isaque, iniaa Jacó.’ Aneotedoğoji aNoenoğodi oko émağaga, pida Noenoğodi oko ane newiğe.” ³³ Niçijo noiigi-nelegi noğowajipatalo Jesus lotaşa, eliodi moyopo leeğodi liiğaxinağaneğegi.

Liğenatakaneğegi Aneotedoğoji aneneğegi ida ane jaşa

(Marcos 12.28-34; Lucas 10.25-28)

³⁴ Niçijo fariseutedi noğodibodicetalo Jesus me yamaketedi saduceutedi. Odaa ja dinatecoğotee. ³⁵ Odaa onini mawatiogi ica ane diiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Odaa jiğijaa dineetalo Jesus, domaşa dibatalo diğica libatiigi me dotaşa. Ige Jesus, meetalo, ³⁶ “Niğaxinağanaşa, amiida ica şoniğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa ane iditini Moisés?”

³⁷ Naşa niniğodi Jesus, odaa meete, “‘Emaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece şadaaleğena, midatawece niçica şalidekegi, codaa minitawece şadowoogo.’

³⁸ Joanığidaağida odoejegi liğenatakaneğegi Aneotedoğoji, codaa jiğidaağida ane dağaxa mida ane jaşa. ³⁹ Naşa lowidi niçida şoniğenatakaneğegi, ida eledi şoniğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa, liciagi niçidi odoejegi. Niçijo anee, ‘Leeditibige memaani okanicodağica oko, digo aneni madinemaani.’

⁴⁰ Nigoteteni niçidoa itoataale şoniğenatakaneğeco, odaa joğoteteni ijoatawece eletidi

goniiğenatakanegeco ane iditedini Moisés, codaa me niğidiwa niğenatakanegeco aağaga oiditedini niğijo anoyelögöditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

*Jesus digikatetece Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji meo lewiga niğina oko
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)*

⁴¹ Niğijo malee yatecogo niğijoa fariseutedi, odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, ⁴² “Amiida ica ęadowoogotece anodaägee Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji me yatamağateetege ęodoiigi lawikodico? Amiida ica licoğegi?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Ida aneetege licoğegi Davi.” ⁴³ Jesus ja nigetacediniwace, meetediogi, “Enice, igame leeğodi ina Davi meeta, ‘Iniotagodi’? Davi mee, ‘Iniotagodi’ niğijo nağa dakatiogi Aneotedoğoji Liwigo, odaa Aneotedoğoji Liwigo eo me dotağa. Igaatağa Davi mee me dotağa,

⁴⁴ ‘Aneotedoğoji Inoenogodi meete Iniotagodi,

“Anicooti iwai ibaağadi nigepaağicota me jao manigaanyetece ęaneloğododipi.” ’

⁴⁵ Davi nigeyatigi me Niotagodi. Enice, igamodaägee Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji anida aneetege licoğegi Davi?” (Igaatağa noiigi judeu ağıca aneeta lionigi me Niotagodi.)

⁴⁶ Odaa ağıca ane yakadi me igidi Jesus. Codaa jiğijağıjotigi niğijo noko aǵaleeğica anabo laaleğena me ige Jesus me dineetalo.

23

*Jesus yalağate niğijoa fariseutedi ijaağijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.45-53; 20.45-47)*

¹ Niğidiaağidi Jesus jeğeetediogi niğijo noiigi-nelegi, ijaağijo anodiotibece, ² “Niğina anodiiğaxinağatece Moisés lajoinağaneğeco inaağinoa fariseutedi ida nağatetigi modiiğaxinağatece codaa moyelogodi ane diitigilo niğinoan aña diğenatakatalo Moisés mowote. ³ Enice, okanicodaağica anodiğenatakata, iwağatitiwaji codaa awii. Pida jınağawii liciagi ane lakatağa, igaatağa odiğenatakata moyiwağadi ane diğenatakata najoinağaneğeco, pida idiaağidi baadoğoyiwağadi. ⁴ Odiğenatakata mowote niğinoan aña dakake me jiwağatece, micatağa doğoyexağateloco leláğan oko loyağagi ane iwağadi, pida ağoyaxawa moyoyağadi, oteğexaağaga oyadodi! ⁵ Inoatawece anowote, owote modinikeenağaneğetema niğina oko. Oyexocağaditeloco libaağadi, codaa me latocolodi Aneotedoğoji lotaşa owotibige niğina oko modiletibige değeliodi moyotağaneğe Aneotedoğoji, codaa oyocağatee liniogo niğinoan nijayogoli owotibige niğina oko modiletibige diğinığina niığaxinağanadi aninoa lixaketedi. ⁶ Niğina me nalooğo oyemaa monicotelogo niğicoa ane dağaxa mele nimetiidi, codaa me niğicoa nibaancotedi ęoneğaga midiwataşa niıakanağaxiidi. ⁷ Oyemaa tibige niğina oko monicetibigiji, codaa lemaanigi niğina oko moikee modeemitetibige niğina modakapetibigege, codaa oyemaa tibige niğina oko moditiogi me ‘Niiğaxinağanadi!’. ⁸ Pida akaamitiwaji başa jinaşa domiğikani doğoditağawa niğina oko makaami ‘Niiğaxinağanadi’, igaataşa iniwa oniniwatece ęaniğaxinogodi ane Cristo. Codaa akaamitawece akaami diniciamico, anakaami dinioxomigipi. ⁹ Codaa jinaşa domiğica anenita me ęadiodi digoina iiğ. Igaataşa oniniwatece Gadiodi, ane ideite ditibigimedi. ¹⁰ Jiniğikani niğina oko doğoditağawa, ‘Iniotagodi’, igaataşa oniniwatece Ganiotagoditiwaji, Cristo ane niğe Aneotedoğoji. Codaa jeğemeğee ane niğe Aneotedoğoji. ¹¹ Pida niğina aneneğegi ida niwaló ęadiwigotitiwaji, jiğiniae gaotagi. ¹² Codaa niğina anepaa ilecatiditibigimece liboonağadi, Aneotedoğoji icota meote me diğica jaşa. Pida niğina ane diniwikodetibece, Aneotedoğoji icota meote me leegitibigimece liboonağadi.

*Jesus yapeteğe niğina anokowo me eletibigiwajı
(Marcos 12.40; Lucas 11.39-42, 47-52; 20.47)*

¹³ Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niiqaxinağanadi ane iiqaxinağanitece lajoinaqaneğeco Moisés, codaa akaamii anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaatağa aqikanitiwaji diqica oko ane ikee anodaägee Aneotedoğoji me iiğe laaleğena. Codaa akamaqakaamitiwaji aqemaani Aneotedoğoji dağa iiğe gadaaleğenali, codaa aqikani niğina eledi oko moyowoogodi anodaägee Aneotedoğoji anigote, niğina oko anodoletibige Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali. ¹⁴ Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niiqaxinağanadi, codaa anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaatağa aniboloiteeni iwaalepodi ane wajekalodipi, odaa abanoonitece niğinoa ligelatedi, codaa olisetalo niğinoa ane nepilidi. Odaa nigidiağıdi ocağateeni motaqaneğeni Aneotedoğoji, pida mina adinikeenağaneğeni. Joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji me qadiloikatititiwaji caticedi niğina eledi oko ane iloikatidi.

¹⁵ Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niiqaxinağanadi codaa anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaatağa aqeetitatiwaji akiitidedloodoli, codaa aniwiajeetelogo owidi nipodaşa moleetibige mawii mini oko ane dioteci qadıiqaxinağaneğeco. Odaa niğina mini anakati mawii me diotagadici, jiğicaağawiitibigiwi Aneotedoğoji me iloikatidi niğinida oko caticedi anigotedağawatiwaji minitaşa noledi ane dağa ipe.

¹⁶ Nagoodi akaamitiwaji! Igaatağa qadiciagitiwaji niğina oko şolaga ane domoğodoletibige moikeeta naigi niğina eledi şolaga. Meni me iiqaxinağanitiwaji, 'Nigica aneo ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi ligeladi Aneotedoğoji, odaa aibeyacağadi nige degeote niğijo ane ligegi. Pida nige ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi niolo Aneotedoğoji ligeladi, odaa başa leeditibige meo ane ligegi.'

¹⁷ Gadiciagitiwaji niğina oko yetoledi codaa me şoladi! Amiida ica aneneğegi ida ane jaşa, oolo ane idei Aneotedoğoji ligeladi, ogoa iniaığını Aneotedoğoji ligeladi aneo niğidiwa oolo anidiwa catiwedi ligeladi me nepilidi Aneotedoğoji? ¹⁸ Codaa eledi meni me iiqaxinağaniteciwaji, 'Nigica oko aneo ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi nameeja Aneotedoğoji niğina me dotaşa, odaa baadaşa ibeyacağadi nige degeo niğijo ane ligegi. Pida niğina nigeo ligegi me liboonağadi niğijo liboonigi ane idei madi nameeja Aneotedoğoji, odaa başa leeditibige meo niğica ane ligegi.' ¹⁹ Gadiciagitiwaji yetoledi inaa şoladi! Amiida ica aneneğegi ida ane jaşa, mige şoboonigi, ogoa, domige nameeja aneo me dibatetege Aneotedoğoji şoboonigi? ²⁰ Enice oko aneo ligegi me liboonağadi Aneotedoğoji nameeja niğina me dotaşa, niğini oko aqidokida me ibake liboonağadi nameeja, pida aağaşa ibake liboonağadi okanicodaağica ane liboonigi madi nameeja. ²¹ Odaa niğina oko meo ligegi me liboonağadi Aneotedoğoji ligeladi, niğina me dotaşa, niğini oko aqidokida me ibake liboonağadi Aneotedoğoji ligeladi, pida aağaşa ibake Liboonağadi Aneotedoğoji aniniwa catiwedi ligeladi. ²² Niğina oko aneo ligegi me liboonağadi niğica ditibigmidi, niğina me dotaşa, niğini oko ewi me ibake liboonağadi nağaca Aneotedoğoji nibaanco şoneğe, codaa me Liboonağadi Aneotedoğoji, ane nicotedeloco.

²³ Nagoodi akaamitiwaji anakaami niiqaxinağanagatema lajoinaqaneğeco Moisés codaa anakaami fariseutedi anokawii makaami eletetiwaji! Igaataşa aboonitalo Aneotedoğoji ane nebi, codaa majici liwai niğinoanokatecığinoa me qanidiiizimo, niğinoaniale laamotiidi ane jexakajoğotinigi niweenigi me lanigi. Pida jiğikani me iwitece najorinağaneğeco aneneğegi ida ane jaogate midiwa lajoinaqaneğeco Moisés. Niğidiwa najorinağaneğeco onikeetogowa anodaägejinaşa me jaşa ane iğenaşa, codaa moko eletema eledi oko, codaa onikeetogowa me leeditibige mejiwağataga Aneotedoğoji. Pida domaşa leeditibige me iwitecetiwaji niğinoanajorinağaneğeco ane dağaxa mida ane jaogate, codaa mağaga awiite niğinoan ane degewi ina mica ane jaogate. ²⁴ Niğida makaamitiwaji qadiciagi niğijo oko şoladi anodoletibige moikeetece naigi eletidi şoladi. Codaa qadiciagi niğina oko ane yaago viinyo me noğa şonoodo, pida başa

yalitini gameelo, igaatağa adowetiteloco niğino aanicino ane diğica ane jaogate, pida aqoeni niğino anid ane jaogate ane niğetedoğowa Aneotedoğoji.

²⁵ Nagoodi akaamitiwaji anakaami niiğaxinağanitece najoinganeğeco, codaan makaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Niğida makaamitiwaji ica ina dağ aakaami eletetiwaji, qademaanigitiwaji mele me iwileci wetice ğanigoopa idaa ğaniginogo, pida micataşa daaditaşa iwileci le ğanigoopa idaa ğaniginogo. Codaan micataşa dağ nolee ğanigoopa idaa ğaniginogo niğina ane qadolicağaditiwaji codaan akaami adodigomadadi, leeğodi aqakati madinajacağati. Leeditibige mağaga iwilecitiwaji catiwedi gadaaleğena. ²⁶ Anakaami fariseutedi, akaami goladi! Odoejeeni miwileci catiwedi akaamitiwaji, micataşa diğiwileci le ğanigoopa codaan me ğaniginogo, odaa jağaga yapidi wetice.

²⁷ Nagoodi akaamitiwaji ane iiğaxinağanitece najoinganeğeco, codaan anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Gadiciagitiwaji niğina émeđegi libegi, ane libinienigi inokina we, leeğodi onadineğeta nadinağajegi ane yapacaga niğidiwa wetiadi. Pida catiwedi niğida begi, bağ nolee gobitaka inaa neladaga. ²⁸ Niğina me qadiwineğegitiwaji ica ina dağ ğadeğenakitiwaji, pida onawiitetiwaji makaami libinienigipi, codaan gadaaleğenali nolee niğica ane beyagi.

²⁹ Nagoodi akaamitiwaji ane iiğaxinağanitece najoinganeğeco, codaan anakaami fariseutedi, anokawiitiwaji makaami eletetiwaji! Igaataşa ipekeniteloco wetiadi libinienağ aanonligite niğijo émağaga, liotagipi Aneotedoğoji baanaşa nigo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Codaan awii qadiwilanigitiwaji ocağataşa manalakitibige malee newiğ aña niğijo oko ane iğenagatibigiwaji niğijo jotigide.

³⁰ Odaa menitiwaji, ‘Dağ ğodewiğ malee newiğ ğodaamipi, agotaşa inigotaşa liotagipi Aneotedoğoji anodigotiogi ğodaamipi niğijo liotagipi Aneotedoğoji.’ ³¹ Odaa niğida anenitiwaji jiğikeeni mida anenitege licoğegi niğijo anonigodi Aneotedoğoji liotaka. ³² Odaa jağagotitiwaji niğijo nibakedi ane beyagi anoyojogotini ğadaamipi.

³³ Gadiciagitiwaji niğino aaketili ane diniweneene. Niğida makaamitiwaji agaleegica ğanimaweneğegi dağ ğadiwokoni Aneotedoğoji nige iloikatidi niğina oko leeğodi libeyaceğeco, codaan nige limedi me imonyatedicogi minitaşa noledi ane dağ ipe. ³⁴ Codaan Emeğee jiiğeticogi makaamitağatiwaji niğina anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, inoa anino a lixaketedi, inaağina anodiiğaxinağatece niğica ane yemaa Aneotedoğoji mowo niğina oko. Pida ijo ananigotitiwaji, ijo anotonitelocitiwaji nicenaganağate manigoti. Ica eledi bağ analakenitiniwace catiwedi ğadiiakanağaxiidiwaji, codaan me iatenitibece, odaa jağawii me daleditibigimoace odeletalo eletidi nigotadi. ³⁵ Joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji makaami laagetedipi leeğodi lemeğegi ijotawece niğijo oko ane iğenagatibigiwaji anonigodi, odoejegi moyeloadi Abel şoneleegiwa ane iğenaga, lionigi niğijo odoejegi şoneleegiwa Adão, neğepaağotota moyeloadi Zacarias, lionigi Baraquias, naiigo ğadoiğitiwaji, anoyeli wetice Aneotedoğoji ligeladi, ipegitege Aneotedoğoji nameeja.

³⁶ Ejitağawatiwaji anewi. Aneotedoğoji iloikatidi niğina noiigi aninaa niğino a nokododi leeğodi laijedi.

Jesus eliodi me iwikode niğeladimigipitigi Jerusalém (Lucas 13.34-35)

³⁷ Eliodi me ğadigecağaleğenitiwaji, anakaami niğeladimigipitigi Jerusalém! Leeğodi manigotitiwaji niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaan anigidaatiwace manigoti niğijo ane niğetedağawatiwaji Aneotedoğoji. Elioditibece me domaşa jemaa me ğadatecoğoteenitiwaji me idoweditağaloco, macataşa nağana okoğokoodi me yatecoğotee lionaga catiwedi labadi, pida aqemaanitiwaji. ³⁸ Natigide, ligeladi Aneotedoğoji anini makaamitağatiwaji icota moyaladi, leeğodi me diğicoateda Aneotedoğoji ane nebi. ³⁹ Ejitağawatiwaji anewi. Icota me dağadiaağica madatitiwaji

nigepaaqicota niqica noko nigenitiwaji, ‘Jemaanaqa Aneotedoqoji me ibinie Niqinoa anenagi anida naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoqoji.’”

24

Jesus yalaqate micota moyojiketini Aneotedoqoji ligeladi (Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Jesus noditedicogi Aneotedoqoji ligeladi. Niqijo noqopi, niqijo anodiotibece joqodipegitge, odaa joqoyalaga Aneotedoqoji ligeladi me nelegi coda me libinienigi. ² Odaa Jesus ja niniqoditediogi, mee, “Jaqanatitiwaji niqini diimigi libinienigi. Ejitaqawatiwaji anewi. Icota anigida noko me dagaca wetiga ane yeyaqateloco eledi wetiga, leeqodi initawece oyaqadi niqini diimigi.”

Jesus yalaqate icoa nawikodico anenagi (Marcos 13.3-13; Lucas 21.8-19)

³ Jesus idiaa nicote minitaqa lojotaqadi ane liboonaqadi “Lojotaqadi Oliveira”. Odaa niqijo anodiotibece joqoyatecoqotelogo, odaa joqoige, oniboloite maleediqica eledi oko, moditalo, “Igaatigi ica nigoyojiketini Aneotedoqoji ligeladi? Coda igamodaagee ica me ikee Aneotedoqoji nigadopilitijo, coda igaatigi ica nige daa ina iiqo?”

⁴ Jesus ja niniqodi, meetediogi, “Adinowetitiwaji adiqica ane qadinaalen. ⁵ Igaataqa eliodi oko enagitibeci, odaa oibake Iboonaqadi, coda modi, ‘Jeqemegee ane niqina Aneotedoqoji me jikeke inatawece godaxakawepodi.’ Odaa joqoninaletiniwace eliodi oko. ⁶ Coda jinaqagowikomataatiwaji nigajipaata layaco witidi, coda nigabodicetibige noiigi me nidelaqa. Igaataqa leeditibige minoa nidelakadi. Pida anaga ipegiteloco liniogo niqina iiqo. ⁷ Igaataqa niqina noiigi dinidelegetiwage, coda niqinoa inionaga-eloodoli dinidelegetiwage. Odaa eliodi mina nigigi, coda me neelotika ane waxodi, coda datalale iiqo, agicaadegite. ⁸ Inoatawece niqinoa nawikodico liciaco odoejedi lilleenaqanegegi iwaalo me dinigaje.

⁹ Nigidiaaqidi niqina qanelogododipi etiqadiwilotiwaji, odaa etiqadajicitiogi ane niiqenatakanaga metiqadiloikatiti coda metiqadeloati. Coda inatawece noiigi akaami neleqetedipi leeqodi maniwiticitiwaji. ¹⁰ Odaa eliodi oko eyamaqatice eliwaqatakanagegi, odaa joqoyajigo niqina anepaqalee etidadiwaqati, oyajigotiogi nelogododipi, odaa neleqetedipi niqijo anoniotici. ¹¹ Coda eliodi awitakaqaga anicota menotibeci, odaa modi moyeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko, odaa joqoninaletiniwace eliodi oko. ¹² Odaa niqina oko jeqepaa noqowo niqinoa ane beyagi, odaa jiqidaa leeqodi niqina oko aqalee dinemaa. ¹³ Pida niqina ane dinatitalo inoatawece ane lawikodico, coda ane daga ika me idadiwaqadi, joaniginiaa bigida lewiga ane diqica liniogo meetaqa. ¹⁴ Odaa joqoyadeegitedibece nibodicetedi anele anoditece niqica anodaagee Aneotedoqoji nige iiqe laalegenali oko, coda oyatematitedibece niqinoa nibodicetedi anele. Oyatematitiogi inoatawece nipodaqa, oyelogoditiogi noiigi me yemaa Aneotedoqoji me iiqe laalegenali. Odaa jeqepaanaqa icota liniogo niqina iiqo.

Ica nawikodigi nelegi (Marcos 13.14-23; Lucas 21.20-24)

¹⁵⁻¹⁶ Daniel, niqijo ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide, mee moyojogotini ica niwigo ane goneleegiwadi liwilaniq minitaqa Aneotedoqoji ligeladi. (Niqina ane yalomegeteloco niqinoa notaqa leeditibige me yowoqodi ane diitigilo.) Enice, nivicota manati niqida niwigo minitaqa Aneotedoqoji ligeladi, niqina oko aneitelogi nipodaqa Judéia, leeditibige me daleditibige, odeletibigimece wetiadi. ¹⁷ Coda niqina ane anipetini ditibigimedi ligeladi, leeditibige me diqigo dakatiwece ligeladi me dibatalo ane nepilidi, pida leeditibige me dinagetice melodi. ¹⁸ Coda niqina ane ideitice lixogotagi, aqele daga dopitijo me dibata nibalito. ¹⁹ Nagoodoli niqina iwaalepodi

ipilaqaga codaa niqina bagalee oilipege lionigi nigicotalo niqicoa nokododi ane doide! ²⁰ Ipokitalotiwaji Aneotedogoji me dagadaletitibige me limedi niwetaga, oteqexaaqaga niqina saabado. ²¹ Igaataqa niqica nawikodigi anenagi eliodi me goniqiga. Aniqicoa nawikodico liciaco niqicoa anenagi, niqijo maleekoka dinoe niqina iigo. Codaa aqicotamicoa eletidi nawikodico liciaco niqicoa nawikodico. ²² Aneotedogoji noxopanatidi nokododi niqicoa nawikodico. Daaditaqa noxopanatiditeda niqicoa nokododi, agotigica ane dinatitalo niqicoa nawikodico. Pida leegodi niqidi oko ane isolatedicoace me nepilidi, Aneotedogoji noxopanatidi niqicoa nokododi niqicoa nawikodico.

²³ Nigica aneetaqawatiwaji, ‘Digawini, etidoa niqijoa godacilo Aneotedogoji ane niiqe me iqeke godaxakawepodi!’, ogoa, domigetaqa eetaqawa, ‘Etidoa digoida!’ Pida jinaqa domaga iwaqati. ²⁴ Igaataqa icota mowidi anodinanatigi me godacilodi, codaa icota meliodi anodi miniqina anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, pida niwitakaga. Codaa owote godoxicegetedi anoikee loniciwaga, odoletibige moninaaletiniwace niqina oko Aneotedogoji ane isolatedicoace me nepilidi, odineetiogi dogoyakadi moninaaletiniwace. ²⁵ Atacolitiwaji! Igaataqa jao gabodigi maleedigicotalo niqicoa nawikodico.

²⁶ Niqina nigodi, ‘Digawinitiwaji! Niqijoa ane niiqe Aneotedogoji etidoa midi nipoqigi ane yadilo ane diqica niqeladimigipi.’ Jinaqa domeqemii! Ogoa, domigetaqa niqina nigodi, ‘Etiniwa dinaqaditedini digoina liqeladi’, jinaqa domaga iwaqatitiwaji. ²⁷ Igaataqa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nigicota me idinikee, micataqa niqina nalebeqa ane idi digoida ditibigimedi, dalebepe digoida nigoi nigepaa ane diiticogi aligege me dalimet. ²⁸ Igaataqa jowoogotaqa ane diqetigi anigidi emegegi, leegeodi opoedi.

*Lanokegi Jesus, Gonleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi
(Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-28)*

²⁹ Nige leecawaanigi me ixomaqatedijo niqicoa nawikodico, odaa aligege ipe, codaa epenai aqalee datale. Yetetitedi enitedini, icogotetibigimece ditibigimedi, odaa Aneotedogoji ja itineqe niqica loniciwaga ditibigimedi. ³⁰ Odaa Aneotedogoji jaqaqa ikee ganigica digoida ditibigimedi, ane ikee naqa limedi me dinikee niqijoa Gonleegiwa ane icogotetibigimece ditibigimedi. Odaa inatawece oko niqina iigo doitibigiwaji, codaa agecaqalodipi nigonadi niqica ane ikee Aneotedogoji digoida ditibigimedi. Codaa inatawece oko onadi niqijoa Gonleegiwa ane icogotetibigimece ditibigimedi nige limedi menagi, niotedinece lolaadi. Nigenagi, naddegi epaa loniciwaga, codaa datale liciagi Aneotedogoji. ³¹ Odaa ja iige niaanjotedi, odaa inatawece oko owajipata layaagegegi aca goloneeta. Odaa aanjotedi joqodigoteloco inoatawece ane liwailidi iigo, oyatecogotee inatawece oko Aneotedogoji ane isolatedicoace me nepilidi, anilaagiteloco inatawece iigo.

*Ica ane godiiqaxitece figoigo
(Marcos 13.28-31; Lucas 21.29-33)*

³² Atacolitece ane godiiqaxitece libatadi fiigo. Niqina naqa dione libiwedi, ina laamotiidi naqa nokoloqo, odaa joqowooqotitiwaji naqa niqegi me dioneteloco nipoqigi. ³³ Jigidaagee niganatitiwaji micota niqida anejita, odaa joqowooqot me dagalee eliodi qanimedi, odaa jegenagi niqicoa nawikodico. ³⁴ Ejitaqawatiwaji anewi. Niqica oko ane newiga niqicoa nokododi oixomaqateetedijo icoatawece niqicoa nawikodico anenagi. ³⁵ Ditibigimedi codaa me iigo icota me ma, pida yotaga bigidioka limedi midiwa, codaa icota micotece ane igegi.

*Ica noko nige dopitedijo Jesus
(Marcos 13.32-37; Lucas 17.26-30, 34-36)*

³⁶ Agica ane yowoogodi niqica noko oteqexaaqaga naqaca lakata nige janagitace. Oteqexaaqaga aanjotedi digoida ditibigimedi aqoyowoogodi, oteqexaaqaga Ee, Lionigi

Aneotedoğoji. Pida iniokiniwateda Aneotedoğoji ane Eiodi bağa yowooğodi. ³⁷ Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi, anee me newiğa niğica oko liciagi niğijo jotigide niğica oko malee yewiğa Noé. ³⁸ Igaatağa maleeediğica abooğo-ninyoğodi niğicaoko niodaça, nacipağa, nadonağa, codaa moyajigo lionigipi moyadoneğe neğepağicota noko niğijo Noé nağa dakatiwece etogo-nelegi. ³⁹ Odaa niğijooko ağoyowoğodi niğica anicota me ninyaagi, neğepağicota menagi abooğo-ninyoğodi, odaa ijotawece oceğegip. Jigidađee lakatağa niğicaoko nige niçegi me idopitijo, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ⁴⁰ Niğica noko iniwataale gonleegiwadi odibateloco nipodigi. Odaa aanjotedi onidateci oyadeegi, idegeledi bağa nenyagati. ⁴¹ Iniwataale iwaalepodi oyojogo leyeema. Odaa aanjotedi oyadeegi onaniteci, pida aniaageledi bağa nenyagatini.

⁴² Enice adinenyağatitiwaji! Igaatağa ağowooğoti niğica noko nigeno Ganiotagodi. ⁴³ Ajawienatakanağa niğina ane nebi diimigi dağa yowooğodi noko micotio oliceğegi, dağa yowooğodi tağa dinowedi agotaga ika oliceğegi me yawime nibaloote me dakatio. ⁴⁴ Enice adinenyağatitiwaji! Igaatağa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagi niğica noko maleedağanibeonitege me janagi.

*Ica nimeedi aneo ane iğeta necalailegi icağica eledi ane değeo
(Lucas 12.41-48)*

⁴⁵ Odaa ica niotagi aninoa lixaketedi, anoyakadi monakato, joaniğijağijo niğijo ane yajigota niotagodi me dowediteloco eletidi liotaka. Yajigotiği anoyeligo niğidiwa eletidi niimetedi ditibigimedi lakata. ⁴⁶ Niğijo niotagi eliodi me ninitibece nigenota necalailegi leeğodi meo ane iğenağa. ⁴⁷ Ejitağawatiwaji anewi. Niğini niotagodi icota me yajigota niğijo limeği me doweditelogo idiwatawece ane nepilidi. ⁴⁸ Pida niğijo nimeedi anoyajigota me nowienyağanağa niginđina ane beyagi, odaa meetibige le, ‘Iniotagodi leği nige dopitijo.’ ⁴⁹ Oditağa nalaketiniwace lokağağetedi me niba, ligiweğepodi codaa lacipağawepodi niğinoa acipağaga. ⁵⁰ Odaa niğini niotagodi dopitijo niğica noko maleedağa nibeotege, codaa me nağaca lakata me dağa eetibige niğijo liotagi. ⁵¹ Odaa niğijo niotagodi niwiğitibige, odaa eote lawikodigi liciagi lawikodigi niğina anokowo me libinienigipi. Odaa niğicaoko nacaagağateloco codaa moyacigice lowe leeğodi lawikodico.

25

Jesus yatemati natematigigi ica deez awicijipi

¹ Niğica noko nige janagi me jiiğe inoatawece, digawini ane jiciaceeketege. Jiciaceeketege deez awicijipi ane nodenigipi migotibeci ica lalokegi nadoneğegi, noğodibatalo loledağaxiidi, odaa jiğigotibeci odakapetege niğijo ane wado. ² Ciinco niğidi awicijipi yetoledi, pida icoa eletidi ciinco bağa niwxinağanağa. ³ Niğicoa yetoledi oyadeegi loledağaxiidi, pida ağoyadeegi lajidi. ⁴ Pida niğijo awicijipi ane niwxinağanağa boğoyadeegi loledağaxiidi me nolee codaa ida najidi ane iğotice. ⁵ Niğijo ane wado nağa dinopağadi meno, odaa ijotawece nibaciğateloco, odaa ja niotağa.

⁶ Nađa liwigo-enoale jiđida ica ane dapaawe, onee, ‘Digawinitege! Niđijo ane wado jeđeno, anagi akapetetegetiđaji!’ ⁷ Odaa ijotawece niđijo awicijipi ja niwoditibigijawi, odaa jođoyalegi loledađaxiidi. ⁸ Odaa niđijo awicijipi yetoledi moditiđi niđijo ane niwxinađanađa, ‘Godedianeđegodi okateciđida ćanajidi, igaatađa ćodoledađaxiidi ja dineliottedini.’ ⁹ Odaa niđijo awicijipi ane niwxinađanađa jođoniniđodi, moditiđi, ‘Ađica ćonimaweneđegi! Ađeliodi ćonajidi, ađabo-oo me joweenagatađadomitiđaji. Emiitiđaji manitađa oojetekaxi, anoojeteeta ćanajidi!’ ¹⁰ Odaa niđijo awicijipi yetoledi jiđigotibeci odinoojetetigi najidi. Odaa aniđica me dopitijo, neđeno niđijo ane wado.

Niğijo awicijipi ane niwaxinağanağa baanağa nigomaşa, odaa joğodiotiwece niğijo ane wado midi lalokegi nadoneğegi. Odaa epoagi ja dinoxoco.

¹¹ Niğidiaağidi jeğenotibeci niğijo eledi awicijipi, odaa ja napaawağateloco, modi, ‘Goniwa-aagodi! Goniwa-aagodi! Omokenitoğodomi epoagi! ¹² Pida naşa niniğodi niğijo ane wado, meetiogi, ‘Ejitağawatiwaji anewi. Niğida mee ağakaami yowooğotagipi.’”

¹³ Odaa meetediogi Jesus, “Enice adinowetitiwaji! Igaataşa ağowoogotitiwaji niğica noko oteğexaağaga nağaca lakata nige idopitijo Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

Natematigigi icoa itoatadığida niimetedi

(Lucas 19.11-27)

¹⁴ Odaa Jesus eğidaa diitigi me dotaşa, meetediogi, “Digawini ane jiciaceeketege nige janagi me jiğe inoatawece. Jiciaceeketege ica goneleegiwa ane diniwiajeticogi ditigedi. Odaa maleedaşa noditice, jeğeniditiogi liimetedi, odaa ja yajigotiogi modoweditelogo ane nepilidi. ¹⁵ Ica odoejegi yajigota ciinco jaaco nolee beexotedi oolo, ica eledi başa yajigota itoataale jaaco nolee beexotedi oolo, ica eledi başa yajigota onadateci jaaco. Eote niğida anigotiogi leeğodi yowooğodi onadateci limeedi ida epaa lixakedi adiniciamico. Odaa niğidiaağidi ja diniwiaje. ¹⁶ Ağica daşa leegi niğijo ane dibatege ciinco jaacotedi ja ibake niğijo dinyeelo meo nigaanye. Odaa ja dinigaanyetece eletidi ciinco jaacotedi dinyeelo. ¹⁷ Niğijo nimeedi ane dibatege itoataale jaacotedi jaşaşa ibake niğijo dinyeelo, odaa ja dinigaanyetece eletidi itoataale jaaco nolee beexotedi oolo. ¹⁸ Pida niğijo ane dibatege onadateci jaaco başa naligitini, odaa jiğidaağigota nağajo jaaco ane nolee beexotedi oolo, jiğidaa nimaweneğegi me yağaditedini me yotete ninyeelo necalailegi.

¹⁹ Igaanaga ixomağatedijo owidi nokododi, niğijo niotagodi niğijo nimeedi ja dopitijo, odaa ja ilakidetedini naalewe. ²⁰ Niğijo nimeedi ane dibatege ciinco jaaco beexo niğicotio, ja yopilağadi niğijo dinyeelo ane dibatege, codaan iwağateetece eletidi ciinco jaacotedi ane dinigaanyetece. Odaa mee, ‘Iniotagodi, geme anajicitediwa ciinco jaaco nolee beexotedi oolo. Odaa inigaanyetece eletidi ciinco jaacotedi dinyeelo. Digawini, etino idiwatawece!’ ²¹ Odaa niğijo niotagodi meeta, ‘Eliodi mele gabakedi! Akaami gowotagi anele ane jakataşa me jinakatonaga. Jiğikeeni me jakadi me əadinakatonitema niğina anokateciğini. Natigide əadixomitio madowetiteloco niğina aneliodi. Anagi, akaami inikağawa!’

²² Niğijo niotagi ane dibatege itoataale jaaco beexotedi jaşağicotio, odaa mee, ‘Iniotagodi, geme anajicitediwa itoataale jaaco beexotedi oolo, odaa inigaanyetece eletidi itoataale jaaco dinyeelo. Digawini, etino idiwatawece!’ ²³ Odaa niğijo niotagodi jeğeeta, ‘Eliodi mele gabakedi! Akaami niotagi anele ane jakataşa me jinakatonaga. Jiğikeeni me jakadi me əadinakatonitema niğina anokateciğini. Natigide əadixomitio me iigeni anowidi. Anagi, akaami inikağawa!’

²⁴ Niğidiaağidi jaşageno niğijo niotagi ane dibatege onadateci jaaco dinyeelo, odaa mee, ‘Iniotagodi, jowooğodi makaami goneleegiwa ane dakake laaleğena, odaa idoitağawa. Anoteci codaan matecoğoteeni niğina ane daşa gatanigijegi. ²⁵ Joaniğidaa leeğodi me idoi, odaa jeğejigo, jağaditedini niğijo əaninyeelo, inalightedini. Digawini, etino əaninyeelo!’

²⁶ Odaa niğijo necalailegi jeğeeta, ‘Akaami niğica nimeedi ane beyagi codaan me nigojigo! Menitiwa me ee goneleegiwa ane dakake laaleğena, codaan me inopilağaditedio ane daşa yawodijijedi, codaan me jatecoğotee ane daşa eyanigijedi. ²⁷ Odaa akaami dağaleegaga ixomitiwece baanco ininyeelo, dağanagawini jibatege ininyeelo codaan me lionaşa naşa idopitijo.’ ²⁸ Odaa niğijo necalailegi meetiogi icoa eletidi liotaka, ‘Abaatege ninyeelo, odaa ajicita niğijo anidiwa deez nijaaco dinyeelo! ²⁹ Igaataşa jajigota caticedi

niçijo anidiwa nepilidi, odaa jegepaanaşa owidi ane nepilidi. Pida niçijo ane diğica nebi, jibanootece, codaa niçinoanokatecığinoa ane nepilidi eletidi jibanootece. ³⁰ Natigide okoleniticogi niçini niotagi ane diğica aneletema digoida wetice midi nexocaga ane lawikodadi oko. Odaa jiçidiağı oko me nacaagaşateloco codaa moyacigice lowe leeşodi lawikodico.'

Aneotedoğoji icota me iwi anigotediogi oko codaa me iloikatidi

³¹ Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagi me Ee inionigi-eliodi, ixigaşawepodi iniaanjotedi. Nige janagi, idicoteloco baanco goneşe me jiige codaa me jiwi anejigota niçina oko leeşodi loenataka. ³² Odaa inatawece oko minoataşa digawinitelogo ane latopaco noiigi yatecoğو yodoe. Odaa jiolaticoace oko micataşa niçina nowienoşodi waxacocoli me iomaşaditege waxacocoli, waxigidatedi. ³³ Odaa idejate niçina oko ane içenagatibigiwaji ane jiciaceeketege lapo waxacocoli iwai ibaaşadi, odaa niçina oko abeyacaşa ane jiciaceeketege waxigida başa ideja inimagijegi. ³⁴ Odaa Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ejitiogi niçidi ane idei ibaaşadi, ‘Anagitiwaji ane gadibinieni Eiodi! Anakaatiobece miniwataşa Eiodi, miditaga ane ilakidetedağadomitiwaji maleedigicatibige me yoe niçina iigo. ³⁵ Aneotedoğoji gadibinienitetiwaji leeşodi niçijo me idigicile, odaa adedianitece ane jeligo. Niçijo me ideloadi ecibi, odaa ja adacipeşeni ninyoşodi. Niçijo me iciagi niçina icoğegi, odaa ele mabaatigitiwaji şadigeladi. ³⁶ Niçijo me dağadiaşa yowoodaşaggi, odaa jaşadinixomeşeni. Niçijo me jeelotika, odaa jaşanoottiwaji madaxawani. Codaa niçijo me idiniwilo, odaa jaşadaliitiwatiwaji.’

³⁷ Odaa niçidioko aneletibigiwaji etidige, moditiwa, ‘Goniotagodi, igaatigi ica me şadateşegi manigicile, odaa ja jajicagatagawa anelici, codaa igaatigi ica me şadeloati ecibi, odaa ja jajicagatagawa ninyoşodi? ³⁸ Igaatigi ica me şadateşegi me şadiciagi icoğegi, odaa ele me jibagataşaggi catiwedi şadigeladi? Codaa igaatigi ica me şadateşegi me diğicoa şadowoodi, odaa ja şadinixomeşeneşegi? ³⁹ Codaa igaatigi ica me şadateşegi me eelotikani, odaagejogotagawa me şadaxawanegegi? Codaa igaatigi ica me şadateşegi me madiniwilo, odaa ja idalişgataşawa?’ ⁴⁰ Odaa nige jigidi, ejitiogi, ‘Ejitagawatiwaji anewi. Niçijo maxawanitiwaji niçijo ane dağaxa me iwikodadipi liwigotigi inioxoadipi, micataşa daanteşemaga aniqiwaatici.’

⁴¹ Odaa Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ejitiogi niçijo ane idei iwai inimagijegi, ‘Ade-teniteticetiwaji, anakaami laagetedi Aneotedoğoji! Emiitiwaji minitaşa noledi ane yoitetema Aneotedoğoji diaabo idiaa niwicidi abeyacagaşa! ⁴² Aneotedoğoji yelatedağadomi leeşodi niçijo me idigicile, aşanajicitiwa ane jeligo. Niçijo me ideloadi ecibi, aşanajicitiwa ninyoşodi me jacipe. ⁴³ Niçijo me iciagi niçina icoğegi, aşele mabaatigitiwaji catiwedi şadigeladi. Niçijo me dağadiaşa yowoodaşaggi, aşica daşa adinixomeşeni. Niçijo me jeelotika codaa niçijo me idiniwilo, aşica daşadaliitiwatiwaji.’

⁴⁴ Odaa etidige, moditiwa, ‘Goniotagodi, igaatigi naşa şadateşegi manigicile, codaa me şadeloati ecibi? Igaatigi ica me şadateşegi me şadiciagi icoğegi, codaa me diğicoateda şadowoodi, ogoa migetaşa eelotikani, ogoa migetaşa madiniwilo, odaa aşadaxawanegegi?’ ⁴⁵ Odaa ejitiogi, Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ‘Ejitagawatiwaji anewi. Niçijo me daşa axawanitiwaji niçina oko iwikodadipi, odaa micataşa me daşa adaxawani.’ ⁴⁶ Odaa niçidioko igoşibeci miditaga ane lawikodadi oko, aneitice nawikodigi ane diğica liniogo, leeşotedi libeyaceşeco. Pida niçina oko ane içenagatibigiwaji bişidioka limedi me newişa miniwataşa Aneotedoğoji.’

¹ Niçijo naşa nigotedini Jesus me yalağate idiwatawece niçijoa niçaxinaqanegeco, odaa meetediogi niçijo anodiotibece, ² “Joçowooqotitiwaji aniaditibige itoataale nokododi, odaa ja nakatio nalokegi ‘Páscoa’. Odaa jiçicota metidajigo metidototeloco nicenaqanaqate metideloadi, Ee, Gonleegiwa ane jicoçotibigimece ditibigimedi.”

³ Odaa ja yatecoço niçijo anoiiçe sacerdotitedi, ijaaçijo anodiiçaxinaqatece lajinaqanegeco Moisés, icaaqicoa laxokodi lacilodi judeutedi. Yatecoçotibigiwaji minitaşa ligeladi-nelegi niçijo lacilo-sacerdotitedi, anodita Caifás. ⁴ Odaa joçodinotaqanegetigi ane nimawenegegi moniwilo Jesus codaanodinaqanegetigi moyeloadi me diçica ane yowoogodi niçidi noiigi-nelegi. ⁵ Pida modi, “Ajakataşa daşa jibaqatalo niçina malee naloço ade jaoga magecaçalodipi niçina noiigi codaanodinaqanegetigi moyeloadi me diçica ane yowoogodi niçidi noiigi-nelegi.”

Aca iwaalo yadotelogo Jesus ica nadokojegi

(Marcos 14.3-9; João 12.1-8)

⁶ Niçijo Jesus midiaaqite manitaşa nigotakawaana ane liboonaqadi Betânia, ligeladi Simão ane nikoxeedi me “Dawace-lolaadi”, ⁷ jiçicotalo ajo iwaalo ane yadeegi aca naşaagaxi, wetiga anodita “alabastro”. Naçajo naşaagaxi nolee ladokojegi ane dakake loojedi, anoibake moyatita lolaadi émegegi. Niçijo Jesus naşa dawaketetedeloco nameejia maniodi, odaa naçajo iwaalo ja yadotedeloco ladokojegi lacilo. ⁸ Niçijo anodiotibece noçonadi, ja neligideega, odaa ja dinige, modi me dinotaqanegetiwage, “Igaamee ada iwaalo me yaagadi ida nadokojegi? ⁹ Daqaleeqaga eyaa niçida nadokojegi me yakakaqadi loojedi, oditaşa iboo ninyelo me yaxawatiogi madewetedipi.”

¹⁰ Jesus yowoogoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, “Igame leeçodi ina malomegeni ada iwaalo leeçodi ida aneo? Eotomi niçida ane daşaxa me libinienigi. ¹¹ Igaataşa niçina madewetedipi idioka limedi mina makaamitaqatiwaji, pida Ee baadigidioka limedi minaägejo makaamitaqatiwaji. ¹² Niçijo me yadoteloco yolaadi niçijo ladokojegi, ja ideyaqaditema nigliodalitini. ¹³ Ejitaqawatiwaji anewi. Niçina oko moyelogoditedibece nibodicetedi anele okanicodaqica aneitice niçina iiç, oyatemati niçina monalaqatibige niçida loenatagi naşaada iwaalo.”

Judas dinilakidetege niçijoa lacilodi judeutedi nelogododipi Jesus

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Niçidiaaqidi onijoteci niçijo dooze anodiotibece, niçijo ane liboonaqadi Judas Iscariotes, jiçigo yotaqanege niçijo anoiiçe sacerdotitedi. ¹⁵ Odaa meetediogi, “Igametaşa liwokodi madedianitiwaji, daşa jajigotedaqawa Jesus?” Odaa joçonilaqadi triinta beexotedi, moyedia. ¹⁶ Ijaaqijo niçijoa nokododi, Judas ja doletibige nimawenegegi me yajigo Jesus.

Jesus ijaaqijo niçijo anodiotibece oyeligo liweenigi Páscoa

(Marcos 14.12-21; Lucas 22.7-14, 21-23; João 13.21-30)

¹⁷ Noçodoejegi noko nalokegi anodita “Paon ane diçica labookojegi”, odaa niçijo anodiotibece Jesus joçodiitalo, odaa joçoge, moditalo, “Igamemaani mejonaşa me joenaşa qoweenigi me Páscoa?” ¹⁸ Odaa ja niniçodi, meetediogi, “Emiitiwaji nigotaşa, oleetibige jiçiccaa qoneleegiwa, odaaqenita, ‘Goniçaxinoçodi mee, “Jiçicota noko Aneotedogoji ane nibikotatedomi. Jeligo liweenigi Páscoa me igiiwepodi anoniotibici digoina qadiqeladi.”’” ¹⁹ Niçijo anodiotibece joçowo ane iiçete Jesus, odaa joçoyoe liweenigi Páscoa.

²⁰ Igaanaşa enoale, Jesus ijaaqijo niçijo anodiotibece ja nicotiniwace me niodaşa.

²¹ Egidaaqee me niodaşa, Jesus negeetediogi, “Ejitaqawatiwaji anewi. Ini niçina akaamitiwaji ane idajigotiogi inelogododipi.” ²² Odaa eliodi magecaçalodipi, odaa oninitecibeci ige, meetalo, “Iniotagodi, manige emege ane qadajici?” ²³ Odaa ja niniçodi, meetediogi, “Niçini ane jibotege me jititinigi liwagedi inipaon, joaniginiaa

idajigo. ²⁴ Aneotedoğoji lotağanağaxi akaa yalağata Ee, Gonellegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi me ideleo. Pida nagoodi niğina şoneleegiwa ane idajigotiogi ineloğododipi, igaataga Aneotedoğoji ewi me iloikatidi. Domağa dağaxa mele daaditiğica menitini niğini şoneleegiwa!” ²⁵ Odaa Judas, niğijo ane yajigo Jesus, jağaga ige, meetalo, “Iniğaxinoğodi, manige emağa gadajici?” Odaa Jesus jeğeteta, “Adomaga leeditibige madigee!”

Anodaagejinaga niğina godalağatibige lemeğegi Jesus

(Marcos 14.22-26; Lucas 22.15-20; 1 Coríntios 11.23-25)

²⁶ Egidaagee me niodaça, Jesus ja divate ijo paon, odaa diniotagodetedibigimece Aneotedoğoji. Odaa ja inoke me yajigotediogi niğijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Abaatege, odaa elici niğidi paon! Ane micatağa dağa yolaadi.” ²⁷ Niğidiaagidi ja divate ajo goopa ane nolee viinyo, odaa ja diniotagodetedibigimece Aneotedoğoji. Odaa jağaga yajigotediogi niğijo anodiotibece nağajo goopa, meetediogi, “Acipeta akaamitawecetiwaji! ²⁸ Igaatağa niğida viinyo micatağa dağa yawodi ane inadooğodi, jaotibige Aneotedoğoji mida gela nimaweneğegi me dinilakidetetege niğina oko. Odaa natigide Aneotedoğoji yakadi me iwilegi libeyaceğego inatawece oko. ²⁹ Ejitağawatiwaji anewi. Me dağadiaa jacipe dağakaami igiiwepoditece niğida viinyo. Pida jacipeta niğica gela viinyo makaami igiiwepodi nige jatecođojogó miditağa niğidi anejonaça ane lağajegitetema Aneotedoğoji loiği.” ³⁰ Odaa niğidiaagidi joğodigaanağatibigimece Aneotedoğoji. Odaa jiğigotibeci minitağa Lojotağadi Oliveira.

Jesus ibodicaxi Pedro

(Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)

³¹ Odaa Jesus meetediogi, “Niğina enoale akaamitawecetiwaji adalati moka eetece, igaatağa Aneotedoğoji lotağanağaxi yalağata ane ligegi Aneotedoğoji, niğijo mee, ‘Jeloadi nowienogodi waxacocoli, odaa idiwatawece niwaxacocoli ilaagitedibece.’”

³² Pida nige idewiğatace, odaa ejigo idinewade miditağa nipodigi Galiléia.” ³³ Pida Pedro nağa niniğodi, meetalo, “Icađica niginatawece etiğadalati, pida ee baadaga gadalati.” ³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Ejitağawa anewi. Niğina enoale, aniğicatibige dağa anoe okoğokoodi, odaa niğida makaami itoatadiğida meni me dağadowooğoti.” ³⁵ Pedro meetalo, “Icađica nige leeditibige makaami yemağawa, pida baadaga adakatiwece yacilo değeji me dağa gadowooğoti.” Odaa ijotawece niğijo eledi anodiotibece idağaga oyatigi ligegi.

Jesus igo midiwatağa enanigijedi “oliveira” ane liboonagadi Getsêmani

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶ Odaa Jesus ja lixigađawepodi niđijo anodiotibece midiwatađa icoa enanigijedi “oliveira” anodita Getsêmani. Odaa meetediogi, “Inađaganicoottetiwaji digoina. Ejigađawaanigi digoida odoo jotaganeđe Aneotedođoji.” ³⁷ Odaa ja yadeegi Pedro me lixigađawa ijađijoa itoataale lionađa Zebedeu, João ijaă Tiago. Odaa eliodi Jesus magecađalo, codaă eliodi me dođowikomata. ³⁸ Odaa meetediogi, “Eliodi me Ee agecađalo codaă jeemitetece mica ina daantaga doletibige me ideleo. Inađagonitetiwaji digoina codaă adinowetitiwaji.”

³⁹ Odaa Jesus jiçigoawaanigi odoo, nağa yamağatedini lokotidi, odaa ja yotağaneğe Aneotedoğoji, mee, “Eiodi, nige yakadi, jiniğikani değeliodi me jawikode. Pida ajemaa dağa jao ane emağa jemaa, pida jemaa me jao niğina anemaani.”

⁴⁰ Niđidiaagidi ja dopitetegi niđijo itoatadiđida anodiotibece, odaa jiđicotediogi me niotađa. Odaa meeteta Pedro, “Agodađakati dođokateciđiniawaanigi mađagađa adinowetitiwaji? ⁴¹ Adinoweti, codaă otađaneđeni Aneotedođoji, bidige ađikani madinakatoni leeđodi gadawikodico. Catiwedi gadalađenali beđemaani maniwitici, pida gadolaadi ađica loniciwađa otađateciđini.”

42 Jesus jiġigotace yotaqanege Aneotedoġoġi, odaa mee, “Eiodi, nige leeditibige me jixomaġateetedi ċi inoatawece ane yawikodico ane dakake, Ee dağaxa me jemaa mawii anemaani.” **43** Odaa ja dopitacetege niġijo anodiotibece, odaa icotacediogi me niotaġa, leeġodi eliodi liotaġa, odaa aqoyakadi me noleticoace.

44 Odaa ja yoyatace, odaa jiġigotace yotaqanege Aneotedoġoġi, odaa yopilaġateetedeloco ijaaqijo niġijo ane ligegite Aneotedoġoġi. **45** Niġidiaagidi Jesus ja dopitacetege niġijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Eġidaaġenitiwaji me iote, anigaaxe? Digawini! Jiġicota lakata Aneotedoġoġi ane nibikotatedomi. Natigide, Ee, Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigmiedi, jegetidajigotiogi libaaġadi ġoneleegiwadi abeyacaġa. **46** Adabititiniwaciwaji, jopilaga! Digawinitge! Jiġinaa niġijo ane idajigotiogi inelogododipi.”

Jesus diniwilo

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; João 18.3-11)

47 Jesus eġidaageetededa me dotaġa niġicotalo Judas, niġijo ane-diotibece Jesus, lokaagetedi niġijo anodiotibece. Odaa Judas lixigaġawepodi ijo noiigi-nelegi onadeegi nodaajoli-ocagatedi inaa laxacogonagatedi. Niġijo anoiġe sacerdotitedi ijaaqijoa laxokodi lacilodi judeutedi joaneġepaaġoimonya niġijo noiigi-nelegi. **48** Niġijo ane yajigo Jesus akka dinilakidetege niċica anodaqee me ikee ane diġetedigi Jesus. Meetiogi, “Niċica ane inapicoġo me idecoaditece, jiġidaaġidoa niġijoa ġoneleegiwa anoleetibigeti-waji. Odaa qaniwiloda!” **49** Niġijo Judas niġicotiogi, ja dowicetelogo Jesus, odaa meetalo, “Ele ġocidi, iniiġaxinoġodi?” Odaa ja napicoġo. **50** Naġa niniġodi Jesus, meeteta, “Yokaaġedi, ageniteloco niċica ane ġabakedi managi!” Odaa joġototelogo Jesus, joġodibatalo moniwiġo. **51** Pida anigepidigica niġijo anodiotibece nixigitice lodaajo-ocagataġa, odaa ja yakagidi napaqgate ane diġeticogi libaaġadi liotagi niġijo lacilo-sacerdotitedi. **52** Pida Jesus meeteta, “Ixomitinece ġadodaajo ġanġaġaxi. Igaataġa niġina ane nixigitice lodaajo me didele, aqoiwoko moyeloadi oyatita nodaajo-ocagataġa. **53** Agodoġowooġoti daġa jemaa me jipokotalo Eiodi, odaa agotaġa leegi, taġa niwakatee anigetaġa liwokodi miili aanjotedi modoweditiloco? **54** Pida daġa idoġatedicogi libaaġadi niġina inelogododipi, agotiqcotece niġijoa lotaġa Aneotedoġoġi anoyalaġatiwa.”

55 Odaa naġaca lakata, Jesus meetediogi niġijo noiigi-nelegi, “Igħame leeġodi mandeegi inoa ġadodaajoli-ocagatedi inaaqinoa ġadaxacoġonagatedi managi adiwiloti-waji? Domige Ee ġoneleegiwa ġonematagodi? Niġijoa nokododi eliodi me idejotibige minitaġa Aneotedoġoġi liġeladi, anei me idicotini odaa jiniġaxitiniwace noiigi-nelegi, pida aqadiwilatiġi. **56** Pida natigide inoatawece niġinoa ġadoenatakatiwaji eotibige micotece ane diniditeloco Aneotedoġoġi lotaġanġaxi moyalaġatiwa niġijo anoyeloġoditedibece Aneotedoġoġi lowooko.” Odaa ijotawece niġijo anodiotibece Jesus joġoyaladi, jiġialetibigiji.

Lacilodi judeutedi oiwi anodigotalo Jesus

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.12-14, 19-24)

57 Odaa niġijo anoniwiġo Jesus joġoyadeegitedicogi minitaġa diimigi-nelegi liġeladi Caifás, ane lacilo idiwatawece sacerdotitedi. Jiġidiae latecaġadi niġijo anodiiġaxinaqatece lajoinaqaneġeco Moisés, ijaaqijoa laxokodi lacilodi judeutedi.

58 Pedro diotece Jesus, pida aqipegitece. Diotece neġepaa niġotelloġo liġeladi lacilo-sacerdotitedi. Naġa dakatio, odaa jiġidiae nicotini awatege icoa nowienaqanadi, yemaa me iwi niċica anodigotalo Jesus. **59** Niġijo anoiġe sacerdotitedi ijaaqijoa lacilodi judeutedi idiaaqidhiwa icoa lilokaġawadi iditawece odoletibige me nilaagedi Jesus. Odoletibige oki ane diwitaka anee mica Jesus loenatagi ane beyagi, domoġowotibige mida ane leeġodi moyeloadi. **60** Pida idaġida meliodi oki awitakaġa anidiaġi

miditağa, pida ağica oteğexxaagaşa itoataale oko ane itiwage liwitakeco nişina modotağatibige Jesus. Nişidiaağıdi jığijo itoataale şoneleegiwadi anototicogi lodee. ⁶¹ Odaa modi, “Ijo me jajipaşaatalo mee, ‘Jakadi me jojiketini Aneotedoğoji ligeladi, odaa idabiteşetacini catiwedi itoatadışıda nokododi.’”

⁶² Odaa nişijo lacilo-sacerdotitedi ja dabiditini, odaa ja ige Jesus, meetalo, “Ida makaami aşotağanı? Nişidoa itoataale şoneleegiwadi migoyelogodi anewi ina modakapetağagi?” ⁶³ Pida Jesus ağica anigetişida ligegi. Odaa nişijo lacilo-sacerdotitedi meetalo, “Jibake Liboonağadi Aneotedoğoji me şadiğeni me anelogotitogowa! Naşakamaşakaami icoa Lionigi Aneotedoğoji, ane niiğe me şodatamaşateetetege şodaxakawepodi?”

⁶⁴ Jesus naşa niniğodi, meeteta, “Analiki şagegi, jeğemeğee. Pida ejitaşawatiwaji nigidiağıdi adati nige idopitijo, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Icota me idicotini liwai libaağadi Aneotedoğoji aneliodi notoetiği, odaa idaxoditini jicogotibigimece ditibigimedi, jiniotinece lolaadi.”

⁶⁵ Odaa nişijo lacilo-sacerdotitedi yaawidigidice lowoodi me ikee me yakadi me beyagi nişijo lotaşa Jesus. Odaa mee, “Beyagi me dotaşatedibige Aneotedoğoji, igaataşa diniciaceeketetege Aneotedoğoji. Odaa aşalee jopoşatibige eledi oko nakataşanadi moyelogodi minoa loenataka ane beyagi. Igaataşa jaşajipaatalotiwaji lotaşa me beyagi me dotaşatedibige Aneotedoğoji. ⁶⁶ Enige, amiida ica ane inişatalo?” Odaa jogoninigodi, modita, “Nişidoa idokida me nilaagedi, odaa leeditibige me yeleo.” ⁶⁷ Odaa jogoyawaletigi latobi Jesus, codaa onalaketedibige. Odaa nişijo anonaxacoşotedibige moditalo, ⁶⁸ “Natigide, nişida makaami ane eni me şadiğeni Aneotedoğoji. Nigewi me şadiğeni Aneotedoğoji, anelogotitogowa nişica ane şadaxaciği!”

Pedro mee me diğicoateda me yowoğodi Jesus

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.54-62; João 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Pedro nicote digoida niogóteloco ligeladi nişijo lacilo-sacerdotitedi. Aca awicije liimete lacilo-sacerdotitedi nişicota Pedro, odaa meeta, “Nişida ma-aami icaa ina daşa ado-ooni mijootaşa Jesus ane icoşotedicogi nipodigi Galiléia.”

⁷⁰ Pida Pedro mee me niwitakegi lodee iditawece nişijo oko, mee me dotaşa, “Ağica daşa jowoğodi ica ane şadalakita.” ⁷¹ Nişidiaağıdi jığigo midataşa ijo epoagi me jiniığatiwece niogó ligeladi nişijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa aca eledi awicije niimete meetiogi nişijo oko, “Nişini aaginaşa lixigaşawa Jesus ane icoşotedicogi nigotaşa Nazaré.” ⁷² Odaa Pedro ja diwitakatace mee me daşa yowoğoditeda Jesus, odaa mee me dinigetaşatee, “Ağicoa daşa jowoğodi nişidoa şoneleegiwa!”

⁷³ Ağica daşa leegi anigepidigica nişijo şoneleegiwadi anidiaşığı, nişipegit Pedro, odaa meeta, “Icaa ina daşakaami anigepidigica nişijo ane idei mijootaşa Jesus, igaataşa şadotaşanaşawa nişina oko ane icoşoticogi nipodigi Galiléia.” ⁷⁴ Odaa Pedro jeğee me yakadi Aneotedoğoji me ilokatidi nige diwitaka, odaa jeğee, “Ewi me diğicoateda me jowoğodi nişidoa şoneleegiwa, ajiwitaka!” Odaa ağica daşa leegi, jaşanoe okoşokoodi. ⁷⁵ Odaa Pedro ja nalaşatibige nişijo ane ligegite Jesus, nişijo neğeete, “Anığicatibige daşa anoe okoşokoodi, odaa itoatadışıda meni me daşa adowooğoti.” Odaa ja noditicogi we niogó nişijo diimigi, eliodi magecaşalo, codaa anoetibece.

27

Oyadeegitedicogi Jesus lodee Pilatos

(Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)

¹ Naşa yelogotibige, ijotawece anoiğe sacerdotitedi, ijaağijo laxokodi lacilodi judeutedi jogodinilakidetigi nişica ane nimaweneğegi moyeloadi Jesus. ² Oigoe

libaagatedi Jesus, odaa joṣoyadeegi, oyajigotalo Pilatos, lacilo romaanotedi ane iiğe nipodigi Judéia.

Lemegegi Judas

(Atos 1.16-19)

³ Judas, niğijo ane yajigo Jesus miditağa neloğododipi, nadi nağa nilaagedi Jesus niğijoa lacilodi coda moyemaa moyeloadi, odaa jağagecağalo, odaa jiğigo miditağa niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaagijoa niğijoa laxokodi lacilodi judeutedi, odaa ja yopilağadi niğijoa triinta beexotedi. ⁴ Odaa meetiogi, “Ica me jao ica ibeyaceğegi me jajigo şoneleegiwa ane diğica loenatagi ane beyagi odaa natigide ja leedi moyeloadi.” Odaa joṣoigidi, modita, “Ağica anejinağatağagi. Akamağa gabeyaceğegi.”

⁵ Odaa Judas ja yokoletedinigi iiğo niğijoa beexotedi mini Aneotedoğoji liğeladi. Nağa noditice, odaa jiğigo dineloadi, diniğiwoola.

⁶ Niğijo anoiğe sacerdotitedi odibatalo niğijoa beexotedi, odaa modi, “Gonajoinağaneğeco etigodoli me jokolenęatinięi şoniwokodağaxi, leeğodi loojedi şodawodi.” ⁷ Odaa ja dinilakidetiwage modinoojeteta nipodigi, oibake niğijoa dinyeelo. Niğica nipodigi liboonağadi “Nipodigi ica niwilanağanağa”. Niğidi nipodigi owo me napiiğo niğinoia icoğaga. ⁸ Joaniğidaa leeğodi coda me niğinoia nokododi idokoyatigi, “Nipodigi şodawodi”.

⁹ Odaa jiğicotece niğijoa lotağa Jeremias, niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo mee,
“Odibatalo niğijoa triinta beexotedi,

ane lica me dinilakidetiwage loiigi Israel me loojedi modinoojetetalo.

¹⁰ Oibake niğidiwa dinyeelo modinoojeteta nipodigi niwilanağanağa.
Joaniğidaa ane niğetediwa Iniotagodi Aneotedoğoji me jao.”

Pilatos iwi ica anigotalo Jesus

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5, 13-25; João 18.33-38)

¹¹ Jesus idiaa dabidite lodee Pilatos, niğijo lacilo romaanotedi ane iiğe niğidi nipodigi. Odaa niğijo lacilo romaanotedi ja ige Jesus, meetalo, “Akaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Nağa niniğodi Jesus, meeteta, “Jiğidağee digo analeeğenita.” ¹² Pida ağica dağa igiditediogi Jesus, niğijo noşodakapetege niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaagijoa laxokodi lacilodi niğidi noiigi, ¹³ Odaa Pilatos jeğee, “Ağajipaatalo inoa şanotağa? Igaatağa owidi lotağa modakapetağagi makaami nilaagedi.” ¹⁴ Pida Jesus aniniğodi, otiğdatece ligegi, odaa niğijo lacilo romaanotedi eliodi me yopo.

¹⁵ Niğina me lalokegi Páscoa, niğijo lacilo romaanotedi ligileğegi me ikatice okanicodağica niwilogojęgi anodipokota niğidi noiigi. ¹⁶ Niğijoa nokododi onini ica niwilogojęgi aniboonęatęegimadaęa, liboonağadi Barrabás. ¹⁷ Niğijo me yatecęoęo niğijo noiigi, Pilatos ja nigetiniwace, meetiogi, “Amiijo ica anemaani me jikatağadomitiwaji, Barrabás oğoa Jesus, niğidoa anodi me niiğe Ganoenogoditeti waji?” ¹⁸ Igaatağa Pilatos yowooğodi niğijoa lacilodi judeutedi moyadeegi Jesus minitağa leeğodi monocetema.

¹⁹ Niğijo Pilatos nağa nicotini aneitice me iwi anigota niğina oko, odaa nağajlo lodawa ja dajoinağata, meeta, “Jinağa domağawii ane beyagitema niğidoa aaginęaęa anele. Leeğodi jotigenoale idigee, meliodi me jawikode le-eğodi niğica ane ninyaagi niğidoa aaginęaęa.”

²⁰ Odaa nięijo anoięe sacerdotitedi ijaagijoa laxokodi lacilodi judeutedi joęodinęaęanyetece nięijo noiigi modipokota Pilatos me ikatice Barrabás, pida baęa dięenatakatalo Jesus moyeloadi. ²¹ Odaa nięijo lacilo romaanotedi nigetiniwace, meetiogi, “Apięijo inoa itoataale şoneleegiwadi anemaani me jikaticeti waji?” Odaa joṣoigidi, modita, “Ikanitice Barrabás!” ²² Odaa Pilatos jeęetiogi, “Enice, amiida ica anejigotalo Jesus, ane enitalotiwaji me liwaaęaditedibęąaęi Aneotedoęoji?” Odaa

ijotawece oigidi, modita, “Otonitedeloco nicenaqanaqate meloati!” ²³ Odaa niqijo lacilo romaanotedi ja nigetiniwace, meetiogi, “Amiida ica loenatagi ane beyagi?” Pida dinigetaqateetibigiwaji, modi, “Otonitedeloco nicenaqanaqate meloati!”

²⁴ Niqijo Pilatos naqa nadi me daqa yakadi meo ane domaga yemaa, codaan niqijo noiigi naqa domaqaga odakapetege, odaa ja dibata ninyogodi, ja iwilegi libaagatedi lodee niqijo noiigi-nelegi. Odaa jeqeetiogi, “Ajemaa degee nilaagedi leeqodi lemeqegi niqidoa goneleegiwa anele. Pida akapaqakaamitiwaji nilaagetedipi.” ²⁵ Ijotawece niqijo noiigi oigidi, modita, “Anikanitoqodici yakadi moko nilaagetedipi, codaan me godionigipi leeqodi lemeqegi niqidoa goneleegiwa.” ²⁶ Odaa Pilatos ja ikatice Barrabás. Odaa ja diiqenatakatalo monalaketedibige Jesus, odaa niqidiaqidi ja yajigo midiwataqa niodaqawadi moyototedeloco nicenaqanaqate moyeloadi.

*Iodaqawadi oyametibigo Jesus
(Marcos 15.16-20; João 19.2-3)*

²⁷ Odaa niqijo niodaqawadi niqijo lacilo romaanotedi jogoyadeegitedicogi Jesus minitaqa diimigi-nelegi, ligeladi lacilo romaanotedi. Odaa ja yatecogo ijoatawece iodaqawadi onawiile Jesus. ²⁸ Niqidiaqidi jogonoga Jesus lowoodi, odaa jogonixomegetedinigi aca caapa lixagotoqogo. ²⁹ Codaan jogowo aca lale, anitawece lalepiqigo, jogonixotinece Jesus lacilo. Odaa owo me nolitedini ligilaqadi. Niqidiaqidi onowo moyamaqatedini lokotidi lodee, odaa jogoyame, modi, “Viiva, Niqidoa one ninionigi-eliodi judeutedi!” ³⁰ Odaa jogoyawaletigi latobi, noqoibanootece niqijo ligilaqadi, odaa jogoyaxacogotigi lacilo. ³¹ Noqoika moyametibigo Jesus, odaa niqijo iodaqawadi jogonoga naqajo caapa lixagotoqogo, odaa jogonixomegetacedinigi niqijo epaa lowoodi. Niqidiaqidi jogoyadeegi Jesus moyototedeloco nicenaqanaqate moyeloadi.

*Jesus oyototedeloco nicenaqanaqate
(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)*

³² Niqijo iodaqawadi anoyadeegi Jesus naqa noditicoaci nigotaqa Jerusalém, jogodakapetege ica goneleegiwa ane liboonaqadi Simão, ane icogoticogi nigotaqa Cirene. Odaa niqijo iodaqawadi jogaiedegetege Simão me yoyaqadi naqajo nicenaqanaqate. ³³ Odaa jogotota ijo lojotaqadi ane liboonaqadi Gólgota. Niqida boonaqadi amina anejinaqata, “Godacilo libitagi”. ³⁴ Niqidiaqidi domoqoyacipeqetalo Jesus viinyo awatege ligiti. Pida naqa napi, odaa ayemaa me wacipete.

³⁵ Niqidiaqidi jogoyototedeloco Jesus nicenaqanaqate, odaa jogowiwi anepaqa dinetetece niqijo lowoodi. Joaniqidaa niqicotece lotaga niqijo ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide, niqijo mee, “Odinawalacetigi yowoodi, codaan jogowiwi anepaqa dinetetece inicaapa.” ³⁶ Niqidiaqidi ja nicotiniwace moyowie. ³⁷ Odaa jogoyototi taaboa-liwai ditibigimedawaanigi lacilo Jesus ane diniditeloco ane leeqodi moyeloadi. Diniditeloco niqica taaboa,

“NIGIDOA JESUS, NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”

³⁸ Niqijo iodaqawadi eletidi oyototedi itoataale goneleegiwadi olicaqaga, onidateci diqetege nimajijegi idaaqeledi diqetege libaagadi Jesus.

³⁹ Niqina oko ane ixomaqateloco aneite Jesus me dinototedi, oyame. Nabalenaganaga, odaa modi, ⁴⁰ “Niqida makaami geemeni makati mojikenitini Aneotedoqoji ligeladi, odaa meni me domaga adabitegenitacini catiwedi itoatadigida nokododi! Axotitice naqada nicenaqanaqate! Nigewi makaami Lionigi Aneotedoqoji, odaaqaxotitice!”

⁴¹ Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaqijo anodiiqaxinaqatece lajoinaganegeco Moisés, ijo laxokodi lacilodi judeutedi idaqaga lamenaqaneqegitema Jesus, modi, ⁴² “Eliodi meetedibece me yakadi meote eledi oko me newigatace, pida Idaagidoa ayakadi

me dinatamaqateetetege lemeqegi! Daantiqidaaqidoa niqicoa ninionigi-eliodi Israel, taqa waxoditedice naqada licenaqanaqate, odaa teqejiwaqataqa. ⁴³ Codaa nakato Aneotedogoji, odaa natigide jiwinaga Aneotedogoji nige yemaa me noqatedice me daqa yeleoteda. Igaataqa mee me Lionigi Aneotedogoji.” ⁴⁴ Niqijo olicaqaga anoyototelogo nicenaqanaqate anodipegitege Jesus, idaqagae, oditibigelogo.

Lemeqegi Jesus

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

⁴⁵ Igaanaqa yaxoqo-noko, ja nexocaqa neqepaa iniwatadaqani lakata me qocidi, odaa inatawece iiqo nexocaqa. ⁴⁶ Naqa iniwatadaqani lakata me qocidi, Jesus ja dinigetaqatee me dapaawe, mee me dotaqa,

“Eli, Eli, lemá sabactani!”

Niqidiwa notaqa amina anejinaqa, “Inoenogodi, Inoenogodi, igame leegodi madikanitice?”

⁴⁷ Niqijo oko anowajipatalo lotaga Jesus, modi, “Dapaawetedigi Elias.” ⁴⁸ Odaa aqica daga leegi anigepidiqijo niqijo anowajipatalo ja walokodi, odaa ititinigi lawaadi ica viyno ane daga dakake loojedi. Naqaigoetece iwoqo, odaa ja domaga ilipegetece Jesus niqijo lawaadi. ⁴⁹ Pida ica eledi oko modi, “Ikani! Jiwinaqa Elias migenagi noqatedicogi aneite.”

⁵⁰ Jesus naqa dinigetaqateetace me dapaawe, odaa ja yeleo.

⁵¹ Odaa naqaca lipegetege nelegi ane nanyoti minitaqa Aneotedogoji ligeladi ane iomaqadi niqica aneite Aneotedogoji, naqaca lipegetege ja daawidigidicetigi liwigotigi icoqotibigimece ditibigimedi neqepaa natinedi me daa. Codaa datalale iiqo, odaa wetiadi dawalace. ⁵² Libecoli emaqaga domoke, odaa eliodi oko baanaqa nigo anida aneetege Aneotedogoji ja newiqatace. ⁵³ Noditicoaci niqinoa libecoli. Niqidiaqidi naqa yewiqatace Jesus, niqijo emaqaga ane newiqatace jogodakatiwece nigotaga Jerusalém, nigotaga Aneotedogoji ane iomaqaditedice mepoka nebiteda. Odaa jogodinikeetiogi eliodi oko.

⁵⁴ Niqijo jajeentegi ijaqijo niodaqawadi anoyowie Jesus noqonadi me datalale iiqo ijaqijo eletidi loanico niqijo noko, odaa eliodi me doitibiwaji, odaa modi, “Dicewi, niqidoa goneleegiwa me Lionigi Aneotedogoji!”

⁵⁵ Idiaagi eliodi iwaalepodi aneite Jesus, anoniotece, oicogoticogi Galiléia aneliotibece moyaxawa. Pida leegitiogi moiqoaditalo. ⁵⁶ Liwigotigi niqijo iwaalepodi ani Maria Madalena, ajo eledi Maria ane eliodo Tiago ijaa José, ajaqajo eliodo lionigipi Zebedeu.

Onaligatedini Jesus

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

⁵⁷ Niqijo naqa doletibige me dalimetli aligege, jiçicotio ica goneleegiwa liico liboonaqadi José, ane icoqoticogi nigotaga Arimatéia. Inaaqina ane-diotibece Jesus.

⁵⁸ José igo minitaqa Pilatos, dipokota lolaadi Jesus. Odaa Pilatos ja diiqenataka moyajigota. ⁵⁹ Odaa José ja yadeegi Jesus lolaadi, ilipaditigi niqelate gela, lipegetege anodita nigitikonaqadi. ⁶⁰ Odaa ja ixotediwece Jesus niqijo anepaa domaga libegi José ane nenyagadi, lawimaqajegi-wetiqa, gela moigodi me diiqenatakata José. Odaa ja yawililetio wetiqa nelegi me noxoco lapoagi niqijo lawimaqajegi-wetiqa. Odaa joqopitio.

⁶¹ Idiaa nenyagate Maria Madalena ajaqajo eledi Maria. Nicotiniwace lodox niqijo lawimaqajegi-wetiqa.

Icoa iodaqawadi anoyowie anonaligite Jesus

⁶² Naqa saabado, ja ixomaqatijo onijoteci noko modinenyaqaditege lalokegi Páscoa. Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaqijo fariseutedi jiçigotibeci minitaqa Pilatos. ⁶³ Odaa

modita, “Iniotagodi, nalaqatibigoğo niğijo malee yewiça niğijoa awitakegi, meete-dibece, ‘Nige ixomağatedijo itoatadiğida nokododi, odaa ja idewiğatace.’” ⁶⁴ Odaa iiğeni iodagawadi modowediteloco lawimağajegi-wetiça anoyatice lolaadi nigepaa ixomağatedijo itoatadiğida nokododi, adoğodoliceta niğijo anodiotibece lolaadi, oditaşa odiitiogi niğina noiigi, ‘Ja yewiğatace!’ Igaataşa doğoyakadi mowo, tığida eledi niwitakegi dağaxa me beyagi caticedi niğijo odoejegi niwitakegi mijaağee me yewiğatace.” ⁶⁵ Odaa Pilatos jegeetiogi, “Awii adeegitewi jidaa iodagawadi. Emii, odaa adowetite-loco libegi, codaawii niğica aneneğegi akati mele me ęanimaweneğegi.” ⁶⁶ Odaa jiğigotibeci, joğoyatitağaditi nağajo wetiça ane noxoco niğijo lawimağajegi-wetiça, owo me diğicata ane yakadi me itineğe nağajo wetiça. Odaa jiğidiaağoyoyate iodagawadi me nowienaganadi.

28

Jesus yewiğatace

(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; João 20:1-10)

¹ Naşa ixomağatijo saabado, ja yapacağatege nigoi me nakatio domiingo, Maria Madalena ajaağajo eledi Maria jiğigotibeci odalita niğijo libegi Jesus. ² Maleedığicotibeci, jonaşa datalale iigo, leeğodi niaanjo Goniotagodi Aneotedoğoji me dinikatini, odaa ja noğatice nağajo wetiça nelegi ane noxoco niğijo lawimağajegi-wetiça aneitice lolaadi Jesus, odaa ica aanjo ja nicoteloco nağajo wetiça. ³ Niğijo aanjo datale liciagi nalebepaşa, icoa lowoodi one dağaxa me yapacaşa. ⁴ Odaa niğijoa nowienaganadi eliodi me doitibigwaji, nawigicağateloco, odaa ja liciagi niğina oko baanaga yeleo.

⁵ Odaa niğijo aanjo meetiogi niğijo iwaalepodi, niğicotibeci, “Jinaağadoii! Jowooğodi managi oleetibige Jesus, niğijoa anoyototedeloco nicenagağate moyeloadi. ⁶ Ağaleeqicoa digoina, leeğodi ja yewiğatace, jiğicota niğijo ane ligegi. Anagi, awini niğijo anoyatedice. ⁷ Natigide şadediiki memiitiwaji, enitiogi niğijo anodiotibece naşa yewiğatace, codaajığigo dinewadetedicogi digoida nipodigi Galiléia. Odaa jiğidiaaği manatitiwiwaji. Odaa jiğidaağee, jegejitece ijoatawece anetidiğe me jelögodi.”

⁸ Odaa niğijo iwaalepodi ja yediğatibigwaji me noditicoaci niğijo lawimağajegi-wetiça, eliodi me doitibigwaji, pida niğidiaağidi ninitibigwaji. Waleditibigwaji migotibeci oibodicaxi niğijo anodiotibece Jesus.

⁹ Odaa naigatece codaan noğonidoateda Jesus naşa dakapetetege niğijo iwaalepodi, odaa ja nicetediniwace, meetediogi, “Inibeotege mele ęadaaleğenali!” Odaa joğodiitalo, oibedotece loğonaka, codaan odoğetetaloo. ¹⁰ Odaa Jesus jegeetediogi, “Jinaşa adoiitiwaji! Pida emii, odaa enitiogi inioxoadipi migotibeci nipodigi Galiléia. Jiğidiaaği metidadi.”

Ica liwitakegi icoa iodagawadi

¹¹ Eşidaa diiticogi mewaligitibigwaji niğijo iwaalepodi, onateciğijo niğijoa iodagawadi anoyowie niğijo lawimağajegi-wetiça joğopitibeci manitaşa nigotaga. Odaa joğoyelogoditiogi niğijo anoiğe sacerdotitedi ijoatawece niğijoa anonadi.

¹² Odaa niğidiwa lacilodi joğodinatecogoteetege niğijoa laxokodi lacilodi judeutedi, odinilakidetege. Odaa owidi dinyeelo oyajigotiogi niğijoa iodagawadi. ¹³ Odaa moditiogi, “Jemaanaşa menitiwaji, ‘Niğijo anodiotibece enagitibeci jotigenoale naşa jiotaşa. Odaa joğodoliceta lolaadi Jesus.’” ¹⁴ Odaa nige wajipata niğinoşa ęadotaşa niğijo lacilo romaanotedi, odaa jaşa me diletibige me dağawii ane beyagi, odaa aleeditibige dağakaami agecağalodipetiwaji.”

¹⁵ Odaa niğijoa iodagawadi joğoyadeegi niğijoa dinyeelo owidi, odaa joğodi niğijo nigegi anoiğetiogi niğijoa lacilodi. Odaa niğida niwitakegi jiğilaagiteloco iditawece judeutedi codaan niğina noko.

*Jesus dakapetetege niçijo oonze anodiotibece odaa ja yajoitetece ane leeditibige
mowote
(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8)*

¹⁶ Odaa niçijo oonze anodiotibece Jesus jiçigotibeci nipoçigi Galiléia, odaa joçotota niçijo lojotağadi aneetediogi Jesus me dakapetetege. ¹⁷ Noşonadi Jesus, odaa joçodoğetetalo. Pida ijoawaanigi onateciçijo ane dinawietibigiwaji mewi niçidaağidoa. ¹⁸ Odaa Jesus niçipegitediogi, meetediogi, “Aneotedoğoji najigotediwa iïgenatakaneğegitema inoatawece, aninoa ditibigimedi coda minatawece iigo. ¹⁹ Natigide, emiitecetiwaji inatawece noiigi, odaa aniiçaxinitiniwace moniotici, codaanilegenitiniwace niçina anetidadiwağadi. Abakeni Liboonağadi Aneotedoğoji Godiodi, Liboonağadi Lionigi, iniaa Liwigo Aneotedoğoji niçina milegenağani. ²⁰ Iiçaxinitece mowo inoatawece ane jiiçetededağawa mawii. Coda idioka limedi me idejo makaamitağatiwaji nigepaa owidijedi nokododi.”

NOTAGANA GAXI ANE IDÍ MARCOS

Marcos judeu codaa onalee lioneega, niçijo Jesus maleegigotedeloco digoina iiçgo. Marcos lixigaçawa Barnabé ane nexodi ijaa Paulo niçijo odoejegi niwiajegegi modigotece eletidi iiçotedi moyelogoditedibece nibodicetedi anele. Odaa niçidiaagidi ja yaxawa Paulo niçijo me idei niwilogonaçaxi. Pedro jiçijaa yaxawa Marcos me nakato Goniotagodi, codaa Pedro jiçijaa yelogodita Marcos ane leeditibige me iditini. (Awiniteloco miditaça Atos 12.12,25; 13.5,13; 15.37; Colossenses 4.10; 2 Timóteo 4.11; 1 Pedro 5.13).

Marcos eetece naçatetigi Jesus me icilatidi eelotaginadi, codaa meote émaçaga me newiçatace. Eledi yalaçata Jesus mida notoetiigitedeloco inoatawece niwicidi abeyacagaça, codaa me godaxakawa Satanás. Eledi yalaçata Jesus mida naçatetigitedeloco niwocotaça inaa ebekadi nelecoli. Codaa Marcos yalaçata Jesus mida naçatetigi me ixomagateetedice codaa me napitagadi gobeyacegeco. Marcos aqica daga yalagata lanokegi Jesus, pida boçodaa yalaçata niçidaa dinanatedigi Jesus meote ane iiçete Aneotedogoji meote, meotedibige me godewiçatace.

Natematigigi João Batista (Mateus 3.1-12; Lucas 3.1-18; João 1.19-28)

¹ Nibodicetedi anele aneetece Jesus Cristo, Lionigi Aneotedogoji.

² Jiçidaagee maleekoka dinojogotedini nibodicetedi anele. Isaías ijaçijo eledi anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji niçijo jotigide, oyalaçatalo Aneotedogoji lotaça, niçijo modi,

“Digawini! Jimonyaticogi şadodoe niçijo aneetece niçinoa yotaça me ilakidetece ganaagi.

³ Dapaawetibece miditaça nipodigi ane yadilo ane diçica niçeladimigipi, mee me dotaga,

‘Alakidenitema naigi Goniotagodi me ixomaçatedijo!

Awii naicoli me dixoketema!’”

⁴ João Batista niçijo ane niiçge Aneotedogoji idiaagi miditaça nipodigi ane yadilo ane diçica niçeladimigipi, odaa nilegetiniwace oko. Yatematitibece latematigo, yalaçata niçina oko me leeditibige modinilaatece libeyacegeco, odaa ja dinilege me ikee modinilaatece libeyacegeco, odaa ja ixomagateetedice Aneotedogoji libeyacegeco. ⁵ Ijotawece niçijo niçeladimigipitigi nipodigi Judéia, aniaa nigotaça Jerusalém igotibeci midataça João me nilegetiniwace midi akiidi Jordão. Niçijo noçodi lodox eliodi oko me inoa libeyacegeco codaa moyemaa moika libeyacegeco, odaa ja nilegetiniwace.

⁶ João lowoodi, gameelo lamodi anonibila, codaa nigoenägadi ewacogo. Codaa yeligo şonipidi inaa napigo. ⁷ Inoatawece nokododi yalakatiditiogi niçica noiigi, meetiogi, “Nigidiaagidi enagi eledi oko ane daçaxa me şonegegi caticedi ee, oteçexaaçaga jakadi me idakagitini lodox me jowilece liwaledi. ⁸ Jibake ninyoçodi me şadilegenitiwaji me jikee niçikani mawiite niçinoa şabeyacegeco, pida başa ibake Liwigo Aneotedogoji me iigi anodaageni me şadewiki.”

João ilege Jesus (Mateus 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Niçijoa nokododi me dilegenaça João, Jesus noditedice nigotaça Nazaré, nipodigi Galiléia. Odaa jiçigo aneitice João me dilegenaça. Odaa João ja ilege Jesus miditaça akiidi Jordão. ¹⁰ Niçijo Jesus naça doletibige me daxoditedita ninyoçodi, aqica daga leegi, ja nadi ditibigimedi me domoke. Odaa Liwigo Aneotedogoji ja dinikatelogo dinanatigi

yotibi. ¹¹ Odaa Aneotedoğoji ja dotağa digoida ditibigimedi, meete, “Akaami Ionigi ane dağaxa me jemaa. Eliodi me idinitibeci akaami leeğodi.”

*Satanás dineetalo Jesus me domeğeo meote ane beyagi
(Mateus 4.1-11; Lucas 4.1-13)*

¹² Odaa ağica daga leegi Liwigo Aneotedoğoji ja yadeegitedicogi Jesus miditağa nipoçigi ane yadilo ane đigicata niğeladimigipi. ¹³ Odaa Jesus jiğidiaağitedice cwa-reenta nokododi. Odaa Godaxakawa jiğicaaniğigotalo Jesus me dineetalo, domeğeotibige değeote loenatagi ane beyagi. Codaan iğidi nipoçigi inoa eijedi ane doide, pida aanjotedi odoweditelogo Jesus.

*Jesus jiğidaağeyatedigi libakedi miditağa nipoçigi Galiléia
(Mateus 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Niğidiaağidi noğoixotiwece João manitağa niwilogonağaxi, Jesus jiğigo nipoçigi Galiléia yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Aneotedoğoji me icota me iiğe laaleğenali oko. ¹⁵ Odaa mee, “Niğica noko Aneotedoğoji ane nibikota jiğicota. Ja niçegi Aneotedoğoji nige iiğe laaleğenali oko. Adinilaanitecetiwaji ḡabeyaceđego, codaan iwağati nibodicetedi anele.”

¹⁶ Niğijo Jesus me noxiwigi liniogotibece niweiigi Galiléia, odaa ja nadi Simão ijaaglijo nioxoa ane liboonağadi André. Oyokoletedinigi leelatiidi miditağa weiigi leeğodi mina libakedi me nomiigomigipi. ¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Anagi, aniwitibici! Gadiğaxini anodaağemiitaoko madeegitalo Aneotedoğoji, digo anemii madeegi noğojegi oko.” ¹⁸ Ağica daga leegi odaa joğoikatedice leelatiidi, odaa joçodiotibece Jesus.

¹⁹ Odaa niğigoawaanigi odoe, Jesus ja nadi Tiago ijaaglijo nioxoa ane liboonağadi João, lionigipi Zebedeu. Ideiticoace catinedi liwatece, oyoetibigo leelatiidi. ²⁰ Ağica daga leegi Jesus jağa eniditediogi modiotibece. Odaa jiğidiaağoyaladi niğijo eniodi maditaça liwatece ijaaglija liimetedipi, odaa joçodiotibece Jesus.

*Jesus icilatidi ḡoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi
(Lucas 4.31-37)*

²¹ Jesus ijaaglijo anodiotibece joğotota nigotağa Cafarnaum. Odaa ağica daga leegi, nağa saabado, Jesus jiğigo diiğaxinağa manitağa liiakananagaxi judeutedi. ²² Niğidi noiigi ane yatecoğo eliodi moyopo leeğodi anodaağeeteda me diiğaxinağa. Leeğodi niğijo nağa diiğaxinağa, ibake epaa nağatetigi, aliciagi niğijo nağaxinanadani anodiğaxinanagatece lajoinağaneğego Moisés, leeğodi boğoibake nağatetigi niğino nağaxinanadani niğina modiğaxinanagatece nağoinağaneğego.

²³ Manitağa niiakananagaxi onini ica ḡoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo meote loenataka ane napioi. Odaa niğijo Jesus me diiğaxinağa, niğijo niwigo abeyaceğegi eo niğijo ḡoneleegiwa me dacaage, odaa mee, ²⁴ “Ağica anejinağatağagi, Jesus anicögiticogi nigotağa Nazaré! Domige nağanagi me ḡodaağateđegi? Jowoğodi anakaami. Akaami Niğijo ane iolatedice Aneotedoğoji, codaan nimonya miniokini-wateda me dibatema.”

²⁵ Odaa Jesus ja yapeteğe niğijo niwigo abeyaceğegi, meete, “Anotokiti, codaan antitice niğidoda ḡoneleegiwa!” ²⁶ Odaa niğijo niwigo abeyaceğegi eliodi meo me dinaxilaketibece niğijo ḡoneleegiwa. Nağa dinigetağatee me dacaage, odaa ja ika niğijo ḡoneleegiwa. ²⁷ Ijotawece niğijo noiigi nawelatibigwaji, odaa ja dinigetiwage, modi, “Amiida ica niciagi? Domige niğenatakaneğegi gela? Igaatağa ida notoetiigi me iticoitedice niwicidi abeyacağaga, codaan oyiwağadi!” ²⁸ Odaa ağica daga leegi, nibodigitigi niğida aneote Jesus jiğilaagiteloco iditawece nipoçigi Galiléia.

*Jesus nicilatiditediniwace eliodi oko
(Mateus 8.14-17; Lucas 4.38-41)*

²⁹ Niçijo Jesus naşa noditedice liiakanağaxi judeutedi, odaa dowicetedicogi ligeladi Simão ijaa André. Ijo maşaqa lixigağawepodi Tiago ijaa João. ³⁰ Aca Simão loxiigate noğotota one deelotika. Iwoteloco lipe, eliodi me dapicoğو-lolaadi. Naşa dakatedio Jesus ijaqijo anodiotibece, odaa jogoyatematitalo me deelotika Simão loxiigate. ³¹ Odaa Jesus ja dakatediwece aneitice nağajo iwaalo, naşa dibatedigi libaağadi, odaa ja yaxawa me nicotini. Odaa ja ma me dapicoğو-lolaadi, odaa jiğidaağeyatigi me yoe liweenigi Jesus ijaqijo anodiotibece.

³² Niçijo naşa şocidi, naşa dalimetin aligege, ica noiigi oyadeegitalo Jesus icoatawece niçicoa neelotaginadi codaan me niçica anodakatiogi niwicidi abeyacağaga. ³³ Ijotawece niçijo niçeladimigipitigi nigotaşa dinatecoğotee lodox Simão ligeladi. ³⁴ Odaa Jesus icilatidi eliodi oko, codaan inoatawece ane latopaco neelotika, codaan iticoitedice owidi niwicidi abeyacağaga. Niçijo naşa iticoitedice, odaa Jesus aika niçijoa niwicidi abeyacağaga doğoyalagalatalo leeğodi oyowooğodi Jesus me Aneotedoğoji Lionigi.

*Jesus dinogatedice mokiniwatece me yotağaneğe Aneotedoğoji
(Lucas 4.42-44)*

³⁵ Niçijo maleedaşa dinici okoşokoodi, Jesus jiğitedibige, odaa jiğigo miditaşa nipoçigi ane diğicata oko. Odaa jiğidıaağitedice me yotağaneğe Aneotedoğoji. ³⁶ Simão ijaqijo niçijo eledi anodiotibece joğodoletibige Jesus idiaanağadii. ³⁷ Niçijo noğoyakadi Jesus, odaa joğoditalo, “Inatawece noiigi oyapitibigağaji.”

³⁸ Pida Jesus meetediogi, “Inığa midiwataşa eletidi nigotadawaanaşa ane ipegitge niçina anejonaşa amaleeğaga idiaa yatematikanağadi. Igaataşa jiğidaa ibakedi Aneotedoğoji ane niijetediwa.” ³⁹ Odaa Jesus jiğigotedeloco iditawece nipoçigi Galiléia, yatematitedibece latematiko midiwataşa liiakanağaxiidi judeutedi, codaan iticoitedicoace niwicidi abeyacağaga.

*Jesus icilatidi ica dawace-lolaadi
(Mateus 8.1-4; Lucas 5.12-16)*

⁴⁰ Ica noko ica şoneleegiwa dawace-lolaadi igo midoataşa Jesus, odaa yamağatedi lokotidi lodox, odaa meetalo, “Nigemaani madicilatiti, jowoogodi mida şanımweneğegi madicilatiti.”

⁴¹ Jesus eliodi me iwicode, odaa ipeketedeloco libaağatedi, odaa ja niniğodi, meeteta niçijo şoneleegiwa, “Jemaa me şadicilatiti! Natigide, ja şadicili!” ⁴² Odaa ağica daşa leegi, ja ma niçijo leelotagi, jeğele lolaadi niçijo şoneleegiwa. ⁴³⁻⁴⁴ Odaa ağica daşa leegi, Jesus ja iiğe mopi. Codaan yajoi niçijo şoneleegiwa, meeteta, “Digawini! Jiniçica anatematiita me şadicilatiti. Pida emii midiwataşa sacerdotitedi, odaa ikeeni naşa şadicili. Odaa aboonitalo Aneotedoğoji niçijo jotigide Moisés ane iiğe moibootalo mikeenita niçina eledi oko Aneotedoğoji naşa şadicilatiti.”

⁴⁵ Pida niçijo şoneleegiwa naşa noditice, odaa jiğidaağeyatigi me yatematitiogi niçina eledi oko, odaa jiğilaagitice nibodigi. Joaniçidaa leeğodi Jesus me daşa domağalee yakadi me dakatediwece nigotadi niçina me yemaa. Pida jiğidıaağitedice midiwataşa nipoğaga ane diğicata niçeladimigipi, wetice nigotadi. Odaa niçina oko jiğigotibeci miniwataşa, oicoğoticogi inoatawece nigotadi.

2

*Jesus icilatidi ica şoneleegiwa alejaado ane dağadiaa ditineğe
(Mateus 9.1-8; Lucas 5.17-26)*

¹ Naşa ixomağatedijo icoa nokododi, Jesus joğopitacedicogi nigotaşa Cafarnaum. Odaa jiğilaagitice nibodigi niçiniwa ligeladi. ² Odaa ağica daşa leegi eliodi oko dinatecoğotee, codaan ağaleeğica nimedi anipegitge lapoagi ligeladi. Odaa Jesus yatematitediogi Aneotedoğoji lotaşa niçidi noiigi-nelegi. ³ Egidaağee me datematika Jesus,

odaa icoa cwaatolo ȝoneleegiwadi oyadeegi ica alejaado ane daqadiaa ditinege, odaa jogoyoyaqadi waxoditinigi lipe. ⁴ Pida aqoyakadi doqodipegalto Jesus leeqodi niqijo noiigi-nelegi. Odaa joqodalaqatetibigimece diimigi lelaga, odaa joqowo lawimaqajegi niqijo diimigi lelaga, ditibigimedi niqijo aneitedice Jesus. Niqijo noqowo lawimaqajegi nelegi, odaa joqonikatini niqijo alejaado. ⁵ Niqijo Jesus naqa nadi niqijo a cwaatolo ȝoneleegiwadi moyiwagadi mida nimawenegegi me icilatidi niqijo ȝoneleegiwa alejaado, odaa jeqeete niqijo alejaado, “Ionigi, Aneotedogoji ja napitaqadi gabeyaceqeco!”

⁶ Icoa niqaxinaqanadi anodiigaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés idiaaqi nicotinwace. Odaa ja nowookonaqa, codaa epaa dinige, modi, ⁷ “Igame leeqodi idoa ȝoneleegiwa meote ida ligegi? Dotateqatedibige Aneotedogoji. Igaataqa aqica eledi ane yakadi me napitaqadi libeyaceqeco niqina oko. Iniokiniwateda Aneotedogoji baqa yakadi me napitaqadi nibeyaceqeco.”

⁸ Odaa aqica daqa leegi Jesus ja yowooqodi ane lowoogo, odaa jeqeetediogi, “Igame leeqodi midaga qadowoogo catiwedi qadaalegenali? ⁹ Amigida ica ane daqa galaqa mejita niqidi ȝoneleegiwa alejaado? Domigetaqa enegegi dakake mejita, ‘Aneotedogoji ja napitaqadi gabeyaceqeco’, ogoa, domigetaqa enegegi dakake mejita, ‘Adabititini, abaata qadipe, odaaqawaligi?’ ¹⁰ Pida jikeetaqawatiwaji, Ee, ȝoneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, mida inimawenegegi digoina iigo me inapitaqadi libeyaceqeco oko.” Odaa Jesus jeqeete niqijo ȝoneleegiwa alejaado, ¹¹ “Gadiiqeni, adabititini, abaata gagelate, odaa opiliticogi qadigeladi!”

¹² Odaa aqica daqa leegi niqijo ȝoneleegiwa ja dabiditini, dibata naqajo ligelate, odaa joqopi, yakagiditeloco lodox niqijo noiigi-nelegi. Odaa ijotawece eliodi moyopo, codaa odogetetalo Aneotedogoji, odaa modi, “Aniqica me jinataqa liciagi niqida niciagi!”

*Jesus eniditeta Levi me diotibece
(Mateus 9.9-13; Lucas 5.27-32)*

¹³ Jesus niqigotace liniogotibece weiigi. Odaa ica noiigi-nelegi jiqigo midoataqa, odaa jiqidaaqeyatedigi me niqaxitediniwace. ¹⁴ Maleeqidiaa neqewaligite, odaa ja nadi Levi, niqijo lionigi Alfeu. Levi idiaaqi nicoteloco nibaanco aneitice me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Jesus jeqeeteta, “Anagi, aniwitibici!” Odaa Levi ja dabiditini, odaa ja diotece Jesus.

¹⁵ Jesus igo Levi ligeladi. Odaa ja nicotedini me ligiiwepodi niqijo anodiotibece. Aaqaga ligiiwepodi eliodi niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa meliodi oko ane daqaxa me abeyacaqaga, igaataqa eliodi niqijo oko anodiotecce Jesus. ¹⁶ Niqijo a niqaxinaqanadi anodiigaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés, niqijo anida aneetege niqijo lapo fariseutedi, onadi Jesus me ligiiwepodi niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niqijo eletidi oko aneliodi me abeyacaqaga. Niqijo noqonadi, odaa joqonigetiniwace niqijo anodiotibece Jesus, moditiogi, “Igame leeqodi Ganiotagodi me ligiiwepodi codaa me lacipaqawepodi niqina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niqidi oko aninoa libeyaceqeco?”

¹⁷ Jesus ja wajipate niqijo noqonigetiniwace niqijo anodiotibece. Niqijo naqa wajipatediogi, odaa jeqeetediogi, “Niqina oko icilegegi ayopotibige dotowegi, inokina niqina oko ane deelotika baqa yopotibige dotowegi. Odaa Ee iciagi niqina dotowegi. Igaataqa ajanagi niqina iigo daqa jiniditiogi niqina oko ane igenaqatibigiwaji, pida janagi me jiniditiogi niqina oko abeyacaqaga, ane liciagi niqina oko eelotaginadipi, amaleegaga odinilaatece libeyaceqeco.”

*Oige Jesus oigetece niqica anodaagee me daga jiniodaga menegegi jotaganegenaqa Aneotedogoji
(Mateus 9.14-17; Lucas 5.33-39)*

¹⁸ Ica noko niçijo anodiotibeci João Batista ijaagijo anodiotibeci fariseutedi odi-natita nigigi mepaanoğoyotaganege Aneotedoğoji. Ica oko enagitibeci midoatağa Jesus, odaa joçoige, moditalo, “Niçijo anodiotibeci João Batista ijaagijo niçijo anodiotibeci fariseutedi odinatita nigigi mepaanoğoyotaganege Aneotedoğoji. Igeme leeğodi niçidi anodiotibigagadici me doğodinatita nigigi mepaanoğoyotaganege Aneotedoğoji?”

¹⁹ Odaa Jesus ja niniğoditediogi, meetediogi, “Ina oko nodenigipi midi lalokegi nadoneğegi, domigodinatita nigigi ina nigini niçijo ane wado miditaga? Oteğexaağagoyakadi modinatita nigigi! ²⁰ Pida icota niçica noko nigini ane wado modibata, odaa onoğaticogi liwigotigi niçidi oko. Odaa niçica noko niçidi oko nodenigipi joğodinatita nigigi.

²¹ Ağica ane napade niçina nowoodağagi oxiığodi daga dapadenaqata niçina lipegetege liwai gela, igaatağa nige dinabake, odaa niçijo lapadenaqanagadi gela dinixigitiwage, odaa ja yaagadi niçidi nowoodağagi oxiığodi anonapade, odaa jeğepaanağa eliodi laakajegi. ²² Ağica ane iatinigi viinyo gela naqana laqaağaxi ewacogo opake. Igaatağa niçina viinyo gela beyagi nigoiatinigi naqana laqaağaxi opake, odaa niçica viinyo mina aniadi, codaan qada laqaağaxi icota me beyagi. Pida leeditibige moiatinigi viinyo gela naqana laqaağaxi gela.”

Jesus diiğaxinaağatetece ica anodaägee modeemitetigi saabado

(Mateus 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³ Ica noko me saabado Jesus ijaagijo anodiotibece oyakagiditeloco ica nixogotagi leyemə. Nogoyakagiditeloco, odaa niçijo anodiotibece joğonotegi ligecidi leyemə, onolagilatedi oyeligo. ²⁴ Odaa niçijo fariseutedi moditalo Jesus, “Digawini! Igeme leeğodi niçidi anodiotibigagadici mowo ane yolitoğodomi şonajoinaqaneğegi me daşa jaşa niçina me saabado?”

²⁵⁻²⁶ Pida Jesus meetediogi, “Ajawienataka me naqalomeğenitelociwaji niçijo Davi aneo niçijo jotigide, Abiatar me lacilo-sacerdotitedi. Niçijo Davi ijaagijo lokaagetedipi naşa nigodi niçigi, odaa Davi dakatio minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja yeligo nipaon niçijo sacerdotitedi anoibootalo Aneotedoğoji. Gonajoinaqaneğegi godoxoğو me diğica eledi ane yakadi me yeligo niçijo paon. Inokinoa sacerdotitedi boğoyakadi moyeligo niçijo paon. Pida Davi baanaga yeligo, codaan yajigotiogi niçijo lokaagetedipi maşaşa oyeligo.”

²⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Aneotedoğoji eote niçina saabado me yaxawa niçina oko. Ağeote niçina oko midokida modowediteloco niiğenatakaneğegi ane iiğe modowedite-loco saabado. ²⁸ Ee, Gonaleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigmeli, ida inağatetigi mejitece ane yakadi me jaşa niçina me saabado.”

3

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa beyagi libaağadi me saabado

(Mateus 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Jesus dakatacediwece manitaşa liiakanağaxi judeutedi. Idiaagitice ica şoneleegiwa beyagi libaağadi. ² Onidi ica oko anoiwitalo Jesus odoletibige monadi mige icilatidi niçijo şoneleegiwa ane beyagi libaağadi me saabado, igaataşa domoğoyemaa me nilaagedi Jesus niçina meote niçicoa ane yolitoğodomi lajoinaqaneğeco Moisés me jaşa niçina me saabado. ³ Odaa Jesus meeteta niçijo şoneleegiwa, “Anagi digoina lodox niçina oko!” ⁴ Odaa Jesus jeğeetediogi niçijo oko lakapetedipi, “Amiinoa icoa lajoinaqaneğeco Moisés ane godiğe me jaşa niçina me saabado? Domige jakataşa me jaşa anele, oğoa domige me jaşa ane beyagi? Domige jakataşa me jaxawanaşa niçina oko me jaşa lewişa, oğoa jikanaga me yeleo?”

Odaa ağica anoyatigi ligegi doğoigidi. ⁵ Odaa Jesus naşa iwitediogi, odaa ja yelatetema niçijo oko, codaan agecağalo leeğodi laaleğenali me dağaxa me dakake. Odaa jeğeeteta

nığijo ȝoneleegiwa ane beyagi libaaqadi, “Ixokeni ȝabaqadi!” Niğijo naqa ixoketice libaaqadi, odaa ja icí, ja liciagi niğijo eledi libaaqadi. ⁶ Odaa niğijo fariseutedi ja noditicoaci, jiȝigotibeci oyotaqanege niğijo lapo anodiotibeci inionigi-eliodi Herodes. Odoletibige niğica nimaweneqegi moyeloadi Jesus.

Ica noiigi-nelegi odiotece Jesus

⁷ Odaa Jesus naqa noditedicogi aneitedice, jiȝigo lixigaqawepodi niğijo anodiotibece, igotibeci liniogotibece niweiigi Galiléia. Odaa niğica noiigi-nelegi anodiotecce. Niğica oko oicoqoticogi nipoçigi Galiléia, codaan me Judéia. ⁸ Ica eledi oko boȝoicoqoticogi nigotaqa Jerusalém, codaan me nipoçigi Iduméia, codaan ica eledi oko oicoqoticogi daato akiidi Jordão. Ica eledi oko oicogoticogi nigotadi Tiro aniaa Sidom. Nigidi noiigi-nelegi enagitibeci midoataqa Jesus niğijo noȝodibodicetibige ane loenataka. ⁹ Jesus ja iiȝe niğijo anodiotibece moilakideti aca niwatece, meetediogi, “Alakideni naqadi niwatece ayenikamaqa degejigo jaxoditinigi.” Leeqodi niğijo noiigi-nelegi enegegi oiligice. ¹⁰ Codaan eliodi oko ane icilatidi, odaa joanigidaa leeqodi niğijo oko eelotaginadi me diniligice, odoletibige moyakadi modibatelogo maqaşa icilatidi. ¹¹ Niğijo oko anodakatiogi niwicidi abeyacaqaga noȝonadi Jesus, odaa niwicidi abeyacaqaga owo menitiniwace lodoe, codaan nacaagaqa, modi, “Jaçakamaqakaami Lionigi Aneotedoqojii!”

¹² Odaa Jesus ja noxoqotediniwace, codaan najoitediniwace me doqoyatemati niğica anioja.

Jesus iolatedice icoa dooze ȝoneleegiwadi me liȝexedi

(Mateus 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Jesus dalaqatetedibigimece aca wetiqa, odaa jejeniditediogi niğijo ȝoneleegiwadi ane yemaa me iolatedicoace, odaa joqodiitalo. ¹⁴ Odaa Jesus ja iolatedicoace icoa dooze ȝoneleegiwadi aneyatedigi me “liȝexedipi”. Iolatedicoace midiaaqi mijotaqa, codaan me iiȝe moyatematitedibece latematiko. ¹⁵ Odaa ja yajigotediogi notoetiigi moicilatidi eelotaginadi, codaan moiticoiticoace niwicidi abeyacaqaga.

¹⁶⁻¹⁷ Digawini liboonaqatedi niğijo ȝoneleegiwadi Jesus ane iolatedicoace: Simão anidokeyatedigi me Pedro, Tiago ijaa João ane lionigipi Zebedeu anidokoyatigi me Boanerges, amina anejinaqata, “Lionigipi niximaqaga”. ¹⁸⁻¹⁹ Codaan aaqaga iolatedicoace André, Filipe, Bartolomeu, Mateus, Tomé, Tiago ane lionigi Alfeu, Tadeu, Simão ane domaga yemaa me nidelegetiniwace romaanotedi, ijaa Judas Iscariotes ane yajigo Jesus niğidiaqidi mijotaqa neloȝododip.

Modi Belzebu, ane diaabo, me yajigotalo notoetiigi Jesus

(Mateus 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Niğijo Jesus niğigo liȝeladi, odaa niğica noiigi-nelegi ja dinatecqoteetace. Odaa Jesus ijaaqijo anodiotibece ağaleeȝoyakadi oteqexaaqaga me niodaqa. ²¹ Odaa litacepodı Jesus joqodibodice niğica Jesus aneote, odaa ja noditicoaci liȝeladi me lowoogo modigotalo Jesus, domoȝoyadegitedicogi liȝeladi, leeqodi ica oko anodi Jesus me yetole.

²² Onidiwa icoa niigaxinaqanadi anodiiȝaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés anoicoqoticogi nigotaqa Jerusalém. Niğidi modi, “Belzebu, ane lacilo niwicidi abeyacaqaga, yajacaqadi, codaan yajigotalo notoetiigi me iticoitedicoace niwicidi abeyacaqaga.”

²³ Odaa Jesus jejeniditediogi niğijo noiigi me igotibeci odipegitalo, odaa ibake natematiko anida ane iciaceketetege me niigaxitediniwace. Odaa meetediogi, “Igamodaqee Satanás me yakadi mepaa diniticoitice minitaqa oko? Ayakadi! ²⁴ Nigidi inionigi-eliodi loiigi ane dawalacetiwage, odaa nigidiaa dinideletiwage, odaa loiigi icota me ma.

²⁵ Nigidi dinoiigiwepodi, ane dawalacetiwage, codaan midiaa dakapetiwage, niğidi noiigi icota me ma. ²⁶ Codaan niwicidi abeyacaqaga ane iiȝe Satanás nige dawalacetiwage, odaa idiaa dakapetiwage, icota me ma notoetiigi Satanás, odaa ağalee diiȝenataka.

²⁷ Pida ağica ane yakadi me dakatiwece liçeladi niçini şoneleegiwa loniciwegenigi me doliceta niçinoan ane nepilidi. Idoka yakadi modolicetalo ane nepilidi niçini şoneleegiwa nigodoejegi moigoetini. Odanigaleekoka oyakadi moyadeegi niçinoan ane nepilidi niçini şoneleegiwa. ²⁸ Ejitagawatiwaji niçina anewi. Aneotedoğoji yakadi me ixomagatetedice inoatawece ane latopaco libeyacegeco niçina oko anowote, coda lotaşa ane beyagi modakapetege. ²⁹ Pida Aneotedoğoji baadaşa ixomagatetedice niçina oko ane beyagi modotagatibige Liwigoo Aneotedoğoji. Idioka limedi me laagedi niçini oko.” ³⁰ Odanigidaağee Jesus me igidi leeğodi niçidioko modi me dakatiogilo niwigoo abeyacegege.

Jogototalo Jesus nioxoadipi ajaagajo eliodo

(Mateus 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Niçicotiobeci Jesus nioxoadipi ajaagajo eliodo. Odanideiticoace we niçijo diimigi, odanajogodienagaatalo Jesus. ³² Eliodioko oyawiile Jesus, odanamodaloo, “Gadiodo idiaa şanioxoadipi etidi wetice, onienagağawa.”

³³ Odanigidaağee ja igiditediogi, meetediogi, “Amaajo aca eiodo? Codaamiijo ica inioxoadipi?” ³⁴ Naşa niipetediogi Jesus niçijo ane nicotiniwace anoyawiile, odanajeğee, “Digawini! Niçidi jiçidaa inioxoadipi codaame eiodo. ³⁵ Igaataşa niçina aneo Aneotedoğoji ane yemaa, niçini jiçiniae inioxoa, iniwaalo, codaame eiodo.”

4

Natematigigi ica enanaganaga

(Mateus 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Jesus naşa niçaxitacediniwace noiigi liniogotibece niweiigi Galiléia. Odaneliodioko odilapodetelogo. Joaniçidaa leeğodi me waxoditedinigi naşajo niwatece nicotedinigi le, odananiçijo noiigi-nelegi idiaağı miditaşa dotiwadi liniogotibece weiigi. ² Niçijo Jesus me niçaxitediniwace niçijo noiigi, yatematiowidi natematiko anida ane iciaceeketetege.

Odanameetediogi, ³ “Diganajipaatiwa! Ica şoneleegiwa one yadeegi nolacidi meyatelloco miditaşa lixogotagi. ⁴ Niçijo naşa ilaagağaditedibece niçijo nolacidi inoatawece liwailidi, odanonicoo icoalolacidi aneniteloco naigi liniogotibece. Odanilaşa xodi jeğenagitibeci, joşoyelio niçijo nolacidi. ⁵ Icoa eletidi lolacidi onenite midiwataşa wetiadi ane degewi ina mica iigo. Odanigidaağee leegi niçijo nolacidi ja nokoloğo leeğodi me degewi ina mica iigo. ⁶ Pida naşa dapicoğo aligeğe, odanaja yalegi ijoatawece niçijo nawodigijedi, odanaja yadilo, leeğodi onateciğijo litotitedi. ⁷ Icoa eletidi lolacidi enitedini miditaşa ipelakijadi. Odanipelaşa naşa ili, odanaja igowalağadi lawodigijedi niçijo şoneleegiwa aneyatedini, odanaika daga etaye. ⁸ Pida icoa eletidi begeniteloco miditaşa ica iigo anele. Naşa nokoloğo, odanabeğele me ili, codaame etaye. Onidateci ligegi yajigo triinta, seseenta, codaame onaniteci taalia lolacidi leyeema.” ⁹ Odanameetediogi Jesus, “Niçinaoko ane wajipatalo yotaga, leeditibige me watacotece.”

Jesus yatemati ane diitigi niçijo natematigigi niçijo enanaganaga

(Mateus 13.10-23; Lucas 8.9-15)

¹⁰ Niçijo noşopitibeci niçijo noiigi-nelegi, odananoaniginiwatece Jesus ijaaglijoo dooze anodiotibece ijaaglijoo eletidi lokaagetedipi anidiaeşitice oigetece anodaa diitigi niçijo latematigo ane yatemati. ¹¹ Odanigidaağee jeğetediogi, “Aneotedoğoji şadiolaatedicetiwaji me ikeetedağawatiwaji anodaagaağee me iige laaleğenali niçinaoko. Pida jatematitiogi natematiko anida ane jiciaceeketetege niçina ane doğoyemaa Aneotedoğoji me iige laaleğenali.

¹² Jididaa leeğodi mideğejigotiogi amaleegaga onadi, pida aşoyowoğodi niçica ane jao, codaao wajipata,

pida aqoyowooğodi iigaxinağaneğeco.

Odaa jiğidaa me doqoyakadi modinilaatece libeyaceğeco,
odaa ayakadi Aneotedoğoji me yapitağadi laaleğenali.”

¹³ Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Nige doqowooğoti ane diitigitwaji niğijo yatematigo ane jatemati, igame ganimaweneğegi mowooğoti inoa eletidi yatematiko? ¹⁴ Niğijo ȝoneleegiwa ane ilaagağaditedibece lolacidi liciagi niğina ane yatematitedibece nibodicetedi anele ane icogotedicogi miniwataga Aneotedoğoji. ¹⁵ Initibece oko ane wajipatalo niğinoa nibodicetedi anele liciagi naigi liniogotibece. Niğina naşa wajipata, odaa aqica dağa leegi Satanás ja noga natematiko ane ideite catiwedi laaleğenali. ¹⁶ Odaa ina eledi oko liciagi niğina iiğ aninoa wetiadi. Niğina noğowajipatalo nibodicetedi anele, odibatege niğijo natematiko, codaa me ninitibigijiwaji. ¹⁷ Pida niğijo oko aqeliodi eliwağatakaneğegi liciaco niğijo nawodigijedi anokateciğidiwa litodi, odaa aqica dağa leegi midiaağı. Niğina niğinoa ane dakaketema, codaa ina moyalomeğe niğina eledi oko leegodi monakato Aneotedoğoji, odaa niğidi oko joqoika monakato Aneotedoğoji. ¹⁸ Ina eledi oko liciagi niğina iiğ aninaa ipelağa. Owajipatalo nibodicetedi anele. ¹⁹ Pida oigecağaleğe niğinoa aninoatigi digoina iiğ, odaa dağaxa moyemaa dinyeelo, codaa oyemaa niğinoa anicinoa mepoka oyakadi. Odaa jiğidaagee, liciagi niğinoa nawodigijedi ane yapoğoditini ipelağa, odaa inoatawece niğinoa anoyemaa mowote aika me ili Aneotedoğoji lotaşa catiwedi laaleğenali, odaa Aneotedoğoji lotaşa aiigi ane lakataşa. ²⁰ Pida ina eledi oko başa liciagi niğijo iiğ anele. Niğidi oko odibatege nibodicetedi anele, odaa Aneotedoğoji lotaşa iiği lakataşa niğidi oko, odaa liciagi metaye niğijo lolacidi anoyajigo ligeci anidiwa triinta, seseenta codaa me onaniteci taalia lolacidi.”

*Jesus diiğaxinağatetece nilokokena Aneotedoğoji
(Lucas 8.16-18)*

²¹ Jesus eğıdaagee me dotaşa, meetediogi, “Domigica ane yalegi noledağaxi odaa yapoğoditeloco baalida, oqoa domigetaşa ixotiwece nipe le? Aqica! Pida oyalegi nağana noledağaxi, odaa onanyoketi ditibigimedi. ²² Odaa aqica ane dinağaditit ane dağa yelögoteloco. Codaa inoatawece ane dinağaditedini, icota monadi niğina oko. ²³ Niğina oko anowajipatalo yottaşa leeditibige mowatacotece.”

²⁴ Meetediogi Jesus, “Niğina başa owookoni niğina majipaatalo yottaşa. Anemitta niğina eledi oko, odaa jiğidaağaga igotedağawatiwaji Aneotedoğoji, odaa eliodi niğica ane yajigote niğina oko anowatacotece latematiko. ²⁵ Igaataşa Aneotedoğoji dağaxatace meliodi ane yajigote niğina oko anoyiwağadi. Pida niğina oko ane diğica eliwağatakaneğegi, Aneotedoğoji noga niğijo onateciğini anida minitaşa.”

Natematigigi icoa lolacidi

²⁶ Jesus mee, “Niğina Aneotedoğoji me iige laaleğenali oko, liciagi niğina ȝoneleegiwa aneyatedini nolacidi miditaşa iiğ ane ibinie. ²⁷ Niğina neğenoale diote, odaa nicotini niğina naşa noko, odaa niğijo nolacidi ja nokoloğo codaa me ili, pida ayowooğodi niğica anodaagee me ili. ²⁸ Iiğ eo me ili nawodigijedi. Odoejegi nokoloğo nawodigijegi, nigidiaağidi ja daxoditice ligecidi. Odaa nigidiaağidi jaşa nodi lolacidi. ²⁹ Niğina neğei niğinoa ligecidi, odaa aqica dağa leegi niğijo ȝoneleegiwa ja nakagidi yatita nodaajo, leegodi jiğicota noko me nopilağaditedio lawodigijedi.”

*Natematigigi aca lolacawaana “mostaada”
(Mateus 13.31-32, 35; Lucas 13.18-19)*

³⁰ Eğıdaagee Jesus me dotaşa, mee, “Igamigodaagee nige iige Aneotedoğoji laaleğenali niğina oko? Amigida ica natematigo ane jiciaceeketege me jakadi me jatemati? ³¹ Niğina Aneotedoğoji niğidaağeyatedigi me iige laaleğenali niğina oko, liciagi nağana lolagi

mostaada. Niçina moyateloco niçina iiço, naçani lolagi daçaxa me lionawaana liwigotigi niçino a eletidi lolacidi. ³² Pida nigidiaaqidi nigoyatini naçajo lolagi, odaa ili yayoketicoace niçijo a eletidi nawodigijedi. Coda libiwedi daçaxa me nelecoli, odaa ilaaqaxodi owote libatoli odiwaletigi laamotiidi.”

³³ Niçijo Jesus me yatematitediogi niçijo oko nibodicetedi anele, ibake owidi natematiko anida ane iciaceeketetege liciagi niçijo a natematiko baanaça yatematitediogi. Inoka eetetece niçina anoyakadi moyowooqodi niçina oko. ³⁴ Coda adatematikatediogi me daça ibaketeda natematigo anida ane iciaceeketege. Pida niçina noçokiniwatece ijaagijo anodiotibece, odaa Jesus ja yelogoditediogi niçica ane diitigi ijoatawece niçijo a ane diigaxinaqatetece.

*Jesus yamaketedini niwocotaşa
(Mateus 8.23-27; Lucas 8.22-25)*

³⁵ Niçijo noko naça dawike, Jesus meetediogi niçijo anodiotibece, “Inığa daato weiigi.”

³⁶ Odaa jiçidiaaqoyaladi niçijo noiigi-nelegi, odaa jogoyadeegi Jesus catinedi niwatece niçijo aneededi naça ika me datematika, odaa jiçigotibeci. Odaa ijo a eletidi niwateceli joçodiotece.

³⁷ Pida codaaqida noçonenagi ica niwocotaşa. Odaa niçicoa ebekadi nelecoli ja yalaketedibigeloco naçajo niwatece, odaa naçajo niwatece ja domaça nolee ninyoçodi.

³⁸ Pida idiaa Jesus oneote lakaalaqadi, odaa ja diote digoida lowiditice naçajo niwatece. Odaa niçijo anodiotibece joçoyojetelogo, odaa moditalo, “Goniçaxinoçodi, aqica mawitioçoji? Niçida moko ja jaaqa!”

³⁹ Odaa Jesus jiçitedibige, odaa ja yamaketedini niocodi, codaa meetediogi ebekadi, “Anotokitiniwaci!” Odaa niocodi ja damatini, odaa ijoatawece damatiniwace. ⁴⁰ Odaa Jesus meetediogi, “Igaamee ina madoiitiwaji? Igame leeçodi me degewi me iwaçati Aneotedoçoji?”

⁴¹ Odaa eliodi modoitalo Jesus niçijo anodiotibece leeçodi niçijo loenatagi. Odaa dinigetiwage, modi, “Amiidoa icoa şoneleegiwa? Igaataşa coda me niocodi inaa ebekadi oyiwagadi!”

5

*Jesus icilatidi ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi
(Mateus 8.28-34; Lucas 8.26-39)*

¹ Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece naça diçetita daato niweiigi Galiléia, odaa joçotota miditaşa nipoçigi ane liçeladi noiigi geraseenotedi. ² Niçijo Jesus naça waxoditedice naçajo niwatece, aqica daça leegi ja noditice ica şoneleegiwa icoçotiwcece apiiço, odaa jiçicotalo Jesus. Niçijo şoneleegiwa dakatiogi niwigo abeyaceğegi. ³ Ja liçeladi minitaga apiiço midiwataşa lawimaçajetedi-wetiadi anoyatedice niçino a émaçaga. Aonagaleegica ane yakadi me niwilo niçijo şoneleegiwa, oteçexaaqaga niçina moibake galeena moigoetini. ⁴ Onelioditibece niçina modibata, odaa joçoigoe libaaqatedi, coda me logonaka oyatita galeena, pida idioka limedi me nakagidi niçicoa galeenatedi, eote laçaagetedawaanaça. Coda aqaleegica ane yakadi me yajacaqadi, leeçodi ja daçaxa me yoniciwadi. ⁵ Inoatawece nokododi coda minoatawece enoaleli igoteloco apiiço coda midiwa wetiadi, dapaawetibece, coda dinanacilotidita wetiga.

⁶ Niçijo şoneleegiwa naça naditege Jesus, walokoditege, odaa jeçenitinigiiço lodoe Jesus. ⁷ Odaa dapaawe, meetalo, “Aqica anejitaçagi, Jesus. Jaçakamaçakaami Lionigi Aneotedoçoji, Aneotedoçoji aninoatawece notoetico. Jibake Liboonaçadi Aneotedoçoji me jipokotaçawa me daça adiloikatiti.” ⁸ Odaa niçijo niwigo abeyaceğegi eote niçijo a lotaşa leeçodi maleedaça dotaşa, Jesus jaçaga dotaşa, meeteta, “Niwigo abeyaceğegi, anotitice niçini şoneleegiwa!” ⁹ Odaa Jesus ja ige niçijo niwigo abeyaceğegi, meeteta,

“Igame əaboonaqadi?” Odaa ja igidi, mee, “Iboonaqadi ‘Eliodi oko’! Leeqodi moko eliodi.” ¹⁰ Odaa niqijo niwigo abeyaceaqagi eliodi me dipokotalo Jesus me daga iticoite-dicoace me iiqe moyaladi niqidi nipoqadi.

¹¹ Digoida maditaqa naqaca wetiga onini ica lapo nigidagiwadi, niodaga. ¹² Odaa ijoatawece niqijo niwicidi abeyacaqaga eliodi modipokotibigalo Jesus, moditalo, “Godikanegagi me iniqa jakagatiogilo nigidagiwadi.” ¹³ Odaa Jesus ja ikatedicoace me igitibeci, odaa niqijo niwicidi abeyacaqaga ja noditicoaci mijotaga niqijo əoneleegiwa, odaa joqodakatiogilo nigidagiwadi. Odaa ijotawece niqijo lapo nigidagi-wadi walediticogi midataqa wakagi iiqo, odaa daxaboketiniwace, joqoceqaga miditaqa weiigi. Onijoa iniwata miili nigidagiwadi.

¹⁴ Odaa niqijo əoneleegiwa anoyowie nigidagiwadi ja ialeticoace. Odaa joqoyatematitedibece manitaqa nigotaqa, coda me niqinoa nipoqada anotatalo. Odaa eliodi oko igitibeci owi niqica niciagi. ¹⁵ Niqijo noqotatalo Jesus, odaa joqonadi niqijo əoneleegiwa anodakatiogi niwicidi abeyacaqaga. Odaa eliodi me doitibigwaji niqijo noqonadi niqijo əoneleegiwa me nicoti, coda me dinixo, coda aqalee yetole. ¹⁶ Niqijo anonadi niqijo niciagi oyatematitedibece anodaageeteda niqijo nigidagiwadi, coda niqijo əoneleegiwa ane dakatiogi niwicidi abeyacaqaga. ¹⁷ Odaa joqodipokotalo Jesus me noditedice niqidi niqo.

¹⁸ Niqijo Jesus naqajao waxoditedinigi naqajao niwatece mopi, niqijo əoneleegiwa anijo modakatiogi niwicidi abeyacaqaga dipokotibigalo Jesus me domaga yemaa me lixiqawa. ¹⁹ Pida Jesus ayemaa daqa yadeegi, odaa meeteta, “Emii, opilitacicogi qadiqeladi, odaa atematiitiogi qadoiigiwepodi niqica Ganiotagodi Aneotedogoji meote eliodi aneletaqadomi, coda eliodi me qadiwikoden.” ²⁰ Odaa niqijo əoneleegiwa joqopi, igo miditaqa nipoqadi ane liboonaqadi “Deez nigotadi”, odaa yatematitibece ijoatawece niqicoa Jesus aneotetema. Odaa ijotawece niqijo oko eliodi moyopo.

Jairo dipokotalo Jesus me icilatidi liona (Mateus 9.18-19; Lucas 8.40-42)

²¹ Jesus naqajao digetacedita daato weiigi. Odaa ica noiigi-nelegi dinatecogoteetelogo liniogotibece weiigi. ²² Onida ica əoneleegiwa ane liboonaqadi Jairo one eledi lacilo liiakanaqaxi judeutedi manitaqa naqani nigotaqa. Jairo lixiqawepodi niqijo noiigi-nelegi. Niqijo naqajao nadi Jesus, odaa dakagitini lodoe. ²³ Odaa eliodi me dipokotalo Jesus, meetalo, “Jaqadiaa ionawaana ja doletibige me yeleo. Anagi, ipekeniteloco qabaqatedi amaleeqaga icí me deelotika, coda amaleeqaga iwoko némaq!” ²⁴ Odaa Jesus jiqigo lixiqawa Jairo.

Jesus icilatidi aca iwaalo awodina (Mateus 9.20-22; Lucas 8.43-48)

Eliodi oko lixiqawepodi Jesus coda diniligice. ²⁵ Onajo liwigotigi niqijo oko aca iwaalo awodina. Joneqote dooze nicaqape me leelotagi. ²⁶ Eliodi migotece dotowexedi, yaaqadi icoatawece ninyeelo. Coda eliodi me dawikode me diniwaka-teetibece, pida aqica ane dinilatece, pida jeqepaanaga deelotika. ²⁷ Niqijo naqajao dibodice moyalaqatalo Jesus, odaa dakatiogi liwigotigi niqijo noiigi-nelegi, odaa nowidila Jesus, odaa divatece nijayogo Jesus. ²⁸ Leeqodi meetibige le, “Nige jakadi mokexaa jiba-aatece nijayogo, odaa ja idici.”

²⁹ Odaa ewi niqijo naqajao divatece nijayogo Jesus, aqica daqa leegi niqijo lawodi ja wakagitege, odaa ja deemitetece lolaadi naqajao icí. ³⁰ Naqajao lakata Jesus yowooqodi me noditice midoataqa loniciwaq Aneotedogoji ane icilatidi naqajao iwaalo, odaa naqajao nawiilitetetege niqijo lapo-nelegi, odaa ja digika, meetediogi, “Amijio ica ane divatece inijayogo?”

³¹ Odaa niçijo anodiotibece moditalo, “Igame leegodi ina magikani mica ane dibatagaloco, aqanati minatawece niçina oko etiqadiligidici?”

³² Pida Jesus niipete liwailidi me doletedibige me nadi niçica ane dibatece nijayogo.

³³ Odaa naçajo iwaalo jejenagi lodox, odaa yamaqatedini lokotidi, igaataqa yowooğodi mijo ane deemitetece lolaadi. Odaa dawigice, doi, odaa ja yatematitido Jesus ijoatawece niçijo baanaqa ixomagateetedice. ³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Iona, ja gadicili leeğodi manakatoni Aneotedogoji. Emii, odaa jinaqalee adinigecaqalegeni. Igaataqa ewi naqa gadicili.”

*Jesus yewikatiditace Jairo liona
(Mateus 9.23-26; Lucas 8.49-56)*

³⁵ Jesus egidaageeteda me dotaqa neqenotibeci ica oko oicoğoticogi ligeladi Jairo, niçijo lacilo niiakanagaçxi. Odaa joğowo leemidi Jairo, modita, “Gadiona ja yeleo. Aqalee leeditibige daqa aniqwocitedice niiqaxinaqanaqa.” ³⁶ Odaa niçijo Jesus naqa wajipate lotaga niçijo oko, odaa meeteta Jairo, “Jinaqadoii, pida anakatoni nimawenegegi Aneotedogoji.” ³⁷ Odaa Jesus aqica ane ikatedio me lixigaqawa, pida ijoka yadeegiteda Pedro, ijaaqijo itoataale dinioxomigipi Tiago ija Joao me lixigaqawepodi. ³⁸ Niçijo niçicotibeci Jairo ligeladi, odaa Jesus ja nadi niçijo ninyaaga, ignedi me nacaagaqateloco. ³⁹ Niçijo naqa dakatediwece diimigi, odaa meetediogi, “Igaameni macaagetibecetiwaji, codaa mawiite inoa gadayaagegeco? Naqadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.”

⁴⁰ Odaa niçijo noiigi joğoyame. Odaa Jesus ja iiğe mijotawece noditicoaci. Odaa ja leyakawepodi eliododipi naqadi nigaanawaana, ijaaqijo itoatadiqida anodiotibece, odaa dakatediwece catiwedi aneitice lolaadi naqadi nigaanawaana, anidiwa dooze nicaaqape. ⁴¹ Odaa Jesus naqa dibatedigi libaqaqadi, meeteta, “Talitá cumi!” amina anejinaqata “Nigaanawaana, adabititini!”

⁴² Odaa aqica daqa leegi naçajo nigaanawaana ja dabiditini, odaa jegewaligi. Pida eliodi me nawelatibigwaji, codaa moyopo niçijo anonadi. ⁴³ Odaa Jesus ja najoitacediniwace me doğoyatemati niçida niciagi. Odaa ja diiğenatakate mowo liweenigi naçajo nigaanawaana.

6

*Nigeladimigipitigi nigotaqa Nazaré aqonakato Jesus
(Mateus 13.53-58; Lucas 4.16-30)*

¹ Jesus naqa noditedice niçijo aneite, odaa joğopitedicogi manitaqa epaa nigotaqa lixigaqawepodi niçijo anodiotibece. ² Odaa niçica naqa saabado, jiçigo mani liiakanagaçxi judeutedi, odaa ja dowicenaqa me diiqaxinaqa. Odaa eliodi niçijo oko ane yatecoço oyopo niçijo noğowajipatalo lotaga Jesus, odaa dinigetiwage, modi, “Igamige niiqaxinaqadi me diniiqaxitetece niçino liqaxinaqanegeco? Amigijo ica ane yajigotalo lixakedi? Igamigodaagee me yakadi meote niçino godoxiceğetedi? ³ Niçidoa me jowooğotaqa geme gapinteelegi, codaa lionigi Maria, nioxoa Tiago, José, Judas ija Simão. Idiaa niwaalepodi inaa ligeladi digoina.” Odaa aqege modibatege Jesus.

⁴ Pida Jesus meetediogi, “Niçina oko idioka limedi modeemitibige niçina anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Pida inoka doğodeemitibige niçina niçeladimigipitigi manitaqa epaa nigotaqa, idiaa litacepodi, codaa me loiigiwepodi.”

⁵ Odaa Jesus ayakadi meote niçino godoxiceğetedi nelecoli manitaqa naqani epaa nigotaqa. Idokida me ipeketedeloco libaqaqatedi onateciqidiwa eelotaginadi me nicilatiditedini. ⁶ Codaa Jesus eliodi me yopo leeğodi me doğonakatoteda.

*Jesus iiğe niçijo anodiotibece moyatematitibece nibodicetedi ane
(Mateus 10.5-15; Lucas 9.1-6)*

Odaa Jesus jiġigotetece nigotadawaanaşa niġidi nipoçigi, codaan niiġaxitediniwace oko.

⁷ Odaa eniditediogi niġijo dooze anodiotibece, odaa ja iiġe migotibeci itoataaletibece oyatemetatedibece nibodicetedi anele. Maleedi jiġitibeci, odaa ja yajigotediogi notoetiġi moyakadi moiticoitedice niwicidi abeyacagħa. ⁸ Codaan meetediogi me dīgħiċata anonibatine me wiajjeġa. Ijoka yajotetetece moyadeegi ligħiela għad. Pida aika doğowo oy-adeegi liawogo, otegħexa qiegħa nixacoola, otegħexa qiegħha dinyelo catinedi ninyeelagħaxi anonigoetigi. ⁹ Odaa iżżeġtediogi modinixotinigi liwelatedi, codaan moyadeegi onadateci nitooniċi. ¹⁰ Odaa niġidiaqgħi Jesus jegeetediogi, “Nigakaatiwecetiwaji anig-ini diimigi me idiaaqonitice, odaa idiaaqonitice minitaşa nigepaa limedi manotitice naġani nigotaġa. ¹¹ Nige degele modibataqagħiġi anigidi niġeladimigipi, codaan nige doğoyemaa mowajipatalo għad-did, odaa qopili. Niganotiticogħiġi we, odaa iticiġi amoġġo midoa qawwaledi me ikeenitħiġi mepaa icoġotiġi. Ejitaġħawa niġica noko nigicota nige illokatidi Aneotedoġoġi niġina oko leeġodi libeyacegħeco, illokatidi niġidi oko caticedi niġijo niġeladimigpitigħi nigotaġa Sodoma ajja Gomorra leeġodi niġijo oko daqħaxa minoa libeyacegħeco.”

¹² Odaa niġijo anodiotibece jiġigotibeci, oyatemetitiogi inatawece oko me leed-itibige modinilaatece libeyacegħeco. ¹³ Codaan moiticoitedice owidi niwicidi abey-acagħa. Codaan moyatikoleteloco lajdi oliveira lacilo eliodi oko eelotagħinadi, odaa joġonicilatiditiniwace.

Lemegegi João Batista

(Mateus 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Herodes niġijo inionigi-eliodi dibodicetalo icoatawece niġicoa Jesus loenataka, leeġodi niġeladimigpitigħi owidi nigotadi oyalaqatalo. Oniċi ica oko anodi, “Niġidoa João Batista Aneotedoġoġi ja yewkatiditace. Joaniġidaa leeġodi mida notoetiġi meote niġinoa godoxicegħetid.” ¹⁵ Pida ica eledi oko modi, “Niġidoa Elias.” Odaa ica eledi modi, “Niġidoa anigepidigħiċha niġijo anoyelogħoditedibece Aneotedoġoġi lowooko, niġijo baanaġa nigo niġijo jottigide!”

¹⁶ Pida niġijo Herodes naġa wajipatibece moyalaqatalo niġica oko, moditece Jesus, odaa mee, “Ee mejimewi niġidaaqida João Batista, niġijo ane jiġenatakata moyak-agħiditice lotoinaġġad. Ja yewiġatace!”

¹⁷ Igaataġa Herodes jiġijaa diiġenatakata moigoetini João, odaa joġoixotiwece niwilgoġonaġaxi. Eo niġida anigota João leeġote Herodias, naġajo lodawa Filipe, niġijo nioxoa iniaqini Herodes. Herodes dibanoonaqatece Herodias. ¹⁸ Joaniġidaa leeġodi João midioka limedi meetibiga Herodes, “Liġenatakaneġeco Aneotedoġoġi yolitaġġadomi me għad-dawwa għanġiġa lodawa.”

¹⁹ Odaa Herodias eliodi me yelatema João, domaġa yemaa daqa yeloadi. Pida aqica nimaweneġġi. ²⁰ Igaataġa Herodes doita João, leeġodi yowooġodi João me għoneleegiwa ane iġenaga ane dibatema iniokiniwateda Aneotedoġoġi. Odaa Herodes aika dīgħiça João ninyaagi. Herodes lemaanagi me wajipata João, pida niġijo naġa wajipatalo lotaġa, eliodi me doġowikomata, aqalee yowooġodi niġica anee.

²¹ Pida jiġicota ica noko Herodias me yakadi nimaweneġġi meo ane beyagitema João. Niġica noko me nakatio lanikegi Herodes. Odaa Herodes jegeo nalokegi, ja nodetiogi niġijo ane niġenatakanaġa iċċa qiegħi ja nixxu. Iddi qed idher iġġi kien iġġi iġ-ġuġi. ²² Odaa aċċa liona Herodias ja dakkawwece aneiticoace me nalooġo, odaa ja dinibaile. Herodes iċċa qiegħi lodenigħi eliodi moyemma nibailegħeco. Odaa inionigi-eliodi Herodes meeta nagħjo awicji, “Anipokitiwa niġica anemaani, odaa jajigotaġawa.” ²³ Odaa jegeo ligżejt, meeta, “Okanicodaqgħi ananipokitiwa, jajigotaġawa, codaan me liwai inatawece niġina ane jiġi.”

²⁴ Odaa naqajo awicije ja noditice, odaa jiçigo ige naqajo eliodo, meeta, “Amiini ica ane jipokotigi?” Odaa niniçodi, meeta, “Ipokita lacilo João Batista.”

²⁵ Odaa aqica daga leegi naqajo awicije ja yediqa me dakatacio minitaqa inionigi-eliodi, odaa meeta, “Jemaa lacilo João Batista exakinigi çinogo niçina natigide.”

²⁶ Odaa niçijo inionigi-eliodi magecaqalo. Pida ayemaa me anojacetema naqajo awicije leeçodi jegeo ligegitege, codaan leeçodi niçijo nodenigipi moiwit. ²⁷ Odaa aqica daga leegi ja iige onijoteci niçijoa iodaçawadi migo manitaqa niwilogonaçaxi me yakagiditice lotoinaqadi João. Odaa niçijo iodaçawa jiçigo, odaa ja yakagiditice João lotoinaqadi manitaqa niwilogonaçaxi. ²⁸ Odaa ja naddegi João lacilo yexaqatinigi çinogo, odaa ja yajigota naqajo awicije. Odaa naqajo awicije jiçigo yajigota naqajo eliodo.

²⁹ Niçijo noçodibodiceta niçijo anodiotibeci João niçida niciagi, jiçigotibeci aneitice, odaa joçoyadeegi lolaadi João, monaligitini.

Jesus niodeqetedini ica noiigi-nelegi

(Mateus 14.13-21; Lucas 9.10-17; João 6.1-14)

³⁰ Niçijoa dooze çoneleegiwadi ane iiçé Jesus moyatemati latematigo naqa dopitibeci, odaa joçoyatematitalo Jesus ijoatawece loenataka codaan ane odiiçaxinaçatece. ³¹ Odaa Jesus meetediogi, “Anagi! Iniga mokomokoko miditaqa nipoçigi ane daxixe ane diçica niçeladimigipi me inipenakawaanigi.” Leeçodi eliodi oko igotibeci miditaqa, inaägeledi baanaqa dopitibeci, odaa Jesus ijaçijo anodiotibece aqaleegica nimedi me niodaqa. ³² Odaa joçowaxoditinigi aca niwatece, odaa ijokijo migotibeci miditaqa nipoçigi ane daxixe, ane diçica oko.

³³ Pida eliodi oko onadi niçijo naqa noditicoaci, codaan oyowooçodi niçijaaçijo. Odaa niçijo oko waleditece liniogotibece weiigi. Niçica oko oicogoticogi inoatawece ane nigotadawaanaga, odaa odoejedipi mototicogi ane diitedicogi Jesus ijaçijo niçijo anodiotibece. ³⁴ Niçijo Jesus naqa waxoditedice naqajo niwatece, odaa ja nadi niçijo noiigi-nelegi. Odaa eliodi me iwikedetediogi, leeçodi iciaceeketetege niçinoa waxacocoli ane diçica nowienogodi. Odaa jiçidaaçeyatedigi me niçaxitediniwace niçijo oko, codaan owidi niçicoa ane iiçaxitetec.

³⁵ Niçijo naqa doletibige me dawike, niçijo anodiotibece Jesus jiçigotibeci midoataqa, odaa moditalo, “Niçina nipoçigi anejonaqa aqica niçeladimigipi codaan ja çocidi. ³⁶ Iiçeni niçina noiigi mopitibeci, amaleegaga igotibeci niçinoa bajeendatedi inaaçinoa nigtadawaanaga modinojetetibige liweenigi.”

³⁷ Pida Jesus ja igidi, meetediogi, “Akamaçakaamitiwaji ajictiogi anoyeligo niçina noiigi!” Odaa niçijo anodiotibece moditalo, “Okomoçoko jinoojeteeçatibige paon anoyeligo? Igaataqa loojedi dibata iniwata-taalial beexotedi, ane loojedi oito epenaitedi me jibaaga!”

³⁸ Odaa Jesus meetediogi, “Digemii awini! Igäme liwokodi çanipaontedi?” Odaa jiçigotibeci oiwi, odaa moditalo, “Idiwa onexaa ciinco paontedi idiaaçidiwa itiodataale nogojedi.”

³⁹ Odaa Jesus ja iiçé niçijo noiigi-nelegi me dilapodetibece me nicotiniwace miditaqa nadegocawaanigi. ⁴⁰ Odaa ja nicotiniwace ini lapo anidiwa onaniteci taalia oko, iniaägeledi lapo onidiwa meya-taalialoko. ⁴¹ Odaa Jesus ja dibatetege niçijoa ciinco paontedi ijaçijoa itiwataale nogojedi, naqa iwitedibigimece ditibigimed, odaa ja diniotagodeteta Aneotedoçoji. Odaa ja inoketedigi liwigotigi niçijoa paontedi, odaa yajigotediogi niçijo anodiotibece monediatiniwace niçidi noiigi-nelegi. Odaa jaçaga ninoketedini niçijoa nogojedi, odaa joçoyajigotiogi niçidi oko. ⁴² Odaa iditawece niçidi oko niodaqa, codaan nitiminaqa. ⁴³ Niçidiaçidi niçijo anodiotibece joçonoleenaçadi dooze etacani liwailidi niçijoa paontedi ijaçijoa nogojedi ane iiçoteditice anoyapitelogo

niçijo oko. ⁴⁴ Onicoa ciinco mili şoneleegiwadi ane niodaşa, pida baadoşonilaşadi nigaanigipawaanigi idiaa iwaalepodi anaşaşa niodaşa.

Jesus ewalightedeloco ditibigimedi ninyoşodi

(Mateus 14.22-33; João 6.15-21)

⁴⁵ Aşica daşa leegi Jesus iişe niçijo anodiotibece mowaxoditinigi naşajo niwatece me dinewadetibigiwaji manitaşa nigotakawaana ane liboonaşadi Betsaida ane idei daato weiigi. Iişe me igotibeci, niçijo naşa ibodedediogi niçijo noiigi-nelegi. ⁴⁶ Nişidiaşadi naşa ibodedediogi niçijo noiigi-nelegi, Jesus jişigo manitaşa aca wetişa me yotaganeşe Aneotedoşoji. ⁴⁷ Niçijo naşa doletibige me dalimetli aligeşe, naşajo niwatece ideitice liwigotinigi niçijo weiigi, idaa Jesus neniqidoatece digoida daato weiigi. ⁴⁸ Pida naditediogi niçijo anodiotibece me dinoniciwaşaditibigiwaji me nolaakanşa, leeşodi odiitege niocodi. Niçijo naşa ixomaşatedice iniwatadaşanı lakata me nigoitijo, maleedaşa yelogotigi, Jesus jişigo miditaşa. Ewalightedeloco ninyoşodi, odaa domaşa yewegitedijo. ⁴⁹ Niçijo noşonadi Jesus mewalightedeloco ditibigimedi ninyoşodi, odaa odiletibige daşa niwigo, odaa napaawaşateloco. ⁵⁰ Nacaagaşateloco leeşodi iditawece onaditege, odaa eliodi me doitibigiwaji. Pida aşica daşa leegi Jesus meetediogi, “Eloodagateneen gadaaleşenaliwaji! Jegemegee! Jinaşadoitiwaji!” ⁵¹ Odaa ja waxoditedinigi naşajo niwatece, odaa niçijo niocodi ja notokoti. Eliodi me nawelatibigiwaji, codaas aşaleegoyowooşodi anee. ⁵² Igaataşa aşoyowooşodi niçica notoetiigi, idaagee monadi niçijo şodoxiceşedi aneote naşa yowidaşatee niçijoa paontedi, leeşodi me dakake laaleşenali.

Jesus icilatidi eliodi oko eelotaginadi miditaşa nipoçigi Genesaré

(Mateus 14.34-36)

⁵³ Niçijo naşa dişetitacicoace daato weiigi, odaa joşotota nipoçigi Genesaré, odaa joşoigoetini naşajo niwatece liniogotibece weiigi. ⁵⁴ Niçijo naşa waxoditicoace naşajo niwatece, aşica daşa leegi, niçijo oko joşoyowooşoditege Jesus. ⁵⁵ Odaa joşowalediteloco iditawece nipoçigi, onadeegitalo niçinoa eelotaginadi, niçina baanaşa odiwoteloco nipe. Oyadeegiticogi niçijo anodi migotetece Jesus. ⁵⁶ Odaa Jesus igotetedeloco niçicoa nigotadawaanaşa, nigotadi codaas me nipoğaşa. Icoatawece niçicoa ane licoli, odaa idiaaşoyaticoace niçijoa eelotaginadi aneitice niçina oko me dakapetibigiwage, odaa niçijo oko odipokotalo Jesus me ika niçijoa eelotaginadi mokexaa odibateloco laxabi nijayogo. Odaa ijotawece niçijo eelotaginadi anodibateloco nijayogo ja nicilaşa.

7

Liigaxinaganeşeco laamipi judeutedi niçica jotigide

(Mateus 15.1-9)

¹ Niçijoa fariseutedi ijaşijoa icoa niişaxinaşanadi anodişaxinaşatece lajoinaşaneşeco Moisés oicoşoticogi nigotaşa Jerusalém. Odaa oyatecoğotelogo Jesus. ² Onadi anigepidiliçica niçijo anodiotibece Jesus moyeligo paon me doşoiwilegiteda libaşatedi, odaa joşodinapeteşetege, leeşodi başa lakatigi niçijoa fariseutedi meçoşotace niwileşşa nigeşaşa niodaşa.

³ Leeşodi niçijoa fariseutedi codaas miditawece noiigi judeutedi odioteci lakatigi niçica laamipi. Aşica anoyeligo nige deşele moiwilegi libaşatedi. ⁴ Niçijo naşa dopiticoace moicoğoticogi balaacogolawaanaşa aneitedice niçinoa enaanaşa, odaa ja diniwilegitibigiwaji. Codaas odioteci niçicoa eletidi nakataşa, niçina moiwilegi goopatedi, bootitedi nelecoli, nooleli, codaas me nipeli.

⁵ Odaa niğijo fariseutedi ijaagijo añaqaxinağanadi anodiiğaxinağatece na-joinaganegeco oige Jesus, moditalo, “Igame leeğodi idwa anodiotibigagadici me doğodiotecili lakatağa șodaamipi, niodaşa me doğoiwilegiteda libaağatedi?”

⁶ Jesus niniğodi, meetediogi, “Akaamitiwaji niğina anokeo mele! Isaías, niğijo aña yatematitedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, eetece niğina anewi, niğijo naşa yalağatağawatiwaji. Maditaşa lotağanağaxi Aneotedoğoji iwoteloco niğica Isaías aña yalağata, niğijo neğee niğica Aneotedoğoji ligegi, anee,

‘Niğidi noiigi etidiweniğide niğina me notağanaşa,

pida agetidemaa catiwedi laaleğenali,

codaan leegitiwa metidetecetice.

⁷ Ağica jaoga niğina modoğetetiwa,

igaataşa odiığaxinağatece niğino aña lowooko niğina oko micataşa daşa yowooko.’

⁸ Odaa akaamitiwaji jiğikani niğino aña liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, pida jiğiwitecetiwaji lakataşa niğino aña șoneleegiwadi niğina moiwilegi bootitedi, goopatedi, codaan mawii niğino aña eletidi anicinoa.”

⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Inoa owidi șanimaweneğecoti waji me dağawii niğijo liğenatakaneğegi Aneotedoğoji awiitibige makati me iwitece niğino aña akamaşa șadakatağatiwaji. ¹⁰ Igaataşa Moisés mee niğijo jotigide, ‘Aweniğideni șadiodi aniaa șadiodi!’ Codaan eledi mee, ‘Leeditibige moyeloadi niğijo oko aña beyagi me dotağatibige eliodi codaan me eliodi.’ ¹¹ Pida menitibecetiwaji niğica oko anida nimaweneğegi me yaxawa eliodi codaan me eliodi, pida nigeeta eliodi aniaa eliodi, ‘Ida Corban’ (ane diitigi ‘iboonigi aña jajigotalo Aneotedoğoji’). Odaa ağalee leeditibige me yaxawa eliodi aniaa eliodi. ¹² Niğida aneni ağaleeğikanitiwaji niğijo oko me yaxawa eliodi aniaa eliodi. ¹³ Jağawiitiwaji me diğica aña jaoga liğenatakaneğeco Aneotedoğoji leeğodi me iwitecetiwaji lakataşa anetiğadiığaxinitece șadaamipi. Jığinoatiwaji owidi eletidi șabatico niğida șabatiği anejita.”

Jesus yalağate niğica aneo me napioi șodaaleğena

(Mateus 15.10-20)

¹⁴ Jesus eniditacediogi niğijo noiigi menagitacibeci midoataşa, odaa meetediogi, “Akaamitaweceti waji, ajipaatalo niğino aña yotaşa, codaan jemaa mowoogotitiwaji!

¹⁵ Inoatawece aña jelicaşa jakatağate we, odaa dakatiwece șonioladi. Odaa niğina aña icoğoticogi we anapioyağadi șodaaleğena. Pida niğino aña notaşa aña noditedicogi șonioladi, inaağino aña șolidağataka aña icoğotiwece șodaaleğena, jiğinaağowo me napioi șodaaleğena. ¹⁶ Niğina oko anowajipatalo yotaşa leeditibige mowatacotece.”

¹⁷ Niğijo Jesus naşa yetecetedicoace niğijo noiigi-nelegi, ja dakatediwece diimigi, odaa niğijo anodiotibece jögoige, moditalo, “Igame diitigilo ijo șadotaşa.” ¹⁸ Odaa meetediogi, “Latopiatigi me dağagica anağaga owoogotitiwaji. Goweenigi aña dakatiwece șonioladi ayakadi me napioyağadi șodaaleğena. ¹⁹ Igaataşa niğina niweenigi adakatiwece șodaaleğena, pida başa dakatinece șowokomaga, odaa niğidiaağidi ja noditice.” (Jiğidaağee Jesus me ikee me jakataşa me jelicaşa okanicodaağica niweenigi.)

²⁰ Odaa Jesus eledi yalağate, mee, “Niğica aña napioyağadi niğina oko laaleğena niğina aña noditice, aña icoğotiwece laaleğena, codaan niğino aña lotaşa aña icoğotiwece nioladi. ²¹ Igaataşa digawini niğina aña icoğotiwece șodaaleğena; șodowooko aña beyagi, ina me jılıdağataşa me șodoomeatewa lodawa eledi oko, codaan me ewocomigipi, ina me jılıdağataşa me jolicasa, codaan me jaijeeğä. ²² Odaa catiwedi șodaaleğena icoğotiwece șolidekico, codaan me jılıdağataşa me jaoga okanicodaağica aña beyagi, codaan me jiwitakaga, codaan me jaoga okanicodaağica niğina șodolaadi aña yemaa meo, ina me șodocetema eledi oko, codaan me beyagi me jotağanağatibige eledi oko, codaan meo moko anağaxakenegeli, codaan niğino aña șolidağataka owo me beyagi me

jowookonaşa micataşa nişina yetole. ²³ Inatawece nişina ane beyagi icoğotiwece catiwedi şodaaleğena, odaa jegeo me napiroi şodaaleğena.”

*Ica eliwaşatakanegegi aca iwaalo ane dağa judeu
(Mateus 15.21-28)*

²⁴ Jesus noditedice nişijo aneitedice, odaa jişigo nipoçigi ane ipegitege nişijoa nigo-tadi Tiro aniaa Sidom. Nişijo niğicotedio, odaa naşa dakatediwece ica diimigi, adomaşa yemaa diğica ane yowooğodi miniwa catiwedi diimigi. Pida ağıca nimaweneğegi me dinaşaditedini. ²⁵⁻²⁶ Onaca aca iwaalo ane dağa judeu, pida loiigi siro-fenicia. Onani aca liona ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi. Nişijo naşa dibodicetigi Jesus, odaa ağıca dağa leegi, odaa jişigo midoataşa, odaa ja yamağatedini lokotidi lodox. Odaa eliodi me dipokotalo Jesus me iticoitedice nişijo niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi liona. ²⁷ Pida Jesus meeteta, “Nişina me niodaşa, leeditibige modoejedipi nionigipi me niodaşa. Igaataga aägele dogonoşa liweenigi nionigipi, oditaşa oyajigotiogi nece-xodi.” ²⁸ Pida naşajo iwaalo ja igidi, meetalo, “Ewi, Iniwa-aagodi. Pida nişinoda necexodawaanaşa ane idi-iite catiwedi nameeja oyeligo nişinoя latijedi nişina niga-anigipawaanigi.” ²⁹ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Leeğodi nişinoя şadotaşa ane ikee manakatoni Aneotedoğoji, opiliticogi şadişeladi, igaataga niwigo abeyaceğegi ja noditice majotaşa naşajo şadiona.” ³⁰ Naşajo iwaalo nişicoticogi ligeladi, odaa icoteloco naşajo liona me iwoteloco nipe, codaa nişijo niwigo abeyaceğegi agageğica, ja noditice majotaşa naşajo liona.

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa aticilonşa codaa me ewalogonşa

³¹ Nişidiaağidi Jesus ja noditedicogi nişidi nipoçigi ane ipegitege nişijoa nigotadi Tiro aniaa Sidom, odaa ja ixomağatedicogi nipoçigi ane liboonaşadi “Deez nigo-tadi”, odaa jişicotedicogi miditaşa niweiigi Galiléia. ³² Odaa joşonadeegitalo Jesus ica şoneleegiwa aticilonşa codaa me ewalogonşa, odaa joşodipokotalo Jesus me ipeketedeloco libaşagatedi nişijo şoneleegiwa me icilatidi. ³³ Jesus yadeegitedicogi nişijo şoneleegiwa wetice nişijo noiigi-nelegi, odaa yojoboteliwece napaşağate nişijo şoneleegiwa yatite nibedona. Codaa yawale nibedona, odaa ja dibatedeloco loceligi nişijo şoneleegiwa yocelate lawale. ³⁴ Odaa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa nikate-dice laadi. Odaa mee, “Efatá!” nişina anejinaşata, “Omoke!”

³⁵ Odaa ağıca dağa leegi nişijo şoneleegiwa ja wajipa, codaa jeğele loceligi, odaa ja yakadi me dotaşa. ³⁶ Jesus iiğe nişijo anonadi me doğoyatemati nişijo şodoxiceğedi. Pida idaaşida me domaşa iişetediogi me doğoyatemati, pida joşoyatemati oığaxake nişijo anonadi. ³⁷ Nişijo oko eliodi moyopo, odaa modi, “Inoatawece aneote, ele meote. Codaa eote nişinoя aticilonadi me najipaşa, codaa nişinoя ewalogonadi me notaşanaşa!”

8

*Jesus niodeğetedini ica cwaatolo miili oko
(Mateus 15.32-39)*

¹ Nişijoa nokododi dinatecogoteetace nişica noiigi-nelegi, codaa agageğica gaantokaşını anoyeligo. Odaa Jesus jeğeniditediogi nişijo anodiotibece migotibeci midoataşa, odaa meetediogi, ² “Ja jiwikode nişina noiigi, igaataga jeğeote itoatadiğida nokododi mina meetasa, odaa agageğica gaantokaşidi anoyeligo. ³ Daşa jişeticogi ligelatedi me diğicata anoyeligo, odaa daşa yemaa idi anenitiniwace naigitece leeğodi nabocaşa, igaataga idi ane icoğoticogi ditigedi.”

⁴ Odaa nişijo anodiotibece joşoigidi, moditalo, “Igamigetişa ica şonimaweneğegi me jakataşa paontedi me jiniodeğenagatiniwace nişidi noiigi-nelegi? Igaataga nişina

nipodigi ağica niçeladimigipi.” ⁵ Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Igame liwokodi Ɂanipaontedi?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Idiwa seete paontedi.”

⁶ Odaa Jesus ja iiçé niçijo noiigi-nelegi monicotinigiigo. Odaa ja dibate niçijoa seete paontedi, odaa diniotagodete Aneotedoçoji. Odaa naça inoketedigi liwigotigi niçijoa paontedi, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece monediatiniwace niçidi noiigi-nelegi. ⁷ Codaa aagaça idiwa onateciçidiwa noçojedawaanaça. Odaa Jesus diniotagodete Aneotedoçoji leeçodi niçijoa noçojedawaanaça, odaa jaagaça iiçé niçijo anodiotibece moyajigotiogi niçidi noiigi-nelegi. ⁸ Odaa ijotawece niçijo noiigi niodaça, codaa nitiminaga. Niçidiaağidi niçijo anodiotibece Jesus joçonioda niçijoa liwailidi ane içotetedice liwai paontedi ijaagijo noçojedawaanaça, odaa joçonoleenağadi seete etacanitedi nelecoli. ⁹ Ejime cwaatolo miili oko ane niodaça.

¹⁰ Niçidiaağidi Jesus ja iiçé mopitibeci niçijo noiigi-nelegi, odaa ağica dağa leegi ja waxoditedinigi naçajo niwatece ijaagijo anodiotibece, odaa jiçigotibeci nipodigi Dalmanuta.

*Icoa fariseutedi odipokotalo Jesus meote ica Ɂodoxiceğedi
(Mateus 12.38-42; 16.1-4)*

¹¹ Icoa fariseutedi igotibeci midoataça Jesus, odaa jiçidaağoyatigi modinotigimadege. Odineetalo Jesus, joanığida leeçodi modipokotalo meote Ɂodoxiceğedi ane ikee mida nimaweneğegi Aneotedoçoji midoataça. ¹² Odaa Jesus nikatedice laadi leeçodi yopo laaleğenali me dağaxa me dakake, odaa meete, “Igame leeçodi niçina oko ane newığa niçinoa nokododi monipokotiwa me jao Ɂodoxiceğedi me jikee me idimonya Aneotedoçoji? Ejitağawatiwaji ajao Ɂodoxiceğedi lodee niçina oko me jikee Aneotedoçoji me idimonya.”

¹³ Odaa Jesus ja yetecetedicoace niçijoa fariseutedi. Ja waxoditacedinigi naçajo niwatece, odaa jiçigotace daato weiigi.

Jesus yalağate lakatigi fariseutedi ijaa inionigi Herodes, iciaceeketetege labookojegi aneo me ili leyemə moyoe paon

(Mateus 16.5-12)

¹⁴ Niçijo anodiotibece Jesus oyaagiditece doğoyadeegi paon. Pida onidi oniditeci paon mijotaça catinedi naçajo niwatece. ¹⁵ Odaa Jesus jeğeote leemidi, meetediogi, “Digawinitiwaji! Adinowetitege nabookojegi fariseutedi ijaa inionigi Herodes!”

¹⁶ Odaa jiçidaa diiticogi me dinotigimadetiwage, modi, “Eote niçida ligegitedoçowa leeçodi me dağa inadeegagateda paontedi.” ¹⁷ Jesus yowoogodi niçijo anodinotigimadetigi, odaa meetediogi, “Igame leeçodi madinotigimadenitiwage me diçicoa Ɂanipaonteditiwaji manadeegi? Icaağina dağalee doğowooğotitiwaji niçijoa ananati. Codaa icaağina dağa akakağati Ɂadaaleğenaliwaji me dağa adinakatoni. ¹⁸ Idiwa Ɂagecoogeli, pida agodogwoogotitiwaji niçinoa ananati. Codaa idiwa Ɂanapaağatedi, pida agodogwoogotitiwaji niçinoa anajipaatalo. Ağanalakitibigiwiği niçijoa yoenataka. ¹⁹ Niçijo naça ininoketedini niçijoa ciinco paontedi, odaa ja jiniodegetedini niçijoa ciinco miili Ɂoneleegiwadi, igame liwokodi etacanitedi nelecoli ane nolee liwailidi ane içotetedice ananiodaatiwaji?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Niçijo noko jenağatigilo dooze etacanitedi nelecoli.”

²⁰ Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Codaa niçijo naça ininoketedini niçijoa seete paontedi me jajigotiogi niçijoa cwaatolo miili oko, igame liwokodi etacanitedi nelecoli ane nolee liwailidi ane içotetedice ane aniodaa?” Odaa joçoniniçodi, moditalo, “Niçijo noko başa jenağatigilo seete etacanitedi niçinoa nelecoli.” ²¹ Odaa Jesus meetediogi, “Pida ica ina dağalee doğowooğotitedatiwaji niçijoa ananati.”

Jesus icilatidi ica etoinaça ane icögoticogi nigotakawaana Betsaida

22 Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece joğototicogi manitaça nigotakawaana Betsaida. Ijo ica oko anonadeegitalo ica etoinaşa, odaa joğodipokotalo me dibatedeloco me icilatidi niçijo etoinaşa. **23** Odaa Jesus ja dibatedigi libaaşgadi niçijo etoinaşa, odaa noğatedicogi naşani nigotakawaana. Odaa Jesus yawaletediwece ligecooğeli niçijo etoinaşa, odaa ja dibatedeloco ligecooğeli, odaa ja ige, meeteta, “Niçica ananati?” **24** Odaa niçijo şoneleegiwa naşa nawacetibige lacilo me dole, odaa mee, “Jinadi niçina oko midiaanaşgadi, pida liciagi niçinoa nialeli.” **25** Odaa Jesus ja dibatacetedeloco ligecooğeli niçijo etoinaşa, odaa iiğetacea me doletibece. Odaa aşica dağa leegi ligecooğeli niçijo şoneleegiwa ja icí, odaa yakadi mepaanaşa doletibece. **26** Odaa Jesus ja iiğe mopiticogi liçeladi, codaa meeteta, “Jinaşakaatiwece naşani nigotakawaana, codaa jiniçica anatematiita manitaça naşani nigotakawaana niçida ane jaotaşadomi.”

*Pedro yelogodi anijoa Jesus
(Mateus 16.13-20; Lucas 9.18-21)*

27 Ica noko Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece jişigotibeci midiwataşa nigotadawaanaşa miditaça nippodigi ane liboonaşgadi “Cesaréia Filipe ane dabiteşetini”. Odaa naigitece mewaligitibigiwaji, Jesus nigetediniwace, meetediogi, “Ina oko, amigida ica anodiletibige ane Ee?”

28 Odaa joniçica anoigidi, moditalo, “Inatecibece oko modi makaami João Batista, pida inatecibece eledi modi makaami Elias, codaa ina eledi boğoditibige makaami anigepidigica niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide.”

29 Odaa jaşaşa nigetediniwace, meetediogi, “Pida bağakaamitiwaji, amakati me Ee?” Odaa Pedro ja niniçodi, meetalo, “Akaami Niçijo Aneotedoğoji ane niije şodatamaşateeneşegitege şodaxakawepodi.” **30** Odaa Jesus ja najoitediniwace me doşoyatemetitibece anijoa.

*Jesus yatemati micota me dawikode, codaa yalaşate me leeditibige me yeleo
(Mateus 16.21-28; Lucas 9.22-27)*

31 Odaa Jesus jişidaağeyatedigi me niığaxitediniwace niçijo anodiotibece me leeditibige meliodi me dawikode, mijoa me Gonleegiwa ane icoğotedibigimece ditibigimedi. Codaa me leeditibige niçijo laxokodipi lacilodi niçidi noiigi, ijaagijo niçijo anoişe sacerdotitedi, ijaagijo añaşgaxinaşanadi anodiişgaxinağatece lajoinaşaneşeco Moisés, miditawece aşodibatege Jesus. Codaa me leeditibige me yeleo, pida yewiğatace nige ixomaşatedijo itoatadığida nokododi. **32** Jesus iğenążatece niçijo añaşgaxinağatece nige şodatamaşateeneşegitege şodaxakawepodi. Odaa Pedro ja yadeegitedice me ideite liwigotigi niçijo anodiotibece, odaa jişidaağeyatigi me yapeteşe Jesus. **33** Pida Jesus nilokotediogi, me niipetediogi niçijo anodiotibece, odaa ja yapeteşe Pedro, meeteta, “Otonitice yodoe, Satanás! Niçida makaami mowookoni şadiciagi niçina eledi oko me nowookonaşa, pida aşowookoni dağa şadiciagi Aneotedoğoji me dowooko.”

34 Niçidiaağidi Jesus eniditediogi niçijo noiigi-nelegi ijaagijo anodiotibece me enagitibeci midoataşa. Odaa meetediogi, “Nigica oko ane yemaa me niotici, leeditibige me ika me diotecı niçica anepaa yemaa, codaa leeditibige me igotema me dawikode niçepaa yeleo inoatawece nokododi, codaa me igotema moyametibigo leeğodi me niotici, odaa başa yakadi me niotici. **35** Igaataşa niçina oko aninoka doletibige me dinowedi, niçini oko icota me yeleo niçepaa ganigicatibige. Pida niçina oko ane yeleo leeğodi me niotici, codaa me leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi anele anoyalaşatiwa, niçini oko başa yewiğatace niçidiaağidi. **36** Nigica oko ane yakadi inoatawece aninoa niçina iğe, pida nige yeleo, odaa aşica aneletema ijoatawece niçijo ane yakadi. **37** Niçina oko aşica gaantokaaşını ane yakadi me yajigotalo Aneotedoğoji me yakadi lewişa ane diğica liniogo. **38** Odaa niçina oko ane dinibolikatiditici, codaa me dinibolikatiditecni niçinoa yotaşa niçina mini liwigotigi niçina oko ane diğika

mowo doğonakato Aneotedoğoji niğinoa nokododi, codaa aneliodi me abeyacaşa, odaa aagaşa idinibolikatiditece niğina oko ane dinibolikatiditici nige idopitacijo me ixigaşawepodi niğijoa aanjotedi anodibatema iniokiniwateda Aneotedoğoji. Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, jikee inağatetigi me iciagi Eiodi nagatetigi.”

9

¹ Odaa Jesus meetediogi niğijo noiigi, “Ejitaşawatiwaji niğina anewi. Inatibece oko digoina anaşa nigo nigonadi Aneotedoğoji nigidaaşeyatedigi me iige laaleşenali oko yatite nimaweneşegi.”

Elias ijaa Moisés oyotaşanege Jesus (Mateus 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Naşa ixomaşatedijo seis nokododi, odaa Jesus yadeegi Pedro, Tiago ijaa João. Yadeegitedicogi maditaga aca wetiga ane leigitibigimece ane diğica oko anodipegitege. Noşoiwitalo Jesus, odaa jegeledi latopagi. ³ Niğijoa lowoodi Jesus ja datale, daşaxa me yapacaşa, caticedi okanicodaşa lapacoşogo ane yabake nabakenaşanaşalo. ⁴ Odaa niğijo itoatadığida anodiotibece joşonadi Elias ijaa Moisés anoicoşotibigimece ditibigimedi moyotaşanege Jesus. ⁵ Odaa Pedro jegeetalo Jesus, “Gonişaxinoşodi, ejimele minaşejonagatice digoina. Jaşate idabiteşenagatedi iniwatadığını nopecetiidi, oniniteci şanebi, ini eledi Moisés, iniaşeleledi başa Elias nebi.” ⁶ Pida ayowooşodi niğica lowoogo meo niğijo ligegi, leeşodi niğijo itoatadığida anodiotibece eliodi me doitibigiwaji.

⁷ Odaa ja dinikatini ica lolaadi ane yapoşoditiniwace, odaa joşowajipatalo Aneotedoğoji me dotaşa catiwedi niğijo lolaadi, mee, “Niğidoa jişidaa Ionigi yemaanigi. Ajipaatalo niğinoa lotaşa!” ⁸ Codaa noşonida niğijo anodiotibece noşoiwiteloco niğinoa liwailidi, odaa joşonadi idokaanişinoateda Jesus miditaşa.

⁹ Maleeşidaşee me dinikatiniwace naşaşa wetiga, Jesus najoitediniwace, meetediogi, “Jinaşa atematiitiwaji niğijo ananati nigepaşicota me idewişatace Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

¹⁰ Odaa oyıwaşadi niğijo Jesus lişenatakaneşegi, aşica anoyatematita. Idokida modinotigimadetigi niğica ane diitigi niğijoa lotaşa Jesus me yalaşate me yewişatace. ¹¹ Odaa joşoige Jesus, moditalo, “İgame leeşodi niğijo nişaxinaşanadi anodiişaxinaşatece lajoinaşaneşeco Moisés modi Elias modoejegi meno, odaa nigidiaşidi jaşagenagi Niğijoa Aneotedoğoji ane niige me şodatamagatetege şodaxakawepodi?”

¹² Jesus ja igidi, meetediogi, “Ewi Elias noşodoejegi meno me ilakidetema naigi Niğijo Aneotedoğoji ane niige. Pida igame leeşodi naşaşa lotaşanaşaxi Aneotedoğoji me yalaşata niğijo Goneleegiwa ane icoşotibigimece ditibigimedi meliodi me dawikode, codaa niğina oko mododigota micataşa niğina naagogo? ¹³ Pida ejitaşawatiwaji Elias jişijo meno, odaa joşowo ane beyagitema niğica anepaşoyemaa modigota, anodaşee me yalaşata Aneotedoğoji lotaşanaşaxi maleedişicota nişida niciagi.”

Jesus icilatidi ica nigaanigi ane dakatiogi niwigō abeyaceşegi (Mateus 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Niğijo noşodipegitogi niğijo eledi anodiotibece, odaa joşonadi niğijo noiigi-nelegi monawiile. Codaa onidi niğijoa nişaxinaşanadi anodiişaxinaşatece lajoinaşaneşeco Moisés modinotigimadetege. ¹⁵ Niğijo noiigi noşonaditege Jesus, odaa eliodi moyopo, odaa joşowaleditege moyecoaditece. ¹⁶ Odaa Jesus nigetediniwace niğijoa nişaxinaşanadi, meetediogi, “Amiini ica ane adinotigimadenititiwaji?”

¹⁷ Odaa ica ȝoneleegiwa liwigotigi niȝidi noiigi ja igidi, meetalo, “Goniiȝaxinoȝodi, inaddeegitaȝawa ionigi ini niwigo abeyaceȝegi aneo me daȝa yakadi me dotaȝa. ¹⁸ Codaa niȝica niwigo idioka limedi me dibata, odaa yokoletinigiȝo. Codaa natiatigi nioladi, yacigice lowe, codaa me dinawigice. Ja domaȝa jipokotiogi niȝidi anodiotibigaȝadici moiticoitice niȝijo niwigo abeyaceȝegi, pida joȝoyapi.”

¹⁹ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Jaȝakamaȝakaamitiwaji niȝica noiigi ane doȝoyiwaȝaditeda Aneotedoȝoji. Igamige liwokodi nokododi ane leeditibige minaaȝejotice makaamitaȝatiwaji? Igamige liwokodi nokododi jakadi me idinatitaȝawatiwaji leeȝodi me daȝa adadiwaȝati? Anadeegitiwa niȝini nigaanigawaanigi!” ²⁰ Odaa joȝoyadeegitalo niȝijo nigaanigawaanigi. Niȝijo niwigo abeyaceȝegi naȝa nadi Jesus, odaa ja yaxilaketibece niȝijo nigaanigawaanigi, odaa niȝijo nigaanigawaanigi jeȝenitinigiȝo, dinawililetibece, natiatigi nioladi. ²¹ Odaa Jesus ja ige eliodi niȝijo nigaanigi, meeteta, “Akaaȝidokee?” Odaa ja igidi, meetalo, “Niȝijo malee nigaanigawaanigi naȝa leelotagi. ²² Jeȝelioditibece niwigo abeyaceȝegi me doletibige me yeloadi, idatecibece eo me dinaxoȝotiogi noledi codaa me ninyoȝodi. Natigide nigakati mawii me icí ionigi, ȝodiwikodeneȝegi, codaa ȝodaxawaneȝegi!”

²³ Odaa Jesus meeteta, “Aȝeliodi ȝatiwaȝatakanegi alawini menitiwa, ‘Nigakati’. Aneotedoȝoji yakadi meote okanicodaaqica loenatagitetema niȝina oko ane nakato.”

²⁴ Odaa aȝica daȝa leegi niȝijo eliodi niȝijo nigaanigawaanigi jaȝanoe, dapaawe, meetalo, “Iniotagodi, jinakato Aneotedoȝoji, codaa adaxawani mepaanaqa jinakato!”

²⁵ Niȝijo Jesus naȝa nadi eliodi oko ane odinatecogoteetelogo, odaa ja yapetege niȝijo niwigo abeyaceȝegi, meeteta, “Niwigo abeyaceȝegi anawii niȝidi nigaanigi me daȝa yakadi me dotaȝa oteȝexaaqaga wajipa, ȝadiiȝeni manotiticogi niȝidi nigaanigi, codaa jinaȝaleeȝakaatiogi!” ²⁶ Odaa niȝijo niwigo abeyaceȝegi ja dinigetaȝatee me dacaage, ecoȝotace eo me dinaxilaketibece niȝijo nigaanigi, odaa ja noditice. Niȝidi nigaanigi ja liciagi niȝina émeȝegi, odaa eliodi oko modi, “Ja yeleo!” ²⁷ Pida Jesus dibatedigi libaaȝadi niȝijo nigaanigi, odaa ja yaxawa me dabiditini.

²⁸ Niȝidiaaqidi Jesus ja dakatediwece ica diimigi, onijoateci ijaaqijo anodiotibece, odaa niȝijo anodiotibece joȝoige, moditalo, “Igamige leeȝodi me daȝa jakataqa me jiticodagatice niȝijo niwigo abeyaceȝegi?” ²⁹ Odaa Jesus ja igiditediogi, meetediogi, “Idoka akati miticoitice liciagi niȝijo niwigo abeyaceȝegi niȝina mecoȝotace otaqaneȝenitiwaji Aneotedoȝoji.”

*Jesus yalaȝatace me yeleo, codaa me yewiȝatace
(Mateus 17.22-23; Lucas 9.43-45)*

³⁰ Jesus ijaaqijo niȝijo anodiotibece ja noditicogi niȝidi nipodigi, odaa ja ixomaȝaticogi miditaqa nipodigi Galiléia. Jesus adomaqa yemaa diȝica ane yowooȝodi ane diȝetedicogi, igaataqa domaqa yemaa me niigaxitediniwace idiokidi niȝijo anodiotibece. ³¹ Niȝijo naȝa niigaxitediniwace, meetediogi, “Icota metidajigotiogi niȝinoa ȝoneleegiwadi ȝoneqaga, odaa niȝidiwa ȝoneleegiwadi etideloadi, Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Pida nige ixomaȝatedijio itoatadigida nokododi me ideleo, odaa ja idewiȝatace.” ³² Pida niȝijo anodiotibece aȝoyowoogodi niȝica ane diitigilo niȝijoa lotaqa. Pida joȝodoitalo doȝoigetece Jesus ica ane diitigilo niȝijoa lotaqa.

*Jesus diigaxinaȝatetece anodaagee niȝica ane daqaxa me ȝoneȝegi
(Mateus 18.1-5; Lucas 9.46-48)*

³³ Jesus ijaaqijo niȝijo anodiotibece jiȝicotiobece nigotaqa Cafarnaum. Niȝijo naȝa idiaaȝitice ligeladi, odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica ane adinotigimadenitigitiji naigitece?”

³⁴ Pida notokotiniwace, aqica gaantokaagida ligegi niçijo anodiotibece, igaataşa naigitece odinotigimadetigi niçica ane dağaxa me şoneşegi liwigotigi. ³⁵ Jesus nicotedini, odaa jejeniditediogi, meetediogi, “Niçina oko ağdiwigotitiwaji ane yemaa me idei odoejegi nimedi, niçini oko leeditibige mowidijegi, coda me gaotagitiwaji.” ³⁶ Odaa ja dibate ica nigaanigawaanigi, odaa ideyatedice liwigotigi. Odaa ja ibedotetece niçijo nigaanigawaanigi, odaa meetediogi niçijo anodiotibece, ³⁷ “Niçina oko ane dibatege nigaanigawaanigi liciagi niçini nigaanigawaanigi me Ee leeşodi, niçini oko dibatigi. Odaa niçina oko ane dibatigi, aqemoka dibatigi, pida aagaşa dibatege Niçjoa ane idimonya.”

Jesus diiğaxinaşatetece niçina oko ane dağla kapetegiteda, odaa niçini oko anida aneetegi

(Lucas 9.49-50)

³⁸ João meetalo Jesus, “Goniigaxinoşodi, jinataşa ijo şoneleegiwa ibake Gaboonaqadi me iticoitedice niwicidi abeyacaşa, odaa ja joxokojoşo me ibake Gaboonaqadi, leeşodi adiotibigaşadici dağla şodiciagi.” ³⁹ Odaa Jesus meeteta, “Jinoşoxoki eledi oko me ibake Iboonaşadi, igaataşa aqica ini ane yakadi me ibake Iboonaşadi meo şodoxiceşedi, oditaşa aleegi odaa ja beyagi me dotaşatibigiji. ⁴⁰ Igaataşa niçina oko ane dağla şodakapetegi, niçini oko ida anejinaşatege. ⁴¹ Igaataşa niçina oko ane yajigotaşawatiwaji goopa ninyoşodi leeşodi mida anenitigi, Ee ane idimonya Aneotedoşoji me jewikatiditace niçina oko. Ejitaşawa niçina anewi, Aneotedoşoji yajigote noşeedi anele niçini oko.”

Anodaa leeditibige minişata şobeyaceşegi

(Mateus 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Jesus egidaaşee me dotaşa, odaa meetediogi, “Nigica aneo oniniteci niçidi nigaanigipawaanigi meyamagatice eliwaşatakaneşegi, odaa ejimetaşa dağaxa mele doşoigoetece lotoinaşadi wetişa nelegi liciagi naşana wetişa anoibake monidi ley-eema, oditaşa oyokoletinigi akiidi-eliodi. ⁴³ Gabaşadı nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele makagiti, oditaşa onanigidatece şabaşaşadı, pida akaatiwece aneitedice Aneotedoşoji midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi dağla idoatawece şabaşaşatedi, pida etişadokoleniticogi miditaşa aneite nawikodico minitaşa noledi ane dağla ipe. ⁴⁴ Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niçina émeşegi, codaan noledi aqica dağla ipe. ⁴⁵ Gadoşonagi nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele makagiti, oditaşa akaami alejaado, pida akaatiwece Aneotedoşoji aneitedice midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi dağla idoatawece şadoşonaka, pida etişadokoleniticogi miditaşa aneite nawikodico minitaşa noledi ane dağla ipe. ⁴⁶ Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niçinoşa émaşaşa, codaan noledi ane dağla ipe. ⁴⁷ Gagecooge nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele manogaa onaniteci şagecooge, oditaşa onaniteci şaneike, pida akaatiwece aneitedice Aneotedoşoji midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi dağla idiwatawece şagecoogeli, pida etişadokoleniticogi minitaşa noledi ane dağla ipe, aneite nawikodico. ⁴⁸ Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niçinoşa émaşaşa, codaan noledi ane dağla ipe.

⁴⁹ Niçina monigodi niçinoşa ejidi anoibootema Aneotedoşoji, odaa onocie libole me doşoika me beyagi maleedoşoyalegi, jişidagaşaa niçinoşa şodawikodico, dapicogo liciagi niçina noledi, odaa eo şotiwaşatakaneşegi me dağla beyagi, pida jeşepaanaşa datiteti. ⁵⁰ Ele me jibakenaşa yoci, pida niçina yoci nige naşaniaditema libayodaşa, odaa aqaleeşica şonimaweneşegi dağla jaşaşatace me bayodi. Micataşa niçina yoci me dağla ika libole me beyagi, idaşaşaeni jinigikanı gaantokaagini ane ibeyacaşadi şademaanaşaneşegi anida makaamitaşatiwaji, jinaşa adinotigimadeni, oteşexaaşaşa adinidelegenitiwagi.

10

*Jesus diiğaxinağa yalağate nalatağaneğegi
(Mateus 19.1-12; Lucas 16.18)*

¹ Nişijo Jesus naşa noditedicogi nipoçigi Galiléia, odaa jişigo miditaşa nipoçigi Judéia, daato akiidi Jordão. Ica noiigi-nelegi odinatecogoteetacelogo, coda modipegitalo, odaa ja niigaxitacediniwace, ane ligileğegi.

² Icoa fariseutedi igotibeci midoataşa, odaa joşoige, moditalo, “Ica şonajoinağaneğegi domige ika ina şoneleegiwa me yaladi lodawa?” Domoğodoletibige me nilaagedi Jesus mowote nişijoja lotaşa. ³ Nişijo Jesus naşa ninişoditediogi, odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica Moisés ane iişetağawa mawiitiwaji?” ⁴ Odaa joşoigidi, moditalo, “Moisés ika nişina şoneleegiwa meo idí notaşanağaxi ane yalağata me yaladi lodawa, odaa yakadi me iişe mopi.”

⁵ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Moisés iditini nişida lajoinağaneğegi leeğodi şadaaleğenali me dakake. ⁶ Pida nişijo Aneotedoğoji neğeote inoatawece aninoa, jişidaa ane yalağata Aneotedoğoji lotaşanağaxi, mee, ‘Aneotedoğoji eote şoneleegiwa aniaağiwaalo. ⁷ Joanişidaa leeğodi şoneleegiwa me ika eliodi, eliodi nişina naşa lodawa naşana lodawa. ⁸ Odaa nişijo itoataale ja micataşa doğokinitece oko.’ Odaa jişidaägee aşalee liciagi miniwataale oko, pida ja micataşa doğokinitece oko. ⁹ Odaa nişina Aneotedoğoji ane yadoneğetediwage, aşica oko ane yakadi me yawalacetiwage.”

¹⁰ Nişijo naşa idiaağitice minitaşa ica diimigi ane lotokağacı, odaa nişijo anodiotibece Jesus joşoigetece ane diitigilo nişijoja lotaşa. ¹¹ Odaa Jesus meetediogi, “Nişina şoneleegiwa ane yaladi lodawa, odaa nige lodawa eledi iwaalo, odaa ja iğolağacı naşajo odoeje lodawa. ¹² Coda naşana iwaalo ane yaladi lodawa, nige lodawa eledi şoneleegiwa, odaa ja iğolağacı nişijo odoejegi lodawa.”

*Jesus ibinietediogi ica nigaanigipawaanigi
(Mateus 19.13-15; Lucas 18.15-17)*

¹³ Ica noiigi oyadeegitalo Jesus nigaanigipawaanigi me ipeketedeloco libaağatedi me ibinietediogi. Pida nişijo anodiotibece joşodowocetege nişijo oko anonadeegi lionigipi. ¹⁴ Pida Jesus naşa nadi nişijo anodiotibece nişica anowote, odaa ja yelatetema, odaa meetediogi, “Ikanitiwaji nişina nigaanigipawaanigi menagitibeci meetaşa, jinaşa oliitege menagitibeci meetaşa, igaataşa Aneotedoğoji iişe laaleğenali nişina oko ane liciagi nişina nigaanigipawaanigi. ¹⁵ Ejitağawatiwaji nişina anewi. Aneotedoğoji aiişe laaleğena nişina oko ane daga dibatege anodaägee nişina nigaanigawaanigi me dibatege.” ¹⁶ Odaa Jesus nibedotedi nişijo nigaanigipawaanigi, odaa ja ipeketedeloco libaağatedi me ibinietediogi.

*Ica şoneleegiwa liico dakapetege Jesus
(Mateus 19.16-30; Lucas 18.18-30)*

¹⁷ Nişijo Jesus naşa idaa diitacedicogi me diniwiaje, odaa ica şoneleegiwa walokoditege, odaa ja yamağatedi lokotidi lodox Jesus. Odaa ja ige, meetalo, “Iniğaxinoğodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao midioka limedi me idewişa miniwataşa Aneotedoğoji?”

¹⁸ Odaa Jesus meeteta, “Igame leeğodi menitiwa me Ee ele? Aşica anele, in-iokiniwateda Aneotedoğoji mele. ¹⁹ Joşowooğoti liğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Aneotedoğoji şodişe, meete, ‘Jinaşa aijee, jinaşa aşolağatakani, jinaşa olice, coda jinaşa ilikoni. Awenişideni şadiodi, coda me şadiodo.’ Coda jinaşa inaalenı eledi oko manoğaa ane nebi.”

²⁰ Odaa nişijo şoneleegiwa ja igidi, meetalo, “Iniğaxinoğodi, idioka limedi me jeemitetibige idiwatawece nişidiwa niğenatakaneğeco nişijo maleeğee nigaanigi codaa nişina natigide.”

²¹ Jesus naşa iwiteta, odaa eliodi me yemaa, odaa meeteta, “Onaniğidatece ane leeditibige mawii. Aani niğicoa ane ɻanepilidi, odaa edianitece ɻaninyeelo niğina madewetedipi. Odaa jiğidaa Aneotedoğoji nige yajigotedağawa owidi ɻanepilidi digoida ditibigimedi. Odaa gağanagi, pida leeditibige me gağigomi mawikodee nigepaa ɻadelewi, odaa bağakati maniwitici.” ²² Niğijo ɻoneleegiwa naşa wajipatalo niğija lotaşa Jesus, odaa deemitetece catiwedi laaleğena dakake meo niğijo aneeteta Jesus. Odaa eliodi magecağalo, odaa joğopi, leeğodi owidi niğicoa ane nepilidi.

²³ Odaa Jesus niipetediogi niğijo anodiotibece monawiile, odaa meetediogi, “Ica me dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina liico!”

²⁴ Niğijo anodiotibece eliodi me nawelatibigiwaji niğijo noğowajipatalo niğija lotaşa. Pida Jesus egidaagee me dotaşa, meetediogi, “Ionigipi, dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina oko ane dinagakatiditalo niğina ane niliicağajetecidi! ²⁵ Eneğegi dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina liico, aliciagi gameelo me dakatiwece etakado lawimağajegi.”

²⁶ Niğijo anodiotibece noğowajipatacalo niğija lotaşa, odaa nawelatacibigiwaji. Odaa ja dinigliwage, modi, “Enice, amigijo ica ane yakadi midioka limedi me yewiğa miniwataşa Aneotedoğoji?”

²⁷ Odaa Jesus naşa niipetacediogi, odaa meetediogi, “Niğina oko ağica nimaweneğegi degepağowo midioka limedi me newiğa miniwataşa Aneotedoğoji, pida Aneotedoğoji biğida nimaweneğegi. Codaan yakadi meote okanicodağica, ağica idi ane daşa yakağiteda meote.”

²⁸ Odaa Pedro jiğidaağeyatedigi me yotaganeğe Jesus, meetalo, “Digawini! Ja jikanagatedice ijoatawece ane ɻonepilidi leeğodi me jiwağatibigağaci.” ²⁹ Jesus ja igidi, meeteta, “Ejitağawa niğina anewi. Inatawece oko anoyaladi ligeladi, nioxoadipi, codaan me niwaalepodi, eliodi, eliodi, lodawa, lionigipi, codaan me niğinoa niğotedi Ee leeğodi, codaan me leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi anele, ³⁰ Aneotedoğoji yajigote niğini oko caticedi niğicoa ane yaladi malee newiğa niğina iğeo. Aneotedoğoji yajigote anige liwokodi taalia caticedi ane liwokodi niğica anoyaladi. Codaan niğini oko dinigaanyetece ligelatedi, nioxoadipi, niwaalepodi, eliododipi, nigaanigipawaanigi, codaan me niğotedi. Codaan icota moiätetibeci, pida nigidiağidi idioka limedi me yewiğa miniwataşa Aneotedoğoji. ³¹ Eliodi oko ane daşa me ɻoneđaga niğinoa nokododi digoina iğeo, niğidioko icota me iwikodadipi. Odaa eliodi oko ane iwikodadipi niğinoa nokododi, niğidioko icota me daşa me ɻoneđegipi.”

Jesus yalağatace moyeloadi (Mateus 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Jesus ijaaglijo anodiotibece egidaagee mewaligitibigiwaji, odaa joğodowicetibigimece manitaşa nigotaşa Jerusalém. Jesus igo lodoxe niğijo anodiotibece odaa one oyopo. Niğijo oko anodiotece doitibigiwaji. Odaa Jesus jeğeniditediogi niğijo dooze anodiotibece, ixipetedicoace. Odaa yelogoditediogi ane ninyaagi. ³³ Meetediogi, “Digawini! Ja jowicagata nigotaşa Jerusalém. Odaa Ee, ɻoneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi etidajigotiogi niğijo anoiğe sacerdotitedi, ijaaglija niğijoan niğaxinağanadi anodiiğaxinagatece lajoinağaneğeco Moisés. Odaa modi me leeditibige metideloadi, codaan ağaga etidajigotiogi niğijo ane daşa judeutedi. ³⁴ Odaa niğidi ane daşa judeutedi oyametibigiji, etidalaketibige, codaan metidawaletice, odaa jeğetideloadi. Pida nigidiağidi nige ixomağatedijo itoatadiğida nokododi, odaa ja idewiğatace.”

Tiago ijaa João ida nipoketegitalo Jesus (Mateus 20.20-28)

³⁵ Tiago ijaa João ane lionigipi Zebedeu, jiğigotibeci odipeğitalo Jesus, odaa moditalo, “Goniğaxinoğodi, jemaanaşa mawiitoğodom ane jipokağatağawa.” ³⁶ Odaa Jesus

nigetediniwace, meetediogi, "Amiini ica anemaanitiwaji me jaotaqadomi?" ³⁷ Odaa jōgoigidi, moditalo, "Niçina Aneotedoğoji nige ęadinelecađateen, nigicota me iiğeni inoatawece, ęodikaneđegi me ęodicote ęawai oniniteci digetege ęabaagadi iniaağeledi digetege ęanimajegi."

³⁸ Pida Jesus meetediogi, "Aşowoođotitiwaji niçica anipokitibige. Domigakatitiwaji mawikodee anodaageji me jawikode, coda domige akatitiwaji mawikodee nigepaa ęadelewi anodaageji me ideleo?" ³⁹ Odaa jōgoigidi, moditalo, "Jakataşa!" Odaa Jesus meetediogi, "Awikodeetiwaji anodaageji me jawikode, coda me ęadelewi, anodaageji me ideleo. ⁴⁰ Pida aćica inađatetigi deđejitaqawatiwaji me akati manicoottini ibaađadi, iniaađeledi inimagijegi. Aneotedođoji yajigote niçidiwa nimetiidi niçica oko anepaa isolatedice me nicoteloco."

⁴¹ Niçijo eledi deez anodiotibece Jesus owajipata niçijo Tiago ijaa João anodipokotalo Jesus, odaa jōgoyelatema. ⁴² Odaa Jesus jeğeniditediogi modipegitalo, odaa meetediogi, "Niçijo anoditiogi me ęodacilodi, owoğotitiwaji me lemaanigi me iiğe niçina oko, coda niçina oko anodiletibige niçina eledi oko diğida nağatetigi, niçijo oko lemaanigi me ibake epaanağa nağatetigi. ⁴³ Jiniğidaağenitiwaji digo miditaşa. Pida niçina ane yemaa mida nağatetigi ęadiwigotitiwaji, niçini oko leeditibige makaamitawece dibataqadomitiwaji. ⁴⁴ Odaa niçina oko ane yemaa me dibata odoejegi nimedi ęadiwigotitiwaji, niçini leeditibige makaamitawecetiwaji aotageni. ⁴⁵ Igaataşa coda me Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ajanagi daga jiotage niçina oko, pida janagi me Ee niotagi, coda me etidajigo me ideleo, odaa ja jao Aneotedoğoji me yakadi me dibatetegi eliodi oko."

Jesus icilatidi ica ęolaga ane liboonağadi Bartimeu

(Mateus 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Jesus ijaaglijo niçijo anodiotibece joğoyakagiditeloco nigotaşa Jericó. Niçijo nağa doletibige me noditedice nağajo nigotaşa, ijaaglijo niçijo anodiotibece icaağica noiiginelegi, odaa jiğicote ica ęoneleegiwa ęolaga ane liboonağadi Bartimeu, lionigi Timeu. Bartimeu idiaa nicote liniogotibece naigi, dipokotibige dinyeelo. ⁴⁷ Niçijo nağa wajipatibece modi Jesus anelatedigi nigotaşa Nazaré me inağigotinedinece aneitice, odaa jiğidaa dinanatigi me dapaawe, mee, "Jesus, anida anenitege licoğegi inionigi Davi, adiwikodenita!"

⁴⁸ Pida eliodi oko oyapetege, coda moiiğe me notokotini. Pida jeğepaanaşa dapaawetibece, mee, "Akaami, anida anenitege licoğegi inionigi Davi, adiwikodenit!"

⁴⁹ Odaa Jesus ja dabiditedi, odaa ja diğenatakate monadeegitalo. Odaa joğonidita niçijo ęolaga, modita, "Eloodaqateen, ęadaaleđena! Adabititini! Jeğeniditedağawa."

⁵⁰ Odaa Bartimeu ja yokoletice aca nicaapa, coda yediğa me dabiditini, odaa jiğigo midoataga Jesus. ⁵¹ Odaa Jesus ja ige, meeteta, "Amiini ica anemaani me jaotagadomi?" Odaa niçijo ęolaga ja niniğodi, meetalo, "Iniotagodi, jemaa me jatetacibece." ⁵² Odaa Jesus meeteta, "Emii, ja ęadicili leegodi manakatoni Aneotedoğoji me yakadi me ęadicilatiti." Ajaagajo nağaca lakata Bartimeu jona yatetacibece, odaa ja diotece Jesus mijotaşa naigi.

11

Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém me liciagi niçina inionigi-eliodi

(Mateus 21.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)

¹ Jesus ijaaglijo niçijo anodiotibece nođodipegitा nigotaşa Jerusalém, odaa jođototicogi minitaşa ica lojotađadi ane liboonađadi "Lojotađadi Oliveira", anipepitege icoa nigotadawaanaga ane liboonađadi Betfagé aniaa Betânia. Odaa Jesus ja iiđe itoa niçijo anodiotibece, odaa meetediogi, ² "Emiitiwaji manitaşa nigotakawaana digoida ęododoe. Nige akaatiobecetiwaji, aćica daga leegi icoota bolicawaanigi ane dinigoetini analeedigica

mowaxoditeloco. Odaa owilecenitiwaji, anadeegitiwa. ³ Pida nigica aneetaqawatiwaji, ‘Igame leeqodi mowilecenitiwaji ini boliicawaanigi?’, odaa enita, ‘Goniotagodi yopotedibige. Nopilagadi natigidawaanigi.’”

⁴ Odaa niqijo itoatataale anodiotibece jiqigotibeci, odaa jogotota niqijo boliicawaanigi naigtece, dinigoetini ipegitege lapoagi ica diimigi. Odaa joqoyowilece niqijo boliicawaanigi. ⁵ Odaa ica oko anidiaaqitice ja nigikanaqa, moditiogi, “Igaamenitiwaji? Igame leeqodi mowilecenitiwaji ini boliicawaanigi?”

⁶ Odaa niqijo itoatataale anodiotibece Jesus jigoigidi niqijo aneetediogi Jesus me ligegi. Odaa niqijo oko joqoikatece niqijo anodiotibece Jesus moyadeegi boliicawaanigi.

⁷ Odaa noqoyadeegitalo Jesus niqijo boliicawaanigi, odaa joqoyexaqateloco nicaapatedi niqijo boliicawaanigi, odaa Jesus ja waxoditedeloco. ⁸ Eliodi oko oipecetedice nicaapatedi niqijo naigtece, odaa ica eledi onakagidi exate-lamodi oipecetinece naigi. (Idaqae leeqodi moiweniqide Jesus.) ⁹ Odaa ijo oko anigotibeci lodee Jesus, coda ica eledi bogodiotece lowidi napaawaqateloco, modi,

“Jiweniqidenaqa Aneotedoqoji!

Coda jemaanaga Aneotedoqoji me ibinie Niqinoa anenagi
ibake naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoqoji!

¹⁰ Jemaanaga Aneotedoqoji me ibinie Niqiniwa anida aneetetege licoqegi inionigi-eliodi Davi,

ane niqetedoqowa Aneotedoqoji me qoninionigi-eliodi,
liciagi Davi me ninionigi-eliodi niqijo qodaamipi!”

¹¹ Jesus ja dakatediwece nigotaqa Jerusalém, odaa jiqigo minitaqa Aneotedoqoji ligeladi. Naqa dakatediwece, odaa iwitedigi initawece le. Niqidiaaqidi ja noditedice leeqodi naqa qocidi, odaa jiqigo manitaqa nigotakawaana Betânia lixigaqawepodi niqijo dooze anodiotibece.

Jesus ixoo nagajo niale fiqoigo (Mateus 21.18-19)

¹² Naqa nigoi Jesus ja noditedicogi Betânia, odaa leecawaanigi ja deemitete me nigicile.

¹³ Odaa ditigedi naqa nadite aca niale fiqoigo ane daamotiide. Odaa jiqigo iwi dagaca ela. Pida niqijo niqicote nagajo niale, agaca yakadi otaganitece ela, inokino laamotiidi, leeqodi anaqa limedi me etaye. ¹⁴ Odaa Jesus jegeete nagajo niale, “Niqina natigide, agaleeqica ane yeligo qatá.” Odaa niqijo anodiotibece jogowajipatalo niqijoa lotaqa.

Jesus iticoitedicoace icoa anoojetekaqa anidiaaqi minitaqa Aneotedoqoji ligeladi (Mateus 21.12-17; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)

¹⁵ Odaa Jesus ijaagijo niqijo anodiotibece noqotota nigotaqa Jerusalém, odaa ja dakatediwece minitaqa Aneotedoqoji ligeladi, odaa jiqidaaqeyatedigi me iticoitedicoace ijoatawece niqijoa anoojetekaqa coda me niqijo ane oojeteeqa. Odaa yamaqatedini nameejatedi niqijo ane libakedi moiikoäge dinyeelo coda ele di yamaqatedini nibaancotedi niqijo anoyaa yotipitedi. ¹⁶ Agica ane ika me ixomaqatice minitaqa Aneotedoqoji ligeladi me yoyaqadi elaanaqa. ¹⁷ Odaa niqidiaaqidi jiqidiaaqitedice me niqaxitediniwace ica oko, meetediogi, “Maditaqa Aneotedoqoji lotaganagaxi diniditeloco niqicoa Aneotedoqoji lotaqa, niqijo negee, ‘Oyatigi iigeladi me ‘Diimigi aneitice inatawece noiigi moyakadi moyotaqanege Aneotedoqoji’.’ Pida jaqawiitiwaji Aneotedoqoji ligeladi me licagi niqina ligeladi olicaqaga.”

¹⁸ Odaa niqijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo niqijoa niqaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés joqodibodiceta niqijo Jesus aneote. Odaa joqodoletibige niqica nimawenegegi moyeloadi, pida odoitalo leeqodi inatawece oko oyopo niqijo ane diiqaxinaqatetece. ¹⁹ Naqa qocidi Jesus ja noditacedice nigotaqa Jerusalém.

*Jesus diiğaxinağatetece me leeditibige me jinakatonaga Aneotedoğoji
(Mateus 21.20-22)*

²⁰ Naşa nigoi, Jesus ijaaglijo nişijo anodiotibece inaağigotacinece nişijo ligi, odaa joğonadi nağajo libatadi fiigo. Nağajo niale adatawece yadilo, codaan me litodi yadilo.

²¹ Odaa Pedro ja nalağatibige nişijoa Jesus lotaşa, odaa meetalo, “Goniğaxinoğodi, digawini! Nağajo niale ane ixoomi ja yadilo.”

²² Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Anakatonitiwaji Aneotedoğoji! ²³ Nişina nigewi me iwağatitiwaji, akati me enita nağadi wetığa, ‘Emii, adinokolenitiniği akiidi-eliodi!’ Odaa nige dağa awienatakanitiwaji, pida nige iwağatakani micota nişijo ane gagesita, odaa Aneotedoğoji eote micota. ²⁴ Joanigidaa leegodi mejitağawatiwaji nişina motağaneğeni Aneotedoğoji, mokanicodaağica anipokitalo, iwağati Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji, odaa yajigotedağawa nişica ane ipokitalo. ²⁵ Codaan nişina motağaneğeni Aneotedoğoji, ixomağateenitice okanicodaağica ane beyagi aneotağadomi eledi oko, amaleegaga Gadiodi ane ideite ditibigimedi ixomağateetedice əabeyaceğecoti waji. ²⁶ Pida nige dağa ixomağateenitici waji nişina ane beyagi anowotağadomi eledi oko, odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi aixomağateetedice əabeyaceğecoti waji.”

*Ica nağatetigi Jesus
(Mateus 21.23-27; Lucas 20.1-8)*

²⁷ Nişidiaağidi Jesus ijaaglijo nişijo anodiotibece jiğicotaciobece manitaşa nigotaşa Jerusalém. Jesus igotedigi Aneotedoğoji ligeladi, odaa joğototalo nişijo anoiğe sacerdotitedi, ijaaglijo nişijoa niğaxinanı adı anodiğaxinagatetice lajoinağaneğeco Moisés, ijaaglijo laxokodi lacilodi nişijo noiigi. ²⁸ Odaa moditalo Jesus, “Amiida ica əanağatetigi miticoiticoace nişijo oko minitaşa Aneotedoğoji ligeladi? Codaan amiijo ane yajigotaşa ica əanağatetigi?”

²⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Jeloğoditağawatiwaji ane najigotiwa inağatetigi nişina nige adigit ane əadigeetece. ³⁰ Amiijo ica ane yajigota João Batista nağatetigi me nilegetiniwace oko? Domige Aneotedoğoji, ogoa domigoko? Jemaa madigititiwaji!”

³¹ Odaa joğodinotigimadetigi, modi, “Nigejinaşa me Aneotedoğoji ane yajigote nağatetigi João, odaa jegeetedeoğowa, ‘Enice igame leegodi me dağa iwağatitedatiwaji lotaşa João?’ ³² Pida nigejinaşa me nişina oko oiiğe João, odaa nişina oko joğoyelatoğodomi.” Odoitiogi niğidi noiigi leeğodi iditawece niğidi oko oyivağadi João mewi me nişinaağina nişina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. ³³ Odaa joğoigidi Jesus, moditalo, “Ajowooğotaşa ane niğe João!” Odaa Jesus meetediogi, “Enice amağaga jatematitağawatiwaji ane najigotiwa inağatetigi me jaote nişinoя yoenataka.”

12

*Ica natematigigi icoa nawodağanadi abeyacagaga
(Mateus 21.33-46; Lucas 20.9-19)*

¹ Jesus jiğidaağayedigi me yatematitediogi natematiko anida ane iciaceeketetegi me diiğaxinaşa. Odaa meetediogi, “Ica əoneleegiwa eyatedi uuva libatatiidi, odaa ja niotaa, codaan eo ligixitağanağaxi me niopaağaditedi uuva me yoe viinyo, codaan eo lipe lajo moibeo nişijoa lawodigijedi nişinoя nowienoğododi. Odaa nişidiaağidi ja niwaiğawepodi icoa nawodağanadi, odaa jiğigo diniwiajeti cogi ica eledi iiğ. ² Nişijo niğicota limedi me nopilağaditedio elali, nişijo ane nebi nişijoa nawodigijedi nimonya ica liotagi me dienagatalo nişijoa elali ane nepilidi. ³ Pida nişijoa nawodağanadi odibata nişijo nimeedi, odaa onalaketibige, codaan oiiğe mopi me diğicata ane yadeegi. ⁴ Odaa nişijo ane nebi ja niğetace ica eledi liotagi, pida nişijoa nawodağanadi onigidatice,

codaa oyacilotidi lacilo, codaa owo me niboliğa. ⁵ Odaa nişijo ane nebi nişijoa nawodigijedi ja niigetace ica eledi liotagi, pida nişijoa nawodağanadi baanoğoyeloadi. Odaa onalee niige icoa eletidi liimetedi, pida nişijoa nawodağanadi owo liciagi nişijoa eletidi liimetedi. Ica eledi dinalaketibigwaji, icaağica eledi boğonigodi. ⁶ Nişijo ane nebi nişijoa nawodigijedi ini ica lionigi anelodi me yemaa. Odaa nişidiaağıdi ja iiğeticogi nişijo lionigi midiwataşa lawodigijedi. Meetibige le, ‘Odeemitetibige leeğodi me ionigi.’ ⁷ Pida nişijoa nawodağanadi noğonaditege nişijo lionigi, odaa dinotağaneşe, modi, ‘Nişina nişijo lionigi nişijo ane nepilidi nişidiwa nawodigijedi, anicota me nepilidi nişinoя lawodigijedi. Jeloataşa, odaa ja jakataga me şonepilidi nişidiwa nawodigijedi!’ ⁸ Odaa joğodibata nişijo lionigi nişijo ane nebi nawodigijedi, odaa joğoyeloadi, codaa oyaladiticogi lolaadi wetice nişijoa nawodigijedi.”

⁹ Odaa Jesus jegeetediogi, “Amiida ica anakatitiwaji meo nişijo ane nepilidi nawodigijedi? Enagi, odaa ja diiğenatakatiogi monigodi nişijoa nawodağanadi, codaa yajigotiogi eletidi nawodağanadi nişidiwa lawodigijedi. ¹⁰ Ajawienatakanaşa me naşa alomegenitelociwaji lotaganagaxi Aneotedoğoji, nişijo mee,
‘Nağajo wetişa anoyaladi nişijo anodabiteğetini diimigi,
nişina natigide jağaniaağani nağaca wetişa ane dağaxa mida jaoğacaticedi nişijoa eletidi wetiadi anoibake modabiteğetini diimigi.

¹¹ Jıgjaa Goniotagodi Aneotedoğoji aneote nağajo wetişa me dağaxa mida ane jaoğacaticedi nişida loenatagi.’”

¹² Odaa nişijoa lacilodi judeutedi joğoyowoğodi nişijo Jesus naşa yatemati nişijo natematigo me lakapetedipi. Odaa joğodoletibige moniwilo, pida odoitiogi nişijo noiğinelegi. Odaa joğoika Jesus, odaa joğopitibeci.

*Nişijoa fariseutedi oigetece Jesus migele moyediatece César icoa dinyeelo
(Mateus 22.15-22; Lucas 20.20-26)*

¹³ Nişijoa lacilodi judeutedi oiiğetalo Jesus icoa fariseutedi ijaağijo nişijo anodiotibeci inionigi-eliodi Herodes. Oiğe migotibeci onake doğowo Jesus meote okanicodağica ligegi ane beyagi domogowotibige me nilaagedi. ¹⁴ Igotibeci midoataşa Jesus, odaa moditalo, “Niğaxınaganaga, jowoogotaşa midioka limedi me enitece anewi, codaa ağica mawii nişina oko minoa anodiletibige dağakaami. Igaataşa ağica mawii naşatetigi oko, pida ewi me iğaxınaganitece naigi Aneotedoğoji. Domige lakapetegi şonajoinağaneğegi me jedianağatece César dinyeelo, ninionigi-eliodi romaanotedi ane şodiğe me jedianağatece? Domigele me jedianağaga, oğoa aägele?”

¹⁵ Pida Jesus yowooğodi mokowo, odaa meetediogi, “Igame leeğodi madineenitiwajiji? Digawii anadeegitiwa beexo.” ¹⁶ Odaa joğoyadeegitalo aca beexo, naşa nigetediniwace, meetediogi, “Ame latobi aniwoteloco ani beexo, codaa ame liboonağadi ane diniditeloco?” Odaa modi, “César.” ¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Enice ajicitatiwaji César ane nebi, codaa aağaşa ajicitalo Aneotedoğoji ane nebi.” Odaa joğoyopo nişijoa lotaga.

*Icoa saduceutedi oigetece Jesus anodaägee me newigatace nişina oko baanaga nigo
(Mateus 22.23-33; Lucas 20.27-40)*

¹⁸ Nişidiaağıdi jağaga onatalo Jesus icoa saduceutedi, nişijo anodi Aneotedoğoji me değeote me newigatace nişina oko baanaga nigo. Odaa joğoige Jesus, moditalo, ¹⁹ “Niğaxınaganaga, Moisés didikotigi şodoiigi nişida najoinağaneğegi, ‘Nigica şoneleegiwa wadonaga ane yeleo me diğicata lionigipi, odaa nioxoa nişijo ane yeleo leeditibige me lodawa nağani wajekalo micoa lionağatege. Odaa nişidi lionigipi micataşa daşa lionigipi nişijo ane yeleo.’ ²⁰ Onica seete dinioxomigipi. Nişica liidaşa naşa wado, odaa ja yeleo me diğica lionigi. ²¹ Odaa nişijo nioxoa liğeejetewa ja lodawa nağajo wajekalo, pida nişidiaağıdi jağaga yeleo me diğicata lionigi. Odaa nişijo eledi nioxoa jağageo liciagi. ²² Odaa ijotawece nişijo seete dinioxomigipi nodawa ajokajo iwaalo,

pida aqica anini lionigitege. Naşa nigo ijotawece, odaa niğidiaağıdi jaşa yeleo naşajo wajekalo. ²³ Ina nigeote Aneotedoğoji niğinoá émaqaga me newigatace, amigepidigica niğijo seete dinioxomigi anepaşa lodaşa naşajo iwaalo, igaataşa ijotawece nodawa naşajo iwaalo?”

²⁴ Jesus meetediogi, “Eliodi mabataatiwaji leegodi aqowooğoti aneetece Aneotedoğoji lotaganagaxi, otegexaaşa owoogoti Aneotedoğoji nimaweneğegi. ²⁵ Igaataşa nivicota Aneotedoğoji meote me newigatace niğinoá émaqaga, niğina oko aqalee nadonaşateloco, pida ja liciaço aanjotedi me daga nadonaşa, otegexaaşa nigajeeşa. ²⁶ Ejiniğica malomegenitelocoti waji aneetece Aneotedoğoji lotaganagaxi niğijo negeetece anodaagee Aneotedoğoji micota meote niğinoá émaqaga me newigatace. Niğijo Aneotedoğoji me ideitedice catiwedi naşajo nialawaana ane idı, odaa meeteta Moisés, ‘Idioka limedi me Ee Noenogodi Abraão, Noenogodi Isaque, codaan me Noenogodi Jacó.’ ²⁷ Odaa niğidiwa şoneleegiwadi dice newişa, igaataşa Aneotedoğoji Noenogodi niğina oko ane newişa, idigida aNoenogodi émaqaga. Odaa eliodi makamaşa adininaalenitiwaji.”

*Jesus yalağate niğica niğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa
(Mateus 22.34-40; Lucas 10.25-28)*

²⁸ Onica anigepidigica niğijoá niiğaxinaşanadi anodiiğaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés wajipatiogi niğijoá saduceutedi modinotigimadetigi niğijoá lotaşa Jesus. Codaan yowooğodi Jesus mele me igiditediogi. Odaa jiğigo midoataşa Jesus me ige, meetalo, “Amiida ica Aneotedoğoji liğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa?”

²⁹ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Aneotedoğoji liğenatakaneğeco ane dağaxa mida ane jaşa, niğijo niiğenatakaneğegi anee, ‘Ajipaatatiwaji, akaami anakaami loi-igi Israel! Oniniwatece Goniotagodi Aneotedoğoji, codaan Iniokiniwateda me Niotagodi inoatawece aninoá. ³⁰ Lajo memaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece şadaaleğena, codaan minitawece şadiwig, codaan minitawece şadowoogo, codaan minitawece şadoniciwaşa!’ ³¹ Codaan ida eledi niiğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa, niğijo anee, ‘Lajo memaani eledi oko digo aneni makamaşa adinemaani!’ Niğidoa itoataale niiğenatakaneğeco dağaxa mida ane jaşa caticedi ijoatawece niğijoá eletidi niiğenatakaneğeco.”

³² Odaa niğijo niiğaxinaşanaga meetalo Jesus, “Niiğaxinaşanaga, ele motaşani! Me enitece anewi niğijo negeńi me oniniwatece Goniotagodi Aneotedođoji, odaa aqicoa eledi aneotedoğoji. ³³ Codaan dağaxa mele me jemaanaga manitawece şodaaleğena, minitawece ica şadowoogo, codaan minitawece şadiwig, codaan minitawece şadoniciwaşa. Odaa dağaxa mele me jemaanaga niğina eledi oko anodaagejinaşa me idinemaanaga, aliciagi niğina me jalecaşa ejedi maditaşa nameeja Aneotedođoji me idinilakidenägege leegodi şobeyaceğeco, codaan niğina me jiboonağatalo eletidi şoboonaşa.”

³⁴ Jesus nadi niğijo niiğaxinaşanaga ane diiğaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés mida lixakedi niğijo me igidi. Odaa Jesus meeteta, “Ja domaşa şadigomi Aneotedoğoji me iiğe şadaaleğena.” Niğidiaağıdi naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa aqaleegica anabo laaleğena me ige me dineetalo.

*Jesus digikatetece Niğicoa ane nimonyatedoğowa Aneotedoğoji
(Mateus 22.41-46; Lucas 20.41-44)*

³⁵ Niğijo Jesus me diiğaxinaşa minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja nigetediniwace niğijo oko, meetediogi, “Niğijoá niiğaxinaşanadi anodiiğaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés, igame leegodi moyakadi modi Niğicoa Aneotedoğoji ane niğe mokexaa ida aneetege licoğegi Davi? ³⁶ Igaataşa Liwigo Aneotedoğoji eo Davi me dotaşa niğijo negee, ‘Inoenogodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi, “Anicootini iwai ibaşadi nigepaa iğeke inatawece şaneloğododipi”.

³⁷ Ijaagijo Davi meetalo, ‘Iniotagodi’. Enige igamigodaaggee Niğicoa Aneotedoğoji ane nimonya me yakadi mokexaa ida aneetege licoğegi Davi?” Niğijo noiigi-nelegi eliodi moyemaa niğijoa lotaşa Jesus.

*Jesus yalağate niğijoa niğaxinağanadi anodiğaxinagatece lajoinaganegeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Lucas 11.45-53; 20.45-47)*

³⁸ Jesus niğaxitediniwace oko, odaa meetediogi, “Anidakitiogi niğijoa niğaxinağanadi anodiğaxinagatece lajoinaganegeco Moisés! Igaataşa lemaanigi me ewaligitibigiwaji modinixotinigi toonicogo ocağatasa ane lowoodaşagi niğina oko şonegaga owotibige monicetibigiwaji coda modeemitetibige miditaşa licoogadi oko. ³⁹ Lemaanigi monicotelogo nibaancotedi niğina oko şonegaga midiwateraşa niiakanagaxiidi, coda midiwateraşa nibaancotedi niğina oko anoiweniğide miditaşa naloço. ⁴⁰ Coda oibanootece ligelatedi coda ane nepilidi niğinoda wajekalodipi, coda onowo niğina mocagatasa moyotaganegē Aneotedoğoji. Joaniğidaa leegodi Aneotedoğoji micota melodi me iloikatiditedibigiwaji.”

*Aca wajekalo yajigotalo Aneotedoğoji icoatawece niğicoa ninyeelo ane yopotibige
(Lucas 21.1-4)*

⁴¹ Jesus nicotedi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi ipegitetege nağajo iwokodaşaxi nelegi aneitice niğina oko moyokoletinigi ninyeelo anoibootalo Aneotedoğoji. Iwi anodaaggee niğijo oko moyajigo ninyeelo. Eliodi oko ane liicotedi oyajigo owidi dinyeelo. ⁴² Odaa niğidiaşidi jağacicötö aca wajekalo madewete, odaa ja yokoletinigi nağajo iwokodaşaxi iniodataale beexotedi. ⁴³ Odaa Jesus jeğeniditediogi niğijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Ejitağawatiwaji nağada wajekalo madewete yajigo caticedi niğina eledi oko anoyajigo. ⁴⁴ Leeğodi niğina eledi oko oyajigo ninyeelo ane doğoyopotibige, pida nağajo wajekalo başa yajigo ijoatawece ninyeelo, ane domaşa yopotibige me dinoojetetibige ane yeligo.”

13

*Jesus yalağate moyojiketini Aneotedoğoji ligeladi
(Mateus 24.1-2; Lucas 21.5-6)*

¹ Niğijo Jesus naşa doletedibige me noditedice Aneotedoğoji ligeladi, anigepidiğica niğijo anodiotibece meetalo, “Goniğaxinoğodi, digawini niğinoa wetiadi nelecoli minitaşa niğini diimigi! Coda digawini niğica me libinienigi Aneotedoğoji ligeladi!”

² Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Nağanati niğini diimigi-nelegi? Anigida noko otağanitece wetişa dipeteloco eledi minitaşa niğini diimigi, onanikatedini idiwatawece.”

*Jesus yalağate micota minoa ane dakaketogodomi
(Mateus 24.3-14; Lucas 21.8-19)*

³ Jesus idiaağitedice minitaşa niğijo lojotaşadi ane liboonaşadi “Lojotaşadi Oliveira” nicotedi, dilokotetege Aneotedoğoji ligeladi. Idiaağitedice oniniwatece, odaa joğototalo Pedro, Tiago, João ijaa André. Odaa joğoige, moditalo, ⁴“Anatematiitogowa niğica noko nigoyojiketini Aneotedoğoji ligeladi. Coda igamigodaaggee Aneotedoğoji me ikee nige nipegi moyanikatini?”

⁵ Jesus jiğidaağeyatedigi me yeloğoditediogi, odaa meetediogi, “Adinowetitiwaji adığica ane şadinaalen! ⁶ Eliodi oko ane dinikeetibigiwaji, oibake Iboonagadi, odaa modi, ‘Ee Niğijo Aneotedoğoji ane nimonya.’ Odaa eliodi oko anoninaletiniwace.

⁷ Pida jinağadoiitiwaji nigajipaata layaco witidi, coda nigabodicetigi witidi, igaataşa leeditibige mina ane diniwitideğetiwage. Pida aniğicota niğica noko Aneotedoğoji me yaağadi niğina iğeo. ⁸ Igaataşa niğina noiigi dinideleğetiwage, coda niğinoa inionaga oiiğe loiigi me witidi. Coda icota me datalale iğeo owidi nipodaşa, coda eliodi

noiigi nigodi nigigi, codaan mowidi ɻoninyaco ane doide. Pida niqinoa nawikodico jiqinaaqodoejedi me nawikodico liciagi niqina odoejegi lileenaganegegi naqana iwaalo ipilege.

⁹ Pida adinowetitiwaji, igaataq a etiqadadeegeiticogi lodee niqijo lacilodi, codaan etiqadalakenitibigetiwaji midiwataq a niiakanaqaxiidi. Codaan leeqodi maniwitici, odaa etiqadadeegeiticogi lodee niqina anino a naqatetico codaan midiwataq a inionaga-loodoli moiwi anodigotaqawatiwaji. Odaa jiqidaa nigakatitiwaji madatematiitiogi niqidiwa lacilodi. ¹⁰ Pida maleedaq a yaagaditeda Aneotedoqoji niqina iiqo, leeditibigetiwaji matematitiogi inatawece niqina noiigi nibodicetedi anele anoyalagatiwa. ¹¹ Nige etiqadiwilotiwaji, odaa jegetiqadadeegeiticogi lodee niqinoa lacilodi moiwi anodigotaqawatiwaji, jinaq a qowikomataatiwaji ane alitigi qagegi maleedaq a etiqadadeegeitiwaji. Igaataq a enitece niqica Aneotedoqoji ane ikeetedaqawatiwaji me alitigi qagegi. Igaataq a niqinoa qadotaq a aicogoticogi makaamitaqatiwaji, pida icoqoticogi minitaq a Liwigo Aneotedoqoji. ¹² Icota dinioxomigipi moyajigo epaa nioxoadip i monigodi, codaan niqina eniododip oyajigo lionaga, codaan nionigipi dakapetege eliododip i, odaa oibootiobece monigodi. ¹³ Eliodi oko oyelataqadomitiwaji leeqodi maniwitici. Pida Aneotedoqoji eote midioka limedi me yewiqa miniwataq a niqina oko ane ixomaqateetedice lawikodico, codaan me deqeyamaqatice eliwaqatakanegi.

Ica nawikodigi nelegi

(Mateus 24.15-28; Lucas 21.20-24)

¹⁴ Icota manati niqica aneetece Daniel, niqijo ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide, me yalaqata niqica niwigo noenatagi aneo niqina oko ligecagaloqo, libikotanaqanaqadi ane nigodi oko. Icota moidoyatice niqica niwigo digoida ane deqelete me itice. Niqina ane yalomeqeteloco niqidiwa notaq a ele me dinoniciwaqadi me yowooqodi ane diitigilo. Nigonadi niqica niwigo, niqina oko ane ideitice nipoqigi Judéia leeditibige me daleditibigimoace odeletibigimece wetiadi nelecoli. ¹⁵ Nigica oko ane idei ditibigimedi ligeladi lelaga, ele me daqadakatio me dibatalo ane nepilidi. ¹⁶ Codaan niqica anidiaaqitice nixogotagi ele me doqopitacio minitaq a ligeladi me igota nicaapa. ¹⁷ Pida iwikodadip i waalepodi ipilaq aq a codaan eniododip i anallee oilipeq e lionaga! ¹⁸ Ele mipokitalo Aneotedoqoji me daqa ikateda meyoketege niwetaq a nige limedi me ialeticoace. ¹⁹ Igaataq a niqicoa nokododi owidi nawikodico. Niqijo Aneotedoqoji me iliidaqadi niqina iiqo codaan niqina natigide aqica nawikodigi liciagi niqicoa nawikodico anenagi. Codaan qaleeqicota eledi nawikodigi liciagi niqinoa nawikodico anenagi. ²⁰ Goniotagodi Aneotedoqoji noxopanatidi niqicoa nokododi minoa nawikodico. Daaditaq a noxopanatiditeda niqicoa nokododi, agotiqica ane yakadi me yewiqa. Pida noxopanatidi niqicoa nokododi leeqodi niqina oko ane isolatedice idioka limedi me newiqa miniwataq a.

²¹ Nigica aneetaqawatiwaji, ‘Digawini! Niqijo Aneotedoqoji ane nimonya etidoa digoina!’ ogoa migetogodi, ‘Digawini! Etidoa digoida!’ Jinaq a iwaqatitiwaji. ²² Igaataq a eliodi oko awitakagaq a icota modi me niqidaaqidoa Niqijo Aneotedoqoji ane nimonya, ogoa domigodi me niqijaaqijo niqijo anoyeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko. Odooowote godoxiceqetedi, codaan niqinoa anetiqodawelagadi moninaletiniwace oko. Codaan domaga oninaletiniwace niqina oko Aneotedoqoji ane isolatedicoace me nepilidi. ²³ Pida adinowetitiwaji! Ja jao qadeemidi maleedaq a icotalo niqinoa nawikodico anejitalo.

Lanokegi Goneleegiwa ane icoqotibigimece ditibigimedi

(Mateus 24.29-35; Lucas 21.25-33)

²⁴ Nigidiaağidi, nige ixomağatedijo niğicoa nokododi menagi niğicoa nawikodico, odaa aligege ipe, codaa me epenai ağalee datale. ²⁵ Niğinoa yetetitedi niwadetedi. Odaa Aneotedoğoji itineğe niwicidi anida nimaweneğegi digoida ditibigimedi. ²⁶ Odaa niğina oko etidadi Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Idinikatini jin-iotinece lolaadi, odaa janagi meliodi inimaweneğegi, codaa jikee mida inağatetigi liciagi Aneotedoğoji nağatetigi. ²⁷ Jiğe iniaanjotedi migoteloco inatawece niğina iiğeo moniodatece niğina oko Aneotedoğoji ane iolatedicoace me nepilidi.

²⁸ Digowoo nağana niale fiigoigo, odaa akati mowooğoti. Nige dione libiwedi, codaa laamotiidi naşa nokoloğ, odaa joğowoğotitiwaji naşa niłegi limedi ebicitedi. ²⁹ Odaa jiğidaägee nigeno niğicoa nawikodico, odaa jağakati mowooğotitiwaji naşa niłegi niğica noko moyaağadi Aneotedoğoji ligeladi. ³⁰ Ejitağawatiwaji niğina anewi. Icotece inoatawece niğinoa anejitedağawatiwaji maleedağa nigo eliodi oko ane newığa niğina noko. ³¹ Ditibigimedi inaa iiğeo icota me ma, pida yottaşa baadaşa ixomağatedice.

*Ağica ane yowooğodi niğica noko Jesus nige dopitedijo
(Mateus 24.36-44)*

³² Odaa ağica ane yowooğodi nağaca lakata oteğexaağaga niğica noko nige idopitijo. Oteğexaağaga niğidiwa aanjotedi digoida ditibigimedi ağoywooğodi, oteğexaağaga Ee, Lionigi Aneotedoğoji ajowooğodi. Pida iniokiniwateda Aneotedoğoji ane Eiodi, baga yowoogodi. ³³ Adinowetitiwaji, codaa midioka limedi me ǵadigomi codaa otağaneğeni Aneotedoğoji igaatağa ağowooğotitiwaji nigeno niğica noko. ³⁴ Niğida me Ee iciagi niğina gonelleegiwa anigo diniwijajeticogi eledi iiğeo. Odaa yajigota nağatetigi niğidiwa liimetedi, codaa yajigota oninitecibeci epaa libakedi. Odaa ja iiğe niğini nowienoğodi diimigi midiaanağa iğoadita me dinowedi. ³⁵ Enice, adinowetitiwaji, igaatağa ağowooğoti niğica noko nige idopitijo, Ee, ane iciagi niğijo ane nebi diimigi. Yakadi me ǵocidi, domige liwigo-enoale, domige niğidatege nigoi, ogoa domige naşa yelogotibige, nige idopitijo. ³⁶ Enice adinowetitiwaji amaleegaga nige aweleğegi me idopitijo, odaa ağadakatitiwaji me iote, oteğexaağaga me dagawii niğijo gabakedi ane joyatağadomitiwaji mawii. ³⁷ Niğida anejitağawatiwaji, ejitiogi iditawece iotagipi, maşaşa dinoweditibigiwaji!"

14

*Niğijo lacilodi judeutedi odoletibige nimaweneğegi moyeloadi Jesus
(Mateus 26.1-5; Lucas 22.1-2; João 11.45-53)*

¹ Aniaditibige itoataale nokododi dağa nakatio nalokegi anodita me Páscoa, codaa niğijo eledi nalokegi anodita "Lalokegi paon ane diğica labookojegi". Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo añañija niiçaxinağanadi anodiiçaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés odoletibige niğica nimaweneğegi modolicetalo Jesus moyeloadi. ² Pida modi, "Ağele me jibağatalo midi nalooğo ade jaoğatibige niğidi noiigi metiğodidelege."

*Aca iwaalo yadotigi Jesus lacilo nadokojegi
(Mateus 26.6-13; João 12.1-8)*

³ Niğijo Jesus midiaağitedice manitaşa nigotakawaana Betânia, minitaşa ligeladi Simão niğijo anijo me dawace-lolaadi. Nağaniodi, jiğigo aca iwaalo miniwataşa yadeegi aca bootawaana wetığa ane liboonağadi "alabastro". Nağajo bootawaana nolee nadokojegi ane liboonağadi "nardo". Niğijo nadokojegi ağica gaantığını lalegedi, codaa dakake loojedi. Nağajo iwaalo noyaağadi nağajo bootawaana, odaa ja yadoteloco Jesus lacilo niğijo nadokojegi. ⁴ Ica oko anidiaağitice anonadi oyelatema, odaa dinotaganeğe, modi, "Igame leeğodi me yame ida nadokojegi? ⁵ Ağoniaağeyaa niğida nadokojegi loojedi caticedi miniwatadağani taalia beexotedi (abotege loojedi onidateci nicaağabi

me jibaaga), oditaaga yajigotiogi niçinoa madewetedi niçidiwa dinyeelo owidi.” Odaa joçoyapetege naçajo iwaalo.

⁶ Pida Jesus meetediogi, “Ikanitiwaji naçani iwaalo! Igame leeçodi manapeteçenitice? Eotomi niçica nibakedi libinienigi. ⁷ Igaataga niçinoa madewetedi idioka limedi mina makaamitaçatiwaji, odaa akati me axawanitiogi nigemaani. Pida Ee baadiçidioka limedi minaaçejotice makaamitaçatiwaji. ⁸ Naçani iwaalo eo niçica ane yakadi meo. Enagi maleedağa ideleo nenyagadi yolaadi monalitini. ⁹ Ejitagawatiwaji niçina anewi. Niçina moyatematitedibece niçinoa nibodicetedi anele aneetici inatawece iigo, oyatematitibece niçida aneotomi moyalaçatibige naçani iwaalo.”

Judas dinilakidetege niçijo lacilodi judeutedi me yajigo Jesus

(Mateus 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Judas Iscariotes niçijo anida aneetege niçijo dooze anodiotibece Jesus igo yotaganege niçijo anoiige sacerdotitedi me dinilakidetege me yajigo Jesus. ¹¹ Odaa eliodi me ninitibigiwaji noçowajipa ane ligegi, odaa joçodinilakidetege moyedia. Odaa Judas jiçidaa dinanatigi me doletibige niçica nimaweneçegi me yajigo Jesus.

Jesus ijaçijo anodiotibece oyeligo liweenigi nalokegi Páscoa

(Mateus 26.17-25; Lucas 22.7-14, 21-23; João 13.21-30)

¹² Niçijo odoejegi noko nalokegi ane liboonaçadi “Paon ane diçica labookojegi”, niçijo judeutedi onigodi waxacocoli me odinenyagaditege moyoe liweenigi nige naktio nalokegi Páscoa. Niçijo noko niçijo anodiotibece oige Jesus, moditalo, “Igamemaani meitice me joenaga çoweenigi lajo Páscoa?”

¹³ Odaa Jesus ja iiçé itoataale niçijo anodiotibece, meetediogi, “Emiitiwaji nigotaşa, odaa akapetege çoneleegiwa ane yoyaçadi leo ane nolee ninyogodi. Odaa iwitecetiwaji lowidi niçijo çoneleegiwa. ¹⁴ Nige dakatiwece diimigi, enitatiwaji niçini ane nebi diimigi, ‘Goniçaxinogodi godiçe me jigikanagatigi ane diçetigi ica godicoogadi aneitice me jelicaşa liweenigi nalokegi Páscoa me ligiwepodi anodiotibece.’ ¹⁵ Odaa ikeetaçawa godicoogadi nelegi ditibigimedi dalaçate diimigi. Niçini godicoogadi jaigo, codaan idiva inoatawece ane jopooçatibige. Odaa oenitiwaji çoweenigi lajo nalokegi Páscoa.”

¹⁶ Odaa niçijo itoataale anodiotibece jiçigotibeci, odaa joçoyakadi ijoatawece niçijo aaneetediogi Jesus. Odaa joçoyoe ica liweenigi Páscoa.

¹⁷ Niçijo naça dawike, Jesus jiçicotedio minitaşa niçijo diimigi lixigaçawepodi niçijo anodiotibece. ¹⁸ Odaa eçidaaçee me niodaşa maditaşa nameeja, Jesus meetediogi,

“Ejitagawatiwaji niçina anewi, ini niçina akaamitiwaji anadigiwani, idajigotiogi ineloçododipi.” ¹⁹ Odaa jiçidaa diiticogi magecaçgalodipi, codaan oninitecibeci ige Jesus, meetalo, “Domige ee çadajici? Ejidaga jakadi daşa çadajici!” ²⁰ Odaa Jesus meetediogi,

“Niçini ane ititinigi nipaon liwagedi midataşa çodokoladi niçina akaamitiwaji anakaami igiiwepodi, jiçinia idajigo. ²¹ Lotaçanaçaxi Aneotedogoji yalaçatiwa, Ee, Çoneleegiwa ane jicçotibigimece ditibigimedi, me leeditibige me ideleo. Pida nagoodi niçini çoneleegiwa ane idajigotiogi ineloçododipi, Ee, Çoneleegiwa ane jicçotibigimece ditibigimedi. Ejimetaşa daçaxa meletema niçini çoneleegiwa daaditigicata menitini!

(Igaataga Aneotedogoji eliodi me iloikatidi niçini çoneleegiwa.)”

Ica owidijegi liweenigi Goniotagodi

(Mateus 26.26-30; Lucas 22.15-20; 1 Coríntios 11.23-25)

²² Niçijo maleeqidaaçee me niodaşa, Jesus dibate ijo paon, odaa diniotagodete Aneotedogoji leeçodi niçijo paon. Naça ninoketedini niçijo paon, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece. Odaa meetediogi, “Nee, abaategetiwaji! Niçidi paon jiciaceketegi yolaadi.” ²³ Niçidiaçidi odaa jaçaga dibate aca goopa ane nolee viinyo. Naça diniotagodete Aneotedogoji, odaa ja yajigotediogi naçajo goopa ane nolee viinyo, odaa ijotawece owacipeta niçijo viinyo. ²⁴ Odaa Jesus meetediogi, “Niçida viinyo

jiciaceeketege yawodi ane inadooqodi leegodi eliodi oko. Odaa Aneotedoqoji jiçida gela nimaweneqegi me dinilakidetetege niçina oko leegodi me inadooqodi yawodi.

²⁵ Ejitaqawatiwaji niçina anewi. Ağalee jacipe niçida viinyo nigepaaqicota me iiçé Aneotedoqoji laalegenali niçina oko, odaa micataça daga jacipeta gela latopagi viinyo.”

²⁶ Naga nigotiniwace me nigaanaqanaga, moigaa onatecijioa Elaco Davi, odaa ja noditicoaci, jiçigotibeci minitaça lojotaqadi ane liboonaqadi “Lojotaqadi Oliveira”.

*Jesus eote leemidi Pedro iditawece niçijo anodiotibece icota me ilaagitibece
(Mateus 26.31-35; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)*

²⁷ Jesus meetediogi niçijo anodiotibece, “Inaaqina niçina enoale, akaamitaweceti-waji adikani, igaataça diniditeloco maditaça lotaqanaqaxi Aneotedoqoji ane yalagate Aneotedoqoji, niçijo mee,

‘Jeloadi niçini nowienogodi waxacocoli,
odaar niçidiwa waxacocoli ilaagitiwaji.’

²⁸ Pida nigidiaqidi nige idewiqatace, ejigo qadodoetiwaji miditaça nipoqigi Galiléia.”

²⁹ Pida Pedro meetalo, “Icaaqica nige inatawece etiqadikani, pida ee baadaça qadikani!”

³⁰ Odaa Jesus meeteta, “Ejitaqawa niçina anewi. Inaaqina niçina enoale, aniqicatibige daga itoataale manoe okogokoodi, odaa itoatadiqida meni me daqadowooqoti.”

³¹ Pida Pedro dinoniciwaqaditibece me igidi, mee, “Ica degeji me daga qadowooqoti, icaaqica nige leeditibige makaami yemaqawa, ja idigo makaami yemaqawa!” Odaa ijotawece niçijo eledi anodiotibece idaagoyatigi ligegi.

Jesus yotaganege Aneotedoqoji midiwataça nawodigijedi nialeli “oliveira” ane liboonaqadi Getsêmani

(Mateus 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Jesus ijaaqijo niçijo anodiotibece igotibeci midiwataça nawodigijedi nialeli “oliveira” ane liboonaqadi Getsêmani. Niçidiaqidi meetediogi, “Inaaqoni anicootini-wacetiwaji, ejigo jotaqanege Aneotedoqoji.” ³³ Başa yadeegi lixigaqawepodi Pedro, Tiago ijaa João. Odaa jiçidaa diiticogi meliodi magecaqalo, doitedibece, codaa me doqowikomata. ³⁴ Odaa meetediogi, “Catiwedi yaaleqena eliodi me Ee agecaqalo, ane jeemitetece liciagi niçina daantaça doletibige me ideleo. Inaaqonitiwaji, codaa adinoweti.”

³⁵ Odaa jiçigoawaanigi odoe, odaa ja yamaqatedinigijo lokotidi, odaa dipokote Aneotedoqoji dokaaga yakadi me yatamaqateetetege naqaca lakata niçicoa lawikodico. ³⁶ Odaa Jesus mee, “Eiodi yemaanigi, akati mawii okanicodaqica. Nigemaani adatamaqateenitege niçicoa yawikodico ane leeditibige me jixomaqateetedice! Pida jemaa me jao niçica anemaani, idigida aqinokinoa niçinoa ane emaga jemaa me jaote.”

³⁷ Niçijo naqa dopitetege niçijo itoatadiqida anodiotibece, odaa enotediogi me niotaqateloco, odaa meeteta Simão Pedro, “Simão, iote? Ağakati madinoweti oteqexaaqaga onaniteci lakata? ³⁸ Adinowetitiwaji, codaa otaqaneqeni Aneotedoqoji me daga abataa nige dineetaqawa Satanás. Igaataça begemaani mawitiwaji niçina Aneotedoqoji ane yemaa, pida aqica qadoniciwaqatiwaji.”

³⁹ Jesus ja yetecetacedicoace niçijo itoatadiqida anodiotibece, odaa jiçigotace yotaganege Aneotedoqoji yopilagateetedeloco ijaagijoatace niçijo a ne lotaqate. ⁴⁰ Naga dopitacedijo miditaça niçijo anodiotibece, odaa jegenotacediogi me niotaq. Leeqodi eliodi me liotaq, codaa aqoyakadi me noleticoace. Odaa aqoyowooqodi niçica anoyatigi ligegi moyotaqanege Jesus.

⁴¹ Niçidiaqidi Jesus jiçigotace yotaganege Aneotedoqoji. Niçijo naqa itoatadiqida me dopitacediogi niçijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Egiotetiwaji, egidaaqee manipenitiniwace? Jaqabotiwiwaji! Naqaca inilakata me jawikode ja niqeqi micoteloco.

Jegetidajigotiogi libaaqadi niçijo a goneleegiwadi abeyacaqaga, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ⁴² Adabititiniwacetiwaji, jopilaqa! Digawini! Etina jejenagi niçijo ane idajigotiogi inelogododipi.”

Jesus diniwilo

(Mateus 26.47-56; Lucas 22.47-53; João 18.3-11)

⁴³ Eşidaaqeeteda me dotaqa Jesus, odaa jiçicotalo Judas niçijo anida aneetege niçijo anodiotibece Jesus. Lixigaqawepodi eliodi oko liqexedi niçijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo a niçijo a niiqaxinaqanadi anodiiqaxinagatece lajoinaqanegeco Moisés, ijaa niçijo laxokodi lacilodi niçijo noiigi. Niçijo noiigi-nelegi onigoetigilo nodaajoli-ocagatedi inaa neboli. ⁴⁴ Niçijo Judas ane yajigo Jesus maleediqcotalo, ja yelogodi ica anodaagigotalo me ikee Jesus. Odaa meetiogi, “Niçica goneleegiwa ane inapicoço jiçidaaqidoa niçijo a anoleetibigliwaji. Odaa abaatalo, adeegitettiwaji maniwilo.”

⁴⁵ Odaa Judas jiçigo dowicetelogo Jesus, odaa meetalo, “Iniiqaxinoğodi, iniiqaxinoğodi!”, odaa ja napicoço Jesus. ⁴⁶ Odaa joğodibatalo Jesus, joqoniwilo. ⁴⁷ Pida ganigepidiçica niçijo anidiaagi midoataqa nixigitice lodaajo-ocagataqa, odaa ja yakagiditice napaagate niçijo liotagi niçijo lacilo-sacerdotitedi. ⁴⁸ Odaa Jesus meetediogi niçijo noiigi anodibatalo, “Managitiwaji adiwilo anadeegi şadodaajoli, ganeboli micataga daqa Ee goneleegiwa agopeloagi. ⁴⁹ Owidi nokododi idiaaqejotice minitaga Aneotedoçoji ligeladi, jiniqaxitiniwace noiigi, pida aqadiwilotiwaji. Pida natigide jiçicota aneeta lotaqanaqaxi Aneotedoçoji.”

⁵⁰ Odaa ijotawece niçijo anodiotibece joqoika aqaleeqica mowote, ja daleditibige.

⁵¹ Onini ica lioneega ane diotibece Jesus. Onadi me dinilipaditigi niçelate me yapogoditini lolaadi. Odaa joqodoletibige modibata domogoniwilo. ⁵² Pida yaladi naçajo niçelate, odaa jegelodi mokijotani.

Oyadeegi Jesus lodee niçijo a seteenta lacilodi niçijo noiigi

(Mateus 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.13-14, 19-24)

⁵³ Odaa joqoyadeegitedicogi Jesus minitaga diimigi-nelegi ligeladi niçijo lacilo-sacerdotitedi. Ja dinatecoqotee niçijo anoiige sacerdotitedi, codaa me niçijo a lacilodi noiigi judeu ijaagijo a niçijo a niiqaxinaqanadi anodiiqaxinagatece lajoinaqanegeco Moisés. ⁵⁴ Pedro diotece Jesus pida leegitalo me yetecetedice, odaa ja dakatiwece miditaqa niogó niçijo diimigi-nelegi ane liqeladi niçijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa ja nicotini liwigotigi niçijo a niotaka liniogotibece noledi maçaga dinito. ⁵⁵ Niçijo anoiige sacerdotitedi codaa mijotawece niçijo a seteenta lacilodi judeutedi odoletibige gaantiqijo ane yakadi anigetigida ane leeğodi modinanimaqatalo Jesus domogowotibige doqodiigenatakatalo moyeloadi. Pida aqica anoyakadi. ⁵⁶ Eliodi oko owote liwitakeco moyalaqatalo Jesus, pida niçicoa lotaga aqica ane niwoditema.

⁵⁷ Odaa onijo ica oko ane dabiditiniwace, odaa ja niwitakaqa, modi, ⁵⁸ “Jajipaqaqatalo me yalagate me yaqadi niçini Aneotedoçoji ligeladi ane loenatagi goneleegiwadi, odaa nige itoatadiqida nokododi, odaa jegeotace eledi diimigi ane daqa loenatagi goneleegiwadi.” ⁵⁹ Pida oteqexaagaga niçijo notaqa ane domogowote modakapetege Jesus aqoniwoditema.

⁶⁰ Odaa niçijo lacilo-sacerdotitedi ja dabiditi liwigotigi niçijo oko, odaa ja ige Jesus, meetalo, “Aqica qagegi? Amiinoa icoa lotaga idowi a goneleegiwadi modakapetaqagi?”

⁶¹ Pida Jesus aqica gaantiqini ligegi. Odaa niçijo lacilo-sacerdotitedi ja igetace Jesus, meetalo, “Domige naqakamaqakaami Niçicoa Aneotedoçoji ane niige me şodatamaqateetege şodaxakawadi, Lionigi Niçijo a ne joqeeqatalo?” ⁶² Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Jegeemegee. Codaa akaamitawecetiwaji icota madati me idicotini liwai libaaqadi Aneotedoçoji anida eliodi nimaweneqegi. Codaa icota madatitiwaji, Ee,

Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, nige jiniotinece lolaadi jicoğotibigimece ditibigimedi.”

⁶³ Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi ja yaağadi niğijoa lowoodi diletibige Jesus dağa dotağatibige Aneotedoğoji, mee, “Ağalee jopooğatibige eldi oko ane nelogoditoğowa ane libatiigi. ⁶⁴ Jağajipaatalotiwaji niğijoa lotaşa me dotağatibige Aneotedoğoji. Amiida ica anakatitecetiwaji?” Odaa ijotawece ja nilaagedi Jesus coda modi me leeditibige moyeloadi. ⁶⁵ Odaa joniğica niğijo oko jiğidaağoyatedigi Jesus monawaalededice. Coda onibatoo latobi Jesus monalaketedibige, odaa moditalo, “Iwela! Amiijo ica ane ǵadalakeni?” Odaa niğijoa nowienoğododi eldi onalaketedibige maleedoğoyadeegiteda.

Pedro mee me diğicoateda me yowoogodi Jesus

(Mateus 26.69-75; Lucas 22.54-62; João 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Niğijo Pedro maleeqidiaağitice miditaşa niogó niğijo ligeladi niğijo lacilo-sacerdotitedi, odaa jiğicota aca awicije liota niğijo lacilo-sacerdotitedi. ⁶⁷ Pedro idiaağitice liniogotibece noledi dinito. Nağajo awicije naşa nadi Pedro, iwita, odaa mee, “A-aami eldi idiaağ-o-oonitice mioataşa Jesus, niğijoa Nazareeno.”

⁶⁸ Pida Pedro me dotaşa mee me diğica me dinadeegitibige Jesus, odaa mee, “Otegexaağaga jowoogotawaanigiteda niğicoa goneleegiwa anenitalo.” Odaa jiğigo midatasşa lapoagi niogó niğijo diimigi. Odaa jağanoe okoğokoodi. ⁶⁹ Odaa aca eldi niota naşa nadi Pedro niğijo aneitice. Odaa nağajo niota meetiogi niğica oko anodipegitge, “Niğida aaginaşa eldi do-ootibece Jesus.” ⁷⁰ Odaa Pedro meetace me dağa diotibece Jesus.

Naşa leecawaanigi, niğijo oko anodipegitge moditaca Pedro, “Ejimewi makaami niğijo ane-diotibece, igaataşa yeloğو micoğiticogi nipodigi Galiléia, leeğodi ǵadotağanagawa niğina oko ane icoğoticogi digoida Galiléia.” ⁷¹ Pida Pedro jiğidaa dinanatacigi me dotaşa, mee, “Jemaa Aneotedoğoji me idiloikatidi nige degejitece anewi! Igaataşa ewi meji me dağa jowoogoditeda niğicoa goneleegiwa ane ǵadalakitalotiwaji.”

⁷² Odaa niğijo okoğokoodi jağanoetace. Odaa Pedro ja nalağatibige niğijoa ane lotaşate Jesus, niğijo meeteta, “Maleedaşa itoataale manoe okoğokoodi, odaa itoatadığida meni me dağadowooğoti.” Niğijo Pedro naşa yowo niğijoa Jesus lotaşate, odaa eliodi magecağalo, codaan noe.

15

Jesus oyadeegite lodox Pilatos, ninionigi-eliodi romaanotedi ane iiğe iditawece nipodigi Judéia

(Mateus 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)

¹ Niğijo naşa yeloğotibige, odaa niğijo anoiğe sacerdotitedi odinatecoğoteetege niğijoa laxokodi lacilodi judeutedi ijaağijoa niğijoa niığaxinaganadi anodiiğaxinagaćece lajoinağaneğeco Moisés. Odinilakidetege niğijoa eletidi seteenta lacilodi noiigi judeu. Odaa joğoigoetedi Jesus, joğoyadeegi igotibeci moyajigotalo Pilatos, niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi ane iiğe niğidi nipodigi Judéia. ² Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, “Nağakamağakaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Odaa Jesus naşa igidi, meeteta, “Analiki niğida ane alitigi ǵagegi.” ³ Niğijo anoiğe sacerdotitedi eliodi modotağatibige Jesus me domogowotibige me odinanimağatalo lodox Pilatos. ⁴ Odaa Pilatos ja getace Jesus, meetalo, “Ağica anigetiğida ǵadopilağatagiogi? Digawini, eliodi modotağatibigağı, odinanimağatağawa.” ⁵ Pida Jesus ağica gaantokaağida ligegi, odaa Pilatos eliodi me yopo.

*Odiigenatakatalo moyeloadi Jesus
(Mateus 27.15-26; Lucas 23.13-25; João 18.39-19.16)*

⁶ Niçina me nakatio lalokegi Páscoa, Pilatos ligilegegi me ikatema niçidi noiigi judeu onidateci niwilogojegi, niçica anepaağodipokotibige niçidi noiigi. ⁷ Odaa onini ica niwilogojegi ane liboonağadi Barrabás. Barrabás icaağicoa lokaagetedi dini-wilotibigiji leeğodi me nidelegetiniwace romaanotedi ane niijenatakanağa, codaa daije. ⁸ Niçijo noiigi-nelegi dinatecoğotee, odaa jiğidaağoyatigi modipokota Pilatos niçica ane ligilegegitibece meo. ⁹ Odaa Pilatos igidi, meetiogi, “Emaanitiwaji me jikatedağadomitiwaji ninionigi-eliodi əgədoiigi judeutedi?” ¹⁰ Pilatos eote niçijoa lotaşa leeğodi yowooğodi niçijo anoiige sacerdotitedi moyajigo Jesus leeğodi monocetema.

¹¹ Pida niçijo anoiige sacerdotitedi idioka limedi moyoniciwagaği niçica noiigi modipokota Pilatos me daşa ikatedice Jesus, pida odipokota mijapaga ikatice Barrabás. ¹² Pilatos ja nigetaciniwace, meetiogi, “Enice, amiida anemaani mejigotalo niçidoa şoneleegiwa ane alitedigitiwaji me ‘Ninionigi-eliodi judeutedi?’”

¹³ Odaa niçijo noiigi napaawağateloco, modi, “Otonitedeloco nicenağanağate meloati!” ¹⁴ Odaa Pilatos ja nigetaciniwace, meetiogi, “Pida amiida ica loenatagi ane beyagi?” Odaa jeğepaanaşa napaawağateloco, modi, “Otonitedeloco nicenağanağate meloati!”

¹⁵ Pilatos yemaa me yocağaneğe niçidi noiigi. Odaa joanığidaa leeğodi me ikatema Barrabás, odaa ja diiğenatakatalo monalaketedibige Jesus, yajigo midiwataşa iodağawadi moyototedeloco nicenağanağate moyeloadi.

*Niçijoa iodağawadi oyametibigo Jesus
(Mateus 27.27-31; João 19.2-3)*

¹⁶ Odaa niçijoa iodağawadi jogoyadeegi Jesus catiwedi niçijo diimigi-nelegi, ligeladi niçijo lacilo romaanotedi, odaa ijoatawece niçijoa iodağawadi dinatecoğotee. ¹⁷ Odaa jogonixomeğetedinigi Jesus aca caapa lixagotoğogo, liciagi nicaapa niçinoa inionaga-eloodoli. Odaa joğowo lale odatika lalepiğigo moyoe, odaa jogonixotinece Jesus lacilo. ¹⁸ Odaa jiğidaağoyatedigi moyame, modi, “Niçidoa ninionigi-eliodi judeutedi!” ¹⁹ Odaa onaxacoğotice lacilo, oyatitalo laxacogonağadi, onawaletedice, codaa moyamağatedini lokotidi lode, onowo moiweniğide. ²⁰ Niçijo noğoika moyametibigo, odaa joğonoşa nağajo nicaapa lixagotoğogo, odaa jogonixomeğetacedinigi niçijoa epaa lowoodi. Odaa jogoyadeegi moyototedeloco nicenağanağate moyeloadi.

*Oyototedeloco Jesus nicenağanağate moyeloadi
(Mateus 27.32-44; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)*

²¹ Niçijo maleeqidaa diiticogi migotibeci minitaşa lojotaşadi, odaa joğodakapetege ica şoneleegiwa ane liboonağadi Simão anelatibige nigotaşa Cirene. Simão eliodi Alexandre ijaa Rufo, icoğoticogi nipodigi, ığotibeci nigotaşa Jerusalém. Odaa niçijoa iodağawadi joğoiedegetege Simão me yoyağadi nağajo licenağanağate Jesus. ²² Odaa jogoyadeegitedicigi Jesus minitaşa lojotaşadi ane liboonağadi Gólgota (ane diitigi “Aneitice şodacilo libitaka”.) ²³ Odaa niçidiaağidi domoşoyajigotalo Jesus me wacipete viinyo awatege ica mirra ane yaağaditice niçina ane jileenaşa, pida awacipete. ²⁴ Odaa niçidiaağidi joğoyototedi Jesus maditaşa nağajo nicenağanağate. Odaa noğodinawalacetigi niçijoa Jesus lowoodi, oiwi niçica anepaşa dinetetece me yakadi oniditecibeci lowoodağagi. ²⁵ Onaca noove lakata me nigoitijo niçijo noğoyototedi Jesus madataşa nicenağanağate. ²⁶ Diniditeloco niçica ane leeğodi moyeloadi Jesus, oiditeloco taaboa ditibigmədawaanigi lacilo, iwoteloco,

“NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”

²⁷ Codaa niçijoa iodağawadi aağaga oyototedi itoata agopeloşa midoataşa ele-tidi nicenağanağatedi. Onijoteci oidoyatice liwai libaağadi Jesus, odaa ica eledi

agopeloagi oidoyatice eledi liwai diqetegi nimagijegi. ²⁸ Odaa jiqidaaqee micotece niqijo aneetece Aneotedoqoji lotaganagaxi, niqijo negee, “Anodigotaqawa owo liciagi niqijo agopeloaga.”

²⁹ Niqijo oko anidiaaqigotinece midoataqa onalomegetedice. Codaa oyabale inoa lacilodi, modi, “Aidiiga! Geemeni me domaga ojikeni ligeladi Aneotedoqoji, odaa domaga adabitegenitacini catiwedi itoatadigida nokododi. ³⁰ Jaqabo mawikodee, axotitice naqada qadicenaqanaqate!”

³¹ Idaagee magaga oyalomege niqijo anoiige sacerdotitedi, ijaaqijo a niqijo niigaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés. Odaa dinotaqanegetiwage, modi, “Eote niqijo eledi oko me newiqatace, pida ayakadi mepaa dinewikatidi.” ³² Odaa moditalo Jesus, “Akaami ane eni Aneotedoqoji me godimonyaa me godatamaqateenitege godaxakawadi, akaami ane eni makaami ninionigi-eliodi godoiigi Israel, adaxotiti niqina natigide naqada qadicenaqanaqate bidige jakataqa me jinataqa, codaa me qadadiwaqategegi!” Codaa me niqijo itoataale agopeloaga anaqagoyototiniwace midoataqa nicenaqanaqatedi aaqaga oyalomege Jesus.

Lemegegi Jesus

(Mateus 27.45-56; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

³³ Niqijo naqa yaxogo-noko, ja nexocaga inatawece iigo, odaa nexocaga negepaa iniwatadaqani lakata me gocidi. ³⁴ Niqijo naqa iniwatadaqani lakata me gocidi, odaa Jesus igedi me dapaawe, mee, “Eloí, Eloí, lemá sabactani?” (Niqidiwa lotaga amina anejinaqa “Inoenogodi, Inoenogodi, igaamee me daqadiaaqica mawiitigij?”)

³⁵ Anigepidigica niqijo oko anidiaagitice owajipatalo niqijo lotaga Jesus, odaa modi, “Digajipaatalo! Dapaawetedigi Elias!” ³⁶ Odaa onijoteci niqijo anidiaagitice midoataqa walokodi, odaa itiminatidi niqijo litikonaganagadi midataqa niqijo viinyo ane daqa dakake loojedi. Odaa ja dabitegetibigimece Jesus me domegeo me ilibiterece. Odaa mee, “Alotacaliita! Jemaa me jiwinaga Elias nigenagi noqatedice madataqa naqada nicenaqanaqate.”

³⁷ Odaa Jesus dinigetaqateetace me dapaawe, odaa ja yeleo. ³⁸ Onada minitaqa Aneotedoqoji ligeladiaca lipegetege ane noxoco niqijo diimigi-le ane ijokijoateda Aneotedoqoji mida aneetetege. Naqajo lipegetege daawidigidicetigi liwigotigi ditibigimedi negepaa natinedi. ³⁹ Idiaagitice lodoe licenaqanaqate Jesus ica jajeentegi. Niqijo naqa nadi anodaageeteda Jesus me dapaawe codaa anodaageeteda me yeleo, odaa mee, “Niqidoa goneleegiwa dicewi me Lionigi Aneotedoqoji.”

⁴⁰ Onaqaqa idiaagiticoaci ica iwaalepodi pida leegitiogi moiqoaditalo. Liwigotigi niqijo iwaalepodi ani naqajo anodita Maria Madalena, Salomé, ajaa Maria ane eliodi José, ajaa Tiago ane niloxooxegi. ⁴¹ Niqijo Jesus maleegidiaqitedice nipodigi Galiléia, niqidi iwaalepodi odiotibece oyaxawa. Onidiaqaga itice ica eliodi eledi iwaalepodi ane lixigaqawepodi maleekokigoteda Jesus manitaqa nigotaqa Jerusalém.

Nogonaligitini lolaadi Jesus

(Mateus 27.57-61; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Niqijo noko maleedaqa nakatio saabado, noko nogodinoweditge ica lalokegi Páscoa. Naqa gocidi, jiqicotio José anelatibige nigotaqa Arimatéia minitaqa Pilatos. José goneleegiwa anele, lokaqetedipi me nibaaga niqijo seteenta lacilodi judeutedi. Ja walitege niqica noko Aneotedoqoji nige iige laalegenali niqina oko. José abo laalegena migo dipokota Pilatos Jesus lolaadi. ⁴⁴ Pilatos yopo niqijo naqa dibodicetibige Jesus naqa yeleo. Odaa jegenidita niqijo jajeentegi me ige domigewi naqa leecawaanigi me yeleo Jesus. ⁴⁵ Niqijo jajeentegi naqa yelogodita mewi, odaa Pilatos ja ika José me yadeegi Jesus lolaadi. ⁴⁶ José dinoojeteta aca lipegetege lapacogogo, odaa ja noqa Jesus lolaadi madataqa nicenaqanaqate, odaa ja ilipaditigi Jesus lolaadi naqajo lipegetege.

Niğidiaağıdi ja yadeegiticogi Jesus lolaadi midatağa ica ane gela moigodi lawimağajegi-wetişa. Odaa José ja noxoco yatita aca wetişa nelegi me noxoco. ⁴⁷ Idiaağiticoaci moiwi Maria Madalena ajaa Maria ane eliodo eledi José. Odaa onadi niğijo anoyatice lolaadi Jesus.

16

Jesus naşa yewiğatace

(*Mateus 28.1-8; Lucas 24.1-12; João 20.1-10*)

¹ Niğijo naşa ixomağatijo saabado, odaa Maria Madalena, Salomé ajaa Maria ane eliodo Tiago joğodinoojetetalo nadokojetedi me domoğoyatita Jesus lolaadi. ² One nigoitijo niğijo odoejegi noko semaana, aligege ja doletibige me nodi, odaa jiğigotibeci midatağa lawimağajegi-wetişa anoyatice Jesus lolaadi. ³ Naigatece ja dinotağaneğetiwage, modi, “Amigetijo ane noğowatogodomi nağajo wetişa nelegi ane noxoco niğijo wetişa-lawimağajegi?” ⁴ Odaa jiğidaağee me dinotağaneğe igaataşa nağajo wetişa dağaxa me nelegi. Pida niğijo naşa icotiobece, noğowiwa, odaa jogonadi nağajo wetişa nelegi jogonogaticogi midatağa niğijo lawimağajegi-wetişa. ⁵ Niğijo noğodakatiwece niğijo lawimağajegi-wetişa, odaa jogonadi ica lioneega ane dinixotinigilo nowoodi ane yapacaga. Nicoti diğeticogi liwai libaağadi niğijo anoyatice lolaadi Jesus. Niğijo noğonadi, odaa eliodi me nawelatibigiwaji.

⁶ Pida niğijo lioneega meetiogi, “Jinaşa anawelatiwaji! Jowooğodi me domogoleetibige Jesus anelatibige nigotaşa Nazaré. Owooğoti moyototedeloco nicenagağate, odaa ja yeleo. Pida ağaleeğicoa digoina, ja yewiğatace. Digawini anoyatice lolaadi. ⁷ Pida niğina natigide emiitiwaji, eloğotitiogi niğijo anodiotibece codaan me Pedro. Enitiogi migo Jesus dinewadetedicogi digoida nipodigi Galiléia. Odaa jiğidiaağitice manatitiwaji, niğijo ane ligegitedağawatiwaji.”

⁸ Odaa ja yediişa me noditicoaci midataşa niğijo lawimağajegi-wetişa, odaa ja daleditibige, nawigicağateloco, leeğodi meliodi me doitibigiwaji. Odaa ağica gaantıgiyo anoyatematita.

Jesus dinikeeteta Maria Madalena

(*Mateus 28.9-10; João 20.11-18*)

⁹ Jesus yewiğatace niğijo naşa domiingo me nigoitijo. Odoeje me dinikeeteta Maria Madalena, nağajo anijo mijoa seete niwicidi abeyacağaga ane iticoitedice Jesus. ¹⁰ Odaa Maria Madalena jiğigo, yatematitiogi niğijo lokağetedi Jesus aneliodi magecağalodipi codaan noenagateloco. ¹¹ Odaa niğijo naşa nibodicağaa Jesus naşa yewiğatace, codaan Maria mee me nadi, açoysiwağadi.

Jesus jağaga dinikeetediogi icoa itoataale anodiotibece

(*Lucas 24.13-35*)

¹² Niğidiaağıdi Jesus dinikeetediogi niğijo itoataale anodiotibece maleeğidaa diiticogi mewaligitibigiwaji midataşa ica nipodigi wetice nigotaşa. Ica ane latopagi diniigi niğijo naşa dinikeetediogi. ¹³ Niğijo naşa dopitiobece, odaa joğoyatematitiogi niğijo eledi anodiotibece modakapetege Jesus. Pida niğijo eledi açoysiwağadi niğijo latematigo.

Jesus dinikeetediogi niğijo oonze anodiotibece

(*Mateus 28.16-20; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8*)

¹⁴ Niğidiaağıdi Jesus ja dinikeetediogi niğijo oonze anodiotibece niğijo me niodaşa. Odaa ja napeteğetediniwace leeğodi laalegenali dağaxa me dakake, codaan leeğodi me doğoyiwağadi naşa yewiğatace noğoyatemati niğijo anonadi naşa yewiğatace.

¹⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Emiitecetiwaji inatawece ane noiigi niğina iigo, atematiitedibecetiwaji nibodicetedi anele aneetici. ¹⁶ Aneotedoğoji eote gela lewığa niğina oko aneyiwağadi nibodicetedi anele, codaan leeditibige me dinilege. Pida niğina oko

ane degeyiwağadi, Aneotedoğoji bağa laagedi codaa me iloikatidi. ¹⁷ Aneotedoğoji ikee niğica nimaweneğegi, codaa eotetema loxiceğedi niğina oko anoyiwağadi. Codaa oibake Iboonağadi niğina moiticoitedice niwicidi abeyacağaga, codaa odotağatigilo eletidi isolatedi ane diğica modotağatigi niğica jotigide. ¹⁸ Nigodibatalo laketedi ane diniweneene, oğoa domige owacipeta weneeno me doğoyowoogodi, ağica ninyaagi. Nigoipeketelogo libaagatedi niğinoa eelotaginadi, odaa ja nicilağा.”

*Jesus nogopitedibigimece ditibigimedi
(Lucas 24.50-53; Atos 1.9-11)*

¹⁹ Niğijo Goniotagodi Jesus naşa ika me notağaneğetediniwace, odaa Aneotedoğoji ja yadeegitedibigimece ditibigimedi, odaa ja nicotedi liwai libaağadi Aneotedoğoji ikee mida nağatetigi. ²⁰ Odaa niğijo anodiotibece jiğigotibeci oyatematitedibece nibodicetedi inoatawece ane nipodağā. Odaa Goniotagodi yaxawatediogi, codaa meote godoxiceğetedi me ikee niğinoa latematiko anoyatematitibece mewi. Odaa jiğidaagee. (Amém.)

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ LUCAS

Lucas one dotowegi, Paulo lowoogotagi, codaan eliodi me lixigaqatibece niçijo Paulo me diniwiajetibece midiwataşa eletidi iigotedi me yelogoditedibece nibodicetedi aneetece Jesus. (Awiniteloco miditaşa Colossenses 4.14; 2 Timóteo 4.11, Atos 1.1).

Lucas aqica aneetege noiigi judeu, codaan aqicoa me nadi Jesus. Pida begeliidotibece me yotaqaneşe niçijo anodiotibece Jesus ajaagajo eliodi Jesus me diniigaxitece latematiko codaan liiğaxinaqaneğeco. Naqadi liwakate didikotibige ica şoneleegiwa anodita Teófilo, şoneleegiwa romaano anida nagatetigi.

Lucas yalaqata lanikegi Jesus neşepaaqicota moyeloadi, codaan naşa yewiğatace. Yatemati Jesus meliodi me niwikodetediniwace madewetedi, codaan wajekalodipi, inaa niçina oko iwikodadipi, inaa nigaanipawaanigi. Eledi yatemati Jesus me igotedibeci minitaşa oko abeyacagaşa me yelogoditediogi niçina natigide Aneotedoğoji me yemaa me iwilegi laaleğenali codaan me iigi anee me newişa. Lucas eledi yalaqata Jesus me yatemati natematiko anida ane iciaceeketetege me ikee Aneotedoğoji me doletibige oko ananiyatagipici.

Ane leeğodi me dinidi naqadi notaşanaqaxi (Atos 1.1-2)

¹ Iniotagodi Teófilo. Eliodi oko dinoniciwaqaditibigiwaji moiditedini niçijoa Jesus Cristo loenataka şodiwigotigi. ² Oidi niçijoa baanıçijo monamatitögowa, niçidi anonadi niçijo maleekoka dinojogotı libakedi, codaan şogoditece latematiko ane icoğotedigi miniwataşa Aneotedoğoji. ³ İgenaşa monamatitediwa niçijoa odoejedi libaketedi, odaa joanigidaa leeğodi me jakadi mele me jidikotibigaşaji, iniotagodi, ijoatawece niçijoa baanaga ixomaqatedi, ewi me ilağatedice. ⁴ Jidikotibigaşaji, iniotagodi, amaleegaga owoogotı minoatawece ewi niçinoşa niiğaxinaqaneğeco anabaatege.

Ica aanjo dibodicaxinagatece lanikegi João Batista

⁵ Niçijo Herodes, malee ninionigi-eliodi niço judeutedi, onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi Zacarias, one sacerdoti ane libakadi ligeladi Aneotedoğoji. Ida aneetege licoğegi niçijo lapo sacerdotitedi ane liboonağadi loiigiwepodi Abias. Aca lodawa liboonağadi Isabel, loiigiwepodi inaaşına sacerdotitedi. ⁶ Zacarias aniaa Isabel idioka limedi mowo ane iğenaga, codaan idokee mowo niçica ane yemaa Aneotedoğoji. Idioka limedi modeemitetibige ijoatawece ane lajoinaşaneğeco codaan me liğenatakaneğeco Goniotagodi Aneotedoğoji. ⁷ Pida aqica lionigi, leeğodi Isabel gojoloğو, codaan şogopake.

⁸ Ica noko Zacarias oneo ica ane libakeditibece minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, leeğodi icota ica noko mağaga diba. ⁹ Onowo niçica ane lakatigi niçidiwa sacerdotitedi, owi niçica anepaga dinete me yalegi ica ane liditege lanigi liciagi şonadokojegi, ane ligileğegitibece moyalegi. Odaa Zacarias jişijaa dinete me dakatiwece Goniotagodi Aneotedoğoji ligeladi. ¹⁰ Odaa eğidiaşığı Zacarias me yalegi niçica aneletege lanigi, idiaşidi ica noiigi ideiticoace we, oyotaşaneğe Aneotedoğoji.

¹¹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoğoji ja dinikee lodee Zacarias, one dabiditi liwai şobaaşadiaca nameeja anei moyalegi niçica aneletege lanigi. ¹² Niçica Zacarias naşa nadi niçijo aanjo, odaa nawela, eliodi me doi. ¹³ Odaa mee niçijo aanjo, “Jinaşadoii Zacarias! Aneotedoğoji wajipatedağawa niçijo me ipokitalo, odaa natigide şadodawa jişiccaa lionigi, odaa awii me liboonağadi João. ¹⁴ Eliodi maniniitibeci leeğodi lanikegi, codaan eliodi oko aqaga ninitibigiwaji. ¹⁵ Igaataşa şoneşegi lodee Aneotedoğoji. Awacipeta viinyo, oteşexaaşaga anigetişida şodacipaşadi ane yoniciwadi. Nigenitini, odaa ja dakatiogi Liwigoo Aneotedoğoji. ¹⁶ Odaa eo meliodi loiigi Israel odopitalo

Goniotagodi Aneotedoğoji. ¹⁷ Niğica liwigo coda me loniciwaşa liciagi Elias liwigo ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji. Aniğicatibige daga diba Goniotagodi meote ane libakeditetema Aneotedoğoji, niğidi nigaanigawaanigi yelogoditedibece latematiko Aneotedoğoji, eotibige niğina eniododipi me dağadiaa odinotigimadetege oteğexaaşaşa oidelege lionigipi, coda eotibige niğijo ane doğoyiwaşaditeda Goniotagodi Aneotedoğoji me nowookonaşa liciagi niğina oko ane iğenagatibigiwaji. Odaa jiğidaa libakedi, ilakideticoace niğidi noiigi modinoweditege lanokegi Goniotagodi.”

¹⁸ Odoo Zacarias ja ige niğijo aanjo, meeta, “Amiida ica ane jowooğoditece nigewi ida ęgagę? Igaataşa jeğeemoda oxiiğodi, coda nağajo yodawa jağaga opake.”

¹⁹ Niğijo aanjo naşa igidi, meeta, “Ee Gabriel. Idioka limedi me idejotice miniwataşa Aneotedoğoji me jibatema. Odoo idiiğe me ęadotaşanegeni coda me jelogoditaşawa niğida nibodigi anele. ²⁰ Odoo niğina natigide jağakaami aticilonaşa, coda makaami ewalogonşa, aşakati motaşani nigepaa icota noko menitini ęadionigi, leeğodi me daga iwaşatiteda yotaşa, igaataşa niğinoaa yotaşa ewi micotalo anigida noko.”

²¹ Niğijo noiigi anonibeotege Zacarias joğoyopo me leegi midiaaşı catiwedi Aneotedoğoji ligeladi. ²² Niğijo naşa noditice, aşalee yakadi me dotaşa. Odoo niğijo noiigi joğoywooğodi mica lakatigi catiwedi ligeladi Aneotedoğoji. Naşa daga yakadi me dotaşa, odoo ja yatiitiogi libaaşatedi me yotaşanege niğidi noiigi.

²³ Niğijo naşa dinelio nokododi me diba digoida Aneotedoğoji ligeladi, odoo Zacarias joğopiticogi ligeladi. ²⁴ Odoo aonığica daga leegi Isabel jiğipileğe. Odoo aona noditice ligeladi niğicoa ciinco nepenaitedi. Odoo meetigi le, ²⁵ “Joaniğidaa igotediwa Goniwaaagodi. Niğinoaa nokododi eletedomi me noğowa ibolişa lodoe eledi oko. Igaataşa idibolişa niğijo me-ee diğicata i-oonigi.”

Ica aanjo dibodicaxinaşatece lanikegi Jesus

²⁶ Niğica naşa ixomaşatedijo ciinco nepenaitedi Isabel me ipileğe, Aneotedoğoji ja iiğe aanjo Gabriel migo manitaşa nigotaşa Nazaré, nipodigi Galiléia. ²⁷ Liğetedicogi manitaşa aca awicije ane liboonaşadi Maria. Maria aona niğica me nadi şoneleegiwa, onaleekoka doletibige me lodawa ica şoneleegiwa ane liboonaşadi José, anida aneetegi licoğegi Davi. ²⁸ Niğijo aanjo niğicotra Maria, nice, odoo meeta, “Iniotagodawaana, Goniotagodi Aneotedoğoji yajigotedaşawa ęadinikegi. Aneotedoğoji yemaa meote ane dağaxa meletaşadomi. Idioka limedi me ideite makaamitaşa.”

²⁹ Maria eliodi me nawela leegodi lotaşa niğijo aanjo, coda domaşa yowotece niğica anodaa diitigilo niğijoa lotaşa, pida ayowoğodi. ³⁰ Odoo niğijo aanjo meeta, “Jinaşadoii Maria! Igaataşa Aneotedoğoji eliodi meleteşadomi. ³¹ Digawini! Icota makaami ipileğe, odoo jağanigajeetece nigaanigawaanigi, odoo awii me liboonaşadi Jesus. ³² Icota me şoneleegiwa şoneğegi, odoo idokoyatigi me Lionigi Aneotedoğoji, Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece. Goniotagodi Aneotedoğoji eote me inionigi-eliodi, digo anee licoğegi Davi. ³³ Coda idioka limedi me inionigi-eliodi ane iiğe anida aneetegi licoğegi Jacó, odoo niğica ninioxigi aşica liniogo.”

³⁴ Odoo Maria jeğeeta niğijo aanjo, “Igamodaaşee ica me yakadi? Aniğicoda daga idina-aaditege aaginaşa.” ³⁵ Odoo niğijo aanjo ja niniğodi, meeta, “Liwigo Aneotedoğoji enagi makaamita, odoo Aneotedoğoji ditibigimedeedodi ikeetedaşawa nimaweneğegi. Joaniğidaa leeğodi ęadionigi anenitini, enitini miniokiniwateda Aneotedoğoji me nebi, odoo liboonaşadi ‘Lionigi Aneotedoğoji’. ³⁶ Digowoo! Moditibece ęaditaagi Isabel me daga yakadi mica lionigi, pida natigide jiğidiwa ciinco nepenaitedi me ipileğe, digo anee noğopake. ³⁷ Igaataşa Aneotedoğoji aşica idi ane daga yakaditeda meote.” ³⁸ Odoo Maria mee, “Niğida meeyo, eeyo liota Iniya-aagodi Aneotedoğoji. Anikanitici niğica aneeteta Iniya-aagodi.” Odoo joğopi niğijo aanjo.

Maria dalita Isabel

³⁹ Naşa ixomaqatedice icoa nokododi, Maria ja dinoe, odaa ja yediigaticogi nigotaşa nipoçigi Judéia, midiwa icoa wetiadi. ⁴⁰ Naşa dakatiwece ligeladi Zacarias, odaa ja yecoaditece Isabel. ⁴¹ Isabel naşa wajipata Maria me nice, odaa nişijo nigaanigawaanigi catiwedi le ja ditineşe. Odaa Isabel ja dakatiogi Aneotedoğoji Liwigo. ⁴² Odaa ja dinigetağatee me dotaşa, mee, “Aneotedoğoji eliodi meote aneletaşadomi, caticedi nişina şoniwaalowepodi, codaa jegeote aneletema nişidi niga-aanigawaanigi catiwedi şade-ee. ⁴³ Odaa Aneotedoğoji eliodi me idiwe-eenigide, le-eeğodi managi adaliitiwa, ano-oota ma-aami eliodo Iniwa-aagodi. ⁴⁴ Nişijo naşa jajipa-aataşawa madiceni, niga-aanigawaanigi ninitibece, odaa ja ditineşe catiwedi ye-ee. ⁴⁵ Goniwa-aagodi Aneotedoğoji şadibinieni le-eeğodi mi-iiwaşati mo-oota nişijo ane ligegitedağawa.”

Maria doğetetalo Aneotedoğoji

⁴⁶ Odaa jeğee Maria,
“Jigaanaşatibigimece Goniwa-aagodi Aneotedoğoji,
mele yaalegena.

⁴⁷ Odaa eliodi me idinitibeci le-eeğodi Aneotedoğoji me idewikatidi.

⁴⁸ Igaataşa yemaa meotedomi anele,
eeyo liota ane diğica me dinabaketibece,
eeyo iwikodağalo.

Nişina natigide,
nigepaa ganigicatibige,
nişina oko odi Aneotedoğoji meliodi me idibinie.

⁴⁹ Igaataşa Aneotedoğoji aneliodi nimaweneğegi,
eotedomi nişica ane jopooga.

Aşica ane beyagi miniwataşa.

⁵⁰ Iwikode inatawece nişina anode-eemitetibige,
nişina baanişina me newişa,
codaa nişina ane-eedigica menitiniwace.

⁵¹ Aneotedoğoji ja ikee meliodi loniciwaşa nişina meote nişinoan ane loweenataka.
Işe-eeke nişinoan anaşaxakenaşaga,
codaa me noşowa lowooko.

⁵² Nişina ane ni-iigenatakanaşa,
Aneotedoğoji noşowa nimaweneğeco,
codaa eote naşatetigi nişina anodi me diğica naşatetigi.

⁵³ Yajigo nişinoan anele,
nediatediniwace nişina ane nigiciletibigijaji,
codaa i-iişe moitibece nişinoan liicotedi me diğica anoyadeegi.

⁵⁴ Idioka lime-eedi meote mo-oota nişinoan ane lotaşa anigotediogi jotigide şodaamipi,
codaa midioka lime-eedi me yaxawa şodoiigli Israel,
ane liotagipi.

⁵⁵ Igaataga ligegite jotigide şonelokodi Abraão,
codaa nişina anida aneetege licoğegi midioka lime-eedi me iwikodetediogi.”
(Odaa ja liniogo me dotaşa Maria).

⁵⁶ Maria ejinaşa eote iniwatadiğini epenaitedi midiaaşı mani Isabel, odaa joşopiticogi ligeladi.

Lanikegi João Batista

⁵⁷ Nişicota ica noko me dinigaje Isabel, odaa ja dinigajetece nigaanigawaanigi.

⁵⁸ Ica lipecaşawepodi codaa me litacepodi odibodicitibige, odaa modi Goniotagodi Aneotedoğoji eliodi me iwikode Isabel. Odaa ja linikaşawepodi.

⁵⁹ Niçijo negeote oito nokododi menitini nigaanigawaanigi, odaa jiçigotibeci oyakagidi lolaadogo, ane lakatigi judeutedi (moikee me loiigi Aneotedoçoji). Odaa ja domoçowo me liboonağatewa eliodi, Zacarias. ⁶⁰ Pida naçajo eliodo mee, “Ogoa, biçida liboonağadi João.”

⁶¹ Odaa modi, “Pida ağica ḡaditaagi ane liboonağadi João!” ⁶² Odaa odatikatalo libaağatedi moige eliodi ica ane yemaa me liboonağadi nigaanigawaanigi.

⁶³ Odaa Zacarias ja dipokotibige taaboawaanigi me iditeloco, “Jemaa me liboonağadi João.” Iditawece niçijo oko oyopo. ⁶⁴ Odaa ağica dağa leegi ja yakaditace me dotağa, odaa ja diniotagodetalo Aneotedoçoji. ⁶⁵ Niçijo lipecağawepodi eliodi moyopo niçida niciagi, odaa niçica nibodigi aneetece niçida niciagi jiçilaagiteloco idiwatawece nipodağa Judéia, ane inoa wetiadi. ⁶⁶ Odaa inatawece oko anowajipata oyowo niçida natematigo, odaa dinigliwage, modi, “Igamigodaägee ica nigaanigawaanigi? Igaatağa loniciwaşa Goniotagodi Aneotedoçoji ewi me idei miditaga.”

Zacarias yatemati anodaägee niçica nigaanigawaanigi

⁶⁷ Zacarias, eliodi niçijo nigaanigawaanigi one dakatiogi Liwigo Aneotedoçoji, odaa jiçidaa dinanatigi me yalağata anodaägee niçijo nigaanigawaanigi, mee,

⁶⁸ “Jogeeğatalo Goniotagodi Aneotedoçoji,
Noenoğodi loiigi Israel.

Igaatağa enagi midi loiigi me yatamağateetetege libeyaceğeco.

⁶⁹ Niwakateetedoğowa Gonewikatitoğodi anida nimaweneğegi,
anida aneetege licoğegi Davi,
ane liğexegi Aneotedoçoji.

⁷⁰ Jotigide Aneotedoçoji naşa ligegi me niwakatee niçica Gonewikatitoğodi.
Niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko,
niçijo aniniokiniwateda modibatema,
oyelogoği ane ligegi Aneotedoçoji.

⁷¹ Odaa ligegi me godatamağateetetege ḡodaxakawepodi,
codaa me loniciwaşa niçijo ane değetigodemaa.

⁷² Codaa ligegi me iwicode ḡodaamipi,
codaa nalağatigilo niçijo ane dinilakidetetege,
leegodi aixomağatice ane ligegi.

⁷³⁻⁷⁴ Akaa ligegiteta ḡonelokodi Abraão me godatamağateetetege loniciwaşa
ḡodaxakawepodi,
eote me jakataşa me jibaağatema me diğica ane idoiığata.

⁷⁵ Odaa jakataşa miniokiniwateda me jibaağatema,
codaa me jakataşa me jaoğو inocina ane iğenaga inoatawece nokododi.

⁷⁶ Akaami, ionigi,
etiğadadalitigi makaami niçina ane yelogoğitedibece lowooko Aneotedoçoji anidioka
limedi me diğenataka.

Odaa eloğoti latematiko Aneotedoçoji aniçicatibige dağa diba Goniotagodi,
anenyagati laaleğenali niçidi noiigi modinoweditege lanokegi.

⁷⁷ Awii loiigi Goniotagodi Aneotedoçoji moyowoğodi anodaägee me yewikatidi,
niçina me napitağadi libeyaceğeco.

⁷⁸ Igaataşa Aneotedoçoji eliodi me ḡodiwikode.

Niçicoa Aneotedoçoji ane niwakatee me godewikatidi
liciagi niçina maleekoka daxoditibige aligeğe.

⁷⁹ Niçina nigeno,
yajigotediogi lokokena niçina ane ideiticoace nexocaşa anodipegittege némağा,
godadeegitedinece naigi aneo mele ḡodaaleğenali.”

(Odaa ja liniogo me dotağa Zacarias).

⁸⁰ Odaa niğijo nigaanigawaanigi naşa ili, odaa jağaga ili liwaxinigi. Odaa jişidiaağı midiwatağa nipodağa ane yadilo ane diğica niçeladimigipi neşepaağicota noko migo yelogodi Aneotedoğoji lotaşa midi loiigi Israel.

2

Lanikegi Jesus (Mateus 1.18-25)

¹ Niğijo César Augusto minionigi-eliodi ane iiğe idiwatawece niigotedi romaanotedi, ja diğenatakata niğijo nokododi me dinilağadi oko, diniditedini liboonağatedi iditawewece noiigi. Codaa one odoejegi noko me dinilağaditibigiwaji. ² Niğijo noşonilağadi oko ica ane iiğe niığo Síria boğone ica Cirênio. ³ Odaa leeditibige miditawewece oko ığotibeci minoataşa nişinoanepaa nigotadi ane lanikadi, me dinilağaditibigiwaji.

⁴ José ida aneetege licoğegi Davi niğica jotigide inionigi-eliodi ane lanikadi nigotaşa Belém, nipodigi Judéia. Joaniğidaa leeğodi me noditicogi nigotaşa Nazaré, nipodigi Galiléia, odaa jiğigo Belém me dinilağadi. ⁵ Odaa yadeegi Maria, analeedaşa lodawa, pida jiçipileğe. ⁶ Niğijo midiaağı Belém, jiçicota noko me dinigaje. ⁷ Odaa ja dinigajetece odoejegi lionigi. Odaa jona ilipaditece lipegetege, yexagatinigi nicooxo ejedi, leeğodi aqaleegica oyakadi limedi manitaşa godiotaqaxi.

Nowienoşododi waxacocoli onadi aanjotedi

⁸ Midiwataşa icoa nipodaşa onidiwa icoa nowienoşododi waxacocoli, oyelögoteetigi moyowie icoa lapoli waxacocoli. ⁹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoğoji ja dinikeetiogi, odaa latalaşa Goniotagodi Aneotedoğoji ja naloteloco niğica aneiticoace. Odaa eliodi me doitibigiwaji. ¹⁰ Pida niğijo aanjo meetiogi, "Jinaşa domağadoiitiwaji! Igaataşa inadegitawatiwaji nibodigi anele, aneo minatawece oko ninitibigiwaji. ¹¹ Digawini! Nişina noko digoida Belém, nigotaşa Davi, enitini ane şadewikatititiwaji, Niğijoanakaa jibodıcağatege, Cristo, ane Goniotagodi. ¹² Odaa owoogotitiwaji mewi. Akapetege nigaanigawaanigi, oilipaditece lipegetege, oyelişetinigi nicooxo ejedi."

¹³ Aniaağani naşaca lakata jağaga dinikee mijotaşa niğijo aanjo, ica nelegi lapo eletidi liğexedi Aneotedoğoji digoida ditibigimed. Oigaa enaco, odigaanaağatibigimece Aneotedoğoji, modi,

¹⁴ "Digoina ditibigimed jigaanaağatibigimece Aneotedoğoji.

Eote mele laalegenali oko digoina iığo,

leeğodi yemaa meote aneleteema nişidi oko."

¹⁵ Niğijoanakaa aanjotedi noşopitacibigimece ditibigimed, odaa niğijoanakaa nowienoşododi waxacocoli modi, "Inişa Belém, inişa jiwinaga niğica nigaanigawaanigi Goniotagodi Aneotedoğoji aneote şobodigi neşenitini."

¹⁶ Odaa jiğigotibeci yediığatibigiwaji, odaa joğotota Maria, José, odaa joğonadi nigaanigawaanigi, anoyelişetinigi nicooxo ejedi. ¹⁷ Niğijo noşonadi, odaa joğoyatemati niğijo ane lotaşa aanjotedi moditece nişidi nigaanigawaanigi. ¹⁸ Ijotawewece niğijo anowajipatiogi niğijoanakaa nowienoşododi waxacocoli eliodi moyopo. ¹⁹ Pida Maria biğidioka limedi me nalağatibige baanaga ixomağateetice, codaa eliodi me yowo lotaşa niğijoanakaa nowienoşododi waxacocoli. ²⁰ Odaa niğijoanakaa nowienoşododi waxacocoli joğopitibeci. Nigaanaağatibige ligi, odigaanaağatibigimece Aneotedoğoji, odinio>tagodetalo leeğodi ijoatawece anowajipatalo, codaa anonadi. Ijoatawece ane eetece niğijoanakaa onadi, codaa mowajipatalo moyalağatalo.

Jesus oibootalo Aneotedoğoji minitaşa ligeladi Aneotedoğoji

²¹ Igaanağa ixomaqatedijo oito nokododi menitini, joçoyakagidi lolaadi nigaanigawaanigi ane ligilegegi judeutedi. Odaa joçowo me liboonağadi Jesus, igaatağa jiçidaa liboonağadi aneeta niçijo aanjo maleedigicatibige diçipilege Maria.

²² Niçijo naga ixomaqatedijo icoa nokododi ane diigenatakata lajoinaqanegeco Moisés me diniwilegitibigiwaji lodoe Aneotedoçoji, José ajaa Maria joçoyadeegi nigaanigawaanigi manitaşa nigotaşa Jerusalém moibootalo Goniotagodi Aneotedoçoji. ²³ Igaataşa diniditeloco lijenatakanegeco Aneotedoçoji ane iditedini Moisés, anee, “Inatawece nionigi liidaşa leeditibige moiomaqaditema Goniotagodi Aneotedoçoji, odaa iniokiniwateda me nebi.” ²⁴ Odaa José ajaa Maria igotibeci maşa oibootema Goniotagodi Aneotedoçoji aneledi lijenatakanegegi lajoinaqanegeco Moisés, iniwataale yotipitedi, ogoa domige iniwataale yotipitedawaanaşa liboonaga.

²⁵ Manitaşa nigotaşa Jerusalém ini ica şoneleegiwa niçeladimigi ane liboonağadi Simeão. One şoneleegiwa ane işenaga, codaa midioka limedi meyiwağadi Aneotedoçoji, codaa me nibeotibigege me niwakatee Aneotedoçoji ane yewikatidi loiigi Israel. Liwigo Aneotedoçoji idei mijotaşa. ²⁶ Codaa iniaağını Liwigo Aneotedoçoji ikeeta me daşa yeleo niçepaa nadi icoa Cristo, liwağadi Goniotagodi Aneotedoçoji me şodewikatidi.

²⁷ Liwigo Aneotedoçoji eo migo Simeão minitaşa Aneotedoçoji ligeladi. Ijaağijo noko moyadeegi eliododipi Jesus minitaşa ligeladi Aneotedoçoji, mowote aneeta na-joinaqanegeco mowo. ²⁸ Odaa Simeão ja dibata niçijo nigaanigawaanigi. Naşa noşele, odaa ja doğetedibigimece Aneotedoçoji, meetalo,

²⁹ “Iniotagodi Aneotedoçoji,

niçina natigide,

ane eemoda şadiiğexegi ja yakadi mikani me inipetini.

Ideleo mele yaaleğena,

igaataşa jiçicota niçijo ane şagegitiwa.

³⁰ Igaataşa niçida me ee ja jinadi niçidi ananiiğeni ane şodewikatidi.

³¹ Inatawece noiigi icota monadi niçidi ananiiğeni Iniotagodi Aneotedoçoji.

³² Niçidi maniiğeni liciagi lokokena miditaşa niçina ane daşa judeutedi me ikeetiogi anewi.

Odaa joçoiweniçide şadoiigi Israel idiaağidi leeşodi.”

³³ José ajaa Maria eliodi moyopo niçijoa lotaşa Simeão me yalaşata niçidi nigaanigawaanigi. ³⁴ Simeão dipokotalo Aneotedoçoji me ibinietedi, odaa jegeeta Maria, eliodi Jesus, “Aneotedoçoji niwakatee niçidi nigaanigawaanigi meliodi okotigi şodoiigi Israel oyototedice Aneotedoçoji, pida eliodi eledi şodoiigi odopitalo. Aneotedoçoji niwakatee me ikee niçica anodaägeeteda. Codaa eliodi oko odotağatibige niçidi nigaanigawaanigi. ³⁵ Odaa joaniçidaägee niçino a lowooko niçina noiigi ane doğoyiwağaditeda ja dinelögöte. Icota me eemiteetece mileeni şadaaleğena leeşodi şagecağalogo, micataşa niçina me leegitinece şotaciledi me şodapeegi nodaaajo-ocağataşa.”

³⁶ Onani aca iwaalo opake, ane yeloşoditedibece lowooko Aneotedoçoji. Liboonağadi Ana, liona ica Fanuel, anida aneetege licoğegi Asa. Niçijo me wado, naga ixomaqatedice seete nicaağape, lodawa ja yeleo. Odaa ja wajekalo. ³⁷ Natigide jonığidiwa 84 nicaağape. Aoniçica daşa noditicogi ligeladi Aneotedoçoji. Noko, codaa menoale, one doğetetalo Aneotedoçoji. Ağaniodi niçina me idei lodoe Aneotedoçoji me yotaşaneşe. ³⁸ Acaağaca nağaca lakatatibece micota me diniotagodetalo Aneotedoçoji, odaa ja yalaşata nigaanigawaanigi yatematitiogi ijotawece niçijo anonibeotegi Aneotedoçoji me yatamagatee noiigitigi Jerusalém me yatamagateetetege laxakawepodi.

³⁹ Odaa José ajaa Maria noşoigodi mowotema niçijo nigaanigawaanigi icoatawece niçicoa ane lijenatakanegeco Goniotagodi Aneotedoçoji, odaa joçopiticogi ligeladi mani nigotaşa Nazaré, nipodigi Galiléia. ⁴⁰ Odaa niçijo nigaanigawaanigi ja ili, ja yoniciwadi. Codaa jiçino a lixaketeli, Aneotedoçoji eliodi meote aneletema.

Jesus nenyagatedini minitaga Aneotedogoji ligeladi

⁴¹ Inoatawece nicaaçape eliododipi Jesus igotibeci Jerusalém odiita niçica nalokegi anodita “Páscoa”. ⁴² Niçijo Jesus negeote dooze nicaaçape, jiçigotacibece naloço a ne lakatigitibece. ⁴³ Niçidiaaqidi niçijo nalokegi noçone dinelio, odaa joçopiticogi ligeladi. Odaa niçijo nigaanigawaanigi, Jesus, ja nenyagatedini mani nigotaça Jerusalém. Pida eliododipi açoyowooçodi me nenyagatedini. ⁴⁴ Odiletibige diçinoa liwigotigi niçijo lapo ane dopitibeci, odaa ja wiajeeeja ijotawece noko. Igaanaça domogodoletibige Jesus mijotaça niçijo litacepodi codaanimoataça niçijo lokaqatedip, pida açicoa moyakadi. ⁴⁵ Odaa niçijo naça diçicoateda moyakadi, niçijo eliododipi joçopitacicogi Jerusalém modoletibige.

⁴⁶ Igaanaça ixomaqatedice itoatadıçida nokododi, odaa joçoyakadi Jesus minitaça Aneotedogoji ligeladi. Nicotedini liwigotigi icoa niiçaxinaqanadi judeutedi anodiiçaxinaqatece icoa lajoinaçaneçeco Moisés ane iditedini. Jesus wajipatediogi codaan nilegediniwace. ⁴⁷ Ijotawece niçijo anowajipatalo eliodi moyopo leegodi minoa lixaketedi, codaan me lotaça niçina me igiditediogi. ⁴⁸ Niçijo eliododipi noçonadi, añaça oyopo. Odaa naçajo eliodi meetalo, “I-oonigi, igaamee ina mideçemiitogowa? Alopo! Gadiodi, eeyomoda, eliodi me joçowikomataaçatibigaçaji.”

⁴⁹ Naça niniçodi Jesus, meetediogi, “Igaamee ina moleetibigijitiwaji? Açowooçoti me leeditibige minaägejo ligeladi Eiodi?” ⁵⁰ Pida açoyowooçodi niçica aneyatedigi ligegi.

⁵¹ Niçidiaaqidi ja lixigaçawepodi eliododipi, opiticogi Nazaré, idioka limedi meyiwaçadi eliododipi. Odaa naçajo eliodi idioka limedi me nalaçatibige ijoatawece ane ixomaqateetedijo. ⁵² Odaa Jesus ja ili, codaan minoa lixaketedi. Codaan idioka limedi Aneotedogoji me iweniqide codaan niçina oko moiweniqide.

3

Lotaça João Batista

(Mateus 3:1-12; Marcos 1:1-18; João 1:19-28)

¹ Negeote ciinze nicaaçape Tibério ja ninionigi-eliodi romaanotedi codaan iiçë inoatawece iiçotedi. Niçijo romaano ane iiçë nipodigi Judéia baça Pôncio Pilatos. Ninionigi-eliodi nipodigi Galiléia baça Herodes, nioxoa ica Filipe ninionigi-eliodi nipodigi Ituréia codaan me Traconites. Nipodigi Abilene, baça ninionigi-eliodi Lisârias. ² Lacilo-sacerdotitedi baça Anás ijaa Caifás. Niçijo nokododi Aneotedogoji ja yotaçaneçê João, lionigi Zacarias. João idiaaqi miditaça nipodigi ane diçica niçeladimigipi. ³ João diçetita iditawece nipodigi akiidi Jordão, odoo yatematitibece me leeditibige inatawece oko modinilaatece libeyaceçeco, codaan me leeditibige me dini-legetibigiwaji, odoo Aneotedogoji ja iwilegitetema inoatawece libeyaceçeco. ⁴ Niçida libakedi João, akaa eetece Isaías, niçijo ane yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko niçijo jotigide. Isaías iditeloco lotaçanagaxi, mee,
“Ida ica ane igedi me dotaça miditaça nipodigi ane diçica niçeladimigipi.

Mee me dotaga,

‘Oenitece naigi Goniotagodi menagi,
awii naicoli ane dixoketema!

⁵ Inoatawece ane elagigi icota me dinoxoco,
codaan inoatawece wetiadi ane leegitibigimece oyakagidi.
Naicoli ane dinamage icota me dixoke,
codaan naicoli aninoa nalaçatedi icota mabotiwage.

⁶ Odoo inatawece oko onadi Aneotedogoji anodaagee me yewikatidi oko.’ ”
(Joaniçidaa Isaías iboçoditege niçijo me ilakidetice naigi Goniotagodi, João ane ilakideti-coace laalegenali oko mowajipatalo lotaça Jesus.)

⁷ Eliodi oko domogodiita João me dinilegetibigiwaji. Pida João meetiogi, “Akaamitiwaji lionaga laketedi. Amiijo aneo ʂabodigitiwaji ina noqoleetigi me ʂadiwokonitiwaji léléga Aneotedoqojoji nige iloikatidi oko leeqodi libeyaceqeco? ⁸ Iigitwaji ʂadakataga amaleegaga ikeeni naqadinilaanitibece, macataga naqana niale ela me ikee anada naqada niale. Jinaq domeqenitiwaji me ʂanelokodi Abraão, (Igaataqa niqina anida aneetege licoqegi Abraão leeditibige me dinilaatibece), igaataqa ejitagawatiwaji Aneotedoqojoji yakadi me ibake niqidiwa wetiadi meote mida aneetege licoqegi Abraão. ⁹ Codaa micataqa niqina ʂoneleegiwa baanaqa igo me yakagidi niale neqepaa litodi. Inoatawece nialeli ane deqeleteda ela oyakagidi, odaaqoyalegi.” (Joanigidaagee Aneotedoqojoji ja igo me iloikatidi oko aneo ane beyagi).

¹⁰ Pida niqidi noiigi idioka limedi monigetice João, modita, “Amiida ica ane leeditibige me jaqqa? (Odaa aqalee ʂodiloikatidi Aneotedoqojoji.)” ¹¹ Odaa ja niniqodi, meetiogi, “Niqini anidiwa itiwataale noecaqaxiidi, leeditibige me yajigota onaditeci niqijo ane daqaca noecaqaxi. Codaa niqini anidi ane yeligo, leeditibige me yedia niqina ane diqica ane yeligo.”

¹² Niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, eledi icotiobece me domagaqa dinilegetibigiwaji, odaa joqoige João, modita, “Goniqaxinoqodi, oko amiida ane leeditibige maqqa jaqqa?” ¹³ Odaa jegeetiogi, “Jinaqalee abanoonaqanitiwaji caticedi ane iiqetaqawa najoinaqaneqeco mabanoonaqani.”

¹⁴ Codaa iodaqawadi eletidi oige, modita, “Epoqoko, amiida ane leeditibige me jaqqa?” Odaa ja niniqodi, meetiogi, “Jinaqatikani ʂadoniciwaga mabanoonaqanitece dinyeelo, oteqexaaga awitaka oditaqa jaqabanoonaqani. Pida adinanenitibece leeqodi niqidoda ʂanigaanyegegi.”

¹⁵ Niqijo noiigi eliodi mowalita João degeo anigetiqida loenatagi anodoxicetema. Meetibige le niqidi noiigi ijoa nige niqidaqida João Niqicoa ane niiqe Aneotedoqojoji me ʂodewikatidi. ¹⁶ Pida João meetiogi iditawece, “Gadilegenita ninyoqodi. Pida enagi anida loniciwaga caticedi ee. Ajakadi me jaxawatece, oteqexaaga me jowilece liwelatedi, leeqodi eliodi me ʂoneqegi, aiciagi. Idi ane yajigotediogi Liwigo Aneotedoqojoji, idiaaqeledi niqina akaamitiwaji baqa iloikatidi, micataqa daqa yalegi noledi. ¹⁷ Aneotedoqojoji ja igo me iomaqadi oko, micataqa niqina ʂoneleegiwa baaniqida najo libaaqadi naga igo me ibinie lawodigijedi, odaa iomaqaditege leyeema, lapadi. Iladie leyeema minitaqa diimigi ane iladiete nijaacotedi. Pida napadi baqa yalegi mini noledi ane daqa ipe.”

¹⁸ Odaa João ibodicaxitiogi niqidi noiigi mowidi eletidi lotaga me yaxawatiogi, niqina me yatemati nibodicetedi anele.

¹⁹ Pida João ja dotaqatibige Herodes inionigi-eliodi, leeqodi Herodes dibanoonaqatece aca Herodias lodawa nioxoa, codaa leeqodi Herodes mowidi eletidi libeyaceqeco.

²⁰ Joanigidaa leeqodi Herodes naga diiqenatakata moixotiwece João niwilogoqaxi, pida joanigidaa leeqodi neqete daqaxatace mowidi niqicoa loenataka ane beyagi.

Jesus dinilege

(Mateus 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ Niqica naqa nigomaga ijotawece niqica noiigi me dinilegetibigiwaji, odaa Jesus jaqaga dinilege. Niqijo naqa yotaqanege Aneotedoqojoji, niqica ditibigimedi domoke.

²² Odaa Liwigo Aneotedoqojoji ja dinikatelogo Jesus dinanatigi yotibi. Odaa joqowajipata ica ane dotaqa digoida ditibigimedi, anee, “Akaami Ionigi aneliodi me ʂademaani, codaa eliodi me idinitibeci akaami leeqodi.”

Ica ane licoqegi Jesus

(Mateus 1:1-17)

²³ Niçijo niçidaa dinanatedigi Jesus me diba, ijoa 30 nicaagape. Odaa eliodi oko odiletibige dağa lionigi José. Pida Jesus ida aneetetege licoğegi Eli.

²⁴ Eli eliodi ica Matate,
Matate eliodi ica Levi,
Levi eliodi ica Malqui,
Malqui eliodi ica Janai,
Janai eliodi ica José,

²⁵ José eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Amós,
Amós eliodi ica Naum,
Naum eliodi ica Esli,

Esli eliodi ica Nagai,
²⁶ Nagai eliodi ica Maate,
Maate eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Semei,

Semei eliodi ica José,
José eliodi ica Joda,
²⁷ Joda eliodi ica Joanã,

Joanã eliodi ica Resa,
Resa eliodi ica Zorobabel,

Zorobabel eliodi ica Salatiel,
Salatiel eliodi ica Neri,

²⁸ Neri eliodi ica Melqui,
Melqui eliodi ica Adi,
Adi eliodi ica Cosã,

Cosã eliodi ica Elmadão,
Elmadão eliodi ica Er,

²⁹ Er eliodi ica Josué,
Josué eliodi ica Eliézer,
Eliézer eliodi ica Jorim,

Jorim eliodi ica Matate,
Matate eliodi ica Levi,

³⁰ Levi eliodi ica Simeão,
Simeão eliodi ica Judá,
Judá eliodi ica José,

José eliodi ica Jonã,
Jonã eliodi ica Eliaquim,

³¹ Eliaquim eliodi ica Meleá,
Meleá eliodi ica Mena,

Mena eliodi ica Matata,
Matata eliodi ica Natã,

Natã eliodi ica Davi,
³² Davi eliodi ica Jessé,

Jessé eliodi ica Obede,
Obede eliodi ica Boaz,

Boaz eliodi ica Sala,
Sala eliodi ica Nassom,

³³ Nassom eliodi ica Aminadabe,

Aminadabe eliodi ica Admim,

Admim eliodi ica Arni,

Arni eliodi ica Esrom,

Esrom eliodi ica Peres,

Peres eliodi ica Judá,
 34 Judá eliodi ica Jacó,
 Jacó eliodi ica Isaque,
 Isaque eliodi ica Abraão,
 Abraão eliodi ica Tera,
 Tera eliodi ica Nacor,
 35 Nacor eliodi ica Seruque,
 Seruque eliodi ica Ragaú,
 Ragaú eliodi ica Faleque,
 Faleque eliodi ica Éber,
 Éber eliodi ica Sala,
 36 Sala eliodi ica Cainã,
 Cainã eliodi ica Arfaxade,
 Arfaxade eliodi ica Sem,
 Sem eliodi ica Noé,
 Noé eliodi ica Lameque,
 37 Lameque eliodi ica Metusalém,
 Metusalém eliodi ica Enoque,
 Enoque eliodi ica Jarete,
 Jarete eliodi ica Malaleel,
 Malaleel eliodi ica Cainã,
 38 Cainã eliodi ica Enos,
 Enos eliodi ica Sete,
 Sete eliodi ica Adão,
 ane lionigi Aneotedoğoji.

4

*Godaxakawa dineetalo Jesus
 (Mateus 4.1-11; Marcos 1.12-13)*

¹ Aneotedoğoji Liwigo ini miniwatağa Jesus. Naşa dopitedijo Jesus me icoğotedicogi akiidi Jordão, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja yadeegitedicogi miditaşa nipoçigi ane yadilo, ane diğica niğeladimigipi. ² Niğicoatigilo cwareenta nokododi, odaa diaabo ja dineetalo Jesus me domeğeo değeote libeyaceğegi. Niğijoa nokododi ağıca ane yeligo, odaa niğidiaağıdi ja nigicile. ³ Odaa godaxakawa jegeetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoğoji, awii niğinoa wetiadi me paontedi.” ⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaataşa lotaşanağaxi Aneotedoğoji diniditeloco me diğinokina paon meo lewığa oko, pida oko ewi mida lewığa leegodi niğina meyiwağadi inoatawece lotaşa Aneotedoğoji.”

⁵ Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus digoida maditaşa aca aneneğegi dağaxa me leegitibigimece wetığa. Odaa anıığica daga leegi, ja ikeetalo icoatawece niğicoa iiğotedi. ⁶ Odaa jegeetalo Jesus, “Jajigotaşawa şanagatetigi me iiğeni inoatawece iiğotedi, codaa jajigotedağawa inoatawece ane libinico aneiteloco. Igaataşa inoatawece onajigotediwa, odaa jakadi maşaga jajigota okanicodağıca ane jemaa me jajigota. ⁷ Odaa idiwatawece niğidiwa şanepilidi, nige amakitedini şadokotidi yodoe moğeetetiwa.” ⁸ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Emii opili Satanás! Igaataşa diniditeloco Aneotedoğoji lotaşanağaxi, ‘Oğeetetalo Ganiotagodi Aneotedoğoji, codaa iniokiniwateda moğeetetaloo.’”

⁹ Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus nigotasa Jerusalém, odaa ideyate miditaşa ica ane dağaxa me leegitibigimece mini liğeladi Aneotedoğoji, odaa meetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoğoji, adinaxokitinece natinedi. ¹⁰ Igaataşa diniditeloco

Aneotedoğoji lotağanağaxi, ‘Aneotedoğoji me niiğe niaanjotedi modoweditağaloco’.
11 Codaa aągaga diniditini, ‘Moilokaditalo ęabaagatedi modoweditađaloco me deđetaciloteda ęadogonaka midiwa wetiadi.’ ”

12 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaatağa madi lotağanağaxi Aneotedoğoji diniditeloco, ‘Jinağa adineenitalo Goniotagodi Aneotedoğoji.’ ”

13 Niğijo diaabo nağa ika me dineetalo Jesus minoatawece niğicoa anigotalo, odaa ja ikanawaanigi micaanigotalo.

*Jesus yoğogotedi libakedi digoida nipodigi Galiléia
(Mateus 4.12-17; Marcos 1.14-15)*

14 Jesus opitacedicogi nipodigi Galiléia, niğica Aneotedoğoji Liwigo jeğeliodi me yajigotalo loniciwağa. Odaa niğicoa nibodicetedi anoditece Jesus joniğilaagiteloco iditawece niğidi nipodigi. **15** Odaa diiğaxinağa midiwa liiakanağaxiidi judeutedi, odaa ijotawece ica oko anowajipatalo oiweniğide.

*Nigeladimigipitigi nigotağa Nazaré ağodibatege Jesus
(Mateus 13.53-58; Marcos 6.1-6)*

16 Jesus niğicotedicogi nigotağa Nazaré ane liidağadi. Odaa nağa saabado, jiğigo mani liiakanağaxi judeutedi ane lakatigitedibece. Odaa ja dabiditedini me dalomeğenataka.

17 Oyajigotalo notağanağaxi ane idí Isaías, niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa Jesus nağa yowiegi nağadi notağanağaxi, yowiegitedeloco midiwa nidiko anee,

18 “Liwigo Goniotagodi Aneotedoğoji etini meetağa.

Igaatağa ee liomağatagi,
codaa me najigotiwa inimaweneğegi me jelogoditedibece nibodicetedi anele midiwa madewetedi.

Idiiğe me jelogoditiogi niwilogoğedi me jikaticoace,
codaa jelogoditiogi ęoladi me jao me yatetacibigwaji,
codaa me jao moiwoko niğijo anoiatetibeci.

19 Idiiğe me jelogoditiogi niğica nicaağabi
nige ikee Goniotagodi Aneotedoğoji meliodi meletetema niğina oko.”

20 Odaa Jesus ja ilipaditacediwage nağajo notağanağaxi, odaa ja yopilağadite niğijo nowienoğodi niiakanağaxi. Odaa ja nicotacedini. Ijotawece oko mani niiakanağaxi owatacotece. **21** Odaa ja dotağa, meetediogi, “Niğina noko, niğidi ane diniditeloco niğidi liwai lotağanağaxi Aneotedoğoji anajipaatiwaji natigide, jiğicota. (Leeğodi jiğidaa idinanatigi me jiba.)”

22 Iditawece oko ele modotağatibige Jesus, codaa oyopo leeğodi lotağa libinienaga. Odaa modi, “Ica mele me dotağa, niğidooda lionigi José!”

23 (Jesus nağa yowooğodi me doğodibatege.) Odaa meetediogi, “Ajawienataka menitiwatiwaji niğijo nigegi anee, ‘Dotowegi, akamağa adinicilatiti!’ Codaa mağaga enitiwa, ‘Awii digoina manatağa nağana ęanigotađa niğijoa ane jibodicağatalo mawiite manitağa nigotağa Cafarnaum.’ ” **24** Odaa mee, “Jelogoditawatiwaji niğina anewi, ağica ini ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko anele modibatege miditağa epaa loiigi.

25 Diganajipaatiwatiwaji! Niğijo jotigide owidi wajekalodi digoina ęoniđo Israel malee yewiğa Elias, niğijo ane yelogoditibece Aneotedoğoji lowooko, niğijo me daga datiode itoatadığida nicaağape niğigo meeya. Odaa eliodi niğica nigigi inatawece ęoniđo.

26 Pida Aneotedođoji aiiđe Elias me yaxawa anigeteđepidađaca niđina wajekalodipi judeutedi, digoina Israel. Pida iiđe Elias manitađa aća wajekalo ane daga ęodoiđi, ane liđeladi mani nigotađa Sarepta digoida nipodigi Sidom ane daga ęonipodigi.

27 Eledi eliodi dawace-loolatedi judeutedi digoina Israel maleeğijo Eliseu, inaağina ane

yeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Pida aqica ane icilatidi. Ijokijo Naamā, ane loiigi siiriotedi, başa icilatidi.”

²⁸ Nişijo noğowajipatalo Jesus lotaşa, ijotawece nişijo ane idei mani liiakanağaxi judeutedi eliodi me nelijideega. ²⁹ Odaa ja dabiditiniwace oixigitedicogi wetice nigotaşa. Nağani nigotaşa idei ditibigimedi ica lojotaşgadi, odaa joğoyadeegitedicogi Jesus ditibigimedi lojotaşgadi domaşa oyamağatedinece wakagi iigo. ³⁰ Pida Jesus yakagiditediogli liwigotigi nişijo noiigi, odaa jogopi.

*Ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi
(Marcos 1.21-28)*

³¹ Jesus one dinikatedinicogi manitaşa aca nigotaşa Cafarnaum nipoçigi Galiléia. Odaa niiğaxitediniwace nişidi noiigi me saabado. ³² Eliodi moyopo leegodi anodaägeeteda me diiğaxinaga, igaataşa dotaşa micataşa anida epaa nağatetigi. ³³ Manitaşa niiakanağaxi aneite me diiğaxinaga onini ica şoneleegiwa anodakatiogi, icoa lowooko one beyagi. Odaa igedi me dotaşa, mee, ³⁴ “Amiina anemaanitoğodici, Jesus ane ğadigeladi Nazaré? Domige nağanagi me godaağateğegi? Jowoğodi anakaami! Jağakamağakaami ane niğe Aneotedoğoji, codaan iniokiniwateda mabaatema.”

³⁵ Odaa Jesus ja yapeteğe, meeteta, “Anotokiti, codaan anotitice nişida şoneleegiwa!” Nişijo niwigo abeyaceğegi yokoletinigi iigo nişijo şoneleegiwa lodee ijotawece nişijo noiigi, pida aqica elaciledi nişijo şoneleegiwa. Odaa ja noditice niwigo abeyaceğegi.

³⁶ Iditawece nişica oko nawelatibigiwaji, odaa dinotaşaneğe midiaağiditiwage, modi, “Ganigaaleeqinoa niğinoa lotaşa! Igaataşa ida nimaweneğegi codaan me loniciwaga me iticoitedice niwicidi abeyacağaga. Niçina me iiğe, odaa ja noditicoaci.” ³⁷ Odaa nibodicetedi anoditece Jesus jişilaagiteloco iditawece nişidi nipoçigi.

*Jesus nicilatiditediniwace eliodi oko
(Mateus 8.14-17; Marcos 1.29-34)*

³⁸ Jesus naşa noditedice niiakanağaxi, odaa jişigo ligeladi Simão. Aca loxiğate Simão one deelotika, dapicoğو-lolaadi. Odaa joğodipokotalo Jesus me icilatidi. ³⁹ Odaa Jesus jişigo. Nişicoteta nağajo iwaalo, odaa ja dakagitedeloco, ja iiğe me noditice dapicoğo-lolaadi. Odaa aqica daşa leegi ja icí, odaa ja dabiditini, ja doolaşatema Goniotagodi idiaa lokaağetedipi.

⁴⁰ Nişijo naşa dalimetli aligeğe, nişica oko anini litaagi ane deelotika, oyadeegitalo Jesus. Adinatopiamico leelotika. Jesus dibatedeloco oninitecibeci ane deelotika, odaa ja icilatidi. ⁴¹ Niwicidi abeyacağaga noditicoaci mijotaşa eliodi oko. Naşa noditicoaci, dinigetagateetibigiwaji me notaganaga, modi, “Ja makamağakaami Lionigi Aneotedoğoji!” Oyowoğodi nişidaağidoa niğicoa Cristo, ane niğe Aneotedoğoji me şodewikatidi. Pida joanişidaa leegodi Jesus me yapeteğe, codaan aika modi nişijaağijo icoa Cristo.

*Jesus yeloğoditedibece nibodicetedi anele
(Marcos 1.35-39)*

⁴² Nişijo naşa yeloğotibige, Jesus ja noditedice nigotaşa, igo miditaşa nipoçigi ane diğica nişeladimigipi. Nişijo noiigi odoletibige, odaa noğodakapetege, adomağaleeqoikatedice mopi. ⁴³ Pida Jesus meetediogi, “Leeditibige mejigo jelögöditedibece nibodicetedi anele midiwatasa eletidi nigotadi. Igaataşa idiiğe Aneotedoğoji me jelögöditedibece nibodicetedi anele, me icota anigida noko iiğe inatawece niçina noiigitigi niçina iigo.” ⁴⁴ Odaa ja yatematitedibece nibodicetedi anele midiwatasa niiakanağaxiidi nipoğiteloco Galiléia.

5

*Jesus eniditediogi niğica odoejedipi anodiotibece
(Mateus 4.18-22; Marcos 1.16-20)*

¹ Ica noko Jesus ideite liniogotibece niweiigi Genesaré (eledi liboonağadi me Galiléia), odaa niğica noiigi joğodiniligicetelogo, leeğodi moyemaa mowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa. ² Odaa naşa nadi icoa itiwataale niwateceli ane ideitedice liniogotibece wei-igi. Niğijo nomiigomigipi waxoditicoace liwateceli, oiwilegi leelatiidi anoibake me nomiigomigipi. ³ Odaa Jesus jona waxoditedinigi aca niwatece ane Simão nebi. Odaa jona dipokote me yotonawaanigitice liniogotibece. Odaa naşa nicotedini Jesus, ja niğaxitediniwace niğijo noiigi, ideite catinedi naşajo niwatece.

⁴ Niğijo naşa ika me niğaxitediniwace niğijo noiigi, odaa meeteta Simão, “Adeegiticogi gawatece digoida liwigotinigi, odaa okolenitiniti waji şadeelatiidi abaatalo nogojedi.”

⁵ Odaa Simão ja ninigodi, metalo, “Goniğaxinoğodi, ja jomiigaşa ijotawece enoale, ağıca şobakajetege. Pida leeğodi makaami şodiiğeneğegi, jiğidaa leeğodi nige jokolenagatacedini şodeelatiidi.” ⁶ Odaa niğijo nogoyokoletedini leelatiidi, owidi niğicoa libakajetedi nogojedi, ja domaşa daa niğijo leelatiidi. ⁷ Odaa joğoyategitiogi icoa eletidi lokaagetedi maditaşa aca eldi niwatece menagitibeci oyaxawatiogi. Neğenagitibeci odaa joğoyetigilo niğijo niwateceli nogojedi, jona domaşa domololetedini, leeğodi me dağaxa me iwaağadi niğijo nogojedi. ⁸ Niğijo Simão Pedro naşa nadi loniciwaşa Jesus, odaa ja yamağatedini lokotidi lodox Jesus, odaa metalo, “Adiwikoden, adotonitice Iniotagodi, igaataşa eemoda şoneleegiwa aninoa libatico!”

⁹ Eo niğida ligegi leeğodi Simão ijaağijo aletidi ane idei mijotaşa eliodi moyopo loniciwaşa Jesus, igaataşa onowidi niğicoa nogojedi anodibatalo. ¹⁰ Tiago ijaaa João lionigipi Zebedeu, lokaagetedi Simão, eldi eliodi moyopo. Odaa Jesus jeğeete Simão, “Jinağadöö! Natigidiwaşa abaatalo nogojedi majictiogi oko. Pida niğina natigide ja şabakedi mawii metidadıwağadi oko, odaa jaşajicitalo Aneotedoğoji.”

¹¹ Odaa nogoyadeegitedicogi liwateceli daato, odaa joğodiotece Jesus, joğoika ijoatawece ane libaketedi.

*Jesus icilatidi ica dawace-lolaadi
(Mateus 8.1-4; Marcos 1.40-45)*

¹² Ica noko, Jesus me ideite manitaşa aca nigotaşa, odaa onini ica şoneleegiwa ane dağaxatece ica dawace-lolaadi. Niğijo naşa naditege Jesus, odaa ja dakagitinigi iigo neğepaa itinigi iigo latobi, diniwikodetibece. Odaa ja dipokotalo Jesus, metalo, “Iniotagodi, nigemaani madicilatiti, jowoogodi mida şadoniciwaşa madicilatiti.” ¹³ Odaa Jesus ja dibatedeloco, meete, “Ee! Jemaa me şadicili!” Aoniğica dağa leegi jona icí niğijo şoneleegiwa ane dawace-lolaadi. ¹⁴ Pida Jesus yajoi me diğica ane yeloğodita me icilatidi, meeteta, “Emii minitaşa ane libakadi Aneotedoğoji ligeladi, adinikeenita, codaa aboonitalo Aneotedoğoji niğijo eijeeğagi ane diiğenataka Moisés me dinalegi, amaleeğaga oyowoogodi niğina oko naşa şadicili.”

¹⁵ Pida niğijo okotigi anitawece nigotaşa jeğeliodi moyalağatalo Jesus, odaa niğica noiigi jogotatalo mowajipatalo lotaşa, codaa me nicilatiditediniwace. ¹⁶ Pida idioka limedi me dinogatedicobece, migo miditaşa nipodigi ane diğica niğeladimigipi, yotaşaneğe Aneotedoğoji.

*Jesus icilatidi ica alejaado ane dağadiaa ditineğe
(Mateus 9.1-8; Marcos 2.1-12)*

¹⁷ Ica noko Jesus niğaxitediniwace ica noiigi. Niğica aneite, onidi me nicotiniwace icoa fariseutedi icaağicoa niğaxinağanadi anodiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Oicoğoticogi inoatawece ane nigotadawaanaşa nipodaşa Galiléia aniaa Judéia, codaa me oicoğoticogi nigotaşa Jerusalém. Niğica loniciwaşa Goniotagodi Aneotedoğoji

idei mioataşa Jesus niçina me nicilatiditediniwace eelotaginadi. ¹⁸ Odaa digawini niciagi, onicoa icoa goneleegiwadi anoyadeegi ica alejaado ane dağadıaa ditineğe, one iwoteloco ligelate, odaa joğodoletibige nimaweneğegi me dakatiobece catiwedi diimigi aneite Jesus, domoçoyadeegiticogi niçijo goneleegiwa lodee Jesus. ¹⁹ Pida aqoyakadi me dakatiobece leegodi niçica noiigi-nelegi. Odaa joçonogeletibigimece ditibigimedi diimigi lelağa. Odaa jonoçonoga deegajoli, owo lawimaqajegi diimigi. Noçoigodi moyomoke niçijo diimigi lelağa, odaa joçoyexaqatinigi niçijo alejaado catinedi ligelate, odaa joçonikatini lodee Jesus liwigotigi niçijo noiigi. ²⁰ Niçijo Jesus naga nadi mida eliwagatakaneğegi niçijo lokaagetedi alejaado, odaa jegeete, "Yokaagedi, qabeyaceğeco ja inapitağadi."

²¹ Odaa niçijo anodiiçaxinağatece lajolinağaneğeco Moisés, ijaağijoa fariseutedi dinotağaneğetiwage, modi, "Amiidoa icoa goneleegiwa ane diniciaceketetege Aneotedoçoji? Igaataşa iniokiniwateda Aneotedoçoji me yakadi me napitağadi oko libeyaceğeco."

²² Pida Jesus ja yowooğodi niçica anodinotağaneğetigi, odaa jegeetediogi, "Igaamee ina mawii ida qadowoogoti waji? ²³ Mige dağaxa me dakake mejita niçidi alejaado, 'Ja inapitağadi qabeyaceğeco,' oqoa, domige dağaxa me dakake me jiğe me dabiditini, odaa jegewaligi? ²⁴ Pida natigide amaleeğaga owoogotitiwaji, jikeetağawa me Ee, Goneleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi, mida iiçenatakaneğegi digoina iigo me inapitağadi libeyaceğeco oko." Odaa jegeete niçijo alejaado, "Adabititini! Abaata qadigelate, odaa opiliticogi qadigeladi!"

²⁵ Aqica dağa leegi niçijo goneleegiwa ja dabiditi lodee ijotawece niçijo noiigi, naga dibata ligelate, odaa joçopiticogi liçeladi, diniotagodetibigimece Aneotedoçoji.

²⁶ Ijotawece niçijo noiigi eliodi moyopo, codaan odogetetibigimece Aneotedoçoji. Eliodi mağaga doitibigiwaji, odaa modi, "Niçina noko, jinataşa nibinico ane diçicoa me jinataşa!"

Jesus enidite Levi me diotibece

(Mateus 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Niçidiaagidi Jesus naga noditedice nigotaşa, odaa ja nadi ica goneleegiwa ane liboonağadi Levi. One libakedi me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. One nicote niçica aneitibige moyedia. Odaa Jesus jiçigo minitaşa, odaa jegeete, "Anagi, aniwitici!" ²⁸ Odaa Levi ja dabiditini, ja yaladi ane libakedi, odaa ja diotece Jesus.

²⁹ Odaa Levi ja yaloke Jesus eo ica nalokegi nelegi mini ligeladi. Odaa eliodi niçica anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaan meledi eliodi oko idi me nicoğowepodi. ³⁰ Icoa fariseutedi icaağicoa anodiçaxinağatece najoinağaneğeco anida aneetege niçijo lapo fariseutedi eledi idi, joçoyalomeğe niçijo anodiotibece Jesus, moditiogi, "Igaamee ina me qagiiwepoditiwaji idi anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaan me niçino aletidi abeyacağaga?"

³¹ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, "Niçina anicileğegipi aqoyopotibige dotowegi, pida niçina ane neelotikanaşa boşoyopotibige dotowegi. ³² Ajanagi dağa jiniditiogi ane iğenağatibigiwaji, pida janagi me jiniditiogi aninoa libeyaceğeco amaleeğaga odini-laatece libeyaceğeco, odaa joçodopitalo Aneotedoçoji."

Jesus diçaxinağatetece ica anodaägee me jikanakawaanigi me jiniodaşa me jotağaneğenaga Aneotedoçoji

(Mateus 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ica noko moditalo Jesus, "Niçijo anodiotibeci João Batista idatecibece aniodaşa, owotibige meneğegi yoniciwaditibigiwaji moyotaganeğe Aneotedoçoji. Anagaga oniotoğodici ane fariseutedi idaägee. Pida niçidi anodiotibigağadici baadiçica doñoika me niodaşa."

³⁴ Odaa Jesus jegeetediogi, “Domigakatitiwaji molii me niodaşa, nişina nodenigipi midi nadoneşegi, ina nişini miditaşa nişini ane wado? ³⁵ Pida icota noko monoşatice nişini ane wado me ideitice liwigotigi. Odaa nişida noko joşoika me niodaşa.”

³⁶ Jesus eledi yatematitediogi ica natematigo anida ane şodiişaxitece, meetediogi, “Ağica ini ane dapadenaqata nişina lipegeteşe liwai gela daşa napadeteloco nowoodaşagagi oxiişodi. Nigica anidaşaaee, ibeyacaşadi naşadi lapadexe, codaan nişina napadenaqanaşadi me gela aşeyotinigi nişina nowoodaşagagi oxiişodi. ³⁷ Ereditace migini ane yadotinigi viinyo gela naşana laşaaşaxi ewacogo baanoşopake. Nigica anidaşee, nişidiwa laşaaşaxidi laxokodi datope, odaa jaşanado nişica viinyo, codaan jaşaşa beyagi nişicoa laşaaşaxidi. ³⁸ Leeditibige moyetigi nişina viinyo gela naşana laşaaşaxi gela. ³⁹ Codaan aşica ane yemaa viinyo gela, nişina naşa eliodi me wacipeta viinyo oxiişodi, igaataşa yakadi mee, ‘Nişina viinyo oxiişodi daşaxa mele.’” (Jesus yatemati nişida natematigo me ikee lişaxinaşaneşeco mepaşa geladi.)

6

Jesus diişaxinaşatetece anodaşee saabado

(Mateus 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ Negeledi saabado Jesus jonaşa yakagiditedeloco ica nixoşotagi aninaa leyeema. Nişijo anodiotibece onotegi noşonigakala, odaa joşoyeligo lolacidi leyeema. ² Odaa onicoa icoa fariseutedi anodi, “Igaamee ina mawiitiwaji ida aneni, şonajoinaşaneşeco aşodika me jaşa nişida aneni nişina me saabado? (Igaataşa ane daşa şodika me jaşa okanicodaşica nibakedi codaan me inigakalaşa leyeema).” ³ Jesus naşa igidi, meetediogi, “Agodığica malomeşenitelocotişi, nişijo Davi loenatagi, naşa nigicile, ijaşijoa lokaşetedi. ⁴ Davi geme dakatiwece lopegedi Aneotedoşoji. Odaa ja dibatalo nişijoa paontedi anoyajigotalo Aneotedoşoji, odaa ja yeligo, ligliwepodi lokaşetedi. Pida şonajoinaşaneşeco modi midiokidi moyakadi moyeligo nişidi ane nibaaşa mini Aneotedoşoji lopegedi, nişidiwa paontedi anoibotalo Aneotedoşoji.” (Pida aşica daşa nilaagedi Davi.) ⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Ee, Gonellegiwa ane jicoşotibigimece ditibigimedi, jeşemaşa jişe nişina anoyakadi mowo nişina me saabado.”

Jesus icilatidi ica beyagi libaaşadi me saabado

(Mateus 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Negeledi saabado, Jesus one dakatediwece niiakanşaşaxi me diişaxinaşa. Odaa oninica şonellegiwa alejaado, beyagi libaaşadi. ⁷ Icoa anodişaxinagatece naşinaşaneşeco icoa fariseutedi, anaşaşa idi oioşoaditalo Jesus, oyemaa moiwi mige dicilatitşa nişina me saabado. Owotibige moyakadi modotaşatibige Jesus me daşa yoteteteda saabado. (Leeşodi lakatigi judeutedi me daşa nibaaşa nişina me saabado.) ⁸ Pida Jesus yowooşoditediwe nişicoa lowooko. Odaa joanişidaa leeşodi meete nişijo beyagi libaaşadi, “Adabititini lodee nişina oko!” Odaa nişijo şonellegiwa ja dabiditi.

⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Gadigeetişi, amiini ica ane diiğenatakata şonajoinaşaneşeco me jaşa ina me saabado? Domige şodiiş me jaşa anele, ogoa, domige ane beyagi? Jakadi me inşa ane yeləadi oko, ogoa domige jakadi me jeləadi oko?” ¹⁰ Odaa iwitediogi iditawece nişidi anoyawile. Odaa meete Jesus nişijo ane beyagi libaaşadi, “Ixokenitice şabaşadı!” Naşa ixoketice libaaşadi, odaa ja içi. ¹¹ Odaa eliodi me nelişideşa nişijoa lakapetedipi, codaan odinotaşaneşetigi nişica anodigotalo Jesus.

Jesus iomaşaditedice nişicoa dooze şonellegiwadi anodiotibece

(Mateus 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Nişijoa nokododi, Jesus igo dalaşatetedibigimece aca wetişa me yotaganeşe Aneotedoşoji. Odaa idiaa ixomaşateetedice ijotawece enoale me yotaganeşe

Aneotedoğoji. ¹³ Noğone yelogotibige, Jesus jeğeniditediogi goneleegiwadi anodiotibece. Odoo ja iomağaditedice dooze, odoo joniğida ica aneyatedigi me "Liiğexedi Aneotedoğoji." Odoo liboonagatedi niğicoa goneleegiwadi: ¹⁴⁻¹⁶ Simao aneote Jesus me liboonagadi me Pedro, ijaağijo nioxoa anodita André; Tiago, ijaa João, Filipe; ijaa Bartolomeu; Mateus ijaa Tomé; Tiago ane lionigi Alfeu; Simao analleeğoyatigi me Zelotes; Judas ane lionigi eledi Tiago; ijaa Judas Iscariotes aneyaa Jesus mijotağa nelogododipi.

*Jesus niğaxitediniwace codaa me nicilatiditediniwace oko
(Mateus 4.23-25)*

¹⁷ Odoo nogone dinikatedini Jesus me icoğotibigimece aca wetiga, odoo ja dabidite-dini miditağa ica anabotiware ijaağijo noiği anodiotibece. Codaa onidi ica eliodi oko ağicaadağa icoğoticogi niğicoa nipodağa Judéia, codaa me nigotaga Jerusalém, codaa me nipodağa aca Tiro aniaa Sidom, anodiğegitinece ica akiği-eliodi. ¹⁸ Igotibeci mowajipatalo lotağa Jesus, codaa me nicilatiditediniwace leelotika. Icaağica ane diotibece niwicidi abeyacağaga anowote niğinoa lowooko ane napioi, eledi igotibeci diniwakateetibigwaji. ¹⁹ Ijotawece niğijo noiği odoletibige modibatelogi Jesus, leeğodi noditice ica loniciwağa ane icilatidi iditawece oko ane neelotikanaga.

*Jesus diiğaxinagatetece anodaagee ica oko anida linikegi icaagica ica oko ane agecağalo
(Mateus 5.1-12)*

²⁰ Jesus iwitediogi niğijo anodiotibece, odoo meetediogi,

"Niğida makaamitiwaji aniniitibeci,

anakaami madewetedi,

igaatağa Aneotedoğoji ja iiğe gadaaleğena.

²¹ Aniniitibecitiwaji ane anigicile niğina natigide,

igaatađa icota me ćaditiminitiwiđaji.

Aniniitibecitiwaji ane anoenitibece niğinoa nokododi,

igaatağa icota malajkanitibece.

²² Aniniitibecici niğina akaamitiwaji ane değetiğademaani,

ane değele modibatağagi,

codağa metiğadjenitibige,

nige odi makaami abeyacağaga,

leeğodi maniwitici ane Ee,

Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi.

²³ Niğina nige ixomağateenitedijo niğinoa nawikodico anejitalo, jemaa meliodi maniniitibecitiwaji. Igaatağa Aneotedoğoji ja yotetetedağadomi ane dağaxa meletağadomitiwaji digoida ditibigimedi. Igaatağa diganee natigide, jiğidağee niğijo jotigide litacepodi niğina oko moyametibigo niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

²⁴ Pida akaamitiwaji biğicota meliodi mawikodeettiwaji,

anakaami liicotedi,

igaatağa jağabaatege icoatawece niğicoa anakati mabaatege,

ägeleđabaatege eledi aneletağadomi.

²⁵ Icota meliodi mağaga awikodeettiwaji,

akaami anele manioditiwaji niğinoa nokododi,

igaatađa icota me ćadeloati nigigi.

Codağa icota meliodi mawikodee,

akaami ane alajkanitibece,

igaatađa icota manoeni leeđodi ćagecađalođo.

²⁶ Eliodi mağaga awikodee niğina akaami anetigadiweniğideni niğina oko,

igaatağa niğica jotigide ғadaamipi aaşaşa oiweniğide niğijo awitakaşaga anodi moyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

(Pida oinaale niğijo noiigi.)

*Leeditibige me jemaanaşa ғonelogododipi
(Mateus 5.38-48)*

²⁷ Pida ejitaşgawatiwaji ane anajipaatiwa, me leeditibige memaani ғonelogododipi, codaa awii niğica aneletema niğijo anakaami neleğetedipi. ²⁸ Ipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi niğina anodotatibigaşaji, codaa otaganegenitetiwaji Aneotedoğoji me ibinietediogi niğina anoyametibigaşaji. ²⁹ Nigica ane yabaketigi ғadajice, ajicita naşani eledi ғadajice maşaşa yabake. (Me ikeeni me diğica ғadelaşatem.) Nigica ane dibata ғanicaapa ajici codaa me ғanoecaşaxi. ³⁰ Idioka limedi medianitiwaji niğina ane dipokotagawa ganigica. Codaa niğina ane dibata ganigidi ane ғanebi, jinişipoki doşoyopilaşaditaşawa. ³¹ Ademii oko niğica anemaani modigotaşawa.

³² Niginoka emaani niğina anetişademaani, aşica ғanigaanye miniwataşa Aneotedoğoji. Igaataşa niğina oko ane beyagi aaşaşoyemaa niğina nemaanoğodi.

³³ Codaa nigawii aneletema inokina niğina anowotaşadomi anele, odaa aşicatace ғanigaanye. Igaataşa niğina oko abeyacaşaga jişidaagee. ³⁴ Codaa nigadilaşaneğenitioji inokina niğina ane eni metişadediani, nigica anigidi ғadowoodaşagi anonadila, aşicatace ғanigaanyetiwaji. Igaataşa niğina oko ane beyagi eo ladılıgi niğina inaaşina abeyaceğegi eotibige me dibatege liikoa. ³⁵ Pida jemaa memaani ғanelogododipi, codaa awii niğina aneletema, awii ladılıgi, pida niğina me daşa aliitege me yopilaşaditaşawa liikoa. Joanişidaagee odaa başa ғadedianitetiwaji Aneotedoğoji, codaa akaami lionigipi Aneotedoğoji ane iişe inoatawece. Igaataşa eletetema codaa me niğina oko ane daşa diniotagodetibigawaji codaa me abeyacaşaga. ³⁶ Iwikodenı eledi oko, diganigotedağawa Aneotedoğoji Gadiodi me ғadiwikodenitetiwaji.

*Jinaşawini eledi oko ane doğowoogoti niğica ane loenatagi
(Mateus 7.1-5)*

³⁷ Jinaşawini anee eledi oko niğina ane daşa iwikodenı, odaa Aneotedoğoji aiwi anenitiwaji oteşexaaşaga ғadiloikatititiwaji. Jineşeni me leeditibige moiloikatidi oko leeşodi meo ane beyagi. Odaa Aneotedoğoji aşee me leeditibige metişadiloikatititiwaji. Adinaagitititibige okanicodaşica ane beyagi anowotaşadomi. Odaa Aneotedoğoji yaagiditedibige niğijo ғadoenataka ane beyagi. ³⁸ Ajicitatiwaji eledi oko niğica ane yopotibige, odaa Aneotedoğoji yajigotedağawatiwaji niğica anopootibige. Digo micataşa niğina oko ane yetigi nelegei leyeema neşepaa niolakati, alee ipiati, joanişidaagee eliodi ane yajigotedağawa Aneotedoğoji. Igaataşa Aneotedoğoji yajigotedağawa liciagi niğina anajicita eledi oko.”

³⁹ Jesus yelogoditediogi ica natematigo anida ane ғodiişaxitece, meetediogi, “Niğina ғolaşa domige yakadi me digilagatedeta eledi ғolaşa? Nige digilagatedeta, odaa niğidoa itoata ғoladi yelogo me daxaboketinece diğica begi. ⁴⁰ Codaa niğina ane didiko anagaxateloco niğaxinoğodi. Pida niğina nige igodi icoatawece niğicoa lidiko, odaa ja liciagi niğini niğaxinoğodi.

⁴¹ Jinaga ғadigoati laşamicaşajegi ғanioxoa catiwedi ligecooğe, leeşodi akamaşakaami oteşexaaşaga emaani mowoogoti niğidi iwoğo liwai ane idei catiwedi şagecooğe. ⁴² Pida menita ғanioxoa, ‘Inioxoa, anagi! Inşa ғadagamicaşajegi catiwedi şagecooğe.’ Igaamee ina mawii ida şagegi, akamaşakaami aşemaani mowoogoti niğidi iwoğo liwai catiwedi şagecooğe? Gademaanigi mokawii makaami ele. Pida ele majela manoğaa niğidi iwoğo liwai catiwedi şagecooğe, odaa jeşele manatiteloco laşamicaşajegi ғanioxoa manoğatema.

Jowoogotaña niale leegodi elali

(Mateus 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Nağana niale anele, abeyagi elali. Odaa nağana niale ane beyagi, aägele elali.
⁴⁴ Codaa jowoogotaña anada nağana niale leegodi niğinoa elali. Igaataña ainotecaña ilipege madataña lalepiçigo, codaa ainogaña ‘uuva’ maditaga omiigonaga. ⁴⁵ Igaataga niğina anele icogotiwece laaleğena niğina oko anele, leegodi laaleğena nolee niğica anele. Pida niğina ane beyagi icogotiwece laaleğena niğina oko ane beyagi, leegodi laaleğena nolee ane beyagi. Igaataña niğina oko eetece inokina niğina ane idei catiwedi laaleğena.

Icoa itoa latopaco lipodağalatedi diimigi

(Mateus 7.24-27)

⁴⁶ Igaamee ina menitiwatiwaji, ‘Goniotagodi, Goniotagodi,’ pida ağawii niğina ane jiiğetawatiwaji? ⁴⁷ Natigide jelogoditağawatiwaji anodaagee niğina oko anenagi meetaña, odaa wajipatalo yotaga, codaa idadiwağadi. ⁴⁸ Jiciaceeketege niğina şoneleegiwa ane dabiteğetini ligeladi. Odaa ilecatiditinece me naligatedini lawonadi ditibigimedi wetiga. Odaa naşa abooğo-akiidi, icota ninyoğodi minitaña ligeladi. Pida ninyoğodi ayakadi me igike niğini diimigi, leegodi datiteta moyojogotini. ⁴⁹ Pida niğina oko ane wajipatalo yotaga, pida aägeyiwağadi, başa liciagi eledi şoneleegiwa ane dabiteğetini ligeladi. Dabiteğetini miditaga dotiwadi, pida bogodaa ayatitağaditedini lawonadi. Naşa abooğo-akiidi, niğicota ninyoğodi ligeladi. Odaa jeğenitini, ağica nenyakigi.”

7

Jesus icilatidi liotagi ica lacilo icoa niodağawadi romaanotedi

(Mateus 8.5-13)

¹ Niğijo naşa nigotedini Jesus me yotaganege niğidi noiigi, odaa jiğigo manitaña nigotaña Cafarnaum. ² Odaa oninica şoneleegiwa ane iiğe onaniteci taalia iodağawadi. Ica liotagi ane dağaxa me yemaa, one deelotika, jona doletibige me yeleo. ³ Niğini ane iiğe niodağawadi romaanotedi naşa dibodicetalo Jesus, jona iiğe icoa lacilodi judeutedi migotibeci odipokotalo Jesus migo icilatidi niğijo liotagi. ⁴ Nogototalo Jesus, odaa icaanoğodigotalo mowotibige migo, moditalo, “Janagara makaamitaşa, jemaanaşa micilatiti liotagi lacilo iodağawadi, igaataña niğini ane iiğe niodağawadi romaanotedi, şoneleegiwa libinienigi. ⁵ Codaa eliodi me yemaa şodoiigi, jeğepaa diiğenatakata modabiteğetini şodiiakanagaxi.”

⁶ Odaa Jesus jiğigo lixigağawepodi. Pida niğijo niğipegitedio ligeladi niğijo lacilo romaanotedi, odaa ja iiğetege icoa lokaagetedi migotibeci odakapetege Jesus. Odaa joğoyeloğoditalo Jesus niğicoa lotaga niğijo lacilo romaanotedi, monee, “Goniotagodi, ajemaa dağalee gadigiwoci. Eliodi ganiwaló, ağakaami iciagi managi anakaatiwece iğeladi. ⁷ Codaa joanığidaa leegodi me dağa ejigo jipokotağawa managi değepaa digoina. Pida okexaa eni me icí idida iotagi, odaa ja icí inioneeşa. ⁸ Igaataña akaami iciagi, ee aağaşa idi anetidiğe, codaa idiya iniodağawadi mağaga jiiğe. Idatecibece ini anejita, ‘Emii’, odaağigo. Iniaägeledi mejita, ‘Anagi’, odaa jeğenagi. Idatecibece mejita iotagi, ‘Etidi anawii.’ Odaa jegeo.”

⁹ Niğijo Jesus naşa wajipate niğijo lotaga, eliodi me yopo. Odaa naşa nawiilitetedijo, mettediogi niğijo noiigi anodiotece, “Ejitağawatiwaji, anığica oko jakapetege midi şodoiigi Israel ane eliodi eliwağatakanegęgi digo minitaña niğini şoneleegiwa (ane dağa şodoiigi).” ¹⁰ Niğijo liğexedi niğijo ane iiğe niodağawadi romaanotedi, noşopitiobeci ane icogoticogi. Noşotota, niğijo niotagi ja icí.

Jesus eote me yewigatace lionigi aca wajekalo

¹¹ Ica noko Jesus onigo manitaşa nigotaşa Naim. Ijaaşijo anodiotibece icaağica eledi noiigi-nelegi lixigaşawepodi. ¹² Odaa noşone odipegitा nişica lapoagi nişica niwilanigi ane niotaa naşani nigotaşa, odaa jogodakapetetege ica lapo-nelegi, anoyadeegi ica lioneega ane yeleo, oyadeegi monaligitini. Nişica émeğegi onokijoteci me lionigi acoda wajekalo. Nişica noiigi-nelegi oigaalatibece naşajo eliodo. ¹³ Nişijo naşa nadi Goniotagodi naşajoda wajekalo, eliodi me iwikode. Odaa jeşeteta, “Jinaşa anoeni!” ¹⁴ Odaa joneşepaanaga ipegiteta, odaa ja dibatedeloco aca iwokodagaxi. Odaa nişijo anoyadeegi ja dabiditiniwace. Odaa jeşee Jesus, “Lioneega, Ee şadişeni, anicootini!” ¹⁵ Odaa nişijo émeğegi jona nicotini, odaa ja dotaşa. Jesus ja yopilaşadite naşajo eliodo.

¹⁶ Ijotawece nişijo oko eliodi me doitibigiji, odaa odoşetetalо Aneotedoşoji, modi, “Dinikeetogowa ane yelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko, codaan nişida eliodi nimaweneşegi. Aneotedoşoji ja dalitediogi loiigi, odaa yaxawatediogi!” ¹⁷ Nibodicetedi anoditece Jesus jişilaagiteloco iditawece nipoçigi Judéia, codaan me nişicoa nipoğaşa anipegitege.

*João iişe nişijo anodiotibeci migotibeci midoataşa Jesus
(Mateus 11.2-19)*

¹⁸ Nişijo anodiotibeci João Batista oyelogodita icoatawece nişicoa baaneşgeote Jesus. ¹⁹ Odaa João eniditiogi icoa itoataale anodiotibeci, odaa ja iişe moige Goniotagodi, meeitiogi, “Nigicotalo, enitalo, ‘Manigakamagakaami icoa ane inibeoonagatege menagi me şodewikatidi, ogoa, domigalee inibeoonagatege eledi oko?”

²⁰ Noşotatalo Jesus, odaa jogaige, moditalo, “Goniotagodi, João Batista şodişge me şadigeeşegi manigakamagakaami icoa ane inibeoonagatege menagi şodewikatidi, ogoa, domigalee inibeoonagatege eledi oko?”

²¹ Ajaaşajo naşajo lakata nişicotibeci nişijoşa lişexedi João, Jesus ja icilatidi eliodi oko ane neelotikanşa, ina anodakatiogi, codaan eote me yatetacibigiji şoladi. ²² Odaa Jesus ja igiditediogi nişijo ane iişe João, meetediogi, “Opilitacicogi minitaşa João, odaa eloğoti nişinoa ananati, codaan anajipaatalotiwaji. Eloğoti me yatetacibigiji şoladi, mewaligi ane beyagi laxace, codaan me içi dawace-loolatedi, aticilonadi ja wajipatacibigiji, émaşa newiştacea, codaan me jatemati nibodicetedi anele miditaşa madewetedi. ²³ Nişina oko ninitibece nişina me daşa dinibolikatidici.”

²⁴ Nişijo noşopitibeci nişijoşa lişexedi João, odaa Jesus ja yalaşate João Batista, meetediogi nişidi noiigi, “Ijo me emiitiwaji midi nipoçigi ane yadilo ane dişica nişeladimigipi, amiijo anemii awinitiwaji? Domigemii mawini şoneleegiwa ane dişica başa niiticogi ane liciagi nişina naanyogo ane igike niocodi? ²⁵ Amiina anemii awinitiwaji? Domigemii awini şoneleegiwa anele me dinixo? De jelogoditaşawatiwaji! Nişijo anele me dinixotibigiji, ane dişica ananiaditema, ane dişeladetigi diimaşa libinienşa, ligeladi nişinoa inionşa-eloodoli. ²⁶ Enice, amiijo ica anemii awinitiwaji? Domige emii awinitiwaji nişijo ane yelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko? Beşewi! Jelogoditaşawatiwaji mepeşewi me emii awinitiwaji nişijo ane naşaxatelogo nişijo anoyeloşoditedibece Aneotedoşoji lowooko nişijo jotigide. ²⁷ Igaataşa joanişijaa João nişijo aneeta Aneotedoşoji lotaşanaşaxi, neşee Aneotedoşoji, ‘Jiwakatee iişexegi şadodoe, yoetece şaligi’. ²⁸ Jelogoditaşawa, João me daşaxa me şoneşegi caticedi ijotawece nişijo eledi anoyeloşoditedibece Aneotedoşoji lowooko. Pida nişina oko iwikodaşa ane iişe Aneotedoşoji laaleşena, başa daşaxa me şoneşegi caticeditace João.”

²⁹ Nişina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaan me iditawece nişidi noiigi owajipatalo lotaşa Goniotagodi, joanişidiaşidi nişica ane nilegetiniwace João, noşowajipatalo lotaşa Jesus, odaa modi Aneotedoşoji igenaga. ³⁰ Pida nişijo fariseutedi ijaşijo anodiişaxinaşatece lajoinaşaneşeco Moisés baadoşoyemaa me nilegetiniwace João. Joanişidaa modowocetege nişica ane domaşa yemaa Aneotedoşoji mowo.

³¹ Odaa Goniotagodi mee, “Niğina noiigi, amiini ica ane jakadi me jibogoditege? Natigide jelogoditağawatiwaji ane jibogoditege. ³² Liciagi nigaanigipawaanigi ane nicotiniwace me nalooğو midi lalokaditibece. Ini lapo meeta, me dapaaweta niğini eledi lapo, ‘Ja jatenağatigi nateneğegi nadoneğegi, pida ağanibaletiwaji. Codaaj domaşa jigaanaşa ica nanaagi monaligitini émeğegi, pida ağanoenitiwaji’. (Odaa niğidi nigaanigipawaanigi idioka limedi me dinotigimade.) ³³ Igaataşa João Batista enagi, odaa ayeligo paon, oteğexaağaga wacipeta viinyo. Odaa menitiwaji me dakatiogi niwigo abeyaceğegi. ³⁴ Odaa Ee, Góneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, naşaşa janagi, odaa başa jeligo paon, codaaj me jacipe viinyo. Odaa menitiwaji, ‘Digawini! Niğidoa góneleegiwa olade, codaaj me acipeğegi. Lokaagetedipi niğidi anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaaj lokaagetedipi inatawece niğina oko anowidi libeyaceğeco!’ (Odaa gadiciagitiwaji niğijo nigaanigipawaanigi leeğodi midioka limedi madinotigimadenitiwaji.) ³⁵ Pida niğina oko anida liwaxinigi, baanaşa yowoogodi Aneotedoğoji me diwaxinaşa, codaaj midioka limedi meo ane iğenaga.”

Jesus igo ligeladi ica fariseu anodita Simão

³⁶ Ica fariseu one node Jesus migo aniodi ligeladi. Odaa Jesus jiğigo. Naşa dakatediwece ligeladi, odaa ja nicotedi maditaşa aca nameeja maniodi. ³⁷ Manitaşa naşani nigotaşa onani aca iwaalo agopeloa. Naşa dibodicetalo miniwatedigi Jesus ligeladi niğijo fariseu maniodi, odaa jiğigo, yadeegi aca bootawaana wetığa, anodita “alabastro”. Naşaca bootawaana one nolee ladokojegi. ³⁸ Naşajo iwaalo dabiditi lowidi Jesus micoataşa loğonaka, anoetibece. Odaa latiidi datikoletelogo loğonaka Jesus. Odaa ja yatita lamodi me iwilegi Jesus loğonaka, codaaj eliodi me napicogotodice loğonaka, ikee me diniotagodetalo. Codaaj yadotelogo loğonaka niğica ladokojegi. ³⁹ Niğijo fariseu ane node Jesus naşa nadi anee naşajo iwaalo, odaa meetibige le, “Niğina değewi niğiniaağınıwa Niğicoa ane nelogoditedoğowa Aneotedoğoji lowooko, dağanagawini yowoogodi anani naşani iwaalo ane dibatelogi, codaaj taşaşa yowoogodi niğicoa ligopeloağeco, codaaj ane libeyaceğeco.”

⁴⁰ Odaa Jesus meeteta niğijo fariseu, “Simão, domiğida igeji.” Odaa ja igidi, meetalo, “Digageni, niğaxinaağanaşa.” ⁴¹ Odaa Jesus jegeete, “Idiwa iniwataale góneleegiwadi onaalewe ica anidioka limedi me yajigo monadila ninyeelo. Onica ica ane dinaalewe ciinco taalia beexotedi, odaa ica eledi başa dinaalewe meya-taalıa beexotedi. ⁴² Niğidi iniwataale açooyakadi moyedia niğijo naaleweta niğijo góneleegiwa. Odaa joaniğidaa meetiogi me dağadiaa leeditibige moyedia. Natigide gadige, amepidigica ijoa itoa ane dağaxa me yemaa ijo góneleegiwa anonaalewe?”

⁴³ Simão ja niniğodi, meetalo, “Ejime niğijo ane dağaxa me dinaalewe jiğijaa dağaxa me demaanaga.” Odaa Jesus meete, “Ele motağani!”

⁴⁴ Odaa Jesus naşa niwiteta naşajo iwaalo, odaa meete Simão, “Jağanati naşani iwaalo. Niğijo naşa inakatiwece gadigeladi, açoanajictiwa ninyoğodi me jiwilegi iğonaka. Pida başa iwilegi iğonaka yatitalo latiidi, odaa yatita lamodi me yadilonatidi iğonaka. ⁴⁵ Codaaj niğijo naşa janotio, açoadapicigi me gadecroatitici. Pida niğijo naşa nakatio, naşani iwaalo naşani me napicogotodice iğonaka. ⁴⁶ Codaaj oteğexaağaga adootigi najidi yacilo mikeeni moğeetetiwa, pida aniaağani başa yadotelogo iğonaka ladokojegi. ⁴⁷ Odaa jemaa mejitağawa Aneotedoğoji ja iwilegi libeyaceğeco naşani iwaalo anowidi. Odaa joaniğidaa leeğodi meliodi me idemaa. Pida niğina oko ane dağa deemitetece me leeditibige me doletibige Aneotedoğoji me iwilegi libeyaceğeco, açoewi me idemaa.”

⁴⁸ Odaa Jesus jegeeteta naşajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja napitağadi gabeyaceğeco.”

⁴⁹ Niğijo eledi oko anidiaaği madi nameeja, dinotağaneğetiwage, modi, “Amiiniwa icoa góneleegiwa anee me yakadi me napitağadi gobeyaceğeco?”

⁵⁰ Odaa Jesus jegeeteta naqajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja ęadewikatiti leeğodi madinakatoni. Odaa emii opili, mele ęadaaleđena!”

8

Iwaalepodi anodiotibece Jesus

¹ Niğidiaağidi Jesus ja diniwiajetedicogi midiwataşa icoa nigotadi icaağicoa nigotadawaanaşa niğidi nipoğigi, yeloğoditedibece icoa nibodicetedi anele, anonełogoditođowa anodaägeeteda Aneotedođoji me iiđe oko laaleğena. Niđijo dooze anodiotibece eledi ijo me lixiqawepodi. ² Codaa onica ica iwaalepodi anağaga igotibeci. Jesus one iticoitedice niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi anigepidağaca niğijo iwaalepodi, codaa one nicilatidi ica ane neelotikanaşa. Aca anodita Maria aneledi oyatigi me Madalena. Joanağajaa Jesus ane icilatidi modakatiogi seete niwicidi abeyacağaga. ³ Acaağaca aca Joana lodawa ica Cuza ane dowediteloco ligeladi ica inionigi-eliodi Herodes. Codaa eledi igo aca Susana, icaağica eledi iwaalepodi, anoyaxawa Jesus ijaağijo anodiotibece, oyajigo liwai niğicoa ane nepilidi moyaxawatiogi.

Jesus yatemati ica natematigigi ica anetanaşa (Mateus 13.10-23; Marcos 4.10-20)

⁴ Ica oko ane icoğoticogi inoatawece nigotadi otatalo, odaa ja dilapode niğica noiigi-nelegi. Niğijo naşa dilapodetibigwaji, odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiiğaxi, meetediogi, ⁵ “Digawinitiwaji! Ica ęoneleegiwa onigo etanaşa. Niğijo naşa yokoletedibece niğijoa nolacidi, onicoa icoa ane enitedini midi naigi. Analee onipodi oko, codaa me ilaağaxodi aağaga oyeligo. ⁶ Icoa eletidi nolacidi one enitedini midiwa icoa wetiadawaanaşa. Odaa ja domaşa ili, pida yadilo, leeğodi ibeyacagadi me yadilo niğijo anei. ⁷ Pida icoa eletidi bogonenite midi ica ipelakijadi. Naşa domaşa ili, pida jonağaga ili niğijo ipelaşa, odaa ja yapoğoditedini. ⁸ Pida onicoa icoa eletidi anenitedinigi miditaşa ica iiğo anele. Odaa bogone ili, codaa onele. One onidateci libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi.” Niğidiaağidi Jesus joneğeetediogi, “Ane yemaa me wajipatalo niğinoa ane jiiğaxinağatece, enice atacolitece!”

Jesus yelogodi niğica ane diitigi niğida natematigo

⁹ Niğijo anodiotibece joçoigetece Jesus niğica ane diitigi niğijo natematigo ane yatemati. ¹⁰ Jesus igidi, meetediogi, “Aneotedoğoji başa ikeetedağawatiwaji anodaägeee me iiğe oko laaleğena, igaataşa ağıca ane yowooğodi. Odaa niğina me jiiğaxi eledi oko, başa jatemati natematiko anida ane jiciaceeketegi. Jaotibige moiwi pida ağunadi niğica anewi, owajipata pida ağoyowooğodi ane diitigi.

¹¹ Niğijo natematigo ane jatemati, digawini ane diitigi. Niğijoa lolacidi liciagi niğinoa lotaşa Aneotedoğoji. ¹² Niğijoa lolacidi anenite miditaşa naigi, liciagi niğina oko anowajipatalo lotaşa Aneotedoğoji. Pida neğenagi ęodaxakawa, odaa ja noşa niğijoa notaşa anowajipatalo ane ideite laaleğena. Eotibige me dağadiaa oyıwağadi Niğijoa ane ęodewikatidi, odaa Aneotedoğoji ağaleeğaga eote lewigę. ¹³ Niğijoa lolacidi anenite midiwa wetiadawaanaşa, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, odaa jogodibategi codaas eliodi me ninitibigwaji. Pida niğidi oko ağewi niğica eliwağatakaneğegi. Liciagi niğinoa enanigijedi ane dağa leegitinece litodi. Odaa aleegi metiwağataka, neğenagi ęodaxakawa dineeta, odaa jegeyamağaticoace leeğodi lawikodico. ¹⁴ Niğijoa lolacidi anenite miditaşa ipelakijadi, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, pida idokee mowo niğinoa lakataşa niğina iiğo, codaas noğowikomataşa, odoletibige me liicotedi, codaas odoletibige mowo niğica anepaağoyemaa. Joaniđidaägee niğijo ipelakijadi ane dogoika me ili niğijoa enanigijedi,

metaye, liciagi eliwaqatakanegeli niçijo oko aili pida dinelio. ¹⁵ Odaa niçijoa anenite-loco iigo anele baqa liciagi niçina oko anowajipatalo lotaga Aneotedoçoji, odaa oyotete catiwedi laalegena. Odaa baadaga inaale laalegena, pida ele. Codaa me lewiga niçidi oko diniigi, owo niçina ane yemaa Aneotedoçoji codaa odinatitalo lawikodico.

*Aca lokokena
(Marcos 4.21-25)*

¹⁶ Aqica ini ane yalegi loledaqaxi oditaqa yamaqateloco qinogo ane leeginenece le, migetaqa ixotiwece lipe le loledaqaxi, pida ipeke loledaqaxi ditibigimedi, odaa inatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiigi.

¹⁷ Igaataqa inoatawece niçinoan ake dinaqaditedini, icota me jowooqotaga, codaa inoatawece ane daqa jowooqotagateda, icota me jinataqa, codaa enagi manitaqa aca nilokokena Aneotedoçoji. ¹⁸ Enice anidakitatiwaji anodaageni majipaatalo Aneotedoçojilotaga. Igaataqa niçina baanaqa dibatege ganigidi, dibatacege caticeditace niçijo baanaqa dibatege. Pida niçina ane diqica, niçijo ane diletibige diqidi me nebi, onogaticogi minitaqa.”

*Ica loiigiwepodi Jesus
(Mateus 12.46-50; Marcos 3.31-35)*

¹⁹ Naqajo eliodi ijaa nioxoadipi Jesus igotibeci midoataqa. Pida aqoyakadi modipegitalo, leeñodi niçidi noiigi-nelegi. ²⁰ Odaa joniçica ica aneo libodigi, metatalo, “Gadiodo, idiaa qanioxoadipi etidi digoida wetice niçina diimigi. Oyemaa metiqadotaqanegeeni.” ²¹ Pida Jesus ja niniçodi, meeteta, “Eiodo, inioxoadipi, niçina anowajipatalo Aneotedoçoji lotaga, anowo ane yemaa Aneotedoçoji.”

*Jesus eote me notokoti niwocotaqa
(Mateus 8.23-27; Marcos 4.35-41)*

²² Ica noko Jesus ijaaqijo anodiotibece owaxoditinigi aca niwatece, odaa mee Jesus, “Iniça daato niçina weiigi.” Odaa jiçigotibeci. ²³ Egidaa diiticogi migotibeci, Jesus jona diote. Codaaqida jonegenagi ica niwocotaqa, odaa jona nolee ninyogodi aca niwatece. Eliodi modiitege niçica ane doide. ²⁴ Odaa niçijo anodiotibece Jesus jonoqodipegitalo moyojietelogo, moditalo, “Goniçaxinoqodi! Goniçaxinoqodi! Aiwo moko ma!” Odaa jona niwodi Jesus. Odaa ja yapetege niçijo niocodi, ijaaqijo ebekadi, codaa iiçe me notokotiniwace. Odaa niçijo niwocotaqa, ijaaqijo ebekadi ja notokotiniwace, jona watacoti. ²⁵ Odaa Jesus jegeetediogi niçijo anodiotibece, “Igaamee ina me daqadadiwaqatitatiwaji?” Pida eliodi moyopo, codaa doitibigwaji, dinotaqanegetiwage modi, “Amiidoa icoa goneleegiwa? Igaataqa iiçe niocodi, ebekadi me notokotiniwace, odaa jiçidaaqee!”

*Jesus icilatidi ica ane dakatiogi niwicidi abeyacaqaga
(Mateus 8.28-34; Marcos 5.1-20)*

²⁶ Nogotota nipodigi ica noiigi gadareenotedi, daato niçidi weiigi ane dilokotege Galileia. ²⁷ Naqa waxoditedice Jesus naqajo niwatece, odaa jona dakapetege ica goneleegiwa anelatibige naqani nigotaqa. Jona jotigide modakatiogi niçicoa niwicidi abeyacaqaga. Aonaqaleegicoa lowoodi, oteqexaaqagaleegica ligeladi, pida one lotokaqadi midiwataqa icoa lawimagajetedi-wetiadi minitaqa ica apiiço. ²⁸⁻²⁹ Igaataqa niçica niwigo abeyacegegi elioditibece me dibata. Codaa onidatecibeci niçica oko one oigoetece galeena libaqaqatedi, logonaka, pida idioka limedi me nakagidi. Codaa niçijo niwigo abeyacegegi yadeegiticobige miditaqa ica nipodigi ane yadilo ane diqica niçeladimigipi. Niçijo naqa naditege Jesus, odaa jona dapaaqe, odaaçenitini logonaka Jesus, odaa mee me dinigetaqatee, “Jesus, Lionigi Aneotedoçoji ane iiçe inoatawece! Amiina ica anemaanitici? Jipokotaqawa me daqadiloikatiti.” Eo niçida ligegi, leeñodi Jesus ja iiçe me noditicoaci niçijoan niwicidi abeyacaqaga.

³⁰ Odaa Jesus jona ige, oneete, “Igame Ɂaboonaqadi?” Naqa igidi, mee, “Iboonaqadi me ee, ‘Noiigi-nelegi’.” Eo niqida ligegi leeqodi owidi niqicoa niwicidi abeyacaqaga anodakatiogi. ³¹ Odaa niqicoa niwicidi abeyacaqaga eliodi modipokotalo Jesus me daqa iiqetedicogi midataqa libegi ane leegitinece, meote me nawikodeege.

³² Onini ica lapo-nelegi nigidagiwadi noxicogonaqa odipegitoge aca wetiga. Odaa niqijoia niwicidi abeyacaqaga odipokotalo Jesus me ika modakatiogilo niqijoia nigidagiwadi. Odaa ja ika. ³³ Odaa niqijoia niwicidi abeyacaqaga jogaika niqijo Ɂoneleegiwa, odaa joqodakatiogilo nigidagiwadi. Odaa niqidiwa nigidagiwadi waleditiniwace ica elagigi, odaa joqodaxaboketinece ica weiigi, joqoceqaga.

³⁴ Niqijo anoyowie niqijoia nigidagiwadi noqonadi niqida niciagi, odaa joqodeleta naqani nigotaqa, codaa me bajeendatedi, oyatemati niqida niciagi. ³⁵ Eliodi oko igitibeci oiwi niqica niciagi. Noqodipegitalo Jesus, odaa joqonadi niqijo ane icilatidi modakatiogi niwicidi abeyacaqaga, odaa eliodi me doitibigwaji, leeqodi niqijo Ɂoneleegiwa ini me nicoti micoataga Jesus logonaka, joniqidoa lowoodi, codaa aqaleeqicoa niqijoia lowooko yetoledi. ³⁶ Niqica anonadi niqida niciagi, oyatematitiogi niqidi noiigi ica anodaagee noqocilatidi niqijo Ɂoneleegiwa. ³⁷ Odaa iditawece noiigi ane niqeladimigipitigi nipodigi icoa gadareenotedi odipokotalo Jesus me noditedice nipodigi, igaataqa one eliodi me doitibigwaji. Odaa jonoqowaxoditacinigi aca niwatece, odaa joqopitacicogi daato weiigi.

³⁸ Niqijo Jesus naqa nipeg me dawace liwatece, odaa niqijo Ɂoneleegiwa ane icilatidi eliodi me dipokotibigalo migo diotece. Pida Jesus naqa ibode, meeteta, ³⁹ “Emii opiliticogi Ɂadiqeladi, odaaqatematii niqica anigotedaqawa Aneotedoqojo.” Niqidiaagidi niqijo Ɂoneleegiwa jiqigoteloco anitawece nigotaqa, yatematitibece niqica anigote Jesus lewiga.

*Jesus icilatidi aca iwaalo, acaaqaca nigaanawaana
(Mateus 9.18-26; Marcos 5.21-43)*

⁴⁰ Niqijo Jesus niqicotacedicogi daato weiigi, ica noiigi ele modibatege, codaa ninitibigwaji leeqodi ijotawece akaagonibeotibigege. ⁴¹ Joniqigo dakapetege Jesus ica Ɂoneleegiwa anodita Jairo. Joniqijaa dowediteloco liiakanaqaxi judeutedi manitaqa naqani nigotaqa. Naqa yamaqatedini lokotidi lodox Jesus, odaa ja dipokotalo migo ligeladi. ⁴² Leeqodi Jairo onajotec me liona, onaleekeote dooze nicaaqape, pida eliodi me deelotika, jona doletibige me yeleo.

Odaa Jesus jiqigo, pida niqica noiigi joqodiniligicetelogo. ⁴³ Odaa ja dakapetetege aca iwaalo awodina. Joneqeote dooze nicaaqape me deelotika, codaa jona yaqadi icoatawece niqicoa ane nepilidi me yedia dotowexedi. Pida aqica ane yakadi me icilatidi. ⁴⁴ Odaa naqajo iwaalo jona nowidila Jesus, odaa dibatigi laxabi nijayogo, odaa jona wakagitege lawodi. ⁴⁵ Odaa Jesus ja digika, onee, “Amiijo ane dibatiloco?” Pida niqijo noiigi modi me diqica ane dibatelogo. Odaa Pedro meetalo, “Goniigaxinoqodi, inatawece niqina noiigi etiqadawiileni, codaa metiqadiliceni.” ⁴⁶ Pida Jesus mee, “Ogoa ijo ica ane dibatiloco, igaataqa jeemitetece me noditice yoniciwaqa ane Ɂodicilatidi.” ⁴⁷ Naqajo iwaalo naqa nadi me daqadiaa yakadi me yaqaditi niqijo loenatagi, odaa joniqigo dawigicetijo, yamaqatedini lokotidi lodox Jesus. Codaa yatemati lodox ijotawece niqijo noiigi ane leeqodi me dibatelogo Jesus, codaa yatemati niqica me daqa leegi odaa ja icí me awodina. ⁴⁸ Odaa Jesus meeteta, “Iona, ja Ɂadicili leeqodi madadiwaqati. Emiita opili, mele Ɂadaalegena!”

⁴⁹ Egiidaageetede Jesus me dotaqatedibece, joniqica ica ane icoqoticogi ligeladi Jairo, niqijo ane dowediteloco niiakanaqaxi, odaa jeqeeta, “Gadiona ja yeleo. Jinaqaleeqanigiwoci Goniigaxinoqodi.” ⁵⁰ Naqa wajipate Jesus niqijoia lotaqa, odaa jeqeeteta Jairo, “Jinaqadoii! Biqida adinakatoni, odaa jeqeletace gadiona.”

⁵¹ Niçicotediwece diimigi, aqica ane ikatedio me dakatio, pida ijokijo Pedro, Tiago, ijaia João, ijaagijo eliododipi naçajo nigaanawaana baña ikatediobece me dakatiobece.

⁵² Ijotawece niçijo oko nacaagaçateloco, coda me notaçanaçateloco leeçodi naçajo nigaanawaana. Odaa Jesus meetediogi, “Jinaçacaagetibecetiwaji! Naçadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.”

⁵³ Odaa jonoçoyame, igaatağa oyowoogodi neçewi me yeleo naçajo nigaanawaana.

⁵⁴ Odaa ja imonyatedicoace me noditicoaci, odaa naça dibatedigi libaaçadi naçajo nigaanawaana, odaa jegee niçina me dinigetaçatee, “Nigaanawaana, anicootini!” ⁵⁵ Odaa niçica liwigo jonaça dopiteloco, aoniçica ica daça leegi jona nicoti. Odaa Jesus ja diiçenatakate mowo liweenigi. ⁵⁶ Niçijo eliododipi eliodi moyopo. Odaa Jesus ja yajoi me doçoyatematitibece niçida niciagi.

9

Jesus iiçge niçijo dooze anodiotibece moyelogoditedibece nibodicetedi anele (Mateus 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Jesus eniditediogi niçijo dooze anodiotibece me dinatecoçotee, odaa yajigotediogi ica loniciwaça coda me naçatetigi moiticoitedice inoatawece ane niwicidi abeyacaşaça, coda moicilatidi eelotaginadi. ² Odaa ja iiçetediogi moyelogodi anodaagee Aneotedoçoji me iiçge laalegenali oko, coda moicilatidi eelotaginadi.

³ Odaa jegeetediogi, “Jiniçica ananibaatinetiwaji maniwiaje. Jinaçadeegi çagilaçadi, oteçexaagaça gadowoodaçaxi, niweenigi, dinyeelo, oteçexaagaça eledi çanoecaçaxi.

⁴ Adeoni minitaça diimigi anele modibataçagitiwaji, nigepaa limedi manotitice naçani nigotaça. ⁵ Odaa nigaca nigotaça anicootatiwaji ane degele modibataçagitiwaji niçeladimigipi, odaa niganotiticetiwaji naçani nigotaça, iticiçi lamoço çadogonaka, amaleegaça ikeeni Aneotedoçoji me yelatetema niçidi niçeladimigipi.”

⁶ Odaa jiçigotibeci niçijo anodiotibece odigotece icoatawece niçicoa nigtadawaanaça, oyelogoditedibece nibodicetedi anele, coda oicilatidi eelotaginadi niçica anodigotece.

Herodes dogowikomata

(Mateus 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Herodes ane ninionigi-eliodi niçica nipodigi dibodicetalo icoatawece niçicoa Jesus loenataka. Odaa eliodi me dogowikomata, aqaleegica baña lowoogo, leeçodi onica ica anodi Jesus me João Batista naça yewiqatace. ⁸ Ica eledi modi mone Elias, naça dini-keetaci, odaa ica eledi onodi Jesus minaaçina niçina ane yelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko, baanaça yeleo anokaanaça yewiqatace. ⁹ Odaa Herodes mee, “Jeçemaça jiçenatakata moyakagidi lacilo João. Enice, amiida ica çoneleegiwa? Igaatağa jibodicetalo niçicoa loenataka.” Odaa Herodes ja doletibige nimaweneçegi me nadi Jesus.

Jesus niodeçetedini noiigi-nelegi

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; João 6.1-14)

¹⁰ Naça dopitijo niçijo liçexedipi, odaa joçoyelogoditalo Jesus icoatawece niçicoa ane loenataka. Odaa ja yadeegi igotibeci manitaça aça nigotakawaana ane liboonaqadi Betsaida, ijokijo niçijo anodiotibece me yadeegi. ¹¹ Pida niçijo noiigi noçoyowoogodi ane diitedicogi Jesus, odaa joçogaalatece. Odaa ja dibatetege Jesus, yatematitediogi anodaagee Aneotedoçoji me iiçge oko laalegenali, coda icilatidi niçijo ane neelotikanaga.

¹² Niçijo naça çocidi, niçijo dooze anodiotibece Jesus jiçigotibeci midoataça, odaa moditalo, “Jeçele me iiçeni mopitibeci niçina noiigi, amaleegaça igotibeci minoataça niçino a nigtadawaanaça, bajeendedi, odoletibige niçica aniwote, coda amaleegaça oyakadi anoyeligo. Igaatağa niçina anejonaça yadilo, aqica niçeladimigipi.” ¹³ Pida Jesus naça igidi, meetediogi, “Akamaçakaamitiwaji, ajicitogi ane yeligo!” Odaa modi,

“Ağicoda goweenigi, idiya mina ciinco paontedi, idiaağidioda itiwataale noğojedi. Ajakatağa dağa jajicağatiogi anoyeligo, ajibogotege me jinoojeteeğatibige niweenigi.” ¹⁴ Owo niğida ligegi, leeğodi jona domaşa iwida ciinco miili şoneleegiwadi (we nigaanipawaanigi codaa me iwaalepodi). Odaa Jesus oneetediogi niğijo anodiotibece, “İgeni me nicotiniwace niğidi noiigi, mowo lapotibece meya-taalatiibece oko.”

¹⁵ Niğijo anodiotibece jişidaägee, joğoiğe niğijo noiigi me nicotiniwace. ¹⁶ Odaa Jesus ja dibate niğijo ciinco paontedi ijaağijo itiwataale noğojedi. Naşa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja diniotagodete Aneotedoğoji leeğodi niweenigi. Niğidiaağidi ja ninoketedini niğijo paontedi, ijaağijo noğojedi. Odaa ja yajigotediogi niğijo anodiotibece monediatiniwace niğidi noiigi. ¹⁷ Ijotawece niodaşa, codaa nitiminaşa. Odaa niğijo anodiotibece joğoyetigilo dooze etacanitedi niğicoa liwailidi ane iiğotedice.

*Pedro yelogodi anijoja Jesus
(Mateus 16.13-19; Marcos 8.27-29)*

¹⁸ Ica noko one oniniwatece Jesus, yotağaneğe Aneotedoğoji. Odaa jonoğototalo niğijo anodiotibece. Odaa jonaga nigetediniwace, meetediogi, “Amiijo anodi me Ee, ina noiigi?” ¹⁹ Odaa joğoigidi, moditalo, “Initecibece oko modi makaami João Batista. Pida ina eledi modi makaami Elias. Codaa ina eledi modi makaami anigepidığica niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko jotigide, anokaanaşa yewiğatace.” ²⁰ Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Biğida makaamitiwaji, ame Ee me enitiwaji?” Odaa Pedro ja igidi, meetalo, “Oko başa jowooğotaşa nağakamağakaami ane niiğe Aneotedoğoji me godewikatidi.”

*Jesus eetetece lemeğegi, codaa yalağate me yewiğatace
(Mateus 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)*

²¹ Odaa Jesus ja yajoi me doğoyatematitibece niğiniaağiniwa Niğicoa ane niiğe Aneotedoğoji. ²² Odaa meetediogi, “Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, leeditibige meliodi me jawikode. Odibatigi, niğina anoiğe şodooğigi, codaa me niğidi anoiğe sacerdotitedi, idiaağidi niğidi anodiğaxınağatece lajoinağaneğeco Moisés. Codaa etideloadi, pida nivicotalo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiğatace.”

²³ Odaa Jesus jeğeetediogi ijotawece, “Nigica ane yemaa me niotici, leeditibige me dağa doletibige niğica anepaa yemaa, codaa leeditibige me igotema me dawikode codaa me yeleo, inoatawece nokododi. Odaa ja yakadi me niotici. ²⁴ Igaataşa niğina ane yemaa lakataşa niğina oko digoina iigo, yeleo nigidiaağidi. Pida niğina ane yeleo Ee leeğodi, biğicota noko me yewiğatace. ²⁵ Codaa niğina oko dağa dinigaanyetece niğinoaninoan digoina iigo, nige yeleo, Aneotedoğoji iloikatidi, codaa ağaleeğica niwaló, jağaniyatagigi. ²⁶ Igaataşa niğina oko nige dinibolikatiditici, codaa me yotaga, odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, aaşaşa idinibolikatiditece nige janagi inadeegi yoniciwaşa, codaa nige jatale iciagi miniwataşa Eiodi me datale, codaa iciaco me datale aanjotedi ane idioka limedi modibatema. ²⁷ Ejitağawatiwaji mewi mina oko digoina anaşa nigo, nigonadi Aneotedoğoji nige iige laaleğenali oko.”

*Jesus dakapetetege Moisés ijaa Elias
(Mateus 17.1-13; Marcos 9.2-8)*

²⁸ Niğidiaağidi ejinaşa ixomağatedice oito nokododi me yelogodi Jesus niğijo lotaşa, odaa ja yadeegi me lixigağawepodi Pedro, João, ijaa Tiago. Odaa ja dalağatetedibigimece aca wetişa ane leegitibigimece, igo me yotağaneğe Aneotedoğoji.

²⁹ Eşidaa diitigi me yotağaneğe Aneotedoğoji jona diniği anodağee latobi, lowoodi jonaşaşa yapacaşa, codaa me datale. ³⁰ Codaağida icoa itoa şoneleegiwadi naşa dinikeetibigiwaji, odaa joğoyotağaneğe Jesus. Niğidoa itoa şoneleegiwadi one Moisés, ijaa Elias. ³¹ Niğidoa itoa aağaşa dataletibigiwaji. Odaa joğoyotağaneğetibigo Jesus, oyalağata ica lemeğegi ane nibikota Aneotedoğoji micota digoida Jerusalém.

³² Pedro ijaaglija niglija lokaagetedi jonaşa nibacişa, odaa ja niotaşa. Pida naşa niwoditibigwaji, odaa jogonadi Jesus me datale, ijaaglija itoataale goneleegiwadi midoataşa. ³³ Niğijo naşa nipegi mopitibeci nigliwa itoataale goneleegiwadi, Pedro meetalo Jesus, “Goniğaxinoğodi, niğica mele minaağejonaşa! Jaoğate iniwatadığını ağadopecetiiditiwaji, oniniteci ganebi, ini eledi Moisés, iniaägeledi Elias.” Eo niğida ligegi, pida ayowoogodi niğica ane diitigi.

³⁴ Pedro eğidaağee me dotaşa, naşa dinikatiogi ica lolaadi, odaa ja yapoğuditiniwace. Niğijo anodiotibece Jesus doitibigwaji niğijo naşa nowicetiogi niğijo lolaadi. ³⁵ Odaa joğowajipata ica ane dotaşa catiwedi niğijo lolaadi, onee, “Niğidoa, jiğidaağidoa Ionigi aneliodi me jemaa. Ajipaata ane ligegi!”

³⁶ Niğijo naşa nigotini ica ane dotaşa, niğijo anodiotibece Jesus joğonadi mokaaniğidoatece. Odaa ja notokotiniwace, odaa niglija nokododi ağica anoyeloğodi niğijo anonadi.

Jesus icilatidi nigaanigawaanigi ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi (Mateus 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Neğeledi noko ja daxoditiniwace me idei ditibigimedi wetığa. Odaa ica noiigi-nelegi jiğigotibeci odakapetege Jesus. ³⁸ Odaa onica ica goneleegiwa ane idei liwigotigi niğidi noiigi, onee me dinigetağatee, “Goniğaxinoğodi, jipokotağawa managi icilatiti ionigi, igaataşa onididateci me ionigi. ³⁹ Niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi, niğina me dibata, odaa eo me codaagidata naşa dapaaße, dinawigice niğica niwigo, natiamağaditigi nioladi niğidi nigaanigi. Niğica niwigo abeyaceğegi idioka limedi me yawigice, ayemaa me noditice. ⁴⁰ Ja domaşa jipokotiogi niğidi anodiotibigağadici moiticoitice niwigo abeyaceğegi, pida açojakadi moiticoitice.”

⁴¹ Jesus naşa dotaşa, mee, “Akaami oko ane daşa adinakatonitiwaji, akaami abeyacağaga. Ağaleegowidi nokododi minaağejio makaamitağatiwaji. Amigida ica noko nige dağadiaa jakadi me idinatitağawatiwaji?” Odaa joneğeete niğijo goneleegiwa, “Anadeegi ağadionigi digoina meetaşa!” ⁴² Niğica naşa yadeegi niğijo nigaanigawaanigi, niwigo abeyaceğegi jona yokoletinigi iigo, codaa me yawigice. Pida Jesus ja iiğe me noditice niğijo niwigo abeyaceğegi, odaa ja icilatidi niğijo nigaanigawaanigi. Odaa ja yopilağadite niğijo eliodi. ⁴³ Ijotawece niğijo oko eliodi moyopo, leeğodi me nelegi niğica notoetiigi Aneotedoğoji.

Jesus yalağatace ica lemeğegi (Mateus 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Eğidaağee modoxicetema niglija loenataka Jesus, neğeetediogi niğijo anodiotibece, ⁴⁴ “Digatacolitece yotağatağawatiwaji. Ee, Goneleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi, etidajigota ioniciwaşa goneleegiwadi.” ⁴⁵ Pida niğijo anodiotibece açojowooğoditece niglija lotaşa, leeğodi Aneotedoğoji aneğeote moyowoogodi. Odaa joaniğidaa leeğodi me doğoyowoogodi niğica ane diitigi niglija Jesus lotaşa. Pida odoitalo doğogetece niğica ane diitigilo niglija lotaşa.

Niğica ane dağaxa me diniwaloe (Mateus 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Niğijo anodiotibece Jesus jonoğodinotigmadetigi niğica ane dağaxa me diniwaloe. ⁴⁷ Pida Jesus yowoogodi niğica anoyowo catiwedi laalegenali. Odaa jona dibate ica nigaanigawaanigi. Naşa nicoğete liwai, ⁴⁸ Odaa jeğeetediogi, “Niğina ane dibatege niğini nigaanigawaanigi, leeğodi nağatetigi Iboonağadi, niğini dibatigi. Odaa niğini ane dibatigi, ağaşa dibatege ane idiiğe. Igaataşa niğina ane dağaxa me iwıkodaşa ağadiwigotigitiliwaji, joanığiniaa dağaxa mida niwaló.”

Niğica ane daşa godakapetegi, godicaajo (Marcos 9.38-40)

⁴⁹ Odaa João oneetalo, “Gonigaxinogodi, jinataşa ijo şoneleegiwa ane iticoitedice niwicidi abeyacağaga datika Gaboonagadi. Odaa ja joxokojoğو me iticoitedice niwicidi abeyacağaga, igaataga adiotibigağadici digo anejinağa me jiwağatağadici.” ⁵⁰ Pida Jesus meeteta, “Igaamee ina moxoki? Igaataga nişina ane dağa şodakapetegi, şodicaajoo.”

Samaritaanotedi aşodibatege Jesus

⁵¹ Naşa nipegi nişica noko Jesus mopitedibigimece ditibigimedi, odaa ja lowoogo mewi migo Jerusalém. ⁵² Joneğeotelienigipi migotibeci odooe. Odaa nişigotibeci şogodakatiwece aca nigotakawaana samaritaanotedi, domogodoletibige ane lotokağadi Jesus. ⁵³ Pida nişijo nişeladimigipi aşodibatege Jesus, leeğodi moyowooğodi me lowoogo migo Jerusalém. ⁵⁴ Nişijo anodiotibece Jesus, Tiago ijaa João noşonadi me doşodibatege, odaa modi, “Goniotağodi, emaanı me jişenaga me dinikatini noledi icoşotibigimece ditibigimedi me yaağadi nişidi noiigi, anee Elias nişijo jotigide?”

⁵⁵ Pida Jesus naşa nawiilitetege, odaa ja napeteğetediniwace, meetediogi, “Nişida makaamitiwaji aşowooğoti anodaageni. ⁵⁶ Igaataga Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ajanagi me jaağadi oko, pida janagi me jao lewişa.” Odaa jonişigotibeci manitaga aca eledi nigotakawaana.

Ica oko onodi moyemaa modiotibece Jesus (Mateus 8.18-22)

⁵⁷ Nişijo Jesus naşa ideite nagitinece ijaağijo anodiotibece, ica şoneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, jemaa me jiotağadici okanicodağica anemaani me aaticogi.” ⁵⁸ Odaa Jesus jegeeteta, “Naşana eti ida epaa libegi, codaa me ilaağaxodi ani epaa libato. Pida Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, baadiğicanejo me inipetini.”

⁵⁹ Odaa Jesus oneete ica eledi şoneleegiwa, “Anagi aniwitibici!” Pida onee, “Iniotagodi, ecogotace ejigo igeladi, inaligitini eiodi.” ⁶⁰ Odaa Jesus jegeete, “Ikani nişina ane liciagi ēmeğegi me naligitini némeğegi. Pida akaami baanaga akamaşa emii, eloşoti anodaagee Aneotedoğoji me iişe oko laaleğenali.”

⁶¹ Odaa ica eledi şoneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, ee ejigo jiotağadici, pida ecogotace ejigo jibodenaga digoida igeladi.” ⁶² Pida Jesus naşa igidi meeteta, “Nişina ane gela me yabooğodi iişo, odaa niwiticogi lowidi, Aneotedoğoji ayakadi dağa yajigote me libakedi me yeloğoditibece anodaagee me iişe laaleğenali oko.”

10

Jesus imonya seteenta şoneleegiwadi moyelogodi nibodicetedi anele

¹ Nişidiağıdi Goniotağodi Jesus naşa igiditediogi nişijo şoneleegiwadi anodi moyemaa modiotibece, odaa ja iomağaditedice eletidi seteenta şoneleegiwadi. Odaa ja imonya itoataaletibece migotibeci dinewadetibigiwaji, midiwataga nigotadi, codaa me midiwataga icoa nigotadawaanaşa ane lowoogo Jesus migotetece. ² Odaa meetediogi, “Eliodi oko anonibeotegi mowajipatalo nibodicetedi anele, micataşa nişina nixogotagi nelegi baanaga limedi monopilağaditedio nawodigijedi, pida aşeliodi ane nibaaga. Joanişidaa leeğodi ipokitalo Aneotedoğoji me niwakatee eletidi liotaka. Micataşa nişina ane nebi nixogotagi me iişe nişinoa eletidi liotaka me naxawanatakanaşa monopilağaditedio lawodigijedi. ³ Emiitiwaji! Gadiiğeni micoataşa nişinoa waxacocoli miditaga noiigi ane liciagi diwilecögöni. ⁴ Jinağadeegi şaninyeelağaxi, oteğexaağaşa şaniboco ane nolee niweenigi, migetaga eletidi şawelatedi. Codaa jinişica ananicenitwaji oko şadakapetegitinece naigi.

⁵ Nigakaatiwece diimigi, odoejegi ane alitigi şagegi, eni, ‘Jemaanaşa Aneotedoğoji meote mele şadaalegenali akaamitawecetiwaji ane şadigeladi nişina diimigi.’ ⁶ Nigica oko anoyemaa Aneotedoğoji meote mele laaleğena, odaa Aneotedoğoji ibinie ane şadipoketegi. Pida nige diğica ane yemaa Aneotedoğoji meote mele laaleğena,

odaa Aneotedoğoji aibinie niğica niğeladimigipi, ane domağa ęadipoketegiteloco. ⁷ Idiaağonitetiwaji minitağa niğini diimigi, odoo elici anoyajigotağawatiwaji. Igaatağa iğenaga niğina nibakecajo me dibatege nigaanyeğegi.

⁸ Codaa niğina nigakaatiwecetiwaji nigotağa, odoo nigele modibatağagi, elici niğica anoyajigotağawa. ⁹ Icilitititiwaji eelotaginaditigi nağani nigotağa, codaa enitiogi niğidi niğeladimigipitigi nağani nigotağa, ‘Aneotedoğoji ja igo me iğe laaleğenali noiigitigi nağana nigotağa’. ¹⁰ Pida nigakaatiwece nigotağa ane değele modibatağagi, emi-itelogo ladicotiidi, odoo enitiwaji, ¹¹ ‘Niğina amoğotigi nağana nigotağa ane yexogotece ęodođonaka, jiticoğojego amaleeğa ga jikeenağatağawatiwaji me yelatedağadomi Aneotedoğoji. Domağa jemaanağa mowooğotitiwaji nağa igo Aneotedoğoji me iğe ęadaaleđenaliwaji, pida ağemaanitiwaji.’” Odoo Jesus meetediogi niğijo seteenta liğexedi, ¹² “Ejitağawatiwaji, Aneotedoğoji dağaxa meote me nawikodeğa ga niğijo niğeladimigipitigi nağani nigotağa ane değele modibatağagi, caticedi niğijo oko niğeladimigipitigi nigotağa Sodoma, ane yağadi Aneotedoğoji niğijo jotigide. Eliodi me nawikodeğa ga niğidioko ane değele modibatağagi niğica noko nige limedi me iloikatidi Aneotedoğoji niğina noiigi leeğodi libeyaceğeco.”

Icoa nigotadi anei me doğoyiwağaditeda Jesus

(Mateus 11.20-24)

¹³ Jesus idokee me niiğaxitediniwace niğidioko, odoo meetediogi, “Akaamitiwaji ane ęadigeladi Corazim, icota meliodi mawikodeettiwaji. Codaa akaamitiwaji ane ęadigeladi Betsaida ağağa icota meliodi mawikodeettiwaji, leeğodi me daga adadiwagaği. Igaatağa niğijo ęodoxiceđetedi aneote Aneotedoğoji mani ęanigotađatiwaji, değeote mijootağa nigotadi Tiro aniaa Sidom, noiigitigi niğijo nigotadi toğoika mowo ane beyagi niğijo jotigide. Tağa nicotiniwace, odinixotinigilo lowoodi jaacogoli, codaa toğoyatita loğienigi lacilodi, moikee modinilaatece libeyaceğeco. ¹⁴ Pida niğica noko nige iloikatidi Aneotedoğoji niğinaoko leeğodi libeyaceğeco, ęadiloikatititiwaji caticedi niğidi niğeladimigipitigi Tiro aniaa Sidom. ¹⁵ Odoo akaami noiigitigi Cafarnaum, domige ęadiweniđideni Aneotedoğoji digoida ditibigimedi? Oteğexağa ga onateciğini! Pida baga ęadokolenitediogi minitağa noledi ane daga ipe, mawikodeettiwaji.”

¹⁶ Odoo Jesus jeğeetediogi niğijo anodiotibece, “Niğina ane wajipatağawatiwaji, ağağa najipatiwa. Codaa niğina ane daga dibatağagitiwaji, Ee idaağigotiwa. Odoo niğina ane daga dibatigi, adibatege Aneotedoğoji ane idiiğe.”

Niğijo seteenta liğexedi Jesus ja dopitijo

¹⁷ Niğijo seteenta liğexedi nağa dopitijo, odoo eliodi me ninitibiwaji. Odoo moditalo Jesus, “Goniotagodi, codaa me niğinoa niwicidi abeyacağa ga etiğodadiwagaği niğina me jiticodağaticoace, jibakenağa Gaboonagağadi me jiticodağaticoace modakatiogioko.”

¹⁸ Pida Jesus nağa igidi, meetediogi, “Jinadi ęodaxakawa Satanás yediğa menitini icoğotibigimece ditibigimedi, micatağa niğina nalebepağa ane yediğa.

¹⁹ Diganajipaattiwaji! Ja jajigotağawa ęanimaweneđegi me ipoditeloco lakeedi, codaa me nelá. (Odoo ağica anigotağawa.) Codaa ağekeni icatawece niğica domağa loniciwagağa ęodaxakawa, odoo ağica anigotağawatiwaji niğina ane beyagi. ²⁰ Pida jinaga aniniitibecitiwaji leeğodi metiğadadiwagaği niwicidi abeyacağa ga. Pida jemaa maniniitibecici leeğodi nağa iditedini Aneotedoğoji ęaboonagađatedi digoida ditibigimedi madi lotağanağaxi aneite liboonağatedi loiği.”

Jesus ninitibibece

(Mateus 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nağajo lakata Liwigo Aneotedoğoji eo niğica meliodi me ninitibibece Jesus. Odoo mee, “Eiodi, jağakamağakaami ane iğeni ditibigimedi, codaa me iğo,

jogetetibigimaqadici, leegodi jiğikeenitiogi niçina oko iwikodadi niçica anağatitema niçina oko anino a lixaketedi, coda me niçina aneliodi me nidikonaşa. Joaniçidaa anakamaşa emaani mawii, odaa ica mele. Joaniçidaa leegodi me iniotagodetağawa.”

²² Odaa Jesus meetediogi niçijo oko anidi miniwataşa, “Eiodi najigotediwa inoatawece. Ağica ane yowooğodi Aneotedoğoji Lionigi, iniokiniwateda Eliodi. Ağica ane yowooğodi niçicoa Eliodi, iniokiniwateda Lionigi me yowooğodi, coda niçina ane yemaa Lionigi me ikeete anodaägeeteda Eliodi.”

²³ Odaa Jesus ja nawiilitetetege niçijo anodiotibece. Odaa meetediogi niçica midiokiditiwage, “Ninitibigiwaji niçina oko anonadi niçino a ananatitiwaji! ²⁴ Igaataşa ejitağawatiwaji, niçijo jotigide eliodi niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, coda owidi inionaga-eloodoli niçijo jotigide, domoğoyemaa monadi niçina analieğeganatitiwaji, pida ağonadi. Coda domoğoyemaa mowajipatalo niçino a analieğajipaatalo, pida ağica doğowajipatalo.”

Ica samaritaano anele

²⁵ Digawinitiwaji! Ica niiğaxinaşanaşa lajonağaneğeco Moisés, niçini dabiditi, odaa igeteda Jesus mina dineetalo, mee, “Goniğaxinoğodi, amiina ane leeditibige me jao, odaa ja jakadi midioka limedi me idewişa miniwataşa Aneotedoğoji?” ²⁶ Jesus naşa igidi, meeteta, “Amiidi ica ane diniditeloco midiwa lajonağaneğeco Moisés? Amiidi ica baanaşa alomeğeniteloco?”

²⁷ Odaa mee niçijo şoneleegiwa, me igidi, “Emaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece şadaaleğena, coda minoatawece niçicoa ane eemiteetece, coda minitawece şadonicişa, coda minoatawece şadowooko. Coda leeditibige memaani şadipeçağawa digo aneni madinemaani.” ²⁸ Odaa Jesus meete, “Jağadigititece niçina anewi. Awii niçida anenita, odaa idioka limedi me şadewiki miniwataşa Aneotedoğoji.”

²⁹ Pida niçijo şoneleegiwa domaşa dinikeenaşaneşe me iğenaga. Odaa ja digikataci, mee, “Pida, amiijo ica ipecağawa?”

³⁰ Jesus naşa igidi, meete, “Ica şoneleegiwa one dinikatini manitaşa nigotaşa Jerusalém, one igo Jericó. Nagitinece jona dakapetege icoa olicagaşa, odaa jonoğonoşa lowoodi, coda eliodi monalaketibige, pida noçoika, jona doletibige me yeleo, odaa joğopitibeci. ³¹ Pida ganigepidişa niçijo sacerdotitedi ane libakadi Aneotedoğoji liçeladi, jonaşaga dinikatini mijotaşa niçijo naigi. Odaa naşa nadi niçijo şoneleegiwa, odaa ja nawiile, inigotinece eledi liwai niçijo naigi. ³² Ica leviita eledi jonaşaga inaaşigotinece. Naşa nadi niçijo şoneleegiwa, odaa onexaa iwiteloco, odaa jaşaşa ixomaşatijo. ³³ Pida ica samaritaano onaşaga diniwiaje, odaa niçicoteloco. Naşa nadi niçijo şoneleegiwa eliodi me iwicode. ³⁴ Odaa jona diiteloco niçipegi, odaa jegeo liwetadi, one yatita najidi inaa viinyo niçicoa elaciletedi. Niçidiaşidi ja yexaşateloco niçijo şoneleegiwa nemadica, odaa jona yadeegiticogi manitaşa aca şodiotaşaxi, odaa jiçidiaşığı me dowediteloco. ³⁵ Neğeledi noko jona yajigota niçijo ane nebi naşaşa şodiotaşaxi iniwataale beexotedi ane loojedi modowediteloco. Odaa meeta, ‘Adowetite-loco, coda nigicoa eletidi laakataka, nige idopitijo, odaa jediateda.’”

³⁶ Odaa Jesus jegeeteta niçijo şoneleegiwa ane ige, “Amiida ica anakati? Amepidişa idi itoatadişa anewi me lipecağawa niçijo anonaxacoşotibige?” ³⁷ Odaa niçijo ane diğaxinagatece lajonağaneğeco Moisés ja igidi Jesus, mee, “Niçijo aneneğegi iwicode niçijo şoneleegiwa, coda me yaxawa.” Odaa Jesus jegeete, “Dice awii liciagi.”

Jesus dalite Marta ajaa Maria

³⁸ Jesus ijaşa niçijo anodiotibece odioteci naigi, odaa joğotota manitaşa aca niğotakawaana. Odaa aca iwaalo anodita Marta ja nodetedicigi Jesus minitaşa liçeladi.

³⁹ Aca nioxoa anodita Maria, odaa jona dilokotege Goniotagodi Jesus, odaa ja wajipatalo

niğicoa liigaxinağaneğeco. ⁴⁰ Pida Marta başa yajolitağatelogo niğicoa libaketedi mini ligeladi. Odaa niğigo miniwatağa Jesus, odaa oneetalo, “Iniwa-aagodi, agodağana-aati, nağani ininyooxoa naşa idika moka eeyotece me jaote digawi-iinitelogo iba-aaketedi? Iğeni menagi idaxawanawaanigi!”

⁴¹ Pida Goniotagodi ja igidi meeteta, “Niğida makaami ağadajolitakibece, coda me ağowikomataatibece, leeğodi niğino aanicinoa. ⁴² Pida leeditibige mokidatece niğica ağadoenatagi, odaa Maria baanaga iomağaditice niğica ane dagaxa mele, coda ağıca ane ibanootece.”

11

Jesus diigaxinagatetece ica anodaägee me jotaganegenaga Aneotedoğoji

(Mateus 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ica noko Jesus ganigidi ica aneite me yotaganeğe Aneotedoğoji. Odaa naşa nigotedini me yotaganeğe Aneotedoğoji, ganigepidiğica niğijo anodiotibece dipokotalo Jesus, mee, “Goniotagodi, godiiğaxineğegi me jotaganegenaga Aneotedoğoji, digo anee João Batista me iiğaxitiogi anodiotibeci.”

² Odaa meetediogi, “Niğina motağaneğeni Aneotedoğoji, enitiwaji, ‘Godiodi anadeoni ditibigimedi,

jemaanaga minatawece oko odoğeteta Gaboonagadi.

Jemaanaga me iiğeni laaleğenali inatawece oko.

Awii niğica anemaani mawii digoina iiğο,

liciagi mowo anemaani digoida ditibigimedi.

³ Anajicitoğowa əoweenigi ane jopooğatibige inoatawece nokododi.

⁴ Ixomağateenitedice əobeyaceğeco,
igaatağa niğida moko jixomağateenağatice
niğina anowotoğodomi ane beyagi.

Codaan jiniğikani daga dineetogowa godaxakawa.

Pida əodoğaağegiticogi miditaşa loniciwaşa nibeyacaşa.”

⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Diğica niğina akaamitiwaji anigo ligeladi lokaagedi niğina me liwigo-enoale me doletibige ladiligi, oditaşa eeta, ‘Yokaağedi, awiitare yadilaga itiwatadiğidi paontedi. ⁶ Igaataşa ini yokaağedi gela meno me diniwiaje, pida ağıca anigetiğidi ane jajigota me yeligo.’ ⁷ Pida idei catiwedi ligeladi me igidi, onee, ‘Jinağawii igeçagalogo! Ja jinoxoco yapoagi, codaan ionigipi ja niotaşa, aqalee jakadi daga idicoti oditaşa jajigotedağawa paontedi.’ ⁸ Odaa ejitağawatiwaji anicotini daga leeğodi me lokaagedi, pida yajigota ane dipokotibige, leeğodi jeğeo ligecagalogo me daga yakamağadi.

⁹ Joanığidaa leeğodi mejitağawatiwaji, ipokitalo Aneotedoğoji, odaa jağabaatege ane əadipoketegi. Oleetibige Aneotedoğoji niğina midi ananiaditibige makaamitağatiwaji, odaa akatitiwaji. Atokeni epoagi, odaa domoketağadomi. ¹⁰ Jiğidaägee inatawece niğina anodipokotalo Aneotedoğoji, yajigotediogi anodipokotibige, codaan inatawece niğina anodoletibige, oyakadi. Codaan epoagi domoketema niğina ane yatoke. ¹¹ Domigica ina akaamitiwaji anakaami eniododipi ane yajigota lionigi lakeedi, ina me dipokotigi noğojegi? ¹² Ogoa, domige ajicita nelâ ina me dipokotigi okoğokoodi ligetegi? ¹³ Odaa niğida makaamitiwaji, anakaami abeyacaşa, owoğoti majici əadionigi anele. Odaa Gadiodi ane itiniwa digoida ditibigimedi dağaxatace me yajigotediogi Liwigo niğina anodipokotalo!”

Onica ica anodi mini niwigo ane beyagi midoataşa Jesus

(Mateus 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴ Jesus one iticoitedice ica niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi ica əoneleegiwa, aneo mewalogoşa. Niğijo naşa noditice niğijo niwigo abeyaceğegi, odaa niğijo əoneleegiwa

jonağa yakaditace me dotaşa. Odaa niğidi noiigi eliodi moyopo. ¹⁵ Pida onidi ica oko anodi, “Nağanati! Belzebu ane iiğe niwicidi abeyacağaga eo notoetiigi niğidoa şoneleegiwa me iticoitedice niwicidi ane beyagi. (Belzebu aneledi liboonağadi Satanás).”

¹⁶ Odaa ica eledi oko odineetalo odipokotalo meote loenatagi anodoxicetema, me ikee me icoğoticogi nimaweneğegi miniwataşa Aneotedoğoji. ¹⁷ Pida Jesus yowoğodi lowooko, odaa meetediogi, “Niğijo noiigi anowotibece lapoawaanigi me dakapetibigiwage, niğidi noiigi icota me ma. Codaa niğina dinoiigiwepodi ane daşa ilağatiwage aağaga icota me ma. ¹⁸ Codaa niğijo ane iiğe Satanás, nige diniomağadi me dinidelege, baadaşa yeyağaticoace. Igaamee ina meni me Belzebu najigotiwa inotoetiigi me jiticoitedice niwicidi abeyacağaga? ¹⁹ Pida daantiğidaägee, amiijo ane yajigotiogi notoetiigi niğijo anodiotibigağadici moiticoitedice niwicidi abeyacağaga? Joaniğidaa leeğodi niğijo anodiotibigağadici ijaagoikeetağawa meliodi mabataa. ²⁰ Pida jatika loniciwaşa Aneotedoğoji me jiticoitedice niwicidi abeyacağaga. Odaa niğida ikee naşa diğenataka Aneotedoğoji digoina gadiwigotitiwaji.

²¹ Niğina şoneleegiwa loniciweğenigi anele manigoe, dowediteloco epaa ligeladi, codaa icoatawece niğicoa ane nepilidi dotete. ²² Pida nigicota niğina ane dağaxa me loniciweğenigi, odaa ja dinigaanyetece niğijo loniciweğenigi, odaa ja yadeegi icoatawece niğicoa likanağanagatedi, niğijo aane nakato niğijo şoneleegiwa loniciweğenigi. Odaa ja yawalace niğicoa latekatece niğijo loniciweğenigi.

²³ Niğina ane daşa icaajo, dice yakapetegi, codaa niğina ane daşa idaxawatece me jatecögötee iniwaxacocoli anilaagitedibece, odaa ja miniaa ilaagağaditedibece.

Anodaägee niwigo abeyaceğegi mopitacicogi ane icoğoticogi (Mateus 12.43-45)

²⁴ Niğina niwigo abeyaceğegi naşa noditicogi oko, onigotelogo nipodaşa ane yadilo, ane diğica niğeladimigipi, doletibige ane lotokağadi. Niğina naşa diğica yakadi, odaa meetibige le, ‘Jopitacicogi işgeladi ane idodicogı.’ ²⁵ Odaa joğopitaceloco niğijo oko, anakaağijo me dakatiogi, odaa yakadi me micataşa niğina diimigi ane dinoladitice, codaa anoyoetibigo. ²⁶ Odaa ja noditice, odaa igoitiogi eletidi seete niwicidi abeyacağaga, niğidiwa dağaxa me beyagi caticedi niğijo odoejegi. Noğodakatiogi nişini şoneleegiwa, odaa jiğidiaağiticoace. Odaa niğica anee niğijo şoneleegiwa ja dağaxa me beyagi caticedi niğijo anee maleekoka dakatiogi niğijo niwigo abeyaceğegi.”

Nığica anepeğewi me ninitibece

²⁷ Egidaägeeteda me dotaşa Jesus, aca iwaalo ane idei liwigotigi niğidi noiigi mee, niğina me dinigetağatee me yotaganeğe Jesus, “Ninitibece nağaca iwaalo ane dinigajetağadici, codaa ane gadilipeğeni!” ²⁸ Pida Jesus naşa igidi, meete, “Dağaxa me ninitibigiwaji niğijo anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, codaa moyiwağadi.”

Odipokotalo Jesus meote loenataka godoxiceğetedi me ikee anijoşa (Mateus 12.38-42; 16.1-4)

²⁹ Niğijo noiigi naşa diniligice, moyawiile Jesus, odaa jona dotaşa onee, “Niğina noiigi niğinoa nokododi dağaxa me abeyacağaga. Odipokotalo Aneotedoğoji meote şodoxiceğedi me ikee me niğiniae idiiğe. Pida Aneotedoğoji ażeote eledi loenatagi, igaataşa jeğeote niğijo anigote Jonas niğijo jotigide, niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. ³⁰ Igaataşa Jonas ikeetiogi niğeladimigipitigi Nínive miniaağinowi Aneotedoğoji iiğe migo nağani nigotasa, odaa joğoyowoğodi niğicoa ane ninyaco Jonas. Jiğidaağejii Ee, Gonaleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, idinikeetiogi niğina noiigi me idiiğe Aneotedoğoji. ³¹ Nagajo iniona-eloodo ane icoğoticogi micataşa niocodi niwetaşa, icoğoticogi ditigedi enagi me wajipatalo lotaşa Salomão, niğijo aninoa owidi lixaketedi. Odaa niğica noko nige limedi Aneotedoğoji

me iloikatidi oko leeğotedi libeyaceğeco, ajaağajo nağajo iwaalo dabiditini, ikee me abataatiwaji, igaatağa ite Ee gadiwigotitiwaji ane dağaxa me inoa ixaketedi caticedi Salomão. Pida ağemaani mabaategetiwaji inoa yotaga, oteğexaağaga adinilaanitibece. ³² Niğijo noğowajipatalo Jonas lotaşa niğijo niğeladimigipitigi Nínive, odaa joğodinilaatece libeyaceğeco. Odaa niğica noko nige limedi Aneotedoğoji me iloikatidi oko leeğotedi libeyaceğeco, odaa niğeladimigipitigi Nínive dabiditiniwace, oikee makaami nilaagetedipi, igaatağa ite Ee gadiwigotitiwaji, codaa yotaga dağaxa me şoneğaga aliciaco lotaşa Jonas. Pida akaamitiwaji ağabaatege inoa yotaga, codaa ağadinilaanitibecetiwaji.

Nığica ane nalo catiwedi şodaaleğena

(Mateus 5.15; 6.22-23)

³³ Ağica ini oko ane yalegi loledağaxi oditaşa yapoğuditini, domigetaşa yapoğuditeloco baxia. Pida ideyate loledağaxi ditibigmidi, eotibige minatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiigi. ³⁴ Niğinoa ligecooğe niğina oko micataşa daga lokokenatema laaleğena. Niğinoa ligecooğe nigele, odaa anitawece laaleğena nalo. Pida nige değeletededa ligecooğe, laaleğena idaägee, idei nexocaşa. ³⁵ Pida anidakitiwaji, amaleğaga nağani lokokena anani makaamitağatiwaji adinanatigi me nexocaşa. ³⁶ Niganitawece şadaaleğena nolee lokokena, oteğexaağaga idei nexocaşa, odaa atale macataşa nağana lokokena me nalo catiwedi şadaaleğena.”

Jesus eetedeloco icoa fariseutedi icaağicoa anodiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés

(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)

³⁷ Naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa ica fariseu jonaşa node migo aniodi liğeladi. Odaa Jesus jonişigo, odaa jona nicotedi maditaşa aca nameeja. ³⁸ Niğijo naşa nadi niğijo fariseu Jesus me diğica daga aniwilegi ane lakanligi codaağanioditeda, eliodi me yopo. ³⁹ Odaa Goniotagodi oneete, “Niğida makaamitiwaji anakaami fariseutedi, inoka iwileci şanigoopa, şanığınogo wetice. (Odaa idaägea enitiwaji aniwileci me wetice.) Pida catiwedi şadaaleğena, inokemaani molice, codaa mawii ane beyagi. ⁴⁰ Akaami yetoledi! Igaataşa Aneotedoğoji jığijaa eote wetice, codaa me yoe catiwedi. ⁴¹ Pida dağajictiogi madewetedi şaweenigi ane nolee şanığınogo, şanigoopatiwaji. Odaa inoatawece yapiditedağadomitiwaji.

⁴² Aneotedoğoji şadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Igaataşa ajicitalo liwai şadawodigijedi ane şanidiizimo, ‘hortelâ’, ‘arruda’, codaa meletidi niale-laamotiidi ane jelicaga. Pida niğida makaamitiwaji ağoleetibige makaami eletema eledi oko, codaa ağemaanitiwaji Aneotedoğoji. Leeditibige makaami eletema eledi oko, codaa memaani Aneotedoğoji, codaa niğinoa anicinoa eletidi ajicitalo Aneotedoğoji.

⁴³ Aneotedoğoji şadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Leeğodi dağaxa me şademaanigitiwaji manicooteloco nibaanco niğina oko anida nağatetigi midiwa ni-iakanążaxiidi, codaa şademaanigi modeemitetibigağaji metigadiceni miditaşa ane li-coogaditibece oko me dakapetibigiwage. ⁴⁴ Aneotedoğoji şadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi, codaa makaamitiwaji ane iğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés, oko ane daga dinikee niğica anee. Gadiciagitiwaji niğina anonaligite émeğegi, pida ayelogo, odaa niğina oko odağaxatibigeloco, pida ağoyowooğodi midi.”

⁴⁵ Odaa ica ane diğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés jona igidi Jesus, oneetalo, “Goniğaxinogodi, niğina mawii niğida şagege, jağaga enitogoloco.” ⁴⁶ Jesus oneeteta, “Aneotedoğoji aağaga şadiloikatititiwaji ane iğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés. Leeğodi micataşa dağawii loyağagi eledi oko, leeğodi mağaxakeni şadiğaxinağaneğeco, niğinoa ane iwaağadi, ane dağadia domiğica anabotege. Pida akamağakaamitiwaji ağaxawani niğina oko moyotete icoa şadiğaxinağaneğeco daga micataşa madoti maxawanitiwaji me yadeegi loyağagi.”

⁴⁷ Aneotedogoji ęadiloikatititiwaji leeğodi miwilateloco aniwote niğijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko naijedi ęaditacepodı niğijo jotigide. Akamağakaamitiwaji jiğiwaniteloco niğino libecoli manalakitibige. ⁴⁸ Niğina miwilateloco niğino libecoli, jiğikeenitiwaji maniwotitema anee niğijo jotigide, niğijo noğonigodi niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Odaa natigide jiğiwanili aniwote, coda jağawii me libinienigi. ⁴⁹ Joaniğidaa leeğodi Aneotedogoji ane dağaxa niğica lowooğotakanegge, meete, 'Jiwakateetiogi niğidi noiigi anoyelogoditedibece yowooko, coda niğina ane jiğetibigiwaji mowo ibakedi. Odaa niğidi noiigi idi anonigodi, idiaağeledi oiatetibeci niğidi anoyelogoditedibece yowooko.' ⁵⁰ Odaa leeğodi niğida niciagi, Aneotedogoji icota me iloikatidi niğina noiigi niğino nokododi, leeğodi ijotawece niğijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko ane nigo, niğijo maleekoka yoeteda niğina iğo. ⁵¹ Abel, jiğijaa odoejegi anoyeloadi, coda me eletidi anonigodi, odaa owidijegi anoyeloadi Zacarias digoida lagitege nameeja wetiça minitaşa niğijo eledi diimigi-le aneitedice Aneotedogoji. Ejitağawatiwaji mewi micota me iloikatidi Aneotedogoji niğina noiigi aninaa niğino nokododi, leeğodi lemeğegi niğijo liotagipi.

⁵² Aneotedogoji icota me ęadiloikatititiwaji ane iğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés. Igaataşa ęadiciagitiwaji niğina ane noxoco lapoagi liğeladi, odaa aika oko me dakatiobece. Joaniđidaađenitiwaji ağikani oko moywooğodi anodağee moyakadi migotibeci lode Aneotedogoji, pida oteğexaağaga akaamitiwaji ağemaani makaatiobece."

⁵³ Niğijo Jesus nağa noditedice, odaa niğijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés ijaçijoa fariseutedi joğoyalomeğe. Odaa eliodi moyelatema, codaa eliodi monigetedice. ⁵⁴ Domoğodoletibige dağa dibatá niğina me dotaşa, domoğowo moyakadi me nilaagedi.

12

*Jesus yalağate ica oko ane lemaanigi me yelogo, pida ayelogo
(Mateus 10.26-27)*

¹ Icoa fariseutedi onigetedice Jesus, odaa eliodi oko yatecoğo coda jogoiğipoditibigeloco eledi. Odaa Jesus ja yajoitediogi niğidi anodiotibece, meetediogi, "Onexaa anidakitiogi fariseutedi anoyotete ane beyagi catiwedi laaleğena, ane ibeyacağadi lewiça. Liciagi niğina labookojegi leyemaa ane idei catiwedi paon, ağinataşa, pida eo me dabo. ² Inoatawece ane dinapoğoditedini, icota me dinowiegi, coda inoatawece anoyowiegitelogo, icota me jowooğotaga. ³ Joaniğidaağee ijoatawece ane ęadotaşa digoida nexocaça, icota me jajipaçatalo digoina getaşa. Inoatawece icoa ęadotaşa ane domaşa ağatitedini catiwedi diimigi-le ane dinoxoco, icota nigidiağidi oyatemati owotibige minatawece oko owajipatalo.

*Ica ane leeditibige me idoiiga
(Mateus 10.28-31)*

⁴ Ejitağawa yokağetedi, anağadoiita niğina ane yakadi me yeloadi ęadolaadi, leeğodi ağalee yakadi meo eledi anigotajawa. ⁵ Pida jelogoditajawatiwaji anepaga leeditibige madoiita. Adoiitalo Aneotedogoji anepiğida loniciwaşa me ęadokolenitedicigi minitaşa noledi ane dağa ipe, nigicota me yağadi ęadewiđa. Jopitacajgalocoti waji mejitağawa, adoiitalo niğiniwa anejitedajawa.

⁶ Niğina moyaa ciinco imikola, ağicoda loojedi, loojedi iniwataale beexotedi. Pida Aneotedogoji idokee ayaagiditedibige otağanitece imikola. ⁷ Eleditace jemaa mejitağawa Aneotedogoji me yowooğodi ane liwokodi ęadamodi aneitigi ęadacilo. Enice jinağadoiitiwaji, igaataşa dağaxa meliodi ęaniwaló, ağadiciagitiwaji niğijo imikola anowidi.

*Nığica oko anida aneetege Jesus, icaağica ane digica aneetege
(Mateus 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ Ejitağawatiwaji niçina oko anee lodee eledi oko mida anejitege, odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ejí lodee niaanjotedi Aneotedoğoji mewi mida anejitege. ⁹ Pida niçina oko ane dinağaditi lodee eledi oko mida anejitege, odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, aağaga ejí lodee Aneotedoğoji codaan me aanjotedi mewi me digica anejitege. ¹⁰ Niçina ane beyagi me dotağatibigiji, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, Aneotedoğoji başa yakadi me ixomagatetidice loenataka ane beyagi, nige dinilaatece libeyaceğeco. Pida niçina ane beyagi me dotağatibigije Aneotedoğoji Liwigo, Aneotedoğoji baadaşa ixomagatetidice loenataka ane beyagi. ¹¹ Niçina nigetişadadeegi metişadalomeğeni midiwataşa li-iakanaglixiidi judeutedi, ogoa, domige lodee şoniwinoğododi idiaa lacilodi judeutedi, jinağa agowikomataa leegodi me doğowoogoti me ojetee oteğexaaşa owoogoti magitatakani. ¹² Igaataşa nağani lakata, Aneotedoğoji Liwigo ikeetağawa niçica ane leaditibige me gagegi.”

Ica liico ane liciagi niçina yetole ane digica liwaxinigi

¹³ Ica şoneleegiwa anidiaağı liwigotigi niğidi noiigi-nelegi meetalo Jesus, “Goniiğaxinoğodi, adiwikoden, iiğeni inioxoa me iniwaiğawatece niğidiwa ane nenyagaditedoğodomi ijoolatibige godiodi.” ¹⁴ Pida Jesus meeteta, “Yokaşedi, amijo ica aneetağawa me Ee şaniwinoğodi, ogoa amijo ica aneo me Ee şadacilo me jawalace icoa şanepilidi?” ¹⁵ Odaa Jesus meetediogi iditawece niçijo oko, “Atacolitecetiwaji, codaan adowetitatiwaji ineğewianaşa memaani gaantigini ane nebi eledi oko. Igaataşa Aneotedoğoji ayemaa me yewiğatema niçina oko minokina me dinigaanyetece niliicagajetegi niçina iiğo.”

¹⁶ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiiğaxi, meetediogi, “Ica şoneleegiwa liico, onidiwa icoa lixogotaka anoyajigo owidi nawodijoji. ¹⁷ Odaa meetibige le, ‘İgamige ele mejigotalo? Igaataşa ağıca anejate niçinoя yawodijoji.’ ¹⁸ Odaa jeğeo lowoogo, mee, ‘Ja jowooğodi anejigotalo, jojiketedi niçinoя idiimaşa nelecoli aneite me jotete yawodijoji, odaa jaotace geladi diimaşa dağaxatace me nelecoli, odaa ja jotete niçinoя yawodijoji ela. Odaa catiwedi idiimaşa geladi jotete idiwatawece yawodijoji codaan me niçinoя eletidi ane inepilidi.’ ¹⁹ Odaa meetibige le, ‘Nige jotete idiwatawece ane jopotigi me jixomagatetidice owidi nicaağape. Odaa ja inipetini, ele me jiniodi, jacipe, jaote icoa ane inikeco.’ ²⁰ Pida Aneotedoğoji meeteta, ‘Niğida makaami, akaami yetole! Igaataşa inaağina niçina enoale ja şadelewi. Odaa amijo ica aneote nepilidi idiwatawece icoa şadotetenataka?’ ²¹ Joaniğidaağee niçina oko ane nioda niliicagajetecidi niçina iiğo, lodee Aneotedoğoji baadaşa liico.”

*Leeditibige me jinakatonaşa Aneotedoğoji
(Mateus 6.25-34)*

²² Odaa Jesus meetediogi anodiotibece, “Joaniğidaa mejitağawatiwaji jinaşa şadigecağaleğeni niweenigi anopootibige me şadewiki, oteğexaaşaşa şadowoodaşa anopootibige madinixomitinigi. ²³ Igaataşa şadiwigo dağaxa me şoneğegi aliciagi niweenigi. Gadolaadi dağaxa me şoneğegi aliciagi nowoodaşaggi. ²⁴ Digawini ilaağaxodi! Aşenanağanaga, oteğexaaşaşa onioda liweenaga. Codaan ağıca lidiimigi anoyate liweenaga moyotete. Pida Aneotedoğoji idokee me yajigotediogi liweenigi. Pida akaamitiwaji dağaxa makaami şoneğegi caticedi niçinoя ilaağaxodi. ²⁵ Amijo ina akaamitelicatiwaji ane yakadi me iigitedidice nokododi me yewiğa, leeğodi şadogowikomatiğitiwaji? ²⁶ Enice nige dağakati mawii şadoenatagi lionicawaanigi, igame leeğoditiwaji ina me şadigecağaleğeni inoa eletidi ane dağaxa me dakake?

²⁷ Digawini niqinoa niale lawoço libinienaga! Anibaaqa, aqoyoe lipegetege. Pida ejitaqawatiwaji ijaaqijo Salomão midiwatawece ane niliicaqajetecidi, pida aqica daqa dinixotinigilo nowoodi libinienaga daqa naqaxatelogo niqinoa niale lawoço. ²⁸ Aneotedoçoji eote nadegogo micataqa diginoa lowoodi libinienaga. Nadegogo ane ili niqina noko, natiinigoi jogoyalegi. Odaa ajawienataka me yajigotedaqawa gadowoodi anele, akaamitiwaji ane deqeliodi qatiwaqatakaneggegi.

²⁹ Enice jinaqa adinigecagaloqotiti, digidokee moleetibige me qadigecagalegeni niqica anelici, codaa anacipeta. ³⁰ Igaataqa noiigi anida aneetege niqina iigo idokee modolebibige inoatawece niqinoa anicinoa. Leeqodi Gadioditewaji Aneotedoçoji yowooqodi inoatawece niqicoa anopootibige. ³¹ Enice jinaqa qadigecagaloqotiti niqinoa ganicinoa, pida odoejegi oleetibige mawii Aneotedoçoji me iige laaleqenali oko, odaa Aneotedoçoji jaqaga yajigotedaqawa inoatawece anopootibige.

Niqicoa niliicaqajetecidi niqica ditibigimedi

(Mateus 6.19-21)

³² Akaami yoiigi anakaami onatecigidi, jinagadoii. Igaataqa Gadiodi Aneotedoçoji yakadi mele meote makaami lacilodi niqina loiigi. ³³ Aani niqicoa ane qanepilidi, odaa anedianitiniwace madewetedipi dinyeelo. Oleetibige qanagaagaxi ane daqa daa, odaa otetenı qaniliicaqajetecidi digoida ditibigimedi, aneite me daqadiaa daa. Igaataqa digoida ditibigimedi oliceqegi aqicoticogi me dolice, oteqexaaga ipilaqawaana agaca daqa yaaqadi. ³⁴ Igaataqa aneite qaniliicaqajetecidi, jiqidiaa yemaa qadaaleqenaliwaji me onite.

Icoa niotaka ane nigomagatema okanicodaagica

³⁵ Leeditibige madinoetewaji me qadigomitema okanicodaagica gaantigica anenagi, ipiciati qanigoenaqadi, codaa aleci qadoledaqaxiidi. ³⁶ Awii liciagi niqijoa niotaka anowalitibigege necalailegi me icoqoticogi miditaqa nadoneggegi. Nige yatoke epoagi me doletibige me dakatio, odaa aleegi joqoyomoketege. ³⁷ Niqijoa niotaka ane icotiogi necalailegi malee niwotaqa, ane nigomaq modibatema, odaa ninitibiwaji niqijoa niotaka. Ejitaqawatiwaji, niqijo necalailegi diniikoaqe, iikoage lowoodi me nediatiniwace, odaa ja iige me nicotiniwace madi nameeja, odaa epaa noqatema liweenigi. ³⁸ Eleditace deqeno me liwigo enoale, migetaqa iniwatadaqani lakata me nigoitijo, idokee micotiogi me niwotaqa, idokee me nigomaq me nibaaqa, odaa ninitibiwaji niqijoa niotaka. ³⁹ Pida leeditibige mowooqotewaji niqina niqeladimigi daqa yowooqodi naqaca lakata micotio oliceqegi, odaa agotaqa ika me yawime ligeladi me dolice. ⁴⁰ Odaa niqida makaamitiwaji leeditibige me qadigomi, igaataqa Ee, Goneleegiwa ane jicoqotibigimece ditibigimedi, janotaqawatiwaji naqaca lakata maleedaqa anibeoonitege me yanokegi.”

Ica niotagi ane yakadi me jinakatonaqa, icaagica ane daqa yakadi me jinakatonaqa

(Mateus 24.45-51)

⁴¹ Odaa Pedro ja ige Jesus, meetalo, “Goniotagodi, okomokoko manatematiitoqowa ica natematigo ane godiigaxi, ogoa, aqaga atematiitiogi inatawece oko?”

⁴² Goniotagodi naqa igidi, meeteta, “Amijjo ica liciagi niqijo niotagi ane yakadi me jinakatonaqa, aninoa lixaketedi? Necalailegi nenyagaditini me yowie niqicoa eletidi niotaka, codaa me yediatece liweenigi me ditibigimedi lakata. ⁴³ Odaa niqijo niotagi aneo idiwatawece niqicoa necalailegi ane nenyagaditini me libaketedi, nigeno necalailegi, niqijo niotagi eliodi me ninitibece. ⁴⁴ Ejitaqawatiwaji mewi mepaanaqa ixotio necalailegi me doweditelogo icoatawece ane nepilidi. ⁴⁵ Pida niqijo niotagi daqa eledi lowoogo, oditaqa dotaqatigi le, degee, ‘Inecalailegi ja leegi aniqica me dopitijo’, oditaqa ja nalaketiniwace niqijoa eletidi niotaka, daqa dagaxa me aniodi, wacipe, yemagatibece. ⁴⁶ Odaa necalailegi niqijo niotagi dopitijo niqina me daqadiaa nibeotege, naqaca aligege me daqadiaa yowooqodi. Odaa necalailegi taqa nakagiditibige eote liwailidawaanaqa.

Odaa joaniqidaaqee niçijo niotagi oiloikatidi nigepaa anigicatibige, oyawanaqaditege niçina ane doçoyiwagaditeda Aneotedoçoji.

⁴⁷ Niçina niotagi ane yowooçodi necalailegi ane yemaa, pida adinoe, aqeo necalailegi ane yemaa, icota meliodi monalaketibige. ⁴⁸ Pida niçijo eledi niotagi ane daga yowooçodi ica necalailegi ane yemaa, diba, pida beyagi libaketedi, odaa idokee me leeditibige me dinalake, pida onateciçini me dinaxacoç. Aneotedoçoji idaagée, eliodi me ipiciadi niçina oko aneliodi ane yajigote. Codaa me walitetege me dibatetege me naçaxataceloco ane liwokodi niçina anowidi me yajigote.

*Ina oko dawalacetiwage leeçodi Jesus
(Mateus 10.34-36)*

⁴⁹ Janagi niçina iiçö micataça niçina oko ane dálogo me yalegi nipoçigi, codaa eliodi me jemaatibige doçodaa yabidi ane jalegi. ⁵⁰ Leeditibige meliodi me jawikode. Joaniqidaa leeçodi eliodi me jogowikomata nigepaa enotiloco niçida niciagi. ⁵¹ Migaleetibigetiwaji daga janagi niçina iiçö daga jaotibige niçina oko me daçadiaa nidelaga? Aniqidaa ibakedi me janagi. Pida ejitaçawatiwaji ane leeçodi me janagi, jaotibige oko me dawalacetiwage. ⁵² Igaataça diçidi ciinco oko dinoiigiwepodi icota me dawalacetiwage, iniwatadığını oko dakapetege iniwata oko, codaa iniwataale dakapetege iniwatadığını. ⁵³ Eniodi ja lakapetegi lionigi, nionigi jaçaşa lakapetegi eliodi; eniodi ja lakapete liona, niona ja lakapete eliodi; noxiigate ja lakapete liigate, niiçgate jaçaşa lakapete loxiigate.”

*Nigino a ne jinataça niçino a nokododi ikee Aneotedoçoji ane yoe
(Mateus 16.2-3)*

⁵⁴ Odaa Jesus meetediogi ica noiigi, “Digoina çoniçoteli, niçina nige ica manatitece lolaadi ane icoçoticogi niocodi wajenaşa, odaaçeni, ‘Natigidawaanigi datiode!’ Odaa ewi niçidaaqee. ⁵⁵ Odaa niocodi nige icoçoticogi natinedi, odaaçenitiwaji, ‘Nilága!’ Odaa ewi me nilága. ⁵⁶ Owoçotitiwaji anodaa diitigi ane ixomagatice niçina iiçö, codaa me ditibigimedi. Enice, igaamee me doçowooçoti ica Aneotedoçoji anigote inoa nokododi? Akaamitiwaji niçina anodi mowo Aneotedoçoji ane yemaa, pida aqawii.

*Adinilakidenitege niçina ane daga gadilakiitege
(Mateus 5.25-26)*

⁵⁷ Igaamee daçakamaçakaamitatiwaji awii çadowoogo ane içenaşa? ⁵⁸ Nigica ane beyagi me dotaçatibigaçajitiwaji, codaa ane domaşa çadadeegiticogi lodee çoniwinogodi, oleetibige çanimaweneçegi madinilakidenitege digoida naigtece, amaleegşa daçadiaa çadadeegiticogi lodee çoniwinogodi. Igaataça nige daçadinilakidenitege, ja çadajicita iodaçawadi libaaşadi, odaa iodaçawadi jegetiqadiwilo. ⁵⁹ Ejitaçawatiwaji aqanotiticogi niwilogonaçaxi nigepaa ediani owidije beexo çoniwinogodi ane diiçenatakata mediani.”

13

Nige daga idinilaanaçatibece, odaa idokee me çodeleo nigepaa ganigicatibige

¹ Ajaagajo naçajo lakata ica oko otatalo Jesus, odaa jogoyatematitalo ica anodaaqee Pilatos me diiçenatakata monigodi anigepidiçica niçijo galileutedi, maleeqidaa diitigi monigodi waxacocoli moibootema Aneotedoçoji leeçodi libeyaceçeco. ² Odaa Jesus ja ninigodi, meetediogi, “Migakati mijo ijo ninyaagi ijoa galileutedi me leeçodi mowote libeyaceçeco caticedi me liciagi niçino a eletidi galileutedi? ³ Ejitaçawatiwaji aqica libeyaceçegi ane caticedi me liciagi eletidi galileutedi. Codaa niçida makaamitiwaji nige dagadinilaanitece gabeyaceçeco, akaami eleditetiwaji çadelewi anee me nigo, odaa idokee me leegitalo Aneotedoçoji motonitedice. ⁴ Niçijo 18 oko ane nigo aneniteloco aca niwilana ane leegitibigimece niçijo eledi liwai Jerusalém ane liboonaçadi

Siloé. Migakati me nigo leeġodi me dağaxa me nilaagetedipi lodee Aneotedoġoġi caticedi niġidiwa eletidi niġeladimigipitigi Jerusalém? ⁵ Ejitaġawatiwaji niġijo ane nigo adaġaxa me nilaagetedipi lodee Aneotedoġoġi daġa liciagi niġina eledi oko. Pida nige daqadinilaanitecetiwaji ęabeyaceġeco, akaami eleditetiwaji ęadelewi digo anee me nigo, odaa idokee me leegitalo motonitedice Aneotedoġoġi.”

Aca fiigoigo ane dagaca ela

⁶ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo anida ane ęodiiġaxitece, odaa meetediogi, “Ica ęoneleegiwa ada lawodigije fiigoigo midiawataġa elanigijedi ‘uuva’. Odaa neġenagi domaġa doletibige ela naġada niale, pida aġaca yakadi. ⁷ Odaa meeta niġica ane yowie lawodigijedi, ‘Digawini! Jīgħioa itoatadigħida nicaaġape ixomagaġedij, idokee niġina me janagi joletibige ela naġada niale, pida aġaca jakadi. Natigide akagħi naġada niale! Jinagħalee jikanaġa naġada niale daga iteloco iż-żeo anele, ane yakadi mejanagħate eletidi nawodigijedi.’ ⁸ Pida niġijo ane yowie lawodigijedi ja igidi, mee, ‘Inecalailegi, ecogħotace jikanaġa naġada niale jiwinaga niġina nicaaġabi, jaboġodi libatadi, amaleegħa yaxawa me ili. ⁹ Naġada niale nigetaye niġina nicaaġabi anenagi, odaa jikanaġa me ili. Pida nige daqacata ela, odaagepaanaġa adiġenita me jakagħi.’”

Jesus icilatidi aca iwaalo awenanaga me saabado

¹⁰ Ica saabado Jesus diiġaxinaġa manitaġa aca liiakanaġaxi judeutedi. ¹¹ Digawini! Onani aca iwaalo joneġeote dezoito nicaaġape me awenanaga leeġodi ica niwigo abeyaceġegi ane dakatiogi. Aona yakadi me dinexgenaġadi. ¹² Odaa Jesus ja nadi aca iwaalo, neġenidite, meeteta, “Iwaalo, ida makaami ja ęgħad il-ix-xażżeek!”

¹³ Odaa ipeketedeloco libaaġatedi, odaa aġica daġa leegi ja icí me diwena, odaa ja dogettetibigimece Aneotedoġoġi.

¹⁴ Pida ica nowienoġodi niiakanaġaxi ja deliġide, leeġodi Jesus me icilatidi naġajo iwaalo me saabado. Joanigħidaa leeġodi meetiġi niġidi noiġi, “Idiwa dibatio ęgħoġġi nokododi me jakataġa me jibba. Odaa anagi niġinoa eletidi nokododi me diniwakteeni, pida jinġanagi niġina me saabado.”

¹⁵ Odaa Goniotagħi ja igidi, meeteta, “Akaamitiwaji niġina anodi moyotete liiġenatakanegħeco Aneotedoġoġi, pida aġotetenitewi! Niġina me saabado okanicoda aġċiġa niġina akaamitiwaji igo aneite neijedi ane noxocoteġe, odaa ikatedice noġodinadi, ogoa, domige nemadicali yadeegħi ninyoġodi me yacipeġet. ¹⁶ Pida naġada iwaalo anida arietegħi licoġġi Abraão, niwilo Satanás 18 nicaaġape. Igħame leeġodi ina me eni me daġa yakadi me jicilatidi ina me saabado?” ¹⁷ Odaa Jesus naġa igiditediġi, ijotawewe niġijo neloġododipi niboliġatibigħi. Pida ijo eledi noiġi baġa ninitibgiwaji leeġodi niġioa ęgħodx ġejha.

Lolagi aca mostaada

(Mateus 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ Odaa Jesus jeġee, “Igamigoda aqee Aneotedoġoġi nige iż-żejt laaleġenali ina oko? Amigini ica ane jiciaceketege? ¹⁹ Digawini! Aneotedoġoġi nige iż-żejt niġina oko laaleġenali, jiciaceketege lolagi ‘mostaada’ ane dağaxa me lionawaana. Ica ęoneleegiwa dibata, odaa jeġeyatloco niġi. Odaa naġajo elanigħi ja ili, odaa ja niale nelegi. Odaa ilaġaxodi joġowote libatoli midoataġa libiġi. (Odaa jiġida aqee me ili niġina lapo oko ane nepilidi Aneotedoġoġi).”

Natematiggi labookojegi leyeema

(Mateus 13.33)

²⁰ Jesus naġa dotaġatace, odaa mee, “Amiġiġi ane jiciaceketege ica Aneotedoġoġi nige iż-żejt ina oko laaleġenali? ²¹ Niġina Aneotedoġoġi nige iż-żejt niġina oko laaleġenali, liciagi niġina ane yaboġodi leyeema anoibake moyoe paon, odaa joġoyawanaġaditegħi

leyeema oiatigi itoatadığida baxiatedi, odaa niğidiaağıdi ijoatawece baxiatedi ja nolee leeğodi jiçinaa ane yabooğodi leyemaa.”

Ica epoacawaanigi (Mateus 7.13-14, 21-23)

²² Jesus yakagiditedeloco nigotadi nelecoli, codaa me nigotadawaanaga, niigaxitediniwace oko, egidaagee me diniwijetadicogi nigotaga Jerusalém. ²³ Odaa joniğica ane ige, oneetalo, “Goniotagodi, migeliodi ica oko Aneotedoğoji ane yajigote lewleğ?”

²⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, "Adinoniciwaqatitiwaji makaatiwece niçida epoacawaanigi amaleegaga yajigotedağawa Aneotedoçoji ḡadewiğa. Leegodi ejitaqawatiwaji eliodi oko anodoletibige me dakatioibece, pida aqoyakadi.

²⁵ Nigidiaaqidi nige dabiditini niqeladimigi, odaa ja noxoco epoagi, odaa akaamitiwaji jiqidiaagonitice we. Odaa jaqanatokenitice epoagi, manidita, odaa menitiwaji, ‘Goniotaqodi, omokeni epoagi amaleegaqa jakatio.’ Odaa ja qadigititiwaji, meetedaqawa, ‘Ajowoogodi ane icoqiticogitiwaji!’ ²⁶ Odaa menitiwaji, ‘Gemakaami qogiiwa, codaan geme aniiqaxinitiniwace oko niqinoa gonigotadawaanaqa.’ ²⁷ Pida nige gadigititiwaji, meetedaqawa, ‘Genegejitaqawa, ajowoogodi ane icoqiticogi. Adotonitice akaamitawece anawii ane beyagi!’ ²⁸ Niganatiwaji Abraão, Isaue, Jacó, codaan mijotawece niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko digoida Aneotedoqoji ninioxadi, pida bagakaamitawece etiqadokoleniticogi we, odaa jaqanoenitibece, acigiceni qadowe leeqodi me daqaxa me eligideetiwaji. ²⁹ Odaa ina oko ane enagitibeci aqicaadaqa icoqoticogi, icoqoticogi nigoi, qocidi, wajenaqa, codaan me niwetaqa. Odaa ja nicotiniwace madi nameeja me niodaqa minitaqa ninioxadi Aneotedoqoji digoida ditibigimedi. ³⁰ Digawini! Niqina oko iwikodadipi, ane ideitice lowiditice, niqidi jiqidiaaa ideitice odoe. Odaa niqina oko ane diniwaloeшибي wajiji ane ideitice odoe, niqidi jiqidiaaa ideitice owiditice.”

*Jesus ageca galoo leegodi nigeladimigipitigi Jerusalém
(Mateus 23.37-39)*

³¹ Aniaagani aca lakata jonoqototalo Jesus icoa fariseutedi, odaa moditalo, “Anotitice, emii opili leeqodi Herodes doletibige me qadeloati!”

³² Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, "Herodes liciagi niçina ejeeğagi ane diwaxinaağ. Emii, nigicoota, odaa enita, 'Digawini! Niçinoa onatecığinoa nokododi, jiticoitedice niwigidi abeyacağaga, jicilatidi oko eelotaginadi. Odaa nige ixomağatedice itoatadiğıda nokododi, ja jigodi ibaketedi. ³³ Pida leeditibige me jiotece inaigi niçinoa nokododawaanaga. Igaatağa ayakadi diğica anigeteğepididiğica niçina anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko dağa lemağadi eledi nipodigi ditigedi nigotaqa Jerusalém.'

³⁴ Akaamitiwaji nigeladimigipitigi Jerusalém, jaçakamağa anigoti nişijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko, eleditace anigidaatiniwace nişijo Aneotedoçoji ane niwakateetedibigaşaji. Anigenaşa liwokodi domaşa jemaa me şadatecogoteenitiwaji meetaşa, leegodi me domaşa jemaa me idoweditağalocotiwaji, macataşa naşana okoşokoodi me ixomodatediwece lionaşa catiwedi labadi. Pida aşemaanitiwaji. ³⁵ Natigide, digawini! Ganigotaşatiwaji aşaleegica ane dowediteloco. Odaa ejitaşgawatiwaji, aşaleegica madatitiwaji nigepaaşicota nişica noko menitiwaji, ‘Ninitedibece Nişinoanenagi, anida naşatetigi Liboonaşadi Goniotagodi Aneotedoçoji!’ ”

¹ Ica noko me saabado, Jesus dakatediwece liçeladi ica lacilo fariseutedi ane node maniodi. Odoo icoa fariseutedi eledi onidi moiçoaditalo Jesus. ² Jiçigo Jesus lodoe ica şoneleegiwa eelotaginaşa, nadedi libaaşatedi, loşonaka. ³ Odoo Jesus ja ichtetediogi niçidiwa niigaxinağanadi anodiigaxinağatece lajoinaganegeco Moisés, idiaağidiwa fariseutedi, meetediogi, “Mige oyoli şonajoinaganegeco daga jicilatidi niçina eelotaginşa ina noko me saabado, ogoa, açooyoli?”

⁴ Pida açoigidi. Odoo Jesus ja dibate niçijo şoneleegiwa. Naşa icilatidi, odoo ja imonya mopi. ⁵ Odoo Jesus ja ichtetediogi, meetediogi, “Ina diçica şadionigi ane daxaboketinece nalice, migetaşa şanogodinağatiwaji, odoo migetaşa adinopaşatitibece manoşa leegodi me saabado? Ogoa domige odoo açoanoşa leegodi me saabado?”

⁶ Odoo açooyakadi moigidi.

Jesus yalağate ica oko ane diniwikodetibece

⁷ Jesus iwitediogi niçica oko nodenigipi oniwitedi limetiidi odoletibige niçina nimedi ane dağaxa mele. Odoo ja yatemati natematigo anida ane şodiigaxi, meetediogi, ⁸ “Niçina nigakaami nodenigi midi nadoneğegi, jinaşanicooteloco baancotedi ane dağaxa mele. Igaataşa ejii meledi onode eledi oko ane dağaxa me şoneğegi ane daşa şadiciagi. ⁹ Odoo niçijo ane şadodeni, diçicotagawa ijaağijo niçijo eledi nodenigi, odoo meetağawa, ‘Ajicita şamedi niçida eledi yodenigi.’ Odoo jaşaniboliki, odoo jaşanicooteloco nimedi ane degele. ¹⁰ Pida niçina nigakaami nodenigi nalooşo, anicooteloco niçidi nimedi ane daşa şoneğegi. Odoo niçida ane şadodeni igo makaamita, meetağawa, ‘Yokaşedi, anagi, anicootti digoina miditaşa nimedi anele.’ Joaniçidaağee şadelogoteeni lodoe iditawece niçidi lodenigipi. ¹¹ Igaataşa niçina oko anepaa doletibige me yelogo, niçidiaağidi icota me diniwikodetibece. Pida niçina ane diniwikodetibece, niçidiaağidi icota me yelogo.”

¹² Jesus meeteta niçijo ane node, “Ina nigawiite niweenigi nelegi me yaxoşo-noko, ogoa, mige şocidi, jinaşanodeni şadokaaşetedi, şanioxoadipi, codaa me şaditacepodi, migetaşa şadipeşawepodi ane liicotedi. Leeğodi niçidiaağidi jaşaşa etiçadodeni, odoo ja micataşa degetiçadodianı. ¹³ Pida niçica mawii nalokegi, anodenı madewetedipi, alejaadotedi, inoa ane daşa yakadi mewaligitibigwaji, etoinadi. ¹⁴ Odoo Aneotedoşoji şadibinieni. Igaataşa aşica nimaweneğegi niçidi degetiçadodianı. Odoo Aneotedoşoji yajigotedağawa anele niçica noko nigeote me newiğatace niçina oko ane iğenążatibigwaji.”

Natematigigi ica nalokegi nelegi

(Mateus 22.1-10)

¹⁵ Anigepidiliçijo niçijo oko anidiaşa maditaşa nameeja miniwataşa Jesus wajipatalo niçijoa lotaşa, odoo meetalo, “Niçica ane nicotiniwace maditaşa nameeja me nalooşo digoida ninioxadi Aneotedoşoji, niçidi icota me dağaxa me ninitibigwaji.”

¹⁶ Pida Jesus meeteta, “Ica şoneleegiwa one dodenaşa node eliodi oko miditaşa lalokegi aneote. ¹⁷ Niçicota aca lakata nalokegi, odoo ja iiçe liotagi me nodetece oko, mee, ‘Anagitiwaji, inoatawece ja igo.’ ¹⁸ Pida iditawece idokida lowoogo, jeğecogotace owote inoa linetedi. Niçica odoejegi nodenigi meeta niçida niotagi, ‘İbeyacağadi jinoojeteta nipoçigi, leeditibige mejigo jiwi. Jipokotalo şaniotagodi me daşa yakaditeda me beyagi.’ ¹⁹ Odoo niçini eledi nodenigi meeta, ‘Jinoojeteta dooze lacilodi ewalaile. Ecoğotace ejigo jiwi migele me nibaaşa. Jipokotalo şaniotagodi me daşa yakaditeda me beyagi.’ ²⁰ Odoo niçica eledi mee, ‘Ajakadi mejigo, ibeyacağadi gela me jado. Joaniçidaağee leeğodi daşa jakadi mejigo.’

²¹ Odoo niçijo niotagi ja dopitijo, ja yatematita niçini niotagodi, odoo ja deligide. Odoo meeta liotagi, ‘Emii şadidiiki, emiitece ladicotiidi, ina ladicotiidawaanaşa diimaşa, odoo anadeegi niçinoşa madewetedi, inoa alejaadotedi, ina ane degewaligi, etoinadi.’

²² Niġidiaaqidi ja dopitijo niġijo niotagi, odaa mee, ‘Iniotagodi, ja jaote ijoatawece ane gadiiġenatakanegħeco, pida egħidiwa nimetiidi iigħotedice.’ ²³ Odaa niġijo niotagodi meeta niġijo liotagi, ‘Emii iwitece naicoli, naicolawaanaġa wetice nigotaġa. Awii me nakatiobece oko digoina igeladi nigepaa nolee. ²⁴ Igaataġa ejitaġawatiwajji, otiginitce niġijo odoejegħipi nodenigħip aniodi digoina yalokeġi.’ ”

Ica ane yakadi me diotibece Jesus

(Mateus 10.37-38)

²⁵ Eliodi oko anodiotece Jesus me diniwiaje, naġa noletedijo, meetediogi, ²⁶ “Niġina anenagi metaqqa, ayakadi me niotibici, nige deġewi me idemaa caticedi me liciagi me yemaa eliodi, eliodo, lodawa, lionigħi, nioxoadip, niwaalepod, codaa miniaġġini. ²⁷ Niġina ane daġa igotema me dawikode nigepaa yeleo, codaa aniotici, niġini ayakadi miniġina ane niotibici.

²⁸ Niġina akaamiteloco nige ғadwoogo mawii ғadigeladi nelegi, odoejegi leeditibige manicooti owoo ane liwokodi yajigo odaa awini migabo mediani. ²⁹ Nige doġowoo ane liwokodi, doidetibige me idioka oeni lipodaġaladi, pida aqinitawewe agoti diimigi. Odaa niġina oko anonadi niġida niciagi oyame. ³⁰ Odaa jogodi, ‘Niġini ғoneleegħwa domaġa yoe ligeladi, pida aigodi libakedi.’

³¹ Niġina digħi inionigi-eliodi anidiwa deez miili niodaġawadi daġa doletibige me idelege niġini eledi inionigi-eliodi ane iwitidegħeta, nadeegi onokotece ғodigot miili iodaġawadi. Odoejegi ecoġotace nicotini, doletibige me yowooġodi migica loniciwaġa me idelege niġini eledi inionigi-eliodi. ³² Nige yakadi ina me daġa abotege, odaa niboloitee malee leegitege niġini eledi, odaa ja imonya liiġexedi īgetece niġini eledi inionigi niġica ane yemaa eotibige me daqalee idelege. ³³ Joaniġidaaqee aqica niġina akaamiteloco ane yakadi me niotibici nige daġa ika idiwatawece icoa ane nepilidi.”

Ica yoci ane degele

(Mateus 5.13; Marcos 9.50)

³⁴ Odaa egħidha diitgi me dotaġa Jesus, mee, “Niġina yoci eletema inoatawece, pida niganaditema libayodaġa, aqica ғonimaweneġġi daġa jaogħatace me bayodi. ³⁵ Odaa aqaleegeletema iigo, otegħexxaġaġa eletema me iniboloiteenaga, pida idoka eletema me jalataġa. Ane yemaa me wajipatalo iigħaxinaġaneġeco, atacolitece!”

15

Natematiggi waxacoco ananiadi

(Mateus 18.12-14)

¹ Ica noko eliodi niġijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaaqidi ica eledi oko anodi me daġaxa me abeyacäga, igotibeci odipgħitalo Jesus mowajipatalo latematiko. ² Pida idiwa icoa fariseutedi, icaaqicoa niiġaxinaġanadi anodiiġaxinaġatece lajoinaġaneġeco Moisés, eliodi moyalomeġe Jesus, modi, “Niġidoa ғoneleegħwa dibatetege niġinoa ғoneleegħwadi abeyacäga, codaa ligħiweġodi.”

³ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane ғodiiġaxi, meetediogi, ⁴ “Niġida makaami-tiġħi digħi anidiwa onaniteci taalia niwaxacocoli, odaa daqaca ananiaditibige. Ajawienatakanaga me igo doletibige, ecoġotace yoya niġjoa eletidi ane yeyaġatedice digħida nipodigi. Odaa jiġi doletibige naġajo waxacoco ananiadi nigepaa yakadi.

⁵ Nigidiaaqidi nige yakadi naġajo waxacoco, odaa ja yoyaġadi, eliodi me ninitibece.

⁶ Nigicota liġeladi, odaa jeġeniditiogi lokaqagettedi, lipeċ-ċawepodi, odaa meetiogi, ‘Jemmaa makaami inikaġawepodi, leegħodi idinitibeci me jakadi naġajo iniwaxacoco ananiadi.’ ⁷ Ejitaġawatiwajji jiġidaaqee, iditawewe ane idei digħida ditibigimedi ninitibig-wajji niġina mini ane dinilaatece libeyaceġegħi, pida baadaġa

ninitibigiji leeğodi niğina eledi oko anodiletibige dağa iğenağatibigiji, codaa anodi me dağalee leeditibige me dinilaatibigiji.

Natematigigi aca beexo ananiadi

⁸ Dağa aca iwaalo anidiwa deez nibeexotedi dağaniadi onaniteci, ajawienatakanaga migo doletibige. Yalegi loledağaxi, yoladitice liğeladi, doletibige niçepaa yakadi nağajo beexo. ⁹ Nağa yakadi nağajo beexo, odaa jeğeniditiogi lokağagetedi, lipecağawadi, odaa meetiogi, 'Jemaa makaami inikağawepodi leeğodi idinitibeci me jakadi inibeexo ananiadi.' ¹⁰ Ejitağawatiwaji, jiğidaagee Aneotedoğoği niaanjotedi me ninitibigiji leeğodi me dinilaatece libeyaceğeco niğina oko aniatagigi.'

Natematigigi ica nionigi aniatagigi

¹¹ Odaa Jesus meetetiogi, 'Ica gōneleegiwa onidiwa iniwataale lionaga. ¹² Ica noko niğica bağalee lioneğa lionigi meeta eliodi, 'Eiodi, jemaa manajicitediwa niğicoa ane inepilidi ane domağa jibatege nige gadelewi.' Odaa ja yawalace ane nepilidi nediatiniwace niğidoa itoataale lionaga.

¹³ Ağica doğowidi nokododi niğijo bağalee lioneğa lionigi ja nioda idiwatawece ane noğetedi, odaa ja noditice, jiğigo ica eledi iiğo ane leegita. Odaa oneliodi me dalotibece, wacipetibece, codaa me itineğe awicijipi, yağadi ijoatawece niğicoa noğetedita eliodi. ¹⁴ Niğidiağidi nağa yağadi ijoatawece icoa ane nepilidi, pida jağaga icota nigigi niğidi nipodigi. Odaa ja dawikode. ¹⁵ Niğidiağidi jiğigo doletibige libakedi miditağa niğeladimigipitigi niğidi nipodigi, odaa ja yakadi necalailegi iiğe me yowie nigidagi-wadi. ¹⁶ Odaa leeğodi me dağaxa me nigicile, ja domağa yemaa me yeligo nigidagiwadi liweenigi, leeğodi ağoyediatece ane yeligo.

¹⁷ Pida nağa eliodi me dowooko, meetigi le, 'Eiodi idiwa owidi liotaka, inoa liweenağa caticedi me liciagi ane jopotibige, emeğee ite ee digoina ja ideloadi nigigi. ¹⁸ Natigide ja jopita eiodi liğeladi. Nigejota, odaa ejita, 'Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedoğoği, codaa makaami. ¹⁹ Natigide ağalee yakadi değenitiwa me ee gadijoniği, leeğodi ağee oko anele. Pida jemaa mawii ibakedi liciagi niğinoa gadiimetedi.' ²⁰ Nağa ika me dowooko, odaa jiğigo opita eliodi.

Odaa niğijo lioneğa eleğitege, odaa niğijo eliodi ja naditege. Odaa eliodi me iwikodetege. Nağa walokoditege lionigi, ibedotece, napicogo. ²¹ Odaa niğijo lioneğa meeta eliodi, 'Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedoğoği, codaa makaami. Ağalee yakadi değenitiwa me ee gadijoniği, leeğodi ağee oko anele.' ²² Pida niğijo eliodi, meetiogi liotaka, 'Gadediiki manadeegi nağaca ane dağaxa me libiniena jayogo anixomeğenitinigi. Awii libaağateje ixomitiwece nibedona, codaa awiite liwelatedi. ²³ Codaa awii abaata wacawaanigi ane dağaxa majakalo, eloati, jağa naloğegi, godinitibece. ²⁴ Igaatağa niğida ionigi ane dopitijo, micataga dağa yeleo, odaa ja yewiğatace, codaa aniasi, noğokaanağa jakatağa.' Odaa joğowo naloğegi.

²⁵ Niğijo lionigi boğoxiğodi ideitice nipodigi, nağa dopitijo, niğipeğitio liğeladi, ja wajipatalo natenağaneğeco, ica oko dayaagetiogi me naloço. ²⁶ Odaa jeğenidita anigepidijijo niğidiwa liotaka, nağa ige, meeta, 'Amiidi ica ayaagi?' ²⁷ Odaa ja igidi, meeta, 'Ganioxoa ja dopitijo, mele. Joaniğidaa leeğodi gadiodi diiğenataka moyeloadi wacawaanigi ajakalo.'

²⁸ Niğijo boğoxiğodi lionigi ja deliğide, odaa ayemaa me dakatio. Odaa eliodi ja noditicogi we, domağa yemaa me yadeğitio, yocağaneğetibigo. ²⁹ Pida nağa igidi eliodi, meeta, 'Digawini! Joğowidi nicağape me jibatağadomi, liciagi niğinoa gaoğaka. Ağica dağa gadijimadeni. Pida ağica dağanajicitwa oteğexağa waxigida me jeloadi dağa jao naloğegi me inode yokağetedip. ³⁰ Niğini gadijoniği ane yağadi ganinyeelo, yağaditeloco iwaalepodji agopeloğa, odaa neğeno, jeğeloğitema wa-cawaanigi ajakalo.' ³¹ Odaa niğijo eliodi meeta, 'Ionigi, idioka limedi makaami

meetağa. Odaa inoatawece ane inepilidi, akaami ɻanepilidi. ³² Pida baǵa leeditibige me jaǵa nalokegi me ɻodinitibece. Leeǵodi niǵida ɻanioxoa micataǵa daǵa yeleo, odaa niǵidiaagidi ja yewiǵatace. Micataǵa daǵaniadi, niǵidiaagidi noǵoyakadi!””

16

Natematigigi ica niotagi ane daǵa yakadi me jinakatonaǵa

¹ Jesus meetediogi niǵijo anodiotibece, “Ica ɻoneleegiwa liico, oninica liotagi ane iiǵe icoa libaketedi. Odaa jonıǵica anenagitibeci minitaǵa niǵini ɻoneleegiwa liico, odaa joǵoyatematita niǵijo liotagi me yaǵadi ninyeelo. ² Odaa jeǵenidita niǵijo liotagi, meeta, ‘Ewi ijo anonatematiwi? Natigide jemaa manelosgotitediwa icoatawece niǵicoa ɻadaakataka, jilakidenagatedi ɻanaalewe, leeǵodi niǵina natigide aǵalee iiǵeni niǵinoa ibaketedi.’ ³ Odaa niǵijo liotagi meetibige le, ‘Inecalailegi ja idikatice. Amigini ica ane jao? Ajakadi me jiba daǵa inaligi iiǵo, codaar idiboliga daǵa jipokotibige dinyeelo. ⁴ Pida ja jowooǵodi ane inimaweneǵegi modibatigi niǵina niǵeladimigipi midiwataǵa liǵelatedi, nige idiiǵe inecalailegi me jopi.’

⁵ Odaa niǵijo niotagi jeǵeniditiogi niǵijo anonaalewe necalailegi. Odaa jeǵeeta niǵijo odoejegi, ‘Igame liwokodi manaaleweeni inecalailegi?’ ⁶ Odaa niǵijo ɻoneleegiwa mee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia bootitedi najidi.’ Niǵijo niotagi mee, ‘Digawini anallee liwokodi ɻanaalewe. Idiitini manaaleweeni meya-taalaa bootitedi najidi.’ ⁷ Odaa jeǵeeta niǵijo eledi anenotio, ‘Apaga akaami, igame liwokodi ɻanaalewe?’ Odaa jeǵee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia jaacotedi leyeema.’ Odaa niǵijo niotagi mee, ‘Idiitedini manaaleweeni onexaa oiteenta jaacotedi leyeema.’

⁸ Igaanaǵa yowoogodi niǵijo necalailegi niǵijo niotagi ane daǵa yakadi me jinakatonaǵa, odaa ja iweniǵide leeǵodi niǵida anee. Leeǵodi niǵina oko anida aneetege niǵina iiǵo, baǵa daǵaxa me niwaxinaǵanaǵa, niǵina mowote noojetekico caticedi me liciagi niǵina oko anida aneetege nilokokena Aneotedoǵoji.

⁹ Ejitaǵawatiwaji mabakeni niliicagajetecidi niǵina iiǵo bidige ina ɻadokaagetedipi, awiitibige nige daǵaleegicoa niǵijoa ɻaniliicagajetecidi, odaa Aneotedoǵoji ja dibatedaǵagi me ɻadigeladi digoida ditibigimedi. ¹⁰ Niǵina ane yakadi me jinakatonaǵatema niǵinoa anicinoa anida ane jaogate, odaa yakadi me jinakatonaǵatema niǵinoa anicinoa anida ane jaogate. Pida niǵina ane daǵa yakadi me jinakatonaǵatema niǵinoa anicinoa anida ane jaogate, odaa ayakadi daǵa jinakatonaǵatema niǵinoa anicinoa anida ane jaogate. ¹¹ Enice nige daǵa yakadi metiǵadinakatonitema niǵinoa niliicagajetecidi niǵina iiǵo, amijo ica ane ɻadinakatonitema niǵicoa beǵewi me ɻoniliicagajetecidi? ¹² Niǵina nige daǵawiitetiwaji niǵica ane iǵenaǵatema niǵinoa ane nepilidi eledi oko, amijo ica ane yajigotaǵawa ica ane ɻanebi?

¹³ Aǵica ane yakadi me dibatema iniwataale necalaixedi, igaataǵa ini ane daǵa yemaa, odaa iniaageledi baǵa lemaanigi, domige ini ane nienaganeǵe, odaa iniaageledi aǵalee deemitetibige. Odaa joanıǵidaaǵee aǵakati mabaatema Aneotedoǵoji, nige leedi mawiite inoatawece onidaagida manigaanyetece dinyeelo.”

Liǵenatakaneǵeco Aneotedoǵoji adiniigi (Mateus 11.12-13; 5.31-32; Marcos 10.11-12)

¹⁴ Icoa fariseutedi anowajipatalo lotaǵa Jesus, jonoǵoyame leeǵodi daǵaxa moyemaa dinyeelo. ¹⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Niǵina makaamitiwaji oleetibige niǵina oko modi ica makaami oko ane iǵenaǵa, pida Aneotedoǵoji baǵa yowoogoditediwece ɻadaalegenali. Igaataǵa niǵinoa ganicinoa analleetibige daǵa diniwaloe, Aneotedoǵoji yakadi me diǵica ane jaogate.

¹⁶ Aneotedoǵoji domaǵa yemaa niǵina oko me niıǵaxinaǵanagatece lajoinaǵaneǵeco Moisés, codaar modiıǵaxinaǵatece lotaǵa niǵijo jotigide Aneotedoǵoji liıǵexedi

anoyelogoditedibece lowooko. Aneotedogoji domaqa yemaa doğodiiğaxinagatece niğino notaşa degepaageno João Batista. Pida niğijo maleegijo João, idokee me jelogotaga ębodicetedi anele anodaägeeteda Aneotedogoji me iige laalegenali oko. Odaa natigide digawiniteloco inatawece oko ja dinoniciwagaditibigwaji me dinawanağaditege niğina noiigi ane iige Aneotedogoji laalegenali. ¹⁷ Icota me daa ditibigimedi, codaa me iigo, pida başa dakake monidateci ligegi inogaaga liigenatakaneğeco Aneotedogoji.

¹⁸ Diğica şoneleegiwa ane iticoitice lodawa, odaa ja lodawa eledi iwaalo. Odaa niğini şoneleegiwa ja dogolagatata. Odaa diğica eledi ane lodawa naşani iwaalo ane oiticoitice, odaa jaşaşa dogolagatata.

Natematigigi ica liico iniaa ica madewedeli Lázaro

¹⁹ Ica şoneleegiwa liico ane dinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. Eotibiga nalokeco, codaa ele maniodi. ²⁰ Pida onaağagini ica şoneleegiwa madewedeli ane liboonaqadi Lázaro, one diwexege lolaadi. Idiaagitibige lapoagi ligeladi niğini şoneleegiwa liico. ²¹ Lázaro walitibigege latijedi niğini liico maniodi naşaleekoka aağaşa aniodi. Icoa necexodi one onapitibece liwexegadi Lázaro.

²² Niğijo şoneleegiwa madewedeli niğidiaağıdi ja yeleo, odaa aanjotedi joğoyadeegi liwigo me nicote liwai Abraão miditaşa nalooğò digoida ditibigimedi. Niğidiaağıdi niğijo şoneleegiwa liico jaşaşa yeleo, odaa joğonaligitini. ²³ Odaa beğeliodi me dawikode digoida lawikodadi émağaşa. Igaanaşa noletibige, odaa ja nadi Abraão digoida ditigedi, iniaa Lázaro liwai Abraão. ²⁴ Odaa ja dapaawe mee, ‘Eiodi Abraão, adiwikoden! Anieni Lázaro me itiminatidi nibedona, amaleegaga ilege yoceligi, igaataşa ja dağaxa me jawikode minataşa niğina noledi.’

²⁵ Abraão naşa igidi, meeta, ‘Ionigi, analakitibige makati inoatawece anele malee şadewiki digoida iigo, iniaa Lázaro inoka dibatege ane beyagi. Pida natigide Lázaro ja ilağatini, akamağakaami baanaşa awikodee. ²⁶ Codaa eleditace ida nelegi wakagi iigo ane şodawalacetiwage digoina şodwigotigi, aneotibige me daşa yakadi me diğetita ane domaşa yemaa migo digoida daato makaamitaşa, oteğexaağagica ane yakadi me niğetita digoina naato mokotaşa.’

²⁷ Odaa niğijo liico mee, ‘Enice, eiodi Abraão, jipokotaşawa, iigeni Lázaro digoida ligeladi eiodi. ²⁸ Igaataşa idiya nigotini şobağadi inioxoadipi. Iigeni Lázaro me ibodicaxi inioxoadipi me degenagitibeci niğina anejo me jawikode.’

²⁹ Abraão naşa igidi, meeta, ‘Miditaşa şanioxoadipi idiya notaşanagaxiidi ane iditedini Moisés, ijaaşijo anoidi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko. Ikani şanioxoadipi mowajipatalo lotaşa niğijo notaşanagaxiidi.’ ³⁰ Niğijo liico mee, ‘Oşoa, eiodi Abraão, aşowajipatalo. Pida diğica ane yewiğatace, diğigo datematikatema, odaa boğodinilaatece libeyaceğeco.’ ³¹ Pida Abraão naşa igidi, meeta, ‘Nige doğowajipatalo niğijo notaşa ane iditedini Moisés, ijaaşijo lidiko niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji, odaa idaaşee diğica ane yewiğatace, idokee doğoyiwağadi.’ ”

17

Jesus diğaxinagatetece ica anodaägee ica ane beyagi (Mateus 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Jesus meetediogi niğijo anodiotibece, “Ajawienatakanaşa midioka limedi menagi aneo niğina oko mowo loenatagi ane beyagi! Pida Aneotedogoji eliodi me iloikatidi niğina aneo eletidi oko mowo ane beyagi. ² Niğina aneo anigepidiğica niğina nigaanigipawaanigi mowo ane beyagi, domeğeletema doğoigoetece lotoinağadi naşana wetığa ane iwaşgadi, oditaşa oyokoletinigi akiidi-eliodi. Pida dağaxa me beyagitema niğina meo niğina nigaanigipawaanigi moyoe ane beyagi. ³ Ina başa adinoetitiwaji!

Nığina ɻanioxoa degeo ane beyagitaqadomi, oxoki. Odaa nige dinilaatibece, ixomaqateenitedice icoatawece niqcoa aneotaqadomi ane beyagi. ⁴ Degeo seete ane beyagitaqadomi noko, odaa seete maqaga igo makaamitaga, odaa meetaqawa, ‘Ja idinilaatibece’ odaa ixomaqateenitedice icoatawece niqcoa aneo ane beyagitaqadomi.”

Jesus diiqaxinaqatetece ica anodaagee qotiwagatakanegegegi

⁵ Niqijo liigexedi jogodipokotalo Goniotagodi, odaa moditalo, “Goniotagodi, godaxawanegegi aleeni qotiwagatakanegegegi.” ⁶ Odaa Goniotagodi jegeetediogi, “Nigokatecigini qatiwagatakanegegegi, macataqa naqana lolagi ‘mostaada’ ane daqaxa me lionawaana, odaa akatitiwaji me iiqeni niale nelegi, me enitatiwaji, ‘Adinawaceni, odaa emii adinanani digoida miditaqa akiidi-eliodi!’ Odaa naqada niale ɻadadiwaqati.

Libakedi ica niotagi

⁷ Diqica ganigepidigijo niqina akaamitiwaji anini ɻaotagi ane dibateloco nixoqotagi, ogoa, migetaga yowie waxacocoli. Niqina naqa dopitio me icoqoticogi nipodigi, migetaga enita? ‘Anagi, anicooti madi nameeja, aniodi.’ ⁸ Pida aqenita! Pida baqa enita, ‘Oenitomi iweenigi, codaa iikoeni ɻadowoodi manadeegitiwa iweenigi, aliitiwa nigepaa idiaadi me jiniodi, codaa me jacipe. Odaa nigidiaaqidi baqakamaqa adinediani maniodi, codaa macipe.’ ⁹ Aleeditibige me iniotagodeeqata niotagi leeqodi niqina meo niqina anoiqeta me yoe. ¹⁰ Odaa akaamitiwaji idaaqeni. Nigidiaaqidi nigagoti mawiite icoatawece niqcoa anetiqadiqentalo mawiite, odaa enitiwaji, ‘Aleeditibige doqodiniotagodetoqowa, leeqodi oko niotagipi, codaa jaqate inokinoa niqinoa anoniiqetedoqowa me jaqate.’ ”

Jesus icilatidi deez ɻoneleegiwadi dawace-loolatedi

¹¹ Jesus egidaa diitedicogi me diniwiajetedicogi manitaqa nigotaqa Jerusalém. Odaa inaaqigotetece midiwa nipodaqa Galiléia, aniaa Samaria. ¹² Niqijo naqa niqegi me dakatediwece aca nigotakawaana, odaa jiqigotibeci odakapetege icoa deez ɻoneleegiwadi dawace-loolatedi. Odaa ja dabiditiniwace, pida leegitiogi moyetecete-dice Jesus. ¹³ Odaa ja napaawaqa dinigetaqateetibigwaji, modi, “Jesus, Goniotagodi, godiwikodenegegegi!”

¹⁴ Niqijo Jesus naqa naditediogi, odaa jegeetediogi, “Emii midiwataqa sacerdotitedi, adinikeenitiogi naqa ɻadicilitiwaji.” Odaa egidaa diiticogi mewaligitibigwaji, codaaqida naqa nicilaga.

¹⁵ Odaa ganigepidigica niqijo ɻoneleegiwadi naqa nadi me icí, odaa ja dopitege Jesus, igedi me dotaqa, doqetetibigimece Aneotedogoji. ¹⁶ Niqicotalo Jesus, odaa ja yamaqatedini lokotidi lodoe, diniotagodetal. Niqijo ɻoneleegiwa ane diniotagodetal, samaritaano. ¹⁷ Jesus mee, “Ijoa deez ɻoneleegiwadi ane nicilaga. Odaa igame diqetedigi ijoa eletidi noove? ¹⁸ Agodiqica eledi ane dopitijo me doqetetibigimece Aneotedogoji, pida tibiginokini niqini ane daqa godoiigi?” ¹⁹ Odaa Jesus jegeeteta, “Adabititini, odaaqemii opili! Ja ɻadicili, leeqodi me iwaqati Aneotedogoji.”

Niqica noko Aneotedogoji nige iolatedicoace oko

(Mateus 24.23-28, 37-41)

²⁰ Icoa fariseutedi joqoige Jesus ica Aneotedogoji nige iiqe inatawece niqina oko. Naqa igidi, meetediogi, “Aneotedogoji aqinatawece ikeetediogi nige limedi me iiqe laalegenali oko. ²¹ Aqica anee, ‘Digawini! Goninionigi-eliodi etiniwa digoina!’ Ogoa, domigetaga ee, ‘Goninionigi-eliodi etiniwa digoidane!’ Igaataqa Aneotedogoji iniwa me diiqenataka catiwedi ɻadaalegenali.”

²² Odaa jegeetediogi niqijo anodiotibece, “Icota meliodi memaani madatitace niqica noko Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi jiiqe inatawece iiqo, pida aqadatitiwaji. ²³ Odaa niqina eledi oko moditaqawa, ‘Digawini! Etiniwa

digoida!' Ogoa, migetogodi, 'Etiniwa digoina!' Pida jinegemiitiwaji, otegexaaşaşa iwitece. ²⁴ Igaataşa liciagi nalebepaşa me idı, me naloteloco ditibigimedi onidateci liwai nigepaaşeledi liwai, joaniğidaagee niğica noko Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi me jiigenataka. ²⁵ Pida odoejegi, leeditibige me jawikode, coda niğina oko niğinoa nokododi aşodibatigi.

²⁶ Niğica niciagi liciagi niğijo nokododi Noé, niğijo jotigide, odaa jiğidaagee niğicoa nokododi maleedaga idopitijo Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ²⁷ Niğijo jotigide niğica oko niodaşa, owacipeta viinyo, nadonaşa, coda moyajigo inoa lionaşa me nadonaşa. Odaa joaniğidaagee negepaa niğijo noko Noé naşa dakatiwece nağajo etogo-nelegi. Odaa negeno abooğo-ninyogodi, ja yaağadi ijotawece niğijo oko. ²⁸ Ereditace jiğidaagee niğicoa nokododi Ló, niğijo jotigide. Ica oko niodaşa, owacipeta viinyo, oojeteega, oyaa elaanaşa, coda moyoe diimaşa. ²⁹ Pida niğijo noko Ló naşa noditicogi nigotaşa Sodoma, odaa Aneotedoğoji jegeote meniteloco noledi, coda me wetiadi ane idı, odaa ja nigodi ijotawece niğijo oko. ³⁰ Joaniğidaagee niğica noko Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige idinikee.

³¹ Niğica noko, niğijo ananipeti ditibigimedi ligeladi, ele me daşa dinikatini me dakatiwece ligeladi daşa dibatalo niğijo ane nepilidi anele, ade dinopağadi melodi. Odaa niğijo ane ideitice nipodigi ażele daşa dopitio daşa dibatalo ane nepilidi. ³² Analakitibigetiwaji ane ninyaagi nağajo Ló lodawa! (Ane yeleo, leeğodi me dinopağadi meo ane liğenatakaneğegi Aneotedoğoji). ³³ Niğina oko anidioka limedi me doletibige mepaa iğe lewişa, nige yeleo, odaa jağaniyatagigi. Pida niğina oko ane yeleo me Ee leeğodi, odaa başa yewiğatace nigidiaagidi. ³⁴ Natigide jelögöditedağawatiwaji niğinoa notaşa anida ane jaogate. Niğica enoale itiwataale oko dinoomatewamigi, niotaşa. Onijoteci oyadeegitibigi, idiaaşeledi başa nenyagati. ³⁵ Iniwataale iwaalepodı onidi leyeema. Onaniteci oyadeegitibigi, aniaaşeledi başa nenyagati. ³⁶ Itoataale goneleegiwadi nibaaşa nipodigi. Odaa onidateci oyadeegitibigi, odaa idaaşeledi başa nenyagati."

³⁷ Odaa niğijo anodiotibeceجوچىنە، moditalo, "Goniotagodi, igamei nige jinataşa ida niciagi?" Odaa jegeetediogi, "Anei anigidi émeğegi, odaa jiğidiaağı me dilapode opoedi." (Odaa jiğidaa me jowoğotaşa ane diğetigi ganigidi émeğegi, leeğodi me jinataşa opoedi).

18

Jesus yatemati ica natematigo ane yalağata ica goniwinoğodi acaağaca wajekalo

¹ Jesus yatemati ica natematigo ane گوچىخاitece me leeditibige niğina oko midioka limedi me doğoibagitema moyotaşaneğegi Aneotedoğoji. ² Odaa jegeetediogi, "Manitaşa aca nigotaşa onini ica گونىۋىنوجىدۇ ane daşa deemitetibige Aneotedoğoji, coda ağıca ane deemitetigi. ³ Nağani nigotaşa onani aca wajekalo. Anidioka limedi me doletibige niğini گونىۋىنوجىدۇ, dipokota me yaxawa, coda idioka limedi meetibiga, 'Adaxawani, coda awii niğica ane ilaqatice me jakapetege yaxakawa.' ⁴⁻⁵ Igaanoğowidi nokododi ixomağatedijo me daşa ninigodi ane yemaa. Odaa niğidiaağı epaa dinotaşaneğegi, mee, 'Digo aneji me daşa idoitalo Aneotedoğoji, coda me diğica ane jeemitetibige, jaxawa nağajo wajekalo, leeğodi jegeliodi me idigiwogotice. Daaditaşa jaxawa, odaa idioka limedi me doletibigiji, pida jegeliodi me idigiwogotice.'

⁶ Odaa Goniotagodi jegeetediogi, "Dige atacolitece lotaşa niğijo گونىۋىنوجىدۇ aığenaga. ⁷ Ajawienataka Aneotedoğoji me yaxawa loiigi, anodipokotibigalo, noko coda menoale, me yaxawatediogi, odaa eotetema niğica ane iğenaga modakapetege laxakawepodi. Ogoa domige dinopağadi nige yaxawatediogi idi loiigi? ⁸ Pida

ejitaqawatiwaji me age me yaxawa, coda meote ane iğenaqa modakapetege laxakawepodi. Odaa Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagitace, migica jakadi oko anetidadiwaqadi digoina iiqo?”

Jesus yatemati ica natematigo ane yalagata ica fariseu, icaagica ica ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi

⁹ Jesus yatematitediogi ica eledi natematigo niqica oko anodiletibige daqa daqaxa meletibigwaji, pida inaaqina anoiligoiticoace eledi oko. ¹⁰ Odaa jegee, “Icoa itoataale gonoleegiwadi igotibeci Aneotedogoji liqeladi moyotaqanege. Onijoteci fariseu, ica eledi baqa niqina ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi.

¹¹ Niqijo fariseu naqa dabiditi odaa dinigetaqatee mepaa dinotaqanege, mee, ‘Aneotedogoji, iniotagodetaqawa, leegodi aqee oko adodigomadaqa, otegexaaqaga ee oko ane daqa iğenaqa, otegexaaqaga ee oko ane itinege lodawa eledi, digo anee niqinoa eletidi gonoleegiwadi. Eeditace iniotagodetaqawa aiciagi niqida gonoleegiwa ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. ¹² Idinatita nigigi itoataale nokododi inoatawece domiingotedi, coda me inidiizimo jajgotaqawa.’

¹³ Niqijo ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaaqaga itice, pida aqipegitege. Odaa otegexaaqaga iwitibigimece ditibigimedi. Pida yabaketibigeloco elipije me ikee magecaqalo, odaa jegee, ‘Aneotedogoji, adiwikoden, leegodi eemoda abeyaceqegi.’ ¹⁴ Ejitaqawatiwaji, niqijo gonoleegiwa noqopiticogi minitaqa liqeladi, Aneotedogoji jeqeote me iğenaga. Pida niqijo eledi Aneotedogoji aqeote me iğenaga. Leegodi niqijo oneo mida ane jaqga, icota moyame, pida niqijo ane diniwikodetibece, Aneotedogoji icota me iwenigide.”

*Jesus dibatetege nigaanipawaanigi
(Mateus 19.13-15; Marcos 10.13-16)*

¹⁵ Ica noko eliodi oko oyadeegi nigaanipawaanigi midoataqa Jesus, owotibige me dibatedeloco me ibinie. Pida niqijo anodiotibece noqonadi, odaa joqoyolitege niqijo anonadeegi nigaanipawaanigi. ¹⁶ Pida Jesus eniditediogi niqijo nigaanipawaanigi mototalo, odaa jegee, “Ikani niqina nigaanipawaanigi menagitibeci meetaga, coda jinoqoliitege, leegodi Aneotedogoji iiqé laalegenali niqina ane liciagi niqina nigaanipawaanigi. ¹⁷ Ejitaqawatiwaji niqina anewi, niqina ane ikatece Aneotedogoji me iiqé laalegena, liciagi niqina nigaanigawaanigi me dibatege niqina anodita, odaa niqini oko baqa yakadi me dakatiwece Aneotedogoji aneitedice digoida ditibigimedi.”

*Ica gonoleegiwa liico
(Mateus 19.16-30; Marcos 10.17-31)*

¹⁸ Ica gonoleegiwa ane lacilo judeutedi, igo ige Jesus, meetalo, “Goniigaxinoqodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao, odaa jiqidaa yewiga digoida ditibigimedi miniwataga Aneotedogoji?” ¹⁹ Jesus naqa igidi, meeteta, “Igame leegodi ina menitiwa me Ee ele? Oniniwatece Aneotedogoji mele, aqica eledi anele. ²⁰ Coda noqowooqoti ijoaliiqenatakaneqeco Aneotedogoji, anodi, Jinaqagolaqatakani, jinaqa aijee, jinogolice, jiniqinaaleni eledi oko. Coda eemiteetibige qadiodi, coda me qadiodo.” ²¹ Odaa niqijo gonoleegiwa mee, “Niqijo maleeqee nigaanigawaanigi naqa jeemitetibige ijoatawece niqijoaliiqenatakaneqeco Aneotedogoji.”

²² Niqijo Jesus naqa wajipateta niqijoaliiqenatakaneqeco Aneotedogoji, odaa jeqeete, “Eqidaa ananiaditibige mawii. Aani idiwatawece niqicoa ane ganepilidi, odaa edianitiniwace madewetedi ganinyeelo. Odaa jaqakati ganiliicagajetecidi digoida ditibigimedi. Odaa nigidiaqidi odaa qanagi, aniwitici!” ²³ Niqijo gonoleegiwa naqa wajipatalo niqijoaliiqenatakaneqeco Aneotedogoji, odaa eliodi magecaqalo, leegodi owidi niqicoa niliicagajetecidi.

²⁴ Jesus nadi meliodi magecağalo, odaa jegee, “Ica me dakake niçinoa liicotedi moika Aneotedoğoji me iiğe laalegenali. ²⁵ Ağica lağaliigi gameelo me ixomağatiwece etakado libegi. Pida bağa dakake şoneleegiwa liico me ikatece Aneotedoğoji me iiğe laalegena.”

²⁶ Niğijo anowajipatalo niğijo lotağa ja nigikanağa, modi, “Enice, amijo ica ane yakadi midioka limedi me yewiğa miniwatağa Aneotedoğoji?” ²⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Niğina anoyakadi niğina oko me diğica nimaweneğegi moyoe, pida Aneotedoğoji biğida nimaweneğegitetece me yoe.”

²⁸ Odaa Pedro mee, “Digawini! Ja jikanađatedice ijoatawece ane şonepilidi, odaa ja jiwađatibigađadici.” ²⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Ejitađawatiwaji niđina anewi, inatawece oko ane dađadiaagewianaga niwita ligeladi, eliododipi, nioxoadipi, lodawa, idiaa lionigipi, meotibige me iiđe Aneotedođoji laalegenali niđina eledi oko, ³⁰ Niđidi Aneotedođoji yajigotediogi caticedi niđijo baanođoikatedice, niđina malee newiđa digoina, codaa aaćageote niđinaoko midioka limedi me newiđa miniwatađa digoida ditibigimedi.”

Jesus eetacetece lawikodico anicotece nigidiaagidi (Mateus 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Jesus yadeegi ijokijo niğijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Digawini! Jiđiniđa Jerusalém, odaa digoida jiğidiaagi nige jawikode, Ee, Gonellegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, icotece niğicoa anoiditedini, niğijo anoyelogoğitedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide aneetici. ³² Etidajigotiogi niğidi ane dağa judeutedi, odaa oyametibigiji, etidiweenigetice, codaa metidawaletice. ³³ Etidalaketigi, odaa nigidiaagidi jeğetideloadi. Pida nige ixomağatedice itoatadiğida nokododi, odaa ja idewiğatace.”

³⁴ Niğijo anodiotibece ağoyowooğodi niğijo Jesus lotağa. Oyağaditema niğica ane diitigilo niğijo lotağa, odaa ağoyowooğodi niğica Jesus aneyatedigi ligegi.

Jesus icilatidi ica golaga awikotaagi (Mateus 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Jesus niğipeğedio nigotağa Jericó. Odaa onini ica şoneleegiwa etoinaça nicotinece linilogotibece nađi, dipokotibige dinyeelo. ³⁶ Niğina me wajipatece niğina noiği me ixomağatijo, odaa ja digika, digikatece anigina ica ane enagi. ³⁷ Odaa modita, “Jesus niğijo ane icoğotedicogi Nazaré, inaağenagitetece digoina!” ³⁸ Odaa dinigetağatee me dapaawe, mee, “Jesus, anida anenitege licoğegi Davi, adiwikodenita!” ³⁹ Odaa niğijo noiği ane dinewadetibigwaji joğoyoxoğo niğijo şolaga, domoğoiğe me notoko. Pida jeğepaanağa dapaawe, mee, “Akaami anida anenitege licoğegi Davi, adiwikodenita!” ⁴⁰ Odaa Jesus ja dabiditedi, ja diiğenatakate monadeegitalo niğijo şolaga. Nağa niğepigitalo, odaa Jesus ja ige, meeteta, ⁴¹ “Amiina ica anemaani mejigotağawa?” Odaa jegee, “Iniotagodi, jemaa me jatetibece.” ⁴² Odaa Jesus jeğete, “Anoleetice, odaa jağatenitibece! Aneotedoğoji gağicilatiti, leeğodi madinakatoni.” ⁴³ Odaa ağica dağa leeği, niğijo şoneleegiwa ja yatetibece, odaa ja diotece Jesus, codaa doğetetibigimece Aneotedoğoji. Odaa iğotawece niğijo noiği-nelegi noğonadi niğijo Jesus loenatagi, odaa joğodoğetetibigimece Aneotedoğoji.

19

Jesus igo aniodi Zaqueu ligeladi

¹ Jesus dakatediwece nigotağa Jericó, yakagiditedeloco nağani nigotağa. ² Onini ica şoneleegiwa liboonajadi Zaqueu, lacilo niğijo anodibatibigege ninyeelo ninionigeliği romaanotedi. Zaqueu one liico. ³ Odaa domağa yemaa me nadi anidoa icoa Jesus, pida ayakadi me nadi leeğodi niğidi noiği, ibeyacağadi me dağaxa moxiğotawaanigi. ⁴ Odaa jona walokoditicogi lodoxe niğidi noiği, odaa ja dalağatetibigimece aca niale,

fiigoigo loidena, eotibige me yakadi me nadi Jesus, leeġodi idiaaġigotetece digoida aneitice me dalaġate.

⁵ Niġijo Jesus niġicotedicogi digoida aneitice, naġa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa jeġeeteta, "Zaqueu, adinageni madaxotiti, igaataġa leeditibige midiaaġejo għad-ġeladi niġina noko." ⁶ Odaa ja yediiġa me waxoditice, odaa ja dibatege Jesus digoida ligeladi, codaa eliodi me ninitibece. ⁷ Ijotawece niġijo anonadi Jesus me lixigagħawa Zaqueu, dinoxatiwage, modi, "Igo aniodi digoida ligeladi niġijo għoneleegħwa anowidi libeyacegħeco."

⁸ Naġa dabiditi Zaqueu, odaa jeġeetalo Goniotagħodi, "Digawini, Iniotagħodi! Natigide jajgħiġi madewtedi liwigotigi inoa ane inepilidi. Pida nigħiġa ane jinaale me inoġa ninyeelo, jopilaġġaditace cwaatolo moperib ġeloco niġijo dinyelo ane jibanootece." ⁹ Odaa Jesus jeġeeteta, "Niġina noko Aneotedoġoġi eote niġina okko ane liġeladi niġina di imiġi midioka limedi me newiġa miniwataġa. Igaataġa akaami eledi idha anenitegħe anejn licoġġi mijotaga Abraão. ¹⁰ Igaataġa Ee, Għoneleegħwa anej jicoġi tibigħiġi meddha niġijo aniatagħiġi, codaa me anejn leegħiġi minn-oħra kieni minn-niġiġi." ¹¹

Jesus yatemati icoa deez beexotedi oolo (Mateus 25.14-30)

¹¹ Odaa niġijo noiġi noġowajipatalo ijoġi lotaqqa, odaa Jesus ja yatemati ica natematigo anejn għad-dan. Niġijo noġodippegħita Jerusalém, odaa joġodiletibige daantaġa niġiġi ica nige iż-żejt Aneotedoġoġi inatawece okko. Joaniġidhaa leēġodi Jesus naġa yatemati niġida natematigo. ¹² Mee, "Onini ica għoneleegħwa ica loiġi-wepodi one niġino aġħiġi. One igo miditaġa eledi iż-żejt digħidu, eotibige moixotio me niniġi-eliodi niġidi epaa nippod. Odaa ja dopitijo. ¹³ Aniġcatibige daq-a diniwiaje, odaa jeġeniditiġi deez liiġi. Odaa yajigota onin teċibec onaniteci beexo oolo, odaa meetiġi, 'Abakeni niġino a dinyelo bidżeġ idher nifha idher.' ¹⁴ Pida niġidi loiġi anejn ideitice miditaġa niġiġi aġġemma me niniġi-eliodi. Odaa joġo maġġaditicoace icoa għoneleegħi wadha, odaa joggixiġi niġidi okko me igħoddha digħidu miditaġa eledi iż-żejt moyeloġodita niġijo anejn domaġa ixotio niġijo għoneleegħwa anejn niniġi-eliodi. Oyel-ġodita me doġġyemma niġijo għoneleegħwa anejn domaġa ixotio me niniġi-eliodi niġidi noiġi.

¹⁵ Niġijo għoneleegħwa naġa dopitijo, ja niniġi-eliodi niġijo anejn daq-a domoġoyem. Niġijo naġa dopitijo, odaa jeġeniditiġi niġijo liiġi. Odaa yemaa me yowooġodi niġiġi liiġi ane liwokodi dinyelo anowote moibake niġijo beexotedi oolo. ¹⁶ Niġijo odoejgi limeedi neġenota, meeta, 'Iniotagħodi, jakaditedaġadom i-deez beexotedi me jibake naġajlo beexo ananajicitiwa.' ¹⁷ Odaa niġijo inniġi-eliodi meeta, 'Jiġid diaġi! Akaami nimeedi ane! Jaġanikeen itiwa me jakad me għad-dinak, mele mawii niġijo anejn jajgħiġa. Joaniġidhaa leēġodi għad-dinak, mekkie, 'Iniotagħodi, jakaditedaġadom i-deez beexotedi me jibake naġajlo beexo ananajicitiwa.' ¹⁸ Odaa niġijo eledi limeedi naġaġa enota, meeta, 'Iniotagħodi, jakaditedaġadom i-deez beexotedi me jibake naġajlo beexo ananajicitiwa.' ¹⁹ Odaa jaġaġa eeta niġijo niniġi-eliodi, 'Jiġid diaġi! Jajgħiġi aġħiġi. Owoogħi me ee għoneleegħwa anejn domaġa ixotio niġijo beexotedi.' ²⁰ Odaa niġijo eledi nimeedi naġaġa enota, meeta, 'Digawini, Iniotagħodi! Etani naġajlo għanib beex. Jilipaditig i-leen, odaa ja jidher. ²¹ Igaataġa ido itaqwa, leēġodi makaami għoneleegħwa anejn dakka laaleġena. Akati manogħiġa niġina anejn daq-a għanebi, codaa anopilaġġatitio anejn daq-a għażiġi.' ²² Odaa niġijo inniġi-eliodi meeta, 'Akaami nimeedi ane beyagi! Niġino a għad-dan jaġiġi ja ikeek makaami beyagi. Owoogħi me ee għoneleegħwa anejn domaġa ixotio niġijo beexotedi me jibake naġajlo beexo ananajicitiwa.' ²³ Eniċċe, iġaamee daq-ajcietiġi iż-żebbu kieni minn-niġiġi.

²⁰ Odaa niġijo eledi nimeedi naġaġa enota, meeta, 'Digawini, Iniotagħodi! Etani naġajlo għanib beex. Jilipaditig i-leen, odaa ja jidher. ²¹ Igaataġa ido itaqwa, leēġodi makaami għoneleegħwa anejn dakka laaleġena. Akati manogħiġa niġina anejn daq-a għanebi, codaa anopilaġġatitio anejn daq-a għażiġi.' ²² Odaa niġijo inniġi-eliodi meeta, 'Akaami nimeedi ane beyagi! Niġino a għad-dan jaġiġi ja ikeek makaami beyagi. Owoogħi me ee għoneleegħwa anejn domaġa ixotio niġijo beexotedi me jibake naġajlo beexo ananajicitiwa.' ²³ Eniċċe, iġaamee daq-ajcietiġi iż-żebbu kieni minn-niġiġi.

anonadila dinyeelo modoletibige me gaanyağa? Dağajicitiogi, odaa naşa idopitijo, otaşa jibatacege innyeelo codaa me nişcoa ane şanigaanye.’

²⁴ Odaa nişijo inionigi-eliodi jegeetiogi nişijo anowalitibigege nişica ligegi, mee-
tiogi, ‘Anogaa naşani nibeexo, odaa ajicitiogi nişijo anidiwa deez nibeexotedi.’

²⁵ Odaa joşodita, ‘Pida Goniotagodi, jişidiwa deez nibeexotedi.’ ²⁶ Odaa jegee, ‘De
jelogoditaşawatiwaji, nişijo anidiwa, odaa alee dibatege eletidi. Pida nişijo ane dişicoa,
icaşica onatecişidi ane nebi pida oibanootece. ²⁷ Natigide, anadeegitediwa nişcoa
idelaşawepodi ane daga domoşoyemaa me ee ninionigi-eliodi, odaa anigoti digoina
yodoe.’ ”

*Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém
(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; João 12.12-19)*

²⁸ Nişijo Jesus neşee nişijo lotaşa, odaa ja dinewade, dalaşatetedibigimece nalagate
Jerusalém. ²⁹ Naşa icotediogi icoa nigotadawaanşa ane liboonaşadi Betfagé, aniaa
Betânia, anipegitiwage odipegitege ica lojotaşadi ane liboonaşadi “Lojotaşadi Oliveira”.
Nişijo nişipegitediogi, odaa ja işte itoataale nişijo anodiotibece. ³⁰ Meetediogi,
“Emii nigepaa midiwataşa nigotadawaanşa digoida şododoe. Nigakaatiotiwaji, odaa
jaşakati boliicawaanigi dinigoetini, analeedişica mowaxoditeloco. Owileceni ini
boliicawaanigi, odaa anadeegiticogi digoina meetaşa. ³¹ Nigica ane şadigeetiwaji,
nigeetaşawa, ‘Igaamenitiwaji ina mowileceni ini boliicawaanigi?’ Odaa enita, ‘Jowile-
cenaşa ini boliicawaanigi leeşodi Goniotagodi yopotedibige.’ ”

³² Odaa jişigotibeci nişijo ane işetedibigiwaji, odaa şoşoyakadi nişijo aneyatedigi
Jesus ligegi. ³³ Nişijo naşa oikatice nişijo boliicawaanigi, odaa nişica ane nebi ja
nigikanaşa, modi, “İgame leeşodi ina mowileceni ini boliicawaanigi?” ³⁴ Odaa şoşoigidi,
modita, “Jowilecenaşa nişini boliicawaanigi leeşodi Goniotagodi yopotedibige.” ³⁵ Odaa
şoşoyadeegi boliicawaanigi midoataşa Jesus, nişidiaşidi şoşoyexaşateloco nijayogoli
leläşa nişijo boliicawaanigi. Odaa şoşoyadodi Jesus me waxoditedibige. ³⁶ Igaanaşa
onaditege Jesus, odaa nişidi noiigi oipescetinigi işte nijayogoli naigitinece, owotibige
moikee moiwenişide.

³⁷ Nişipegitedio nigotaşa Jerusalém, naşa idinikanagatinece minitaşa lojotaşadi
anino a icoa nialeli “oliveira”, anodita “Lojotaşadi Oliveira”. Nişijo nişico nişica
noiigi-nelegi anodiotibece ninitibiwaji, odigaanaşatibigimece Aneotedoşoji me
dinigetaşateetibiwaji leeşodi ijoatawece nişijo şodoxiceşetedi libinienşa baanigijo
monadi. ³⁸ Odaa modi nişijo noiigi,

“Jemaanaşa Aneotedoşoji meote aneletema nişiniwa inionigi-eliodi anida naşatetigi
aneitelogo Liboonaşadi Goniotagodi Aneotedoşoji.

Inoatawece anino digoida ditibigimedi idioka limedi me ilagatiwage.

Joşeeşatibigimece ane ideitedice ditibigimedi.”

³⁹ Odaa onicoa icoa fariseutedi, anidiaşidi liwigotigi nişidi noiigi-nelegi, onoditalo
Jesus, “Nişaxinaşanşa! Oxoki nişidi anodiotibigadici leeşodi nişino a lotaşa.”
(Leeşodi şoyemaa modi Jesus me inionigi-eliodi.) ⁴⁰ Odaa ja işidi, meetediogi,
“Ejitaşawatiwaji daga notokotiniwace, odaa nişino a wetiadi jaşaga napaawaşateloco
modoşetetibigimece Aneotedoşoji!”

Jesus anoe leeşodi me iwicode nişeladimigipitigi Jerusalém

⁴¹ Nişijo Jesus nişipegitte nigotaşa, naşa naditeta naşani nigotaşa, odaa jaşanoe
leeşodi ane ninyaagi nigidiaşidi nişidi nişeladimigipitigi nigotaşa. ⁴² Odaa jegee,
“Nişida me Ee domaşa jemaa mowoşgoti nişina noko nişica ane leeditibige mawii
makatitiwaji Aneotedoşoji me dağalee yelatedağadomi. Pida nişina natigide
şagaleeşakatitiwaji manati nişica ane leeditibige mawii. ⁴³ Leeşodi icotalo nokododi
şadaxakawepodi onojotaşadi işte moyolitaşagitiwaji manotiticogi we nigotaşa.

Jiġidaaġee nigonoxocotaġagitiwaji, etiġadiligidicenitiwaji inoatawece gawailidi. ⁴⁴ Odaa joġoyaġadi anitawewe ġanigotaġatiwaji, coda makamitawewe anakaami niġeladimigipi. Odaa aqaca nenyaqati otaġanitece wetiġa ane waxoditeloco eledi, leegodi aqemaani mowooġoti Niġijoa Aneotedoġoġi ane niġe me dalitagawatiwaji Liġexegi me domeġeotedaġadomi anele.”

*Ica Jesus aneote digoida Aneotedoġoġi ligeladi
(Mateus 21.12-17; Marcos 11.15-19; João 2.13-22)*

⁴⁵ Jesus naġa dakatediwece Aneotedoġoġi ligeladi, odaa ja niticoitedicoace icoa anoojetekaga anidiaaġite. ⁴⁶ Odaa jeġeetediġi, “Lotaġanaġaxi Aneotedoġoġi diniditeloco niġica Aneotedoġoġi ane ligeġi, niġijo neġee, ‘Igeladi jiġidiae ite niġina oko ane etidotaġaneġe.’ Pida jaġademiiġi ligeladi micataġa daġa latecaġadi olicaġaġa.”

⁴⁷ Jesus one diiġaxinaġa minitaġa Aneotedoġoġi ligeladi icoatawece niġicoa nokododi. Odaa niġijoa sacerdotitedi ijaġiġo anodiġaxinaġatece lajoinaġaneġeco Aneotedoġoġi, ijaġiġo niġijo anoiġe judeutedi, joġodoletibige moyeloadi Jesus. ⁴⁸ Pida aqica ni-maweneġegi, leegodi iditawewe oko watacotibigwaji, mowajipatalo lotaġa Jesus.

20

Ica ane icogoticogi nagatetigi Jesus me iticoitedicoace niġijo anoojetekaga minitaġa Aneotedoġoġi ligeladi

(Mateus 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Ica noko Jesus idiaaġite Aneotedoġoġi ligeladi, odaa niġaxitediniwace ica noiġi, yelogoditediġi niġicoa nibodicetedi anele ane icoġotetibigimece miniwataġa Aneotedoġoġi. Odaa joġototalo niġijo anoiġe sacerdotitedi, coda me niġijo anodiġaxinaġatece icoa lajoinaġaneġeco Moisés, ijaġiġo icoa laxokodi ġoneleegiwadi, lacilodi noiġi judeutedi. ² Odaa joġoige, moditalo, “Igame icogoticogi ica ġanaġatetigi mawiite inoa ġadoenataka? Coda amiiġo ica ane yajigotaġawa ġanaġatetigi me yakadi mawiite inoa ġadoenataka?”

³ Jesus ja igidi, meetediġi, “Ee aqagaġa ġadigeetiwaji, odaa jemaa madigit. ⁴ Amiiġo ica ane niġe João me nilegetiniwace oko? Aneotedoġoġi niġe? Oġoa, ġoneleegiwadi oniġe?” ⁵ Odaa jiġidiae dinotaġaneġetiwage, modi, “Daġa jigitaga me Aneotedoġoġi niwakatee João me dilegenaġa, odaa jeġeetedoġowa, ‘Joaniġidaaġee igatime leeġodi ina diġiwaġatiteda icoa aċċedeaġawa João?’ ⁶ Pida degejinaġa me ġoneleegiwadi oniġe, odaa niġina noiġi-nelegi joġonokoletogoloco wetiadi, leeġodi oyiwaġadi João minnaġina ina ane yelogoditedibece Aneotedoġoġi lowooko.” ⁷ Odaa joġoigidi Jesus, moditalo me doġoyowooġodi niġica ane yajigota João nagatetigi me nilegetiniwace oko. ⁸ Odaa Jesus jeġee, “Ee eleditiwaji ajeloġoditaġawa niġica ane najigotiwa inaġatetigi me jakadi me jaote niġino jaġiġi.”

Jesus yatemati natematigigi icoa nawodaġanadi abeyacaġaġa

(Mateus 21.33-46; Marcos 12.1-12)

⁹ Niġidiaeġi Jesus ja yatematitediġi niġidi noiġi niġida natematigo anida ane godiġaxitece, odaa jeġee, “Ica ġoneleegiwa eyatedi ‘uuva’ libatatiidi miditaġa lixogħotagi. Odaa ja diniġakidetege icoa ġoneleegiwadi modoweditelogo, odaa ja noditice, igo eledi iiġo, ica ditigedi, odaa leegi midiaġi. ¹⁰ Niġicota ica limedi monopilaġaditedio lawodigijedi, odaa ja iiġe onijoteci liotagi me dibategħ liwai niġica baanaġa odinilakidetigi. Pida niġijoa ġoneleegiwadi anodoweditelogo onaxacogħotibige niġijo liotagi, oiiġe mopi, me diġicata ane yadeegi. ¹¹ Niġijo ane nebi nixogħotagi ja iiġe eledi liotagi. Pida idaaġodigota onaxacogħotibige, onietibige, coda moiiġe mopi me diġicata ane yadeegi. ¹² Odaa ja niwakatee eledi liotagi. Pida niġijo liotagi oyacilotidi, odaa joġoyokoletiċiġi wetice niġidiwa nawodigijedi anoniota.

¹³ Odaa niçijo ane nepilidi niçijoa nawodigijedi meetigi le, ‘Amigaleegini ica ini-mawenegegi? Natigide jiiçe niçini ionigi yemaanigi. Ijoatibige doçodeemitetibige.’ ¹⁴ Pida niçijo anodoweditelogo niçijoa nawodigijedi noçonaditege lionigi niçijo ane nepilidi nawodigijedi, odaa modi, ‘Niçina niçijo lionigi niçijo ane nepilidi nawodigijedi, jiçinnaa nenyagatema nawodigijedi, nige yeleo eliodi. Ele me jeloataga, odaa niçinoa nawodigijedi ja çonepilidi.’ ¹⁵ Odaa joçoyokoleticogi we niçidiwa nawodigijedi, odaa joçoyeloadi.

Natigide, amiini ica anakatitecetiwaji ijo ane nepilidi idiya nawodigijedi migotiogi idi anoyeloadi lionigi? ¹⁶ Enagi, odaa ja nigodi niçidi anodoweditelogo nawodigijedi. Odaa ja yajigotiogi niçidiwa nawodigijedi eletidi çoneleegiwadi modoweditelogo.” Niçijo noiigi noçowajipata niçida natematigo, odaa modi, “Inibeoonagatge Aneotedogoji me daça ikateda micota niçida niciagi.”

¹⁷ Jesus naça iwitediogi, odaa jegee, “Enice, amiini ica aneetece ijo liwai ajo Aneotedogoji lotaçanagaxi anee,
‘Naçajo wetiga ane diçica mowo,
niçijo anoyoe diimigi,
ajaçaçajo naçajo wetiga dinoe me wetiga ane daçaxa mida anowo mini diimigi,
caticedi niçidiwa eletidi wetiadi anoibake?’

(Leeçodi jaçaniaa dowediteloco initawece niçini diimigi.)

¹⁸ Niçina oko ane dixipeteloco naçani wetiga, oninoateci liwailidi yeyaçatedice. Codaan naçani wetiga degeniteloco oko, iopaaçadi.”

Oigetece Jesus niçijoa dinyeelo ane leeditibige moyediatece niçijo ninionigi-eliodi romaanotedi

(Mateus 22.15-22; Marcos 12.13-17)

¹⁹ Niçijo anodiçaxinagatce lajoinaqanegeco Moisés ijaçijo niçijo anoiige sacerdotitedi, oyowoogodi niçidiaägeetediogi Jesus, niçijo naça yatemati niçida natematigo. Odaa joçodoletibige moniwilo aniaçani naçaca lakata, pida aqica loenatagi leeçodi odoitiogi niçidi noiigi. ²⁰ Odaa joçoiçoaditalo Jesus, niçidiaağidi joçoiige çoneleegiwadi modinanatigi niçina oko ane içenaga moiçoaditalo Jesus, codaan monigetedice, odoletibige modibatalo oyatitalo lotaga. Domogoyemaa mica ica anoyatigi ligegi modakapetege Jesus, domogowotibige moyakadi moyajigo minitaça ninionigi-eliodi romaanotedi, moiloikatidi Jesus. ²¹ Niçijoa çoneleegiwadi niiçexedi joçoice Jesus, moditalo, “Goniçaxinoçodi, jowoogotaça meloçoti anewi, codaan me içaxinaganitece anewi. Codaan jowoogotaça me daçawii qademaani oko daça leeçodi mida ane jaçga. Pida ewi me içaxinaganitece niçica Aneotedogoji ane yemaa mowo niçina oko. ²² Natigide digawini, domige çodiige inoa çonajoinaqanegeco me jajicagata César dinyeelo, niçijo ninionigi-eliodi romaanotedi ane çodiigeta me jedianaça? Ogoa, domige etiqodoli inoa çonajoinaqanegeco me jedianaça?”

²³ Pida Jesus yowooçodi modoletigi mowotema ane beyagi modakapetege. Odaa jegee, ²⁴ “Awii anikeenitiwa beexo romaanexe. Ame liwigo aniwoteloco ani beexo, codaan ame liboonaçadi ane diniditeloco ani beexo?” Odaa joçodi, “César.” ²⁵ Odaa Jesus jegee, “Enice, ediani César niçica ane leeditibige medianitece, codaan ajicitalo Aneotedogoji niçica ane leeditibige medianitece.”

²⁶ Odaa aqoyakadi modi mica ligegi Jesus ane beyagi lodoe niçidi noiigi. Codaan eliodi moyopo ane eyatedigi ligegi me igiditediogi. Joaniçidaa leeçodi modaa notokotiniwace.

Oigetece Jesus ica anodaagee niçina oko ica nige newiqatace

(Mateus 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Icoa saduceutedi aonoçoyiwaçadi micota me newiqatace niçijo baanaça nigo, odaa onica anototalo Jesus, moige, ²⁸ Moditalo, “Goniçaxinoçodi, niçijo Moisés naça

idí niğijo şonajoinaqaneğeco, mee me iditedini, ‘Diğica şoneleegiwa ane yeleo nenyagaditi lodawa me diğica lionigi, odaa leeditibige nioxoa me lodawa nağajo wajekalo amaleeqaşa icoa lionaga. Odaa niğidi lionigipi ja micataga dağa lionigipi niğijo baanaşa yeleo.’ ²⁹ Pida onicoa seete dinioxomigi. Odaa niğica liidaşa jona wado. Pida aniğica lionigi naşa yeleo. ³⁰ Odaa niğijo liiğejetewa ja lodawa nağajo wajekalo. Pida jaşaşa yeleo maleeediğica lionigi. ³¹ Niğidiaağıdi niğijo aşaşa liiğejetewa jaşaşa lodawa ajaagajo nağajo wajekalo. Pida eledi yeleo. Odaa joaniğıdaaşee ijotawece niğijo seete dinioxomigi nodawa ajokajo iwaalo, codaan ijotawece nigo maleeediğica lionigi. ³² Niğidiaağıdi nağajo iwaalo jaşaşa yeleo. ³³ Odaa niğica noko nige newiğatace émaşaşa, amigepidiğica niğijo seete dinioxomigi başa lodawa ajo iwaalo? Igaataşa ijotawece nodawa ajokajo iwaalo.”

³⁴ Jesus naşa igidi, meetediogi, “Niğina oko anida aneetege niğina iigo nadonaşa, odaa jiğinoa lionaga, odaa jaşaşa nadonaşa niğinoa lionaga. ³⁵ Pida niğina Aneotedoğoji aneote me yewiğatace leeğodi me iğenagatibigiwaji, nige newiğatace, ağalee nadonaşa. ³⁶ Pida ja liciaco aanjotedi, ağalee yakadi daşa nigo. Ja lionaga Aneotedoğoji leeğodi jeğepaageote naşa newiğatace. ³⁷ Codaan ijaağijo Moisés ikee niğijo émaşaşa me newiğatace. Niğijo naşa iditini me yalağata nağajo nialawaana ane ídi, pida ayabidi. Iditini yalağatalo Goniotagodi Aneotedoğoji niğinia, ‘Noenoğodi Abraão, Noenoğodi Isaque, codaan me Noenoğodi Jacó.’ ³⁸ Odaa leeğodi niğidiwa notaşa, ja jowooğotaga me daşa Noenoğoditeda émaşaşa, pida Noenoğodi niğina oko anidi me newiğä. Leeğodi lodox Aneotedoğoji iditawece newiğä.”

³⁹ Niğidiaağıdi icoa anodiığaxinägeatece lajoinaqaneğeco Moisés moditalo Jesus, “Goniığaxinoğodi, ica mele motağani!” ⁴⁰ Owo niğida ligegi leeğodi niğijo saduceutedi ağaleegabo laaleğena mowote eletidi ligikanägeeco midoataşa Jesus.

*Jesus digikatedigi Niğijo ane niğe Aneotedoğoji me şodewikatidi
(Mateus 22.41-46; Marcos 12.35-37)*

⁴¹ Jesus digika, meetediogi, “Ica Aneotedoğoji ane niwakatee me yewikatidi oko, igame leeğodi ina oko modi mida aneetege licögigi Davi? ⁴²⁻⁴³ Igaataşa ijaağijo Davi mee miditaşa liwai Aneotedoğoji lotağanağaxi anodita Enaco, mee me iditeloco, ‘Goniotagodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi, “Anicootini iwai ibaaşadi me jiiğenatakanaşa, niğepaagicota me jikeke şanelogododip.”’

⁴⁴ Davi nigeetalo me Niotagodi, odaa igaamee ina me yakadi ica ane niğe Aneotedoğoji mida aneetege licögigi Davi?”

*Jesus yalağate niğijo anodiığaxinägeatece lajoinaqaneğeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)*

⁴⁵ Niğijo noiigi owajipatalo Jesus, neğeetediogi niğijo anodiotibece, ⁴⁶ “Anidakitiogi niğina anodiığaxinägeatece lajoinaqaneğeco Moisés. Lemaanigi niğina mewaligitibigiwaji, modinixotinigilo nijayogoli niğina oko şoneğegi. Eleditace lemaanigi niğina oko modeemitetibige monice miditaşa ane latecağaditibece oko. Codaan lemaanigi monicoteloco nibaanco niğina oko şoneğegi midiwataşa niiakanagaxiidi, codaan niğina migotibeci nalooğ, odoletibige limedi niğina anele. ⁴⁷ Pida oninaaletiniwace wajekalodi, odaa jogodoliceta anigidi lowoodagagi anele, codaan lemaanigi me dinikeenaganege moyotağanege Aneotedoğoji. Pida Aneotedoğoji icota meliodi me iloikatidi.”

21

*Aca wajekalo madewete ane yajigatalo Aneotedoğoji iniodataale beexotedawaanaga
(Marcos 12.41-44)*

¹ Jesus iwitediogi ica oko minitaga Aneotedoğoji ligeladi. Odā naditediogi niğijoja liicotedi noğoyokoletinigi ninyelo nağajo niwokodağaxi Aneotedoğoji. ² Odā aagaça nadi nağajo wajekalo madewete mağa yokoletinigi madi iwokodağaxi iniwataale beexotedawaanaa. ³ Odā Jesus jeğee, “Ejitagawatiwaji niğina anewi. Nağani wajekalo madewete yajigotalo Aneotedoğoji caticedi anoyajigo niğijo eledi oko. ⁴ Leeğodi niğijo eledi oko oyajigo niğino ane iğotedice ninyelo. Pida nağani wajekalo digo anee me dağaxa me madewete, pida yajigotalo Aneotedoğoji ijoatawece niğijoja ane domağa yopotibige me yewiğa.”

*Jesus yalağate micota moyojketini Aneotedoğoji ligeladi
(Mateus 24.1-2; Marcos 13.1-2)*

⁵ Niğijo anodiotibece notağanağateloco oyalağata Aneotedoğoji ligeladi, oyakadi ica me dağaxa me libinienigi, icoa niwetiadi libinienağa, codaa owidi niğicoa eletidi elomağajetecidi libinienağa niğini diimigi anoibootalo Aneotedoğoji niğica noiigi. Odā Jesus jeğee, ⁶ “Icota noko niğini diimigi libinienigi ananatitiwaji icota moyaağadi. Odā ağaca nenyagatini otağanitece wetiça ane waxoditeloco eledi wetiça.”

⁷ Odā joğoige Jesus, moditalo, “Goniğaxinoğodi, igaatigi ica nige jinatağa ida niciagi? Amiida ica Aneotedoğoji loenatagi me niķeetedođowa ica nige limedi ida niciagi anenita?”

*Niğina anodiotece Jesus nigidiağidi nawikodeğa, codaa moiatetibeci
(Mateus 24.3-14; Marcos 13.3-13)*

⁸ Odā Jesus mee, “Adinowetitiwaji! Adiğica ane gadiнаaleni, leeğodi eliodi oko odinatibiji, modi, ‘Ee liğexegi Aneotedoğoji’, oğoa, domigodi, ‘Jiğicota noko Goniotagodi.’ Pida jiniğiwitecetiwaji. ⁹ Codaa jinağadoii niğajipaata moyalağata nideleğeco digawiniteloco noiigi, codaa me niğina dinoiğiwepodi nidelağa. Igaataga jiđināa odoejedi me jinatağa, pida anağa niçegi liniogo niğinoa nokododi.”

¹⁰ Odā Jesus jeğee, “Icota midi noiigi dinigoditege eledi noiigi, codaa nimaweneğeco iğo dakapetege nimaweneğeco eledi iğo. ¹¹ Niğino a eletidi nipodağa jibodicağata datalale iğo ane yoniciwadi, oko nigodi niçigi, codaa me neelotika ane yediğa me waxodita eledi oko. Aneotedoğoji eote ane ikee digoida ditibigimedi ane ikee me deliğide, odā eote niğina oko meliodi me doitibigwaji.

¹² Pida maleedađa icotece inoatawece niđinoa anejitedađawa, icota modi-batađawatiwaji, owo mawikodee. Odā etiđadajicitiogitiwaji niđino lacilodi liiakanagaxiidi judeutedi, odā jeđetiqadixomitiwece niwilođonađaxi. Leeđodi Iboonađadi etiđadadeegitatiwaji lodee inionaga-loodoli, inađinoa eletidi lacilodi metiđadiwini, odā jođovo anodigotađawa. ¹³ Joaniđidaa niđakatitiwaji menitici miditaga. ¹⁴ Atiteteloco gadowoogo, jiniđi amanagawini aagagowikomataatiwaji maleedađa icota lakata motađani. ¹⁵ Leeđodi emeđee jajigotađawa gadiđakedi, odā jaxawatađadici ane alitigi gagegi magiti gadaxakawepodi, odā iditawewece ađoyakadi modinigaanyetađadici, codaa ađoyakadi moditađawa me deđenitece anewi. ¹⁶ Pida etiđadajicita metiđadiwilo niđina gadiđododipi, ganiđoxoadipi, gadićepodi, inaa gadiđokađetedipi. Codaa ganigepidiđica anoyeloadi niđina akaamitiwaji. ¹⁷ Odā inatawece oko ađetiqademaani Ee leeđodi. ¹⁸ Pida niđida makaamitiwaji ađica ananiatitema otađagidatece gadiđamodi. ¹⁹ Odā natigide aatege niđinoa ane dakaketedađadomi, amaleegaga idioka limedi me gadiđewiki miniwatađa Aneotedođoji.

*Jesus yalağate ica me daa nigotağa Jerusalém
(Mateus 24.15-21; Marcos 13.14-19)*

²⁰ Niganatitiwaji nigotağa Jerusalém, monawiile owidi iodağawadi gadidelağawadi, odaa joğowoğotitiwaji niçicatalo nokododi ane nibikota Aneotedoğoji me yaağadi nigotağa. ²¹ Odaa anidiaağı nipoçigi Judéia ele me deletibigimoace midiwataga wetiadi. Codaan niçina anidiaağıtice nigotağa leeditibige me yediğatibigiwaji me noditicoaci. Odaa niçina anidiaağıtice nipoçigi ağalee yakadi me dakatiwece nigotağa. ²² Leeğodi niçicoa nokododi ja limedi Aneotedoğoji me iloikatidi niçidi noiigi, codaan icota midiokidi minoa ninyaco ijoatawece niçijoia aniwoteloco Aneotedoğoji lotağanağaxi. ²³ Niçina iwaalepodı ipilağaga, inaağina niçina bağalee oilipeğe lionigipi, niçidi eliodi me nawikodeega niçicoa nokododi, leeğodi enagi owidi nawikodico digoina iiğ, codaan Aneotedoğoji iloikatidi niçina noiigi leeğodi yelatetema me dağaxa mowidi libeyaceğeco. ²⁴ Odaa niçica laxakawepodi eliodi anonigodi niçidi noiigi oyatitiogi lodaajoli-ocağatedi, codaan idi eledi oyadeegi micatağa me niwilogojegipi minoatağa eletidi iigotedi. Odaa idi eledi noiigi oyaağadi nigotağa Jerusalém, odaa ida loniciwağatema moiige nigotaga nigepaa liniogo niçicoa nokododi Aneotedoğoji ane nibikota me ika mowo niçida niciagi.

*Lanokegi Goneleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi
(Mateus 24.29-31; Marcos 13.24-27)*

²⁵ Joanığidaağee niçica niciagi, nağani aligeğe, epenai, codaan me yetetitedi, oikeetiogi niçina oko naşa nipegı liniogo iiğ. Odaa digoina iiğ, inatawece noiigi ağaleeğica doğonibeotibigege anele, codaan eliodi me doitibigiwaji, leeğodi layaageğegi akiidieliodi, nebekadi. ²⁶ Codaan niçina oko noğomiyaditiniwace leeğodi dağaxa me doitibigiwaji, niçina moyowo niçida niciagi nicipote. Leeğodi inoatawece ane loniciweğeco ditibigimedi digikee. ²⁷ Odaa niçina oko jeğetidadi, Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, me idinikatini jiniotinece lolaadi, meliodi yoniciwağa. ²⁸ Nige limedi niçinoan ninyacoli, odaa jağabo gadaaleğena maliitigi, leeğodi ağalee leegi odaa Aneotedoğoji ja gadoğaaetedicogi niçinoan gadowikodico.”

*Jesus yatemati ica natematigo anida ane godiigaxitece ane yalağata niale fiigoigo
(Mateus 24.32-35; Marcos 13.28-31)*

²⁹ Odaa Jesus ja yatemati niçida natematigo anida ane godiigaxitece, mee, “Digawini niale fiigoigo inaağinoan eletidi nialeli. ³⁰ Niçina manatitiwaji niçinoan laamotiidi maleekoka daxoditedice, odaa joğowoğoti jiçicota limedi me daamotiide. ³¹ Jiçidaağee nicipota manati niçida niciagi, minoa nawikodico, odaa joğowoğotitiwaji naşa nipegı Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali oko.

³² Ejitağawatiwaji niçina anewi, niçina oko aninaa me newığa niçica niçicatalo niçicoa nokododi nige limedi nawikodico, ağinatawece nigo nicipota niçida niciagi anejita. ³³ Ditibigimedi, iiğ, başa ixomağatedice, pida yotaşa baadaşa ixomağatedice, idioka limedi midiwa.

Leeditibige midioka limedi me idinowetagatege niçica anenagi

³⁴ Akamağakaamitiwaji adinoweti jiniçidioka limedi moleetibige maloo, dağa gademakitibece, codaan jinağagowikomataatelogo niçinoan aneni digoina iiğ. Ina dağadoiita adağakaami libakajetegi maleedaşa enitigi değeno niçica noko Aneotedoğoji. ³⁵ Igaataşa niçica noko enagi, odaa dibatiogi eliodi oko digoina iiğ, niçina analée doğoditibige, macataşa nağana enoona me dibata ejeeğagi me dağa eetibige. ³⁶ Odaa leeditibige midioka limedi madinoweti, codaan midioka limedi motağaneğeni Aneotedoğoji, amaleeğaga akatitiwaji metiğadiwokoni nawikodico anenagi, codaan amaleeğaga akatitiwaji manooticogi yodoe, Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi.”

³⁷ Inoatawece nokododi Jesus niğaxitediniwace niçijo noiigi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi. Odaa niçina menoale ja noditedicogi nigotaşa, idiaağitedice maditaşa aca

wetikawaana anodita, “Lojotaqadi Oliveira”. ³⁸ Odaa niqina naqa yelogotibige, iditawece niqidi noiigi igotibeci midoataqā Jesus minitaqā Aneotedoqojī ligeladi mowajipatalo lotaqa.

22

Lacilodi judeutedi odinilakidetege Judas me ikee Jesus (Mateus 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; João 11.45-53)

¹ Naqa niqegi ica nalokegi anodita “Lalokegi paon ane diqica labookojegi”, aneledi oyatigi me “Páscoa”. ² Niqijo anoiqe sacerdotitedi ijaaqijo niqaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés, joqodoletibige nimaweneqegi moyeloadi Jesus. Pida aqoyakadi, leeqodi odoitiogi niqidi noiigi.

³ Judas, aneledi oyatigi me Iscariotes, ida aneetege niqijo dooze anodiotibece Jesus. Satanás ja dakatiwece laaleqena Judas. ⁴ Odaa jiqigo yotaqaneqe niqijo anoiqe sacerdotitedi ijaaqijo anoiqe niqicoa iodaqawadi anoyowie Aneotedoqojī ligeladi. Odinotaqaneqetege ica nimaweneqegi me yajigo Jesus midiwa lacilodi judeutedi. ⁵ Odaa eliodi me ninitibiwaji, codaa odinilakidetege moyediatece dinyeelo. ⁶ Judas ja niwoditema, odaa ja doletibige nimaweneqegi me yakadi me yajigo Jesus midiwa nelogododipi me doqoyowooqodi niqidi noiigi.

Jesus iiqe itoa anodiotibecemoilakideti ane niodaqadi me Páscoa (Mateus 26.17-25; Marcos 14.12-21; João 13.21-30)

⁷ Niqicota ica noko nalokegi “Paon ane diqica labookojegi”, niqica noko noqonigodi waxacocoli moninitege ica lalokegi Páscoa. ⁸ Odaa Jesus ja iiqe Pedro ijaq João, meetediogi, “Emiitiwaji odaagoeni qoweenigi lajo Páscoa.” ⁹ Odaa ja nigikanaga, modi, “Igamei ica anemaani mejonaqatice me joenaga ica qoweenigi?” ¹⁰ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Digawinitiwaji, nigakaatiwece nigotaga, akapetege goneleegiwa yoyaqadi boote ane nolee ninyogodi. Odaa iwitece nigepaa minitaqā niqica diimigi ane dakatiwece. ¹¹ Odaa enita niqini ane nebi diimigi, ‘Goniqaxinoqodi godiiqe me jikanaqatigi ica ane diiqetigi ica godicooqadi nelegi, anei me niodaga, Goniotagodi inaaqinoa anodiotibece moyeligo liweenigi Páscoa.’ ¹² Odaa ja ikeetaqawatiwaji ica godicooqadi nelegi ditibigimedi diimigi initawece ilaqtatini. Odaaqidiaaqonitewaji me oeni qoweenigi.” ¹³ Niqijo niqigotibeci, odaa jogodakapetege niqijo Jesus aneyatedigi ligegi. Odaa joqoyoe liweenigi Páscoa.

Jesus diiqenatakate moyeligo ica niweenigi moyalaqatibige (Mateus 26.26-30; Marcos 14.22-26; 1 Coríntios 11.23-25)

¹⁴ Niqijo niqicota aca lakata, odaa Jesus ja nicotedi maditaqā aca nameeja awatetegi niqijo anodiotibece. ¹⁵ Odaa jeqeetediogi, “Jiqijo mejitaqawatiwaji, meliodi me jemaa me jeligo niqida qoweenigi me Páscoa, mokotawece jatecogojogo maleedaqā icota me jawikode. ¹⁶ Leeqodi ejitaqawatiwaji me daqadiaa jeligo liweenigi nalokegi Páscoa nigepaa jiniodaga nige limedi lalokegi Aneotedoqojī ane iomaqaditedice, nigicota me iiqe laaleqenali inatawece oko.”

¹⁷ Odaa Jesus naqa dibate aca goopa viinyo, odaa diniotagodete Aneotedoqojī. Niqidiaaqidi jegee, “Abaatege naqada goopa, odaa adinajicitigi niqida viinyo. ¹⁸ Leeqodi ejitaqawatiwaji aqalee jacipe viinyo nigepaa limedi Aneotedoqojī me iiqe laaleqenali niqina oko.”

¹⁹ Odaa ja dibate paon, naqa diniotagodete Aneotedoqojī. Odaa ja inoke niqijo paon. Naqa yajigotediogi niqijo anodiotibece, odaa jeqeetediogi, “Niqidi paon micataqā yolaadi ane jajigo leeqodi akaamitiwaji. Awiitibiga niqida anejinaga amaleegaga analakitibigiji.” ²⁰ Igaanaqā oiaaditece moyeligo paon, odaa naqa dibate naqajo goopa, idaaqigote, odaa jeqeetediogi, “Naqada goopa viinyo micataqā Aneotedoqojī daga

gelatace me dinilakidetetege oko me noşa libeyaceğeco, odaa ja dibataacetetege leeğodi yawodi ane anado ane akaamitawecetiwaji leeğodi. Odaa niğida viinyo anacipetatiwaji micatağa dağa yawodi.

²¹ Pida digawini! Niğijo ane idajigotiogi yaxakawepodi, etini aniodi digoina meetağa. ²² Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi, ideleo, leeğodi mina lowoogo Aneotedoğoji. Pida niğini ane idajigotiogi inelogododipi, nigidiaağıdi eliodi me dawikode.” ²³ Odaa niğijo anodiotibece ja diniglietiwage, modi, “Amigijo ica ane yajigo Goniotagodi midi nelogododipi?”

Nığica ane dağaxa me şoneğegi

²⁴ Niğijo anodiotibece Jesus ja dinotigimadetiwage, odoletibige moyowooğodi ganigepidiğiyo ica ane dağaxa me diniwaloe. ²⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Niğinoa ninionaga-eloodoli digoina iiğo lemaanigi moiğe oko, codaa lacilodi lemaanigi moditiogi, ‘Minığina aneo anele mokotaga’. ²⁶ Pida bağaleedığidaaşenitatiwaji. Pida niğina ane idei makaamitağatiwaji ane dağaxa me şoneğegi, leeditibige miniaağini micatağa niğina niotagi bağalee lioneğga. Odaa niğina ane şadacilo, ele midioka limedi me diniciaceeketege nimeedi. ²⁷ Amijijo ica ane dağaxa me şoneğegi? Manigijaağıjo ijo ane nicotini madi nameeja maniodi, oğoa, manigijaağıjo ane nadeegeita eledi oko liweenigi ane yeligo? Nige yemaa niğijo ane nicotini madi nameeja jiğijaa şoneğegi! Pida Ee başa diniciaceeketege niğina niotagi digoina şadiwigotitiwaji.

²⁸ Jağakamağakaamitiwaji niğijo anidioka limedi me idinadeegitibigege minoa yawikodico. (Pida ağadikanitiwaji). ²⁹ Pida joaniğidaa Eiodi me najigotediwa me jiiğe inoatawece, odaa Ee, aağaşa jajigotağawatiwaji me iiğeni inoatawece. ³⁰ Odaa icota maniodi, macipe, codaa makaami şogiiwepodi miditaşa nalokegi Aneotedoğoji aneote nige limedi me jiiğe inoatawece. Codaa niğida makaami jiğida şanağatetigititiwaji me iiğenatakani, odaa jağawinitiwaji anemiitiogi, codaa me iiğeni niğijo dooze latopaco loiigi Israel.”

Jesus eote leemidi Simão Pedro

(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; João 13.36-38)

³¹ Odaa Goniotagodi jeğee, “Simão, Simão, digawini! Satanás dipokotalo Aneotedoğoji me ika me dineetağawa akaamitawecetiwaji, me şadigikeni, micataşa nawodaşanaşa me yajigijice leyeema, catinedi beneela. ³² Pida jağaga jipokotaşaloco me şadaxawani Aneotedoğoji, me dağa ikani madadiwağati, Simão. Odaa nige adopilitiwa, odaa awii me yoniciwaditace şanioxoadipi mabo laaleğena.” ³³ Pida Pedro meetalo, “Iniotagodi, ja idigo makaami iniwilağawa, codaa makaami yemağawa.” ³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Pedro, ejitağawa, niğina enoale aniğicatibige dağa anoe okoşokoodi, odaa itoatadığida meni me dağadowooğoti.”

Jesus jağageote leemidi niğijo anodiotibece

³⁵ Odaa Jesus ja ige, meetediogi, “Ica ananiaditağadomitiwaji, ijo me şadiiğeni memitiwaji me diğicoa şanibocoli, me dağaca şanixacoola, codaa meletidi şawelatedi?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Ağica ane aniaditibige.”

³⁶ Odaa jegeetediogi, “Pida niğina natigide anidiwa nibocoli, mige nixacoola, ele me yadeegi. Odaa niğini ane diğica lodaajo-ocağataşa, odaa ele meyaa nicaapa, me yakadi me dinoojeteta lodaajo-ocağataşa. ³⁷ Leeğodi ejitağawatiwaji me leeditibige micota niğida niciagi, aneeta nağadi Aneotedoğoji lotaşanağaxi mee, ‘Awatetege monilağadi niğijo agopeloşa.’ Leeğodi jiğicota niğida niciagi, ijo aneetece Aneotedoğoji lotaşanağaxi.” ³⁸ Odaa niğijo anodiotibece moditalo, “Goniotagodi, digawini! Digoina idıwa itiwataale şododaajoli-ocağatedi.” Odaa jegeetediogi, “Jağabo!”

*Jesus igotace minitağa Lojotağadi Oliveira
(Mateus 26.36-46; Marcos 14.32-42)*

³⁹ Jesus noditedicogi nigotaşa, igo minitaşa Lojotağadi Oliveira ane ligileğegitedibece. Nişijo anodiotibece eledi igotibeci. ⁴⁰ Nişijo nişicotedicogi nişijo lemaanigi meitedibige, odaa jegeetediogi nişijo anodiotibece, “Ipokitalo Aneotedoğojitiwaji me dağa ikateda mawii ane beyagi nigetigadicini.”

⁴¹ Odaa ja yetecetedicoace, iboğodi mabo me jokolenaga wetişa. Odaa ja yamağatedini lokotidi me yotaganeşe Aneotedoğoji, mee, ⁴² “Eiodi, nigemaani, madatamağateenitege nişinoя yawikodico anenagi, ane jiciaceeketege nağana goopa ane nolee nişina nacipaşa ane bayodi. Pida jemaa me jixomağateetedice nişica anakamaga emaani, idıgida ağınişinoя ane emaşa jemaa me jixomağateetedice.” ⁴³ Odaa ja dinikeetalo ica aanjo, ane icoğotibigimece ditibigimedi, enagi me yajigotalo loniciwaşa. ⁴⁴ Jesus egidaagee me yotaganeşe Aneotedoğoji, odaa eliodi me doğowikomata, neğepaa dinonipetetece lawodi ane datikoletedinigi iiçgo.

⁴⁵ Naşa nigotedini me yotaganeşe Aneotedoğoji, odaa ja dabiditedini, opitacedicogi miditaşa nişijo anodiotibece, odaa jiğicotediogi me niotasa, leeğodi eliodi me agecağalodipi. ⁴⁶ Odaa jegeetediogi, “Igaamenitiwaji ina me iote? Anicootiniwacetiwaji, odaağipokitalo Aneotedoğoji me dağa ikateda me oeni ane beyagi nigetigadicini.”

Jesus oniwilo

(Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; João 18.3-11)

⁴⁷ Jesus egidaägeeteda me dotaşa, noşottalo ica noiigi-nelegi. Odaa nişijo ane liboonağadi Judas, anida aneetege nişijo dooze anodiotibece Jesus, jiğijaa odilokoteloco nişijo noiigi. Odaa nişipeğitalo Jesus ja domaşa napicoğو. ⁴⁸ Pida Jesus meeteta, “Judas, me domağadapıcıgi, oleetibige me adikeenitiogi idi ineloğododipi, Ee Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi?”

⁴⁹ Nişijo nogonadi nişijo anodiotibece Jesus nişida niciagi, odaa ja nigikanaga, modi, “Goniotağodi, emaani me jiticodeğaticoace jatiığatiogi gododaajoli-ocağatedi?” ⁵⁰ Odaa jişijo ica aneyacilotidi ica limeedi nişijo lacilo-sacerdotitedi, yakagiditice napaağate ane diğeticogi libaağadi. ⁵¹ Pida Jesus yoxogo, meete, “Jağabo, jinaağaleegawii gadoenatagi!” Odaa ja dibatedinece napaağate nişijo nimeedi, odaa ja yexocağaditacedi.

⁵² Odaa jegeetediogi nişijo anoiige sacerdotitedi ijaağijo icoa ninionaşa iodağawadi anoyowie Aneotedoğoji liğeladi, icoa lacilodi judeutedi, anigotibeci moniwilo. Odaa jegeetediogi, “Igame leeğoditiwaji manadeegi inoa gododaajoli-ocağatedi inaa şaneboli madiwiloti waji, micataşa degee şonematagodi? ⁵³ Ijişijo me jawatağagitiwaji minitaşa Aneotedoğoji liğeladi inoatawece nokododi, pida ağıdiwiloti waji. Pida nişina natigide, jiğicota lakata Aneotedoğoji ane nibikota mabaatiwati waji, ja limedi nişina anida aneetege nexocaşa me ini loniciwaşa meo loenatagi me dakapetigi.”

Pedro mee ica me dağa yowooğoditeda Jesus

(Mateus 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; João 18.15-18, 25-27)

⁵⁴ Odaa joşoniwilo Jesus, joşoyadeegitedicogi liğeladi nişijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa Pedro ja diotece, pida leegitece me yototedice. ⁵⁵ Nişijo noşoyelotigi noledi liwigotigi niogó ica diimigi, odaa ja dinitotibigiwaji. Odaa Pedro jaşaşa nicotini miditaşa. ⁵⁶ Naşa nicotini, odaa aça niimete ja nadi liniogotibece noledi. Naşa iwi, odaa jegeee, “Nişini aaginaga idiaağı-iitice mijootaşa Jesus!” ⁵⁷ Pida Pedro mee, “Awicije, ağıcoa dağa yowooğotagi!” ⁵⁸ Aona nişica dağa leegi, ica şoneleegiwa naşaşa nadi, odaa jegeee, “Nişida makaami ejî makaami eledi ganigepidigica nişijo anodiotibece.” Pida Pedro ja igidi, meeta, “Godokaagedi, ağıca dağa jiötibece!”

⁵⁹ Naşa ixomağatice onaniteci lakata, ica eledi şoneleegiwa jegeee, “Jelogoditağawa nişina anewi, nişini şoneleegiwa idiaağitice mijootaşa, leeğodi icoğoticogi nipodigi

Galiléia!” ⁶⁰ Pida Pedro mee, “Nagoodi godokaaqed, odaa ağica dağa jowooğodi niğica ane ağadalakita!” Odaa aonığica dağa leegi, eğidaagee me dotağatibece, nağanoe okoğokoodi. ⁶¹ Odaa Goniotagodi ja nawiilitetetege me iwiteta Pedro. Odaa Pedro ja nalağatibige niğijo Goniotagodi lotağateta, neğeeteta, “Nığina enoale, aniğicatibige dağa anoe okoğokoodi, odaa itoatadıqida meni me dağadowooğoti.” ⁶² Odaa Pedro ja noditicogi anei, odaa eliodi manoetibece.

Icoa iodağawadi onalaketedibige Jesus

(Mateus 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Icoa ağoneleegiwadi anoyowie Jesus onigiwogotedice, codaa monalaketedibige. ⁶⁴ Onoxoco ligecooğeli, odaaşoyalaketigi latobi, odaa joğoige, moditalo, “Iwela, amijio ica ane ağadalakeni?” ⁶⁵ Odaa owidi eletidi anodigotalo moyametibigo.

Jesus ideite lodee ica me dilapode lacilodi judeutedi

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; João 18.19-24)

⁶⁶ Naşa yelogotibige, niğijo lacilodi judeutedi, ijaağijo niğijo anoiğe sacerdotitedi, ijaağijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, niğidi ja yatecogo. Odaa joğodipoko monadeegitedicogi Jesus lodee me dilapode. ⁶⁷ Odaa joğoige, moditalo, “Manige akamağakaami Niğicoa ane niwakatee Aneotedoğoji me ağodatamağateetetege ağodaxakawepodi? Enitogowa nige nağakamağakaami!” Odaa ja igidi, meetediogi, “Değejitağawatiwaji neğemeğee, ağadadiwağati. ⁶⁸ Codaa dağa ağadigeetiwaji, ağadigiti. ⁶⁹ Pida Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ağica dağa leegi odaa ja idicotini liwai libaağadi Aneotedoğoji aninoatawece loniciweğeco.” ⁷⁰ Odaa iditawece joğoige, moditalo, “Ida makaami, akaami Lionigi Aneotedoğoji?” Odaa ja igidi, meetediogi, “Ewi niğida alitigi ağagegi ewi neğemeğee Lionigi Aneotedoğoji.” ⁷¹ Odaa joğodi, “Ağalee jopoogatibige eledi oko dağa nelogoditogowa aneyatedigi ligegi, leeğodi okomoğoko ja jajipaağatalo ane lotağaneğegi!”

23

Jesus oyadeegitalo Pilatos, ica romaano ane iiğe nipodağga Judéia

(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; João 18.28-38)

¹ Odaa ijotawece niğijo lapo-nelegi dabiditiniwace, odaa joğoyadeegi Jesus minitaşa Pilatos. ² Odaa ja notağanağateloco modakapetege Jesus, modi, “Ja jibağatalo niğidoa ağoneleegiwa ane niğaxitediniwace ağodoğoji modakapetege romaanotedi, codaa me doğoyedia ane leeditibige me jedianaşa César, ninionigi-eliodi romaanotedi. Codaa Idaağidoa mee ica minionigi-eliodi, Aneotedoğoji ane niiğe.” ³ Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, “Ewi nağakamağakaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Jesus ja igidi, meeteta, “Iniotagodi, ewi niğida ağagegi.” ⁴ Odaa Pilatos jeegeetiogi niğijo anoiğe sacerdotitedi, ijaağijo noiigi-nelegi, “Ağica ane beyagi ane jinaditece idoa ağoneleegiwa dağa jiiğenatakatalo moyeloadi.” ⁵ Pida joğoyopilağaditacelogo niğijo lotağga, notigimadaşa, modi, “Pida niğaxitediniwace ağodoğoji anitawece Judéia modakapetege romaanotedi, anetigodiiğe. Yajela nipodigi Galiléia, natigide jeğenotedicogi digoina Jerusalém.”

Jesus jağagoyadeegitedicogi lodee Herodes, niğijo anoiolatice romaanotedi me iiğe nipodağga Galiléia

⁶ Niğijo Pilatos naşa wajipatibece Jesus mida aneetetege noiigi galileu, odaa ja ige migewi me galileu. ⁷ Igaanaşa yowoğodi Pilatos Jesus me icoğotedicogi nipodigi anei me diiğenatak Herodes, odaa ja iiğetedicogi minitaşa, leeğodi Herodes aağaga ini manitaşa nigotaşa Jerusalém niğijo nokododi.

⁸ Niğijo Herodes naşa nadi Jesus, odaa eliodi me ninitibece, leeğodi ijo me wajipatibece icoa anee, codaa akaa domaga yemaa me nadi. Odaa ja walitibigege Jesus degeote

okanicodaağica godoxiceğedi. ⁹ Codaa eliodi me nigetedice Jesus, pida aigidı. ¹⁰ Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo niğijo anodiiğaxınağatece lajoinağaneğeco Moisés, idiaaği dabiditiniwace. Odaa dinoniciwağaditibigiwaji me notağanağga modakapetege Jesus. ¹¹ Herodes ijaağijo niodağawadi oniweenigetedice Jesus, codaa moyametibigo. Onixomeğetedinigi nijayogo inionigi-eliodi, odaa Herodes ja iiğetacedicogi minitaağ Pilatos. ¹² Odaa Herodes ijaah Pilatos ja dinokaağetewamigi ijaağijo niğijo noko, leeğodi niğicoa nokododi dinelatiwage.

Pilatos jiığenatakatalo Jesus moyeloadi

(*Mateus 27.15-26; Marcos 15.6-15; João 18.39-19.16*)

¹³ Odaa Pilatos ja yatecogotee niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo niglija lacilodi judeutedi, codaa mijotawece niğijo noiigi. ¹⁴ Odaa jegeetiogi, “Jağanadeegitediwatiwaji niğidoa goneleegiwa menitiwa ica meote lacilo gadoiigi me nakapetegipi romaanotedi. Pida digawinitiwaji, ja inigetedice gadodoe, odaa jakadi ina me diğica loenatagi ane beyagi, niğijoanenitalo meote. ¹⁵ Codaa Herodes idaağee yakadi me diğica loenatagi ane beyagi, joaniğidaa leeğodi me niğetacedicogi mokotaağ. Pida digawinitiwaji! Ağica loenatagi ane beyagi dağa leeditibige me jiığenatakatalo moyeloadi. ¹⁶ Pida jiığenatakatalo moyametibigo, odaa nigidiaağidi ja jikatedice.” ¹⁷ Inoatawece nicaağape me nakatio nalokegi Páscoa, leeditibige Pilatos me ikatice onidateci goneleegiwa niwilogojegi, leeğodi mina ligileğegitibece.

¹⁸ Odaa iditawece niğidi noiigi notağanağateloco, codaa napaawağateloco, modi, “Adeegi niğidoa goneleegiwa meloati, odaa anikanitoğodomı Barrabás!” ¹⁹ Niğica Barrabás one niwilogojegi leeğodi eyatege niğidi noiigi me lakapetegipi ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa onica laigo.

²⁰ Odaa Pilatos joğopitacege me notağaneğetiniwace, leeğodi domaağla lipegeğedi me ikatedice Jesus. ²¹ Pida jegepaanağga napaawağateloco niğijo noiigi, modi, “Otonitedeloco nicenağanağate! Otonitedeloco nicenağanağate!” ²² Odaa jiğicota me itoatadığida Pilatos me nigetiniwace, meetiogi, “Pida amiini ica loenatagi ane beyagi me leeditibige me jiığenatakatalo moyeloadi? Emeğee ağica jakadi ane leeğodi dağa jiığenatakatalo moyeloadi. Pida jiığenatakatalo monalaketedibige. Nigidiaağidi odaa ja jikatedice.” ²³ Pida idokee modoletibige niğica mowo anodigotalo Jesus, codaa jegepaanağga dinigetağateetibigiwaji me napaawağateloco, modipokotibige moyototedeloco Jesus nicenağanağate. Niğijo noiigi ijaağijo niğijo anoiğe sacerdotitedi napaawağga neğepaa oyakadi anodoletibige. ²⁴ Odaa Pilatos ja yajigo Jesus midiwa iodağawadi mowo niğica anoyemaa modigotalo niğijo noiigi. ²⁵ Odaa ja ikatice niğijo anodipoko me ikatice, ane diniwiło leeğodi meyatege loiigi modakapetege ninionigi-eliodi romaanotedi codaa me daije. Pida Jesus baanaağla yajigo midiwa iodağawadi moyeloadi, anoyemaa niğijo noiigi-nelegi modigotalo.

Jesus oyototedeloco nicenağanağate

(*Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; João 19.17-27*)

²⁶ Odaa niğijoanenitalo iodağawadi joğoyadeegi Jesus. Egidaa diiticogi migotibeci, joğodakapetege ica goneleegiwa ane liboonağadi Simão ane ligeladi nigotaağ Cirene. Simão icoğoticogi nİpodigi. Odaa joğodibata Simão, oyexağateloco nağajo nicenağanağate digoina lewagi, odaa joğowo me yadeegi dilokotelogo Jesus.

²⁷ Eliodi ica noiigi anodiotece Jesus. Liwigotigi niğidi oko ijo iwaalepodi ane noenağateloco, codaa eliodi me agecağalodipi leeğodi niğida anodigotalo Jesus. ²⁸ Pida Jesus nağla nawiilitetetege, odaa jegeetediogi, “Iwaalepodi, anakaami niğeladimigipitigi Jerusalém, jinağanoeni leeğodi niğida aneji, pida anoeni leeğodi akamaağakaamitiwaji idiaa gadiñigipi! ²⁹ Leeğodi ewi micota nokododi niğina oko nigodi, ‘Ninitibigiwaji niğina iwaalepodi analee diğica linala!’ ³⁰ Codaa odipokotalo niğinoa wetiadi, modi,

‘Godapogotegegiti!’ Codaa oditiogi niçinoa lojotakatedi, ‘Godaagatęgegitini!’ ³¹ Igaatağa nigowo niçida anodigotiwa, Ee ane idegenaşa, ane iciagi niçina iwoğeo bağalee dione (ane dogóibake mowo noledi), pida ęadaxakawepodi başa dağaxa me beyagi anodigotagawa, ane gadiciagi niçina iwoğeo baanaşa yadilo (ane yabidi, odaa ağıca aneyeğatice).”

³² Niçijoia iodağawadi eletidi oyadeegi itoataale ęoneleegiwadi ęonematagododi me lemağawepodi Jesus. ³³ Niçijo noğotota ica lojotağadi ane liboonağadi “Libitagi Godacilo”, odaa jığidiaağı Jesus moyototedeloco nicenäganağate. Ijaağijoia itoataale ęoneleegiwadi ęonematagododi eletidi nicenäganağatedi anoyototelogo, onidateci digeticogi liwai libaağadi Jesus, ijo eledi digetegi nimajegi. ³⁴ Jesus mee, “Eiodi, jınağaloikatiti niçida noiigi leegodi niçida anodigotiwa. Igaataşa ağoyowooğodi niçida ane loenatagi.” Odaa jogaowi anepaşa dinetetece noğodinawalacetibige lowoodi.

³⁵ Ica noiigi-nelegi idiaağitice dabiditiniwace oiwitalo Jesus, ijaağijoia lacilodi eletidi idiaağiticoaci, odaa modi, “Eote eledi oko me newiğatace. Daantiğidaağidoa Niçicoa ane niiğe Aneotedoğoji me ęodewikatidi, ane iomağaditedice Aneotedoğoji, dağanagawini ida nimaweneğegi meote lewişa.”

³⁶ Niçijoia iodağawadi oyametibigo Jesus. Igotibeci midoataşa domoğoyacipeğetalo viinyo ane dağa dakake loojedi. ³⁷ Odaa moditalo, “Nigewi makaami ninionigi-eliodi judeutedi, dicakamaşa awii ęadewişa!”

³⁸ Madataşa licenäganağate Jesus ditibigimedawaanigi lacilo, oyototeloco taaboaliwai ane diniditeloco,

“NIGIDOA NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”

Diniditelogo niçijoia notaşa nioladi greego, nioladi romaano, nioladi hebraico.

³⁹ Ganigepidiğica niçijoia itoataale ęonematagododi anağaga oyototeloco nicenäganağate, beyagi lotağatalo Jesus, meetalo, “Nigewi nağakamaağakaami ane niiğe Aneotedoğoji, dice awii ęadewişa, codaa moko awii ęodewişa!” ⁴⁰ Pida niçijo eledi ęonematagodji ja yoxoğeo, meeta, “Jınağawii niçida ęagegi, agodağadoiitalo Aneotedoğoji? Etiğodiloikatidi midokida anodigotoğowa. ⁴¹ Codaa niçida ęodawikodigi oko itoataale başa igenaga, leegodi me jedianağateloco niçijoia ęodenataka ane beyagi. Pida niçidoa ęoneleegiwa, ağıca loenatagi ane beyagi.” ⁴² Odaa jeğeetalo Jesus, “Iniotagodi, analakitibigiji, nigadopilitijo, nige limedi managi iğeni inoatawece.” ⁴³ Odaa Jesus jeğeeteta, “Ejitağawa niçina anewi, niçina noko adeoni meetaşa digoida ditibigimedi.”

Lemeğegi Jesus

(Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; João 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Naşa niłegi me yaxoğeo-noko, odaa aligeşe ja ipe, ja nexocaşa inatawece iğeo, neğepaa iniwatadağani lakata me ęocidi. Codaa nağajo lipegetege minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, ane iomağaditege oko aneite Aneotedoğoji, nağajo lipegetege daawidigidicetigi liwigotigi ditibigimedi, icoğotibigimece ditibigimedi neğepaa natinedi. ⁴⁶ Odaa Jesus dinigetağatee me dapaawe, mee, “Eiodi, jajigotağawa iwigo!” Naşa nigotedini me dotaşa, odaa ja yeleo.

⁴⁷ Niçijo nowienoğodi niodağawadi romaanotedi naşa nadi niçijo niciagi, odaa ja iweniğide Aneotedoğoji, mee, “Niçica mewi niçidoa ęoneleegiwa me diğicata loenatagi ane beyagi!”

⁴⁸ Ijotawece niçijo oko ane dilapode moiwi niçida niciagi, joğoyabaketibigeloco elipije, moikée magecağalodipi, odaa niçidiaağidi joğopiticogi inoa ligelatedi. ⁴⁹ Odaa ijotawece niçijo lokaağetedipi Jesus, ijaağijo iwaalepodi anonioptece, oicoğoticogi nipodigi Galiléia, ağıpegitiobece, pida boğonadi ijoatawece anee niçijo niciagi.

*Oixotiwece lolaadi Jesus midatağa lawimajegi-wetiga
(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; João 19.38-42)*

50-51 Onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi José, ane ligeladi aca nigotaşa Arimatéia, nipoçigi Judéia. Inaaşına şoneleegiwa anele, codaa me iğenaşa, nibeotibigege ica noko Aneotedogoji nige iiğe inatawece iiğe. Codaa ida aneetege icoa seteenta lacilodi judeutedi. Pida aniwoditema niğicoa eletidi lacilodi, niğijo noğodoletibige nimaweneğegi mowo anodigotalo Jesus. ⁵² Niğijo şoneleegiwa igo minitaşa Pilatos dipokota Jesus lolaadi. ⁵³ Odaa José jiğigo noşa Jesus lolaadi madataşa nicenaganağate, odaa ja ilipaditigi aca niğelate. Niğidiaağidi ja ixotiwece niğijo lolaadi Jesus catiwedi ica lawimajegi-wetiga, baanaga igo me dinaligi maditaşa aca wetiga. Niğijo lawimajegi aniğica doğobake diğica émeğegi anoixotiwece. ⁵⁴ Niğijo noko anaşa nakatio saabado, pida niğijo noko niğidi noiigi joğodinoetege ica saabado.

55 Niğijo iwaalepodi anonioetece Jesus anoicögoticogi Galiléia, joğodioteći José. Odaa boğonadi niğica lawimajegi-wetiga, codaa monadi niğica anodigota lolaadi Jesus. ⁵⁶ Niğidiaağidi joğopiticogi inoa ligelatedi, odaa joğoyoe edokojetedi, ina najidi aneetege lanigi, moyatita Jesus lolaadi. Naşa saabado jaşanipetiniwace, ane liiğenatakaneğegi Aneotedogoji.

24

*Jesus naşa yewiğatace
(Mateus 28.1-10; Marcos 16.1-8; João 20.1-10)*

1 Naşa domingo me nigoitijo, niğijo iwaalepodi jiğigotibeci midataşa niğijo lawimajegi-wetiga anoyatice lolaadi Jesus, oyadeegi nadokojetedi anoyoe. Codaa ijo eledi iwaalepodi lixigağawepodi. ² Niğicotiobeci, odaa joğonadi nağajo wetiga nelegi anoyatita monoxoco niğijo lawimajegi-wetiga, jogonogaticogi niğijo aneitice. ³ Pida naşa dakatiobece, ağıleegica moyakadi lolaadi Goniotagodi Jesus. ⁴ Ağoyowooğodi ane diitigi niğida niciagi, odaa eğidaägee me nowookonaşa, codaa noğonida dinikeetiogi lodox itoataale şoneleegiwadi, odinixotinigilo nowoodi ane datale. ⁵ Odaa niğijo iwaalepodi eliodi me doitibigiwaji, dakagitiniwace neğepaa iiğe. Odaa niğijo şoneleegiwadi ja nigikanaga, modi, “Igaameni ina moleetibigetiwaji midiwatasa émağaga ijo baanaga yewiğe? ⁶ Ağicoatedigi digoina, pida ja yewiğatace. Eşanalakitibigetiwaji ijo loatagedağawa maleegidiaeğitedice nipoçigi Galiléia, niğijo neğetededağawatiwaji, ⁷ ‘Ee, Goneleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi, leeditibige metidajigotiogi şoneleegiwadi abeyacağaga, codaa etidototeloco nicenaganağate, ığaanige ixomağatedijo itoatadiğida nokododi, odaa ja idewiğatace.’”

⁸ Odaa niğijo iwaalepodi joğonalagatigilo niğijo lotaga. ⁹ Odaa joğopiticobi, me icoğoticogi midataşa lawimajegi-wetiga, igotibeci oyeloğoditiogi niğijo oonze anodiotibece Jesus, ijağıjo eletidi. ¹⁰ Niğijo iwaalepodi noğoyatematitiogi niğijo liiğexedi Jesus, anonadi, niğidi iwaalepodi liboonağatedi Maria Madalena, Joana, Maria ane eliodi Tiago, ijağıjo eledi iwaalepodi lixigağawepodi. ¹¹ Pida noğowajipata niğijo latematigo niğijo iwaalepodi, oyakadi ina daşa dinetoletibigiwaji, odaa ağoyiwağadi. ¹² Pida naşa dabiditi Pedro, odaa ja walokoditicogi midataşa niğijo lawimajegi-wetiga. Niğicotiogi, odaa dakagitini iwitiwece catiwedi. Pida ijoka naditeda niğijo niğelateli. Odaa joğopiticogi ligeladi, eliodi me nawela leeğodi niğijo ane nadi.

*Jesus iwivatediogi itoataale anodiotibece digoida naigi nigotakawaana Emaús
(Marcos 16.12-13)*

¹³ Ijaağıjo niğijo noko itoataale anodiotibece igotibeci manitaşa nigotakawaana anodita Emaús, ejime itoa leegoa me yototice Jerusalém. ¹⁴ Niğijo şoneleegiwadi

odinotaqanegetigi niqicoa ane loanico Jesus. ¹⁵ Eoniqidaaqee me dinotaqanege, dinotigimadetiwage, naqa iwidatediogi Jesus, odaa ja lixigaqawepodi. ¹⁶ Odaa noqonadi aqoyowooqodi, Aneotedogoji eote me doqoyowooqoditeda.

¹⁷ Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiina ica ane qadalakitatiwaji ina naigtece? Codaa igame leeqodi ina makaami agecaqalodipi?” ¹⁸ Odaa ica ane liboonaqadi Cleopas ja igidi, meetalo, “Manigakamokakaami ane ideoni Jerusalém, ane daqa yowooqodi ijo niciagi, natigidawaqaga niqijo nokododawaanaqa ane ixomaqatedice?” ¹⁹ Odaa ja digika, meetediogi, “Amiida ica niciagi ane qadalaki?” Odaa joqoigidi, moditalo, “Idinotaqanegenatigi ninyaagi Jesus, niqijo anelatedibige Nazaré. Inaagina niqina ane yeloqoditedibece Aneotedogoji lowooko, eliodi nimawenegegi niqina me dotaqa, codaa owidi loenataka datikate loniciwaqaga lodee Aneotedogoji, codaa me lodee eliodi oko. ²⁰ Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaaqijo godacilodi oyajigo moyeloadi, odaa joqoyototedeloco nicenaqaganagate. ²¹ Pida ja domiqijaa jaliqatalo me yatamaqateetetege godoiigi Israel niqina laxakawepodi. Pida niqina noko jegeote itoatadisida nokododi moyeloadi. ²² Pida ijo iwaalepodi godokaqetedipi mejiwagatibece Goniotagodi, owotibige meliodi me godawela. Eka yapacaqatege nigoi, niqigtibeci midataqa lawimaqajegi-wetiga anoyatice lolaadi Goniotagodi. ²³ Odaa agaleegica moyakadi lolaadi. Odaa ja dopitijo modi ica modinikeetigi icoa aanjotedi, odaa niqicoa aanjotedi onodi ica naqa yewigatace. ²⁴ Odaa jiqijo godokaqetedipi anigotibeci midataqa niqijo lawimaqajegi-wetiga, odaa joqonadi mewi niqijo anodita niqijo iwaalepodi. Pida aqicoa monadi Goniotagodi Jesus.”

²⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Niqida makaamitiwaji aqica qadowoogo, codaa dakake qadaalegenali, me daqa iwaqatiteda ijoatawece lotaga niqijo anoyeloqoditedibece Aneotedogoji lowooko. ²⁶ Niqijo Aneotedogoji ane niiqe leeditibige me dawikode, odaa ja dakatediwece miniwataga Eliodi.” ²⁷ Odaa ja yeloqoditediogi ijotawece liwai Aneotedogoji lotaganagaxi aneetece Jesus. Yajela niqijo liwai Moisés ligegi, ijaagijo liwai aneetece Jesus, anoidi niqijo anoyeloqoditedibece Aneotedogoji lowooko.

²⁸ Niqijo noqodipegita naqajo nigotakawaana ane diiticogi, Jesus eote micataqa daqa ixomaqatedicogi odoe. ²⁹ Odaa joqonolitedini, moditalo, “Inaagoni mokotaqa, leeqodi ja gocidi.” Odaa ja dakatediwece ica diimigi, midiaaginawaanigite. ³⁰ Odaa niqica naqa nicotedi maditaga aca nameeja, ijaagijo itoa goneleegiwadi, naqa dibate ica paon, odaa ja diniotagodete Aneotedogoji. Naqa inoke niqijo paon, odaa ja yajigotediogi. ³¹ Odaa Aneotedogoji jegeote niqijo goneleegiwadi moyowooqodi me Jesus. Pida jiqidiaa laakadi. ³² Odaa oninitecibeci mee, “Agodaqaleegaga, jowoogotaqa naqa itinege qodaalegena, niqijo naqa godotaganegetedice digoida naigi me nelogoditedogowa liwai Aneotedogoji lotaganagaxi?”

³³ Ajaaqajo naqajo lakata naqa dabiditiniwace, odaa joqopitacicogi nigotaqa Jerusalém. Odaa joqototiogi niqijo oonze anodiotibece Jesus, ijaagijo eledi oko anawatege. ³⁴ Odaa moditiogi niqijo itoataale, “Dicewi Goniotagodi naqa yewigatace. One dinikeeteta Simão.” ³⁵ Odaa niqijo itoataale jaqagoyatemati anodaqee monadi digoida naigi, codaa oyatemati moyowooqodi Goniotagodi niqijo naqa inoke niqijo paon.

Jesus dinikeetediogi niqijo anodiotibece (Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

³⁶ Eoniqidaaqee moyatemati, codaa noqonidoateda Jesus naqa dinikee liwigotigi. Odaa jegeetediogi, “Jemaa Aneotedogoji meote mele qadaalegenalitiwaji!”

³⁷ Pida nawelatibigiji, codaa eliodi me doitibigiji, odiletibige doqonadi niwigo.

³⁸ Pida meetediogi, “Igame leeqodi ina manawelatiwaji? Codaa igame leeqodi me dawienataka qadaalegena? ³⁹ Digawini ibaagatedi, codaa me iqonaka! Odaa jaqanati

mewi neğemeğee. Digabaatiloco, odaa joğowoogoti neğemeğee! Leeğodi niwigo ağıcoa liboledi, oteğexaağaşa libitaka, pida akaamitiwaji madati biğinoa iboledi.”

⁴⁰ Niğijo neğee, odaa ja ikee libaağatedi, codaan me loğonaka. ⁴¹ Pida anegeñiwağatakanaga, leeğodi meliodi me nawelatibigiwaji, codaan me ninitibigiwaji. Odaa Jesus ja digika, meetediogi, “Ağica anigetiğida ağawenigi domaşa jeligo?” ⁴² Odaa joğoyajigotalo liwai noğojegi niloogo. ⁴³ Odaa ja dibatetege, jağaniodi lodee niğijo anodiotibece.

⁴⁴ Niğidiaağidi Jesus meetediogi, “Maleeginaağejotice makaamitağatiwaji neğejitağawa me leeditibige me jixomağateetedice ijoatawece niğijo aaneetici maditağaa Aneotedoğoji lotağanağaxi, miditağaa niğijo ane idí Moisés, miditağaa niğijo anoidi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaan midiwatağaa enaco.”

⁴⁵ Odaa ja yajigotediogi lixakedi moyowooğodi ane diitigi lotağanağaxi Aneotedoğoji.

⁴⁶ Odaa jeğeetediogi, “Niğida diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, Niğijo ane niwakatee Aneotedoğoji me yewikatidi oko, ane Cristo, leeditibige me dawikode, codaan me yeleo, odaa yewigatace nige ixomağatedice itoatadıgida nokododi.

⁴⁷ Eledi diniditeloco niğijo liğexedi moyelogoditiogi niğina oko me leeditibige modinilaatece libeyaceğeco, odaa joğodopitalo Aneotedoğoji me iwilegi laaleğenali. Niğidi liğexedi oyelogodi niğinoa nibodicetedi odatika liboonağadi Cristo, minatağaa inatawece noiigi, oyajela nigotağaa Jerusalém. ⁴⁸ Akaami nakatağanadi niğijo ane ininyaagi, odaa eloğotitedibece niğijo ananati! ⁴⁹ Odaa digawini! Emeğee iniwakateetibigağajitiwaji niğijo Eiodi aaneeteta. Pida ecoğotace inaağoni nigotağaa Jerusalém, nigepaağabaategetiwaji Liwigo Aneotedoğoji ane icoğotibigimece ditibigimedi ane yajigotağawa gadoniciwaga.”

Jesus opitedibigimece ditibigimedi

(Marcos 16.19-20; Atos 1.9-11)

⁵⁰ Odaa Jesus ja yadeegitedicogi wetice nigotağaa neğepaa manitağaa nigotakawaana Betânia. Naşa nawacetedibige libaağatedi, odaa ja ibinietediogi. ⁵¹ Eğidaağee me ibinietediogi, Jesus jağanojicetedice, odaa joğoyadeegitedibigimece ditibigimedi. ⁵² Niğijo anodiotibece odoğetetibigimece, odaa joğopitacicogi manitağaa nigotağaa Jerusalém, eliodi me ninitibigiwaji. ⁵³ Odaa idioka limedi me ideiticoace minitağaa Aneotedoğoji liğeladi, modigaanağatibigimece, codaan modiniotagodetalo Aneotedoğoji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ JOÃO

João judeu. Libakedi me nomiigomi ijaa nioxoa anodita Tiago. Neğeniditediogi Jesus modiotibece, odaa joçoika me nomiigomigipi, odaa joçodiotibece. Jesus isolatedicoace niçijo neğeniditediogi dooze şoneleegiwadi anodiotibece. João jiçijaa niçica Jesus ane daçaxa me yemaa, caticedi niçijo eledi anodiotibece. Liwigotigi niçijo dooze anodiotibece, ijokijo João baadogoyelodi mijo minaşına ane diotibece Jesus. Alatiticogi nigotaşa Éfeso, odaa jiçidiaaa lemaşadi daçaxa moxiçodi. João ijoa eletidi ane idí itiwatadıgidi liwakateditigi loiigi Cristo codaajęepaa idí lotaşanaşaxi Apocalipse. (Awiniteloco miditaşa Mateus 4.21; Marcos 1.19; Lucas 5.10; João 13.23; 19.26; 21.7,20,24).

João idí naşadi notaşanaşaxi eotibige niçina oko moyiwaşadi Jesus me Lionigi Aneotedoçoji, Niçijoa ane niğe Aneotedoçoji me Gonewikatitoçodi. João icaceeketege Jesus lotaşa Aneotedoçoji, niçijo Aneotedoçoji maleekoka diiğenatakate mowote inoatawece niçinoaa analeeqinoaa natigide. João yalagata Aneotedoçoji Godiodi me yexogotetege Jesus ane Lionigi. Codaajęo João eliodi me yalaşata niçica Liwigo Aneotedoçoji. Ijoawaanigi şodoxiceşetdi ane yalaşatalo João, Jesus loenatakaanoikee ane leeşodi me icoşotetedibigimece ditibigimedi odaa jeğenagi digoina iiçö. João aagaşa yalaşata niçica ane lişaxinaşaneşegi Jesus niçina meote anigida şodoxiceşedi, codaajęo yalaşata Jesus me ikee me niçijaa Gonewikatitoçodi, codaajęo Jesus me diniciaceeketetege niçica paon aneo mewi me yewiça oko, codaajęo me nilokokena niçina iiçö. João aagaşa yalaşata Jesus me niçijaa iwi anigoteta codaajęo me iloikatidi inatawece oko ane doşonakatoteda nigicota owidijegi noko. Eledi yalaşatalo lawikodico Jesus, lemeşegi, codaajęo anodaşaee naşa yewiştace.

Jesus oyatedigi me Lotşa Aneotedoçoji

¹ Niçijoa anoyatedigi me Notaşa akaağiniwa anigicatibige daşa igo inoatawece niçinoaa ane jinataşa. Odaa iniwa Niçijoa anoditalo me Notaşa miniwataga Aneotedoçoji, codaajęo iniaağiniwa Aneotedoçoji. ² Akaağiniwa miniwataşa Aneotedoçoji maleedigicoateda inoatawece niçinoaa ane jinataşa. ³ Aneotedoçoji iiğe meote inoatawece niçinoaa ane jinataşa. Ağica idi ane daşa loenatagiteda. ⁴ Okanicodaşa ane yewiça, yewiça leeşodi Iniaağiniwa. Niçina meote lewiça oko, liciagi naşana lokokena ane ikeeta oko anewi. ⁵ Naşani lokokena idı miditaşa nexocaşa. Codaajęo nexocaşa ayakadi daşa ipeedi.

⁶ Niçijo eledi João anodita João Batista. Niçijo şoneleegiwa lişexegi Aneotedoçoji. ⁷ Aneotedoçoji iiğe João me yalaşata anodaşaee naşaca lokokena, eotibige minatawece oko oyakadi moyiwaşadi naşaca lokokena, leeşodi lotaşa João. ⁸ Pida João anigijaa lokokena, pida enagi me yalaşata naşaca lokokena. ⁹ Niçijoa anepeşewi me lokokena, ane nalotedeloco inatawece oko, jeğenagi digoina iiçö.

¹⁰ Odaa jiçinaağitedice digoina iiçö. Codaajęo eote niçina iiçö, pida niçina okotigi digoina iiçö aşoyowoşodi. ¹¹ Enagi miditaşa niçidi epaa nipodigi, pida niçidi loiigi aşodibatege. ¹² Pida ijotawece niçijo anodibatege Niçijoa ane lokokena, anonakato, Aneotedoçoji başa yajigote naşatetigi me lionigipi. ¹³ Aleeqodi ane licoşegi eliododipi, codaajęo aleeqodi eliododipi moyemaa lionigipi, eleditace aleeqodi lowooko şoneleegiwadi, pida ida aneetetege leeşodi miniaağiniwa Aneotedoçoji eote me gela lewiça.

¹⁴ Niçijoa anewi me Notaşa dinanatedigi me şoneleegiwa, odaa ja inaşite mokotaşa. Idioka limedi meletedoçodomı, codaajęo me nikeetedoçowa inoatawece anewi niçinoaa

ane ikee anodaageeteda Aneotedoğoji. Jinataga mida loniciwağa, leeğodi mokiniwatece me Lionigi niğijoja Eliodi ane ideite ditibigimedi.

¹⁵ João Batista ijo me yalağatalo, mee, “Joaniğinliağiniwa anejitece niğijo meji, ‘Odaa niğidiaqidi nige leecawaanigi me jano, enagi ane dağaxa me şoneğegi, aiciagi, leeğodi akağiniwa jotigide maleedağa janitini’”.

¹⁶ Idioka limedi mokotawece jibağatege ane icoğotibigimece miniwatağa ane dağaxa mele, leeğodi dağaxa meletedoçodom. ¹⁷ Moisés najigotedoğowa liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, pida Jesus Cristo bağa nikeetedoğowa me godemaa Aneotedoğoji, codaa eleditace nikeetedoğowa anewi niğica anodaageeteda Aneotedoğoji. ¹⁸ Ağica ini oko baanağa nadi Aneotedoğoji. Pida oniniwatece Lionigi anidioka limedi me ipegitetegeli Eliodi, baaniğinliağa nikeetedoğowa anodaageeteda Aneotedoğoji.

Latematigo João Batista

¹⁹ Joaniđidađee João eetece anodaageeteda Jesus, niğica nağa oniğe icoa lacilodi judeutedi midatağa João niğijoja sacerdotitedi ijaçijoa leviitatedi. Niğexedi oicoğoticogi manitağa nigotağa Jerusalém. Niğijo noğotota João, odaa joğoige modita, “Amakaami ida makaami?” ²⁰ João iğenağa me dinelogodi, adiwitaka, neğetiogi, “Aneđemeđee Cristo, Niğijoja ane niğe Aneotedoğoji me godewikatidi”. ²¹ Odaa joçoigetace, modita, “Enice, amakaami? Akaami Elias?” Nağa niniğodi meetiogi, “Aneđemeđee”. Noğoigetace, modita, “Anađakamađakaami ica ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, ane yalağata Moisés?” Odaa ja niniğodi meetiogi, “Aneđemeđee”. ²² Odaa joçoigetace, modita, “Enice igame eni makaami? Jopooğatibige me jowooğotaga anakaami me ininiğotaga niğijo anetiğodiğe”.

²³ Igaanağa niniğoditiogi João, eetece niğijoja lotağa Isaías, niğijo liotagi Aneotedoğoji ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa jeğee, “Ee niğina ane datematika midi nipoçigi ane yadilo, ane diğica niğeladimigipi, anee, ‘Niğina boğoenitiwaji nađi ane igotetece Goniotagodi’”.

²⁴ Niğidi ane igotibeci liğexedi fariseutedi joğoige João, ²⁵ Modita, “Meni dağakaami Cristo, niğicoa liğexegi Aneotedoğoji me godewikatidi, codaa otegexaagaga akaami Elias, otegexaagaga akaami niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, ane yalağata Moisés. Enice, igaamee manilegenitiniwace oko?” ²⁶ Nağa igidi João, meetiogi, “Ee bağa jilegenağata ninyoğodi. Pida digoina gadiwigotitiwaji ini şoneleegiwa ane diğica mowoğotitiwaji. ²⁷ Nige leecawaanigi me jano, odaa jağagenagi ane dağaxa me şoneğegi, aiciagi, otegexaagaga jakadi dağa ee liotagi me jowilece leejetedi liwaledi”. ²⁸ Niğica noko monigetice João idei digoida manitağa aca nigotakawaana ane liboonağadi Betânia, ane ideitice daato akiidi Jordão, aneite João me nilegetiniwace oko.

Waxacoco ane niwakatee Aneotedoğoji

²⁹ Neğeledi noko João ja naditege Jesus migo midatağa. Odaa João jeğee, “Digawinituge! Niğinoja joaniğinağino Waxacoco ane niwakateetedi Aneotedoğoji, ane noğa libeyaceğeco inatawece oko digoina iğo. ³⁰ Jidijo me idalağatalo, niğijo meji, ‘Nige leecawaanigi me jano, odaa jağagenagi şoneleegiwa ane dağaxa me şoneğegi, aiciagi, leeğodi akağiniwa maleğiğicatibige me janitini’”. ³¹ Emeğeeta ağepece jowooğodi aniniwa. Pida janagi inilegetiniwace oko jatitiogi ninyoğodi, jaotibige loiigi Israel moyakadi moyowooğodi anijoja”.

³²⁻³³ João egidaa diitigi me yalağatalo Cristo, mee, “Ee ajowooğodi niğica anijoja. Pida Aneotedoğoji, ane idiiğe me jinilegetiniwace oko, jatita ninyoğodi, nelogotediwa, meetediwa, ‘Icota manati Liwigo Aneotedoğoji me dinikateloco lacilo şoneleegiwa. Odaa niğidoa şoneleegiwa jididağidoa ane ixotediwece oko Aneotedoğoji Liwigo me yajigota loniciwağa’. Ee jinadi Liwigo Aneotedoğoji me dinikatelogo Jesus icoğotibigimece

ditibigimedi macatağa yotibi. ³⁴ Ewi me jinadi niğida niciagi, odaa ewi niğijaağijo Lionigi Aneotedoğoji”.

Odoejedi anodiotibece Jesus

³⁵ Negeledi noko, idiaağitace João icaağicoa itoataale anodiotibeci. ³⁶ Niğica naşa naditece Jesus me ixomagatedijo, odaa jegeetiogi João, “Digawiniti waji. Niğijo digoida, niğijo Waxacoco ane niğe Aneotedoğoji”. ³⁷ Noğowajipata niğijo itoataale anodiotibeci, odaa joğoigaalatece Jesus. ³⁸ Naşa nilokotetegi Jesus, odaa ja naditetege moigaalatece. Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiina ica anoleetibigeti waji?” Odaa joğoigidi moditalo, “Rabi, igamei ica ağadı?” (“Rabi” niğina anejinağa “Gonığaxinoğodi”). ³⁹ Jesus meetediogi, “Anagiti waji, awini ane yotokağadi”. Odaa jiğidotibeci, joğonadi ane lotokağadi Jesus. Odaa jiğidiaeği miniwataşa niğijo noko. Naşa doletibige me deez lakata me nigoitijo.

⁴⁰ Onijoteci niğijo itoataale ane wajipatalo lotaşa João, ane igaalatece Jesus, liboonağadi André, nioxoa Simão Pedro. ⁴¹ Ağica ane yopağadi André jiğigo doletibige Simão niğijo nioxoa. Naşa yakadi, odaa jegeeta, “Ja jakataşa Niğijo ane niğe Aneotedoğoji me ağadewikatidi, ane liboonağadi Cristo.” ⁴² Odaa André ja yadeegi Simão miniwataşa Jesus. Naşa iwiteta Jesus, meete, “Niğida makaami akaami Simão, akaami lionigi João. Odaa natigide ja ağaboonağadi Cefas”. (“Cefas” idaağida me “Pedro”, niğina anejinağata “wetiga”.)

Jesus eniditeta Filipe ijaa Natanael modiotibece

⁴³ Negeledi noko, Jesus ja lowoogo migo eledi nipodigi ane liboonağadi Galiléia. Odaa ja dakapetetege Filipe, odaa jegeete, “Anagi, aniwitibici!” ⁴⁴ Filipe elatibige nigotaşa Betsaida, ane ligeladi André ijaa Pedro. ⁴⁵ Filipe ja doletibige Natanael, igaanaşa yakadi, odaa meeta, “Jakataşa iniwa ağoneleegiwa ane liboonağadi Jesus, niğijo lionigi José, niğelademigitigi nigotaşa Nazaré. Moisés akaa idí niğica anodaägeeteda maditaşa lotaşanagaxi liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaa me niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji oidi anodaägeeteda miniwa.” ⁴⁶ Odaa mee Natanael, “Aniğica jinadi oko anele anelatibige nigotaşa Nazaré”. Odaa Filipe ja niniğodi, meeta, “Anagi, awini”.

⁴⁷ Naşa naditetege Jesus Natanael menagi miniwataşa, odaa mee, “Digawiniticogiti waji digoida. Niğina ağoneleegiwa yeloğو melatibige Israel, codaa niğina ağoneleegiwa ainaale eledi oko”. ⁴⁸ Natanael ja ige Jesus, meetalo, “Amiica ica madowooğoti?” Jesus naşa igidi, meeteta, “Aniğicatibige Filipe degeniditaguwa, jinaditağawa midiaağoni anicooti libatadi nağada niale ‘fiigoigo’”. ⁴⁹ Natanael meetalo Jesus, “Iniotagodi, niğida makaami, akaami Lionigi Aneotedoğoji, jağakamağakaami ninionigi-eliodi ağodoiigi Israel”. ⁵⁰ Odaa Jesus meeteta, “Mige adadiwağati leeğodi mejitağawa me jinaditağawa libatadi nağajo niale? Pida niğida makaami icota manati eletidi yoenataka ane dağaxa me libinienşa yayoketice niğida ananati”. ⁵¹ Eledi meeteta Jesus, “Ewi mejitağawati waji, icota manati me domoke ditibigimedi, odaa anatiti waji niaanjotedi Aneotedoğoji ığotibeci ditibigimedi, naşa dinikatiniwace meetaga ane Ee, Gonelieegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi”.

2

Jesus onode migo ica nadoneğegi

¹ Naşa ixomagatedijo itoataale nokododi meniditediogi niğijo anodiotibece, jiğijo ica nadoneğegi manitaşa nigotakawaana Caná, midi nipodigi Galiléia. Nağajo eliodo Jesus eledi idiaağı miditaşa niğidi nalokegi. ² Odaa Jesus ijaağijo anodiotibece eledi onodetiogi me ığotibeci miditaşa nadoneğegi. ³ Igaanaşa dinelio viinyo, odaa jiğigo nağajo eliodo Jesus miniwataşa, meetalo, “Ağe-eağica viinyo, ja ma”.

⁴ Odaa meeteta Jesus, “Eiodo. Aleeditibige madiiġeni. Leeġodi aniġicota limedi me jikee ane Ee”. ⁵ Odaa naġajo eliodo Jesus jeġeetiogi niġijoa niotaka, “Nigica ane i-iġetedaqawatiwaji, odaaġawii”. ⁶ Onidiwa icoa seete bootitedi nelecoli, idoatawece oyatita wetiga lamogo moyoe. Onadatecibeci yalitedini onaniteci taalia liitilo ninyoġodi. Niġidi noiġi oibake niġida ninyoġodi niġidoa bootitedi me diniwilegi lodee Aneotedoġoġi, mina epaa lakatigi. ⁷ Niġidiaaqidi meetediogi Jesus niġijoa niotaka, “Anoleenaġati ninyoġodi niġidoa bootitedi”. Odaa joġonoleenaġadi neġepaa nio-lakatedi niġidiwa bootitedi. ⁸ Odaa ja iġetace Jesus, meetediogi, “Natigide okateciġica anoġaa, adeegita ane dowediteloco nalokeġi”. Odaa joġoyadeegita. ⁹ Odaa niġijo ninyoġodi ja viinyo. Igaanaġa ici niġijo ane dowediteloco nalokeġi, ayowoġodi niġica ane icoġotigi niġida viinyo. Pida ijkijoa niġijoa niotaka anonoġa niġijo ninyoġodi boġoyowooġodi ane icoġotigi niġijo viinyo. Odaa niġijo ane dowediteloco nalokeġi jeġenidita niġijo ane wado. ¹⁰ Meeta, “Niġida moko ғodakatigi modoejegi me jacipaġata niġina viinyo ane dağaxa mele. Igaanaġa eliodi me nacipaġa niġina ғododenigipi, odaa jaġaġa jajicaga niġina viinyo ane deġewi ina mele. Pida akamaġakaami ja moteteni niġida viinyo anele, odaa natigide ekajici.”

¹¹ Joaniġidaa niciagi digoida nigotakawaana Caná, midi nipodigi Galiléia, neġeote Jesus odoejegi ғodoxiceġedi. Ikee nimaweneġegi ane icoġotigi miniwataġa Aneotedoġoġi. Odaa niġijo anodiotibece jeġepaanaġa oyiwaġadi.

¹² Niġidiaaqidi Jesus ja lixigaqawa, naġajo eliodo, nioxoadipi, ijaaġijo niġijo anodiotibece me dinikatiniwace manitaġa nigotaġa Cafarnaum. Odaa jiġidiaaqi onateciġijoġa nokododi.

Jesus igo Aneotedoġoġi liġeladi

(Mateus 21.12-13; Marcos 11.15-17; Lucas 19.45-46)

¹³ Naġa nipegi ica lalokeġi judeutedi anodita Páscoa, odaa Jesus joġopitacedibigimece manitaġa nigotaġa Jerusalém. ¹⁴ Igo minitaġa Aneotedoġoġi liġeladi. Joaniġidiaaqi niġicotediogi ғoneleegiwadi anoyaa ғodinadi, waxacocoli, yotipitedi. Eledi icotediogi ica ane nicotiniwace moiikoaqetema ninyeelo niġidi noiġi. ¹⁵ Odaa Jesus jeġeote lalakenaġanaġadi waca-lolaadi, ja niticoitedice iditawece digoida we niogó Aneotedoġoġi liġeladi. Eletidi nixotedice niġijoa waxacocoli ijaġijoa ғodinadi. Odaa jaġaġa ilaagaġaditedice niġijoa dinyeelo, ninyeelo niġijoa ғoneleegiwadi ane nicotiniwace moiikoaqe dinyeelo. Yamaġatedini ijoa nameejatedi. ¹⁶ Odaa meetediogi niġijoa nanaanoġododi yotipitedi, “Adeegitedicogi niġidiwa yotipitedi digoida wetice. Jinaġa domaqaleegawiitetiwaji ғanoojetekegi digoina catiwedi Eiodi liġeladi micataġa daġa oojetekaxi eloodo.” ¹⁷ Odaa niġijo anodiotibece jogonalaġatibige niġijoa notaġa maditaga lotaġanaġaxi Aneotedoġoġi, niġijoa notaġa anee, “Dağaxa me jemaa ғadigeladi, Inoenogħodi. Niġida yemaanaġaneġegi ideloadi, micataġa noledi daġa yalegi catiwedi yaaleġena.”

¹⁸ Odaa icoa lacilodi judeutedi joġoige Jesus, moditalo, “Awii ғodoxiceġedi me anikeenitoġowa ғanaġatetigi mawii niġida ғadoenatagi?” ¹⁹ Naġa igidi Jesus, meetediogi, “Niganikanititiwaji liġeladi Aneotedoġoġi, odaa inawacetacibige catiwedi itoatadiġida nokododi”. ²⁰ Odaa moditalo, “Niġini diimigi, liġeladi Aneotedoġoġi, yadeegi 46 nicaaġape nogoġodi moyoe. Odaa niġida makaami aġakati daġanawacenitacibige catiwedi itoatadiġida nokododi”. ²¹ Pida Jesus aġeetetetece niġini diimigi, Aneotedoġoġi liġeladi. Pida eeteta epaa lolaadi ane liciagi niġini Aneotedoġoġi liġeladi. (Leeġodi Aneotedoġoġi Liwigo me digeladetigilo.) ²² Igaanaġa yewiġatace Jesus, odaa niġijo anodiotibece jogonalaġatibige mijo me yalagħate niġijoa notaġa. Odaa jeġepaanoġoyiwaġadi Aneotedoġoġi lotaġa, codaa moyiwaġadi niġijoa notaġa aneete Jesus.

Jesus yowoogodi anee oninitecibeci oko

²³ Nişijo me ideite Jesus digoida Jerusalém midi nalokegi anodita Páscoa, eliodi oko oyowooğodi me Nişiniaağınıwa ane niiğe Aneotedoğoji me ğodewikatidi, leeğodi monadi ğodoxiceğetedi aneote. ²⁴ Pida Jesus anakatotediogi, leeğodi me yowoogodi anodaagee nişidi noiigi. ²⁵ Leeğodi miniwa ayopotedibige eledi oko dağa yelogoditalo anodaagee nişidi noiigi, Iniaağınıwa yowoogodi nişica ane lowoogo okanicodaağica oko.

3

Jesus dinotaganegetetege Nicodemus

¹ Ica şoneleegiwa liboonağadi Nicodemus, one fariseu, codaan me lacilo judeutedi. ² Odan ica enoale, jiğigo dalitalo Jesus, odan oneetalo, “Gonıığaxinoğodi. Jowooğotaga makaami niığaxinağanaşa ane niiğe Aneotedoğoji, igaataşa ağica ane yakadi meote nişino ğodoxiceğetedi libinienşa ane oeni, daaditığicoateda Aneotedoğoji makaamitaga”.

³ Naga igidi Jesus, meeteta, “Ejitağawa nişina anewi, anida ane jaoga. Ağica ane yakadi me nadi ninioxigi Aneotedoğoji nige dağa gela menitacini.” ⁴ Odan jeğee Nicodemus, “Igame nimaweneğegi ina şoneleegiwa oxiğodi me yakadi menitacini? Ayakadi mopitaciwece le eliodo oditaga jeğenitacini.” ⁵ Naga niniğodi Jesus, meeteta, “Ejitağawa nişina şogegi şoneğegi. Nişina oko idoka yakadi me dakatiwece ninioxadi Aneotedoğoji nige dinilaatece nişico loenataka ane beyagi, codaan nigeo Liwigo Aneotedoğoji me yewiğatace liwigo. Odan ini Aneotedoğoji Liwigo minitaşa, odan micataşa nişina oko dağa gelatace menitini. Nige dinilege, ja ikee me dinilaatibece, codaan ja ika meote loenataka ane beyagi. ⁶ Nişina şodolaadi dinoe leeğodi şodiododipi. Pida şodiwigo aağaşa dinoe leeğodi Aneotedoğoji Liwigo. ⁷ Enice jinaşa domoşopoo mejitaşawa me leeditibige me gelatace maniitiniwace. ⁸ Micataşa nişina niocodi. Igo ane yemaa me diiticogi, codaan akaami akati majipaata layaageğegi niocodi. Pida aşowooğoti nişica ane icoğoticogi, oteğexaaşaşa nişica ane diiticogi. Joanişidaägee inatawece nişina oko Aneotedoğoji Liwigo aneo me gelatace menitini liwigo”.

⁹ Naga ige Nicodemus meetalo, “İgamodaägeeta?” ¹⁰ Naga niniğodi Jesus, meeteta, “Nişida makaami akaami niığaxinağanaşa şoneğegitigi şodoiigi Israel. Aşowooğoti inoa anejitedağawa? ¹¹ Ejitağawa nişina anewi. Ejinağatece nişina ane jowooğotaga. Codaan jatematilişa nişina ane jinataşa. Pida akaamitiwaji ağabaatege nişino şodotaşa. ¹² Codaan aşıwağatitewaji nişino yotaga nişina mejitece nişino aninoatigi digoina iigo. Odan amiida ica şanimaweneğegitiwaji madadiwağati nigejitece aninoatigi digoida ditibigimedi? ¹³ Ağica oko baanişica migo ditibigimedi. Emoka Ee, me Ee, Goneleegiwa midiaägejo digoida ditibigimedi, codaan jiğidaa jicogotibigimece ditibigimedi.

¹⁴ Analakitibige Moisés nişijo jotigide me nanyoketi nişijo lakeedi şapileceğe noenatagi, nanyoketi ditibigimedi iwoğo digoida nipodigi ane yadilo. Odan joanişidaägee leeditibige Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, mağaga etidayoketinece iwoğo. ¹⁵ Amaleegaga inatawece nişina ane idadiwağadi, ida lewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁶ Aneotedoğoji eliodi me yemaa okotigi digoina iigo, joanişidaa leeğodi me yajigo nişijo oniniwatece me Lionigi lemaanigi, eotedibige minatawece nişina anoyiwağadi ağalee nigo, pida jiğida lewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji. ¹⁷ Aneotedoğoji niiğe Lionigi me yewikatidi inatawece oko. Aniğe Lionigi me iwi, oditaga iloikatiditeda oko leeğodi loenataka ane beyagi.

¹⁸ Nişina oko aneyiwağadi Aneotedoğoji Lionigi, Aneotedoğoji ağalee iwi codaan iloikatidi nişini oko. Pida nişina oko ane degetiwağata, başa iwi Aneotedoğoji, codaan

bağa iloikatidi, leeġodi aqeyiwaġadi Liboonaġadi oniniwatece me Lionigi Aneotedoġoġi. ¹⁹ Niġijoa ane lokokena enagi minataġa oko digoina iigo. Pida niġina oko dağaxa moyemaa nexocaga, aqoyemaa lokokena, leeġodi mowote niġinoa ane beyagi. Odaa leeġodi me doqoyemaa lokokena, Aneotedoġoġi iwi, codaa iloikatidi niġidi oko. ²⁰ Niġina oko aneo ane beyagi, ayemaa lokokena. Codaa aqenagi manitaġa lokokena, leeġodi ayemaa diġica ane nadi niġinoa loenataka ane beyagi. ²¹ Pida niġina oko aneo niġina ane iġenaġa, joaniġiniaaqenagi manitaġa lokokena eotibige me yelogotelogo loenataka, leeġodi eo ane yemaa Aneotedoġoġi”.

Jesus iniaa João Batista

²² Niġidiaaqidi Jesus ijaġijo anodiotibece jiġigotibeci miditaġa nipoçigi Judéia. Odaa jiġidiaaqi onateciġijoa semaanatedi, Jesus ja iige niġijo anodiotibece monilegetiniwace oko. ²³ João baġa idei digoida Enom, ipegitege Salim, leeġodi digoida beġeliodi ninyoġodi. João aqqaġa nilegetiniwace oko anodiita. ²⁴ Maleediqicatibige doġoniwilo.

²⁵ Ica eledi anodiotibeci João joġodinotigimadetege icoa għoneleegiwadi judeutedi. Odinotigimadetigi lakatigi judeutedi me dinibinie lodee Aneotedoġoġi. ²⁶ Odaa niġijo anodiotibeci João anodinotigimadetege judeutedi jiġigotibeci midataġa João, modita, “Goniġaxinoġodi. Niġijoa ane ideite makaamitaġa daato akiidi Jordāo, niġijoa ane għadalakitalo, jiġidaaqidoa digoida nilegetediniwace oko, codaa eliodi oko anodiitalo”.

²⁷ Naġa niniġodi João, meetiogi, “Niġina oko idoka yakadi ganigica nige Aneotedoġoġi yajigote. ²⁸ Akamaġakaamitiwaji owooġoti leeġodi jiġi mejitaqawa, Maleedeqemeġee Cristo, Niġijoa ane niiġe Aneotedoġoġi me ғodewikatidi. Pida ee baġa idiġe Aneotedoġoġi maleediqicatibige menagi Cristo me joetece naġi”. ²⁹ Niġina ane wado, naġani awicjje ane liomaġata, ja nebi. Niġina lokaaqedi niġina ane wado ninitibece niġina naġa yowooġoditege lotaqaneġegi ane wado. Odaa ee idiniciaceeketege niġina lokaaqedi niġina ane wado, eliodi me idinitibeci. ³⁰ Igaataġa leeditibige me leegitibigimece naġatetigi Cristo, odaa eemoda baġa leeditibige me naxaceti iboonaġadi”.

Ica ane icogotibigimece ditibigimedi

³¹ Niġijoa ane icogotedibigimece ditibigimedi dağaxa me għoneġegi, aqica ane naġaxatelogo. Pida niġina anelatibige iigo, idha aneetegħi iigo, codaa eetece aninoat-inġi digoina iigo. Pida Niġijoa ane icogotedibigimece ditibigimedi baġa dağaxa me għoneġegi, aqica liciagi, leeġodi icogotedibigimece ditibigimedi, aqelatedibige niġina iigo.

³² Niġiniwa eetetec niġinoa ane nadi, codaa ane wajipate. Pida aqewi ina mica ane dibategħ lotaq. ³³ Niġina oko ane dibategħ lotaq aikee mewi niġinoa Aneotedoġoġi lotaq. ³⁴ Niġijoa ane niiġe Aneotedoġoġi, eetetec Aneotedoġoġi lotaq, leeġodi Aneotedoġoġi aqica liniogo me yajigote Liwigo. ³⁵ Aneotedoġoġi, ane Eniodi, yemaa Lionigi. Odaa yajigoteta naġatetigi me iż-żejt inoatawece. ³⁶ Niġina aneyiwaġadi Aneotedoġoġi Lionigi jiġi lewiġa ane daġadiaaqica liniogo miniwataġa Aneotedoġoġi. Pida niġina ane daġa dibategħ Aneotedoġoġi Lionigi aqica lewiġa miniwataġa Aneotedoġoġi, codaa Aneotedoġoġi biġidioka limedi me yelatetema niġini oko, codaa iloikatidi.

4

Jesus yotaqaneġe aċċa iwaalo samaritaana

¹ Icoa fariseutedi ja nibodicaġa Goniotagodi Jesus mepaġa eliodi anodiotibece, codaa nilegetediniwace eliodi oko caticedi João. ² (Pida aniqiniae Jesus nilegetediniwace oko, pida niġijo anodiotibece baaniġijaa onilegetiniwace oko.) ³ Igaanaġa yowooġodi Goniotagodi niġijoa fariseutedi naġa nibodicaġa, odaa ja noditedicogi nipoçigi Judéia, odaa joġopitedicogi nipoçigi Galiléia. ⁴ Odaa anigotetece leeditibige me yakagiditede-loċo nipoçigi Samaria.

⁵ Odaa jiçicotedicogi aca nigotaça anodita Sicar, ane idei nipodigi Samaria. Naçani nigotaça ipegitege niçijo nipodigi jotigide çonelokodi Jacó ane yediatece niçijo lionigi ane liboonaçadi José. ⁶ Joaniçidiaağı naçaca nalice ocaçataga loenata Jacó. Odaa ejime seis lakata me çocidi niçicotedicogi Jesus manitaça nalice, odaa ja nicotedini liniogotibece naçani nalice, leeçodi Jesus ja dinigaaxe me diniwiaje.

⁷⁻⁸ Odaa niçijo anodiotibece Jesus jiçigotibeci manitaça nigotaça odinoojetetibige anoyeligo. Odaa aca iwaalo niçeladimatigi Samaria jiçigo noşa ninyoçodi manitaça nalice. Odaa jegeeteta Jesus naçajo iwaalo, “Adedianita çaninyoçodi, jacipoda”.

⁹ Naçajo iwaalo naşa niniçodi, meetalo, “Iniwa-aagodi. Ica mabo-oo çadaaleğena manipokitiwa ininyoçodi, igaataça a-aami judeu, beçeyo iwaalo samaritaana?” Naçajo iwaalo meetalo Jesus niçida ligegi, leeçodi niçidi noiigi judeutedi ailaagatege noiigi samaritaanotedi.

¹⁰ Naşa niniçodi Jesus meeteta, “Doçowooçotawaanigi niçica ane yajigo Aneotedoçoji, codaa doçowooçoti ane Ee, ane jipokotaçawa ninyoçodi me jacipe. Doçowooçoti, daçanagawini anipokitiwa odaa ja jajigotaçawa ninyoçodi aneo lewiça oko”.

¹¹ Odaa naçajo iwaalo ja niniçodi Jesus, meetalo, “Iniwa-aagodi, ağaca çadeo daşa anoçowaa ninyoçodi, igaataça naçani nalice le-eegitinece. Igäme icögoteeniticogi ica ninyoçodi aneo çodewiça? ¹² Domige daçaxa ma-aami çoneçegi, agodaça çadi-iiciagi jotigide çonelokodi Jacó, ane nenyagaditogodomi naçani nalice? Ijaçijo wa-aakata ninyoçodi naçani nalice, li-oonigipi, codaa me neijedi”.

¹³ Naşa niniçodi Jesus naçajo iwaalo, meeteta, “Okanicodaçica ane wacipeta ninyoçodi naçani nalice, icotaca me yeloadi ecibi. ¹⁴ Pida niçica ane wacipeta niçida ninyoçodi ane jedianagatece, ağaleçica daşa yeloadi ecibi. Igaataça niçida ninyoçodi ane jedianagatece liciagi niçina lacilotibige ninyoçodi ane diçica me ipe, ideite catiwedi oko laaleğena, aneo lewiça oko ane daçadiaçica liniogo miniwataça Aneotedoçoji”.

¹⁵ Odaa naçajo iwaalo ja dipokotalo Jesus, meetalo, “Iniwa-aagodi, adedianita ica ninyoçodi, amanagawi-iini aşe-ee ide-eemadi ecibi, odaa aşe-ee le-eeditibige daşa janagoda jowedi digoina nalice”.

¹⁶ Odaa meeteta Jesus, “Emiita çadodawa, odaa adopilitijo”. ¹⁷ Odaa naçajo iwaalo ja igidi Jesus, meetalo, “Açicoda yodawa”. Odaa jegeete Jesus, “Analiki gagegi menitiwa, ‘Açica yodawa’”. ¹⁸ Igaataça niçida makaami jiçijoaa ciinco çadodawadi, codaa niçini anini makaamitaga natigide ağadodawa. Joaniçidaa manaliiki meni me diçica çadodawa”.

¹⁹ Meetalo Jesus naçajo iwaalo, “Iniwa-aagodi. Amina natigide ja jowoçodi ma-aami niçina anoneloçoditoçowa lowooko Aneotedoçoji. ²⁰ Jotigide çodaamipi odoçowetetaloo Aneotedoçoji ditibigimedi naçadi wetiça. Pida a-aamitiwaji judeutedi me-eenitoçowa me le-eeditibige me joçoweçatalo Aneotedoçoji idokida digoida nigotaça Jerusalém”.

²¹ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Digawini liciagi. Iwaçati anejitaçawa. Icota noko nige daçadiaa ogeetetaloo Aneotedoçoji ditibigimedi naçadi wetiça, oteçexaçaça manitaça nigotaça Jerusalém. ²² Niçina akaamitiwaji samaritaanotedi açoçowooçoti niçica anoçeteta. Pida niçida moko anoko judeutedi başa jowoçotaça ane joçeeçata. Igaataça Aneotedoçoji başa ikeetediogi judeutedi niçica anodaçee me yewikatidi oko.

²³ Pida enagi niçica noko codaa jiçicota mina anodoçetetaloo Aneotedoçoji catiwedi laaleğena, joaniçidiaçidi anodoçetetaloo Aneotedoçoji odatika liwigo, codaa jiçidaçida anepeçewi mejinaça. Igaataça Aneotedoçoji ane Godiodi joaniçinaaa doletedibige oko liciagi modoçetetaloo. ²⁴ Aneotedoçoji Niwigo. Joaniçidaa leeçodi me leeditibige niçina ane doçetetaloo, me datika liwigo me doçetetaloo, joaniçidaa niçica çonimaweneçegi anepeçewi mejinaça me joçeeçatalo Aneotedoçoji”.

²⁵ Odaa meetalo naçajo iwaalo, “Başa jowoçodi menagi Niçicoa ane liboonaçadi Cristo, Niçicoa ane ni-içe Aneotedoçoji me çodatamaçateetetege niçinoa

godaxakawepodi. Niqina nigenagi, odaa ja nelogoditedogowa inoatawece ane daqa jowooqotageda.”²⁶ Naqa igidi Jesus, meeteta naqajo iwaalo, “Jeqemegee ane gadotaqaneqeni, Ee Cristo”.

²⁷ Acaaqaca naqaca lakata jogonotalo niqijo anodiotibece. Odaa eliodi moyopo Jesus me yotaganege naqajo iwaalo. Pida aqica ane ige, degeetalo, “Amiini anoleetibige?” Oteqexaaqaqa oditalo, “Igame leeqodi motaqaneqeni ajo iwaalo?”

²⁸ Odaa naqajo iwaalo ja yoya niboote. Odaa jiğigo manitaqa nigotaqa, igo me yatematitiogi niqidi nigeladimigipitigi naqani nigotaga, meetiogi, ²⁹ "Diganagi, awi-iinitiwaji ini aaginaga eetece ijoatawece niqijoa baanaqa jowee! Maniginiaaginawa icoa Aneotedogoji ane ni-iige?" ³⁰ Odaa eliodi oko ja noditicoaci nigotaqa, jiğigotibeci miniwataqa Jesus.

³¹ Maleedoğototalo nişijo nigeladimigipitigi nigotaşa, odaa nişijo anodiotibece joğoditalo Jesus, “Goniiğaxinoğodi, ele mecoğotace aniodi”. ³² Pida naşa ninişodi, meetediogi, “Ida ane jeligo, ane digicata mowooğotitiwaji”. ³³ Odaa ja dinigetiwage, modi, “Manigicaa ane nadeeigitalo liweenigi?” ³⁴ Odaa ja yelogoditediogi Jesus anodaan diitigi nişijo ligegi, meetediogi, “Iweenigi anejita, nişina me jao Aneotedoğoji ane yemaa, ane idimonyatedicogi digoina iiğ, codaan nişina me jigodi ibakedi ane najigotediwa. (Joanişidaa dağaxa me jao niwaló odaa ja micataşa daşa iweenigi). ³⁵ Joanişidaa aneeta nişijo nigegi, anee, ‘Eğidiwateda cwaatolo epenaitedi nigepaa limedi monopilağaditedio nawodigijedi’. Pida ejitağawatiwaji anoleetibigimoace digawini nipoşa, nawodigijedi jegeei, jegele me inopilağatagatedio. ³⁶ Nişijo ane libakedi me nopilağaditedio nawodigijedi dibatege nedianeğegi. Idaağee nişina ane nadeeigi oko moyakadi lewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji liciagi nişina ane nopilağaditedio nawodigijedi. Odaa idaağee nişina aneyatedi Aneotedoğoji lotaşa, inaağina nişina ane yatecögotee oko moyakadi lewişa idokida linikegi. (Leeğodi monadeegi oko miniwataşa Aneotedoğoji). ³⁷ Ewi nişida nigegi anodita, ‘Ini oko anetanaşa, iniaa eledi başa nopilağaditedio nawodigijedi.’ ³⁸ Natigide şadiiğenitiwaji memii anopilağaditedio nişidiwa ane daşa şatanigijegi. Eledi oko ane enanağanaga, odaa akaamitiwaji aniboloiteeni nişidi libakedi”.

³⁹ Eliodi samaritaanotedi nigeladimigipitigi naqani nigotaşa jogoyiwağadi Jesus leeğodi lotaşa nagajo iwaalo, negeetiogi, "Eetetece ijoatawece nişijoşa baanaga jowee".

⁴⁰ Igaanaga onotalo Jesus nişijoa samaritaanotedi, odaa joğodipokotalo midiaağıte miditaga. Odaa jiçidiaeäğıte itoataale nokododi.

41 Odaa jiçijotace eliodi oko anoyiwağadi Jesus leeğodi mowajipatalo lotaşa. **42** Odaa modita nagajo iwaalo, “Niçina natigide jegejiwağataşa igaataşa ja jajipaağatalo me dotaşa, odaa ażejiwağataşa digidoka leeğodi manatemiitedogowa. Pida ja jowooağataşa mewi niçiniaeñiniwa niçicoa Cristo, Niçicoa anenagi me Gonewikatitogodi”.

Jesus icilatidi lionigi ica goneleegiwa gonegegi

⁴³ Naga ixomaqatedice niçijoa itoataale nokododi, Jesus ja noditedice nipodigi Samaria, odaa jiçigo nipodigi Galiléia. ⁴⁴ Igaataşa mee Jesus, “Niçina ane yelögöditedibece lowooko Aneotedoçoji aqodeemitetibige miditaşa epaa nipodigi”. ⁴⁵ Igaanaşa icotedicogi Jesus digoida Galiléia, niçijo niçeladimigipi ele modibatege. Leegodi niçidi oko eledi oicoçoticogi mijotasa niçijo nalokegi anodita Páscoa digoida nigotaşa Jerusalém, joaniçidiaqonadite ijoatawece niçijoa Jesus loenataka.

⁴⁶ Odaa Jesus jogopitacedicogi digoida nigotaşa Caná nipoçigi Galiléia. Joaniçidiae yelite negeote ninyoğodi me viyno. Oninica şoneleegiwa şoneğegi nigeladimigitigi nigotaşa Cafarnaum. Nığını şoneleegiwa liotagi inionigi-eliodi. Nığijo lionigi niçini şoneleegiwa deelotika digoida nigotaşa Cafarnaum. ⁴⁷ Wajipatibece Jesus

me icoğotedicogi Judéia, odaa jiğiniwatedigi Galiléia. Odaa jiğigo miniwatağa Jesus, dipokotalo migo digoida Cafarnaum me icilatidi lionigi, leeğodi jona doletibige me yeleo. ⁴⁸ Odaa meeteta Jesus, “Idoka adadiwağatitiwaji niçina manati niçinoa godoxicegetedi libinienaga aniniokiniwateda Aneotedogoji me yakadi meote”. ⁴⁹ Odaa niçijo șoneleegiwa ja dipokotacalo Jesus, meetalo, “Iniotagodi. Adinageni managi maleedağa yeleo ionigi”. ⁵⁰ Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Opiliticogi șadiçeladi. Gadionigi ayeleo.” Odaa niçijo șoneleegiwa jeğeyiwağadi niçijo a lotaşa Jesus, odaa joğopiticogi ligeladi. ⁵¹ Igaanaşa opiticogi ligeladi, naigitece ja dakapetege liotaka. Odaa modita, “Gadionigi ja içi.” ⁵² Odaa ja digikatece nağaca lakata naşa içi lionigi. Nogoniniçodi, modita, “Jotigi-noko, seete lakata menoale naşa ika dapicoğو-lolaadi”. ⁵³ Odaa niçijo șoneleegiwa ja nalaşatibige nağajo lakata neğeeteta Jesus, “Gadionigi ayeleo.” Odaa niçijo șoneleegiwa coda me iditawece loiigiwepodi joğoyiwağadi Jesus. ⁵⁴ Jiğitoataale Jesus meote godoxicegetedi digoida Galiléia, neğeno me icoğotedicogi Judéia.

5

Jesus icilatidi ica alejaado ane dağadiaa ditineğe

¹ Niçidiaağıdi jiçijo ica nalokegi, lalokegi judeutedi. Odaa Jesus ja dowicetedibigimece nigotaşa Jerusalém. ² Catiwedi nağani nigotaşa onani aca niwilana ane nolee ninyogodi. Anitawece diniwotaa, idoa ciinco lapoaco aninoa liwalajoli. Nagani niwilana ipegitte niçica lapoagi-nelegi nigotaşa, ane liboonağadi “Lapoagi waxacoco.” (“Betesda” liboonağaditigi nioladi judeutedi nağani niwilana.) ³ Owidi eelotaginadi ane iwotinigi iiğo midoataşa lapoaco nağani niwilana. Idiwa șoladi, idiwa alejaadotedi, codaan inoa ane dağadiaa mewaligi. Iditawece oibeo niçini ninyogodi me ditineğe. ⁴ Igaataşa modi mida noko me dinikatini niçica aanjo aneote me ditineğe niçini ninyogodi. Odaa niçina eelotaginaşa anepaşa odoejegi me waxoditinigi ninyogodi ja içi okanicodaşa aña latopagi leelotagi. ⁵ Idiaağiwo ica șoneleegiwa eelotaginaşa. Joneğeote 38 nicaağape me deelotika. ⁶ Jesus naşa naditedeloco niçidi șoneleegiwa, odaa ja yowoogodi naşa leegi midi me deelotika. Odaa ja ige Jesus, meeteta, “Emaani me șadicili?”

⁷ Odaa meetalo Jesus, “Iniotagodi. Ağica ane idokoletinigi ninyogodi niçina niçicota me ditineğe. Niçina naşa domeğeji me jaxoditini, pida jiçidi elezi eelotaginaşa odoejegi me waxoditini”.

⁸ Meeteta Jesus, “Adabititi. Abaata șagelate, odaağawaligi”. ⁹ Odaa ağica daşa leegi niçijo șoneleegiwa ja içi. Naşa dibata ligelate, odaa jeğewaligi. Niçijo noko saabado naşa icilatidi Jesus niçijo șoneleegiwa alejaado.

¹⁰ Odaa niçijo lacilodi judeutedi modita niçijo șoneleegiwa, “Niçina noko me saabado. Gonajoinağaneğeco ağadikani moyagati șagelate niçina me saabado”. ¹¹ Naşa niniçodi niçijo eelotaginaga baanaga içi, meetiogi, “Niçijo șoneleegiwa ane idicilatidi joaniçijaa idiğe, mettediwa, ‘Abaata șagelate, odaağawaligi’”. ¹² Odaa modita, “Amiijo ica ane șadiğeni mabaata șagelate, odaağawaligi?”. ¹³ Pida niçijo șoneleegiwa ayowoogodi ane icilatidi. Igaataşa dağaxa meliodi oko, coda Jesus ağaleeqicoa, joğopi.

¹⁴ Niçidiaağıdi Jesus jiğicote niçijo șoneleegiwa catiwedi Aneotedogoji ligeladi. Odaa jeğeeteta, “Digawini, niçida makaami ja șadicili. Odaa jinaşa domagaleeqawii șadoenatagi ane beyagi, adığicatace șaninyaagi caticedi niçijo anen”. ¹⁵ Odaa niçijo șoneleegiwa ja noditice, jiğigo midiwataga niçijo lacilodi judeutedi. Odaa ja yeloğoditiogi me Jesus niçijo ane icilatidi. ¹⁶ Odaa jiçidaa oyatedigi moiatetedibeci Jesus, odoletibige nimaweneğegi moyeloadi leeğodi me icilatidi niçijo șoneleegiwa me saabado. ¹⁷ Meetediogi Jesus, “Eiodi diba coda niçina natigide, joaniçida leeğodi mağaga jiba”.

¹⁸ Joaniqidaa leegodi niqijo lacilodi judeutedi negepaanaşa odoletibige moyeloadi Jesus. Igaataşa odiletibige daataşa yoteteteda niqijo niügenatakanegeli leegodi saabado, eleditace leegodi niqina mee me Eliodi niqicoa Aneotedoçoji, odaa diniciaceeketetege Aneotedoçoji.

Ica naqatetigi Jesus

¹⁹ Odaa Jesus ja igidi niqijo lacilodi judeutedi anodakapetege, yalaşate me Aneotedoçoji Lionigi, negeetediogi, “Ejitağawatiwaji niqina anewi. Aneotedoçoji Lionigi doğokiniwatece ayakadi meote ganigica. Pida eote inokina niqina ane nadi Eliodi meote. Inoatawece niqinoa Eliodi aneote, Lionigi eledi eote. ²⁰ Igaataşa Eliodi yemaa Lionigi, ikeeteta inoatawece niqinoa aneote. Codaa icota me ikee eletidi loenataka ane dağaxatace me libinienşa caticedi niqinoa eletidi loenataka, anopootiwaji. ²¹ Digo mijoataşa Eliodi me yewikatidi niqinoa émagaga, meotace me newişa, Lionigi idaaşee eote me yewiqatace niqina ane yemaa me yewikatiditace. ²² Iniaağiniwa Eliodi aiwi ane igote oko, pida yajigote Lionigi idatawece naqatetigi me iwi oko anee, odaa jegepaa yowooğodi anigote. ²³ Eotedibige minatawece oko odeemitibige Lionigi, liciagi anodigotalo Eliodi modeemitetigilo. Niqina ane daga deemitetigilo Aneotedoçoji Lionigi, odaa adeemetetigilo Eliodi ane niiğe.

²⁴ Ejitağawatiwaji niqina anewi. Niqina ane wajipatalo yotaşa, odaa eyiwaşadi Niqijo ane idimonya, joaniqinia ida lewişa miniwataşa Aneotedoçoji ane dağadiaşica liniogo. Aneotedoçoji aşalee iwi ane igote, oteğexaaşaga icata lawikodigi, pida ja iwoko némagá, ja yewişa. ²⁵ Niqida anejitağawatiwaji, ewi. Enagi noko, codaa jiğicota niqinoa émagaga mowajipata ligeti Aneotedoçoji Lionigi, odaa ja newiqatace. ²⁶ Eiodi liciagi niqina lacilotibige ninyoğodi, leegodi jiğiniaşate oko me yewişa. Joaniqidaa me najigotediwa Ee Lionigi me jao oko me yewiqatace. ²⁷ Najigotediwa inaqatetigi me jiwi anejigota oko, igaataşa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ²⁸ Jinaşa adinopootiwaji leegodi niqinoa anejitedağawa. Igaataşa icota niqica noko mowajipata igezi inoatawece niqinoa émagaga. ²⁹ Noditicoaci libecoli. Niqijo anowo anele, newiqatace, codaa idiokaanşa limedi me newişa miniwataşa Aneotedoçoji. Pida niqijo anowo ane beyagi eledi newişa, pida bişidioka limedi me nawikodeeşa.” (Odibatege lawikodico ane diğica liniogo.)

Ica anoikee aniniwa Jesus

³⁰ Egidaşee me notaşaneğetediniwace Jesus, meetediogi, “Ajakadi me jao ganigica moka eetece. Pida idioka limedi me idiwoditema Eiodi ligeti niqina modinigetiwa niqina oko me jiwi anodaşejigotiogi. Niqina me jiwi anejigota niqina oko, jao niqina ane iğenaşa, leegodi ajoletibige daga jao ane emaga jemaa. Pida joletibige me jao ane yemaa Eiodi, ane idimonya.

³¹ Değemokee mejitece ane Ee, dağanagawini niqina oko aşodibatege yotaşa. ³² Pida jiğijo eledi oko ane yelogoditibece anodaşejisi. Jowooğodi mewi niqinoa ane yelogoditedibece anodaşejisi. ³³ Akamaşakaamitiwaji iğeni oko moige João. Odaa João jegeetiogi niqica anewi. ³⁴ Ajopotibige eledi oko daga yelogodi anodaşejisi. Pida ejitece niqinoa yotaşa, amaleeşaga eote Aneotedoçoji şadewişa miniwataşa.

³⁵ João liciagi naşana noledağaxi ane ibake giliojeenio, anoyalegi, odaa jiğidi. Odaa onatecişijoa nokododi jegemaani maniniitibecitiwaji leegodi niqijo liğaxinaşaneğeco, ane liciagi naşana noledağaxi. ³⁶ Pida ini eledi aneetece anodaşejisi, codaa başa dağaxa me şoneğeli naşaxatelogo niqijo João lotaşa aneetece anodaşejisi. Igaataşa niqida ibakedi Eiodi ane najigotediwa nigepaa jigodi, joaniqidaa ikee niqiniaşiniwa ane idimonya, codaa ikee ane Ee. ³⁷ Iniaağiniwa Eiodi ane idimonya, eledi eetetece anodaşejisi. Pida niqida makaamitiwaji anığica dağajipaatalo me dotaşa, oteğexaaşaga icoateda manati anodaşejeteda. ³⁸ Lotaşa Eiodi aşicoa catiwedi şadaaleşena, igaataşa

ağadadiwaqatitiwaji, ane Ee liiqexegi. ³⁹ Eliodi malomegenitelogotiwaji Aneotedoğoji lotağa, odaa jağaleetibiglietiwaji đigidioka limedi me gadewiki leeğodi meliodi malomegenitelogo Aneotedoğoji lotağa. Idiaağidiwa Aneotedoğoji lotağa oyalaqatiwa anodaägeji. ⁴⁰ Pida niğida makaamitiwaji ağemaani managi meetağa, dağanagi dağanagawini ida gadewiğa ane dağadiaagica liniogo.

⁴¹ Ajoletibige dođodeemitibigiji niđina oko. ⁴² Eliodi me gadewoođotitiwaji. Codaa jowoođodi me deđemaanitedatiwaji Aneotedođoji catiwedî gadaaleđena. ⁴³ Niđina me janagi, Eiodi idiiđe, pida ağabaatigititiwaji. Pida deđenagi eledi ane ibake anepaa nađatetigi, odaa bađabaategetitiwaji. ⁴⁴ Igame ćanimaweneđegitiwaji me iwađatakani? Ane ćademaanigi midokida madiniweniđidenitiwagi. Pida niđida makaamitiwaji ağoleetibige Aneotedođoji me gadeweniđidenitiwagi. Aniniokiniwateda me Aneotedođoji, ağica eledi. ⁴⁵ Jinađaleetibiglietiwaji dađakaami yakapetedipi, dađa jođatibigajiji miniwatađa Eiodi. Pida Moisés baanigijaa gadajicitiwaji, leeđodi manibeonitegetitiwaji liiqaxinađaneđegi meo gadewiđa. ⁴⁶ Igaatađa diđiwađatititiwaji niđijo Moisés lidiko, dađanagawini adinakatonitiwaji, igaatađa Moisés jeđepaa idí anodaägeji. ⁴⁷ Pida nige dađa iwađatitedatiwaji niđijo ane iditedini Moisés, odaa idaagee ađiwađati niđino a yotaga”.

6

Jesus niğegetediniwace noiigi-nelegi

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Niğidiaagidi ja diğetedita Jesus ica weiği-nelegi anodita “Niweiđi Galiléia”. Eledi liboonağadi niğidi weiği me Tiberíades. ²⁻⁴ Ica lalokegi judeutedi anodita Páscoa jiğipeğiteloco. Odaa ica noiigi-nelegi joğoigaalatece Jesus, leeğodi monadi niğijo godoxiceğetedi aneote niğijo me nicilatiditediniwace eelotaginadi. Odaa Jesus ja dalağatetedibigimece ica lojotagadi, odaa jiğidiaaa nicote ijaçijo anodiotibece.

⁵ Igaanağa noletedini Jesus, odaa ja naditetege ica lapo-nelegi ane odiitalo. Odaa Jesus jeğete Filipe, “Igametaga jakatağa liweenigi ina noiigi-nelegi?” ⁶ Pida eote Jesus niğida ligeği onidaağida me dineeteta Filipe, igaatağa Iniaağiniwa ja yowooğodi niğica aneote.

⁷ Odaa jeğee Filipe, “Onidaağida me inedianagatiniwace mokateciğinitibige, odaa domağa jopooğatibige caticedi miniwata taalia beexotedi me jinoojeteeğatigi paon”.

⁸ Odaa niğijo ane-diotibece, ane liboonağadi André, nioxoa Simão Pedro, meetalo Jesus, ⁹ “Ini lioneğa digoina idija ciinco nipaontedi noenataka oyatita ‘cevaada’, idiaağidiwa itiwataale noğojedawaanağa. Pida onateciğidiwa ağabotema niğina noiigi-nelegi”.

¹⁰ Odaa jeđetediogi Jesus niđidi anodiotibece, “Enitiogi iditawece niđidi noiigi-nelegi monicoteloco nadegocawaanigi”. Eliodi nadegocawaanigiteloco anei. Odaa ijotawece ja nicotiniwace. Onicoa ciinco miili ćoneleegiwadi minitađa niđijo lapo (we iwaalepodi inaa nigaanigipawaanigi). ¹¹ Igaanađa iditawece nicotiniwace, odaa Jesus ja dibate niđijo ciinco paontedi, odaa ja diniotagodetedibigimece Aneotedođoji. Nađa ninoketedini niđijo paontedi, odaa ja yajigotediogi niđijo anodiotibece moneditiniwace iditawece niđijo oko ane nicotiniwace. Odaa idaağigote niđijo itiwataale nođojedawaanađa. Odaa neđepaa lica me niodađa niđijo oko. ¹² Igaanađa nitiminađa, odaa jeđetediogi Jesus niđijo anodiotibece, “Atecođoteeni inoa liwailidi ane iđotetedice adağaniadi”. ¹³ Odaa jođoyatecođote niđijo liwailidi paontedi ane iđotetedice lapinaga niđijo noiigi-nelegi. Odaa niđijo liwailidawaanađa anonioda niđijo anodiotibece Jesus noleenađadi dooze etacanitedi nelecoli.

¹⁴ Niğijo oko anonadi niğijo godoxiceğedi libinienigi aneote Jesus, modi, “Odaa ağalee jawienatakanaga niğiniaağiniwa, Niğicoa ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, ane niğetedicogi Aneotedoğoji digoina iğo”. ¹⁵ Igaanağa yowooğodi Jesus mewi

modoletibige moyadeegi me domoğowo me inionigi-eliodi, odaa ja dinoğatedice, joğopitacedibigimece niğijo lojotaşadi, pida onanıgijoatece.

Jesus ewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi

(*Mateus 14.22-33; Marcos 6.45-52*)

¹⁶ Igaanağa dawike, niğijo anodiotibece Jesus ja dinikatiniwace neğepaa miditaşa weiigi. ¹⁷ Odaa joğowaxoditinigi niwatece, jiğigotibeci diğetitacicoace manitaşa nigotaşa Cafarnaum. Ja leegitece şocidi, ijaa Jesus anıgicoa micotediogi. ¹⁸ Odaa joğodakapetege ica niwocotaşa, jeğeote ebekadi nelecoli. ¹⁹ Ejinaşa domaşa seis leegoa me nolaakanşa, odaa joğonaditege Jesus. Ewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi. Niğipegit nağajo niwatece, odaa jeğepaanaşa doitibigwaji, leeğodi aşoyowooğodi me Jesus. ²⁰ Neğepaağeediogi, “Jeğemegee. Jinağadoiitiwaji!” ²¹ Odaa ja nixomağatice laadi, joğoyexağatedi catinedi liwatece. Odaa aşica daşa leegi nağajo niwatece jiğicoticogi daato anoyemaa me diiticogi.

Ica noiigi-nelegi odoletibige Jesus

²² Naşa nigoi niğijo oko ane nenyağatiniwace daato weiigi, niğidi noiigi oyowoogodi mokajotece nağajo niwatece anidiaağı miditaşa. Codaa oyowoogodi me diğicoateda Jesus me waxoditedini mijotaşa niğijo anodiotibece, codaa aşicoa Jesus mijotaşa niğijo anodiotibece naşa noditice nağajo niwatece. ²³ Pida icoa eletidi niwateceli anokaşa, ane icoğoticogi nigotaşa Tiberíades. Niğidiwa niwateceli joğodipegi niğijo anei niğijo laponelegi moyeligo paontedi ane yediatetece Goniotagodi Jesus, naşa igodi me diniotagodete Aneotedoğoji. ²⁴ Igaanoğonadi me diğicoateda Jesus ijağıjo anodiotibece niğijo aneiticooace, odaa niğijo lapo-nelegi joğowaxoditinigilo niğijoa niwateceli, odaa jiğigotibeci nigotaşa Cafarnaum odoletibige Jesus.

Jesus diığaxınağatetece ica niğiniaağınıwa ica paon aneo oko me newığa

²⁵ Odaa niğijo lapo-nelegi joğoyakadi Jesus daato weiigi. Odaa joğoige, moditalo, “Goniğaxinoğodi. Igaatigi ica nağanooticogi ina?” ²⁶ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğida makaamitiwaji aqoleetibigiji leeğodi manati niğijoa şodoxiceğetedi ane jaote (oditaşa jeğemaanitiwaji madinakatoni ane idimonya Aneotedoğoji). Pida niğida makaamitiwaji oleetibigijitiwaji leeğodi melici niğijoa paontedi ane jediatagadicitiwaji, odaa ja qaditiminitiwaji. ²⁷ Jinığinoka adineloati mabaa makati şaweenigi anepaşa ma. Pida adinoniciwağatitiwaji makati şaweenigi anepaşa daşa dinelio, aneo qadewığa miniwataşa Aneotedoğoji ane dağadiaağica liniego. Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, jeğemaga jajigotagawatiwaji niğida niweenigi, igaataşa Eiodi, Aneotedoğoji, ja ikee me najigotediwa inağatetigi.”

²⁸ Odaa joğoige Jesus, moditalo, “Amiini ica ane leeditibige me jaoşa ica ane yemaa Aneotedoğoji?” ²⁹ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Niğica nibakedi ane leeditibige mawii, ane yemaa Aneotedoğoji, yemaa niğina me iwaşatitiwaji niğiniwa Aneotedoğoji ane nimonyatedağawa”. ³⁰ Odaa moditalo, “Amiida ica şodoxiceğedi libinienigi anawii, odaa jeğejiwagaşa niğinoşa şadotasa? Amiida ica anawii me jinataşa? ³¹ Jotigide şodaamipi me idei midi nipoçigi ane yadilo, oyeligo niğijo paon ane icoğotibigimece ditibigimedi anodita ‘maná’. Igaataşa mee Aneotedoğoji lotaşa, ‘Ja yajigotediogi loiigi paon ane icoğotibigimece ditibigimedi analee oyeligo’”.

³² Odaa jeğeetediogi Jesus, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Anıgijaa Moisés ane yajigo paon ane icoğotibigimece ditibigimedi moyeligo jotigide şodaamipi. Pida Eiodi baanişniaa yajigo paon anewi me icoğotibigimece ditibigimedi. ³³ Igaataşa paon ane yajigo Aneotedoğoji niğiniaağınıwa niğiniwa ane dinikatedini icoğotedibigimece ditibigimedi, aneote lewişa oko digoina iigo”. ³⁴ Odaa joğodipokotalo, moditalo, “Goniotagodi. Enice şodedianeğegitece inoatawece nokododi niğica paon anenita”.

³⁵ Odaa jegeetediogi Jesus, “Jeğemeğee paon aneo lewişa oko. Odaa niğina anenagi meetaşa ja micataşa daaditaşadiaa nigungile. Codaan ane idadiwaşadi ja micataşa daaditaşadiaa yeloadi ecibi. ³⁶ Odaa jeğejitaşawatiwaji me daşadadiwaşatı, idaaşida naga domagadati. ³⁷ Inatawece niğina oko ane najigotediwa Eiodi, enagitibeci meetaşa. Niğina anenagitibeci meetaşa, ajiticoiticoace. ³⁸ Igaataşa aidinikati me jicogotibigimece ditibigimedi daşa janagi jao inokina niğica ane emaşa jemaa, pida idinikati me janagi jao ane yemaa Aneotedoşoji, leeşodi jişinia a idimonya. ³⁹ Codaan jişidaa yemaa Eiodi, ane idimonya. Yemaa me diğicata ane jiniaditema inatawece niğina ane najigotediwa. Pida yemaa me jewikatiditace iditawewece nigungota owidijegi noko. ⁴⁰ Joanişidaa ane yemaa, Nişioja ane idimonya. Yemaatedibige minatawece niğina anonadi Lionigi Aneotedoşoji, odaa oyivaşadi, modibatege lewişa miniwataşa ane daşadriaşica liniogo, codaan me jaotace me newişa nigungota owidijegi noko”.

⁴¹ Odaa icoa judeutedi ja notaşanaşateloco odakapetege Jesus leeşodi nişijo meeşidiogi, “Ee paon ane icoğotibigimece ditibigimedi”. ⁴² Odaa modi, “Idoa anığidaşidoa ijoa Jesus, lionigi José? Godowooşotagipi nişijo eliododipi. Igaamee ina me yakadi mee me icoğotibigimece ditibigimedi?”

⁴³ Igaanaşa ninişodi Jesus, meetediogi, “Jaşabo motaşanitibecetiwaji. ⁴⁴ Inoka yakadi menagi meetaşa, niğina Eiodi ane nadeeģitediwa. Eiodi ane idimonyatedinigi niğina iigo. Odaa niğina anenagi meetaşa jewikatiditace nigungota owidijegi noko. ⁴⁵ Nişijo jotigide nişijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoşoji, oiditini, ‘Aneotedoşoji iışaxi inatawece oko’. Inatawece niğina anowajipatalo Eiodi liişaxinaşaneğeco, joaniginaşenagitibeci meetaşa. ⁴⁶ Aşeji daantişica ane nadi Eiodi. Pida emoka Ee ane jicogotibigimece miniwataşa Aneotedoşoji, başa jinadi Eiodi.

⁴⁷ Jemaa mejitaşawatiwaji niğina anewi. Niğina ane idadiwaşadi idiokaanaga limedi me yewişa miniwataşa Aneotedoşoji. ⁴⁸ Jeğemeğee paon aneo oko lewişa ane daşadriaşica liniogo. ⁴⁹ Jotigide şadaamipi oyeligo maná midi nipopdigi ane yadilo. Pida bişidokee me nigo. ⁵⁰ Pida niğina ane yeligo paon ane icoğotibigimece ditibigimedi baadaşadiaa yeleo. ⁵¹ Ee jeğemeğee paon ane icoğotibigimece ditibigimedi aneo oko lewişa ane daşadriaşica liniogo. Niğica ane yeligo nişidi paon, odaa idiokaanaga limedi me yewişa miniwataşa Aneotedoşoji. Nişidi paon ane jajigo, yolaadi, jaotibige okotigi niğina iigo moyakadi lewişa.”

⁵² Odaa nişijo judeutedi ja dinotigimadetiwage, modi, “Igamodaşee idoa şoneleegiwa ina mee me yakadi me najigotedoşowa lolaadi me jelicaga?”

⁵³ Odaa jegeetediogi Jesus, “Ejitaşawatiwaji niğina anewi. Nige deşelicitiwaji lolaadi Şoneleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, ane Ee, codaan nige daşacipetalo yawodi, nişida makaamitiwaji aşica şadewişa ane daşadriaşica liniogo miniwataşa Aneotedoşoji. ⁵⁴ Pida niğina ane yeligo yolaadi, codaan me wacipetalo yawodi, bişidiokaanaga limedi me yewişa. Codaan jewikatidi nigungota owidijegi noko. ⁵⁵ Igaataşa yolaadi başa paon anewi me yaşadi me şodigicile, codaan yawodi şodacipaşadi anewi me yaşadi me şodeloadi ecibi. ⁵⁶ Niğina ane yeligo yolaadi, codaan ane wacipetaloyawodi, idiokaanaga limedi mini meetaşa, codaan ite Ee minitaşa. ⁵⁷ Eiodi anida nimaweneğegi meote me yewişa okanicodaşica oko, joaniginia a ne idimonya. Odaa jişiniaşaga leeşodi me idewişa. Odaa idaşee niğina ane yeligo yolaadi, codaan me wacipetaloyawodi, idiokaanaga limedi me yewişa miniwataşa Aneotedoşoji, Ee leeşodi. ⁵⁸ Joanişidia paon ane dinikatini icoğotibigimece ditibigimedi. Aliciagi nişijo paon anoyeligo jotigide şadaamipi, igaataşa aşaleşica me newişa. Pida niğina ane yeligo paon ane Ee bişidiokaanaga limedi me yewişa”. ⁵⁹ Jesus eetetece nişinoşa notaşa nişijo me diişaxinaşa manitaşa liiakanaşaxi judeutedi digoida nigotaşa Cafarnaum.

Notşa aneo lewişa oko

⁶⁰ Eliodi niğijo oko anodiotece noğowajipatalo niğijoa lotaşa, modi, “Niğinoa lotaşa galadi, dakaketibige me jibağatege. Amiijo ane yakadi me dibatege inoa lotaşa?”
⁶¹ Ağica ane yelögöditalo Jesus, pida ja yowoğodi niğidi noiigi anodiotece moy-alomeğe, dinotigimadetiwage leeğodi niğijoa lotaşa. Joaniğidaa leeğodi me nigetediniwace, meetediogi, “Manigiccaa jao mileenitomi leeğodi ijoa yotaşa? ⁶² Amiida ica şadowoogotiwaji dağadati Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimed, nige jopitibigimece ditibigimed anejo maleedaga icatibige dağa janagi digoina iiego?
⁶³ Liwigo Aneotedoğoji jeğepaağeo oko me yewiğä. Niğida ağica oko anida nimaweneğegi meo. Pida yotaşa, loniciwağawa Liwigo Aneotedoğoji meo oko me yewiğä.
⁶⁴ Odaa idi niğina akaamitiwaji agetidadiwağadi me idimonya Aneotedoğoji”. Meetediogi Jesus niğida ligegi leeğodi niğijo maleekoka eniditediogi niğijo analee odiotibece, akaa yowoğodi ane doğoyiwağaditeda, codaa akaa yowoğodi niğijo ane yajigo modibatalo niğijo nelögödodi. ⁶⁵ Eşidaa diitigi Jesus me notağaneğetediniwace, meetediogi, “Joaniğidaa mejitağawatiwaji niğina oko idoka yakadi menagi meetaşa, nigeote Eiodi me yakadi menagi”.

⁶⁶ Niğidiaağidi eliodi niğijo oko anodiotece Jesus ja dinoğaticoace, odaa aqaleeğodinadeegitege. ⁶⁷ Odaa Jesus jağaga nigetediniwace niğijo dooze anodiotibece, meetediogi, “Akaamitiwaji ağaşa emaani mopili?”

⁶⁸ Naga niniğodi Simão Pedro, meetalo, “Goniotagodi. Amaleeğagijo ica ane jiğata? Igaataşa niğinoa şadotaga onikeetögowa anodaägee me jakataşa şodewiğä ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji. ⁶⁹ Ejıwağatakanaşa codaa jowooğotaga nagakamağakaami ane niğine Aneotedoğoji mawii şodewiğä. Akaami Lionigi Aneotedoğoji ewikegi”.

⁷⁰ Odaa ja niniğodi Jesus, meetediogi, “Ja şadixipeniticiwaji akaami dooze. Pida oniniteci niğina akaamitiwaji, niğini diaabo”. ⁷¹ Niğina meote niğida ligegi, eeteta Judas niğijo lionigi Simão Iscariotes. Leeğodi Judas, idaağida mida aneetege niğijo dooze anodiotibece, pida jiğijaa yajigo Jesus modibatalo niğijo nelögödodipi.

7

Nioxoadipi Jesus oyajoi

¹ Niğidiaağidi Jesus igotedeloco nipodigi Galiléia. Ağidiaağite nipodigi Judéia, leeğodi niğijoa lacilodi judeutedi digoida Judéia odoletibige moyeloadi. ² Jiğipegiteloco lalokegi judeutedi, anodita “Lalokegi nopecetiidi”. ³ Odaa niğijo nioxoadipi Jesus moditalo, “Anotitice Galiléia, emii Judéia amaleeğaga onadi niğina anodiotibigağadici niğinoa şodoxiceğetedi anawiite. ⁴ Igaataşa niğina ane yemaa me yelogo, ayağaditini niğina loenatagi. Genaşa awiite niğinoa ane libinienaga, odaa ele mikeenitiogi inatawece oko”.
⁵ Pida oteğexaağaga niğidi nioxoadipi aqoyiwağadi.

⁶ Odaa jeğetediogi Jesus, “Anığicota limedi me jikee ane Ee. Pida akaamitiwaji boğokanicodaağaca lakata noko yakadi memii. ⁷ Niğina okotigi digoina iiego ağica leeğodi doğoyelatağadomitiwaji, pida Ee boğoyelatomu. Igaataşa jikeetiogi niğinoa loenataka ane beyagi. ⁸ Emiitiwaji miditaşa nalokegi. Ee bağalededeğejigo igaataşa anığicota limedi me idinikee ane Ee”. ⁹ Joaniğidaa ligegitediogi, odaa jiğidiaağitedice Galiléia.

Jesus igo miditaşa nalokegi

¹⁰ Igaanaşa leecawaanigi migotibeci niğijo nioxoadipi miditaşa nalokegi, odaa Jesus jağaga igo. Pida dinağaditedini migo, ağica ane yowoğodi. ¹¹ Icoa lacilodi judeutedi joğodoletibige Jesus miditaşa nalokegi. Modi, “Igamige diğetedigi?” ¹² Ica lapo-nelegi miditaşa niğijo nalokegi, eliodi oko oxatiniwace niğina me notağanaşa oyalağatalo Jesus. Idi oko anodi, “Niğijoa şoneleegiwa doane mele”. Odaa idiaağeledi modi,

“Amitigica ica mele, mina ninaalediniwace oko”. ¹³ Pida aqica ane yalaqatalo me lodeo oko-nelegi, leegodi odoitiogi niqidiwa lacilodi judeutedi.

¹⁴ Igaanaşa ixomaqatedijo liwigotigi niqijo nokododi me naloogo, odaa jaqaga icotedio Jesus, ja dakatediwece Aneotedoqoji ligeladi, odaa ja niqaxitediniwace oko. ¹⁵ Niqijo lacilodi judeutedi eliodi moyopo, modi, “Igaamee ina me yowooqodi inoatawece? Igaataşa niqinoa qoniqaxinoqododi aqica doqoiqaxi”.

¹⁶ Naşa niniqodi Jesus, meetediogi, “Niqinoa ane jiqaxinagatece aqemaşa yowooko, pida icoqotedibigimece miniwataşa Aneotedoqoji, ane idiiqe. ¹⁷ Nigica ane yemaa meo ane yemaa Aneotedoqoji, joaninqiaa yowooqodi migewi me icoqotedibigimece miniwataşa Aneotedoqoji niqinoa iiqaxinaganegeco, ogoa domige emaşa yowooko. ¹⁸ Niqina ane diiqaxinagatece epaa lowooko, niqini doletibige me dinikeenaqanege. Pida niqina ane doletibige meo me yeloqo Aneotedoqoji, niqini beqewi, codaan me ieqenaşa. ¹⁹ Moisés yajigotedaqawatiwaji liiqenatakanegeco Aneotedoqoji. Pida aqica niqina akaamitiwaji aneyiwaqadi liiqenatakanegeco. Igaataşa idioka limedi moleetibigetiwaji madeloati.”

²⁰ Noqoniniqodi niqidi oko-nelegi, moditalo, “Niqida makaami ejime dakatiwaqaji niwigo abeyaceqegi. Igaataşa aqica ane doletibige me qadeloati”. ²¹ Meetediogi Jesus, “Niqijo me jao godoxicęqedi libinienigi, odaa akaamitawecetiwaji jogopoo. ²² Digawini! Niqina me saabado akagititiwaji lolaadogo nigaanigawaanigi me ikeeni meledi ida aneetege Aneotedoqoji loiigi, leegodi lajoinaqanegegi Moisés. Codaan aniqijaaqijotace Moisés liiqenatakanegegi, pida jotigide qadaamipi maleedigicata Moisés naqakaagida me lakatigi. ²³ Akagititiwaji nigaanigawaanigi lolaadogo niqina me saabado, noko ane daqa domaşa yakadi mica qabakedi, me iwitece lajoinaqanegeco Moisés. Enice, igaamee ina me qadelatomi, leegodi me jicilatiditece niqijo goneleegiwa ijoatawece libeyaceqegi me saabado? ²⁴ Ikanitiwaji me qadiqoati oko leegodi anee mida moko, pida oleetibige ane ieqenaşa codaan anewi niqina mawini eledi oko anee.”

Nigica aniniwa Jesus

²⁵ Onica ica niqeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém, anodi, “Niqidoa jiqidaaşidoa niqicoa goneleegiwa anodoletibige moyeloadi. ²⁶ Pida digawini! Dotaqatedibece lodeo niqina noiigi, niqinoa godacilodi aqica mowote, aqica ligegi doqodakapetege. Migoy-woooqodi mewi niqidoa goneleegiwa niqidaaşidoa Icoa ane niiqe Aneotedoqoji meote godewiga? ²⁷ Pida Niqicoa ane niiqe Aneotedoqoji nigenagi, aqica ane yowooqodi niqica ane icoqotedicogi. Igaataşa başa jowooqotaşa ane icoqotedicogi niqidoa goneleegiwa. (Odaa niqidoa goneleegiwa ayakadi daantiqidaaşidoa Niqicoa ane niiqe Aneotedoqoji.)”

²⁸ Egidaaşee me diiqaxinaga Jesus catiwedi Aneotedoqoji ligeladi, ja yawice me dotaşa, mee, “Migewi madowooqotitiwaji, codaan migewi mowooqoti ane jicogoticogi? Ajanagi daqa jibake emaşa inaqatetigi. Niqijo ane idiiqe ewi. Pida niqida makaamitiwaji aqicoa mowooqoti. ²⁹ Pida Ee başa jowooqodi, igaataşa ida anejitege, codaan jeqepaa idimonya”.

³⁰ Odaa joqodoletibige moniwilo Jesus, leegodi niqijo lotaşa. Pida aqica ane dibatalo, leegodi aniqicota limedi me yeleo. ³¹ Eliodi oko niqijo lapo-nelegi joqoyiwaqadi. Odaa modi, “Ajawienatakanaga niqina nigenagi Niqicoa ane niiqe Aneotedoqoji meote godewiga, aqeote godoxicęqetedi ane naqaxatelogo niqinoa aneote niqidoa goneleegiwa.”

Oiige icoa iodagawadi moniwilo Jesus

³² Onatecijijo niqijo fariseutedi owajipata ligegi niqijo lapo-nelegi moyalaqatalo Jesus, pida oxatiniwace. Joanqidaa leegodi niqijo fariseutedi ijaqijijo niqijo anoiqe sacerdotitedi moiqe niodaqawadi me domogodibatalo Jesus. ³³ Odaa jeqeedetediogi Jesus niqijo oko, “Aleegi minaagejo makaamitaqatiwaji. Nigidiaaşidi jopiticogi miniwataşa

Niçijoa ane idiiqetedinicogi digoina iigo. ³⁴ Icota moleetibigijitiwaji, pida apinitibijji ağadakati, igaatağa ağakati degemiitiwaji ane jiiticogi”.

³⁵ Odaa modi niçijo lacilodi judeutedi, “Igamige diitedicogi ina nige daqadiaaqcoa me jakataga? Domige igo miditaga godoiigi judeutedi ane idei midiwataga nigtadi noiigi greego? Ogoa, mige igo me niçaxitediniwace idi ane daşa godoiigi?

³⁶ Ajowooqotaga niçica ane diitigilo niçijoa lotaga niçijo neqeetedoqowa, ‘Oleetibigijitiwaji, pida ağaleeqee madakati, apinitibiji leeqodi ağakati degemiitiwaji ane jiiticogi’.”

Lacilotibige ninyogodi aneo godewiqa

³⁷ Niçijo owidijegi noko me naloogo, jijijaagijo niçica noko ane daqaxa me şoneqegi. Odaa niçijo noko dabiditedini Jesus, ja yawice me dotaşa, mee, “Nigica ane yeloadi ecibi, anagi meetaga, acipe! ³⁸ Mee Aneotedoqoji lotaganaganagaxi, ‘Laaleqena niçina oko ane idadiwaqadi liciagi niçina lacilotibige ninyogodi. Latoşegi ninyogodi aneo şodewiqa icoqotiwece laaleqena’”. ³⁹ Jesus eeteta Liwigo Aneotedoqoji modibatege niçina anoyiwagadi. Pida aniqica doğodibatege Liwigo Aneotedoqoji, igaatağa Aneotedoqoji anegeote Jesus me daqaxa me şoneqegi, leeqodi anaşa yeleo codaa anaşa yewigatace.

Dawalacetiwage oko

⁴⁰ Igaanaşa owajipatalo lotaga Jesus niçijo noiigi-nelegi, eliodi oko modi, “Dicewi niçidoa şoneleegiwa niçidaaqidoa niçicoa ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoqoji”. ⁴¹ Pida idi ica eledi oko anodi, “Jiçidaaqidoa Niçicoa ane niije Aneotedoqoji meote şodewiqa”. Pida ica eledi oko modi, “Niçicoa ane niije Aneotedoqoji aicoqotedicogi nipodigi Galiléia. ⁴² Igaataşa mee Aneotedoqoji lotaganaganagaxi, ‘Niçicoa ane niije Aneotedoqoji meote şodewiqa ida aneetetege licoşegi Davi, codaa idiaagaga lanikadi manitaşa nigotakawaana Belém, ane ligeladi Davi’”. ⁴³ Odaa niçijo noiigi-nelegi ja dawalacetiwage leeqodi Jesus. ⁴⁴ Odaa idi ica anodoletibige moniwilo, pida ağica ane dibatalo.

Lacilodi judeutedi aqeniwaqatakanaga

⁴⁵ Odaa niçijoa iodaşawadi anoiige ja dopiticogi minitaşa niçijo lapo fariseutedi ijaaqijo niçijo anoiige sacerdotitedi. Odaa jogonigetiniwace niçidiwa iodaşawadi, moditiogi, “Igaamee ina me diğicoateda manadeegitewaji?” ⁴⁶ Noşoigidi, moditiogi, “Aniqica daşa jinataşa ane dotaşa liciagi niçijoa şoneleegiwa me dotaşa”. ⁴⁷ Odaa niçijoa fariseutedi moditiogi niçijoa iodaşawadi, “Naşaşa etiqadinaalenitiwaji? ⁴⁸ Ağica aneyiwagadi niçijoa şoneleegiwa niçino a lacilodi judeutedi, oteşexaaqaga niçidiwa fariseutedi. ⁴⁹ Pida niçidi noiigi aqoyowoqodi şonajoinaqaneqeco ane najigotedoqowa Moisés, odaa Aneotedoqoji icota me iloikatidi”.

⁵⁰ Onijoteci fariseu ane liboonaqadi Nicodemus, niçijo ane igo dinotaşaneqetegi Jesus niçijo enoale, meetiogi, ⁵¹ “Gonajoinaqaneqeco anikatogodici daşa jiigenatakanaşa motacidetibigo okanicodaaqica şoneleegiwa nige doğodoejegi me jajipaşa, codaa nige daşa jowooqotaga ane loenatagi”. ⁵² Noşoniniqodi, modita, “Domige akaami eledi elatibige nipodigi Galiléia? Awiniteloco Aneotedoqoji lotaganaganagaxi, odaa joşowooqoti me diğica ane yelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko ane icoqoticogi nipodigi Galiléia.” ⁵³ Odaa niçidiaqidi ijotawece niçijo oko joşopiticogi niçino a ligelatedi.

8

¹ Odaa Jesus jiçigo minitaşa lojotaşadi anodita me “Lojotaşadi Oliveira”.

Aca iwaalo ane dogolagataka

² Igaanaşa eledi noko, naşa yapacaqatege nigoi, jiçigotace Jesus minitaşa ligeladi Aneotedoqoji. Ijotawece niçijo oko-nelegi odilapodetelogo. Naşa nicotedini, odaa ja niçaxitediniwace. ³ Niçijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés ijaaqijo

fariseutedi oyadeegitalo Jesus aca iwaalo, odaa joğowo me dabidite lodee niğidi noiigi-nelegi. Nağaca iwaalo odibateloco me doğolağataka. ⁴ Odaa moditalo Jesus, “Niiçaxinağanağa. Nağada iwaalo odibateloco me doğolağataka. ⁵ Odaa ȝonajoinağaneğeco, Moisés ane iditedini, oniigetogowa me inigidaağatice jatiığata wetığa nağana iwaalo ane doğolağataka me jeloatağa. Pida bağakaami, amağaga ida ica anakati me leeditibige me eniğata?” ⁶ Moditalo Jesus niğinoa lotaşa onidaağida modineetalo, domogodoletibige ane leeğodi modakapetege. Pida aniniğodi. Naga dakagitedini, odaa ja iditedinigi iiğο datikate nibedona.

⁷ Odopitibigelogo moige Jesus. Odaa ja dabiditedini, odaa jeğeetediogi, “Nigica niğina akaamitiwaji ane diğica meo anigetigida loenatagi ane beyagi, jiğiniaa leeditibige modoejegi me yokoleteloco wetığa nağada iwaalo”. ⁸ Nağa dakagitacedini, odaa ja iditacedinigi iiğο. ⁹ Igaanaşa owajipatalo niğijo Jesus lotaşa, odaa ijotawece opitibeci oninitecibeci dinilotice, leeğodi odeemitetece mağaga inoa libeyaceğeco. Odoejedipi niğijo laxokodipi lacilodi me noditicoaci. Odaa yeyağatedice iniokaanığınıwateda Jesus ajaağajo iwaalo ane dabidite lodee niğijo noiigi-nelegi. ¹⁰ Igaanaşa dabiditedini Jesus, odaa ja nadi nağajo iwaalo mokanağadatece. Odaa jeğeeteta, “Igaataşa ijo anodakapetağagi, anetiğadatameğenitice? Ağica ane nenyagati ijo anodi me leeditibige metiğadiloikatit?” ¹¹ Nağa niniğodi meetalo, “Ağica ane nenyagati, Iniwa-aagodi”. Odaa jeğeeteta Jesus, “Ee ağakaami ilaagete. Emii opili, pida jınağaleegawii ȝadoenatagi ane beyagi”.

Jesus nilokokena inatawece oko

¹² Odaa Jesus jeğeetacediogi, “Niğida mee Ee iciagi macataşa nağana lokokena ane naloteloco inatawece oko digoina iiğο. Niğina oko ane niotici ani nilokokena aneo me yewiğea oko, aliciagi niğina oko anigotigi nexocaşa”.

¹³ Odaa moditalo niğijo fariseutedi, “Akamaşa ȝadalaki anakaami. Joanığidaa leeğodi ȝadotaga ağica niwaló.” ¹⁴ Nağa niniğodi Jesus, meetediogi, “Idaağida nige emeğejitece ane Ee, pida yotaga başa diniwaloe, ejitece anewi. Igaataşa jowooğodi ane jicögoticogi codaaj jowoogodi ane jopiticogi. Pida niğida makaamitiwaji ağıwoogoti ane jicögoticogi, oteğexaağaga niğica ane jopiticogi ağıwoogoti. ¹⁵ Niğida makaamitiwaji ȝadiğooti oko inokina anee mini me yeləğο, ane latakigi, pida Ee aidığoadita oko. ¹⁶ Anaşa jiwi oko natigide, pida nige jiwi anodaägeeta jao niğina ane iğenaşa, codaanewi. Igaataşa ağoka eetece me jiwi oko anee. Pida Eiodi ane idimonya iniwa meetaşa. ¹⁷ Maditaşa notaşanağaxi ane iwotelogo ȝonajoinağaneğeco diniditeloco niğina iniwataale oko me niwoditiwage, odaa niğina ane ligegi ewi, leeğodi niwoditiwage. ¹⁸ Ee ejitece ane Ee, codaaj Eiodi ane idimonya eledi eetetece anodaägeji”.

¹⁹ Odaa joğoige, moditalo, “Igame diğetedigi icoa ȝadiodi?” Naga igidi Jesus, meetediogi, “Niğida makaamitiwaji ağıadowoogoti, oteğexaağaga icoateda mowoogoti Eiodi. Dağadowoogotitiwaji, dağanagawini aağaga owoogoti Eiodi”.

²⁰ Meetetece Jesus niğinoa lotaşa niğijo me diiğaxinağaga catiwedi Aneotedoğoji liğeladi, ipegitetege aca niwokodağaxi anoyate niğinoa dinyeelo anoyajigotalo Aneotedoğoji. Ağica ane dibatalo Jesus me niwilo, igaataşa anigicota limedi me yeleo.

Odigikatece aniniwa Jesus

²¹ Odaa jeğeetacediogi Jesus, “Niğida me Ee icota me jopi. Domoğoleetibigijitiwaji. Pida niğida makaamitiwaji idokeeta me ȝademağawadi ȝabeyaceğeco. Ağakatitiwaji değemii ane jopiticogi”. ²² Odaa niğijo lacilodi judeutedi dinotaşaneğetiwage, modi, “Meetedoğowa me dağa jakataşa minığa ica anopitedicogi. Migigo dineloadi?”

²³ Odaa jeğeetediogi Jesus, “Akaami niğeladimigipitedigitwaji digoina iiğο. Pida Ee başa iğeladi digoida ditibigimedi. Akaami niğeladimigipitedigitwaji niğina iiğο, pida Ee baadaga iğeladi. ²⁴ Joanığidaa leeğodi mejitağawatiwaji malee ȝademağawadi

gabeyaceğeco. Nige dağa iwağatitatiwaji ane Ee, odaa nige gadelewitiwaji gademəgawadi gabeyaceğeco”.

²⁵ Odaa joğeige, moditalo, “Ida makaami amakaami?” Odaa jegeetediogi Jesus, “Niğijo maleeka idinojogotini me jiba neğejitağawatiwaji ane Ee. ²⁶ Owidi inoa anejitece me jakapetağagitiwaji, codaan akaami ilaagetedipi. Pida jajipatalo lotaşa Niğijo aane idimonya, codaan jiğinokinoateda mejitiogi niğina oko digoina iigo. Igaataşa Niğijo aane idimonya, ewi”.

²⁷ Ağoyowooğodi Jesus me yalağate Aneotedoğoji, ane Eliodi. ²⁸ Joaniğidaa leeğodi meetediogi Jesus, “Nigotoniteditiwaji meloati Goneleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, odaa joğowoğotitiwaji ane Ee. Icota mowooğotitiwaji me diğica ane jao ane emaga inağatetigi. Pida ejitağawa inokinoateda ane idiiğaxitetece Eiodi. ²⁹ Niğijo aane idimonya etiniwa meetaşa. Ağica daşa idika doğoka eetece, igaataşa idioka limedi me jao ane yemaa”. ³⁰ Niğijo neğee Jesus niğino aane lotaşa, eliodi oko joğoyiwağadi mewi me Aneotedoğoji ane nimonya.

Ica niotagi iniaa ica ane daşa niotagi

³¹ Odaa jegeetediogi Jesus niğijo aane judeutedi anoyiwağadi, “Nigidioka limeditatiwaji me iwağati yotasa, odaa jağakaami niğina anewi moniotici. ³² Odaa joğowoğotitiwaji anewi, codaan niğida anewi ağadikaniticetiwaji”. ³³ Odaa joğoniniğodi, moditalo, “Niğida moko ida anejinağatege licoğegi Abraão. Anığica daşa etiğodiotage. Igame leeğodi ina menitögowa metiğodikatice? Igaataşa ağoko niwilogojegipi.”

³⁴ Odaa jegeetediogi Jesus, “Ewi mejitağawatiwaji, niğina anidioka limedi meo ane beyagi, joaniğinia liotagi nibeyacaşa. ³⁵ Niğina niotagi ağidioka limedi me yakadi midiaağitigi ligeladi niotagodi. Pida niğina nionigi bigidioka limedi me itiogi loiigiwepodi. ³⁶ Nige Aneotedoğoji Lionigi ağadowilecenitetematiwaji gabeyaceğeco me ağadikanitedice, odaa beğewi madinikaniticoace. ³⁷ Jowoogoditiwaji mida anenitege licoğegi Abraão, pida oleetibigetiwaji madeloati, leeğodi ağabaategetiwaji iğaxinağaneğeco. ³⁸ Ejitece niğino aane nikeetediwa Eiodi. Odaa akaamitiwaji jağaga iwitece niğina anağaga iğaxitağadici ağdiodi”.

³⁹ Odaa joğoigidi, moditalo, “Ewi me godiodi Abraão”. Odaa jegeetediogi Jesus, “Dağakaami lionigipitetiwaji Abraão, dağanagawini awii liciagi niğijo loenataka. ⁴⁰ Pida jegejitağawatiwaji anewi, yajipakegitalo Aneotedoğoji. Pida eğidaağenitiwaji moleetibige madeloati. Abraão ağica değeo liciagi. ⁴¹ Niğida makaamitiwaji bağawii liciagi niğijo ağdiodi”. Noğoniniğodi, moditalo, “Iniwa oniniwatece Godiodi, ane Aneotedoğoji. Mina oko lionigipi, anewi me lionigipi.”

⁴² Odaa jegeetediogi Jesus, “Digawinitiwaji, değewi me Gadiodi Aneotedoğoji, dağanagawini ademaani, igaataşa Ee Lionigi, codaan jiğidaa jicoğoticogi miniwataşa. Aneğeməğə yonicisiwaşa me janagi, pida jiğinia idiiğe. ⁴³ Ağowoğotitetiwaji ane diitigi niğino aane lotaşa, leeğodi ağemaani mabaatege iğaxinağaneğeco. ⁴⁴ Akaamti lionigipitetiwaji diaabo, codaan inoka emaani mawii niğica ane yemaa. Niğijo maleeka igo niğina iigo, nağakaa ağonematagodi. Ağica aneetege niğica anewi, igaataşa minitaşa ağica anewi. Niğina me diwitaka, eo niğica anepaa lakanligi, igaataşa awitakegi. Codaan eliodi inoatawece niwitakeco. ⁴⁵ Ağıwağatitiwaji niğino aanejitedağawa, igaataşa ejitece niğina anewi. ⁴⁶ Ağica niğina akaamitiwaji ane yakadi me nikeetiwa mida ibeyaceğegi. Nigejitece anewi, igame leeğodi me daşa iwağatitedatiwaji yotasa? ⁴⁷ Niğina ane nebi Aneotedoğoji, watacotece Aneotedoğoji lotaşa. Odaa niğida makaamitiwaji ağatacolitece Aneotedoğoji lotaşa, igaataşa ağica ane enitegetetiwaji”.

Anığicatibige diğica Abraão niğiniwa Jesus

⁴⁸ Odaa niğijo lacilodi judeutedi moditalo Jesus, “Ja jowoogotaşa mewi niğijo anejinağata, makaami elatibige noiigi samaritaano, codaan niğida makaami ejime

dakatiwağaji niwigo abeyaceğegi”. ⁴⁹ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Ağica niwigo abeyaceğegi meetağa. Pida jogetetalo Eiodi, pida akaamitiwaji baadağa eemiteetibigiji, leeğodi otağanitibigiji. ⁵⁰ Aidinabaketibece daga emaga joletibige me idelogo. Pida ini anepaşa doletibige me dogetetiwa, coda me ikee anewi. ⁵¹ Ewi mejitagawatiwaji, niçina aneyiwağadi yotaga, ağalee yeleo”.

⁵² Odaa moditalo niğijo judeutedi, “Niçina natigide ağalee jawienatakanaşa me dakatiwağaji niwigo abeyaceğegi. Abraão akaa yeleo, niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko eledi akaa nigo. Pida akaami meni niçina aneyiwağadi şadotaşa me dağadiaa yeleo. ⁵³ Domige dağaxa makaami şoneğegi, agodaşa şadiciagi şodiodi Abraão anakaa yeleo? Ereditace domige anağaxaateloco niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko baanaşa akaa nigo? Meni manağaxaateloco, pida awitaka!”

⁵⁴ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Değemaga jao me idelogo, ağica jao. Pida Eiodi doğetetediwa. Odaa akaamitiwaji meni me Ganoenogodi. ⁵⁵ Pida ağica doğowooğotitewi. Pida Ee başa jowooğodi. Değejitağawatiwaji me diğicoateda me jowooğodi, odaa jegee awitakegi, digo anenitiwaji mawitaka. Pida jowooğodi Eiodi, coda mejiwağadi lotaga. ⁵⁶ Jotigide şanelokoditiwaji Abraão ninitibece naşa yowooğodi micota noko me janagi niçina iişo. Naşa yowooğodi niğijo noko, odaa ja ninitibece”.

⁵⁷ Pida moditalo, “Niçida makaami aniğicoa oteğexaaşaşa meya-taalıa şanicaaşape. Igamodaägee ica makati manati Abraão?” ⁵⁸ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Ejitağawatiwaji anewi. Aniğicatibige Abraão degenitini, naşa Ee, coda idioka limedi me Ee”. ⁵⁹ Odaa niğijo judeutedi jogodibatalo wetiadi me domaga oyokoletelogo, pida Jesus ja dinağaditedi. Igotedigi liwigotigi niğijo noiigi-nelegi ane dilapode, odaa ja noditedice Aneotedoğoji ligeladi.

9

Jesus icilatidi ica şolaşa

¹ Ica noko ewalightedibece Jesus, odaa ja nadi ica şoneleegiwa ane lanikoa me şolaşa. ² Odaa joçoige Jesus niğijo anodiotibece, moditalo, “Goniişaxinoğodi. Igaamee ini şoneleegiwa me lanikoa me şolaşa? Mige leeğodi epaa libeyaceğeco, oğoa domige libeyaceğeco eliododipi?” ³ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Aleeğodi libeyaceğeco, oteğexaaşaşa libeyaceğeco eliododipi me şolaşa. Pida şolaşa eotibige me yakadi Aneotedoğoji me ikee mida nimaweneğegitetece niçini şoneleegiwa. ⁴ Leeditibige me jao libakedi Niğijo ane idimonya, malee noko. Igaataşa nigenoale ağaleegica ane yakadi me diba. ⁵ Coda maleeşinaağejotice digoina iişo, Ee ane jajigota nilokokena inatawece oko”.

⁶ Igaanaşa nigotedini Jesus meote niğijo lotaga, odaa ja yawaletedinigi iişo, jegeote napaloakawaanigi yatite lawale. Naşa dibate niğijo napaloakawaanigi, odaa ja yocelate ligecooğe niğijo şoneleegiwa şolaşa. ⁷ Odaa jegeeteta niğijo şolaşa, “Emii, anapiladiti manitaşa ninyoğotaşaxi niwilana ane liboonağadi Siloé”. (“Siloé” amina anejinağata “Niğijo anoniğe”). Odaa niğijo şolaşa jişigo, anapiladiti. Noşopiticogi ligeladi, ja yetatibece.

⁸ Ijo lipeçağawadi niğijo şolaşa, coda niğijo aneliidotibece monadi me dipokotibece, modi, “Anığiniaağını ijo şolaşa ane nicoti, dipokotibece?” ⁹ Odaa onica anodi, “Joanığiniaağını”. Pida ica eledi modi, “Anığiniaağını, latopiwa”. Pida ijaaşijo niğijo şoneleegiwa mee, “Jeğemeğee niğijo şolaşa, pida ja idici”. ¹⁰ Odaa joçoige, modita, “Ame nimaweneğegi aneo matenitibece?” ¹¹ Naşa niniğodi, meetiogi, “Niğijo şoneleegiwa ane liboonağadi Jesus oneote yatecoğotee onateciğini napaloşa, odaa ja yocelate igecooğe, odaa jegeetediwa, ‘Emii manitaşa niwilana liboonağadi Siloé, anapiladiti’.

Odaa jegejigo, naşa inapiladiti, odaa ja jatetibece". ¹² Odaa joçoigetace, modita, "Igame digetedigi icoa şoneleegiwa?" Naşa ninişodi, meetiogi, "Ajowooşodi analee digetedigi".

Icoa fariseutedi onigetice nişijo şoneleegiwa anijo me şolaşa

¹³ Odaa joçooyadeegi nişijo şoneleegiwa ane gela me icí me şolaşa midiwataşa fariseutedi. ¹⁴⁻¹⁵ Odaa joçoigetece nişica ane nimaweneşegi me yatetibece. Naşa ninişodi, meetiogi, "Yocelate napaloşa igeçooğe. Naşa inapiladiti, odaa ja jatetibece". Nişijo noko saabado Jesus meote lategocawaanigi napaloşa, naşa yateneşetedibece nişijo şoneleegiwa.

¹⁶ Ijo onateciğijo fariseutedi anodi, "Nişijoa şoneleegiwa aneote nişida loenatagi aicoşotedigi miniwataşa Aneotedoşoji, igaataşa dibatedigi saabado". Odaa ica eledi modi, "Nişijoa şoneleegiwa daşa agopeloagi doğowidi libeyaceğeco daşanagawini ayakadi degeote nişino şodoxiceşetedi." Odaa ja dawalace nişijo lapo fariseutedi, leegodi Jesus.

¹⁷ Odaa joçoigetace nişijo şoneleegiwa, modita, "Amiida anakatitece ijo aaneote matenitibece?" Naşa ninişodi, meetiogi, "Jakadi minaaşina nişina ane yeloşoditedibece Aneotedoşoji lowooko".

¹⁸ Nişijoa lacilodi judeutedi oyakadi nişijo şoneleegiwa me daşa şolaşa nişijo jotigide, analee yatetibece natigide. Joanişidaa leegodi moniditiogi eliododipi. ¹⁹ Odaa nişidiwa lacilodi joçoige eliododipi, moditiogi, "Ini şadionigitiwaj? Meni me şolaşa maleekeni-tini. Odaa igamodaagee ica naşa yatetibece natigide?"

²⁰ Odaa modi nişijo eliododipi, "Godionigi, codaa jowoogotaşa me lanikoa me şolaşa.

²¹ Pida ajowooşotaga nişica ane nimaweneşegi naşa yatetibece nişina natigide, codaa ajowooşotaga anigijo ica aneo me yatetibece. Pida aşalee nigaanigi. Dige ageeti-waj. Iniaagini yakadi me yeloşodi". ²² Owote nişida ligegi nişijo eliododipi leegodi odoitiogi nişijoa lacilodi judeutedi. Igaataşa nişijoa lacilodi jişijo modinotaşaneşetigi me daşadıaa oikatio midiwa niiakanaşaxiidi okanicodaşığica oko anee Jesus me nişijaaşijo Nişicoa ane nişee Aneotedoşoji meote şodewiğ. ²³ Joanişidaa leegodi modi nişijo eliododipi, "Aşalee nigaanigi. Ageetiwaj".

²⁴ Odaa joşoniditace nişijo ane icí me şolaşa, modita, "Oleetibige moğeetetalo in-iokiniwateda Aneotedoşoji ane şadicilatiti. Igaataşa jowoogotaşa nişijoa şoneleegiwa ane şadicilatiti minaaşina anowidi libeyaceğeco". ²⁵ Naşa ninişodi, meetiogi, "Ajowooşodi migowidi libeyaceğeco. Baga jowoogodi me ee şolaşa nişijo jotigide, pida natigide ja jatetibece". ²⁶ Odaa joçoigetace, modita, "Amiini ica aaneote? Igamodaşigotedaşawa negeote matenitibece?" ²⁷ Naşa ninişodi, meetiogi, "Ja jelögöditaşawatiwaj, pida aşemaani madadiwaşati. Igamawii memaani majpaatace? Migakaami eleditetiwaj, emaani me iwitibece?"

²⁸ Odaa joşoniwotibige modita, "Akapaşa iwitece. Pida oko, başa jiwaşatece Moisés.

²⁹ Igaataşa jowoogotaşa Aneotedoşoji me yotaganeşetedibece Moisés. Pida nişijoa şoneleegiwa agopeloagi ajowooşotaga nişica ane icoşotedicogi".

³⁰ Naşa ninişodi nişijo şoneleegiwa, meetiogi, "Eliodi me şadopootiwaj! Aşowooşotitiwaj ane icoşotedigi, pida baaneşeote me jatetibece. ³¹ Jowoogotaşa Aneotedoşoji me daşa wajipatediogi nişina anidioka limedi mowo ane beyagi. Pida wajipate nişina anoiwenişide, codaa anowo ane yemaa. ³² Nişijo maleeka yoeteda Aneotedoşoji nişina iiş, aşica daşa jajipaşata doğodi ijoa yateneşetedibece oko ane lanikoa me şolaşa. ³³ Nişijoa şoneleegiwa ane idicilatidi daaditaşa lişexegiteda Aneotedoşoji, daşanagawini ayakadi degeote loenatagi". ³⁴ Odaa modita, "Nişijo maniitini naşakaa şadoleeni nişicoa şabeyaceğeco. Enige ja şadeedi me şodişaxineşegi?" Odaa joçooyamaşatijo, joşonogaticogi wetice liiakanaşaxi judeutedi.

Ica oko anetoinaşa catiwedi laaleğena

³⁵ Odaa Jesus ja wajipatedibece moiticoitice niğijo goneleegiwa ane icilatidi. Igaanağa dakapetetege, odaa ja ige, meeteta, “Ida makaami iwagati Aneotedoğoji Lionigi?”

³⁶ Naşa niniğodi, meetalo, “Iniotagodi. Igoatağa icoa Aneotedoğoji Lionigi anikeenitediwa amaleegaga ejiwagadi?” ³⁷ Odaa jegeete Jesus, “Jaganati. Jegemegee ane ęadotağaneğeni”. ³⁸ Naşa igidi, meetalo, “Iniotagodi, ęadadiwağati”. Odaa ja yamağatedini lokotidi lodee Jesus me doğetetaloo.

³⁹ Odaa jegeete Jesus, “Janagi niğina iigo me jiwi anejigota oko, me inoleketicoace ęoladi, odaa niğina anodi me yetetibigiji jeğetoinadi”. (Goladi niğina ane doğoyowooğodi ane yemaa Aneotedoğoji.)

⁴⁰ Niğijoa fariseutedi anidiaağı midoatağa Jesus owajipatalo niğijoa lotaşa. Odaa joğoige, moditalo, “Oko domigoko ęoladi?” ⁴¹ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Dağakaami ęoladi, dağanagawini ağakaami laagetedipitewi Aneotedoğoji. Pida menitiwaji matenitibece, codaan mowooğoti inoatawece. Odaa joanığidaa leeğodi makaami laagetedipitewi Aneotedoğoji leeğotedi ęabeyaceğeco”.

10

Lapo waxacocoli

¹ Egidaağee Jesus me dotaşa, odaa mee, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğina ane dakatiwece liotaanigi waxacocoli, ane daşa diotiwece epoagi, pida dağaxatio me dakatio, joanığiniae abejeweğegi, oliceğegi. ² Pida niğina ane diotiwece epoagi me dakatio, joanığiniae begewi me nowienoğodi waxacocoli. ³ Odaa niğina ane yowie epoagi yomoketege niğijo nowienoğodi waxacocoli me dakatio, codaan niğidiwa niwaxacocoli joğoyowooğoditege lotağaneğegi. Niboonağateetiniwace niwaxacocoli niğina meniditege me ixoticogi we liotaanigi. ⁴ Odaa ja yadeegitedicogi we idiwatawece niwaxacocoli, ijaağijo igo odoo, odaa joğodilokoteloco niğica ane diiticogi, leeğodi oyowooğoditege lotağaneğegi. ⁵ Ağodilokoteloco niğina ane doğoyowooğodi. Pida başa daleditibige igaataşa oilatege eledi oko lotağaneğegi” ⁶ Jesus ida ane iciaceeketetege niğida latematigo, pida niğijo oko ağoyowooğodi niğica ane diitigilo niğijoa lotaşa.

Jesus diniciaceeketetege niğina nowienoğodi waxacoco anele

⁷ Odaa jegeetace Jesus, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Iciagi micataşa niğina epoagi anodiotiwece waxacocoli. ⁸ Ijotawece niğijo anenagitibeci maleedigicatibige me janagi, niğijo abeyaceğegi, codaan molicaşaga. Pida niğinoa waxacocoli ağowatacotece lotağaneğegi leeğodi me iomagaşa. ⁹ Niğida me Ee iciagi epoagi. Niğina ane niotiwece meetasa, jiğida lewiga ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji. Yakadi me nakatio, codaan me noditice ane yemaa me diiticogi, codaan yakadi ane yeligo. ¹⁰ Niğina oliceğegi inoka eletema me dolice, daije, codaan me yaağadi ane daşa nebi. Pida Ee başa janagi me jao lewiga oko ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji codaan jao moyakadi inoatawece anoyopotibige me newiga digoina iigo, micataşa niğina nowienoğodi waxacoco me doweditelogo niwaxacocoli, codaan me yediatece inoatawece anoyopotibige.

¹¹ Ee nowienaganaşa anele. Niğina nowienaganaşa anele yeleotema niwaxacocoli. (Inatawece anonakato Goniotagodi liciaji niğinoa waxacocoli.) ¹² Niğina nimeedi, ane daşa libakedi me nowienaganaşa, codaan ane daşa nepiliditeda waxacocoli. Niğina daşa naditege diwilecoğoni, niğini yaladi waxacocoli, elodi. Odaa diwilecoğoni ja dibatalo waxacocoli, codaan ilaagağaditewi. ¹³ Niğijo nimeedi elodi leeğodi minoka yowo me dinigaanyetece ninyeelo me diba. Ağica meo daşa ligecağaleğetedi waxacocoli. ¹⁴⁻¹⁵ Ee nowienoğodi waxacocoli anele. Digo mijootaşa Eiodi me idowooğodi, codaan Ee me jowooğodi Eiodi, jiğidaağee maşa jowooğodi iniwaxacocoli, nebi aağaga etidowooğodi. Icota me ideleotema iniwaxacocoli. ¹⁶ Inoa eletidi waxacocoli ane

inepilidi, pida aqicatibige minatağa niğini lapo judeutedi. Odaa leeditibige maşaşa ejigotioji. Odaa owajipata yotaganeğegi, odaa jiğini oniniteci lapo waxacocoli, iniaa oniniteci nowienoğodi.

¹⁷ Eiodi idemaa leeğodi me idinajigo metideloadi, pida idewiğatace. ¹⁸ Aqica ane yakadi me ideloadi, nige dağa idinajigo, pida idinajigo me etideloadi. Ida inimaweneğegi me idinajigo me ideleo, codaa ida inimaweneğegi me idinewikatiditaci. Igaatağa Eiodi idiğe mideğeji.”

¹⁹ Odaa niğijoja judeutedi ja dawalacetacoace leeğodi niğijoja lotaşa Jesus. ²⁰ Eliodi oko anodi, “Niğidoa dakatiogilo niwigo abeyaceğegi, joaniğidaa me yetole. Igaamee ina majipaatalotiwaji inoa lotaşa?” ²¹ Pida ica eledi oko modi, “Niğina oko anodakatioggi adotaşa dağa liciagi me dotaşa. Codaa niwigo abeyaceğegi ayakadi dağa icilatidi şolaga”.

Icoa judeutedi ane daga odibatege Jesus

²² Icoa nokododi limedi niwetaşa. Jiğicota limedi lalokegi judeutedi moyalağatibige niğijo maleekoka oiwilegitigi Aneotedoğoji ligeladi digoida nigotaşa Jerusalém. ²³ Jesus igotedigi ica eledi le Aneotedoğoji ligeladi anodita, “Licoğadi Salomão”. ²⁴ Odaa niğijoja lacilodi judeutedi jogodilapodetacelogo Jesus, odaa idokee monigetedice, moditalo, “Igaatigi nige anelogötitiogowa ica anakaami? Enitogowa nigewi naşakamağakaami niğicoa Cristo, ane niiğe Aneotedoğoji me şodatamağateetetegi niğinoşa godaxakawepodi.”

²⁵ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Jiğijo mejitağawatiwaji ane Ee, pida aqadadiwağati. Codaa niğinoşa şodoxiceğetedi ane jaote, me jatika nağatetigi Liboonağadi Eiodi ane idimonya, jiğinaağookee ane Ee. ²⁶ Pida aqadadiwağatitiwaji niğijo mejitağawa, leeğodi aqakaami iniwaxacocoli, ²⁷ Niğinoşa iniwaxacocoli oyowoogoditege yotaganeğegi. Ee jowoogoditiogi, codaa oniotibici. ²⁸ Jajigotiogi lewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji, codaa aqalee nigo. Odaa aqica ane yakadi me noğaticoace niğina naşa idei ibaağadi. ²⁹ Eiodi najigotediwa eliodi oko. Eiodi dağaxa meliodi nimaweneğegi, aqica liciagi. Codaa aqica ane yakadi me noğatice aneiteloco Eiodi libaağadi. ³⁰ Ee iniaa Eiodi, şodiciagi doğokinitece oko.”

³¹ Igaanaşa owajipatalo niğijoja lotaşa Jesus, odaa niğijoja judeutedi jogodibatacalo wetiadi me domogoyokoletelogo. ³² Pida naşa notaganeğetediniwace Jesus, meetediogi, “Owidi ane jaote niğinoşa anele şadodoetiwaji, niğinoşa ane niiğetediwa Eiodi me jaote. Amiica ijoa yoenataka aneo me leedi madigidaaticetiwaji?”

³³ Noğoniniğodi, moditalo, “Ajoleegatibige me jokolenağatağaloco wetişa dağa leeğodi okanicodaağica şadoenatagi anele. Pida joleegatibige me jokolenağatağaloco leeğodi niğijoşa şadotaşa ane beyagi motağanitibige Aneotedoğoji. Igaataşa akaami şoneleegiwa, pida adiniciaceekenitege Aneotedoğoji”.

³⁴ Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Midiwatasa lotasa ganiigaxinağaneğeco iwoteloco mee Aneotedoğoji, ‘Gadiciagitiwaji şonoenoğododi’. ³⁵ Aneotedoğoji lotasa idioka limedi mewi, codaa Aneotedoğoji eetediogi me şonoenoğododi niğijo ane yajigotediogi lotasa. ³⁶ Enige ina meji me Ee Aneotedoğoji Lionigi, igaamee ina menitiwaji me jotağatibige Aneotedoğoji? Igaataşa idixipetedice Eiodi, odaa idiğetedicigi niğina iigo. ³⁷ Nige daşa jaote ibaketedi ane niiğetediwa Eiodi me jaote, odaa aleeditibigetiwaji dağadadiwağati. ³⁸ Pida daşa jao libakedi, idokeeta aqadadiwağatitiwaji leeğodi niğinoşa yotasa, enice adadiwağatitiwaji leeğodi niğinoşa ibaketedi ane jaote, amaleeğaga owoğötitiwaji, codaa aqica dağadinawieni, miniwa Eiodi meetaşa, codaa Ee ejotelogo Eiodi.”

³⁹ Odaa jogodoletibige moniwilo Jesus leeğodi modiletibige daşa dotağatedibige Aneotedoğoji, pida oiwoko.

⁴⁰ Niğidiaağıdi joğopitacedicogi daato akiidi Jordão. Odaa jiğidiaağıte digoida anei João Batista me nilegetiniwace oko niğijo jotigide. ⁴¹ Eliodi oko igotibeci midoatağa, igaanağa onadi, odan modi, “João ağica degeo oteğexaağıdatece şodoxiceğedi libinienigi, pida ijoatawece niğijoa lotaşa meetece niğidoa şoneleegiwa, ewi niğidaağee”. ⁴² Odan eliodi niğidi oko joğoyiwağadi Jesus.

11

Lemeğegi Lázaro

¹⁻² Ica şoneleegiwa ane liboonağadi Lázaro ligeladi manitaşa aca nigotakawaana anodita Betânia. Niwaalepodi, Maria ajaa Marta ane noiigiwepodi. Maria jağaniaağani nağajo ane yatitalo logonaka Goniotagodi ladokojegi, odan niğidiaağıdi, ja yati lamodi me yadilonatidi. Odan ica noko Lázaro ja deelotika. ³ Odan niğijo niwaalepodi joğodajoinağatalo Jesus, modi, “Iniotagodi, niğijo şademaanigi etidi eliodi me deelotika”.

⁴⁻⁵ Jesus eliodi me yemaa Marta, ajo nioxoa, ijaa Lázaro. Niğijo naşa dibodicetedigi Lázaro me deelotika, odan jeğee, “Niğida neelotagi ageo Lázaro dişidioka limedi me yeleo. Pida niğida anee Lázaro onidaağida meo niğina oko modoğetetibigimece Aneotedoğoji. Jiğidaa leeğodi nige odoğetetiwa, ane Ee Lionigi Aneotedoğoji”.

⁶ Joaniğidaa leeğodi niğijo naşa dibodicetedigi Lázaro me deelotika, odan edinopağaditeda itoataale nokododi midiaağıte niğijo aneite. ⁷ Niğidiaağıdi jeğeetediogi niğijo anodiotibece, “Jopilağatacicogi Judéia”.

⁸ Odan moditalo niğijo anodiotibece, “Goniğaxinoğodi. Anaşa leegi niğijoa lacilodi judeutedi me domeğetiğadigidaatice me domeğetiğadeloati. Enige jeğemaani mopilitacijo!”

⁹ Naşa niniğodi Jesus, mettediogi, “Idiwa dooze lakata niğina noko mani aligege. Odan niğina oko anewaligitigi noko adixipe, igaataşa naditece ligi. ¹⁰ Pida niğina anewaligitigi enoale, aiwoko me dixipe, leeğodi nexocaşa, codaa ağaca lokokena mijotaşa”.

¹¹ Joaniğidaa ligegi Jesus, odan niğidiaağıdi jeğee, “Godokaağedi Lázaro ja diote, pida ejigo miditaga, jojeteloco”.

¹² Odan niğijo anodiotibece moditalo, “Goniotagodi, nigokexaa diote, dice icí”.

¹³ Odiletibige değeete Jesus doğokexaa diote Lázaro. Pida eeteta naşa yeleo Lázaro, niğijo mee diote. ¹⁴ Odan niğidiaağıdi Jesus ja yelogoditediogi Lázaro naşa yeleo.

¹⁵ Odan jeğeetediogi, “Jakadi mele me daşa Ee miditaga naşa yeleo leeğodi akaamitiwaji, amaleeqağa adadiwağati. Natigide inişa miditaga”.

¹⁶ Odan niğijo anodita Tomé, ane nikoxeedi me “Owaadi”, joaniğijaägeetiogi niğijo eledi anodiotibece Jesus, “Inişa mioataşa amaleeqağa şodemağawa Goniğaxinoğodi”.

Jesus jiğiniaägeote oko me yewiğatace

¹⁷ Niğijo niğicotedicogi Jesus nipoçigi Judéia, pida jeğeote cwaatolo nokododi midi Lázaro catiwedi lawimağajegi-wetığa anonaligite. ¹⁸ Nağajo nigotakawaana anodita Betânia idiwa itoatadiğida ciloomito me yototice nigotaşa Jerusalém. ¹⁹ Eliodi judeutedi igotibeci odalita Marta, ajaa Maria, igotibeci modalitiogi me ninyaşa, leeğodi me yeleo naaginaga.

²⁰ Igaanaşa dibodice Marta niğinoa Jesus, odan jiğigo dakapetege. Pida Maria baadegitibige, niğijo aneite me nicoti digoida ligeladi. ²¹ Niğijo Marta naşa dakapetege Jesus, odan jeğeetalo, “Iniwa-aagodi. Daşa-aamitibige mokotaşa, dağanagawi-iini inaaginaga agotaşa ye-ee. ²² Pida jowooğodi mokanicodağica ane ipokitalo Aneotedoğoji, odan yajigotedağawa”. ²³ Odan jeğeeteta Jesus, “Yewiğatace şanaagina”. ²⁴ Odan Marta jeğeetalo, “Jowooğodi me yewiğatace niğica noko nige yewikatiditace Aneotedoğoji niğina oko”.

²⁵ Odaa jegee Jesus, “Ee aneo oko me newigatace, odaa jiğidaa diiticogi, midiokaanağa limedi me newığa. Niçina ane idadiwağadi icaağica nige yeleo, pida yewigatace.

²⁶ Niçina analée yewığa, ane idadiwağadi, nige yeleo, yewigatace. De iwağati ida anejitagawa?” ²⁷ Naga ninigodi Marta, meetalo, “Ejiwağadi, Iniwa-aagodi. Codaa gadadiwağati naga-aamaga-aami Niçicoa ane ni-iige Aneotedoğoji meote ǵodewığa, niçicoa Aneotedoğoji Li-oonigi anenagi niçina i-iigo”.

Jesus anoe

²⁸ Igaanağa nigotini Marta me dotaşa, odaa jiğigo enidita Maria. Odaa ja ixipetice me yotağaneğe meeta, “Goni-iigaxinoğodi jiçinoa. Codaa najoñağatedağawa”. ²⁹ Igaanağa wajipata Maria niçijo Marta ligegi, odaa ja dinage me dabiditi, igo dakapetege Jesus. ³⁰ Jesus anegenotediwece nigotakawaana, eğıdiaağite digoida anei Marta me dakapetege. ³¹ Niçijoja judeutedi anidiaağı Maria ligeladi monığiwatece, noğonadi me dabiditi me yediığa me noditice, odaa joğodioteci. Odiletibige Maria diğigo anoetibece midataşa lawimağajegi-wetişa anonaligte Lázaro.

³² Igaanağa icoticogi Maria aneitedice Jesus, odaa ja dakagitinigi iigo midoataşa logonaka. Odaa jegeetalo, “Iniwa-aagodi. Daşa-aamitibige mokotaşa, dağanagawı-iini inaaginaga agotaşa ye-ee”.

³³ Igaanaşa nadi Jesus Maria me dacaagetibece, codaa niçijo judeutedi ane lixigağawepodi eledi nacaağateloço, odaa Jesus deemitetetece, codaa agecağalo. ³⁴ Odaa jegeetediogi, “Igame analicitetiwaji?” Noğoninıçodi, moditalo, “Goniotağodi. Diganagi, awini!” ³⁵ Odaa Jesus jağaga anoe. ³⁶ Odaa modi niçijoja judeutedi, “Ica mewi me yemaa ijoolatigi!” ³⁷ Pida ica eledi modi, “Icılatidi niçijo ǵolaşa. Pida agodağayakadi değeote anigetigida nimaweneğgi, odaa ijoolatigi agotaşa yeleo?”

Ica Lázaro naga yewigatace

³⁸ Odaa Jesus ağaleegica lita, eliodi me deemitetetece. Odaa jiğigo midataşa niçijo wetişa-lawimağajegi anoyatice ijoolatigi. Onani aca wetişa nelegi anoyawililetio monibatoo niçijo lawimağajegi-wetişa. ³⁹ Odaa ja diiğenatakate Jesus, meetediogi, “Anogaaticetiwaji nağani wetişa nelegi”. Odaa Marta, nağajo niwaalo ijoolatigi meetalo, “Iniwa-aagodi, ejınaşa danice. Igaataşa jegeote cwaatolo nokododi midi me ye-ee”.

⁴⁰ Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Geneğejitakani, nige iwągatakani, odaa jağanati Aneotedoğoji meliodi nimaweneğgi”. ⁴¹ Odaa joğonogatice nağajo wetişa nelegi. Naşa iwitedibigimece Jesus ditibigmeli, odaa jegeeteta Aneotedoğoji, “Eiodi, eliodi me iniotagodetağawa leeğodi manajipaatiwa. ⁴² Jowoğodi midioka limedi manajipaatiwa. Pida mejitağawa leeğodi niçina noiigi digoina, amaleegaga eniwağatakanaşa nağakamağakaami anadimonyaa”. ⁴³ Igaanaşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa ja dapaawe, mee, “Lázaro, anagi, anotitice!” ⁴⁴ Odaa Lázaro ja noditice. Pida logonaka, libaağatedi eğıdaağee me dinilipaditece liwailidi lipegetege, codaa eğajo me naddeigitice leenxo anoilipaditece latobi. Odaa jegeetediogi Jesus, “Anowilecenitibigliwaji, odaa ikanitice epaağigo”.

Niçijo lacılıodi judeutedi dinilakidetiwage odoletibige moyeloadi Jesus

(Mateus 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Eliodi judeutedi anigotibeci odalita Maria noğonadi Jesus meote Lázaro me yewigatace, odaa joğoyiwağadi. ⁴⁶ Pida ica eledi joğopitibeci, odaa jiğigotibeci oyelogoditiogi fariseutedi niçijo loenatagi Jesus. ⁴⁷ Odaa niçijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo fariseutedi ja dinatecögöte, modi, “Amiida ica gonimaweneğgi me joxokojoğو? Igaataşa niçijoja ǵoneleegiwa joğowidi ǵodoxiceğetedi aneote. ⁴⁸ Daşa jikanaşa niçida anee, inatawece oko icota moyiwağadi. Odaa niçijo lacılıodi romaantedi doidetibige doğodiiğenatakta moyaağadi Aneotedoğoji ligeladi, codaa moyaağadi ǵodoiğgi”.

⁴⁹ Onijoteci niçijoa lacilodi ane liboonaqadi Caifás ane enegegi şonegegi, meetiogi, “Aşica şadixakeditiwaji! ⁵⁰ Aşowooşotitiwaji me dağaxa meletoşodomı moniniteci şoneleegiwa ane yeleotema şodoiigi, odaa inatawece şodoiigi aşalee naaşa”. ⁵¹ Aşepaa lowooko Caifás niçijoa lotaga. Pida Aneotedogoji eote meetece niçijoa notaga ane yelogodi micota Jesus me yeleotetema loiigi, igaataşa Caifás joaniçiniaa lacilosacerdotitedi niçijo nicaaşabi. ⁵² Niçijoa lotaga aşeetalo Jesus dağa yeleotetema idiokidi noiigi judeu, pida yeleo meote oniniteci lapo inoatawece lionaşa Aneotedogoji ane ilaagiteloco inatawece iiço.

⁵³ Odaa niçijo noko ja diiticogi niçijoa lacilodi judeutedi mowo lowoogotece Jesus moyeloadi. ⁵⁴ Joaniçidaa leeşodi Jesus me dağadiaaşawatedigi niçijo noiigi digoida Judéia. Pida jiçigo manitaşa nigotakawaana anodita Efraim, anipegitege nipoçigi ane yadilo ane diğicata niçeladimigipi. Odaa jiçidiaşite ijaşijo anodiotibece.

⁵⁵ Ja niipegiteloco niçijo lalokegi judeutedi anodita me Páscoa. Eliodi oko ane ligeladi niçinoanigotadawaanaşa, inoa nipoğaşa, ja waxoditibigimoace manitaşa nigotaşa Jerusalém. Anegeya me nakatio nalokegi niçigotibeci dinibinie lodee Aneotedogoji, ane najoinaşanegegi noiigi. ⁵⁶ Odaa joşodoletibige Jesus, igaanoşototicogi Aneotedogoji lişeladi, odaa ja dinige, modi, “Amiida ica anakatitiwaji? Migenagi Jesus niite nalooşo?” ⁵⁷ Niçijo anoiçe sacerdotitedi, ijaşijo fariseutedi domoşoyemaa moniwilo Jesus. Joaniçidaa leeşodi me najoinaşanaşa mokanicodaşica ane yowooşodi aneite Jesus, odaa owo libodigi.

12

Jesus idiaagite nigotakawaana Betânia (Mateus 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Aniaditibige seis nokododi dağa nakatio nalokegi Páscoa, niçigo Jesus mani nigotakawaana Betânia ane ligeladi Lázaro, niçijo ane yewikatiditace Jesus. ² Odaa joşoyoe liweenigi Jesus niçijo enoale modiniotagodetalo. Marta daxawanataka dedianaşatece niweenigi. Lázaro eledi ini nameeja miniwataşa Jesus. ³ Odaa Maria ja dibata aca bootawaana ane nolee ladokojegi, idatawece “nardo”, one dakake loojedi. Odaa ja yadotelogo logonaka Jesus, igaanaşa igodi me yadotelogo, odaa yatita lamodi me iwilegi. Odaa niçijo lanigi aneletege niçijo ladokojegi jiçigotigi initawece diimigi.

⁴ Pida Judas Iscariotes, niçijo lionigi Simão, aninaşına ane-diotibece Jesus, niçijo aneyaa Goniotagodi niçidiaşidi miditaşa neloşododipi, mee, ⁵ “Naşada bootawaana ladokojegi yalitini meyo-liitilo, codaa loojedi iniwatadaşani taalia beexotedi. Igaamee doşoyaa, odaa niçicoa lojetedi oditoşonediatiwace niçinoda madewetedipi?” ⁶ Judas eo niçida ligegi aleğgodi dağa iwicode madewetedipi, pida leeşodi moliceşegi. Jeşepaa dowediteloco dinyeelo, codaa dolisetibigalo dinyeelo.

⁷ Odaa jeşee Jesus, “Jinaşalomegeni Maria! Igaataşa yotete niçida ladokojegi lajo nişica noko nigonalityi yolaadi mida lawimaşajegi-wetişa. ⁸ Niçinoan madewetedi bişidioka limedi mina makaamitaşatiwaji, pida Ee baadişidioka limedi minaşägejo makaamitaşatiwaji”.

Odinilakidetigi moyeloadi Lázaro

⁹ Eliodi judeutedi, noşodibodicetigi Jesus miniwatedigi Betânia, odaa jiçigotibeci odoletibige. Aşigotibeci dişijoka leeşoditeda Jesus, pida igitibeci maşaşa oiwi Lázaro, niçijo ane yewikatiditace Jesus. ¹⁰ Odaa niçijo anoiçe sacerdotitedi joşodinotaşaneşetigi moyeloadi Lázaro. ¹¹ Igaataşa, leeşodi Lázaro, eliodi judeutedi aşaleğgodeemitetigi niçijoa lacilodi, pida jiçijapoşoyiwaşadi Jesus.

Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém micataşa inionigi-eliodi. (Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Naşa nigoi, nişijo noiigi-nelegi ane igotibeci lalokegi Páscoa, joğodibodicetegi Jesus naşa ipegite nigotağa Jerusalém. ¹³ Odaa joğodibatalo laamotiidi “palmeira”, ja noditicoaci migotibeci odakapetege, napaawağateloco, modi, “Jogeeqatalo Aneotedogoji.

Codaa jemaanağa Aneotedogoji me ibinie Nişinooa anenagi ane ibake nağatetigi Liboonağadi Goniotagodi Aneotedogoji, Nişinooa ane ninionigi-eliodi şodoiigi Israel”.

¹⁴ Odaa Jesus ja dakapetetege icoda boliicawaanigi, odaa ja waxoditedeloco. Jotigide nağakaägeeta Aneotedogoji lotaşa nişida niciagi,

¹⁵ “Jinağadoitiwaji,
anakaami nişeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém.
Digawinitenge!
Ganinionigi-eliodi jeğenagi,
waxoditedeloco boliicawaanigi”.

¹⁶ Igaanaşa onaditege nişijo anodiotibece, aşoyowoogodi nişica anodaa diitigi nişida anee Jesus. Pida nişidiaağidi noğopitedibigimece Jesus ditibigimed, odaa joğonalagatibige nişijoşa aneeta Aneotedogoji lotaşa, codaa aağaga onalağatibige nişijoşa anodigotalo nişijo noiigi.

¹⁷ Nişijo noiigi-nelegi anidiaağite midoataga Jesus nişijo negeniditedibige Lázaro midataşa lawimağajegi-wetişa naşa yewikatidi, joaneğepaa oyatematitibece nişida niciagi. ¹⁸ Codaa joanişidaa leeğodi nişijo oko naşa noditicoaci nigotaşa, migotibeci odakapetege Jesus, leeğodi modibodicetibige meote nişijo şodoxiceğedi nelegi. ¹⁹ Odaa nişijoşa fariseutedi ja dinotaganegi midiokiditiwage, modi, “Digawini! Ağica ica şodoenatagi me domaşa jaşa ane beyagitema nişida libakedi. Inatawece oko joğodiotece.”

Icoa greegotedi igotibeci oiwi Jesus

²⁰ Liwigotigi nişijo oko ane igotibeci nigotaşa Jerusalém modoğetetaloo Aneotedogoji midi nalooğو, idiya icoa greegotedi. ²¹ Odaa jiğigotibeci odakapetege Filipe, anelatibige nigotaşa Betsaida, nipodigi Galiléia. Odaa joğodipokota modita, “Goniotagodi, jemaanaşa me jinataşa icoa Jesus”.

²² Odaa Filipe jiğigo eeta André, odaa jiğigotibeci oditalo Jesus. ²³ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Jiğicota noko Aneotedogoji me idinelecağatee, Ee, Gonleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimed. ²⁴ Atacolitece anejitağawatiwaji! Nige doğoyokoletinigi iigo lolagi leyeema, codaa nige doğoyati nağajo lolagi, odaa lolagi idioka limedi mokanitece. Pida nağajo lolagi nigonalityini, odaa ja yajigo eliodi leyeema. ²⁵ Nişina ane dağaxa me yemaa me yewiğateloco nişina iigo, nişini baadaşa yemaa me niotici, codaa icota maniaditema lewişa. Pida nişina ane daşa ewianaşa yecewe me yewiğateloco nişina iigo, baanığıniaağını idioka limedi me yewişa. ²⁶ Nişina ane yemaa me dibatomi, leeditibige me niotici. Odaa anejote jiğidiaağaga ite. Odaa Eiodi iweniğide nişina ane dibatomi”.

Jesus yalağate ica lemeğegi

²⁷ Egidiaa diitigi Jesus me notağaneğetediniwace, meetediogi, “Nişina natigide ja joğowikomata. Ajowooğodi ica anejatigi igezi. Ajakadi daşa jipokotalo Eiodi değeote me idiwoko yawikodigi anicota, leeğodi jiğidaa ibakedi me janagi”. ²⁸ Odaa jeğee Jesus, “Eiodi, ikeenitiogi nişina oko meliodi şanimaweneğegi”. Odaa jiğijo nigegi ane icoğotibigimece ditibigimed, mee, “Jiğijo me jikeetiogi meliodi inimaweneğegi, codaa ejikeetaciogi”.

²⁹ Nişijo noiigi-nelegi owajipata nişijo nigegi. Odaa ijo anodi me niximağaga. Idiaa eledi modi me aanjo yotağanege Jesus.

³⁰ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Niğijo nigegi agee leegodi, pida leegodi akaamitiwaji. ³¹ Jişicota noko Aneotedođoji me iwi codaă iloikatidi oko leegodi libeyacegeco, codaă me iticoitedice diaabo, niğijo ane iiğe oko anida aneetege niğina iiğeo.

³² Igaataga nigetidawacetibige madatağa nicenağanagate, odaa ja jao moniitiwa eliodi oko inatawece iiğeo, jaotibige mida lewiga ane diğica liniogo miniwatağa Aneotedoğoji.”

³³ Jesus eote niğijoja lotaşa onidaağida me ikee anodaagee me yeleo.

³⁴ Noşoniniğodi niğijo noiigi-nelegi, moditalo, “Etiğodiiğaxitece me iwoteloco notağanağaxi midiwatağa gonajoinağanegeco, icoa Cristo, ane niğe Aneotedoğoji, midioka limedi miniwa mokotaşa. Enige igamodaagee ina meni me leeditibige ica Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi monawacetibige mada nicenağanagate? Amiijo ica Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi?”

³⁵ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Nağajo lokokena onateciğidiwa nokododi minaağite makaamitağatiwaji. Awaligitwaji maleeğani lokokena me daga nikatiwağaji nexocaşa. Niğina anewaligitigi nexocaşa ayowoogodi niğica ane diiticogi. ³⁶ Niğina maleeğani lokokena, iwağati lokokena ane Ee, amanagawini akatitiwaji makaami lionigipi Aneotedoğoji”.

Judeutedi aqoyiwağadi Jesus

Niğidiaağidi naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa joğopi, ja dinağaditete ma niğijo noiigi-nelegi. ³⁷ Idaagee neğeliodi monadi Jesus meote şodoxiceğetedi, pida idokee aqoyiwağadi. ³⁸ Joaniğidaa niğicotece niğijoja lotaşa Isaías, niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, niğijo mee, “Iniotagodi Aneotedoğoji.

Ağica aneyiwağadi şodatematiko.

Codaa ağica anigetiğijo anikeenita şanimaweneğegi.”

³⁹ Codaa aqoyakadi degeniwağatakanaşa, leegodi eledi mee Isaías,

⁴⁰ “Aneotedođoji ja noxoco ligecooğeli me dağadiaa yetetibigiwaji, codaă yakakağadi laaleğenali me doğoyowoogodi ane diitigilo lotaşa, codaă me doğodopitalo me nicilatiditediniwace.”

⁴¹ Mee Isaías niğijoja lotaşa niğijo naşa yowooğodi Jesus me dağaxa me şoneğegi, odaa ja yalağatalo.

⁴² Idaağida meliodi anoyiwağadi Jesus niğijoja lacilodi judeutedi. Pida ağica daga dinelögotee moyiwağadi leegodi odoitiogi fariseutedi doğoiticogiticoace wetice ni-iakanağaxiidi. ⁴³ Domogoyemaatibige diğidioka odeemitetibige niğina oko. Odaa agotiğica moyocağanege Aneotedoğoji.

Lotaşa Jesus iwi anodaagee lewiga oko

⁴⁴ Niğidiaağidi Jesus dinigetaatee, mee, “Niğina ane idadiwağadi, aqemokee me idadiwağadi, pida aağaşa eyiwağadi Niğijoja ane idimonyatedinigi niğina iiğeo. ⁴⁵ Niğina ane idadi aağaşa nadi Niğijoja ane idimonya. ⁴⁶ Janagi niğina iiğeo me Ee lokokena, jaotibige minatawece anetidadiwağadi aqideiticoace nexocaşa. ⁴⁷ Nigica ane wajipatalo yotaga, pida aqeyiwağadi, anığica anejigota niğina natigide. Igaataga anaga janagi daga jiwi anejigota oko, pida janagi me jao lewiga oko. ⁴⁸ Niğina ane daga dibatigi, codaă ane daga dibatege yotaga, jiğini ane iwi anodaağigota. Niğinoя yotaga joaniğinaa anowi anodigota nigicota niğica owidijegi noko. ⁴⁹ Igaataşa ağica değemäge yolaadi me jotaga, pida Eiodi idimonya. Odaa jiğiniaa idiiğe meji niğina ane leeditibige me igeği.

⁵⁰ Jowooğodi niğina liiğenatakaneğegi me yajigota oko lewiga ane dağadiaağica liniogo miniwataşa. Ejitece inokinoateda niğinoя Eiodi ane niğetediwa me jelogodi”.

¹ Naşa nipegi lalokegi judeutedi anodita me Páscoa. Jesus ja yowoogodi naşanipegi me noditedicogi niçina iigo migo miniwataşa Eliodi. Idioka limedi me yemaa niçijo ane nepilidi, maleeginaagite digoina iigo, coda me yemaa negepaagicota noko me yeleotetema.

²⁻³ Diaabo ja dakatiwece laalegena Judas Iscariotes, niçijo lionigi Simão, ixotiwece lowoogo me yajigo Jesus modibatalo nelogododi. Jesus yowoogodi Eliodi me yajigote naşatetigitedeloco inoatawece. Coda yowoogodi me icoğotedigi miniwataşa Aneotedoçoji coda mopitedibigimece miniwataşa Aneotedoçoji.

Odaa Jesus ijaaşijo anodiotibece naşa niataşa me niodaga niçijo enoale. ⁴ Odaa ja dabiditedini Jesus, ja yototedice naşajo nameeja, odaa ja noşa nijayogo. Naşa dibate aca toaaya, odaa jaşanigoetedigi. ⁵ Nişidiaşaşıdi ja yadotedinigi ninyoogodi ica baxia. Odaa ja niwilegitatedini loşonaka niçijo anodiotibece, eote ane libakedi niçina niotagi. Igaanaşa igodi me iwilegi, odaa ja yatite naşajo toaaya.

⁶ Igaanaşa icote Simão Pedro, odaa jegeetalo, “Iniotagodi. Ayakadi daantaşakamaşakaami ane iwilegi işonaka.” ⁷ Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Niçina natigide aşowooogoti ane diitigi niçida anejigotaşawatiwaji. Pida icota mowooogoti nigidiaşaşıdi”. ⁸ Odaa jegeetalo Pedro, “Iniotagodi. Ica daşa jikatedağadici me iwileci işonaka”. Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Nige dişikaniteda me jiwilegi şadogonaka, odaa aşaleegica anenitigi”. ⁹ Odaa jegee Simão Pedro, “Iniotagodi, dice jinişidokidoateda işonaka me iwileci, pida iwileci ibaaşatedi, coda me yacilo!”

¹⁰ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Niçijo baanaşa igo mánila ja yapidi, odaa idoka leeditibige loşonaka me iwilegi. Niçida makaami şadapititiwaji, pida ini oniniteci ane daşa yapidi niçina akaamitiwaji”. ¹¹ Jesus yowoogodi niçijo ane yajigo modibatalo nelogododi. Joanişidaa leeşodi mee, “Ini oniniteci ane daşa yapidi niçina akaamitiwaji.”

¹² Igaanaşa igodi Jesus me niwilegitatedini loşonaka niçijo anodiotibece, odaa ja dinixotacedinigi nijayogo. Odaa jişigotace nicotedini maditaşa nameeja. Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Owoogoti anodaa diitigi ijo anejigotaşawatiwaji?

¹³ Adadalitigitiwaji me Ee, ‘Ganişaxinoogodi’, coda me Ee, ‘Ganiotagodi’. Odaa diitigi anadadalitigitiwaji, igaataşa jegemegee. ¹⁴ Odaa Ee, ane Ee Ganiotagodi, Ganişaxinoogodi, ja jiwilegi şadogonakatiwaji. Joanişidaa leeditibige me eni madinişwaatiwagetiwaji miwileci şadogonaka. ¹⁵ Ja jao şawinigi, amaleegşaşa idoka enitatiwaji madinişwaatiwage. ¹⁶ Atacolitece anejitashawatiwaji! Niçina nimeedi anaşaxateloco niotagodi leeşodi şoneşegi. Coda niçina ane yadeegi nibodigi anaşaxateloco niçini ane iiş anepaşa şoneşegi. ¹⁷ Nigowooogotitiwaji niçinoanenitedağawa, coda nigawiite, odaa eliodi şadinikegitiwaji.

¹⁸ Aşejitashadici akaamitawecetiwaji. Igaataşa jowoooguditibige niçijoia iomaşataka. Coda icota niçijo aneeta Aneotedoçoji lotaşa, mee, ‘Niçijo ane igiiwatibece me jiniodi, jişijaa analee yakapetegi’. ¹⁹ Ejitashawatiwaji niçina natigide, maleedaşa icota, amaleegşaşa nivicota, odaa jaşadadiwaşatitiwaji makaaşee, coda midioka limedi me Ee. ²⁰ Atacolitecetiwaji niçida anejitashawa. Ane dibatege niçina ane jiiş, aşaşa dibatigi. Coda ane dibatigi, aşaşa dibatege Niçijoia ane idimonyatedinigi niçina iişo”.

Jesus ikee niçica ane yajigo modibatalo nelogododi (Mateus 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Nişidiaşaşıdi naşa nigotedi niçijoia Jesus lotaşa, odaa ja doğowikomata, odaa yenikamaşa meetediogi, “Atacolitecetiwaji anejitashawa. Ini niçina akaamitiwaji ane idajigo modibatiwa inelogododipi”.

²² Odaa niçijo anodiotibece ja diniwi, nawelatibigwaji, aqoyowooğodi ane diitigi niçijo aneeteta Jesus. ²³ Niçijo ane lemaanigi Jesus ini me ipegitetege, dawaketelogo. ²⁴ Odaa Simão Pedro ja yotaqaneğe yatita libaağadi, dipokota me igegetece Jesus ganigepitiğijo ica aneeteta me yajigo midi nelogododip.

²⁵ Odaa niçijo ane-diotibece lemaanigi ja dawaketeloco elipije Jesus, odaa ja ige, oxati meetalo, “Iniotagodi. Amiijo ica anenita?” ²⁶ Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Niçini ane jajigota paon liwai ane itimi, joanıñiniae idajigo.” Odaa Jesus ja divate paon liwai, naşa ititedinigi ica niweenigi liwagedi, odaa ja yajigote Judas, lionigi Simão Iscariotes. ²⁷ Igaanağa dibatege Judas niçijo paon, odaa Satanás ja dakatiwece laaleğena. Odaa Jesus jegeeteta Judas, “Nigica anigida ane eni me qadoenatagi, adinageni mawii”. ²⁸ Niçijo anidiaağı maditağı nameja, aqica ane yowooğodi ane leeğodi Jesus meote niçijo ligegi. ²⁹ Judas jiçijaa doweditelogo dinyeelo. Joaniçidaa modiletibige dağa iiğe Jesus migo dinoojetetiğica anigeticica anoyopotibige me nalooğو, migetağı nediatiniwace madewetedi beexotedi.

³⁰ Naşa dibatege Judas niçijo paon liwai, odaa ja dinagetice me noditice. Pida jegeenoale.

Ica gela niigenatakaneğegi

³¹ Niçijo naşa noditice Judas, odaa jegee Jesus, “Niçina natigide joğonelecağatee Gonoleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, ane Ee, codaan odoğetetaloo Aneotedoğoji Ee leeğodi. ³² Nigodoğetetaloo Aneotedoğoji Ee leeğodi, odaa iniaağiniwa Aneotedoğoji nelecağatee Gonoleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, ane Ee. Aneotedoğoji eote niçida aneete natigidawaanigi. ³³ Ionigipi. Ağalee leegi minaagejo makaamitağı. Icota moleetibigijitiwaji. Pida ejitaqawatiwaji natigide niçijo ane igegeitiogi niçijo lacilodi godoiigli judeutedi me dağakatitatiwaji memii ane jiiticogi. ³⁴ Natigide ja-jigotaqawatiwaji gela qanıñenatakaneğegi, madinemaanitiwagetiwaji. Digo aneji me gademaanitiwaji, gadiiğeni mağaga adinemaanitiwage. ³⁵ Nigadinemaanitiwage, inatawece oko oyowooğodi makaami niçina anoniotici”.

Jesus eote leemidi Pedro

(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Odaa Simão Pedro ja ige Jesus, meetalo, “Iniotagodi. Igame aaticogi?” Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Niçina natigide, ağakati değemii ane jiiticogi. Pida nigidiağı icota memii”. ³⁷ Naşa igegete Pedro, meetalo, “Iniotagodi. Igaamee ica dağa jakadi mejigo jiotaqadici ina natigide? Ja idigo me ideleotaqadomi”. ³⁸ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Migewi naşa gadigomi me qadelewitomi? Jemaa mejitaqawa anewi. Anigicatibige dağa dinici okogokoodi manoe, odaa itoatadığida meni me dağadowooğoti”.

14

Jesus naigi anigo miniwatağı Aneotedoğoji

¹ Odaa jegeetediogi Jesus, “Jinağakaami agecağalodip, codaan jinağa aqowikomataatiwaji. Pida anakatoni Aneotedoğoji. Ee eledi adinakatoni. ² Igaatağa digoida ligeladi Eiodi idiva owidi diimaga. Dağaleetiğidaağee dağanagawini akaaägejitaqawatiwaji. Odaa ejigo jilakidetaqadomitiwaji ane onite. ³ Igaanige ejigo jilakidetini ane onitetiwaji. Odaa nige jigodi, odaa ja idopitacijo me qadadeegitiwaji, amaleegaga anejote, jiçidiaağaga onitetiwaji. ⁴ Joğowoğotitiwaji ane jiiticogi, codaan joğowoğoti naigi ane qadadeegiticogi digoida ane jiiticogi”.

⁵ Odaa jegeetaloo Tomé, “Iniotagodi, ajowooğotağı ica ane aaticogi. Codaan, igamaleegaga qonimaweneğegi me jowoğotağı ica naigi?” ⁶ Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Ee jeğemeğee naigi ane qadadeegitaloo Aneotedoğoji, Ee anewi aneetece Aneotedoğoji, codaan jeğemağ jao lewiga oko. Aqica ane yakadi micotalo Eiodi, nige dağa Ee

jadeegitalo. ⁷ Nigadowooğotitiwaji, odaa Eiodi aaşaşa owooğoti. Odaa nişina natigide jogowoğoti codaa jağanati Eiodi.”

⁸ Odaa Filipe jegeetalo Jesus, “Goniotagodi, enice anikeenitedoğowa icoa Gadiodi. Odaa jogokomoda ele”. ⁹ Naga ninigodi Jesus, meeteta, “Filipe. Ja jotigide me Ee makaamitagliatiwaji. Anağadowooğoti? Nişina ane idadi, odaa nadi Eiodi. Enice, igaamee ina menitiwa, ‘Anikeenitedoğowa icoa Gadiodi’? ¹⁰ Aşıwagatakani mejotel-ogo Eiodi, codaa Eiodi miniwa meetaşa?” Odaa jegeetediogi Jesus nişijo anodiotibece, “Nişino anejitedağawatiwaji, aşejiçe emegee. Pida Eiodi aniniwa meetaşa, joaneşepaağeote libaketedi. ¹¹ Leeditibige me iwağatitiwaji me idejo miniwataşa Eiodi, codaa Eiodi miniwa meetaşa. Nige daşa iwagatakantitiwaji leeğodi nişino a yotşa, enice iwagatakani leeğodi nişijo godoxiciceğetedi ane jaote.

¹² Natigide atacolitecetiwaji nişida igezi. Nişina ane idadiwağadi icota meote nişino a ne jaote, codaa icota meote loenataka ane dağaxa me eloodoli, igaataşa ja jopitalo Eiodi. ¹³ Odaa jao okanicodaağica ananipokitiwaji nişina mabakeni Iboonağadi, amaleeşşaşa ane Ee, Lionigi Aneotedoğoji, inelecağatidi Liboonağadi Eiodi. ¹⁴ Niganipokitiwa mabakeni nağatetigi Iboonağadi okanicodaağica, odaa jajigotagawatiwaji ane gadipoketegi.

Aneotedoğoji niwakatee Liwigo

¹⁵ Nigademaanitiwaji, enice iwağati nişino iigenatakaneğeco. ¹⁶ Jipokotalo Eiodi me yajigotedağawa eledi Ganaxawanatitogodi, anidioka limedi mini makaamitagliatiwaji. ¹⁷ Joanişiniae Niwigo ane ikee anewi nişina moyalağatiwa. Nişina okotigi digoina iigo ayakadi doğodibatege, igaataşa aşoyakadi doğonadi, oteğexaaşşaşa oyowooğodi. Pida akaamitiwaji boğowooğoti igaataşa ini makaamitasha, codaa icota me digeladetiwağaji.

¹⁸ Aşadalatitiwaji doğodaa micataşa dağakaami exijigipi. Pida idopitacağawatiwaji. ¹⁹ Aşalee leegi nige ideleo, odaa nişina okotigi digoina iigo aşaleegetidadi. Pida aşica daşa leegi akaamitiwaji bağadati. Leeğodi nige idewiğatace, odaa jaşaşa gadewikitace. ²⁰ Nigicota noko nige idewiğatace, odaa joğowooğotitiwaji me emoka Ee me idexogotegi Eiodi, codaa akamokakaamititiwaji me gadexocitigi, codaa me emoka Eeta me idexogotagagitiwaji.

²¹ Nişina ane dibatege codaa meyiwağadi iigenatakaneğeco, joanişiniae idemaa. Odaa Eiodi aaşaşa yemaa nişina ane idemaa. Codaa Ee aaşaşa jemaa, codaa me idinikeeta ane Ee.”

²² Odaa Judas, aşijijijo Judas Iscariotes, pida eledi Judas, ige Jesus, meetalo, “Goniotagodi, igamodaägeeta ica madinikeenitogowa, nige dağadinikeenitiogi ina eledi oko digoina iigo?” ²³ Naga ninigodi Jesus, meeteta, “Nişina ane idemaa eyiwağadi nişino a yotşa, codaa Eiodi yemaa nişina ane idemaa. Ee iniaa Eiodi janagaşa me şonoiigliwa. ²⁴ Nişina ane daşa idemaa, aşeyiwağadi yotşa. Codaa nişino notaşa anajipaatalotiwaji, aşemaşa yotşa, pida lotşa Eiodi ane idimonya.

²⁵ Ejitedağawatiwaji nişino a yotşa maleegeetibige makaamitasha. ²⁶ Pida Nişina Ganaxawanatitogodi, Aneotedoğoji Liwigo, ane niwakatee Eiodi leeğodi Iboonağadi, şadiiğaxinicecetiwaji inoatawece, codaa eo manalakitibige ijoatawece nişijo anejitedağawatiwaji.

²⁷ Jaote mele şadaalegenalitiwaji. Joanişidaa ane jaotaşadomi. Aneji me jaotaşadomitiwaji aliciagi anee nişina oko anida aneetege nişina iigo. Odaa jınaşakaami aşecağalodipi, jınaşagowikomataa, codaa jınaşadoiitiwaji.

²⁸ Jaşajipaatalatiwaji nişijo mejitağawa mejigo, pida idopitaşawatiwaji. Nişina nigademaanitiwaji enice aniniitibeci leeğodi mejitağawa me jopitalo Eiodi. Eiodi dağaxa meliodi nimaweneğegi, aiciagi. ²⁹ Ejitedağawa nişino a yotşa, maleedaşa icotalo nişino anejitece, amaleeşşaşa adadiwağatitiwaji nige limedi me icotece nişino anejitedağawa. ³⁰ Aleegi me şadotşaneğenitiwaji, igaataşa nişijo ane iige

oko digoina iiго niçina menagi. Enagi me dakapetigi, pida aqica nimawenegegitici. ³¹ Pida amaleegaga oyowooğodi niçina oko digoina iiго me jemaa Eiodi, odaa jaote inoatawece ane niiğetediwa. Xebatiwaji, adabititiniwace, jopilağacı!”

15

Jesus diniciaceeketetege libatadi “uuva”

¹ Odaa jegee Jesus, “Ee idiniciaceeketetege niçina libatadi ‘uuva’. Odaa Eiodi başa liciagi nawodağanağa jeğepaa doweditedeloco elanigije ‘uuva’. ² Nakagidi inoatawece libiwedi ane degetayetededa. Ibinie inoatawece libiwedi anepaşa etaye, eotedibige mepaanaşa dáwe. ³ Niçida makaamitiwaji ja ağadipiti leeğodi me iwağati niçinoşa yotaga anejitedağawa. ⁴ Ele midioka limeditiwaji me ağadexocitigi, odaa Ee idiokaanaşa limedi me idexogotağagitiwaji. Naşana libiwe idoka etaye nigalee yexogotege naşada libatadi ‘uuva’. Jığidaağenitiwaji, idoka akati me áwe nige ağadexocitigi.

⁵ Ee libatadi ‘uuva’. Odaa akaamitiwaji libiwedi. Niçina anidioka limedi me yexogotigi, Ee aqaga idexogotege, codaa joanişinia ane dáwe. Igaataşa nige daga ağadexocitigitiwaji, odaa aqica anakati mawii. ⁶ Niçina ane daga yexogotigi, joanişinia oyaladiticogi we, yadilo micoataşa niçinoşa niale libiwedianoiladie, odaa joğoyokoletiogi noledi moyalegi. ⁷ Nigidioka limedi me ağadexocitigitiwaji, codaa nigidioka limedi mowoo yotaga, anipokitiwa niçica anemaani, odaa jaotağadomitiwaji. ⁸ Odogetetalo Eiodi, niçina nige áwetiwaji. Odaa jağakaami niçina anoniotici.

⁹ Ja ağedemaanitiwaji digo anigotediwa Eiodi me idemaa. Idoka enitatiwaji midioka limedi me ağadexocitigi amaleegaga jikee me ağedemaanitiwaji. ¹⁰ Niçina nigoteteni iiğenatakaneğeco, odaa idioka limedi me jikee me ağedemaanitiwaji, digo aneji me jotete iiğenatakaneğeco Eiodi, odaa idioka limedi me idemaa.

¹¹ Jeğejitedağawatiwaji niçinoşa yotaga amaleegaga itiwağaji inikegi, odaa eliodi ağadinikegitiwaji. ¹² Joanişidaa iiğenatakaneğegi, madinemaanitiwagetiwaji, digo anejigotağawa me ağedemaani. ¹³ Aqica ane dağaxa me yemaa lokaağetedipi, daga liciagi niçina ane yeleotema lokaağetedipi. ¹⁴ Akaami yokaağetedipi nigawii niçina ane jiiğetağawa. ¹⁵ Aqeğitağawa makaami iotagipi, igaataşa niçina niotagi ayowooğodi niçica aneo niçini niotagodi. Pida ejitağawatiwaji makaami yokaağetedipi leeğodi jeğejitedağawatiwaji ijoatawece aneetediwa Eiodi.

¹⁶ Anağakamaşa adiolaaticetiwaji, pida Ee ağadiolaatice, odaa ja ağadiomağatiticoace jaotibige memii, codaa me áwe, odaa niçinoşa ağatá abeyagi. Joanişidaaägee, Eiodi yajigotedağawatiwaji inoatawece ane ipokitibige, niçina me abakeni Iboonağadi.

¹⁷ Joanişidaa me ağadiğenitiwaji madinemaanitiwage.

Oko anida aneetege niçina iiго neleğetedi niçina anodiotibece Jesus

¹⁸ Nigakaami neleğetedipi niçina oko anida aneetege niçina iiго, analakitibigetiwaji me Ee odoejegi me Ee neleğedi. ¹⁹ Igaataşa digida anenitegetiwaji niçina iiго, dağanagawini niçina oko etiğademaani, igaataşa inoka oyemaa niçina ane nebi, anida aneetege niçina iiго. Pida ja ağadiomağatiticoace liwigotigi niçina oko, ağadixipeniticoace, odaa aqaleegica anenitege. Joanişidaa leeğodi makaami neleğetedipi. ²⁰ Analakitibige niçijo mejitağawatiwaji, niçina nimeedi anağaxateloco niotagodi. Odaa niçina oko anida aneetege niçina iiго nigetidiatibeci, odaa akaami aqaga etiğadiatenitibece. Doğoyotete yotaga, odaa tağaga oyotete ağadotağawatiwaji. ²¹ Pida leeğodi mida anenitigi jığidaa midoğodigotağawatiwaji, igaataşa aqoyowooğodi Niçijoa ane idimonya. ²² Niçina daaditaga janagi, jelögöditiogi, agotığica libeyaceğegi ane yelogo. Pida niçina natigide aqaleegica oko ane yakadi me yağaditini libeyaceğegi. ²³ Niçina ane Ee leleğedi, aqaga leleğedi Eiodi. ²⁴ Niçina daaditığicoateda

godoxiceğetedi ane jaote lodoe, ane diğica ane yakadi meo liciagi, odaa nişinooa loenataka ane beyagi agotaşa yelogo. Pida noşonadi godoxiceğetedi ane jaote, odaa joşoyelatomi, codaan Eiodi moyelatema. ²⁵ Pida mina jişidaağee, icota nişijo ane dinditeloco notaşanaşaxi midiwataşa niişenatakaneğeco, nişijo anee, ‘Aşica ane leegodi moyelatomi’.

²⁶ Nişijo Ganaxawanatitogodi, Aneotedoşoji Liwigo, icota meno, odaa beşewi me ikeetagawa anodaağeeji nişina moyalaşatiwa, icoşotibigimece miniwataşa Eiodi. Jinimonyataşgawatiwaji, icoşotibigimece Eiodi. Odaa nigeno, jegeetece anodaağeeji. ²⁷ Odaa akaamitiwaji jaşaşa enitece anodaağeeji, leegodi makaamitiwaji meetaşa, nişijo maleekoka şadiomaşatiticoace, codaan nişina natigide.

16

¹ Ejitedağawatiwaji nişinooa yotaşa jaotibige me daga amığiticoace. ² Etışaditicoiticoace wetice niiakanşaşaxiidi. Codaan icota noko, nişina anetışadeloati odiletibige doşowo libakedi Aneotedoşoji. ³ Odaa jişidaağodigotaşgawatiwaji leegodi aşoyowooşodi Eiodi, codaan Ee aşetidowooşodi. ⁴ Pida ejitedağawatiwaji nişinooa yotaşa amaleeşşaşa nige icotece, odaa jaşanalaktitibetiwaji mijo me jao şadeemidi.

Ica ane libakedi Aneotedoşoji Liwigo

Nişijo maleekoka idinojocaşatini me jibaşaşa aşica deşejitedağawa nişinooa yotaşa, leegodi maleeşşetibige makaamitaşatiwaji. ⁵ Pida nişina natigide ja jopitalo ane idimonya. Pida aşica nişina akaamitiwaji ane idigetece ica ane leegodi mejigo. ⁶ Pida jaşakaami aşecaşgalodipi leegodi me jao şadeemidi. ⁷ Ejitedağawatiwaji anewi. Daşaxa mele mejigo, igaataşa daaditaşa ejigo, odaa Ganaxawanatitogoditiwaji aşenagi. Pida nigejigo odaa ja jinimonyataşgawatiwaji.

⁸ Nişina nigenagi, odaa ja ikeetiogi nişina oko anodaağee nibeyaceğeco, codaan ane iğenaga, codaan Aneotedoşoji me laagetedipi nişina oko leegotedi loenataka ane beyagi. ⁹ Codaan ikeetiogi nişina oko minoa libeyaceğeco, leegodi me deşetidadiwaşadi. ¹⁰ Eledi ikeetiogi ane iğenaga, leegodi jeşejigo miniwataşa Eiodi, odaa aşaleeşşee madatitiwaji. ¹¹ Codaan aşagaşa ikeetiogi Aneotedoşoji me laagetedipi nişina oko leegotedi libeyaceğeco, leegodi ja laagedi nişijo ane iğe oko digoina iigo.

¹² Eginoa owidi ane domeşşejitedağawatiwaji, pida aşabootegetiwaji daşajipaatalo eletidi yotaşa nişina natigide. ¹³ Pida nigenagi Aneotedoşoji Liwigo, ane ikee anewi me yalaşatiwa, ikeetedağawatiwaji inoatawece nişinooa anepeşewi. Adotaşa deşepaa lolaadi, pida eetece nişica anaşşaşa lajipakegi. Yatematitedağawatiwaji nişinooa ane icota manati. ¹⁴ Eo modoşetetiwa nişina oko, leegodi yelogoditążawatiwaji nişina ane jajigota, ane jemaa me iğegitaşawa. ¹⁵ Inoatawece ane nepilidi Eiodi, aşagaşa inepilidi. Joanişidaa meji, Liwigo Aneotedoşoji dibatege nişinooa yotaşa ane jajigota, odaa jaşşaşa yelogoditedağawatiwaji.

Nişijo anodiotibece aşecaşgalodipi, pida nişidiaağidi ninitibigiwaji

¹⁶ Natigidawaanigi aşaleeşşee madatitiwaji. Pida nişidiaağidi icotace madati. Igaataşa jeşejigo miniwataşa Eiodi”.

¹⁷ Odaa onica nişijo anodiotibece ane dinotaşaneşe midiokiditiwage, modi, “Amida ica ane diitigi ijo ligegi meetedogowa me natigidawaanigi odaa aşaleeşşicoa me jinataşa, odaa aleegi ja jinataşatace, eleditace nişina meetedogowa me leegodi nişigo miniwataşa Eliodi?” ¹⁸ Odaa ja dinotaşaneşetace idiokiditiwage, modi, “Igame diitigi ica ligegi ijo mee, ‘Nigidiaağidi’? Ajowoşotşa aneyatedigi ica ligegi”.

¹⁹ Jesus yowooşodi modoletibige moige, odaa jeşetediogi, “Jeşejitaşgawatiwaji natigidawaanigi aşaleeşşee madati, pida nişidiaağidi icotace madati. Jowoşodidi me domaşa agikanitecetiwaji nişica anodaa diitigi nişida iğegi. ²⁰ Ejitaşgawatiwaji nişina anewi.

Niçida makaami icota manoenitiwaji, codaa makaami agecağalodipi, pida iniçina niçina oko anida aneetege niçina iiçio başa ninitibigiwaji. Akaami agecağalodipi, pida nigidiağıdi aniniitibecitiwaji. ²¹ Gadiciagitiwaji macataşa naşana iwaalo naşa nipegi me dinigaje, odaa jağagecağalo, igaataşa jiçicota noko lawikodigi. Pida nige dinigaje, odaa ağalee nalağatibige niçijo lawikodigi. Pida ja ninitibece leegodi naşa dinigajetece nigaanigawaanigi. ²² Jiçidaağenitiwaji makaami agecağalodipi. Pida nigidiağıdi nigadatitacitiwaji, odaa jağaniniitibeci. Codaa ağaleegica ane yakadi daga nogatice əadinikegitiwaji.

²³ Nigicota niçica noko me jopiticogi miniwataşa Eiodi, odaa ağalee leeditibige madigee. Ewi niçida anejitağawatiwaji. Nigabakeni Iboonağadi mipokita okanico-daağicata anemaani, odaa jiçidıaa yajigotedağawa Eiodi. ²⁴ Codaa natigide aniçica daga atikanı Iboonağadi me ipokitalo Eiodi. Ipokitalotiwaji Eiodi, odaa jağabaatege ane əadipoketegi, eotedibige meliodi maniniitibecitiwaji.

Jesus ja iğeke loniciwaşa ane beyagi niçina iiçio

²⁵ Niçijo me əadiğaxinitiniwace, jibake natematiko, anida ane jiciaceeketege. Pida icota noko nige dağadiaa jao ane jiciaceeketege niçina me əadiğaxinitiwaji, pida iğenaşa mejitece Eiodi. ²⁶ Niçica noko atikanitiwaji Iboonağadi me ipokitalo Eiodi. Pida ejitagawa ağalee leeditibige daga jipokotagalocotiwaji miniwataşa Eiodi. ²⁷ Igaataşa Iniaaçiniwa əademaanitetiwaji. Odaa əademaanitetiwaji leegodi mademaani, codaa jağadadiwağati me jicögoticogi miniwataşa Aneotedoğoji. ²⁸ Jaladi Eiodi, odaa ja janagi niçina iiçio. Odaa natigide jaladi niçina iiçio, jopitalo Eiodi”.

²⁹ Odaa moditalo niçijo anodiotibece, “Niçina natigide ja yeləgotece əadotaşa, ataleegawii ane iciaceekenitege aneo me daga jowooğotağatece. ³⁰ Niçina natigide ja jowooğotaşa mowoogoti inoatawece, codaa ağalee leeditibige diğica ane əadigee. Joaniçidaa me əadadiwağateğegi me icoğiticogi miniwataşa Aneotedoğoji (Leeğodi owoogoti codaa me əadowooko)”.

³¹ Naşa niniçodi Jesus, meetediogi, “Jawienataka naşa adadiwağatitiwaji. ³² Igaataşa enagi noko codaa jiçicota, odaa akaamitawecetiwaji ilaagitibece, odaa joğopilitalotiwaji niçinoşa əadigelatedi, leegodi madoiitiogi lacilodi judeutedi. Odaa jiçidaağee nige dağadiaağica mawitibigiji. Pida ağoka Eetece, igaataşa Eiodi iniwa meetaşa.

³³ Ejitedağawatiwaji niçinoşa yotasa, jaotibige mele əadaaleğenali leegodi mida anenitigititiwaji. Awikodeetiwaji digoina iiçio, pida aleeni əadaaleğena, igaataşa ja jiğeke loniciwaşa niçina ane beyagi digoina iiçio”.

17

Jesus yotaganeğe Eiodi

¹ Naşa igotedi Jesus niçijoşa lotasa, odaa ja iwitedibigimece ditibigimedi, odaa jeğee, “Eiodi. Naşajo lakata me jawikode ja nipegi. Ikeeni me Ee əadionigi, odaa alecatinitibigimece Iboonağadi lodox inoatawece oko, amaleegaga jakadi me jogetetəğawa. ² Leegodi manajicitiwa inimaweneğegiteloco inoatawece oko me jao midioxa limedi me newığa niçijo ananajicitiwa. ³ Niçina oko idiokaanaşa limedi me newığa makaamitasa niçina negetiğadowooğoti, makamokakaami makaami Aneotedoğoji anewi, codaa niçina negetidowooğodi, me Ee, Jesus Cristo anakamaşa adimonyaa. ⁴ Ja əadinelecağateeni lodox niçina oko digoina iiçio, igaataşa ja jigodi ibakedi ananajicitiwa me jao. ⁵ Eiodi, natigide awii me idelogo əadodoe liciagi me idelogo niçijo jotigide maleedığicatibige daga igo niçina iiçio.

⁶ Ja jikeetiogi anodaağeni niçijoşa əoneleegiwadi ane iomağatiticoace minataşa niçina oko digoina iiçio, odaa jağanajicitiwa. Ja əanepilidi, odaa jağanajicitiwa. Codaa

oyiwaqadi gadotaqa. ⁷ Niçina natigide niçijoao gøneleegiwadi joçoyowooçodi mi-noatawece niçinoaa ananajicitediwa icögötödigi makaamitaqa. ⁸ Igaataqa jeloçoditiogi gadotaqa ananajicitediwa, odaa joçodibatege. Codaa joçoyowooçodi mewi me jicögötibigimece makaamitaqa, codaa jejeniwaqatakanaqa mewi naçakamaqa adiigeni.

⁹ Jipokoteloco makaamitaqa. Pida baadaqa jipokoteloco niçina oko anida aneetege niçina iiçö, ijoka jipokotelogo niçijo ananajicitediwa, igaataqa çanepilidi. ¹⁰ Inoatawece niçinoaa ane inepilidi, çanepilidi. Codaa inoatawece niçinoaa ane çanepilidi, Ee aagaqa inepilidi. Leeçodi moniotici, odaa niçina oko joçoilecateetibigimece Iboonaqadi. ¹¹ Natigidawaanigi jegejigo makaamitaqa. Aqaleeginaägejo digoina iiçö. Pida niçina anoniotici bagaleeginaägi digoina iiçö. Eiodi, ane diçica gabatiigi, atikani nimaweneçegi Gaboonaqadi me otetenitibigwaji niçijoao gøneleegiwadi ananajicitediwa, amaleeçaga idioka limedi me ilaqatiwage, digo anejinaqa me çodilaqatiwage. ¹² Niçijo maleeçejote miditaqa digoina iiçö, jotetetibigwaji jatika nimaweneçegi Gaboonaqadi. Niçijoao gøneleegiwadi ananajicitediwa, ja idoweditelogo. Codaa aqica ananiaditice, ijkijo niçijo baçakaa aniatagigi, niçijo anakaa dinibikota maniatagigi, eotibige me jinataqa niçijo aneeta Aneotedoçoji lotaga niçicota.

¹³ Pida natigidawaanigi jegejigo makaamitaqa. Ejitece niçinoaa yotaga maleeçeetibige niçina iiçö, amaleeçaga niçina anoniotici eliodi me ninitibigwaji digo aneji me idinitibeci. ¹⁴ Ja jajigotiogi gadotaqa. Odaa niçina oko anida aneetege niçina iiçö ja nelegetedipi, leeçodi niçina anoniotici aqaleegica aneetege niçina iiçö, digo aneji me diçica anejitege niçina iiçö. ¹⁵ Ajipokotaqawa daçanoçaaticogi niçina iiçö, pida jipokotaqawa motetenitibigwaji, adowetiteloco, atamagateenitege nimaweneçegi niçijo ane abeyaceçegi, diaabo. ¹⁶ Aqica anoditege niçina iiçö, iciagipi me daçaga icata anejitege niçina iiçö.

¹⁷ Atikani anewi niçina me iomaçatiticoace makamoka çanepilidi. Gadotaqa joaniçinaa anewi. ¹⁸ Anemiitiwa madimonyaatinigi niçina iiçö, jiçidaqaga ejigotiogi me jimonya. ¹⁹ Odaa idiniomaçaditaqadomi leeçodi niçina anoniotici. Jao niçida anejitaqawa amaleeçaga odiniomaçaditaqadomi makamokakaami me çanepilidi. Atiitiogi gadotaqa me iomaçatiticoace.

²⁰ Pida aqidioka jipokoteloco, aaçaga jipokoteloco niçica eledi anicota metidadiwaqadi leeçotedi gadotaqa. ²¹ Eledi jipokoteloco amaleeçaga idiokaaäga limedi me ilaqatiwage. Eiodi, jipokotaqawa amaleeçaga okomokokotege, anejinaqa mokomokotiwage, codaa emokeetaçagi, codaa amaleeçaga eniwaçatakanaqa niçina oko digoina iiçö naçakamaqa adimonyaa. ²² Ja jajigo yoçeeçegitiogi niçina anoniotici, liciagi çadogeeçegitiwa, amaleeçaga idioka limedi me ilaqatiwage, digo anejinaqa me çodilaqatiwage. ²³ Idejote miditaqa, liciagi makaami meetaqa, amaleeçaga ewi me ilaqatiwage, amanagawini niçina oko digoina iiçö eniwaçatakanaqa naçakamaqa adimonyaa, codaa memaani digo anemiitiwa mademaani.

²⁴ Eiodi. Jemaa niçijo ananajicitiwa odaa anejote jiçidiaaga ite, codaa amaleeçaga onadi malecatinitibigimece Iboonaqadi, leeçodi ademaani maleedigicatibige me oeni niçina iiçö. ²⁵ Eiodi ane içenaga. Niçina oko anida aneetege niçina iiçö agetiqadowooçoti. Pida Ee baçä çadownooçoti codaa niçijo ananajicitiwa oyowoçodi naçakamaqa adimonyaa. ²⁶ Ja jao metiqadowooçoti, codaa egidaa diitigi me çadikeenitiogi, jaotibige me dinemaatiwage digo anemiitiwa mademaani, codaa magaga idejotice miditaqa”.

18

¹ Igaanağa nigotedini Jesus me yotaqanege Eliodi, odaa ja noditedice nigotaşa ijaağıjo anodiotibece igotibeci daato niğijo natoağa anodita “Cedrom”. Ini lapo nialeli enanigijedi, odaa joanıgidiaa dakatediwece Jesus ijaağıjo anodiotibece. ² Judas, niğijo ane yajigo Jesus modibatalo nelogododi, eledi yowooğodi anei niğini nialicawaanigi, leeğodi elioditibece midiaağitedibige Jesus ijaağıjo anodiotibece. ³ Odaa Judas jiğigo niğijo aneite Jesus, yadeegi ijoa iodağawadi romaanotedi ijaağıjoa onateciğijo nowienoğododi ligeladi Aneotedoğoji, liiğexedi fariseutedi ijaağıjoa lacilodi sacerdotitedi. Oyadeegi noledağaxiidi inaa laloğonağatedi, codaa me likanağanağatedi.

⁴ Jesus akaa yowooğodi inoatawece niğinoa analleeğicotece modigotalo. Joaniğidaa leeğodi niğigo dakapetetege, odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiijo ica anoleetibigetiwaji?” ⁵ Nogoninığodi, moditalo, “Joleeğatibige Jesus anelatedibige Nazaré”. Odaa jeğeetediogi Jesus, “Niğida me Ee, Ee ane Ee!” Judas, niğijo aneyaa Jesus eledi ida me lixigağawepodi. ⁶ Niğijo neğee Jesus, “Niğida me Ee, Ee ane Ee!”, odaa jağanojiceticoace, enitinigi iigo. ⁷ Odaa ja nigetacediniwace Jesus, meetediogi, “Amiijo ica anoleetibigetiwaji?” Odaa moditacalo, “Joleeğatibige Jesus anelatedibige Nazaré”. ⁸ Odaa jeğeetediogi Jesus, “Geneğejitağawatiwaji jeğemeğee. Nige neğemaga oleetibigijitiwaji, enice ikaniticoace niğina anoniotibici mopitibeci”. ⁹ Eote niğida ligegi eote micotece niğijo ligediteta Eliodi, “Eidi, ağıca ane aniaditibige otığinitece niğidi ananajicitiwa”.

¹⁰ Simão Pedro idatace lodaajo-ocağataşa, naşa nixigitice, odaa ja yakagiditice napağate ijo şoneleegiwa ane liboonağadi Malco, ane liotagi lacilo-sacerdotitedi. Naşajo napağate diğeticogi libaağadi. ¹¹ Odaa Jesus jeğeeteta Pedro, “Ixomitiwece şadodaajo lagaağaxi! Aleetibige daaditaşa jibatege yawikodigi ane najigotediwa Eidi?”

Ica nogoyadeegitedicogi Jesus ligeladi Anás

¹² Odaa niğijoia iodağawadi romaanotedi, ijo lacilo, ijaağıjoa nowienoğododi Aneotedoğoji ligeladi jogodibatalo Jesus, jogoniwilo. ¹³ Odaa odoejegi oyadeegitedicogi Jesus ligeladi Anás, loxiğadi Caifás, ane lacilo-sacerdotitedi. Joaniğiniaa diiğenataka niğijo nicaağabi. ¹⁴ Caifás, joanıginiaa niğijo ane yajoitiogi niğijo lacilodi judeutedi me dağaxa mele mokinitece şoneleegiwa ane yeleotema noiigi.

Pedro diwitaka me diğicoateda me yowooğodi Jesus

(Mateus 26.57-58, 69-70; Marcos 14.53-54, 66-80; Lucas 22.54-62)

¹⁵ Odaa Simão Pedro ijaağıjo eledi ane-diotibece Jesus joğodiotecə lowidi noğoyadeegi Jesus, dinixigağawamigi. Niğijo lixigağawa Simão Pedro lowooğotagi niğijo lacilo-sacerdotitedi. Joaniğidaa leeğodi me yakadi me diotiwece Jesus naşa dakatediwece niogó ligeladi niğijo lacilo-sacerdotitedi. ¹⁶ Pida Pedro biğidiaağitice we, ipegitege ijo epoagi nelegi. Odaa niğijo lixigağawa Pedro ane lowooğotagi niğijo lacilo-sacerdotitedi ja noditice, odaa ja yotaqanege naşajo awicije ane yowie niğijo epoagi nelegi. Odaa ja ikatio Pedro me dakatio. ¹⁷ Odaa naşajo awicije jeğeeta Pedro, “Ica ina dağaaami eledi niğina ane do-oötibece niğidoa aaginaşa.” Naşa niniğodi, meeta, “Oğoa, ağıca anejitege!” ¹⁸ Niğijoia niotaka ijaağıjoa nowienoğododi Aneotedoğoji ligeladi owo noledi nelegi aninoa ligoli, leeğodi me diwete niğijo enoale. Odaa jiğidiaa dabidite me dinitibigiji. Pedro eledi ida mawatiogi aağaga dilowate.

Anás nigetedice Jesus

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi ja igetece Jesus niğijo anodiotibece, icaağica ane iiğaxitetece, onidaağida me doletibige ane leeğodi mowo anodigota. ²⁰ Naşa niniğodi Jesus, meeteta, “Idioka limedi me jiğaxinaga lodoxe noiigi-nelegi. Codaa elioditibece me jiğaxinaga catiwedi niiakanağaxiidi, codaa me catiwedi Aneotedoğoji ligeladi, aneitibige şodoiigi judeutedi me yatecogo. Ağıca dağa idinağaditini me jiğaxinaga.

21 Natigide, igaamee ina madige? Anigeetiniwace niçijo anonajipatiwa, igaatağa oyowooğodi niçinoaa ane jiçaxitece”.

22 Niçijo negee Jesus niçijo ligegi, odaa ica nowienoğodi lapoagi Aneotedoğoji ligeladi ja yabaketigi latobi, meetalo, “Ayakadi mideşemii magiti niçini lacilo-sacerdotitedi”.

23 Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Nige beyagi niçijo ige, enice anikeenitiwa ica ibatiig. Pida nigele niçijo ige, igatime leeğodi madabakeni?” **24** Jesus eğidaağee moigoetedi, odaa Anás ja diiğenatakatalo moyadeegitedicogi minitağa Caifás, niçijo eledi lacilo-sacerdotitedi.

*Pedro ja diwitakatace me diğicoateda me yowoğodi Jesus
(Mateus 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)*

25 Eşidiaa dabidite Pedro me dilowate, noğoigetace, modita, “Akaami eledi iwitibece idoa şoneleegiwa?” Odaa Pedro ja diwitakatace, meetiogi, “Ee oğoa!”

26 Onijoteci niçjoa niotaka ane litaagi niçijo Pedro ane yakagiditice napaağate, meeta Pedro, “Ica ina dağa şadati digoida aneite enanigijedi nialeli.” **27** Odaa Pedro jiçijaa naşa inaaletace mee me diğicoateda me yowoğodi Jesus. Odaa ağica dağa leegi jaşanoe okogokoodi.

*Pilatos iwi anigotalo Jesus
(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)*

28 Niçidiaağidi joğonotağateetedice Jesus ligeladi Caifás, odaa joğoyadeegitedicogi ligeladi-nelegi ninionigi romaanotedi ane liboonağadi Pilatos, jeğepaa iiğe iditawece niığo noiigi judeu. Naşa yeloğotibige, joğoyooditedicogi Jesus minitağa Pilatos. Odaa ağıdakatiwece ligeladi Pilatos, leeğodi lakatigi judeutedi yoli doğodakatiwece ligeladi eledi oko ane dağa judeu. Odoitibige diğica lapioyaşajegi lodoe Aneotedoğoji, igaatağa leeditibige me yapiditibigiwaji odaa joğoyakadi moyeligo liweenigi lalokegi Páscoa. Joaniçidaa leeğodi midiaşiticoace we niçijo diimigi-nelegi, ligeladi Pilatos. **29** Odaa Pilatos ja noditice ligeladi, jiçigo dakapetege, odaa jeğetiogi, “Amiini ica ananatiteceti-waji me libeyaceğegi idoa şoneleegiwa?” **30** Noğoigidi, modita, “Ajinadeegağatedağawa niçidoa şoneleegiwa daaditiğicata loenatagi ane beyagi”.

31 Odaa jeğetiogi Pilatos, “Enice adeegitetiwaji, akamaşa awini niçica anemitalo, iwitece ane şanajoinaşaneğeco”. Odaa niçjoa lacilodi judeutedi modi, “Ağica şonaşatetigi dağa jeloatağa oko, akamokakaami mida şonaşatetigi”. **32** Joaniçidaağee, jeğeo micotece niçijo Jesus ligegi, me yalağate anodaağee me yeleo. (Leeğodi ijokijo romaanotedi moyakadi moyeloadi oko oyototeloco nicenążanagate.)

33 Odaa Pilatos ja dakatiwece ligeladi, odaa jeğeniditalo Jesus, naşa ige, meetalo, “Ewi makaami ninionigi-eliodi judeutedi?” **34** Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Ida anadigeetecce akamaşa şadowoogo? Oğoa, eledi oko yeloğoditağawa ane Ee?” **35** Naşa niniçodi Pilatos, meetalo, “Niçida me ee, ağee judeu! Niçina akamaşa şadoiigi inaaşına anoiğe sacerdotitedi joaneğepaa etiğadajici meetaşa. Enice amiini ica şadoenatagi?”

36 Naşa igidi Jesus, meeteta, “Ininioxigi ağica aneetege niçina iiğ. Diğica aneetege ininioxigi niçina iiğ, daşanagawini niçinoaa iotaka odideletomi me doğoika modibatiwa judeutedi. Pida ininioxigi ağica aneetege niçina iiğ”.

37 Odaa Pilatos ja igetace Jesus, meetalo, “Enice, ida makaami, akaami inionigi-eliodi?” Naşa niniçodi Jesus, meeteta, “Ee inionigi-eliodi, diganaleegalitigi şagegi. Joaniçidaa leeğodi me janitini, odaa ja janagi digoina iiğ mejitece anewi. Niçina oko anida aneetege anewi, joaniçiniaaa wajipatalo yotaga”. **38** Odaa jeğee Pilatos, “Amiijo ica anewi?”

*Ağoyemaa moikatedice Jesus
(Mateus 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)*

Odaa Pilatos ja noditacicogi we me notaqanegetaciniwace judeutedi, meetiogi, “Aqica jakaditece ane leeğodi dağa jiğenatakatalo niğidoa ęoneleegiwa moyeloadi. ³⁹ Pida geme ęadakatigitiji manipokitiwa me jikatice oniniteci niwilogoğegi niğina me nakatio ęadalokegitiwaji anodita Páscoa. Emaani me jikatedice idoa ninionigi-eliodi judeutedi?”

⁴⁰ Odaa iditawece ja napaawaqataceloco modi, “Baadeđele dağa ikanitedice. Biğida ikanitice Barrabás!” Barrabás one niğina ęoneleegiwa ane doide, ęonematađodi. (Codaa joniğica me ideleğe niodağawadi ninionigi-eliodi romaanotedi.)

19

Pilatos diğenatakatalo moyeloadi Jesus

¹ Odaa Pilatos ja diğenatakatalo Jesus monalaketedibige. ² Odaa niğijoia iodağawadi joğoyoetema lale, macatağa nağana lale inionigi-eliodi, pida boğodatika lalepiğigo moyoe. Odaa joğonixotinece lacilo Jesus, codaa onixomeğetedinigi ajo caapa ocaqatağa nolidigo-lawoço liciagi nağana nicaapa inionigi-eliodi. ³ Odaa moditibigalo me napaawaqateloco, “Niğidoa ninionigi-eliodi judeutedi!” Odaa ja diiticogi moyametibigo, onabaketedice.

⁴ Odaa ja noditacicogi Pilatos we. Odaa jeğeetiogi, “Digawinitiwaji. Inadeegite-dicogi digoina wetice, amaleeğaga anatitiwaji me đicata ane jakadi me leeğodi dağa jiğenatakatalo moyeloadi”. ⁵ Odaa Jesus ja noditedice we ajağajao lale lalepiğigo anonixotinece lacilo, ajağajao caapa ane nolidigo-lawoço eledi anonixomeğetinigilo. Odaa Pilatos jeğeetiogi, “Nağanatitiwaji! Etidoa niğidoa ęoneleegiwa!”

⁶ Niğijo anoiğe sacerdotitedi iğaağijoia nowienoğododi Aneotedoğoji liğeladi noğonaditege Jesus, odaa ja napaawaqateloco, modi, “Otonitedeloco nicenağanağate! Otonitedini!” Odaa jeğeetiogi Pilatos, “Adeegitetiwaji, akamağa otonitedeloco nicenağanağate. Igaataga jakadi me đicica anigetiğida ane leeğodi dağa jiğenatakatalo moyeloadi”. ⁷ Odaa niğijoia lacilodi judeutedi joğoninigodi, modita, “Inoa ęonajoinađaneđeco. Odaa ęonajoinađaneđegi meetoğowa me leeditibige me jeloatağa, igaataga mee mone Aneotedoğoji Lionigi”.

⁸ Igaanağa wajipata Pilatos lotağa lacilodi judeutedi, odaa jeğepaanağa doi. ⁹ Odaa ja dakataciwece liğeladi, igo me igetace Jesus, meetalo, “Igame icoğiticogi?” Pida Jesus aigid. ¹⁰ Odaa jeğetalio Pilatos, “Igaamee ina me đegemaani madigit? Ağowooğoti mida inağatetigi me ęadikanitice, codaa mida inağatetigi me jiğenatakatağawa metiğadotoniteloco nicenağanağate?”

¹¹ Naga ninigodi Jesus, meeteta, “Ida ęanađatetigi leeğodi Niğijoia ane ideite ditibigimedi me yajigotedağawa ęanimaweneđegi. Joaniğidaa leeğodi niğina ane idajigotağawa nelegi libatiği caticedi ęabatiđi.”

¹² Nağa wajipatalo niğijoia lotağa Jesus, odaa Pilatos ja doletibige niğica ni-maweneğegitece Jesus me ikatedice. Pida niğijoia lacilodi judeutedi idokee me napaawaqateloco, modi, “Nige ikanitedice niğidoa ęoneleegiwa, amakaami lokağegi César, anokotawece ęodiđe. Igaatağa niğina ane dinanatigi me inionigi-eliodi, lakapetegi César”.

¹³ Niğijo Pilatos nağa wajipata niğida nigegi, odaa ja nadegitedicogi Jesus wetice liğeladi. Odaa Pilatos jiğigo nicotini manitağa nibaanco ęoneđe, niğica aneitice nağani baanco liboonağadi “Godipodagaladi wetiça”. (Liboonağaditigi nioladi judeutedi me “Gabatá”.)

¹⁴ Aniaditibige onidateci noko dağa nakatio nalokegi Páscoa, noğodinoetegi me nalooğo. Ja doletibige me seis lakata, neğeetiogi Pilatos niğijoia judeutedi, “Digawini! Etidoa ęaninonigi-elioditetiği!” ¹⁵ Pida idokee me napaawaqateloco, modi, “Eloati! Otonitedeloco nicenağanağate meloati!” Odaa ja nigetiniwace Pilatos, meetiogi, “Ewi

memaanitiwaji me jiigenatakatalo moyototedeloco nicenağanağate idoa ęaninionigi-eliodi?" Pida niğijo anoiige sacerdotitedi modita, "Iniokini César me ęoninionigi-eliodi. Ağica eledi ęoninionigi".

16 Odaa Pilatos ja yajigo Jesus moyototedeloco nicenağanağate, odaa joğoyadeegi niğijoia iodağawadi.

Jesus noğoyototedeloco nicenağanağate

(*Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43*)

17 Odaa ja noditedice Jesus, epaa yoyağaditedijo ajo licenağanağate. Odaa jiğigotibeci minitağa lojotağadi ane liboonağadi "Lojotağadi ęodacilo-libitagi". (Nioladi judeutedi niğini liboonağadi "Gólgota"). **18** Joaniğidiaa oyelite noğoyototedeloco nicenağanağate ijaağıja itoataale ęoneleegiwadi. Odaa odoyate Jesus liwigotigi niğijoia itoa.

19-20 Odaa Pilatos jegeote lidiko iditeloco taaboa-liwai. Odaa ja diiğenataka moyotodeloco licenağanağate Jesus ditibigmewawaanigi lacilo. Iditini,

"JESUS ANE ELATEDIBIGE NAZARÉ, NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI."

Oiditedi niğijoia lidiko me nioladi judeutedi, nioladi greegotedi, ijaa nioladi romaanotedi. Eliodi judeutedi oyalomeğeteloco nağajo nidie, leeğodi niğijo anoyelite Jesus moyototedeloco nicenağanağate ipegitege nigotağa. **21** Odaa niğijo anoiige sacerdotitedi modita Pilatos, "Jinaga eliteloco nağada nidie 'Ninisionigi-eliodi judeutedi'. Pida idiiteloco 'Mee me ninisionigi-eliodi judeutedi'".

22 Naşa niniğodi Pilatos, meetiogi, "Ane jiditini, ja diniditini."

23 Igaanağa oigodi Jesus moyototedeloco nicenağanağate niğijoia iodağawadi, odaa joğodibatalo lowoodi, odaa jogodinilaagağaditigilo onaditecibige niğijoia cwaatolo iodağawadi. Odaa yeyağatice onajoteci nağajo nitoonicogo, anadatawece me lipegetege adinapeegi. **24** Odaa ja dinotağaneğe, midiokiditiwage, modi, "Ağele daga jaağatağa nağada toonicogo. Pida jiwinaga niğica anepaşa dinetetece. Odaa ane dinete ja nebi nağada toonicogo." Niğida niciagi eo micotece niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaşa, niğijo mee,

"Odinilaagağaditigi yowoodi,
codaa oiwi anepaşa dinetetece,
odaa ja nebi initoonicogo."

Odaa niğijoia iodağawadi jiğidaağodigotalo niğijoia lowoodi Jesus.

25 Ada mipegitege nağajo licenağanağate Jesus nağajo eliodo, ajo nioxoa, ajaağajo Maria lodawa Clopas, ajaa Maria Madalena eledi ada miditaşa. **26** Igaanağa nadi Jesus nağajo eliodo, ijaağıja niğijo ane-diotibece ane dağaxa me yemaa, odaa jegeete nağajo eliodo, "Iniotagodo. Niğidoda ęoneleegiwa. Ademii micataşa daga ęadionigi".

27 Niğidiaağıdi Jesus jağaga eete niğijo ane-diotibece, "Nağada iwaalo. Ademii micataşa daga ęadiodo". Odaa niğijo ane-diotibece Jesus ja yadeegi nağajo eliodo Jesus me noiigliwa digoida ligeladi ijaağıja niğijo noko.

Jesus naşa yeleo

(*Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49*)

28 Niğidiaağıdi Jesus ja yowooğodi naşa igodi inoatawece ane leeditibige meote. Odaa jegeeo micota niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaşa, niğijo neğee Jesus, "Ideloadi ecibi".

29 Ada ajo lağaağaxi viinyo ane daga dakake loojedi (anepoka lacipağadi niğinoda madewetedi). Odaa joğoititiniği niğijo viinyo nağajo ane liciagi coxao. Odaa joğoigoeteloco niğijo iwogo anoyakagidi libiwe "hissopo". Odaa joğoyatiwece nioladi Jesus. **30** Igaanağa ici Jesus niğijo viinyo, odaa jegee, "Ja jıgodi inoatawece ane leeditibige me jaote." Naşa noletedini, odaa ja yopilağadite liwigo Eliodi.

Ica iodağawa yapoace liwai Jesus yatitalo apocenigi

³¹ Niçijo noko judeutedi joçodinoetege nalokegi, odaa niçijoa lacilodi judeutedi açoymemaa diçidiaagite niçijoa şoneleegiwadi midoatağa licenaşanagatedi degepaa eledi noko, leeğodi me saabado, noko dağaxa me şoneğegi. Joaniçidaa leeğodi modipokota Pilatos me diiğenatakatiogi moninoketedini litili niçijoa şoneleegiwadi anoyototelogo nicenaşanagatedi (owotibige me age me nigo), odaa jogonikatiniwace nicenaşanagatedi. ³² Odaa niçijoa iodaşawadi jiğigotibeci, odaa jogoninoketedini litili niçijo odiejegi şoneleegiwa anoyototini. Odaa niçidiaagidi jağaga otota moninoketedini litili niçijo eledi şoneleegiwa anabotege Jesus moyototedini. ³³ Pida niçidiaagidi nağaga otatalo Jesus, odaa jogonadi mewi naga yeleo. Joaniçidaa leeğodi me dağadiaagoninoketedini litili. ³⁴ Odaa jiçijo iodaşawa ane dibata napocenigi, odaa ja yapoace liwai Jesus. Odaa jağanado lawodi, ina ninyoğodi. ³⁵ Niçijo ane nadi yalağata niçida niciagi eotibige makaami eleditetiwaji iwaşatakani. Yatemati anewi, codaa ijaağijo yowoğodi mewi niçinoa latematiko. ³⁶⁻³⁷ Inoatawece niçinoa ane jinatağa eotibige me icotece niçijoa aneeta Aneotedoğoji lotaşa, niçijo mee, “Açica otigiditece gabitagi ane dinoke”. Eledi mee Aneotedoğoji lotaşa, “Oiwitibigimece niçijoa anoyojojotalo apocenigi”.

*Jesus oixotediwece lawimaşajegi-wetiga monalightedini
(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)*

³⁸ Niçidiaagidi José anelatibige nigotaşa Arimatéia jiçigo yotaşanege Pilatos, dipokota me yadeegi lolaadi Jesus. José eledi diotibece Jesus, pida başa dinaşaditi me diotibece, ığaataşa doitiogi niçijoa lacilodi judeutedi. Igaanaşa dipokotalo, odaa Pilatos ja ikatece. Odaa José jiçigo nikatedini Jesus madataşa nicenaşanagate. ³⁹ Nicodemus ijo migo lixigaşawa José. Nicodemus, niçijo ane igo yotaşanege Jesus niçijo enoale naga diiticogi me nişşaxitediniwace oko. Nicodemus me lixigaşawa José yadeegi triinta ciilo ladokojegi anodita “aloés” awatege ica “mirra”. ⁴⁰ Odaa José ijaaa Nicodemus joçodibata lolaadi Jesus, odaa joçoilipaditigi nişşelateli, oyatitibige niçijo ladokojegi. Owo anepaa lakatigi judeutedi moyoetini niçina némeğegi anoixotiwece wetiga-lawimaşajegi. ⁴¹ Niçijo anoyelite Jesus moyototedeloco nicenaşanagate ipegit-ege ijo nawodigijedi niale lawoço aneitice niçijo lawimaşajegi-wetiga gela moigodi, analeedigicata émeğegi anoixotiwece. ⁴² Odaa jiçidiae oixotediwece lolaadi Jesus, leeğodi niçijo lawimaşajegi-wetiga başa ipegitge aneiticoace, codaa eleditace leeğodi naga nişegi me nakatio nisaabado judeutedi. (Limedi me nipenaga).

20

*Ağaleegica lolaadi Jesus midataşa lawimaşajegi-wetiga
(Mateus 28.1-8; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)*

¹ Niçijo naşa domiingo me nigoitijo, eğinaa nexocaşa, odaa Maria Madalena jiçigo midataşa wetiga-lawimaşajegi anoyatice lolaadi Jesus. Odaa ja nadi nağajo wetiga nelegi ane nibatoo lawimaşajegi-wetiga aneitice lolaadi Jesus naşa dawililetice. ² Odaa ja walokodi migo midataşa Simão Pedro, ijaağijo ane-diotibece Jesus lemaanigi. Odaa jegeetiogi, “Joçonoğowa Goniwa-aagodi lolaadi, açe-eeğica midataşa wetiga-lawimaşajegi, ajowooğotaşa nişica anoyaticogi lolaadi.”

³ Odaa Pedro ijaağijo lokaşegi jağagigotibeci midataşa wetiga-lawimaşajegi anoyatice lolaadi Jesus. ⁴ Niçijoa itoa ja waledi, pida niçijo eledi dağaxa me dawé, odaa odiejegi me icota anoyatice lolaadi Jesus, ijaaa Pedro ja nalatigi. ⁵ Igaanaşa dakagitini niçijo anodoejegi micotio, iwitiwece niçijo anoyatice lolaadi Jesus, odaa ja nadi niçijoa lipataşaxiidi Jesus, pida adakatio. ⁶ Niçidiaagidi Simão Pedro jağagicotio, odaa jeğepaga dakatio. Odaa ja nadi niçijoa lipegetege anoilipaditigilo Jesus, idiaağitedice niçijo ane iwote. ⁷ Eledi nadi nağajo leenxo anoilipaditece lacilo Jesus. Nağajo leenxo ağawatege

niçijo a lipegetege lipataqaxiidi, pida digeticogi eledi liwai, dinokomoke. ⁸ Niçijo lokaagedi Pedro anodoejegi mico, jaqaga dakatio. Igaanaqa nadi, odaa jegetiwagataka mewi naqa yewigatace Jesus. ⁹ Pida egidaaqee maleedoqoyowooqodi niçijo aneeta Aneotedogoji lotaga, me leeditibige me yewigatace Jesus.

¹⁰ Niçidiaaqidi niçijo itoataale anodiotibece Jesus joçopiticogi ligeladi.

*Maria Madalena nadi Jesus
(Mateus 28.9-10; Marcos 16.9-11)*

¹¹ Maria Madalena idiaa dabidite wetice miditaqa anoyatice lolaadi Jesus, anoetibece. Egidaaqee manoetibece, naqa dakagitini me iwitiwece catiwedi. ¹² Odaa ja nadi icoa itoataale aanjotedi yapacaqa lowoodi. Idiaa nicotiniwace miditaqa anoyatice lolaadi Jesus. Onijoteci nicotini digeticogi lakaagadi niçijo ane iwote Jesus, ijo eledi baqa nicote ane dojitedicogi loqonaka. ¹³ Odaa joçoge, modita, “Iniotagodawaana. Igaameni ina me anoenitibece?” Naqa ninigodi, meetiogi, “Jinoetibece le-eegodi age-eegica lolaadi Iniwa-aagodi, joçoyadeegi, ajowoogodi niçica anoyaticogi”.

¹⁴ Igaanaqa nigotini me dotaqa, naqa nawiilitetijo, odaa ja nadi Jesus, dabiditedi, pida ayowooqodi niçidaaqidoa. ¹⁵ Odaa ja ige Jesus, meeteta, “Iniotagodo. Ame leeçodi me anoenitibece? Amijo ica anoleetibige?” Maria diletibige dijijiqijo nowienogodi niale lawogo. Odaa jegeetalo, “Iniwa-aagodi. Nige naqa-aamaqa anoçowaatice lolaadi Iniwa-aagodi, adiwikoden anelogotitiwa niçica ana-aanite, odaa jadeegoda.” ¹⁶ Odaa jegee Jesus, “Maria!” Naqa nilokotijo, odaa ja igidi, yatitalo ioladi hebraico, meetalo, “Raboni!” (Amina anejinaqa “Iniigaxinoqodi”).

¹⁷ Odaa jegee Jesus, “Jinaga domaga abaatiloco, igaataqa anaqa jopitibigimece Eiodi. Pida emii opilitio, enitiogi inioxoadipi mejigo miniwataqa Eiodi ane Gadiodi, Inoenogodi ane Ganoenogoditetiwaji”.

¹⁸ Odaa Maria Madalena joçopitio, odaa ja yatematiogi niçijo anodiotibece Jesus me nadi Goniotagodi, coda yatemati ijoatawece niçijo aaneeteta.

*Jesus jagaga dinikeetediogi niçijo anodiotibece
(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)*

¹⁹ Ijaaqijo niçijo domingo, naqa qocidi, niçijo anodiotibece Jesus idiaaqi yatecoço catiwedi diimigi, onibatoo lapoaco, leeçodi odoitibige niçijo lacilodi judeutedi. Pida codaqidoateda Jesus liwigotigi me dilapode, odaa jegeetediogi, “Jemaa mele qadaalegenalitiwajil!” ²⁰ Igaanaqa nigotini niçijo ligegi, odaa ja ikeetediogi libaaqatedi, liwai ane yapoace apocenigi. Niçijo noqonadi Goniotagodi, odaa eliodi me ninitibigwaji.

²¹ Odaa jegeetacediogi Jesus, “Jemaa mele qadaalegenalitiwajil! Natigide ane igotediwa Eiodi me idimonya, jiçidaaqejigotaqawatiwaji me qadimonyaa mawii ane jemaa.” ²² Igaanaqa nigotedini me notaqaneqetediniwace, odaa ja nawetediniwace, coda meetediogi, “Abaategetiwaji Aneotedogoji Liwigo. ²³ Odaa nigipokitalo Aneotedogoji me napitaqadi libeyaceqeco eledi oko, odaa Aneotedogoji jaqaga napitaqadi niçicoa libeyaceqeco. Nige degemaani Aneotedogoji me napitaqadi oko libeyaceqeco, odaa Aneotedogoji anapitaqadi niçicoa libeyaceqeco.”

Jesus dinikeeteta Tomé

²⁴ Onijoteci niçijo dooze anodiotibece Jesus ane liboonaqadi Tomé ane nikoxeedi me “Owaadi”. Tomé aqica niçijo noko Jesus niçicotediogi me dilapode niçijo eledi anodiotibece. ²⁵ Odaa niçijo eledi anodiotibece modita Tomé, “Jinataqa Goniotagodi”. Pida Tomé dawienataka, meetiogi, “Nige daqa jinaditeda adotonadi libecoli liwigotigi libaaqadi, coda nige daqa jixotiwece inibedona, coda nige daqa jibatiwece niçijo elaciledi liwai moyojogotalo apocenigi, oteqexaaqaga ejiwagatakanawaanigi.”

²⁶ Igaanaqa ixomaqatedice seete nokododi, odaa niçijo anodiotibece Jesus ja yatecoqotace ijaaqijo niçijo aneiticoace, pida Tomé jiçini mawatiogi. Idoatawece

epoaco dinoxoco. Codaağidoataceda Jesus, nağawatediogi, odaa jegeetediogi, “Jemaa mele ęadaalegenalitiwaji!”²⁷ Odaa jegeeteta Tomé, “Dige adeoni ęanibedona digoina, coda digawini ibaagatedi. Abaatiwece eyaciledi digoina iwai. Ikani mawienatakani, bigida iwagatakani”.²⁸ Naga ninigodi Tomé, meetalo, “Iniotagodi, me Inoenogodi”.²⁹ Odaa jegeeteta Jesus, “Eka iwağatakani leeğodi nağadati. Eliodi linikegi niğina ane idadiwağadi, idaağida me diğicata me idadi”.

Ane leeğodi me diniditini nağadi notağanağaxi

³⁰ Owidi eletidi ęodoxiceğetedi Jesus aneote lodee niğijo anodiotibece. Pida ağicoa dağa diniditelogo nağadi notağanağaxi.³¹ Pida niğinoa notağanamiditinedi amaleegaga iwağatakaniwaji Jesus me niğijaağijo ane niğije Aneotedoğoji meote ęodewiğə, coda me Lionigi Aneotedoğoji, coda amanagawini nige iwağatakaniwaji, odaa idiokaanağla limedi me ęadewikitema leeğodi nağatetigi Jesus.

21

Jesus dinikeetediogi nigijo anodiotibece digoida nipodigi Galiléia

¹ Niğidiaağadi Jesus ja dinikeetacediogi niğijo anodiotibece liniogotibece weiigi anodita “Tiberíades” (eledi oyatigi me Galiléia). Digawini anodaağee me dinikeetediogi.² Ini Simão Pedro, Tomé ane nikoxeedi me “Owaadi”, Natanael anelatibige nigotağan Caná nipodigi Galiléia, ijo aitoataale lionağga Zebedeu, ijaağijo aletidi aitoataale anodiotibece Jesus.³ Odaa jegeetiogi Simão Pedro, “Ejigo jomiige”. Odaa niğijo eledi modita, “Oko, iniğä akaami ęodixigağawa”. Odaa jiğigotibeci, joğowaxoditinigi ajo niwatece, odaa ijotawece niğijo enoale ağica libakajetegi otığiditece noğojegi.

⁴ Igaanağla yeloğotibige, nağla nodi aligeğe, Jesus idiaa dabidite liniogotibece weiigi, miditağla ijo dotiwadi. Pida niğijo anodiotibece açooyowooğodi niğidaağidoa.⁵ Odaa ja dapaawetediogi, mee, “Ionigipi. Ağica ęabakajetegi noğojegi?” Noğoniniğodi, moditalo, “Amitiğica ica ęobakajetegi”.⁶ Odaa jegeetediogi, “Okoleniticogi ęadeladitiwaji eledi ęawai, ane diğeticogi ęobaağadi, odaa bağabaatalotiwaji noğojedi”. Odaa joğoyokoletace leladi. Ağica dağa leegi, ağalee domoğoyakadi niğijo leladi moixigitinigi catinedi liwatece, leeğodi owidi noğojedi anodibatalo.

⁷ Odaa niğijo ane-diotibece Jesus ane dağaxa me yemaa, joanığijaägeeta Pedro, “Niğidoa jiğidaa Goniotagodi”. Igaanağla wajipata Simão Pedro modi Goniotagodi, odaa ja dinixotinigi nicaapa, leeğodi noğla lowoodi me domiige. Nağla dinixotinigi lowoodi, odaa ja ipoditinigi ninyoğodi, igo midi dotiwadi.⁸ Niğijo aletidi lokaağetedi bağla owaxoditinigi niwatece, onixigitita neladi nolee noğojedi, leeğodi aleegita moyototice liniogotibece, onexaa onaniteci taalia meetilo moyetecetice niğijo dotiwadi ane dabidite Jesus.

⁹ Igaanağla diğetitacicoace daato, odaa ja waxoditicoace liwatece, odaa joğonadi ini noledi jiğinoa ligoli, idiaa noğojedi ditibigmeli, idiaağadi paon.¹⁰ Odaa jegeetediogi Jesus, “Awiite manadeegi niğidiwa noğojedi ane geladi mabaatalotiwaji”.

¹¹ Odaa Simão Pedro ja waxoditacinigi nağajo niwatece, odaa ja ixigitijo niğijo neladi, yadeegiticogi lipenagadi. Nolee niğijo neladi, 153 noğojedi nelecoli. Diganeet me nolee niğijo neladi, pida adawalace.¹² Odaa jegeetediogi Jesus, “Anagitiwaji, aniodi”. Pida ağica anabo laaleğena dağa ige degeetalo, “Amakaami?” Leeğodi joğoyowooğodi niğiniaağiniwa Goniotagodi.¹³ Odaa Jesus jeğenagi miditağla, nağla dibate ijo paon, odaa ja nediatediniwace. Odaa niğijo noğojedi idaağigote.

¹⁴ Jiğitoatadiğida Jesus me dinikeetediogi anodiotibece niğijo nağla yewiğatace.

Jesus yotaganege Pedro

¹⁵ Igaanağla niatağla me niodağla, odaa Jesus jegeeteta Simão Pedro, “Simão linonigi Jonas, ademaani caticedi niğina eledi metidemaa?” Naga niniğodi meetalo,

“Jigidaagee Iniotagodi, gademaani. Codaa owoogoti me gademaani”. Odaa jegeete Jesus, “Enice, owieni iniwaxacocoli!” ¹⁶ Odaa Jesus ja igetace, meeteta, “Simão, lionigi Jonas, ida makaami ademaani?” Naşa ninigodi meetalo, “Iniotagodi owoogoti me gademaani”. Odaa jegeete Jesus, “Enice, adowetitelogo iniwaxacocoli!” ¹⁷ Odaa jigicota me itoatadıgida me ige, meeteta, “Simão, lionigi Jonas, ida makaami ademaani?” Odaa Pedro jağagecağalo leegodi jigitoatadıgida Jesus me ige meeteta, “Ida makaami ademaani?” Odaa Pedro jegeetalo, “Owoogoti inoatawece, Iniotagodi. Owoogoti me gademaani”. Odaa Jesus jegeeteta, “Enice, adowetitelogo iniwaxacocoli! ¹⁸ Codaa atacolitece niğida anejitağawa. Niğina maleegakaami lioneega, adinoeni, odaa jegemii anemaani me aaticogi. Pida nigakaami oxiğodi, odaa jigixokenitedice gabaagatedi. Nigenagi eledi, odaa ja igoe gabaagatedi, gadadeegiticogi ane dağa domeğemaani me aaticogi.” ¹⁹ Jesus eote niğida ligegi me ikee anodaagee Pedro lemeğegi, me ilecatiditibigimece Liboonağadi Aneotedogoji. Odaa jegeeteta Pedro, “Aniwitici!”

Jesus yalağate niğijo ane-diotibece ane dağaxa me yemaa

²⁰ Igaanağa noletijo Pedro, odaa ja naditege niğijo ane-diotibece Jesus ane dağaxa me yemaa, ina me dilokotioyi. Joaniğijaa dawaketeloco elipije Jesus, niğijo me niodaşa me Páscoa me ige Jesus, meetalo, “Iniotagodi, amiijo ica ane gadajicitiogi ganelogododipi?” ²¹ Igaanağa naditege Pedro niğijo ane-diotibece Jesus lemaanigi, odaa jegeetalo, “Iniotagodi, igamaağagodaägeeta lewığa ina goneleegiwa?” ²² Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Ağica anenitege nige jemaa me yewığa nigepaağicota me idopitijo. Pida akaami leeditibige maniwitici!”

²³ Odaa jigidotice enalağaneğegi miditaşa niğijo anodiotibece Goniotagodi, modi me dağa yeleo niğijo lemaanigi Jesus. Pida anığidaağeyatedigi ligegi Jesus, onexaağeetededa, “Ağica anenitege nige jemaa me yewığa nigepaağicota me idopitijo.” ²⁴ Niğijo ane-diotibece Jesus lemaanigi joaneğepaa yelogodi niğino notaşa, codaa jegepaa iditedini, codaa jowooğotaşa mewi niğinoşa aneetalo.

Ijoa owidi eletidi Jesus loenataka

²⁵ Ijoa owidi eletidi Jesus loenataka. Diğidiwatawece diniditedini, ejitibige me dağa domağabo niğina iiğo niğicoa notağanağaxiidi dağa diniditedini ijoatawece loenataka. Odaa jigidaagee. (Amém).

ICOA LIBAKETEDI LIIGEXEDI ANEOTEDOGOJI

Lucas me idí nağadi notağanağaxi didikotacibige niğica goneleegiwa anida nağatetigi ane liboonağadi Teófilo. (Awini miditağa Lucas 1.1-4). Maditaşa nağadi notağanağaxi Lucas iditedi icoatawece niğicoa ane loenataka niğijo anodiotibece Jesus niğijo noğopitedibigimece ditibigimedi. Yalagata niğica anodaägee Aneotedoğoji Liwigo noğodibatege me iğe lewişa niğijo liğexedi Aneotedoğoji, odaa niğijo noğoyatematitedibece nibodicetedi anele, odaa eliodi oko jogoyiwağadi Jesus me Niğijaa Aneotedoğoji ane niğe me Gonewikatogodi. Lucas yalağata niğijoanibodicetedi anele aneetece Jesus me dinatemati digoida Jerusalém, codaa miditawece niigo Judéia, nippodigi Samaria, codaa yalağata milaagitelogo inoatawece ane iğotedi. Lucas eetece niğicoa ane libaketedi Pedro ijaa Filipe. Codaa aağaga yalağata Paulo mijo me lakapetegi Jesus, codaa eetece anodaägee nağa dakapetege Jesus, codaa yalağata anodaägee Paulo nağa diniigi lewişa, odaa ja liğexegi Jesus. Aağaga yalağata judeutedi meliodi mowo Paulo me dawikode leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi anele. Yalağata anodaägeeteda niğicoa niwiajeğeco Paulo migotece owidi iğotedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele, codaa me niığaxitiniwace niğijo anoyiwağadi Goniotagodi. Odaa ijoatawece nippodaga anigotece Paulo, idioka limedi moiatetibece. Neğepaağicota moniwilo Paulo, odaa jogoyadeegiticogi nigotaga Roma.

Odaa jiğidaägee Lucas me yalağatiogi niğijoanibodicetedi elektidi iğotedi moyelogoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus, codaa owote şodoxiceğetedi oibake notoetiigi Liwigo Aneotedoğoji.

Lucas didikotibige Teófilo (Lucas 1.1-2)

¹ Jidikotacibigağaji, iniotağodi Teófilo. Niğijo nağa jidi nağajo odoeje notağanağaxi, jiditini anodaägeeteda Jesus, ijoatawece ane loenataka codaa me liğaxinağaneğeco maleeka dinojogotedini meote ane libakedi. ² Jiditedini notağa aneetece libaketedi Jesus neğepaa niğijo noko Aneotedoğoji nağa yadeegitedibigimece ditibigimedi. Maleedığicatibige doğopitedibigimece ditibigimedi Jesus ibake loniciwağaa Aneotedoğoji Liwigo me iğe niğijoanibodicetedi, niğijoanibodicetedi ane isolatedicoace. ³ Yeleo pida niğidiağidi ja yewiğatace, odaa icoatigilo cwareenta nokododi elioditibece me dinikeetediogi niğijoanibodicetedi, dinikeetediogi mewi nağa yewiğatace. Onadi odaa ağalee yakadi me nawienatakanaga nağa yewiğatace. Niığaxitediniwace anodaägee Aneotedoğoji me iğe laaleğenali oko. ⁴ Ica me yatecoğo, odaa Jesus ja imonya, meetediogi, “Jinoğotace anotiticoace we nigotaga Jerusalém, pida aliitegetiwaji ane ligegitedağawa Eiodi me yajigotedağawa, niğijo baanığijo mejitağawatiwaji. ⁵ João Batista nilegetiniwace oko datika ninyoğodi eotibige me ikeenogodinilaatece libeyaceğeco, codaa moyemaa Aneotedoğoji me iğe laaleğenali. Pida nige ixomağatedijo onateciğidiwa nokododi Aneotedoğoji Liwigo dakatiwece şadaaleğenali, odaa ja şadiğenitiwaji.”

Aneotedoğoji yadeegitedibigimece Jesus ditibigimedi (Marcos 16.19-20; Lucas 24.50-53)

⁶ Ica me yatecoğo niğijoanibodicetedi Jesus, odaa jonogoige, moditalo, “Goniotagodi, domige nağanatigide ica me şodogaağegitimice mejonağateloco loniciwağaa romaanotedi, odaa jağawii okomağaa şoninonigi-eliodi?”

⁷ Naga niniğodi Jesus, odaa meetediogi, “Aneotedoğoji ibake nağatetigi mepaa nibikota noko codaa me lakata nigeote niğida anenita, pida ağıkatitiwaji mowooğoti niğica noko nivicota. ⁸ Pida nige dinikatini Aneotedoğoji Liwigo me dakatiwağajitiwaji,

odaa yajigotaqawa ḡadoniciwaqa. Odaa akaamitiwaji jaqakamaqakaami nakataqanadi coda me enitici. Odaa jeġeniticiwaji digoina nigotaqā Jerusalém, digoida nipoçigi Judéia, nipoçigi Samaria, coda me niġinoa eletidi nipoğa ane daqaxa me leegitalo.”⁹ Igaanaqa nigotedini niġijo Jesus lotaqa, odaa Aneotedoğoji ja yadeegitedibigimece ditibigimedi. Odaa ja dakatediwece ica lolaadi, odaa aqaleegicoa monadi.

¹⁰ Eġidaa diitcogi Jesus migo ditibigimedi, idiaaqid idokee moiwitibigimece ditibigimedi, codaaqonida noġonadi icoa itoataale ġoneleegiwadi ja dinikeetiogi. Niġicoa ġoneleegiwadi one odinixotinigilo nowoodi lapacogogoli, dabiditiniwace liwai niġijo liiġexedi Jesus. ¹¹ Odaa modi, “Akaamitiwaji, ġoneleegiwadi anicogoticogi nipoçigi Galiléia, igame leeġodi maleeġinaa qoni awinitibigimece ditibigimedi? Aneotedoğoji ja yadeegi Jesus digoida ditibigimedi, odaa jiġināa ḡadoyaatetiwaji digoina. Pida niġijo Jesus icota me dopitedijo digo anodaaqeeteda mopitedibigimece ditibigimedi.”

Niġijo liiġexedi Jesus oiomagaditice Matias me waxodi limedi Judas

¹² Odaa niġijo liiġexedi Jesus naqa dopitiniwace moicogotibigimece lojotaqadi ane liboonaqadi “Lojotaqadi Oliveira”, odaa jiġitibeci nigotaqā Jerusalém one onadateci ciloomito me yototice niġijo lojotaqadi. ¹³ Noġodakatiwece nigotaqā, odaa jiġitibeci minitaqa ica dalaqate diimigi ane lotokaqadi. Niġicoa ġoneleegiwadi anidiaeġiticoace one: Pedro, João, Tiago, André, Filipe, Tomé, Bartolomeu, Mateus, Tiago ane lionigi ica Alfeu, Simão niġijo ane domaqa ideleġe romaanotedi, icaaqica Judas ane lionigi ica eledi Tiago. ¹⁴ Elioditibece me yatecoğo moyotaqaneġe Aneotedoğoji awatege niġijo nioxoadipi Jesus, ajo eliodo, ijaqijo eledi iwaalepodì.

¹⁵ Niġijo nokododi yatecoğo ejime onaniteci taalia niġigo viinte anoyiwaqadi Goniotagodi. Odoo Pedro ja dabiditini liwigotigi, odoo jeġee, ¹⁶ “Inioxoadipi, leeditibige micota niġijo aneeta Aneotedoğoji lotaqanaqaxi aneetece analee ninyaagi Judas. Aneotedoğoji Liwigo eo inionigi-eliodi Davi me eetece analee ninyaagi Judas niġijo jotigide. Niġijo me ikeetiogi nelogododipi ane diġetedigi Jesus eotibige moyakadi moniwilo Jesus. ¹⁷ Judas eledi ijo me ғodokaaqedi me jiwaqatibece Goniotagodi, aqagaq iomagaditedice meo libakedi digo mokotaqā idokida gobakedi.”

¹⁸ Judas dinoojeteta nipoçigi. Ibake niġijo dinyeelo ane dinigaanyetece me yajigo Jesus modibatalo nelogododipi. Odoo miditaqa niġidi nipoçigi, jiġidiae lemaqadi, datope le, icoa liwenadi daxoitedice igotinigi iiġo. ¹⁹ Iditawewece niġeladimigipitigi nigotaqā Jerusalém oyowooğodi ane ninyaagi Judas. Joaniġidiae leeġodi mowo me liboonaqadi niġidi nipoçigi, “Aceldama”, nioladi hebraico, amina anejinaqata “Nipoçigi ғodawodi”. ²⁰ Pedro eġidaaqee me dotaqa, odoo jeġee, “Niġida ane ninyaagi Judas diniditeloco Aneotedoğoji lotaqanaqaxi, digoida liwai niġijo enaco, mee niġijo nidigo, ‘Leeditibige liġeladi niġini ġoneleegiwa micota me dinaladi, coda aqaleegica anigo diġeladetigi.’

Codaa eledi diniditeloco niġijo liwai lotaqanaqaxi Aneotedoğoji,

‘Leeditibige eledi oko me waxodi limedi,

coda meo niġijo ane libakedi.’

²¹⁻²² Enice leeditibige me jiolaqatice eledi oko me waxodi limedi Judas me nakataqanaqa me naqa yewiġatace Goniotagodi Jesus. Leeditibige me jixipenaqatice oko minoataqa niġinoa ġoneleegiwadi ane akaqina mokotaqā niġijo nokododi Goniotagodi Jesus maleeġiniwa mokotaqā, niġijo nokododi naqa nilegetiniwace João Batista niġijo oko, neġepaaqicota niġijo noko Aneotedoğoji naqa yadeegitedibigimece Jesus ditibigimedi.”

²³ Odoo joġoniboonaqateetiniwace itoataale ġoneleegiwadi, José anoyatigi me Barsabás, coda nikoxeedi me “Niġijo ane iġenaga”, ijaqijo eledi ġoneleegiwa ane

liboonaqadi Matias. ²⁴⁻²⁵ Niçidiaaqidi niçijo lapo joçoyotaqanege Aneotedoçoji, moditalo, “Goniotaqodi Aneotedoçoji, owoogotitiwece laaleqena okanicodaqica oko. Enice natigide anikeenitoçowa anigepidigica niçidoa itoataale goneleegiwadi ane aolaatice meote libakedi me qadiiqexegi, me waxodi limedi Judas me liiqexegi Goniotaqodi, leeçodi Judas jiçigo miditaq a nepaa limedi.” ²⁶ Odaa joçoiwi anepaqa dinete modibateloco liboonaqadi, odaa joçodibateloco liboonaqadi Matias. Odaa Matias ja dinawanaqaditege me lokaagetedi niçijo oonze goneleegiwadi liiqexedi Goniotaqodi.

2

Lanokegi Aneotedoçoji Liwigo

¹ Niçijo naga nakatio ica noko anoyatigi “Pentecostes”, ijoatawece niçijo a liiqexedi Goniotaqodi yatecoço ijaqijo niçijo aneiticoace. ² Codaaqida noçowajipata ica nayaageçegi ane igedi digoida ditibigimedi micataq a niçina niocodi ane daçaxa me yoniciwadi. Codaawajipata niçijo nayaageçegi catiwedi idiwatawece letiidi niçijo diimigi anei me nicotiniwace. ³ Odaa joçonadi ica ane liciagi galewaq a ane ilaagitice, odaa niçijo galewaq a jiçiteloco lacilo oninitecibeci niçijo a liiqexedi Goniotaqodi. ⁴ Odaa Liwigo Aneotedoçoji ja dakatiogi oninitecibeci, odaa iditawece joçodotaqatigilo eletidi isolatedi, oninitecibeci dotaqatigi eledi ioladi ane diçica me dotaqatigi. Leeçodi Aneotedoçoji Liwigo yajigotiogi lixakedi modotaqatigilo eletidi isolatedi.

⁵ Digoida nigotaq a Jerusalém jiçidiwa anicotiobece judeutedi anele, anoyemaa modogetetalo Aneotedoçoji. Oicoçoticogi inoatawece eletidi iiçotedi. ⁶ Niçijo noçowajipata niçijo layaageçegi ditibigimedi, ica lapo-nelegi niçijo noiigi ja dinatecögötee. Eliodi me nawelatibigiji leeçodi oninitecibeci yakadi me yowoogodi niçijo a isolatedi anodotaqatigilo niçijo a liiqexedi Goniotaqodi. ⁷ Eliodi moyopo, odaa modi, “Digawinitiwaji! Idiwatawece niçidiwa goneleegiwadi ane notaqanaq a elatibige nipodigi Galiléia. ⁸ Enige, igamodaq a ina me jakataq a mokotawece jajipaagatiogi modotaqatigilo qoniolatedi ane diçica moyowoogodi modotaqatigi? ⁹ Niçida moko anejilapodaq a inatecibece oicoçoticogi niçotedi Pártia, Média, Elão, Mesopotâmia, niçotedi Judéia, Capadócia, Ponto, codaan me Ásia. ¹⁰ Codaan ina eledi ane jawanaqatege oicoçoticogi niçotedi Frígia, Panfília, Egito, inaägeledi oicoçoticogi nipodaq a Líbia anipegitege nigotaq a Cirene. Idiaägeledi baq a awaligeçegipi oicoçoticogi nigotaq a Roma. ¹¹ Inatecibece niçina oko judeutedi, inaägeledi baadaq a judeutedi, pida onakato Aneotedoçoji. Idi eledi oicoçoticogi Creta, inaägeledi boçooicoçoticogi Arábia. Pida okotawece jajipaagata modotaqatigilo qoniolatedi, modotaqatigi niçidiwa goneleegiwadi, moditece niçinoa Aneotedoçoji loenataka libinienaga, godoxiceçetedi!” ¹² Odaa niçica lapo-nelegi joçoyopo codaawajipataq a, odaa dinigetiwage, modi, “Amiida ica ane diitigi ida niciagi ane jinataq a?”

¹³ Pida ica eledi baq a namenaqanaq a, modi, “Niçidiwa goneleegiwadi ejime nemáq a!”

Pedro yotaganege noiigi-nelegi

¹⁴ Odaa Pedro anidiaaqi miditaq a niçijo eletidi oonze liiqexedi Goniotaqodi ja dabiditi, odaa dinigetaqatee me yotaganege niçijo noiigi-nelegi. Meetiogi, “Akaami goneleegiwadi judeutedi, codaawajipataq a ane qadiqeladi nigotaq a Jerusalém, atacolitecetiwaji yotaga, jeloçoditaqawatiwaji anodaa diitigi niçida niciagi ananati. ¹⁵ Aleetibigetiwaji niçidiwa goneleegiwadi daga nemáq a, pida anemáq a. Igaataq a eka noove lakata me nigoitijo. (Odaa naqani lakata aniqica ane yemáq a.) ¹⁶ Pida niçida analée jinataq a niçijo aneeta Joel niçijo jotigide, niçijo ane yelögöditedibece Aneotedoçoji lowooko, niçijo neqee,

¹⁷ ‘Mee Aneotedoçoji,

“Nigicatalo owidijedi nokododi digawini ane jao.

Jimonya Iwigo me dakatiogi coda me iiğe inoatawece ane latopaco oko.
Gadionigipi icota moyelogoditedibece yowooko.

Jaote niğino a lionekadi minoa lakatağa micataşa daga ligeedi,
coda niğina əanaxokodip iao me nigeega me jikeetiogi ane jemaa.

18 Jimonya Iwigo me dakatiogi niğino a iotaka,
əoneleegiwadi coda me iwaalepodi.

Odaa joğoyatematitedibece yowooko niğicoatigilo owidijedi nokododi.

19 Jaote yoenataka libinienaga ane jopoşa digoida ditibigimedi,
coda digoina iiğe jaote əodoxiceğetedi.

Jao micota monadi əodawodi,
noledi coda me əocilağadi ane nigexaka.

20 Aligege icota me nexogoteloco,
epenai icota me ixagodi micoataşa əodawodi
maleedigicatibige diğicota niğica Noko Goniotagodi Aneotedoğoji,
niğica Noko əoneşegi coda me dağaxa libinienigi
nige limedi me iwi anigote niğina oko.

21 Odaa inatawece niğina oko ane dipokotalo Goniotagodi Aneotedoğoji me iwicode,
jiğiniae aneote Goniotagodi me yewiğatace.” ’ ”

22 Pedro eğidaagee me dotaşa, odaa mee, “Akaami noiigitigi Israel, atacolitece yotaga! Aneotedoğoji ikeetedağawatiwaji neşepaa niğe Jesus anelatedibige nigotaşa Nazaré, odaa ja yajigote ane libakeco. İgenaga mowooşotitiwaji coda ayakadi dağawienatakanı me Aneotedoğoji niğe, igaataşa Aneotedoğoji ibake Jesus meote loenataka libinienaga coda me əodoxiceğetedi əadiwigotitiwaji, coda me niğino a netiğodawelağadi. **23** Aneotedoğoji yowoogodi inoatawece niğino a anicota micotece, odaa jiğida me lowoogo me ika Jesus me dinajigotedağawatiwaji. Odaa jeğeloatitetiwaji, leeğodi maniwotitema majici midiwa əoneleegiwadi abeyacaşaşa moyeloadi niğijo noğoyototedeloco nicenagaşa. **24** Pida Aneotedoğoji yewikatiditace Jesus. Noğatedice me dawikodetetema némaşa, leeğodi némaşa ağica loniciwaşatelogo Jesus. **25** Igaataşa Davi meece Jesus, niğijo mee,
‘Idioka limedi me jinadi Goniotagodi me ideite yodoe.

Coda ideite iwai ibaağadi me idaxawa,
odaa jiğidaagee ağica ane idoğowikomata.

26 Joaniğidaa leeğodi me ninitibece yaaleğena,
coda mejitece notaşa aneo əodinikegi.

Odaa jakadi me inibeotegi Aneotedoğoji meote yolaadi me yewiğatace.

27 Igaataşa niğida makaami aşıkanı iwigo diğidiağı aneite liwicidi émaşa.

Coda niğida makaami aşıkanı yolaadi daşa neladi,
lolaadi əaotagi anakamokakaami me dibatağadomi.

28 Jağakamaşa awii me jowoogodi naigi ane yadeegi oko midioka limedi me yewiğe,
coda eliodi me idinitibeci leeğodi makaami meetaga.’ ”

29 Odaa Pedro eğidaagee me dotaşa, odaa mee, “Akaami, inioxoadipi judeutedi, əadotaganegenitiwaji jaotibige makaamitawece owoogoti anejatigi igezi. Niğijo əonelokodi əoneşegi, inionigi-eliodi Davi yeleo, odaa joğonaligitini. Anei monaligitini jipecagategi coda niğina noko. **30** Davi inaağina niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, coda yowoogodi niğijo Aneotedoğoji ane ligegiteta. Aneotedoğoji ligezi meote dibate oko anida aneetege licəğegi Davi me inionigi-eliodi, digo mijotaşa Davi me inionigi-eliodi. **31** Davi yowoogodi niğica Aneotedoğoji anicota meote, odaa jeğeetece Jesus. Eetece Aneotedoğoji meote me yewiğatace Niğijo a ne nimonya aneote me əodewiğatace. Jiğidaa ane diitigi niğijo ligegi mee,
‘Aneotedoğoji aika liwigo midiaağı aneiticoace émaşa.

Codaa lolaadi aneladi.'

³² Aneotedoğoji eote Jesus me yewiğatace, odaa oko nakatağanadi naşa yewiğatace Jesus. ³³ Odaa Aneotedoğoji ja yadeegi Jesus me ideite liwai libaağadi, miditağa nemedi şoneğegi. Odaa Aneotedoğoji jeğeote micota nişijo ane ligegite Jesus, odaa Aneotedoğoji yajigote Jesus me yakadi me iğe Liwigo. Odaa Liwigo Aneotedoğoji enagi me dakatioğoji. Natigide jağanatitiwaji, codaa majipaatibece anodaägeeta loenatagi Aneotedoğoji Liwigo. ³⁴⁻³⁵ Igaataşa Davi așopitibigimece ditibigimedi, pida ijaaşijo mee,

'Goniotagodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi,

"Anicooti iwai ibaağadi miditaşa nemedi şoneğegi

nigepaağicota mejateloco gadoniciwaşa nişina şanelogododipi."'

³⁶ Enice inatawece şodoiigi Israel, leeditibige moyoowögödi. Nişijoa Jesus ane iğenatakanitalotiwaji moyototedeloco nicenagağate, Aneotedoğoji eote me Goniotagodi, codaa iomağaditedice meote Nişijoa aneote maşaşa şodewiğatace."

³⁷ Nişijo noiigi-nelegi noğowajipatalo nişijoa lotaşa Pedro, odaa eliodi me noğowikomataşa, odaa modita Pedro ijaaşijoa eletidi liğexedi Aneotedoğoji, "Akaami inioxoadipi judeutedi, amiida ica ane jakataşa me şonimaweneğegi me şodiwoko Aneotedoğoji lelaşa?"

³⁸ Odaa Pedro jeğeetiogi, "Akaamitawecetiwaji leeditibige madinilaanitece şabeyaceğeco, codaa me leeditibige moibake Liboonaağadi Jesus Cristo metiğadinilegeni amaleegaga ixomağateetedice Aneotedoğoji nişinoşa şabeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji Liwigo, anakaaşida me ligegi me yajigotedağawa. ³⁹ Eote me ligegi me yajigotedağawatiwaji Liwigo, codaa yajigotediogi şadionigipi, codaa me nişina oko ane ligeladi nişinoşa nipoşa ditigedi. Yajigotediogi Liwigo inatawece nişina oko Goniotagodi Aneotedoğoji aneniditediogi menagitibeci midoataşa."

⁴⁰ Pedro eğidaşee me dotaşa, odaa ja najoitiniwace, meetiogi, "Adinenyaşatitiwaji amaleegaga şadionigipi nişica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi nişina noiigi abey-acığa!" ⁴¹ Eliodi oko oyıwağadi nişijoa Pedro lotaşa, odaa ja dinilegetibigwaji. Ejinaga domaşa iniwatadagani miili oko odinawanağaditege nişijo lapo anoyiwağadi Goniotagodi ijokijo nişijo noko.

Ica anodaägee lewiga nişica anoyiwağadi Goniotagodi

⁴² Odaa ijotawece nişijo anoyiwağadi Goniotagodi idapaşa diiticogi modeemitetigilo nişijoa liğaxinağaneğeco nişijoa liğexedi Goniotagodi, codaa oikee me dinematiwage, codaa idioka limedi me dinatecögötee nişina me niodaşa codaa moyotaganeğe Aneotedoğoji. ⁴³ Nişijoa liğexedi Aneotedoğoji owote owidi şodoxiceğetedi, codaa me nişinoşa ane libinienaga, joaniğidaa leegodi ijotawece oko nişijo lapo-nelegi odeemitetibige loniciwaşa Aneotedoğoji. ⁴⁴ Ijotawece nişijo anonakato Goniotagodi idioka limedi midi me yatecögötibece, codaa idioka limedi modinawalacetigi okanicodaşica anoyakadi. ⁴⁵ Nişina midi lağalanigi, odaa joğoyaa nişinoşa lidiimaşa, inoa ane nepilidi, odaa joğodinawalacetigilo dinyeelo iditawece nişidi anoyopotibige.

⁴⁶ Inoatawece nokododi yatecögö minitaşa ligeladi Aneotedoğoji. Dinodetiwage me niodaşa inoa ligelatedi, ninitibigiwaji, codaa eledi ninitibigiwaji nişina modinawalacetigilo nişinoşa anoyakadi. ⁴⁷ Idioka limedi modogetetalo Aneotedoğoji, odaa nişina eledi noiigi joğodeemitetibige codaa moyemaatibigo. Inoatawece nokododi Goniotagodi yatecögötee eledi oko yawanağaditetege nişijo lapo oko bağakaa eniwağatakanaga, nişidi oko Goniotagodi yemaa meote me newiğatace.

¹ Ica noko Pedro ijaa João igitibeci minitağa Aneotedoğoji ligeladi ica naşa ini-watadağani lakata me ęocidi, nağaca lakata migotibeci oko oyotağanege Aneotedoğoji. ² Onini ica ęoneleegiwa ane beyagi laxace, ayakadi mewaligi one leelotagi niğica maleekenitini. Odaa inoatawece nokododi icoa lokaağetedipi oyadeegiticogi ica aneitibiga midatağa ica epoagi-nelegi anodita “Epoagi libinienigi”, owotibige me yakadi me dipokotiogi dinyeelo niğina oko ane dakatiobece Aneotedoğoji ligeladi. ³ Niğijo beyagi laxace naşa naditege Pedro ijaa João me dakatiobece Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja domaşa dipokotiogi anigetiğidi noğeedi. ⁴ Odaa Pedro ijaa João joğoiwita, odaa Pedro meeta, “Dige ęodiwineğegi!” ⁵ Odaa ja iwtiogi, ja domaşa nibeotegi diğica noğeedi anigetiğidi. ⁶ Odaa Pedro meeta, “Ağaca ininyeelo, oteğexaağaga inioolo, oteğexaağaga inibeexo, pida jajigotağawa anida meetaga. Jatika loniciwaşa Liboonağadi Jesus Cristo anelatedibige nigotaşa Nazaré me ęadiğeni madabititini, odaaşawaligi!” ⁷ Odaa Pedro ja dibatigi libaağadi niğijo ęoneleegiwa, odaa ja yaxawa me dabiditini. Ağica daga leegi odaa loğonaka codaa me liwayağaxiidi ja yoniciwadi. ⁸ Odaa niğijo ęoneleegiwa ja waxoditibece neğepaanaşa dabiditini, odaa jiğidaa diiticogi mewaligi. Niğidiaağadi ja dakatiwece Aneotedoğoji ligeladi, lixigağawa Pedro ijaa João, daxoditibece mewaligi, codaa me doğetetibigimece Aneotedoğoji. ⁹ Ijotawece niğijo noiigi-nelegi onadi niğijo ęoneleegiwa neğewaligi, codaa me doğetetibigimece Aneotedoğoji. ¹⁰ Oyowooğodi niğijo ęoneleegiwa niğijağıjo niğijo aninoatawece nokododi nicotinece midataşa lapoagi Aneotedoğoji ligeladi, dipokotibece midataşa epoagi-nelegi anodita “Epoagi Libinienigi”. Niğijo noiigi-nelegi anonadi eliodi me nawelatibigiwaji, codaa moyopo anee niğijo ęoneleegiwa.

Pedro notağaneğetiniwace noiigi yalağatalo Jesus

¹¹ Niğijo ęoneleegiwa anoicilatidi ilokadita Pedro ijaa João. Eliodi oko walediticogi miditaşa, odaa ja yatecoço minitaşa le Aneotedoğoji ligeladi anowo me liboonağadi “Liwalağaxi Salomão”. Odaa niğijo noiigi-nelegi eliodi moyopo niğida niciagi. ¹² Niğijo Pedro naşa nadi niğijo noiigi-nelegi, odaa jeğeetiogi, “Akaamitiwaji ęodoiigi, loiigi Israel, igame leeğodi mopootiwaji niğida niciagi? Igame leeğodi ina me ęodiwineğegi? Aleetibigliwaji daga jaşa niğida ęoneleegiwa mewaligi daga leeğodi okomaşa ęonimaweneğegi, oğoa, domigetaga leeğodi Aneotedoğoji daga yakadi me dağaxa moko ele? Pida aniğidaa leeğodi! ¹³ Aneotedoğoji Noenoğodi Abraão, Noenoğodi Isaque, Noenoğodi Jacó codaa me ijotawece niğijo eledi jotigide ęodaampi. Iniaağiniva jiğiniae iweniğide Jesus ane Liotagi. Pida akamağakaami jağajicitetiwaji Jesus midiwataşa lacilodi romaanotedi, odaa ağica degemaani manienağanegeni lodee Pilatos niğijo naşa domaşa doletibige me ikatedice Jesus. ¹⁴ Pida niğida makaamitiwaji ağemaani Niğijo anele, ane yewiğatetema iniokiniwateda Aneotedoğoji, Niğijo ane iğenaşa. Pida jiğipokita Pilatos me ikatice niğijo ęonematagodi, ijaağijo ağemaani moikatedice. ¹⁵ Odaa jiğidaagee negeloatitiwaji Niğijo aneote oko me newiça. Pida niğidiaağidi Aneotedoğoji jeğeote Jesus me yewiğatace, odaa niğida moko joğoko nakatağanadi. ¹⁶ Niğijo naşa jinakatonaga, odaa Aneotedoğoji ja najigotedoğowa loniciwaşa me jicilatitaşa niğida ęoneleegiwa ananatitiwaji, codaa ęadowooğotagi. Aneotedoğoji ibake loniciwaşa Liboonağadi Jesus me icilatidi niğida ęoneleegiwa. Jağanatitiwaji codaa mowooğoti me Aneotedoğoji icilatidi leeğodi me jinakatonaga Liboonağadi Jesus. Leeğodi me jinakatonaga Jesus odaa niğida ęoneleegiwa jeğele codaa me icileğegi mida ęadiwigotitiwaji natigide.

¹⁷ Digawini, akaami inioxoadipi judeutedi, jowooğodi niğida makaamitiwaji ijaağijo ęadacilodi mawiitiwaji Jesus me dawikode leeğodi ağwoooğoti anijoa. ¹⁸ Pida Aneotedoğoji ibake ijotawece niğijo anoyelogoditedibece lowooko niğijo jotigide modi me leeditibige me dawikode Niğijo Aneotedoğoji ane nimonya meote me

godewigatace. Natigide Aneotedođoji jeđeote micota niđijo ane ligegi niđijoa liotaka niđijo jotigide. ¹⁹⁻²⁰ Enice oleetibigetiwaji madinilaanitibece, opilitalo Aneotedođoji amaleegađa ćadiwilecitetema gabeyacegeco, odaa Goniotagodi Aneotedođoji ja ni-wakatee Liwigo me iwetađadi ćadiwiciditiwaji niđicoa nokododi nigoleetibige, codaicota me nimonyatace Jesus, Niđijoa Aneotedođoji ane iomađaditedice meote me godewigatacetiwaji. ²¹ Leeditibige Jesus midiaađitedice digoida ditibigimedi nigepaaggiočota niđica noko Aneotedođoji nige igelagatidi inoatawece niđinoa aninoa. Niđina meote Aneotedođoji niđida ligeđi ibake niđijo anoyelogoditedibece lowooko niđijo jotigide. ²² Igaatađa niđijo jotigide mee Moisés, ‘Goniotagodi Aneotedođoji eote ixipetedice ćoneleegiwa niđina akaamitiwaji, odaa ja iđe me yelogoditedibece lowooko, digo meetađa. Odaa ele majipaatalotiwaji inoatawece ane lotađa. ²³ Nigica oko ane dađa watacotece niđinoa lotađa, niđini oko oyawalacetegelođi Aneotedođoji, coda oyeloadi.’ ²⁴ Coda niđijo jotigide mee Samuel ijađijo niđijo eledi anoyelogoditedibece Aneotedođoji lowooko anidi me newiđa niđidiaađidi nađa yeleo Samuel, ijotawece inoa latematiko moditece analiegicotece niđinoa nokododi. ²⁵ Akaamitiwaji ida anen-itege licođegi niđijo anoyelogoditedibece Aneotedođoji lowooko, coda niđijo nađa dinilakidetetege Aneotedođoji jotigide ćodaamipi, micatađa dađaga dinilakidetedođogi. Eote ligegitetege Abraão, meeteta, ‘Jao jibake oko anida aneetege ćadicogegi me jibinie inatawece noiđi niđina iđo.’ ²⁶ Aneotedođoji ixipetedice Jesus me Liotagi, jađakamađakaamitiwaji odoejedipi me imonyatedađawa eotedibige mikani niđinoa ganaicoli ane beyagi, odaa jiđidaa me ćoneleeginetetiwaji.”

4

Icoa lacilodi judeutedi oige Pedro ijaă Joăo

¹ Niđijo Pedro ijaă Joăo maleegidaađee monotađaneđetiniwace niđijo noiđi minitađa Aneotedođoji ligeladi, odaa niđijoa sacerdotitedi ijađijo lacilodi niđijoa iodađawadi anoy-owie diimigi icaađicoa saduceutedi jiđicotiobece miditađa. ² Odaa neligideegä leegodi niđijoa itoataale liđexedi Aneotedođoji modiiđaxinađatece icoa émađa micota me newiđatace leegodi nađa yewiđatace Jesus. ³ Odaa jođoniwilo Pedro ijaă Joăo, oixotiwece niwilogonađaxi neđepaa eledi nigoi, leegodi jona ćocidi dađalee yatecođo icoa seteenta lacilodi noiđi. ⁴ Pida eliodi niđijo oko anowajipatalo niđijoa Pedro lotađa ijaă Joăo oyiwađadi Goniotagodi, odaa ane liwokodi niđica ane eniwađatakanađa ejinaga domađa iwida me ciinco miili ćoneleegiwadi.

⁵ Neđeledi noko ja dinatecođotee digoida nigotađa Jerusalém niđijo anođiđe sacerdotitedi, ijađijo laxokodipi lacilodi niđidi noiđi, ijađijo niiđaxinađanadi anodiiđaxinađatece lajoinađaneđeco Moisés. ⁶ Miditađa eledi ini ica Anás ane lacilosacerdotitedi, Caifás, Joăo, Alexandre icaađicoa eletidi ćoneleegiwadi litacepodil iđini lacilo-sacerdotitedi. ⁷ Odaa jođodienajata Pedro ijaă Joăo menagitibeci lodoe niđijo ane niiđenatakanađa, odaa jođonigetiniwace, moditiogi, “Igame ćanotoetiđi micilatiti ida anijo me beyagi laxace? Amiđo ane yajigotagawa ćadoniciciwađa? Igame liboonajadi anabakenitiwaji micilatiti niđida ćoneleegiwa?”

⁸⁻⁹ Odaa Liwigo Aneotedođoji jeđeo Pedro me dotađa, odaa jeđee, “Niđida makaamitiwaji anakaami lacilodi noiđi, coda makamitiwaji anakaami laxokodipi ane iđenatakani. Niđida makaamitiwaji jađawini anemiitođowa, coda me ćodigeđegitece niđijo niciagi aneleteema niđida anijo me beyagi laxace, coda niđica anodađee me icí. ¹⁰ Pida akaamitawecetiwaji coda me inatawece ćodođi, loiđi Israel leeditibige mowoođotitiwaji niđini ćoneleegiwa me jicilatitađa jatikanađa Liboonajadi Jesus Cristo anelatedibige nigotađa Nazaré. Niđida makaamitiwaji jađakamađa iđenatakatalo moyototedeloco nicenađanađate moyeloadi, pida niđidiaađidi Aneotedođoji ja yewikatiditace. Odaa loniciwađa Jesus icilatidi niđida ćoneleegiwa anijo me beyagi laxace, pida

natigide etida dabiditini Ɂadodoetiwaji, jegele. ¹¹ Lotaqanaqaxi Aneotedoqoji yalaqatalo Jesus, niqijo mee,

‘Naqajo wetiga notana ane doqoyemaa moibake,
niqijo anoyoe diimigi,

naqani wetiga jegeo me daqaxa me Ɂonege minitaqa niqini diimigi anoyoe.’

¹² Odaa ajokajo naqajo wetiga mele. Joaniqidaa leegodi aqica ini eledi oko ane yakadi daqa Gonewikatitogodi. Aneotedoqoji ayajigote nagatetigi anigetiqini eledi oko digoina iiqo deqeo me Ɂodewiqatace. Pida iniokiniwateda Jesus me yakadi meote me Ɂodewiqatace, codaa leeditibige me jaqagata Liboonaqadi niqina me joleegatibige me Ɂodewiqatace.”

¹³ Odaa icoa lacilodi niqidi noiigi joqonadi Pedro icaa João mabo laaleqena. Odaa joqonowi Pedro icaa João me digica degeliodi me nidikonaqa, oteqexaaqaga Ɂoneqegipi. Joaniqidaa moyopo leegodi anodaagee me nigitatakanaga. Codaa joqoyowooqodi Pedro icaa João me lokaagetedipi Jesus. ¹⁴ Aqoyakadi digica ligegi modakapetege Pedro icaa João leegodi niqijo Ɂoneleegiwa anoicilatidi ida me dabiditi midataqa Pedro icaa João. ¹⁵ Odaa niqidiaaqidi joqoiige Pedro icaa João me noditicoaci we, odaa niqijo lacilodi jiqidiaa dinotigimadetiwage. ¹⁶ Modi, “Igame iniqatiogi ijoa Ɂoneleegiwadi? Igaataqa inatawece niqeladimigipitigi nigotaqa Jerusalém joqoyowooqodi niqidiwa Ɂoneleegiwadi mowo Ɂodoxiceqedii nelegi, odaa ajakataqa deqejiqanaga me dogowo niqida Ɂodoxiceqedii anowo. ¹⁷ Pida ajemaanaqa diqidokee milaagitice niqida nibodigi ane yalaqata niqida niciagi. Odaa ele me idoienaga, codaa joliqatema me daqadiaa onotaqanegetiniwace niqina noiigi, codaa doqoibake Liboonaqadi Jesus.”

¹⁸ Odaa joqodienaqatace Pedro icaa João, odaa joqoiige me daqadiaaqoibake Liboonaqadi Jesus niqina me notaqanaqa codaa me niiqaxinaqanaga. ¹⁹ Pida Pedro icaa João joqoigidi, moditiogi, “Yakadi me enitecetiwaji niqica Aneotedoqoji ane yakadi me igeqanaga me jaoga. Pida domige igeqanaga me Ɂadadiwaqateqegitiwaji, ogoa domige mejiwaqataqa Aneotedoqoji? ²⁰ Igaataqa ajakataqa daqa jikanaqa mejinaqatece niqijo ane jinataqa, codaa ane jajipaagata.” ²¹ Odaa niqijo lacilodi joqodoietaciniwace odaa joqoikaticoace niqijo itoataale mopitibeci. Aqica anoyakaditece ane leegodi doqoiloikatidi leeqedi ijotawece niqijo noiigi odoqetetibigimece Aneotedoqoji leegodi niqijo loenatagi Ɂodoxiceqedii. ²² Odaa niqijo Ɂoneleegiwa anoicilatidi joniqidiwa caticedi me cwareenta nicaqape.

Niqijo anoyiwaqadi Goniotagodi odipokotalo me yeloodaqatee laaleqena

²³ Niqijo lacilodi noiigi noqikatice Pedro icaa João, odaa Pedro icaa João jiqigotacibece minitaqa niqijo lapo loiigi Goniotagodi, odaa joqoyatematitiogi ijoatawece niqijo ane lotaga niqijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo laxokodi Ɂoneleegiwadi ane lacilodi loiigi Israel. ²⁴ Odaa niqijo anoyiwaqadi Goniotagodi noqowajipatalo niqijo lotaga niqijo itoataale liqexedi Goniotagodi, odaa iditawece ja yatecoego moyotaqanege Aneotedoqoji, moditalo, “Goniotagodi Aneotedoqoji anida Ɂadoniciwagateloco inoatawece, alawini mawiite ditibigimedi, iiqo, codaa me akiidi-eliodi, codaa minoatawece niqinoan aninoan aninoan me jinataqa. ²⁵ Niqijo jotigide Ɂonelokodi Davi ane Ɂaotagi. Gadiwigo eo mee,

‘Igaamee ina me neligideega ina noiigi ane daqa etiqadowooqoti?

Codaa igame leeqedi ina noiigi moyowo niqina ane digicata ane jaoga?

²⁶ Niqinoan inionaga-eloodoli digoina iiqo ja dinenyaqaditibigiwaji,

inaqinoan aninoan naqatetico ja dinatecqotee,

odaa joqodakapetege Goniotagodi Aneotedoqoji

codaa aqaga odakapetege Niqijoan ane nimonya meote me Ɂodewiqatace.’

²⁷ Igaatağa ewi inionigi-eliodi Herodes, ijaa niğijo lacilo romaanotedi anodita Pôncio Pilatos, ijsaşijo ane dağa judeutedi ijsaşijo loiigi Israel, iditawece dinatecogotee modakapetege Jesus, Gaotagi aninokeote anemaani, Gaotagi anixipenitedice meote me godewigatace. ²⁸ Dinatecogotee mowo niğijo anakaa ǵadowoogo mawii niğijo jotigide, odaa jağabakeni ǵadoniciwaşa mawii micota niğijoa ane ǵadowooko. ²⁹ Natigide, Goniotagodi, digawini etigodoietice, odaa awii niğida moko anoko ǵautaka me jakataşa mabo ǵodaaleğena mejinagatice ǵadatematigo. ³⁰ Odaa ikeeni ǵadoniciwaşa makati micilatiti eelotaginadi, awiite ǵodoxiceğetedi codaan me libinienaga niğina me jibakenaşa Liboonağadi Jesus, Niğijoa ane Gaotagi anakamokakaami me yewiğatedağadomi.”

³¹ Niğijo naşa nigotiniwace moyotaganege Aneotedoğoji, niğijo diimigi aneite me yatecoğo ja digike. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja yoniciwağaditibigiwaji iditawece, odaa jağabo laaleğenali moyatematitedibece latematiko Goniotagodi.

Niğijo anonakato Goniotagodi odinawalacetigilo inoatawece ane nepilidi

³² Iditawece niğijo anonakato Goniotagodi idokida ane lowoogo, codaan idokida anee. Ağica anee mepoka nepilidi niğinoan ane nepilidi, pida iditawece odinawalacetibige inoatawece anoyakadi. ³³ Niğijoa liğexedi Aneotedoğoji ida eliodi loniciwaşa moyatematitedibece Goniotagodi Jesus naşa yewiğatace, codaan Aneotedoğoji meliodi meletetema iditawece loiigi Goniotagodi. ³⁴ Ağica ini oko liwigotigi anida anigetiğida lemağamatiigi, igaataşa niğina aninoan ligelatedi, inoa aninoan nipodaşa oyaa niğinoan ligelatedi inaaginoan nipodaşa, odaa joğonadeegi dinyeelo lojetedi niğijoa anoya. ³⁵ Odaa joğoyajigotiogi dinyeelo niğijoa liğexedi Aneotedoğoji, odaa niğijoa liğexedi Goniotagodi joğoyawalace niğijoa dinyeelo onediatiniwace niğijo anepaşa oyopotibige, odaa niğijo aneneğegi yopotibige owidi dinyeelo anoyajigota.

³⁶ Onini ica ǵoneleegiwa ane liboonağadi José. Niğijoa liğexedi Goniotagodi owote me liboonağadi Barnabé amina anejinagata “Niğijo aneo mabo ǵodaaleğena.” Niğijo ǵoneleegiwa oneleviita icoğoticogi ica lidelogo ane liboonağadi Chipre. ³⁷ José neğeyaa nipoçigi, odaa ja nadeegi dinyeelo ane loojedi me etaanaşa, odaa niğijoa dinyeelo ja yajigotiogi niğijoa liğexedi Goniotagodi.

5

Ananias aniaa Safira

¹ Onini ica ǵoneleegiwa ane liboonağadi Ananias, acaagaca lodawa ane liboonağadi Safira. Ananias eyaa ica nipoçigi. ² Odaa Ananias acaagaca lodawa ja dinilakidetiwage midiokiditiwage me diğidiwatawece dinyeelo oyajigotiogi niğijoa liğexedi Goniotagodi, odaa onateciğijoa oyajigotiogi, pida icoa eletidi boğowote nepilidi. ³ Odaa Pedro jeğeeta Ananias, “İgame leeğodi madinikanitece Satanás me ǵadiğeni? Jeğeo manakeni minaaleni Liwigo Aneotedoğoji niğijo me diğijoatawece anajici niğijoa dinyeelo lojetedi me aani ǵanipodigi. ⁴ Niğijo maleedaşa aani niğijo ǵanipodigi, bağalee ganebi. Codaan niğidiaağıdi naşaani, odaa niğijoa dinyeelo ǵanepilidi. Odaa igame leeğodi mawii ida ǵadowoogo catiwedi ǵadaaleğena? Niğida makaami aşinaaleni oko, pida domaşa adineenitalo minaaleni Aneotedoğoji.” ⁵ Niğijo Ananias naşa wajipatalo niğijoa notaşa, odaa jeğenitini, ja yeleo. Odaa ijotawece niğijo anowajipata moyalağata niğijo ane ninyaagi Ananias eliodi me doitibigiwaji. ⁶ Odaa icoa lionekadi jiğigotibeci oilipadi lolaadi Ananias. Noğoyadeegiticogi we, odaa joğonaligitini.

⁷ Igaanaşa ixomağatedijo icoa iniwatadağani lakata, odaa jağagicotio nağajo lodawa Ananias. Nağajo iwaalo ayowooğodi niğijo ane ninyaagi Ananias. ⁸ Odaa Pedro jeğee, “Jemaa maneloğotitiwa! Idiwa dinyeelo ane jibatege, idiwatawece icoa dinyeelo anabaategetiwi me aani ǵanipodigi?” Naşa ninigodi, odaa jeğeeta, “Jiğidiwatawece!”

⁹ Odaa Pedro jegeeta, “Igame leeğodi akaami ijaagijo Ɂadodawa madinilaki-denitiwagetiwaji me domağa anakeni minaaleni Aneotedoğoji Liwigo? Natigide etina jegenotibeci niğijo lionekadi anonaligitini Ɂadodawa. Odaa natigide jağagetiğadadeegi.” ¹⁰ Odaa aniaağani lakata Safira jağagenitini, ja yeleo lodee Pedro. Odaa niğijo lionekadi nağa dakatiobece, joğototeloco nağajo iwaalo émeđe. Odaa jağagoyadeegi lolaadi, jogonaligitini liwai niğijo lodawa. ¹¹ Ijotawece niğijo lapo loiigi Goniotagodi coda me ijotawece niğijo eledi oko anodibodiceta niğida niciagi eliodi me doitibigiwaji.

Niğijo līđexedi Aneotedoğoji owote Ɂodoxiceđetedi coda niğino loenataka ane lib-inienaga

¹² Aneotedoğoji ibake niğijo līđexedi mowote owidi Ɂodoxiceđetedi coda me loenataka libinienaga miditağa niğijo noiigi. Ijotawece niğijo anonakato Goniotagodi yatecoğotibece minitağa le Aneotedoğoji ligeladi anoyatigi me “Liwalağaxi Salomão”. ¹³ Ağica anigetigijo niğijo ane dogonakatoteda Goniotagodi anabo laaleğena me dinawanağaditiogi niğijo lapo loiigi Goniotagodi. Pida niğijo niğeladimipitigi nigotağa Jerusalém eliodi mele modotagatibige loiigi Goniotagodi. ¹⁴ Odaa eliodi Ɂoneleegiwadi coda me iwaalepodi anonakato Goniotagodi, odaa joğodinawanağaditege niğijo lapo loiigi Goniotagodi. ¹⁵ Niğijo noğonadi loniciwağa niğijo līđexedi Aneotedoğoji, odaa niğica oko joğoyadeegi inoa neelotaginadi midiwatağa icoa ladicotidi. Odaađidiaađoyate minoatağa inoa limetiidi coda midiwatağa icoa ligelatedi lipegetege. Owotibige liwa Pedro me yakadi me ixomağateloco niğina me ixomağati, minaağigotece miditağa. ¹⁶ Eliodi oko oicogoticogi midiwatağa icoa nigotadawaanağa anipegitege nigotağa Jerusalém, oyadeegi icoa neelotaginadi, inaağinoa anodakatiogi niwicidi abeyacağaga. Odaa ijotawece niğijo ane neelotikanaga ja nicilaga.

Icoa lacilodi judeutedi joğodoletibige mowo anodigotiogi niğijo līđexedi Goniotagodi

¹⁷ Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi ijaagijo lokağagetedi anida aneetege niğijo lapo saduceutedi eliodi monocetema niğijo līđexedi Aneotedoğoji, odaa joğodoletibige mowo anodigotiogi. ¹⁸ Odaa joğoniwilotiniwace niğijo līđexedi Aneotedoğoji, oixotiwece niwiğonağaxi manitağa nigotağa. ¹⁹ Pida neğenoale ica niaanjo Goniotagodi ja yomoke icoa lapoaco niwiğonağaxi, nağa ixoticoace, odaa jeğetiogi, ²⁰ “Emiitacetiwaji minitağa Aneotedoğoji ligeladi, odaağidiaağoni atematiitiogi niğidi noiigi inoatawece ane eetece lewiga gela ane yemaa Aneotedoğoji me yajigotediogi.” ²¹ Odaa niğijo līđexedi Goniotagodi joğoyiwağadi niğijo aanjo. Igaanağa yeloğotibige, odaa ja dakatiobece minitağa Aneotedoğoji ligeladi, odaa jiğidaa dinanatacigi moniğaxitiniwace niğijo noiigi.

Niđijo lacilo-sacerdotitedi jiđigo minitađa eledi le Aneotedođoji ligeladi lixiđawepodi ijoa eletidi lokađagetedi, odaa jeđeniditiogi niđijo seteenta laxokodipi lacilodi niđijo noiigi. Odaa jođoiđe icoa iodađawadi anoyowie Aneotedođoji ligeladi migotibeci manitađa niwiđonađaxi me domođodigotiogi niđijo līđexedi Goniotagodi. ²² Pida nođotota niwiđonađaxi, ağaleeđicoa moyakadi niđijo līđexedi Goniotagodi. Odaa jođopitiobeci, oyatematičiogi niđijo lacilodi, modi, ²³ “Ja jicogojođoticogi, ejogota niwiđonađaxi me dinoxoco coda me dotete. Coda idiva iodađawadi anoyowie midoatađa epoaco. Pida nađa jomokenaga epoaco, ağaleeđica jakatađa oko catiwedi.” ²⁴ Igaanađa owajipatalo niđijo notađa, odaa niđijo lacilo-sacerdotitedi, ijo lacilo iodađawadi anoyowie Aneotedođoji ligeladi, ijaagijo niđijo anoiđe sacerdotitedi, iditawece ađoyowođodi niđica anodaa diitigi niđida niciagi. ²⁵ Niđidiaađidi jiđijo oko anicotio, odaa jeđetiogi, “Digawiniti waji! Niđijo Ɂoneleegiwadi Ɂawilogojedi etiditace digoida Aneotedođoji ligeladi, coda jođoniiđaxitiniwace noiigi.” ²⁶ Odaa niđijo lacilo niđijo iodađawadi anoyowie ligeladi Aneotedođoji ja lixiđawepodi ijoa niodađawadi,

odaa joğonadeegitace niğijoia liiğexedi Aneotedoğoji, pida joğoyoe monadeegi leeğodi modoitiogi niğijo noiigi doğonigidatiniwace.

²⁷ Niğijoia iodağawadi joğonadeegi niğijoia liiğexedi Goniotagodi, odaa joğodoyaticoace lodox niğijo lacilodi me yatecoğo moiwi ica anodigotiogi. Odaa niğijo lacilosacerdotitedi jeğeetiogi liiğexedi Goniotagodi, ²⁸ “Genađa ęadajoinęđegitiwaji codaa me ęadiiğeneđegi me dağadiaa iiğaxinağanitece loniciwağa liboonağadi niğijoia ęoneleegiwa. Pida digawini anenitiwaji! Ja ęaniğaxinitiniwace inatawece niğeladimigipitigi nigotağa Jerusalém codaa me leedi moko ęalaagetedipi leeğodi lemeğegi niğijoia ęoneleegiwa.”

²⁹ Odaa Pedro ijaağijoja eletidi liiğexedi Aneotedoğoji joğoniniğodi, moditiogi, “Leeditibige mejiwağatağa Aneotedoğoji ane niijetedoğowa, idığida ağele değejiwağatağa ane ligegi oko ane dakapetege Aneotedoğoji. ³⁰ Aneotedoğoji ane Noenoğodi jotigide ęodaamipi eote Jesus me yewiğatace, Niğijoia ane iiğenatakanitalotiwaji moyeloadi moyototedeloco nicenağanagate. ³¹ Odaa Aneotedoğoji ja ideyate liwai libaağadi miditağa nimedi ane dağaxa me ęoneđegi eote me Godacilo codaa me Gonewikatitoğodi, eotedibige loiigi Israel moyakadi modinilaatece libeyaceğeco, odaa Aneotedoğoji ja yakadi me ixomağateetedice libeyaceğeco. ³² Niğida moko oko nakatağanadi leeğodi me jinatağa niğijo Aneotedoğoji aneote, codaa iniaağını Aneotedoğoji Liwigo ikee niğijo aneote. Aneotedoğoji yajigote Liwigo niğina anoyiwağadi.”

³³ Odaa niğijoia lacilodi noğowajipatalo niğijoia Pedro lotağa, odaa eliodi moyelatema niğijoia liiğexedi Goniotagodi, codaa domoğodoletibige monigodi. ³⁴ Pida nağa dabiditini ica lacilo niğidi noiigi ane liboonağadi Gamaliel, one fariseu. Codaa Gamaliel one niğaxinağanaga diiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, codaa iditawece niğidi noiigi odeemitetibige. Odaa Gamaliel ja diiğenatakatiogi niğijoia liiğexedi Aneotedoğoji monatağateenawaanigiticoace. ³⁵ Odaa jeğeetiogi niğijoia seteenta lacilodi, “Akaamitiwaji ęoneleegiwaditigi Israel, adowetita niğida ane domeğemaani memiitiogi niğidiwa ęoneleegiwadi! ³⁶ Igaatağa anogowidi nicaağape ixomağatedijo niğijo Teudas ane diletibige degeliodi me ęoneđegi. Odaa ja domağa cwaatolo taalia ęoneleegiwadi anodioteci migo idelege romaanotedi. Pida noğoyeloadi, odaa niğijo anodiötibeci jiğilaagitibece, ağigo odoe libakedi. ³⁷ Igaanağa yeleo Teudas, odaa jiğijo eledi ęoneleegiwa ane liboonağadi Judas ane elatibige nipoçigi Galiléia. Niğijoia nokododi, niğijoia lacilodi romaanotedi me domoğoyemaa monilağadi ęodoiigi. Judas eledi yakadi eliodi oko modioteci. Pida eledi oyeloadi, odaa ijotawece niğijo anodiötibeci jağaga ilaagitibece. ³⁸ Odaa jiğidaa me ęadiladeenitiwaji. Jinağa domağawiitiwaji ane beyagitema niğidiwa ęoneleegiwadi. Idioki, epaağopitibece! Igaatağa niğinoia lowooko codaa me libaketeci nigepaa libaketeci niğina oko, odaa icota me ma. ³⁹ Pida niğinoia lowooko inaağinoia libaketeci nige icoğottedibigimece miniwatağa Aneotedoğoji, odaa ağakatitiwaji daga oliitege. Niğida aneni me ęadakapetegipitiwaji, odaa yakadi mağaga akapetege niğicoa Aneotedoğoji.”

⁴⁰ Odaa joğodibatege niğijoia lotağa Gamaliel me niladeetiniwace. Odaa joğoniditaciogi niğijoia liiğexedi Aneotedoğoji, noğonalaketiniwace, odaa joğoiije me dağadiaa oibake nağatetigi Liboonağadi Jesus niğina me natematikanaga. Odaa joğoikaticoace. ⁴¹ Odaa niğijoia liiğexedi Goniotagodi ja noditicoaci me idei lodox niğijoia seteenta lacilodi noiigi. Odaa ja ninitibigiwaji leeğodi Goniotagodi me niweniğidetediniwace niğijo me ika me nawikodeeğa leeğodi Liboonağadi ijaağijoia Jesus, codaa me nawikodeeğa digo mioatağa anee mowo lawikodigi niğidiwa lacilodi noiigi. ⁴² Odaa inoatawece nokododi niğijoia liiğexedi Goniotagodi iditibige ligeladi Aneotedoğoji, codaa me ligelatedi niğijo anonakato Goniotagodi, codaa idioka limedi modiğaxinağatece Jesus, codaa moyatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus, Niğijoia Aneotedoğoji ane nimonya meote me ęodewiğatace.

6

Oixipetedice icoa seete ȝoneleegiwadi moyaxawa niȝijoa liigexedi Aneotedoȝoji

¹ Niȝijoa nokododi eliodi me ili ane liwokodi anodiotibece Goniotagodi. Odaa jiȝida ica notigimadigi miditaȝa judeutedi anodotaȝatigi nioladi greegotedi icaaȝica judeutedi anodotaȝatigi ioladi hebraico. Niȝijo anodotaȝatigi ioladi greego modi ica wajekalodipi aniditigi miditaȝa me diȝica modibatege liweenigi anoyopotibige niȝina modinawalacetibige niweenigi inoatawece nokododi. ² Odaa niȝijoa dooze liigexedi Aneotedoȝoji joȝoyatecogotee ijotawece anonakato Goniotagodi, odaa moditiogi, “Aȝele daȝa joyaaȝa ȝobakedi me jiiȝaxinaȝanagatece Aneotedoȝoji lotaȝa daȝa leeȝodi me jedianaganaȝatece niweenaȝa. ³ Enice, inioxoadipi, niȝina natigide ixipeniticoace seete ȝoneleegiwadi ȝadiwigotigitiji anowooȝoti mini Aneotedoȝoji Liwigo me iiȝe lewiga, codaa niȝina aninoa lixaketedi. Odaa jaȝicaȝatiogi modowediteloco niȝida nibakedi modedianagatece niweenaȝa. ⁴ Odaa okomoȝoko baȝa jibakenaȝa idatawece ȝonimeddi me jotaȝanegenaga Aneotedoȝoji codaa me jiiȝaxinaȝanagatece Aneotedoȝoji lotaȝa.”

⁵ Ijotawece niȝijo lapo loiigi Goniotagodi oyemaa niȝijo lowoogo niȝijoa liigexedi Goniotagodi. Odaa joȝoixipetice Estêvão, ȝoneleegiwa aneliodi eliwaȝatakaneȝegi, codaa iniokini Aneotedoȝoji Liwigo me iiȝe. Odaa jaȝaga oixipeticoace Filipe, Prócoro, Nicanor, Timom, Pármenas, ijaa Nicolau ane elatibige nigotaȝa Antioquia. Nicolau aona judeu, pida baȝa dioteci ane lakataȝa judeutedi. ⁶ Odaa niȝijo noiigi jiȝidiae oikeetibigi-waji niȝidiwa ȝoneleegiwadi lodee niȝijoa liigexedi Goniotagodi, odaa niȝijoa liigexedi joȝoyotaȝaneȝe Aneotedoȝoji, oipeketeloco libaaȝatedi niȝijoa seete ȝoneleegiwadi, odipokotalo Aneotedoȝoji me yaxawatediogi.

⁷ Odaa lotaȝa Aneotedoȝoji jeȝepaanaȝa ilaagitedibece. Odaa jiȝidapaȝa diiticogi me ili ane liwokodi niȝijo oko anodiotece naigi Goniotagodi manitaȝa nigotaȝa Jerusalém. Codaa eliodi niȝijoa sacerdotitedi joȝoyiwaȝadi nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Ica noȝoniwilo Estêvão niȝijoa lacilodi niȝijo noiigi

⁸ Aneotedoȝoji eliodi me ibinie Estêvão codaa eliodi loniciwaȝa ane yajigoteta meote niȝinoa ȝodoxiceȝetedi codaa me loenataka ane libinienaga liwigotigi niȝidi noiigi. ⁹ Pida idi ica oko ane nakapetegi, niȝidi oko anida aneetege liiakanaȝaxi judeutedi anodita “Liiakanaȝaxi ȝoneleegiwadi ane daȝa niotagipi”. Manitaȝa naȝani niakanaȝaxi idiva judeutedi ane elatibige nigotaȝa Cirene, Alexandria, nipodaȝa Cilicia codaa me Ásia. Odaa niȝica oko ane nakapetegi Estêvão jiȝidiae diiticogi modinotigimadetege. ¹⁰ Pida Liwigo Aneotedoȝoji yajigota Estêvão lixakedi, odaa aȝoyakadi moiȝekniȝina modinotigimadetibigege. ¹¹ Odaa niȝidiae aȝidi joȝoyajigotiogi dinyeelo icoa ȝoneleegiwadi oiiȝe me niwitakaȝa, modi, “Jajipaȝata me beyagi me dotaȝatibige Moisés codaa me lakapetegi Aneotedoȝoji.” ¹² Odaa jiȝidiae nimaweneȝegi mowo monigiwogotice niȝijo noiigi, ijoa laxokodi ȝoneleegiwadi lacilodi, ijaagijoa niȝaxinanaganadi anodiiȝaxinaȝatece lajoinaȝaneȝeco Moisés. Odaa joȝodoliceta modibata Estêvão me diȝicata leemidi, odaa joȝoyadeegiticogi lodee niȝijoa seteenta lacilodi loiigi judeutedi. ¹³ Odaa joȝoniditiogi niȝijoa ȝoneleegiwadi anoyedia me niwitakaȝa modakapetege Estêvão, odaa niȝidiwa ȝoneleegiwadi modi, “Niȝida ȝoneleegiwa anotokotini beyagi me dotaȝatibige Aneotedoȝoji ligeladi ane diiȝenatakate moyoe mepoka nebiteda, codaa eledi beyagi me dotaȝatibige lajoinaȝaneȝeco Moisés. ¹⁴ Codaa jajipaȝata mee niȝijoa Jesus ane elatedibige nigotaȝa Nazaré micota me yaagadi niȝini Aneotedoȝoji ligeladi codaa one iigi niȝinoa ȝodakataȝa Moisés ane nenyagaditema jotigide ȝodaamipi.” ¹⁵ Ijotawece niȝijoa seteenta lacilodi idiaaȝi nicotiniwace, oiwitai Estêvão. Aȝodaȝaticoȝotece moiwitai Estêvão, odaa joȝonadi latobi me liciagi aanjo latobi.

7

Estêvão yotaganege niçijo seteenta lacilodi judeutedi

¹ Odaa niçijo lacilo-sacerdotitedi ja ige Estêvão, meeta, “Ijo me notaçanaäge ijoa çoneleegiwadi modakapetagi, domigewi ijoa lotaga?”

² Odaa ja niniçodi Estêvão, mee, “Inioxoadipi noiigi judeutedi, codaa makaamitiwaji anakaami lacilodi çodoiigi, atacolitece yotaça! Aneotedoçoji iiğe inoatawece codaa eliodi me datale. Niçiniwa Aneotedoçoji dinikeeteta çonelokodi Abraão niçijo malee ligeladi nipodigi Mesopotâmia, maleedigicatibige daçalatiticogi nigotaça Harâ.

³ Odaa Aneotedoçoji meeteta, ‘Anotiticogi çaniço, alati çaditacepodi, odaaçemii miditaça nipodigi ane jikeetaçawa.’ ⁴ Odaa Abraão ja noditicogi niçio Caldéia, odaa jiçigo ligeladi nigotaça Harâ. Niçidiaağıdi digoida Harâ, ja yeleo eliodi Abraão, odaa Aneotedoçoji ja imonyatedicogi miditaça niçidi nipodigi analée çadigeladetiwaji natigide. ⁵ Aneotedoçoji ağıca dağa yajigote Abraão oteçexaaga liwaiawaanigi niçidi nipodigi. Pida Aneotedoçoji beğeote ligegiteta Abraão micota me yajigoteta iditawece niçidi nipodigi me nebi anida aneetege licoçegi, idaägee maleedigicata lionigi Abraão.

⁶ Odaa Aneotedoçoji jiçidaa ligegiteta Abraão niçijo neçeteta, ‘Niçijo anida aneetege çadicoçegi igitibeci ligeladi miditaça eledi nipodigi, odaa micataça dağa iomigipî. Niçidiaağıdi niçidi noiigitigi niçidi nipodigi joçoiotagetibigiwaji, odaa jogoyametibigo catiwdedi cwaatolo taalia nicaaqape. ⁷ Odaa Ee ane Ee Ganoenogodi icota me jiloikatidi niçidi noiigitigi niçidi nipodigi ane oiotage niçijo noiigi anida aneetege çadicoçegi. Niçidiaağıdi niçica oko anida aneetege çadicoçegi icota me noditicoaci niçidi nipodigi, odaa joçodogetetiwa digoina analéeçonite niçina natigide.’ ⁸ Odaa Aneotedoçoji ja iiğe Abraão me dinakagidi analée lakatigi çodoiigi natigide. Aneotedoçoji iiğe Abraão me dinakagidi eotedibige midioka limedi me nalaçatibige niçijo ane ligegitetege me eotetema. Naşa ixomaçatedijo oito nokododi menitini Isaque, odaa Abraão idaaçigota me yakagidi lolaadi lionigi liciagi anee me dinakagidi. Isaque eledi yakagidi lolaadi Jacó ane lionigi. Odaa Jacó eledi yakagidi lolaadi niçijo dooze lionigipi, ane çodaamipi.

⁹ Niçijo çodaamipi jotigide eliodi monocetema niçijo ioxoa ane liboonağadi José, odaa joçoyaa micataça dağa niotagi. Odaa niçijo anodinoojeteta joçoyadeegiticogi niçio Egito. Pida Aneotedoçoji idioka limedi miniwa mijotaça. ¹⁰ Codaa Aneotedoçoji elioditibece me yaxawa niçina minoa ane dakaketema. Niçijo noçoyadeegiticogi lode Faraó, niçijo ninionigi-eliodi Egito, odaa Aneotedoçoji ja yajigote José mele anee, odaa jegeo me ninitibece Faraó, codaa Aneotedoçoji yajigote lixakedi José. Odaa Faraó ja iiğe José me doweditelogo niçio Egito, codaa midiwatawece anidiwa catiwdedi ligeladi Faraó. ¹¹ Niçidiaağıdi jiçicota ica nigigi nelegi digoida niçio Egito codaa me nipodigi Canaã. Odaa niçica oko eliodi me nawikodeega. Codaa me jotigide çodaamipi ağaleeqica gaantokaağıdi anoyeligo. ¹² Igaanaça dibodice Jacó mina leyeema digoida niçio Egito, odaa ja imonya jotigide çodaamipi ane lionigipi. Jiçijaagijotigi odoejegi noko migotibeci Egito, pida ağaleeqoyowooğodi José. ¹³ Niçijo niçicota mitoataale migotibeci Egito, odaa José ja dinatematitiogi me niçiniaağını. Odaa Faraó ja wajipatibece moyalaçatiogi loiigiwepodi José. ¹⁴ Odaa José ja iwakateetigi ligegi Jacó ane eliodi, odaa ja node codaa miditawece loiigiwepodi malatiticogi Egito. Niçica loiigiwepodi onidiwa se-teenta ciinco oko. ¹⁵ Odaa Jacó jiçigo midiaa ligeladi Egito. Niçidiaağıdi jiçidiae lemağadi, ijo lionigipi ane çodaamipi, eledi idiaağaga lemağadi. ¹⁶ Odaa niçijo anida aneetege licoçegi joçoyadeegitedicogi ijoa libitaka manitaça nigotaça Siquém, odaa jiçidiaağonaligite minitaça apiiço ane noojedi Abraão. Akaa dinilakidetege loiigi Emor, codaa me yediatece ane lica loojedi moyaa nipodigi manitaça nigotaça Siquém.

¹⁷ Niçijo naşa niçigi micota niçica noko Aneotedoçoji meote ane ligegiteta Abraão meotetema niçica anida aneetege licoçegi. Niçijoatigilo nokododi midiaağite çodoiigi

Egito eliodi me ili. ¹⁸ Odaa digoida Egito ja diigenataka ica inionigi-eliodi ane digica me dibodicetigi ane loenataka José. ¹⁹ Odaa niçica inionigi-eliodi ja ninaale-tiniwace godaamipi, codaa eote ane beyagitema negepaagicotá me iedege moyaladi niçinoa lionaga bagalee nigaanigipawaanigi, eotibige me nigo. ²⁰ Odaa niçicoa nokododi jaşagenitini Moisés. One nigaanigawaanigi libinienigi. Odaa joçoliidaçadi catiwedi epaa liçeladi negepaagicotá meote iniwatadiçini nepenaitedi. ²¹ Igaanaşa daçadiaaçoyakadi moyaqaditini, odaa ja yakadi me leeditibige moyaladi, pida aca liona Faraó ja liodagi, odaa ja iliidaçadi micataşa degewi lionigi. ²² Odaa joçoiçaxitece Moisés inoatawece ane lixaketedi noiigi Egípcio, yowooğodi me dotaşa, codaa yowooğodi me diba.

²³ Igaanaşa iwida Moisés me cwareenta nicaağape, odaa ja lowoogo migo dalitiogi loiigi, israelitatedi. ²⁴ Igaaniçicotiogi, odaa ja nadi ica Egípcio ane yametibigo ica goneleegiwa israelita. Odaa Moisés ja nienaqanege niçijo goneleegiwa israelita ane nalaketibige niçijo goneleegiwa Egípcio, odaa Moisés ja yeloadi niçijo Egípcio. ²⁵ Moisés diletibige niçijo noiigi israelitatedi doğoyowoogodi Aneotedoçoji me ibake Moisés me noğaticoace me nawikodeeşa, pida aqoyowoogodi. ²⁶ Negeledi noko, Moisés ja nadi itoataale goneleegiwadi israelitatedi ane nidelaşa. Odaa ja domiqigo yoxogotioyi, meetiogi, ‘Diganajipaatiwatiwaji akaami yokaaqetedip! Niçida makaami, akaami dinoxomigi. Odaa igame leeğodi ina me adinidelegenitiwaji?’ ²⁷ Pida niçijo anepaa icoğota naşa nidelaşa ja yamaağatice Moisés, odaa meeta, ‘Ağica ane gadiiğeni daçakaami gonowienoğodi, oqoa, domigetaçakaami çoniwinogodi. ²⁸ Oqoa, domogoleetibige made-loati digo mijotaşa meloati niçijo Egípcio jotigi-noko?’ ²⁹ Niçijo Moisés naşa wajipatalo niçijo notaşa, odaa jiçiale, noditicogi Egito, odaa jiçigo midiwa niçotedi Midiä idiaağı iomiçigitigi miditaşa niçica noiigi. Jiçidiaağı niçijo aitoataale lionaga.

³⁰ Igaanaşa ixomağatedijo cwareenta nicaağape, odaa ica aanjo ja dinikeeta Moisés digoida miditaşa nipodigi ane yadilo ane diğicata niçeladimigipi ipegitege aca wetişa anodita Sinai. Niçica aanjo idiaağite liwigotigi aca nialawaana, naşaada nialawaana one ídi. ³¹ Igaanaşa nadi Moisés eliodi me yopo, odaa jiçigo ipegitege eotibige me yenikamağatece me nadi. Odaa ja wajipatalo Goniotagodi Aneotedoçoji me dotaşa, meeteta, ³² ‘Jeğemeğee Noenoğodi jotigide gadaamipi. Ee Noenoğodi Abraão, Ee Noenoğodi Isaque, codaa me Ee Noenoğodi Jacó.’ Moisés eliodi me doi, codaa me dawigice. Codaa ağaca laaleğena daga iwita niçijo lakanligi. ³³ Odaa Goniotagodi Aneotedoçoji meeteta Moisés, ‘Anogaa şawelatedi ikeeni me eemiteetibigiji, leeğodi niçina nipodigi anipoditeloco jiçinaa jiomağaditomi. ³⁴ Eliodi me jinadi yoiigi me nawikodeeşa digoida Egito, codaa jajipatiogi me natiataşateloco. Odaa ja idaxoditini me inoğaticogi aneiticoace me nawikodeeşa. Natigide, gadiiğeni memii digoida Egito.’

³⁵ Ijaağijo Moisés ane daşa domogoyemaa niçijo loiigi Israel, ijo modita, ‘Ağica ane gadiiğeni daçakaami gonowienoğodi, oqoa, domigetaçakaami çoniwinogodi!’ Aneotedoçoji ibake aanjo me yotaganege Moisés, niçijo aanjo ane dinikeeta Moisés madataşa naşajo nialawaana ane ídi. Joaniçidaağee Aneotedoçoji iiğe ijaağijo Moisés me lacilo loiigi Israel, jiçijaa noğaticoace miditaşa ane lawikodadi. ³⁶ Jiçijaağijo Moisés ane noğaticoace loiigi Israel meite niçijo Egito, codaa owidi loenataka godoxiceğetedi codaa me libinienşa digoida niçijo Egito, miditaşa akiidi-eliodi anodita ‘Lixagoteğegi’, codaa me digoida miditaşa nipodigi ane yadilo ane diğicata niçeladimigipi. Odaa jiçidiaağı me iiğe niçidi noiigi cwareenta nicaağape. ³⁷ Ijaağijo Moisés meetiogi loiigi Israel, ‘Ganiotagodi Aneotedoçoji nimonyatedağawatiwaji oko digo meetaşa me yelögöditedibece Aneotedoçoji lowooko. Niçica goneleegiwa godoiiçitiwaji, odaa leeditibige matacolitecetiwaji ane lotşa.’ ³⁸ Ijaağijo Moisés idiaağı miditaşa loiigi Israel niçijo me yatecoço digoida miditaşa nipodigi ane yadilo. Awatege jotigide godaamipi, codaa idiaağitice mijotaşa niçijo aanjo ane yotaganege digoida maditaşa wetişa anodita

Sinai. Odaa ja dibatege liigaxinaqaneqeco Aneotedoqoji ane najigotedoqowa, niqjoa niiqaxinaqaneqeco anida loniciwaqa mowo me godewiqatace.

³⁹ Niğijo jotigide godaamipi adomoğoyemaa moyiwağadi Moisés, nakapetegi, codaacatiwedi laalegenali domağaleegoyemaa mopitacicogi niiego Egito. ⁴⁰ Igaanaga yajebi Moisés me dopitijo, odaa modita Arão, ‘Awii oenitedoğodomi əgoniwicidi micataşa daşa əgonoenogododi amaleegaga jilokağateloco. Igaataşa ajowoogotasa niğica analeegee Moisés ane godoğaticogi niiego Egito.’ ⁴¹ Joaniğijaagliroatigilo niğijo nokododi noğoibake oolo mowo ica wacawaanigi anowo me noenoğodi, odaa joğonigoditema ejidi modoğeteta niğijo wacawaanigi, codaac owo nalokegi moiweniğide niğijo niwigoo anepaa loenatagi. ⁴² Pida Aneotedoğoji ja ikanawaanigitedicoace, odaa ja ika modoğetetaloyotetidi. Joaniğidaağee niğicotece niğijo anoditece niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, anoidi Aneotedoğoji lotağanağaxi, oiditini, mee Aneotedoğoji, ‘Akaami loiigi Israel,

nigijo midiaagonitiwaji cwareenta nicaagape miditaga nipodigi nelegi ane yadilo, anigoti ejedi,

pida agoleetibigiwaji daaga ogeetetiwa manigoti niçijoa ejedi.

⁴³ Oyağatitibece niçijo lopegedi niwigo anodita Moloque anenita me ganoenogoditiwaji, codaa adeegitibece niçijo niwigo ane liciagi yotedi anodita Renfā aneledi enitatiwaji me ganoenogodi.

Joanigidiaaqidiwa ganiwiciditiwaji gadoenataka anoqeetetiogi.

Joanigidaa leeğodi me ጋدادዕጂጌት ከዋጅ ስርዓት ተስተካክል ነው.

⁴⁴ Jotigide godaamipi ijo miditaşa niçica nopegedi ane ikee Aneotedoçoji miniwa liwigotigi niçijo midiaaçi miditaşa nipoçigi ane yadilo. Oyoe niçijo nopegedi anodaagee Aneotedoçoji me iiçete Moisés. Aneotedoçoji ikeete Moisés ica nopegedi liwinigi. ⁴⁵ Niçidiaagidi jotigide godaamipi jogodibatege mijotaşa eliododipi niçijo nopegedi, odaa joçonadeegiticogi minataşa niçina nipoçigi. Odaa jiçidaaçee niçicota Josué ijaçijo jotigide godaamipi nogodinigaanyetece niçina iigo. Aneotedoçoji noçatedicoace eliodi eledi noiigi, odaa ja yajigotediogi godaamipi niçidi iigo. Odaa niçijo nopegedi idiaagite miditaşa neçepaaçicota ijoa nokododi naçaga diiçenataka Davi. ⁴⁶ Aneotedoçoji iniwa mijotaşa Davi, odaa Davi ja dipokotalo Aneotedoçoji me ikatetece meo dabiteçetini diimigi me ligeladi Aneotedoçoji, Noenoçodi Jacó. ⁴⁷ Pida Salomão ane lionigi Davi jiçijapaşa dabiteçetini niçijo diimigi, ligeladi Aneotedoçoji.

⁴⁸ Pida Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco inoatawece adiğeladetedigi diimigi ane loenatagi oko. Joaniğidaa ane yalağata me iditini niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo nağa iditini ane ligeği Aneotedoğoji, mee,
⁴⁹ ‘Digoida ditibigimedi jiğidiaağejo me jiiğe inoatawece, odaa niğina iiğo micatağa dağa ipodağaladi ane lajo me inipeneğetedini iğonaka’, mee Goniotagodi Aneotedoğoji.

“Odaa ica diimigi anakati me oenitomitiwaji?

Codaa igamejo me inipetini?

50 Nigida me Ee jegemaga joe inoatawece aninoa.” ”

⁵¹ Estêvão egidaagee me dotaqa, mee, “Niçida makaamitiwaji eliodi me da

gadaalegenali, codaa otegexaaqaga emaan mowooqoti Aneotedogoji, otegexaaqaga ajipaata ane domaga yemaa. Gadiciagitiwaji niqijo jotigide gadaamipi igaataqa idioka limedi maqaga odakapetege Liwigo Aneotedogoji.⁵² Liwigotigi niqijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko aqica ini ane daqa oiatetibeci gadaamipi. Onigodi niqijo Aneotedogoji ane imonya migotibeci oyelogodi lotaga, niqijo anoyatematitibece Aneotedogoji me niiqe Liotagi anepaga igenaga. Pida jaqajicitetiwaji mijotaqa nelogododipi, odaa jiendaage neqeloatitewaji.⁵³ Jaqabaategetatiwaji

niğijoa niigenatakanegeco niğijoa niaanjotedi Aneotedoğoji anoyajigota Moisés. Pida ağıwağatitewaji niğijoa niigenatakanegeco.”

Estêvão oyeloadi monigidatice

⁵⁴ Niğijoa seteenta lacilodi noiigi noğowajipatalo Estêvão lotaşa, odaa eliodi me nelığideeşa, coda me oyacigice loweli, leeğodi lélégatema Estêvão. ⁵⁵ Pida Liwigo Aneotedoğoji ja dowediteloco Estêvão, odaa naşa iwitibigimece ditibigimedi, odaa jona nadi latalaşa Aneotedoğoji, coda nadi Jesus me dabiditedini liwai libaağadi Aneotedoğoji. ⁵⁶ Odaa Estêvão jegee me dotaşa, “Digawini! Jinadi ditibigimedi me domoke, coda jakadi me jinadi niğijoa Gonleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, dabiditini liwai libaağadi Aneotedoğoji miditaşa nimedi ane şoneğegi.”

⁵⁷ Pida niğijoa lacilodi ja dinigetagatee me napaawağateloco, onoxoco napaağatedi owotibige me dağadiaa owajipatalo lotaşa. Odaa ijotawece şogowalokoditeloco. ⁵⁸ Odaa şogoyamağaticogi we nigotaşa, odaa şoçoixipetedice niğijoa şoneleegiwadi anakaa beyagi modotağatibige Estêvão monigidatice. Odaa niğidiwa şoneleegiwadi şogoyoyato nicaapatedi ica lioneega ane liboonağadi Saulo me yowie. ⁵⁹ Egidaa diiticogi monigidatice, odaa Estêvão ja yotaganege Aneotedoğoji, meetalo, “Iniotagodi Jesus, abaatege iwigo.” ⁶⁰ Niğidiaağidi ja yamağatedini lokotidi, odaa ja dapaawe, mee, “Iniotagodi, jipokotağawa jinaşa domaşa şalaagetedipi niğidiwa şoneleegiwadi leeğodi niğida libeyaceğegi.” Niğidiaağidi naşa nigotini me dotaşa, odaa ja yeleo.

8

¹ Saulo niwoditema niğijo noiigi moyeloadi Estêvão.

Saulo iatetibeci ica lapo oko anonakato Goniotagodi

Ijaağijo niğijo noko niğijo noğoyeloadi Estêvão, ica nelogododipi niğijo lapo oko anonakato Goniotagodi jiğidaağatiği moiatetibeci manitaşa nigotaşa Jerusalém. Odaa niğijoa anonakato Goniotagodi jiğilaagiteloco nipodaşa Judéia, coda me Samaria. Ijokijoateda niğijoa dooze liiğexedi Goniotagodi baadaşa daleditibige. ² Icoa şoneleegiwadi anodeemitibige Aneotedoğoji şogonaligitini Estêvão, coda eliodi me nacaagağateloco.

³ Pida Saulo jeğepaanaşa doletibige me yaağadi niğijo lapo oko anonakato Goniotagodi. Igotece icoa diimaşa, odaa ixigiticoace inoa şoneleegiwadi coda me iwaalepodi anonakato Goniotagodi, odaa ja diiğenatakatiogi moixotiwece niwilogonağaxi.

Filipe deleticogi nİpodigi Samaria

⁴ Niğijo anilaagitibece idiaanağadiite oyatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus. ⁵ Odaa Filipe jiğigo manitaşa nigotaşa Samaria, odaa jiğidiaağı me yatematitibece Aneotedoğoji me niiğe Jesus meote me şodewiğatace. ⁶ Odaa ijotawece niğijo oko owatacotece Filipe lotaşa. Iditawece najipaşa, coda monadi ijoa loenataka şodoxiceğetedi. ⁷ Igaataşa niwicidi abeyacagaşa anodakatiogi eliodi oko ja noditicoaci, coda eliodi me napaawağateloco naşa noditicoaci. Eliodi oko ane wayodadi inaa eledi alejaadotedi ane dağadiaa ditineğe eledi nicilaşa. ⁸ Odaa eliodi oko ninitibigiji manitaşa nağani nigotaşa.

⁹ Icoa nokododi onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi Simão one akaağını me oxikoneğegi, odaa iditawece niğica niğeladimigipitigi nağani nigotaşa Samaria oyopo. Simão dinabaketibece, mee ica me şoneğegi. ¹⁰ Iditawece oko owatacotece, ina ane dağaxa me şoneğegipi coda me niğinoa ane dağaxa me iwikkadipili coda moditibece, “Niğini şoneleegiwa şonoenogodi ane liboonağadi ‘Nelegi loniciwaşa aneotedoğoji’.” ¹¹ Catiwedi owidi nicaağape niğini oyopo niğini şoneleegiwa leeğotedi niğicoa loxikonağanegeco, coda idioka limedi mowatacotece. ¹² Pida niğijo Filipe

naşa yatematitiogi niğidi noiigi nibodicetedi anele anoditece Jesus, odaa niğidi noiigi jogoyiwağadi niğijo nibodicetedi anoditece anodaağee Aneotedoğoji micota me iiğe laalegenali niğina oko, coda moditece loniciwağ Liboonağadi Jesus. Odaa ja dinilegetibigwaji, şoneleegiwadi coda me iwaalepodi. ¹³ Odaa ijaağijo Simão jağaga etiwağataka, odaa ja dinilege. Niğidiaağidi idioka limedi mipegitege Filipe, odaa eliodi me yopo naşa nadi godoxiceğetedi coda me nabinico aneote Filipe.

¹⁴ Niğijo liğexedi Aneotedoğoji idiaağite nigotaşa Jerusalém. Igaanaşa owajipata modi ica noiigitigi Samaria modibatege lotaşa Aneotedoğoji, odaa joğomonya Pedro ijaa João. ¹⁵ Igaanıçicotibece, odaa joğoyotaganeğe Aneotedoğoji, odipokoteloco niğidi noiigi modibatege Liwigo Aneotedoğoji. ¹⁶ Leeğodi aniğica otığinitice niğidi oko samaritaanotedi ane dibatege Liwigo Aneotedoğoji, leeğodi anaşa dinikateloco niğidi oko. Pida baanaşa dinilegetibigwaji moibake Liboonağadi Jesus. ¹⁷ Odaa Pedro ijaa João joğoipeketeloco libaağatedi niğijo oko, odaa joğodibatege Aneotedoğoji Liwigo.

¹⁸ Igaanaşa nadi Simão Aneotedoğoji naşa yajigotediogi Liwigo niğijo oko noğoipeketeloco libaağatedi niğijo liğexedi Aneotedoğoji, naşa nadi, odaa ja domaşa yajigotiogi dinyeelo Pedro ijaa João, meetiogi, ¹⁹ “Aağaga jemaa manajicitiwaji niğida noniciweğegi amanagawini nigica oko ane jipeketeloco ibaağatedi, odaa niğini oko ja dibatege Liwigo Aneotedoğoji.”

²⁰ Pida Pedro meeta, “Jemaa Aneotedoğoji me gadimonyaatedicogi akaami idiaa şaninyeelo minitaşa noledi ane daşa ipe leeğodi me aleetibige daşa jakataşa me jinoo-jeteäge niğida loniciwağ Aneotedoğoji ane najigotedoğowa. ²¹ Niğida makaami ağıca ane enitoğogi, oteğexaağaga akati mawii niğida şobakeditema Aneotedoğoji, leeğodi gadaalegena ayapidi lodox Aneotedoğoji. ²² Enice oleetibige madinilaanitibece, ikani niğida şadowoogo ane beyagi, coda ipokitalo Aneotedoğoji me şadaxawani. Ijoatokaşa ixomağateetedice şadowoogo ane beyagi. ²³ Igaataşa jinadi manoceetogodomi, odaa jeğeo me beyagi şadaalegena. Odaa niğida şabeyaceğegi jağakaami liwilogojegi.”

²⁴ Naşa niniğodi Simão, meetiogi, “Adiwikoden, ipokitalotiwaji Goniotagodi, ipokitiloco amanagawini ağıca idonagi niğida anenitatiwaji.”

²⁵ Odaa niğidiaağidi Pedro ijaa João joğoyatematitibece coda me odiiğaxinağatece lotaşa Goniotagodi. Odaa niğidiaağidi joğopitacicogi manitaşa nigotaşa Jerusalém. Odaa nagitinece joğodigotece icoa owidi nigotadawaanaşa samaritaanotedi, odaa idiwatawece niğidiwa nigotadawaanaşa anodigotece oyatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Filipe yotaganeğe ica lacilotigi niigo Etiópia

²⁶ Ica niaanjo Goniotagodi meeta Filipe, “Adinoeni, odaa adinikaniticogi ane icoğotigi niwetaşa niğepaağicootinece naigi ane icoğoticogi nigotaşa Jerusalém anopiticogi nigotaşa Gaza, niğijo naigi oxiığodi anigotece miditaşa nipoçigi ane yadilo.” ²⁷ Odaa Filipe ja dinoe, jiğigo. Odaa digawini, ica şoneleegiwa şoneğegi, ane onoğodinake, jonogopiticogi liğeladi digoida niigo Etiópia, waxoditinigi aca lagaagena. Niğini şoneleegiwa jonığiniaa doweditelogo idiwatawece niğicoa ninyeelo aca inionaeloodotigi niğidi niigo, nağani iniona one liboonağadi Candace. Niğini şoneleegiwa icoğoticogi nigotaşa Jerusalém. Igo nigotaşa Jerusalém me doğetetalo Aneotedoğoji.

²⁸ Pida nenaşa dopitijo odaa one yalomeğetece ligi lotaganagaxi Isaías, niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Odaa Filipe ja naditece nağajo lagaagena niğijo şoneleegiwa digoida naigi. ²⁹ Odaa Liwigo Aneotedoğoji jeğeeta Filipe, “Emii ipecitece nağajo nagaagena.” ³⁰ Odaa Filipe ja walokoditece, jiğigo majotaşa nağajo nagaagena, odaa ja wajipatalo niğijo notaga niğijo şoneleegiwa şoneğegi me yalomeğeteloco lotaganagaxi Isaías, niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa Filipe ja ige, meeta, “Iniotagodi, owooğoti ica ane diitigi idi analomeğeniteloco?”

³¹ Odaa nişijo şoneleegiwa ja igidi Filipe, meeta, “Ağica inimawenegegi dağa jowooğodi ica ane jalomeğeteloco nige diğicata ane nelogoditiwa ane diitigi nişidiwa notaşa.” Odaa ja node Filipe me nicooğowatinigi nağajo lagaagena, nicooğeti liwai.

³² Nişijo şoneleegiwa yalomeğeteloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, nişijo liwai anee, “Nişijoa liciagi nişina waxacoco anoyadeegiticogi lodee nematagodi, codaa liciagi nişina waxacoco me diğicata layaageğegi nişina monoxotegi, jiğidaägee nişijoa Gonoleegiwa me notokotedini.

³³ Nişica oko oyame, codaa ağica ane licaajo.

Ağaleegicoa me yewiğatedinigi nişina iiğ, odaa jiğidaa leeğodi me dağadiaağica ane yalağata ane licoğegi, leeğodi jogoyeloadi.”

³⁴ Odaa nişijo şoneleegiwa şoneğegi ja ige Filipe, meeta, “Dige anelogotitiwa! Ijo ane yeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko ane yalağatalo inoa lotaşa, domige eetece ijaağijo, ogoa, domige eetece eledi oko?” ³⁵ Odaa Filipe jiğidaa dinanatigi me yeloğodita anodaa diitigilo nişijoa notaşa ane yalomeğetelogo. Yatematita nişijoa nibodicetedi anele anoditece Jesus. ³⁶ Odaa eğidaa diiticogi me wiajeeğä, jonoğotota ica nipoçigi anidi natoağa. Odaa nişijo şoneleegiwa jeğee, “Digawini! Digoina idi natoağa. Ejidığica anigetiğida leeğodi daga adolii me idinilege.” ³⁷ Nağa ninığodi Filipe, odaa jeğeeta, “Nişina nigewi me iwağatakani manitawece gadaaleğena, odaa başa yakadi madinilegeni.” Odaa jeğee nişijo şoneleegiwa, “Ejiwağadi Jesus Cristo me Lionigi Aneotedoğoji.”

³⁸ Odaa nişijo şoneleegiwa ja dipoko me onicooğetini nağajo lagaagena, odaa Filipe, ijo şoneleegiwa jogowaxoditinigi ninyoğodi, odaa Filipe ja ilege nişijo şoneleegiwa.

³⁹ Igaanağä daxodíticoace ninyoğodi, odaa Liwigo Goniotagodi ja yadeegi Filipe mopi. Odaa nişijo şoneleegiwa şoneğegi nağ domaşa doletibige, pida ağaleegica me nadi, odaa jiğidaa diitacicogi me diniwiaje, eliodi me ninitibece. ⁴⁰ Liwigo Goniotagodi ja yadeegi Filipe, odaa jiğicota nigotaşa Azoto. Maleeğidaa diitigi me diniwiaje Filipe, idokee me yatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus midiwataga nigotadi anigotece neğepaağicota nigotaşa Cesareia.

9

Anodaagee Saulo nağa nakato Goniotagodi (Atos 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nişijoa nokododi, Saulo ja dibikotiogi me nigodi nişijo anodiotibece Goniotagodi Jesus, odaa jiğigo minitaşa nişijo lacilo-sacerdotitedi digoida nigotaşa Jerusalém. ² Odaa Saulo ja dipokota notağanağaxiidi lidietigi nişijoa lacilodi liiakanağaxiidi judeutedi digoida nigotaşa Damasco. Saulo yemaa nağadı notağanağaxi me ikee mida nağatetigi eotibige diğicatibece oko ane diotece Nağı Goniotagodi manitaşa nağani nigotaşa, odaa yakadi me niwilo şoneleegiwadi codaa miwaalepodi, odaa ja yadeegi me niwilotibig-waji digoida nigotaşa Jerusalém.

³ Nağa yakadi notağanağaxiidi, odaa ja diniwiaje. Igaaniğipegita nigotaşa Damasco, codaanoğonida nağ a nadi ica natalaşa ane yoniciwadi ane icoğotibigimece ditibigimedi, odaa nişica natalaşa ja naloteloco anei. ⁴ Odaa Saulo jeğenitinigiğ, codaawajipata ica ane dotaşa, anee, “Saulo, Saulo! Igame leeğodi ina madiatenitibece?”

⁵ Odaa Saulo ja ige, meeta, “Iniotagodi, amakaami?” Odaa nişijo ane dotaşa jeğee, “Ee Jesus, jeğemeğee ane iatenitibece!” ⁶ Natigide adabititini, odaağemii, akaatiwece nigotaşa Damasco. Odaa jiğidiaağı nigoyelogoditağawa ane leeditibige mawii.”

⁷ Odaa nişijoa şoneleegiwadi lixigağawepodi Saulo me diniwiaje ja dabiditiniwace, ağica gaantokaağida ligegi. Owajipata nişijo ane dotaşa, pida ağica gaantokaığını anonadi. ⁸ Odaa Saulo nağ a dabiditini, odaa ja domaşa noletice, pida ağalee yetetibece.

Odaa niğijo lokaagetedipi joğodibatigi libaağadi, odaa joğoyadeegiticogi catiwedi nigotağa Damasco.⁹ Odaa eote itoatadığida nokododi me dağa yatetibece, codaa ağica ane yeligo, oteğexaağaga gaantokaağini ane wacipeta.

¹⁰ Onini ica şoneleegiwa manitaşa nigotaşa Damasco ane liboonağadi Ananias, inaağina ane-diotibece Jesus. Onica ica lakatigi micataşa daşa ligeedi, one nadi Goniotagodi. Odaa Goniotagodi oneeteta, "Ananias!" Noğone niniğodi, oneetalo, "Ite ee inane, Iniotagodi." ¹¹ Odaa jegeeteta Goniotagodi, "Adinoeni, odaaşemii ligeladi Judas mijotaşa ladigodi ane liboonağadi 'Ladigodi ane dixoke'. Odaaşoleetibige şoneleegiwa ane liboonağadi Saulo, anelatibige nigotaşa Tarso. Jiginiaağını digoida yotağaneğe Aneotedoğoji. ¹² Codaa aağaşa ijo lakatigi ane micataşa daşa ligeedi, nadi ini şoneleegiwa ane liboonağadi Ananias micota digoida aneitice, odaa naşa ipeketeloco libaağatedi jegeotace me yatetacibece."

¹³ Odaa Ananias ja ninigodi, meetalo, "Iniotagodi, eliodi oko onatematitiwa anini niğini şoneleegiwa. Oditece icoatawece niğicoa loenataka ane beyagi me dakapetege niğidi anodiotagadici digoida nigotaşa Jerusalém. ¹⁴ Odaa natigide etini jeğenotoğowa, codaa idiwa anoyajigota notaşanağaxiidi lidiko niğijo anoiğe sacerdotitedi. Niğidiwa notaşanağaxiidi oikee mida nağatetigi me niwilotiniwace inatawece oko anoibake Gaboonağadi niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji."

¹⁵ Pida Goniotagodi jegeeteta Ananias, "Emii minitaşa igaataşa jegemeğee ane jiomağaditice, codaa jao me dibatomi. Igo eetici miditaşa noiği ane daşa judeutedi, minoataşa inoa inionaga-eloodoli, codaa me minataşa noiği israelitatedi. ¹⁶ Odaa emeğee jikeeta me leeditibige me dawikode leeğodi me dibatomi."

¹⁷ Odaa Ananias jiğigo, odaa ja daktiwece Judas ligeladi. Naşa ipeketeloco libaağatedi Saulo, odaa jegeeta, "Inioxoa Saulo, Goniotagodi idiiğe me janagi. Jiğijaağijo Goniotagodi Jesus ane dinikeetedağawa digoida naigi naşa anipeçitio. Odaa ja idimonya eotedibige matenitacibece, codaa eote me şadajacağati Aneotedoğoji Liwigo." ¹⁸ Odaa ağica daşa leegi jeğenitedini icoa ane icoğotediwece Saulo ligecooğe micoataşa niğino añağegi lexoli. Odaa Saulo ja yatetacibece. Niğidiaağidi ja dabiditini, odaa ja dinilege. ¹⁹ Igaanaşa aniodi, odaa ja yoniciwaditace.

Saulo yatemati nibodicetedi anele anoditece Jesus digoida nigotaşa Damasco

Odaa Saulo jiğidiaağite miditaşa niğijo anodiotibece Jesus onateciğidiwa nokododi digoida nigotaşa Damasco. ²⁰ Ağica daşa leegi odaa jiğigo midiwataşa liiakanağaxiidi judeutedi me yatematitibece Jesus me Lionigi Aneotedoğoji.

²¹ Ijotawece niğijo anowajipata Saulo me dotaşa eliodi moyopo, odaa modi, "Niğida şoneleegiwa jiğidaağida niğijo aneote inoatawece me domaşa yaağadi oko anoibake Liboonağadi Jesus digoida nigotaşa Jerusalém. Odaa natigide jegenagi digoina idoka libakedi me niwilotiniwace niğina anodiotibece niğijo şoneleegiwa, odaa yadeegiticogi midiwataşa niğijo anoiğe sacerdotitedi digoida nigotaşa Jerusalém." ²² Pida Saulo jiğidapaşa diiticogi mepaaniğida lonicawaşa me dotaşa. Codaa yenikamaşa me yelogodi me niğijaağijo Jesus ane niğe Aneotedoğoji meote me şodewiqatace. Odaa niğijo judeutedi ane ligeladi nağani nigotaşa açoğakadi modiitege, ağica anoyatigi ligegi doçoigidi.

²³ Igaanaşa owidi nokododi ixomağatedijo, odaa niğijo judeutedi ja dinatecogotee modoletibige nimaweneğegi moyeloadi Saulo. ²⁴ Pida Saulo ja dibodice modoletibige moyeloadi. Codaa ja yowooğodi me domaşa onibeotibigege midoataşa lapoaco-nelecoli nağani nigotaşa, inoatawece nokododi, codaa minoatawece enoaleli. ²⁵ Pida ica enoale niğijo anodiotibece Goniotagodi joğoyexaqatinigi Saulo aca etacani eloodo, odaa joğonikatinece ijo lawimağajegi nibaloote nağani nigotaşa, onikatinicogi we, odaa joğoiwoko judeutedi.

Saulo igo nigotaşa Jerusalém

²⁶ Saulo niğigo nigotaşa Jerusalém, odaa ja doletibige me dinawanaağaditege niğijo anodiotibece Goniotagodi. Pida iditawece odoita leeğodi aqoyiwağadi nağaga diotece Goniotagodi. ²⁷ Pida Barnabé başa yaxawa, odaa ja yadeegiticogi midiwataşa liigexedi Goniotagodi. Odaa Barnabé ja yatematitiogi anodaagee Saulo me nadi Goniotagodi digoida naigi codaan Goniotagodi me yotaganeşe Saulo. Barnabé eledi yatemati anodaagee Saulo mabo laaleğena me yatematitibece Liboonaağadi Jesus digoida nigotaşa Damasco. ²⁸ Odaa Saulo jiğidiaağitice miditaşa, ja dinadeegitibigege midiaanaşa dii manitaşa nigotaşa Jerusalém, codaan abo laaleğena me yatematitibece Ioniçiwaga Liboonaağadi Goniotagodi. ²⁹ Eeditace notağaneğetiniwace codaan me dinotigimadetege niğijoja judeutedi anodotaşatigi nioladi greego, pida idokee modoletibige nimaweneğegi moyeloadi Saulo. ³⁰ Pida niğijo şonioxoadipi noğoyowoğodi, odaa joğoyeloteğeticogi Saulo digoida nigotaşa Cesáréia, codaan niğidiaağidi joğoimonyaticogi nigotaşa Tarso.

³¹ Odaa jiğidaagee naşa wakamaşa iditawece niğijo lapolı oko anonakato Goniotagodi digoida nipodigi Judéia, nipodigi Galiléia, codaan me Samaria. Codaan eliwağatakaneğegi jeğepaanaşa ili, codaan odeemitetigilo Goniotagodi niğina mowote inoatawece ane loenataka. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja yeloodağatee laaleğena, codaan niğidiwa lapolı şonioxoadipi idiokaanaga limedi mepaanaşa eliodi.

Ica Enéias naşa icí me deelotika

³² Odaa Pedro midiaanaağadii, jiğicota aca nigotaşa ane liboonaağadi Lida igo me dalitiogi loiigi Goniotagodi anidiae lişeladi. ³³ Jiğidiaağı Pedro niğicota ica şoneleegiwa ane liboonaağadi Enéias, joneğeote oito nicaağape midi miwooteloco nipe, one alejaado ane dağadiaa ditineğe. ³⁴ Odaa Pedro jeğeeta, “Enéias, Jesus Cristo şadicilatiti niğina natigide! Adabititini, odaa anibaatine şadip!” Odaa aqica dağa leegi Enéias ja dabiditini. ³⁵ Odaa ijotawece niğijo niğeladimigipitigi nigotaşa Lida codaan ane niğeladimigipitigi nipodigi Sarona onadi Enéias naşa icí, odaa jağagonakato Goniotagodi.

Ica anodaagee Dorcas me yewigatace

³⁶ Digoida nigotaşa Jope onani aca iwaalo aneyiwağadi Goniotagodi. Nağani iwaalo one liboonaağadi Tabita, eledi liboonaağadi me Dorcas, nioladi greegotedi amina anejinağata “Oticağanigo”. Nağajo iwaalo onidioka limedi me yaxawa niğicoa madewetedipi, codaan meote owidi eletidi loenatakatema anele niğica madewetedipi. ³⁷ Icoa nokododi Dorcas ja deelotika, odaa ja yeleo. Odaa icoa lokaağetedipi joğonileğe lolaadi, odaa jiğidiaağoyatice minitaşa ica diimigi-le ane idei ditibigimedi. ³⁸ Odaa niğijo anodiotibece Jesus joğodibodicetibige Pedro minitigi manitaşa nigotaşa Lida, ane dağa leegita me yototice nigotaşa Jope. Niğijo noğodibodiceta, odaa joğoiğe itoataale şoneleegiwadi migotibeci minitaşa Pedro odipokota me yediığa migo Jope. ³⁹ Odaa Pedro ja dinoe, jiğigo diotecı. Igaanığicotıcogi digoida Dorcas lişeladi, odaa joğoyadeegitibigimece Pedro minitaşa niğijo diimigi-le ane idei ditibigimedi, anoyatice Dorcas lolaadi. Ijotawece niğijo wajekalodipi idiaağiticoaci oyawiile codaan me nacaagağateloco. Oikee ijoa nijayeli codaan me inoa eletidi lowoodi ane loenataka Dorcas malee yewiğe. ⁴⁰ Odaa Pedro ja dipokotioyi ijotawece niğijo oko me noditicoaci, niğidiaağidi ja yamağatedini lokotidi, odaa ja yotaganeşe Aneotedoğoji. Odaa naşa nawilitetege lolaadi Dorcas, odaa jeğeeta, “Tabita, anicootini!” Odaa ja noletice. Igaanaşa nadi Pedro, odaa ja nicotini. ⁴¹ Pedro naşa dibatigi libaağadi, odaa ja yaxawa me dabiditini. Niğidiaağidi Pedro jeğeniditiogi ijotawece niğijo lapo anoyiwağadi Goniotagodi, codaan me niğijo wajekalodipi anoyiwağadi Goniotagodi, odaa ja yajigotiogi Dorcas naşa yewiğatace.

⁴² Niçijo nibodigi aneetece niçida niciagi jiçilaagiteloco anitawece nigotaşa Jope, odaa eliodi oko anoyiwağadi Goniotagodi. ⁴³ Odaa Pedro jiçidiaeği owidi nokododi ligeladi Simão niçijo nilikenogodi ewacogo.

10

Cornélio dienagata Pedro

¹ Digoida manitaşa nigotaşa Cesaréia oninica şoneleegiwa ane liboonağadi Cornélio. Niçini şoneleegiwa one nigoseneegi niodağawadi romaanotedi, niçica lapo anoyatigi me "Italiano". ² Cornélio şoneleegiwa ane deemitetibige Aneotedoğoji, codaan iditawece loiigiwepodi idioka limedi modoğetetaloo Aneotedoğoji. Codaan owidi dinyeeelo ane yajigo me yaxawa madewetedi miditaşa noiigi judeu, codaan idioka limedi me yotaşaneşe Aneotedoğoji. ³ Ica noko naşa niçigi me iniwatadağani lakata me şocidi, nagajo lakata ligileşgitibece niçidi noiigi judeutedi moyotaşaneşe Aneotedoğoji. Odaa Cornélio jiçijo lakatigi micataşa daga ligeedi, codaan yenikamağatece me nadi ica niaanjo Goniotagodi migo minitaşa. Odaa niçica aanjo jegeeta, "Cornélio!" ⁴ Cornélio naşa iwita niçijo aanjo, eliodi me doita, naga igidi niçijo aanjo, meeta, "Amiina, iniotagodi?" Odaa niçijo aanjo oneeta, "Aneotedoğoji wajipatedağawa motaşaneşen, codaan şadati niçina maxawani madewetedi. Odaa Aneotedoğoji ja lowoogo me şadibinieri. ⁵ Natigide awii ieni şoneleegiwadi migotibeci nigotaşa Jope odigota Simão aneledi liboonağadi me Pedro. ⁶ Niçini Pedro anejitaşawa etini idiaa lotokağadi ligeladi niçijo eledi Simão ane libakedi me nilike ewacogo, ligeladi ipegitege akiidi-eliodi."

⁷ Niçijo noşopi niçijo aanjo ane yotaşaneşe Cornélio, odaa Cornélio jeğeniditiogi itoataale liotaka, codaan me onijoteci niçijoşa niodağawadi, eledi deemitetibige Aneotedoğoji codaan idioka limeditibece me yaxawa Cornélio. ⁸ Odaa Cornélio ja yatematitiogi ijoatawece niçicoa ane nadi, odaa ja iğeticogi nigotaşa Jope.

⁹ Negeledi noko naşa yaxoşo-noko joşodipegitा nigotaşa Jope. Nagajo lakata Pedro jaşaşigo ditibigimedi niçijo diimigi me yotaşaneşe Aneotedoğoji. ¹⁰ Pedro ja nivicile, ja domaga yemaa maniodi. Maleeqidaagee moyoe liweenigi, Pedro jiçijo ica lakatigi.

¹¹ Nadi me domoke niçica ditibigimedi, odaa ja dinikatini ica lakatigi liciagi naşana nişelate nelegi one dinigoe idiwatawece cwaatolo liwailidi. Odaa naşaca nişelate ja dinikatinigi. ¹² Catinedi naşadi nişelate onidiwa inoatawece ane latopaco ejedi anidiwa cwaatolo loşonaka, inoa ejedi anoyawaligeştinigi iigo le, codaan me ilaaşaxodi.

¹³ Odaa Pedro ja wajipata ica ane dotaşa, meeta, "Pedro, adabititini, anigoti niçidiwa ejedi, odaaşeliciteda!" ¹⁴ Pida Pedro jegeetee, "Okoo, ajakadi Iniotagodi Aneotedoğoji! Aşica daga jeligo otığiditece anoyolitoşodomı şonajoinaşaneşeco me jelicaşa, niçina şonajoinaşaneşeco anodita me napioi."

¹⁵ Odaa niçijo ane dotaşa jegeetaca Pedro, "Jinagaleetibige daaditaşa akati melici inoatawece aneete Aneotedoğoji mele melici!" ¹⁶ Itoatadişa meeta Pedro niçijo niçegi ane icoşotibigimece ditibigimedi. Odaa aşica daga leegi naşajo nişelate joşopitacibigimece ditibigimedi.

¹⁷ Eşidaagee Pedro me yowo codaan me doletibige me yowooşodi ane diitigi niçijo lakatigi, odaa niçijoşa şoneleegiwadi ane iğe Cornélio jiçicotiobece odaa joşodigikatigi ica ane dişetigi ligeladi Simão, odaa joşotota lodee ica lapoagi-nelegi niçini diimigi.

¹⁸ Odaa jiçijo onidita niçidi nişeladimigipi, odaa joşoige, modita, "Aşica mina limedi ica şoneleegiwa ane liboonağadi Simão Pedro?"

¹⁹ Eşidaagee Pedro me yowo niçijo ane nadi, odaa Liwigo Aneotedoğoji jegeeta, "Digawini! Idiwa itoatadişa şoneleegiwadi odoletibigaşaji. ²⁰ Enice adabititini, odaaşemii digoida natinedi. Emii mijotaşa, codaan jinagawienatakani neşemaga ini-monyataşawa." ²¹ Odaa Pedro ja dinikatini, igo midiwataşa niçijoşa şoneleegiwadi, odaa jegeetiogi, "Jeğemeşee anoleetibigetiwaji. Igame leegodi managitiwaji?"

²² Naşa oniniğodi, modita, “Nişijo goloneegi anodita Cornélio şodiiğe me janagaşatağawa. Cornélio şoneleegiwa ane iğenaga, ane doğetetaloo Aneotedoğoji. Codaan inatawece judeutedi odeemitetibige. Ica aanjo ane dibatema iniokiniwateda Aneotedoğoji ibodicaxi Cornélio me leeditibige meniditağawa memii digoida ligeladi eotibige me wajipatalo şadotağ.” ²³ Odaa Pedro ja node nişijoa şoneleegiwadi me dakatiobece nişijo diimigi midiaa limedi nişijo enoale.

Pedro igo ligeladi Cornélio

Neğeledi noko Pedro ja dinoe, odaa jişigo diotecii nişijoa şoneleegiwadi, codaan ijo şonioxoadipi nişeladimigipitigi nigotağ Jope anodiote. ²⁴ Neğeleditace noko joğotota nigotağ Cesareia, Cornélio ja nibeotibigege micotibeci, odaa yatecoğotee litacepodi inaşına ane dağaxa me lokaşetedipi. ²⁵ Igaanaga icotio Pedro odaa naşa domaşa dakatiwece ijo diimigi, odaa Cornélio ja dakapetege, ja dakagitini lodee Pedro me domaşa doğeteta. ²⁶ Pida Pedro naşa nawacetibige odaa jeğeeta, “Adabititi! Igaatağ ee şoneleegiwa digo makaamitaga.” ²⁷ Egidiaağı Pedro me notağaneğetice Cornélio, pida naşa dakatiwece ica diimigi, odaa jişicotiogi eliodi oko ane yatecoğ. ²⁸ Odaa Pedro jeğeetiogi, “Jowooğodi me iğenaga mowooğotitiwaji şonajoinaşaneğeco metiğodoli anoko judeu minığa jawaligaşatibecitiwaji ligeladi nişina eledi noiigi ane dağa judeu, codaan etiğodoli me idinawanaşatağatege nişina me yatecoğ. Odaa okotawece anoko judeutedi jileğatibige nişina eledi oko ane dağa judeutedi dağa dağaxa me napioi laaleğenali, odaa agotoğoyakadi mototalo Aneotedoğoji. Pida Aneotedoğoji ja nikeetediwa me dağa iğenaga me jileğatibige nişina eledi oko me dağaxa me napioi laaleğena. ²⁹ Joanişidaa leeğodi nişijo naşa ienaşanitiwa me janagi, odaa ja janagi, ajotigimade. Enice jemaa me jowooğodi anawiitigiji maniditiwa.”

³⁰ Odaa Cornélio ja niniğodi, meeta, “Eji neğeote itoatadığida nokododi nişijo me notağaneğe Aneotedoğoji digoina iğeladi, ejime naşanı lakata natigide, iniwatadağanı lakata me şocidi. Codaağida ijo şoneleegiwa naşa dinikee yodoe, dinixotinigilo nowoodi lapacogogoli, codaan datale. ³¹ Odaa jeğeetiwa, ‘Cornélio, Aneotedoğoji najipatedaşawa motaşaneğeni. Igaatağ şadati, odaa ja lowoogo me şadaxawani leeğodi maxawani madewetedi. ³² Enice awii oko ieniticogi nigotağ Jope modigota Simão, aneledi liboonağadi me Pedro. Jişiniaağını idiaa lotokaşadi ligeladi nişijo eledi Simão ane libakedi me nilike ewacogo, codaan ligeladi ipegitege akiidi-eliodi.’ ³³ Odaa aşica ane jopaşadi ja jienążatağawa, odaa ja şodiwikodeneğegi alawini jaşanagi. Odaa natigide etoko okotawece jatecoğojogo lodee Aneotedoğoji me jajipaşaşata nişica Goniotagodi ane şadiğenite me anelogötitoğowa.”

³⁴ Odaa Pedro jişidaa dinanatigi me dotağ, odaa jeğee, “Nişina natigide ja jowooğodi mewi Aneotedoğoji midokidata anigotediogi inatawece oko. ³⁵ Aneotedoğoji dibatetege inatawece nişina anodeemitetigilo codaan mowo ane iğenaga, aniwiteta nişica noiigi anelatibige nişina oko. ³⁶ Nişida makaami owoğotitiwaji Aneotedoğoji me iwakateetedibige lotağa noiigi Israel, nişijo naşa oyatematitibece Aneotedoğoji me dağa domaşa yemaateda me lakapededipi nişijoa eletidi noiika, codaan moyelogoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus Nişijoa ane Goniotagodi ane iğe inoatawece. ³⁷ Eledi owoğotitiwaji nişijo natematigo anoyelogoditedibece digoida nipodigi Judéia. Nişidiaağidi João Batista naşa yelogodi nişijo latematigo, odaa ja nilegetiniwace oko, odaa jişidaa dinanatigi moyelogoditedibece nibodicetedi anele digoida nipodigi Galiléia. ³⁸ Codaan owoğotitiwaji Aneotedoğoji me niğe Liwigo me doweditelogo Jesus anelatedibige nigotağ Nazaré, codaan me yajigotalo loniciwaga. Odaa jişidiae naşa diite, eote anele, codaan nicilatiditediniwace eliodi oko ane dakatiogi diaabo, leeğodi Aneotedoğoji miniwa mijootağ.”

³⁹ Niçida moko oko nakatağanadi leeğodi jinatağa ijoatawece Jesus ane loenataka digoida nigotağa Jerusalém, coda me niçinoa eletidi niigotedi judeutedi. Odaa idiaağdı judeutedi joğoyototedeloco niceñaganagate moyeloadi. ⁴⁰ Pida naşa ixomağatedijo itoatadığida nokododi, odaa Aneotedoğoji ja yewikatiditace, coda eote me dini keetedogowa. ⁴¹ Pida adinikeetediogi inatawece oko, okomokoko me dinikeetedogowa, anoko niçijo Aneotedoğoji anakaa şodiomağaditedice moko nakatağanadi. Coda şogiiwa me jiniodaşa, coda me jacipaşa niçijo Aneotedoğoji naşa yewikatiditace. ⁴² Coda Jesus şodimonya me jatematiğatedibece minataşa niçina noiigi coda mejinağatiogi Aneotedoğoji me iomagaditedice Jesus micota me Niwinoğodi oko bağalee newişa inaaşina baanaşa nigo. ⁴³ Ijotawece niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide oditece Jesus, coda oditece Aneotedoğoji micota me ixomağateetedice libeyaceğeco inatawece niçina anonakato Goniotagodi Jesus leeğodi loniciwaşa Liboonağadi.”

Aneotedoğoji yajigotediogi Liwigo niçijo ane daşa judeutedi

⁴⁴ Egidaağee Pedro me dotağatibece, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatiogi ijotawece niçijo anowajipata me datematika. ⁴⁵ Niçijoja judeutedi anoyiwağadi Jesus lixigağawepodi Pedro ane icoğoticogi Jope, eliodi moyopo leeğodi Aneotedoğoji meledi yajigotediogi Liwigo niçijo ane daşa judeutedi. ⁴⁶ Leeğodi mowajipata modotağatigilo eletidi isolatedi ane diğica modotağatigi codaawowajipatiogi modoğetetibigimece Aneotedoğoji leeğodi meliodi loniciwaşa. Odaa Pedro jeğee, ⁴⁷ “Niçina oko joğodibatege Liwigo Aneotedoğoji digo mokotaşa me jibağatege. Odaa ağica ane yakadi me yolutege me dinilegetinigi ninyoğodi.” ⁴⁸ Odaa Pedro ja diiğenatakatiogi monilegetiniwace odatika Liboonağadi Jesus Cristo. Odaa niçidiaağdı joğodipokota Pedro midiaağdı miditaşa onateciğidiwa nokododi.

11

Pedro yatematitiogi loiigi Goniotagodi digoida Jerusalém icoatawece ane ixomağateetedijo manitaşa nigotaşa Cesaréia

¹ Niçijoja eletidi liiğexedi Aneotedoğoji icaağica eledi şonioxoadipi ane ligeladi nipodigi Judéia odibodicetibige moyalağatiogi ane daşa judeutedi modibatege lotaşa Aneotedoğoji. ² Pida niçijo Pedro noşopitacibigimece nigotaşa Jerusalém, odaa niçijo lapo judeutedi joğodinotigmadetege Pedro, leeğodi odiletibige daaditağadiaa yotete lajoinağaneğeco Moisés. ³ Odaa modita, “Niçida makaami akaatiwece ligeladi oko ane daşa dinakagiditibigwaji ane doğodiotecili katigi şodoiigi judeutedi, coda şagiiwepodi.”

⁴ Odaa Pedro ja yatematitiogi ijoatawece niçijoja ane ixomağateetedijo manitaşa nigotaşa Cesaréia, ağica ane yağaditema, meetiogi, ⁵ “Idiaağejotice nigotaşa Jope, egidaağee me jotağaneğe Aneotedoğoji, odaa jiçijo yakatigi micataşa daşa igeedi. Jinadi ajo niğelate nelegi ane dinigoe ijoatawece cwaatolo liwailidi. Odaa naşa jiwitinece, odaa ja jinadi inoatawece ejedi cwaatolo logonaka, niçinoa ejedi ane doxice, inoa ane oyawaligeğetinigi iiego le, coda me ilaağaxodi. ⁶ Odaa ja jajipata ijo ane dotaşa digoida ditibigimedi, aneetiwa, ‘Adabititini, Pedro! Anigoti niçidiwa ejedi, odaağeliciteda!’ ⁸ Pida meji, ‘Okoo, ajakadi Iniotagodi Aneotedoğoji! Ajao niçida anenita. Igaataşa anığica daşa jeligo niçinoa aneeta şonajoinağaneğeco me napiroi, coda me yolitoğodomı me jelicaşa.’ ⁹ Pida niçijo nigegi ane icoğotibigimece ditibigimedi jeğeetaciwa, ‘Jinağaleetibige şanajoinağaneğeco doğoyolitağadomi melici niçijo baanaşa yapitağadi Aneotedoğoji, odaa jeğee yakadi melici.’ ¹⁰ Odaa jiğidaağee, niçijo nigegi itoatadığida me dotaşa, odaa niçidiaağdı ijoatawece ane

jinadi joğopitibigimece ditibigimedi. ¹¹ Odaa ajaağajo nağajo lakata ijoa itoatadiğida şoneleegiwadi jığicotibece niğini diimigi ane imedağadi. Ijo ica ane liğexedi icoğoticogi nigotağa Cesáréia. ¹² Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja idiğe mejigo mijotağa, ağıca dağa jawienataka. Codaa ijo me ixigağawepoditicogi nigotağa Cesáréia seis şonioxoadipi ane icoğoticogi nigotağa Jope, odaa ja jakagatiwece ligeladi Cornélio. ¹³ Odaa ja natematitogowa ica anodaağee mağaga nadi ica aanjo ane dinikeeta digoina ligeladi. Niğica aanjo oneeta, ‘Awii oko ane ieniticogi nigotağa Jope modigota şoneleegiwa ane liboonağadi Simão, aneledi liboonağadi me Pedro. ¹⁴ Niğini Simão jığiniaa yelogoditağawa anodaağee Aneotedoğoji meote me gadewikitace codaa me iditawece şadoiigiwepodi.’

¹⁵ Odaa eğidaa diiticogi me jatematikatiogi, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikate-loco digo mijotağa niğijo naşa dinikatoğoloco niğijo noko maleeka idinojocagatini me jatematiiğatibece Jesus naşa yewigatace. ¹⁶ Odaa ja nalağatibigiji niğijo lotaşa Goniotagodi niğijo meetedoğowa, ‘Ewi João mepaşa ibake ninyoğodi me gadilegenitiwaji, pida Aneotedoğoji başa ibake Liwigo me dakatiwağajitiwaji.’ ¹⁷ Aneotedoğoji yajig-otediogi noğeedi liciagi niğijo şonoğeedi ane najigotedoğowa niğijo niğijaanığijotigi naşa jinakatonşa Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa ajakadi dağa jakapetege niğica aneote Aneotedoğoji.”

¹⁸ Igaanaşa owajipatalo niğijo lotaşa Pedro, odaa joğoika modinotigmadetege, pida joğodoğetetibigimece Aneotedoğoji, codaa modi, “Aneotedoğoji diceledi aağaga yaxawa niğijo ane dağa judeutedi modinilaatece libeyaceğeco, odaa jağageote me newiğatace.”

Ica lapo oko anoyiwağadi Goniotagodi digoida nigotaşa Antioquia

¹⁹ Igaanaşa yeleo Estêvão, odaa joğoiatetibeci niğijo eledi anodiotibece Jesus, odaa jiğilaagitibigwajı idiaanağadiite. Inatibece ototicogi neğepaa nipodigi Fenícia, codaa me minitaga lidelogo-nelegi Chipre, codaa me manitaşa nigotaşa Antioquia. Odaa joğoyatemetitiogi idiokidi ane judeutedi nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi Jesus. ²⁰ Pida niğijo eledi anoyiwağadi Goniotagodi ane icoğoticogi lidelogo Chipre aniaa nigotaşa Cirene boğoyatemetitiogi nibodicetedi anele niğijo oko ane daşa judeutedi. ²¹ Odaa Goniotagodi ja yajigotediogi loniciwaşa, odaa eliodi oko joğoyiwağadi lotaşa, codaa monakato Goniotagodi.

²² Odaa niğijo lapo loiigi Goniotagodi ane idei digoida nigotaşa Jerusalém joğodibodicetibige niğida niciagi digoida nigotaşa Antioquia. Odaa joğoiige Barnabé migo nigotaşa Antioquia. ²³ Igaanığicoticogi Antioquia, odaa ja nadi Aneotedoğoji meliodi meletetema niğidi noiigi anidiae ligeladi. Igaanaşa nadi, odaa eliodi me ninitibece codaa meo loniciwaşa niğijo oko modiotece Goniotagodi me daşa oikata eliwağatakaneğegi. ²⁴ Igaataşa Barnabé şoneleegiwa anele, codaa eliodi eliwağatakaneğegi, codaa Aneotedoğoji Liwigo dowediteloco. Odaa eliodi niğijo oko anoyiwağadi Goniotagodi ja dinatecögoteetege niğijo lapo loiigi Goniotagodi.

²⁵ Niğidiaağidi Barnabé jiğigo nigotaşa Tarso igota Saulo. ²⁶ Niğijo naşa dakapetege Saulo, odaa ja yadeegiticogi nigotaşa Antioquia. Odaa jiğidiaağiticoace onidateci nicaağabi, codaa idioka limedi modinatecögoteetege niğijo loiigi Goniotagodi, oniğaxitiniwace eliodi oko anodaağee şotiwağatakaneğegi. Niğijo niğeladimigipitigi nağani nigotaşa joanıgidiaağidi odoejedipi moyatigi me “Loiigi Cristo” leeğodi moyiwağadi Goniotagodi.

²⁷ Niğijo nokododi ja noditicoaci nigotaşa Jerusalém onateciğijo niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko, odaa jiğigotibeci manitaşa nigotaşa Antioquia. ²⁸ Liwigotigi niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi Ágabo. Niğijo loiigi Goniotagodi me yatecoğو, noşone dabiditini Ágabo me idei liwigotigi, odaa jeğeetece niğijo Aneotedoğoji Liwigo ane

ikeeta. Odaa jegee icota meno ica nigigi nelegi minoatağga inoatawece ane nipodağa niğina iiğo. Odaa icota niğica nigigi maleeginiağini Cláudio me ninionigi-eliodi romaanotedi. ²⁹ Niğijo noğowajipatalo niğijoa lotağa Ágabo, odaa niğijo anodiotibece Goniotagodi ja dinilakidetiwage moyaxawa eledi ęonioxoadipi ane ligeladi nipodigi Judéia. Oninitecibeci yajigo analogota nimaweneğegi. ³⁰ Igaanağa oyatecoğotee icoa dinyeelo, odaa jęgoiięe Barnabé ijaa Saulo moyadeegitiogi niğijoa laxokodi ęoneleegiwadi lacilodi loiigii Goniotagodi digoida nigotağa Jerusalém.

12

Nięica noęoiałetacibeci nięijo anonakato Goniotagodi

¹ Niğijoa nokododi niğijo inionigi-eliodi Herodes jiğidağeyatigi me iatetibeci onateciğidi niğijo loiigii Goniotagodi. ² Odaa ja diiğenatakata moyeloadi Tiago niğijo nioxoa João, oyatita nodaajo-ocęataęa moyeloadi. ³ Odaa niğidiağidi Herodes ja nadi judeutedi moyemaatibigo niğijo me diiğenatakata Tiago moyeloadi. Igaanağa nadi moyemaatibigo, odaa ja diiğenatakata Pedro moniwilo. Pida niğijoa nokododi ja nakatio ica nalokegi anodita “Paon ane diğica labookojegi” nağa niwilo Pedro. ⁴ Igaanoęodibata Pedro, odaa jęgoixotiwece niwilogonağaxi, odaa Herodes jeğeote cwaatolo lapoli iodağawadi anoyowie Pedro. Oninitecibeci niğidiwa lapoli idowiwa cwaatolo iodağawadi. Herodes one domağa lowoogo me iwi anigota Pedro lodee judeutedi, dağa ixomağatice nalokegi Páscoa. ⁵ Odaa jiğidağee Pedro noğoniwilo, pida niğijo loiigii Goniotagodi eliodi modipokoteloco niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji.

Aneotedoğoji noğatedice Pedro me diniwilo

⁶ Nięijo enoale maleedigicatibige Herodes daęa yadeegiticogi Pedro lodee loiigii judeutedi me iwi anigota, Pedro moniwilo odoyatice liwigotigi itoataale iodaęawadi, codaa oigoetece itoataale galeenatedi. Pida Pedro diote nięijo aneitice. Midiwataęa lapoaco niwilogonaęaxi idowiwa eletidi iodaęawadi nowienoęododi. ⁷ Pida coodaanogonida noęone dinikee ica niaanjo Goniotagodi idiaa dabidite liwai Pedro. Cooda ica natalaęa jona nalotigi le niwilogonaęaxi. Odaa nięijo aanjo ja yojogo Pedro liwai me yojieteloco, meeta, “Adinageni madabititini!” Odaa nięijoa galeenatedi ja nakagi, dapocetedice me ideite Pedro libaęatedi. ⁸ Odaa nięijo aanjo jeęeeta, “Ipiciati ęanigoenęadı, adinxomitinięi ęawelatedi!” Odaa jięidaęee Pedro, odaa nięijo aanjo jeęeeta, “Adinxomitinięi ęanicaapa, odaaęanagi, aniwitici!” ⁹ Pedro naęa diotece, odaa ja noditice niwilogonaęaxi. Pida ayowoogodi mewi nięijo aanjo naęa ikatice, diletibige doęoka ligeedi. ¹⁰ Odaa jęgonąęaxateloco nięica odoejegi lapo iodaęawadi, noęonąęaxateloco nięica eledi lapo iodaęawadi, odaa jęgotota nięica epoagi-nelegi ęapileęeęe, ane diięetege ladigodi nigotaęa. Nięica epoagi-nelegi epaa domoke, aęica ane yomoke, odaa ja noditicoaci we. Odaa jęgojyakagiditeloco ica ladigodi, pida codaęida nięijo aanjo noęopi, odaa jięidiaęa yaladite Pedro.

¹¹ Odaa Pedro naęaleeka yowoogodi mewi naęa dinikatice, odaa mee mepaa dinotaęaneęe, “Nięina natigide ja jowoogodi mewi Goniotagodi me niwakatee niaanjo me idoęatice mejoteloco loniciwąa Herodes, odaa aika meote anigotowa nięijo ane domoęoyemaa modigotiwa judeutedi.”

¹² Igaanağa yowoogodi Pedro mewi nağa dinikatice, odaa jiğigo ligeladi Maria, eliodo João Marcos. Niğini diimigi idiağigite eliodi oko yatecoğo moyotağaneğe Aneotedoğoji.

¹³ Pedro nağa yatoke epoagi, odaa aca niota ane liboonağadı Rode jiğigo iwi ica ane natoketice epoagi. ¹⁴ Niğijo nağa yowoogoditege Pedro lotağaneğegi, odaa eliodi me ninitibece, odaa jiğigo dakatacio walokodi, pida ağica dağa yomoketema epoagi. Odaa ja yatematitiogi niğijo oko Pedro mida digoida we. ¹⁵ Pida modita nağajo awicije, “Niğida

makaami jağakaami yetole!” Pida dotigimade idokee mee me Pedro niçijo anidiaa dabidite we. Odaa modita, “Ejime niaanjo ane dowediteloco.”

¹⁶ Eşidaa diitigi me dinotağanege, idaa Pedro malee natoketice epoagi. Odaa noçoyomoke epoagi, jogonadi Pedro, odaa eliodi moyopo niçida niciagi. ¹⁷ Pida Pedro ja yatitiogi libaağadi iiğe me notokotiniwace, odaa ja yeloğoditiogi anodaagée Goniotagodi me noğatedice me idei niwilogonağaxi. Odaa jegeetiogi, “Atematiitatiwaji Tiago ijaağijo eledi şonioxoadipi niçida aneji.” Igaanağa noditice, odaa jegeledi ane diiticogi.

¹⁸ Igaanağa yeloğotibige, ja dibatotiogi niçijoia iodağawadi, eliodi me dinotigimade, leeğodi açojowooğodi niçica anodaagée Pedro. ¹⁹ Niçidiaağidi Herodes ja domaşa diiğenataka modoletibige, pida açica moyakadi. Odaa ja nigetiniwace niçijoia iodağawadi, odaa niçidiaağidi ja diiğenatakatiogi monigodi. Niçidiaağidi Herodes naşa noditicogi nipodigi Judéia, odaa jiğigo nigotaşa Cesáreia. Odaa jiğidiaağı.

Lemegegi Herodes

²⁰ Herodes, niçijo ninionigi-eliodi judeutedi eliodi me yelatema niçeladimigipitigi nigotaşa Tiro codaan me Sidom. Odaa ica lapo niçidi noiigi jiğigotibeci oyotağanege Herodes. Pida odiejegi oyakadi Blasto me nicaajo. Niçica Blasto joniqiniae nowienoğodi ica diimigi-nelegi Herodes ligeladi. Odaa jiğigotibeci minitaşa Herodes, igotibeci modoletibige modinilakidetege domoğoyemaa me nokaagedi, leeğodi niçidi noiigi idioka limedi modinoojeteta anoyeligo digoida niiğotedi Herodes.

²¹ Igaaniğicota niçijo noko lakatagi niçijo noiigi, odaa Herodes ja dinixotinigilo lowoodi me ikee me şoneğegi, odaa ja nicoteloco aca nibaanco şoneğe. Odaa jegeo ligegitiogi niçijo noiigi. ²² Odaa niçijo noiigi ja napaawağateloco, modi, “Niçini ane dotaşa şonoenogodi, idığida açoñeleegiwa!” ²³ Açica daşa leegi niaanjo Goniotagodi jegeote anigota Herodes, odaa icoa nigojokodi joğoyeliotigi le, odaa Herodes ja yeleo, leeğodi me daşa iweniğidetede Aneotedoğoji. Pida yemaatibige niçijo noiigi miniaağını odoğeteta.

²⁴ Pida lotaşa Aneotedoğoji idapaşa diitedicogi milaagitedibeci, codaan niçijoia lapolı loiigi Goniotagodi jaşa ili. ²⁵ Barnabé ijaa Saulo noğoigodi libakedi moyadeegi dinyeelo digoida nigotaşa Jerusalém, odaa ja noditicoaci Jerusalém, odaa joğoyadeegi João Marcos me lixigağawepodi.

13

Oixipetice Barnabé ijaa Saulo odaa joğoimonyatibigiwaji mowote libakedi Goniotagodi

¹ Onidiwa icoa şoneleegiwadi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, icoa eletidi boğone niiğaxinağanadi anodiiğaxinağatece anodaagée şotıwağatakaneğegi. Niçidiwa şoneleegiwadi idi liwigotigi loiigi Goniotagodi digoida nigotaşa Antioquia. Ini ica ane liboonağadi Barnabé, ica eledi Simão anoyatigi me “Nabideğegi”, ica Lúcio anelatibige nigotaşa Cirene, ica Manaém ane niliidağatagiwa niçijo inionigi-eliodi Herodes, ijaa Saulo. ² Ica noko jonogoikanawaanigi me niodaşa, açica anoyeligo gaantokaağını owotibige mepaanaşa yoniciwaditibigiwaji moyotağanege Goniotagodi. Noğodoğetetalı Goniotagodi, odaa Liwigo Aneotedoğoji jegeetiogi, “Iomağatitomi Barnabé ijaa Saulo mowote ibakedi ane leeğodi me jiniditiogi.” ³ Odaa joğoyikatace me niodaşa me digicata gaantokaağicata anoyeligo, odaa joğoyotağaneğetace Aneotedoğoji, oipeketeloco libaağatedi Barnabé ijaa Saulo, odaa joğoiğebetibigiwaji.

Barnabé ijaa Saulo owote libakedi Goniotagodi digoida Chipre, lidelogo-nelegi

⁴ Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja imonya Barnabé ijaa Saulo, aneledi liboonağadi me Paulo. Odaa jiğigotibeci nigotaşa Selêucia, odaa jiğidiaağite noğowaxoditinigi aca etogo-nelegi, odaa jiğigotibeci minitaşa lidelogo-nelegi anodita Chipre. ⁵ Igaanoğotota nigotaşa Salamina ane idei minitaşa lidelogo, odaa joğoyatematitedibece lotaşa

Aneotedoğoji midiwatağa liiakanağaxiidi judeutedi. Odaa João Marcos ini miditaşa me yaxawatiogi.

⁶ Igaanaşa noğototicogi eledi liwai niğijo lidelogo-nelegi, odaa joğotota aca nigotaşa Pafos. Odaa digoida nigotaşa Pafos jiğidiaağotota ica judeu ane liboonağadi Barjesus, niğini şoneleegiwa one oxikoneğegi. Odaa oneetibece ica minaaşina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, pida diwitaka. Codaa eledi liboonağadi me Elimas me diboonağatedetigi ioladi greego. ⁷ Niğini şoneleegiwa lokaägeđi niğijo lacilo-nelegi romaanotedi ane iiğe niğini lidelogo-nelegi. Niğini lacilo romaanotedi liboonağadi Sérgio Paulo, şoneleegiwa anowidi lixaketedi. Niğini lacilo romaanotedi ja dienaşata Barnabé ijaa Paulo, leeğodi yemaa me wajipatalo lotaşa Aneotedoğoji.

⁸ Pida Elimas niğijo oxikoneğegi eliodi me lakapetegi Barnabé ijaa Paulo, odaa adomaşa yemaa niğijo lacilo romaanotedi daşa dibatege niiğaxinağaneğeco anoditece anodaägee şotiwağatakaneğegi. ⁹ Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja iiğe Paulo, naşa iwita Elimas, odaa jeğeeta, ¹⁰ “Niğida makaami akaami lionigi diaabo, codaa akaami lakapetegi inoatawece niğino ane iğenaşa. Niğida makaami inokoleetibige maninaalenitiniwace oko abakeni şadoxikoneğeco. Awitakatibece, codaa idioka limedi moleetibige me iigi niğino aña niiğaxinağaneğeco anewi anoditece Goniotagodi. ¹¹ Natigide Goniotagodi ibake loniciwaşa meote anigotedağawa. Eote makaami şolaşa, odaa owidi nokododi me dağakati manati aligeğe!” Aşica daşa leegi odaa Elimas ja deemiteta ica nexocaşa ane yapogoditedini ligecooğeli, odaa aşalee yetetibece. Odaa jiğidiaanağadii dawakadetibece domaşa doletibige oko ane dibatigi libaağadi me nibatege. ¹² Odaa niğijo lacilo romaanotedi naşa nadi ane ninyaagi Elimas, eliodi me yopo leeğodi loniciwaşa niğijo niiğaxinağaneğegi aneetece Goniotagodi, odaa jeğeyiwağadi lotaşa Aneotedoğoji.

Paulo idiaa libakadi nigotaşa Antioquia aneite nipodigi Pisídia

¹³ Odaa Paulo ijaaglijoa lokaağetedi joğowaxoditini aca etogo-nelegi, odaa joğoyaladi nigotaşa Pafos. Odaa jiğigotibeci nigotaşa Perge aneite nipodigi Panfilia. Pida jiğidiaağı João Marcos naşa dawalacetege, odaa joğopiticogi nigotaşa Jerusalém.

¹⁴ Odaa Paulo ijaaglijo lokaağetedi noğoyaladi nigotaşa Perge, odaa joğotota nigotaşa Antioquia digoida nipodigi Pisídia. Odaa naşa saabado jiğigotibeci odakatiwece aca liiakanağaxi judeutedi, odaa jiğidiaağı nicotiniwace. ¹⁵ Odaa jiğijo ica şoneleegiwa aña yalomeğeteloco lotaşanağaxi Aneotedođoji, one yalomeğeteloco ica liwai notaşanağaxiidi aña idí Moisés niğijo naşa iditedini najoňağaneğeco, ijaaglijoa liwailidi lotaşanağaxiidi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedođoji lowooko niğijo jotigide. Igaanaşa nigotini me yalomeğeteloco, odaa niğijo lacilodi niiakanağaxi joğonidita Paulo ijaaglijoa lokaağetedi onodetiogi mowote ligegi, moditiogi, “Akaami şonioxoadipi, nigemaani motaşani mawii şodoiigi loniciwaşa, yakadi motaşanitiwaji.” ¹⁶ Odaa Paulo naşa dabiditini, ja yatitiogi libaağadi eotibige me watacotibigliwaji, odaa jiğidaa diiticogi me dotaşa, mee,

“Akaami yoiigi şoneleegiwaditigi Israel, inaaşina anakaami eledi noiigi anoğeetetalo Aneotedoğoji, jemaa matacolitece yotaşa! ¹⁷ Aneotedoğoji aña Noenoğodi şodoiigi Israel iomaşaditedice şodaamipi me loiği niğijo jotigide. Iomaşaditedicoace niğijo malee ligeladi digoida niiğo Egito, iomişigipi midiaağı niğidi nipodigi. Odaa jeğeote me noiigi-nelegi codaa me ibake loniciwaşa niğijo naşa noğatedicoace me ideiticoace nipodaşa Egito. ¹⁸ Aneotedoğoji eliodi me dinatitediogi niğijo midiaağı midi nipodigi aña yadilo aña diğicata niğeladimipi. Idiaağı niğicoatigilo cwareenta nicaağape me doweditedeloco. ¹⁹ Odaa Aneotedoğoji yaağadi seete noiika digoida niiğotedi Canaã, nawalacetedigi niğidi iiğo, odaa ja yajigoteta loiği me nebi niğicoa iiğotedi. Odaa jiđidaägee moixomağateetedijo 450 nicaağape. ²⁰ Niğidiaağidi Aneotedoğoji jeğeote

ninionaga anoiqeke niqica laxakawepodi neqepaa niqicoa nokododi naqagijo Samuel, niqijo ane yelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko. ²¹ Niqijo Samuel malee yewiga, loiigi Israel joqodipokota meo ane dibata oko meo me inionigi-eliodi. Odaa Aneotedoqoji ja yajigotediogi Saul me ninionigi-eliodi, niqijo lionigi Quis, anida aneetegi licoqegi loiigiwepodi Benjamim. Odaa cwareenta nicaaqape Saul mijo me inionigi-eliodi. ²² Niqidiaaqidi Aneotedoqoji ja noqatedice Saul, odaa ja ixotedio Davi. Aneotedoqoji akaqijo me eetetece Davi niqijo mee, ‘Idioka limedi me jakadi Davi, lionigi Jessé, me niqina oko aneo me idinitibeci, codaa jiqiniaegeote inoatawece ane jemaa.’ ²³ Jesus eledi ida aneetetege licoqegi Davi. Odaa Aneotedoqoji jegeote Jesus me Newikatitogodi godoiigi Israel, codaa akaa ligegi meote. ²⁴ Maleedigicatibige Jesus meote niqijo libakedi Aneotedoqoji ane iiqete, João Batista ja yatematitiogi godoiigi Israel me leeditibige me odinilaatece libeyacegeco, codaa me leeditibige me dinilegetibigiwaji moikee noqoika libeyacegeco. ²⁵ Niqijo João naqa niqigi me igodi niqijo libakedi ane yajigote Aneotedoqoji, odaa jegeetiogi niqijo noiigi, ‘Ame eni me eetiwaji? Aneqemegee Niqijo Aneotedoqoji anicota me niiqe aneote me godewigatace, analiitibigegetetiwaji. Pida digawini! Etinoa jeqenagi nige jigodi ibake. Daqaxa me goneqegi, codaa ajakadi daqa jipegitege oteqexaaqaga daqa jowilecetedi liwelatedi.’

²⁶ Odaa Paulo egidaaqee me dotaqa, odaa jegee, “Inioxoadipi, anida anenitege licoqegi Abraão, codaa akaamitiwaji anakaami eletidi noiika, anoqeetetaloo Aneotedoqoji. Aneotedoqoji niwakateetedibigoqoji okotawece niqida natematigo, niqinoa lotaqa aneetece Aneotedoqoji anodaaqee meote me gadewikitace. ²⁷ Niqijo nigeladimigipitigi nigotaqa Jerusalém, ijaagijoa lacilodi aqoyowooqodi Jesus nijaagijoa ane nimonya Aneotedoqoji meote me godewigatace. Codaa aqoyowooqodi ane diitigilo niqijo lotaqa niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide, niqijo moditece Jesus, idaaqida melioditibece moyalomeqetelogo niqidiwa notaqa inoatawece saabadotedi catiwedi niiakanagaxiidi. Pida aqoyowooqodi noqowote micotece niqijo lotaqa niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, niqijo modi me leeditibige moyeloadi Jesus. ²⁸ Odaa idaaqida me diqicata anoyakaditece Jesus loenatagi ane beyagi, pida idokee modipokota Pilatos niqijo lacilo romaanotedi me diiqenatakatalo moyeloadi Jesus. ²⁹ Odaa joqowo micotece ijoatawece niqijo aneeta Aneotedoqoji lotaganagaxi, niqijo meetece ane lawikodico Jesus. Niqidiaaqidi joqonikatini lolaadi me dinototeloco nicenaqanaqate, odaa joqoixotiwece lolaadi niqijo wetiga-lawimagajegi. ³⁰ Pida niqidiaaqidi Aneotedoqoji ja yewikatiditace. ³¹ Odaa niqijoatigilo owidi nokododi Jesus me dinikeetediogi niqijo oko ane lixigaqawepodi me icoqotedicogi nipodigi Galiléia odaa jiqigotibeci nigotaqa Jerusalém maleedigicatibige doqoyeloadi. Odaa natigide niqijo oko jiqidiaa nakataqanadi moikeetiogi godoiigi naqa yewiqatace Goniotagodi.

³²⁻³³ Odaa oko jaqaga jatematiqataqawatiwaji niqinoa nibodicetedi anele anoditece Jesus. Natigide Aneotedoqoji jegeote micotece niqijo ane ligegitediogi godaampi niqijo jotigide, neqeote Jesus me yewiqatace. Jiqidiaa ane iditeloco Aneotedoqoji lotaganagaxi, niqijo liwai midiwataqa Enaco. Niqijo niqitiwataale liwai naqajo lotaganagaxi Enaco iwoteloco ane ligegi Aneotedoqoji, niqijo mee, ‘Ionigi.

Niqina noko jao me Ee Gadiodi.’

³⁴ Aneotedoqoji eote Jesus me yewiqatace, codaa lolaadi aqica daqa neladi. Joaniqidaa aneeteta Aneotedoqoji niqijo jotigide, mee,

‘Jaotaqadomi ane daqaxa mele ane emokee me jakadi me jao.

Joaniqidaa ane igegita Davi anijo mejita me jao.’

³⁵ Miditaqa eledi Enaagi, Davi meetalo Aneotedoqoji,

‘Niqida makaami aqikani daqa neladi lolaadi gaotagi niqijo anakamokakaami me dibataqadomi.’ ”

³⁶ Odaa Paulo ejidaaqee me datematika, odaa jegee, "Niğidiaağidi Davi naşa igodi ijoatawece libaketedi, Aneotedoğoji ane yajigoteta meote me yaxawa şodaamipi niğijo nokododi, odaa ja yeleo. Odaa joğonaligitini miditağa anonaligte laamipi, odaa lolaadi ja neladi. ³⁷ Pida Niğijo ane yewikatiditace Aneotedoğoji baadağa neladi lolaadi.

³⁸⁻³⁹ Inioxoadip, jemaa makaamitawecetiwaji owoşoti, codaajemaa dagawienatakani, me jatematiığatagawa Aneotedoğoji me yakadi me ixomağateetedice şabeyaceğeco leegodi niğijo Jesus aneote. Odaa Aneotedoğoji yakadi me igenaga niğina oko ane nakato. Igaatağa niğijo lajoinağaneğeco Moisés baadığica loniciwaşa mowo me igenaga niğina oko. ⁴⁰ Adinowetitiwaji adığicacaninyaagi, diğicotece niğijo ane ligegi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo moditece lotaşa Aneotedoğoji, negee,

⁴¹ 'Digawini,
akaamitiwaji ane amenaşanitibece!

Icota manawelatiwaji,
codaamakaami ma!
Igaataşa niğinoatigilo şanokododi jao yoenatagi ane daşa iwaşatitiwaji,
icaağica diğica oko aneo şadeemidi micota niğida şaninyaagi.' "

⁴² Niğijo Paulo ijaa Barnabé naşa noditicoaci niiakanağaxi, onateciğijo niğijo oko odipokotioigi migotacibeci niğeledi saabado moditacece ijaaşijo niğijo baanaşa oyelogodi. ⁴³ Igaanaşa ilaagitibece me yatecoğو, odaa eliodi judeutedi inaaşina ane daşa judeutedi anodioteci ane lakataşa judeutedi, niğidi noiigi joğodiotecı Paulo ijaa Barnabé. Odaa niğijo itoataale lişexedi Aneotedoğoji joğonotaganeğetiniwace niğijo noiigi, owo loniciwaşa me doğoka moyiwaşadi Aneotedoğoji aneliodi meletetema.

⁴⁴ Igaanaşa nakatio eledi saabado, odaa jona domaşa iditawece niğeladimigipitigi naşanı nigotaga yatecoğو mowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa. ⁴⁵ Pida niğijo judeutedi noğonadi niğijo lapo-nelegi me yatecoğو, odaa eliodi monocetema Paulo, codaameme notaşanaşateloco modakapetege lotaşa, codaameme beyagi modotaşatibige. ⁴⁶ Odaa Paulo ijaa Barnabé joğoyeloodağatee laaleşena, odaa moditiogi niğijo judeutedi, "Mina leeditibige makaami odoejedipi me jelüşotaşataşawa Aneotedoğoji lotaşa. Pida aşemaanitiwaji me iwaşati niğino notaşa, odaa jişidaaqee mikeenitiwaji Aneotedoğoji me dağadiaşate makatitiwaji midioka limedi me şadewiki miniwataşa. Enice diğawinitiwaji! Natigide jatematiığatiogi niğina ane daşa judeutedi niğino nibodicetedi anele. ⁴⁷ Igaataşa Goniotagodi şodimonya, codaameteedoğowa,

'Ee şadixomitio makaami macataşa lokokena
miditaşa noiigi ane daşa judeutedi jao me jakadi me şadibakeni
amaleeqaşa ikeenitiogi inatawece ane noiigitigi niğina iişo
anodaşejigotioigi oko me jao me newiştatace.' "

⁴⁸ Odaa niğijo ane daşa judeutedi noğowajipatalo niğino notaşa, odaa eliodi me ninitibigiwaji, codaamoiweniğide lotaşa Goniotagodi. Odaa joğonakato Goniotagodi ijotawece niğijo Aneotedoğoji ane ixipetedicoace meote me newiştatace.

⁴⁹ Odaa lotaşa Goniotagodi jişilaşateloco iditawece niğidi nipodigi. ⁵⁰ Pida idiya icoa judeutedi joğodeletiogi ijo iwaalepodi liicotedi anodoğetetalı Aneotedoğoji, ijaaşijo lacılıdi niğidi noiigi, joğodoletibige mowo lacılı. Odaa joğoiatetibeci Paulo ijaa Barnabé, odaa joğoiticoaci me noditicoaci niğidi nipodigi. ⁵¹ Odaa Paulo ijaa Barnabé joğoiticoğو liwelatedi monoşa amoşa oikee me dağadiaşica aneetege niğijo judeutedi. Odaa jişigotibeci nigotaga İcônio. ⁵² Odaa niğijo anodiotibece Goniotagodi diğoida nigotaga Antioquia eliodi me ninitibigiwaji, codaameliwigo Aneotedoğoji ja yoniciwaşaditibigiwaji.

14

Paulo ijaa Barnabé oyelogoditedibece nibodicetedi anele digoida nigotağa Icônio

¹ Digoida nigotağa Icônio Paulo ijaa Barnabé igitibeci manitaşa aca liiakanagaxi judeutedi ane ligilegegitibece. Eliodi loniciwaşa nişina me natematikanaşa, odaa eliodi judeutedi codaan ina ane daşa judeutedi anonakato Goniotagodi. ²⁻³ Odaa nişijoa liigexedi Goniotagodi owidi nokododi midiaagiticoace, odaa Goniotagodi ja yajigotediogi mabo laaleğena nişina me natematikanaşa. Codaan Goniotagodi yajigotediogi loniciwaşa mowote loenataka godoxicegetedi codaan me libinienaga anoikee Paulo ijaa Barnabé moditece anewi nişina moyelogoditibece Goniotagodi meliodi meletetema inatawece oko. Pida nişijo judeutedi ane doğoyemaa meniwaşatakanaşa joanigidiaağowo lacilo nişijo ane daşa judeutedi owotibige modakapetege Paulo ijaa Barnabé, codaan owotibige mowo ane beyagitema. ⁴ Pida nişijo nişeladimigipitigi naşani nigotaşa ja dawalace. Ica lapo one licaajepodi judeutedi, ica eledi lapo başa licaajepodi nişijoa liigexedi Goniotagodi.

⁵ Odaa nişijoa judeutedi ijaağijo ane daşa judeutedi jogodinilakidetege nişijoa lacilodi me lowoogo mowote ane beyagi modakapetege nişijoa liigexedi Goniotagodi, codaan monigidatiniwace oyatitiogi wetiadi. ⁶ Pida Paulo ijaa Barnabé noşodibodice nişida lowoogo, odaa ja daleditigi ialeticogi midiwataga nigotadi Listra aniaa Derbe aneiteloco nipoçigi Licaônia codaan minoataşa inoa nipoğaşa anodipegitge nişidiwa nigotadi. ⁷ Odaa jiğidiaağiticoace noşoyelogoditacedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Paulo ijaa Barnabé natematikanaga midiwataga nigotadi Listra aniaa Derbe

⁸ Digoida nigotaşa Listra onini ica şoneleegiwa alejaado ane degewaligi, idioka limedi me nicotini. Nişini şoneleegiwa nişica maleekoka enitini naşa alejaado, aşica degewaligi. ⁹⁻¹⁰ Nişini şoneleegiwa wajipata Paulo naşa datematika. Odaa Paulo ja nadi nişijo şoneleegiwa meyiwaşadi nişijoa lotaşa, odaa joanigidaa leegodi me yakadi me icilatidi. Odaa Paulo ja iwita, odaa jegeeta, “Adabititini!” Odaa nişijo şoneleegiwa ja dabiditini, odaa jişidaa diiticogi mewaligi. ¹¹ Odaa nişijo noiigi-nelegi noşonadi nişijo loenatagi Paulo, odaa ja napaawaşateloco, odaa joşodotaşatigi epaa nioladi, ioladi anodotaşatigi nişidi okotigi nişidi nipoçigi, modi me notaşanaşa, “Nişino şonoenoşododi odinanatigi me şoneleegiwadi, odaa ja dinikatiniwace mokotaşa!” ¹² Odaa Barnabé joşowo me liboonağadi me Júpiter, ijaa Paulo boşonowo me liboonağadi me Mercúrio. (Ica Júpiter icaağica Mercúrio one noenoşododi greegotedi.) Oyatigi Paulo me Mercúrio leegodi Paulo jişijaa datematikatiogi. ¹³ Ica ligeladi ica niwigö Júpiter one ideitice we nigotaşa, ipegitege ica lapoagi-nelegi naşani nigotaşa. Odaa ica sacerdoti ane dibatigi nişini diimigi ja nadeegi şodinadi icaağicoa niale-lawoço anonanyoketinece nişidiwa şodinadi. Odaa nişijo şoneleegiwa ijaağijo noiigi ja domaşa onigodi nişijoa şodinadi me domogoiwenişide Paulo ijaa Barnabé.

¹⁴ Odaa Barnabé ijaa Paulo nişijoa liigexedi Goniotagodi noşowajipata nişica ane domogowote nişidi noiigi, odaa joşoyaşadi inoa lowoodi moikee me agecaşgalodipi, odaa ja waleditiobece miditaşa ica noiigi-nelegi, odaa jona napaawaşa, modi, ¹⁵ “Akaami iniotagodepodi, igaamee ina me şadeeditiwaji me şodivenişideneşegi? Nişida moko oko şoneleegiwadi digo makaamitaşatiwaji, codaan ja jatematişatagawatiwaji me leeditibige mikani manakatoni nişino eletidi ane eni me şanoenogododi, odaağanakatoniteda Aneotedoşoji ane yewığa, Nişijoa aneote ditibigimedi, iişo, codaan me akiidi-eliodi, codaan me inoatawece aninoa. ¹⁶ Nişijo jotigide Aneotedoşoji ikatetece inatawece ane noiigi modioteci anepaa lakataşa. ¹⁷ Pida idioka limedi me ikee mewi miniwa, nişina meote aneletema inatawece oko, nişina me niwakateetedibigoşoji ebici, odaa jegeote me inopilaşataşatedio şodawodigijedi nişina micota limedi. Yajigotedaşawatiwaji anelici, codaan meote me aniniitibecitiwaji.”

¹⁸ Idaaqee moditece niqinoa notaqa, Paulo ija Barnabé oyakadi me dakake mowote niqidi noiigi me doğonigodi godinadi moiweniqidetibiwaji micataqa daqa noenogododi.

¹⁹ Pida jişijo onatecişijo audeutedi anicotiobece oicoşoticogi nigotadi Antioquia aniaa Icônio. Odaa joşoyakapaşateetacege nişijo noiigi Paulo ija Barnabé. Odaa joşonigidatice Paulo, oyatita wetiadi, nişidiaşidi joşoxixitice neşepaa we nigotaqa, leegodi odiletibige daantaqa yeleo. ²⁰ Pida oyawiile Paulo nişijo anoyiwaşadi Goniotagodi, odaa ja dabiditini, coda ja dakataciwece nigotaqa. Igaaneşeledi noko Paulo ija Barnabé ja noditicoaci naşani nigotaqa, odaa jişigotibeci nigotaqa Derbe.

Paulo ija Barnabé igotacibece nigotaqa Antioquia ane idei nipodigi Síria

²¹ Paulo ija Barnabé oyelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus digoida nigotaqa Derbe. Odaa joşoyakadi mowo eliodi oko monakato Jesus. Nişidiaşidi nişijo itoataale jişigotacibece midiwataga nigotadi Listra, Icônio, coda me Antioquia digoida nipodigi Pisidia. ²² Odaa inoatawece nigotadi anotatalo oyaxawa nişijo ananakato Goniotagodi me ili eliwaşatakanaga coda mowo lonicawaşa midioka limedi monakato Goniotagodi, moditiogi, "Nişida moko leeditibige me jixomagaşateenaşatedijo owidi nawikodico digoina jaşatibige me nişidiaşidi jakagatiwece ninioxadi Aneotedoşoji digoida ditibigimedi." ²³ Odaa joşoxipeticoace icoa şoneleegiwadi laxokodi me lacilodi odowediteloco inoatawece lapo anoyiwaşadi Goniotagodi. Coda Paulo ija Barnabé odinatita nişigi mowotibige mepaanaşa oyakadi meliodi moyotaşaneşe Goniotagodi, odaa nişidiaşidi noşoyotaşaneşe Goniotagodi, odipokotalo me doweditedeloco nişijo anidioka limedi monakato.

²⁴ Odaa jişidiaşigotece nipodigi Pisidia, nişidiaşidi joşotota nipodigi Panfília. ²⁵ Oyatematitedibece nibodicetedi anele digoida nigotaqa Perge, nişidiaşidi jişigotibeci nigotaqa Atália. ²⁶ Jişidiaşığı noşodibata aca etogo-nelegi, odaa joşopiticogi nigotaqa Antioquia, aneiticoace nişijo anonakato Goniotagodi anoimonya Paulo ija Barnabé, coda odipokotalo Aneotedoşoji me doweditedeloco Paulo ija Barnabé, coda me yaxawatetece mowote libaketeli Goniotagodi analéeşoigodi.

²⁷ Nişijo noşototicogi nigotaqa Antioquia, Paulo ija Barnabé joşoyatecoşotee nişijo lapo loiigi Goniotagodi, odaa joşoyatematita nişijo lapo ijoatawece ane libaketedi Aneotedoşoji ane iştete mowote, coda oyatematitiogi anodaşee Aneotedoşoji me dibatetege nişijo ane daqa judeutedi anonakato Goniotagodi, micataqa daqa yomoketetege epoagi odaa ja dakatiobece. ²⁸ Odaa Paulo ija Barnabé owidi nokododi midiaşiticoace miditaqa nişijo anonakato Goniotagodi manitaqa nigotaqa Antioquia.

15

Ica me yatecogo lacilodi loiigi Goniotagodi digoida nigotaqa Jerusalém

¹ Odaa onatecişijo şoneleegiwadi ja noditicoaci nipodigi Judéia, odaa jişigotibeci nigotaqa Antioquia. Odaa jişidiaşite naşa dinojogotiniwace monişaxitini loiigi Goniotagodi, odaa moditiogi, "Aneotedoşoji aşeote me şadewikitacetiwaji nige daqa iwitece ane lakatigi judeutedi me dinakagiditibiwaji ane lişenatakaneşeşi lajoinaşaneşeco Moisés." ² Odaa Paulo ija Barnabé aşoniwoditema nişijo lotaqa, odaa eliodi me odinotigimadetege. Coda nişijo loiigi Goniotagodi ja dinotaşaneşe, ja dinilakidetiwage me oimonya Paulo ija Barnabé ijaşijo eletidi ane ligeladi nigotaqa Antioquia migotibeci nigotaqa Jerusalém moyotaşaneşe nişijo lişexedi Goniotagodi ijaşijo laxokodi şoneleegiwadi lacilodi loiigi Goniotagodi digoida Jerusalém odoletibige moyowooşodi domige leeditibige me dinakagiditibiwaji ane lakatigi judeutedi.

³ Odaa nişijo lapo loiigi Goniotagodi digoida nigotaqa Antioquia joşoibode Paulo ija Barnabé ijaşijo eledi lixigaşawepodi, odaa joşodigotece nipodaqa Fenícia aniaa

Samaria. Odaa jiġidiaaqi moyatemati Aneotedogoji me dibatetege niġidi ane daqa judeutedi meote me loiġi. Igaanaġa owajipata niġida nibodigi, iditawewe niġijo ġonioxoadipi eliodi me ninitibigwaji. ⁴ Niġijo Paulo ijaaa Barnabé ijaagijo lokaqætedi noġotota nigotaġa Jerusalém, odaa niġijo loiġi Goniotagodi anidiaaqi, ijoa liiġexedi Goniotagodi, ijaagijo laxokodi ġoneleegiwadi lacilodi loiġi Goniotagodi joġodibatege Paulo ijaaa Barnabé ijaagijo lixigaġawepodi. Niġidiaaqidi joġoyatematitiogi ijoatawece niġijoa aneote Aneotedogoji niġijo naġa ibake mowo libakedi Goniotagodi. ⁵ Pida naġa dabiditiniwace onateciġijoa niġijoa anida aneetegħi fariseutedi baanogonakato Goniotagodi, odaa modi, “Leeditibige niġina ane daqa judeutedi me dinakagiditibigwaji ane lakatigi ғodoiġi, coda leeditibige me jiġenaga moyotete lajoinaġaneġeco Moisés.”

⁶ Odaa ja yatecoġo niġijoa liiġexedi Goniotagodi ijaagijo laxokodi ġoneleegiwadi lacilodi loiġi. Yatecoġo mowo lowoogo domige leeditibige inoa ane daqa judeutedi me dinakagiditibigwaji. ⁷ Niġidiaaqidi naġa dinotaġaneġe coda jeġeliġodi me dinotigmadetiware, odaa ja dabiditini Pedro, meetiġi, “Akaami inioxoadipi, owoġġotitiwaji Aneotedogoji me idiomagħaditedice mejote ғadiwigotigi, me jatmatitedibece nibodicedi anele minataġa niġina ane daqa judeutedi jaotibige moyakadi monakato Goniotagodi. Ja jotigide me idiomagħaditedice Aneotedogoji. ⁸ Aneotedogoji yowooġġoditedi wece inoatawece ғodaalegenali. Odaa ja ikee me dibatetege niġijo ane daqa judeutedi niġijo naġa yajigotediġi Liwigo digo anejinaġa me najig-otedoġowa Liwigo. ⁹ Aneotedogoji idaaġigotediġi digo anigotedoġowa. Yapitaġadi laalegenali niġijo noġonakato. ¹⁰ Pida natigide niġida anenitiwaji jaġaniweenigeni Aneotedogoji niġina moleetibige me iġenitiwaji niġina ane daqa judeutedi mowo ane dağaxa me dakaketema, niġijoa niġaxinaġaneġeco okomogokota ajakataġa me jaqgħate, oteġexxaqqa niġijo jotigide ғodaamipi aqoyakadi mowote. Ja micataġa daqawii niġina lotoinaqatijegi ane iwaqgħadni niġidi ane daqa judeutedi. ¹¹ Pida niġida moko ejiwaqataġa Aneotedogoji micota meote me ғodewiqatace coda meledi eote niġijo ane daqa judeutedi me newiqatace leeġodi Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedoġġodomi.”

¹² Odaa ijotawewe niġijo ane yatecoġo daxixetiġi coda watacotibigwaji niġijo Barnabé ijaaa Paulo nogoyatematitiogi Aneotedogoji me ibake mowote loenataka ғodoxiceqetedi coda me libinienāga liwigotigi noiġi ane daqa judeutedi.

¹³ Igaanaġa nigotiniwace me notaġanaġa, odaa Tiago ja ninigodi, meetiġi, “Inioxoadipi, diganajipaatiwa! ¹⁴ Simao ja natematitogħowa anoda aqee Aneotedogoji maleekoka ikeetededha me iwicode niġijo ane daqa judeutedi niġina naġa isolatedice meote me loiġi.

¹⁵ Odaa joanigħidaa qiegħi anodita niġijo anoyelogħoditedibece Aneotedogoji lowooko niġijo jotigide, niġijo noġoiditeloco lotaqgħanaġaxi Aneotedogoji ane ligegi, niġijo neġee,

¹⁶ ‘Nigidiaaqidi idopitijo,

odaa inawacetacibige ligeljadi Aneotedogoji baanegħenitini.

Inioda inoa liwailidi niġini diimigi,

odaa ja idabiteqetacini.

¹⁷ Odaa ina eledi noiġi joġodoletibige Goniotagodi Aneotedogoji, odaa inatawece ane daqa judeutedi ane jiniditiogi me inepilidi, iditawewe odoletibigji.’

¹⁸ Jiġidaa ligegi Goniotagodi Aneotedogoji me ikee niġijo jotigide niġica ane yemaa meote.”

¹⁹ Tiago egħida aqee me dotaġa, odaa jeġee, “Ee jakadi me iġenaga me daqa jalomeġenaga niġina ane daqa judeutedi baanogonakato Goniotagodi. ²⁰ Pida jaqoġa ғodidietibige me jajoinaġa me doqoyeligo niġina niweeniġi niġina eledi oko anoi-boota niwigo, aneeteta Aneotedogoji me daga yakadi me jelicaġa. Coda ele me jajoinaqatce me doqoyeligo ejjiegħagi anoiġi woola oteġexxaqqa lawdi ejjiegħagi, coda me daqa noomatewa niġino a ane daqa lodawadi. ²¹ Igaataġa eliodi oko oywooġġodi

niğijo lajoinağaneğeco Moisés, leeğodi inoatawece nigotadi oyalomeğetelogo coda moyeloğodi ane diitigilo niğidiwa najojoinağaneğeco minoatağa niiakanağaxiidi inoatawece saabado.”

Oiditibige notaganagaxi gonioxoadipi ane dağa judeutedi

²² Odaa niğijo liğexedi Aneotedoğoji ijaaglijo lacilodi loiigi Goniotagodi coda me ijotawece lapo oko anonakato Goniotagodi digoida nigotaşa Jerusalém, iditawece odinotağanegetigi mowote oixipetedice şoneleegiwadi miditaşa, owotibige moimonya me lixigağawepodi Paulo ijaa Barnabé digoida nigotaşa Antioquia. Odaa joğoiolatice Judas Barsabás ijaa Silas, ane lacilodi şonioxoadipi. ²³ Odaa joğoidi notaganagaxi anee,

“Oko anoko liğexedi Goniotagodi inaağinoa laxokodi şoneleegiwadi lacilodi loiigi Goniotagodi, anoko şonioxoadipitiwaji, şodecoaditibigağaji akaamitawece şonioxoadipi ane dağakaami judeutedi ane şadigeladitiwaji nigotaşa Antioquia coda ane şadigeladi midiwa nipodaşa Síria coda me Cílícia. ²⁴ Jibodicaşa mica ganigepidigidi niğina arinna me jawanağatege migotibeci makaamitağatiwaji, etiğadalomeğeni leeğodi liğaxinağaneğeco, coda etiğadibeyacağati. Pida niğica oko ağica dağa jiğenaga migotibeci etiğadiığaxinitiwaji. ²⁵ Pida niğina natigide okotawece ja idinatecogoteenaga, odaa idokida ane şodowoogo. Coda ja idinilakidenatagiwage me jaoşa jixipenagatedice şoneleegiwadi, odaa ja jimonyaağatağawatiwaji me lixigağawepodi şonioxoadipi şodemaañigipi Barnabé iniaa Paulo. ²⁶ Niğidi itoataale şoneleegiwadi ja domaga nigo niğijo mowo libakedi Goniotagodi Jesus Cristo. ²⁷ Odaa natigide jimonyaağatağawa Judas iniaa Silas, odaa joğoyelogoditağawatiwaji niğijo ane jidiğateloco şodiwakatetibigağaji. ²⁸ Aneotedoğoji Liwigo yakadi mele coda me eledi jakataşa mele me dağa şadigeneğegi mawiitiwaji ane dağaxa me dakaketağadomi, pida jakataşa mele mawii inokina niğina aneneğegi leeditibige mawii. ²⁹ Enice ja jiwickateenağatibigağajitiwaji şodipoketeditağawa me deşelici niğina niweenigi baanaşa oiboota niwigo oteğexaağaga eijeeğagi lawodi, migetaga niğina eijeeğagi anoığiwoola moyeloadi. Eledi şadajoiniteciwaji me dağa şadoomatewepodi ane dağa şadodawadi. Niğida makaamitiwaji akati mawii ane iğenaga niğina nige adinowetitema niğinoa ane beyagi. Jiğidaa liwokodi şodotaga.”

³⁰ Odaa joğimonya niğijo anoixipeticoace, odaa jiğigotibeci nigotaşa Antioquia. Jiğidiaağı noğoyatecoğotee iditawece niğica anonakato Goniotagodi, odaa joğoyajigotiogi nağajo niwakate notağanagaxi. ³¹ Odaa niğica lapo şonioxoadipi noğoyalomeğeteloco nağajo notağanagaxi, eliodi me ninitibigiwaji leeğotedi niğijo notaşa, coda meliodi meo loniciwaga. ³² Judas ijaa Silas inaağina anoyelogoditedibece lowooko Goniotagodi leegi midiaağı Antioquia onotağaneğetiniwace şonioxoadipi, owo me yoniciwaditibigiwaji, coda moyaxawa me ili eliwağatakaneğegi. ³³ Naşa leegi midiaağı, odaa şonioxoadipi joğonibodetiniwace mopitacicogi miditaşa niğijo lapo ane ieticogi digoida nigotaşa Antioquia. Odaa joğodipokotalo Aneotedoğoji meote mele me wiajeeğä. ³⁴ Pida Silas jeğeledi lowoogo, odaa ağaleeğigo nigotaşa Jerusalém, ja nenyagati.

³⁵ Paulo ijaa Barnabé idiaağiticoaci Antioquia. Niğijo iniwataale awatege eliodi şonioxoadipi odiğaxinağatece lotaşa Goniotagodi coda moyatematitedibece nibodicetedi anele.

Paulo ijaa Barnabé naşa dawalacetiwage

³⁶ Niğidiaağı naşa ixomagatedijo owidi nokododi, odaa Paulo jeğeeta Barnabé, “Inığatace idaliğataciogi şonioxoadipi idiwatawece nigotadi baaniğiniğatece me jelögotağatedibece lotaşa Goniotagodi, coda me jiwinaga anodaägee şonioxoadipi, domigeletibigiwaji, domigalee datiteteloco eliwağatakaneğegi.” ³⁷ Barnabé domaga yemaa me yadeegi João Marcos me lixigağawepodi. ³⁸ Pida Paulo ağalee yemaa me

yadeegi leeġodi João Marcos mijo me dopitege lowidi, ağalee diotecni niġiġotibeci nipoçigi Panfília, odaa ağalee yaxawatece niġiġ libakedi digoida Panfília.³⁹ Odaa eliodi me dinotigimade, odaa ja dawalacetiwage. Odaa Barnabé ja yadeegi João Marcos me lixigaġawa, odaa joġodibata aca etogo-nelegi, odaa jiġiġotibeci minitaġa lidelogo-nelegi Chipre.⁴⁰ Pida Paulo ixipetice Silas me lixigaġawa. Odaa niġiġonioxoadipi noġodipokotalo Aneotedoġoġi me doweditedeloco, odaa Paulo ijaa Silas ja noditicoaci.⁴¹ Odaa ja diiġetitacicoace idiwatawece nipoğaga Síria codaa me Cilícia, odaa joġoyaxawa loiġi Goniotagodi modatiteteloco eliwaġatakaneġegi.

16

Timóteo igo lixigaġawa Paulo ijaa Silas

¹ Paulo egħidaa diiħicogi me diniwiaje, odaa jiġicota nigotaga Derbe aniaa Listra. Digoida nigotaga Listra onini ica niġeladimigi aneyiwaġadi Goniotagodi, liboonaġadi Timóteo. Aca eliodo onida aneetegħi noiġi judeutedi, pida niġiċa eliodi biġida aneetegħi noiġi greegħotedi. ² Ijotawece ġonioxoadipi ane ligelatedi nigotadi Listra codaa me Icônio ele moyalaġatibige Timóteo. ³ Paulo ja yemaa me yadeegi Timóteo me lix-ixaġawa. Odaa ja yakagħidi lolaadi Timóteo ane lakatgi judeutedi, eotibige niġiġoja judeutedi ane ligeladi niġiġi nipoçigi modibategħi Timóteo, iġaataġa iditawewe niġiġi oko oywooġodi niġiġo eliodi Timóteo me greego. ⁴ Niġina modigotece niġiġiwa nigotadi niġiġi nipoçigi, oyajigotiġi niġiġiwa lapoli loiġi Goniotagodi niġiġoja liiġenatakanegħeco anoyajoitece moyotete niġiġoja liiġexedi Goniotagodi ija-aġġo laxokodi ġoneleegħi wadi lacilodi loiġi digoida nigotaga Jerusalém. ⁵ Odaa niġiġoja lapoli loiġi Goniotagodi ja ili eliwaġatakaneġġi codaa inoatawece nokododi jeġepa annejgħi anonakato Goniotagodi, odaa joġodinawanaqgħaditegħi niġiġo anakaa oyiwaġadi Goniotagodi.

Aneotedoġoġi ikeeteta Paulo me yemaa me ibake digoida nipoçigi Macedônia

⁶ Paulo ija-aġġo lokkaaqgetedi ja diiġetitacicoace nipođigi Frígia aneite niġgħotedi Galácia. Pida Liwigo Aneotedoġoġi aika me natematikanaga digoida nipođigi Ásia.⁷ Igaanāġa odipeġita nipođigi Mísia, odaa joġodoletibige me dakatiobece nipođigi Bitinia, pida Liwigo Jesus aika me dakatiobece.⁸ Odaa ja diiġetita nipođigi Mísia, odaa joġotota nigotaga Trôade.⁹ Niġiġo enoale Paulo jiġiġo lakatgi micataġa daġa ligeedi, nadi ica ġoneleegħiwa anelatibige nipođigi Macedônia. Niġiċa ġoneleegħiwa one dabiditi, odaa ja dipokta Paulo, meeta, “Anagi Macedônia godaxawaneġġi.”¹⁰ (Odaa ee, Lucas ane jidi naġadi notaġanaqgħaxi idia-aġżejt miditaġa niġiġo noko.) Igaanāġa nadi Paulo niġiġo ġoneleegħiwa, ağiċċa ane jopaġataġa, odaa ja joleegatibige ġonimaweneġġi miniga Macedônia, leeġodi ja jwoġoġtāġa Aneotedoġoġi meniditedoġowa miniga jatem-atiġġedibecce nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Aca iwaalo ane liboonaqgħadi Lídia nakato Goniotagodi manitaga nigotaga ane liboonaqgħadi Filipos

¹¹ Odaa ja jibaqata ajo etogo-nelegi, odaa ja gododitice nigotaga Trôade, odaa ja godiġen-aġġaticogi minitaġa ijo lidelogo-nelegi ane liboonaqgħadi Samotrāċia. Neġeledi noko ja jipecaqata nigotaga Neápolis aneite liniogotibece akiidi-eliodi.¹² Igaanāġa jalataġa Neápolis, odaa jiġiġa Filipos, nigotaga ane daġħaxa me ġoneġġetigi nipođigi Macedônia. Naġani nigotaga nebi romaanotedi. Joaniġid dia-aġżej ja onateciġiġo nokododi.¹³ Igaanāġa saabado ja gododiticogi nigotaga, odaa jiġiġa liniogotibece akiidi aneitibige niġiġo oko me yatecoġo moyotaqneġe Aneotedoġoġi. Jiġid dia aġġid iġo innotaqneġġatiniwace ijo iwaalepodi anidha lateqaġġadi.¹⁴ Liwigtig i niġiġo iwaalepodi anonajipatogħwa ajo naġajo ane liboonaqgħadi Lídia. Naġajo iwaalo nanaanogħodo lipegeteġ-żeġ ane lolaadaġawa nolidiġo-lawoġo, naġaca lipegeteġ-żeġ ane daġħaxa me dakake loojedi. Lídia doġetetibigalo Aneotedoġoġi, odaa Goniotagodi eliodi me yaxawa me

yowooğodi ane diitigilo coda me dibatege Paulo lotaşa. ¹⁵ Lídia coda me loiigiwepodi ja dinilegetibiwaji. Odaa niğidiaağidi Lídia ja șodode midiaägejonaga liçeladi, meetogowa, “Anagitiwaji, inaaço-oonite iğe-eeladi nigakatitiwaji mewi me jinakato Goniwa-aagodi.” Odaa jiğidaa nimaweneğegi me șodiedege miniça liçeladi.

Paulo ijaa Silas oniwilotiniwace

¹⁶ Ijo noko miniça liniogotibece akiidi me jotağaneğenaşa Aneotedoğoji, odaa ja jakapağatege ajo awicije ane dakatiogi ica niwigo abeyaceğegi aneote me nadi niçica anicota me jinataşa. Nağani awicije niota, odaa niğijo niotagodepodi odinigaanyetece owidi dinyeelo leeğotedi niğinoя lotaşa nağajo awicije. ¹⁷ Odaa nağajo awicije ja niotece șodowidi nilokotoğoloco, odaa nağajo awicije ja dapaawetibece, mee, “Niğijoя aaginadi liotaka Aneotedoğoji ane i-iğe inoatawece, coda oye-eematitibece anodaägee Aneotedoğoji meote me șadewikitaciwaji.” ¹⁸ Odaa owidi nokododi meo niğida anee yopilağaditibigeloco niğijo ligegi, odaa Paulo eliodi me igeçagaleğe, nağanilokota, odaa jeğeeta niçica niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi, “Jibake loniciwaşa Liboonağadi Jesus Cristo me șadiğeni manotitice nağada awicije.” Odaa ağica daga leegi niçica niwigo abeyaceğegi ja noditice.

¹⁹ Odaa niğijo niotagodepodi nağajo awicije noşoyowooğodi me dağadiaağoyakadi monibeotege modibatege dinyeelo leeğodi notoetiği nağajo awicije, odaa joğodibata Paulo ijaa Silas, odaa joğoxixiticogi miditaşa ane licoogadi oko liwigotigi nigotaşa, odaa jiğidiaağoyate lodoe niğijoя lacilodi nağani nigotaşa. ²⁰ Odaa joğoyadeegiticogi midi-wataşa șoniwinoğododi romaanotedi, moditiogi, “Niğinoя șoneleegiwadi judeutedi, coda eliodi mowo ligecağaloğو niçeladimigipitigi nağana șonigotaşa. ²¹ Niğinoя șoneleegiwadi odiiğaxinağatece lakataşa loiigi anodakapetege șonajoinağaneğeco, odaa ajakataşa daga jaşa ane liğaxinağaneğegi, leeğodi oko romaanotedi.” ²² Odaa ja yatecoğو ijo noiigi-nelegi, odaa jiğidiaağite miditaşa joğodakapetege Paulo ijaa Silas. Odaa niğijoя șoniwinoğododi joğodiğenatakatalo moyaağadi lowoodi Paulo ijaa Silas, odaa joğonalaketiniwace oyatitiogi niale-libiwe. ²³ Odaa eliodi monalaketibige Paulo ijaa Silas, niğidiaağidi joğoxitiwece niwilogonağaxi. Odaa joğoiğe niğijo nowienoğodi niwilogonağaxi me yowietibiwaji, coda me dowediteloco. ²⁴ Niğijo nowienoğodi niwilogonağaxi nağanidibatege nigegi, odaa ja yadeegi Paulo ijaa Silas naxogetio niwilogonağaxi, odaa ja niwilo loğonaka, oyaxapetiwage itiwataale lağaaagetedi niale niğina ane iwaağadi.

²⁵ Igaanaşa nipegiteloco me liwigo-enoale, Paulo ijaa Silas idiaağite oyotağaneğe Aneotedoğoji, coda me nigaanağanaga, odoğetetibigimece Aneotedoğoji. Odaa icoa eletidi niwilogojedi joğowajipatiogi. ²⁶ Codaanoğonida nağanidatalale iigo, odaa lipodagaladi nağaniniwilogonağaxi ja digike. Odaa ağica daga leegi ijoatawece niğicoa lapoaco niwilogonağaxi ja domoke. Odaa niğicoa galeenatedi anoigoetece niğijoя niwilogojedi ja nakagi. ²⁷ Odaa niğijo nowienoğodi niwilogonağaxi ja niwodi, odaa ja nadi niğijoя lapoaco niwilogonağaxi me domoke. Odaa ja diletibige niğijoя niwilogojedi daantaşa ialetibiwaji, odaa ja nixigitice lodaajo-ocağataşa me domaşa dineloadi. ²⁸ Pida Paulo ja dapaaweta, meeta, “Jinaşa adineloati, okotawece, etoko digoina!”

²⁹ Odaa niğijo nowienoğodi niwilogonağaxi ja dienążata monadeegita noledağaxi, odaa ja dinage me dakatiwece niwilogonağaxi. Dawigice leeğodi me doi, odaa ja dinaxoğotinigiiğo lodoe Paulo ijaa Silas. ³⁰ Odaa ja yadeegiticogi we, nağanigetiniwace, meetiogi, “Akaami iniotagodepodi, amiini ica ane leeditibige me jao me jakadi meote Aneotedoğoji me idewığatace?”

³¹ Noğoniniğodi, modita, “Anakatoni Goniotagodi Jesus, odaa Aneotedoğoji jeğeote me șadewikitace akaami coda miditawece șadoiğiwepodi.” ³² Odaa joğoyatematita lotaşa Goniotagodi niğijo nowienoğodi niwilogonağaxi, coda me iditawece oko ane idei

līgeladi. ³³ Ijaaqijo nīijijo enoale coda me ajaaqajo naqajo lakata nīijijo ̄oneleegiwa ja yadeegi Paulo ijaa Silas me iwilegi elaciletedi. Odaa aqica daga leegi jogailege nīijijo ̄oneleegiwa coda me iditawece loiigiwepodi. ³⁴ Odaa nīijijo nowienōgodi nīwiloqonaqaxi ja yadeegi Paulo ijaa Silas digoida līgeladi, odaa ja ligiiwepodi me niodaqa. Odaa nīijijo ̄oneleegiwa coda me iditawece loiigiwepodi eliodi me ninitibigwaji leēgodi noqonakato Aneotedōgoji.

³⁵ Igaanaga yelogotibige, icoa ̄oniwinōgododi romaanotedi jogooīge iodaqawadi modita nīijijo nowienōgodi nīwiloqonaqaxi, “Ikaniticoace nīijjoa itoa ̄oneleegiwadi.”

³⁶ Odaa nīijijo nowienōgodi nīwiloqonaqaxi jēeeta Paulo, “Nīijjoa ̄oniwinōgododi etidīge me qadikaniticoace. Enice ja yakadi manotiticoace natigide. Jemaa Aneotedōgoji midioka limedi me ideite makaamitagliwaji niganotiticoace!”

³⁷ Pida Paulo jēeetiogi nīijjoa iodaqawadi, “Nīijjoa ̄oniwinōgododi odīgenatakatōgowa metigodalaketibige lodee eliodi oko naqana nigotaqa, pida aqecogotace oiwi migica qobatiigi, igaataqa godiciagi romaanotedi. Pida agododigotogowa digo minoataqa nījinoa romaanotedi. Odaa jogodīgenatakatōgowa metigodokoletiwece nīwiloqonaqaxi. Odaa natigide ja leedi metigodīge me gododitice, me diqica ane yowoqodi. Pida ayakadi! Leeditibige mijaaqijo enagitibeci etiqodikatice.”

³⁸ Odaa nīijjoa iodaqawadi jīqigotibeci midiwataqa nīijjoa ̄oniwinōgododi, odaa joqoyelogōditiogi aneyatigi Paulo ligegi. Igaanoqoyowoōgodi Paulo ijaa Silas me licagi romaanotedi, odaa nīijjoa ̄oniwinōgododi ja doitibigwaji. ³⁹ Odaa jīqigotibeci joqodipokota Paulo ijaa Silas moixomagaateetice nīijijo libatiigi. Odaa joqonixoticoace we nīwiloqonaqaxi, coda odipokotiogi me noditicoaci naqani nigotaqa. ⁴⁰ Paulo ijaa Silas naq a noditicoaci nīwiloqonaqaxi, odaa jīqigotibeci līgeladi Lídia. Jīgidiaaqi noqodakapetege ̄onioxoadipi, coda onotaqanegetiniwace mowo loniciwaqa, odaa nīgidiaaqidi ja noditicoaci naqani nigotaqa.

17

Ica libakedi Paulo ijaa Silas manitaqa nigotaqa Tessalônica

¹ Paulo ijaaqijo lokaaqetedi ēqidaa diiticogi me wiajeeqa, odaa joqodigotece nigotadi Anfípolis aniaa Apolônia, odaa joqotota nigotaqa Tessalônica. Jīgidiaaqi aca liiakanaqaxi judeutedi. ² Paulo mina ligileqegi migo minoataqa inoa niiakanaqaxiidi, odaa jīqigo. Nīijjoatigilo itoatadığida saabadotedi Paulo igo niiakanaqaxi, odaa ja dinotigimadetege nīijijo oko nīijijo neqetece ane diitigilo Aneotedōgoji lotaqa. ³ Paulo diiqaxinaqatece coda me ikeetiogi me leeditibige nīijjoa ̄oneleegiwa me dawikode, yeleo, odaa yewiqatace, nīijjoa ̄oneleegiwa ane nīīe Aneotedōgoji meote me godewiqatace. Odaa Paulo jēeetiogi, “Jatematitaqawatiwaji, mejitece Jesus. Jīginiaaqiniwa Jesus nīijjoa ̄oneleegiwa Aneotedōgoji ane nīīe meote me godewiqatace.” ⁴ Onatecigijo nīijijo oko anowajipatalo lotaqa Paulo ijaa Silas eniwaqatakanaga, odaa joqodinawanaqaditege. Liwigotigi nīidi aneniwaqatakanaga idi eliodi greegotedi anodoqetetalo Aneotedōgoji, coda meliodi iwaalepodi ̄oneqaga.

⁵ Pida icoa judeutedi ja nocetibigwaji, odaa joqoyatecogotee ica lapo ̄oneleegiwadi agopeloqa a nidiiaqitibiga miditaqa ane licoogadi oko naqani nigotaqa. Odaa nīini lapo jīqigotibeci oibatoogodi naqani nigotaqa. Odaa joqonipoditice Jasão līgeladi, odoletibige me dakatiobece, domiqigotibeci odoletibige Paulo ijaa Silas, domogodoletitibige moyadeegiticogi lodee nīijijo noīigi. ⁶ Igaanaga diqicata moyakadi Paulo ijaa Silas, odaa joqoixigitijo Jasão ijaaqijo eledi ̄onioxoadipi, odaa joqoyadeegiticogi lodee nīijjoa lacilodi naqani nigotaqa. Odaa ja napaawaqateloco, modi, “Natigide etina joqonotōgowa nīijjoa ̄oneleegiwadi anowo ligecaqalōgo nīgeladimigipitigi inoatawece nigotadi. ⁷ Coda Jasão nodetibigwaji nīidiwa

gōneleegiwadi midiaagi līgeladi. Nīgidiwa gōneleegiwadi āoyiwaqadi lajoinaqanegeco César, ninionigi-eliodi romaanotedi ane diīgenataka digoina Tessalônica, leegodi modi mini epaa ninionigi-eliodi ane liboonaqadi Jesus.”⁸ Nīgijo noqowajipatalo lotaqa nīgijo gōneleegiwadi abeyacaqaga, odaa nīgijo lacilodi ijaqijo nīgeladimigipitigi naqani nigotaqa eliodi me noqowikomataaga, codaa aqaleeqoyowoqodi nīgica anowo.⁹ Odaa nīgijo lacilodi joqoiige Jasão ijaqijo lokaagetedi moyajigo dinyeelo, micataqa daqa loojedi meo Paulo ija Silas me dagaleegowo anodi me beyagi. Odaa nīgidiaagidi joqoikaticoace.

Paulo ija Silas idiaa libakadi manitaqa nigotaqa Beréia

¹⁰ Igaanaqa enoale, aqica anoyopaqadi nīgijo gōnioxoadipi joqoiige Paulo ija Silas migotibeci nigotaqa Beréia. Noqototicogi Beréia, odaa jīgogotibeci manitaqa liiakanagaaxi judeutedi. ¹¹ Nīgidi oko digoida Beréia baanaqa nigomaqa mowajipata anewi aliciagi nīgijo nīgeladimigipitigi nigotaqa Tessalônica. Codaa oyemaa meliodi mowajipatalo Paulo lotaqa. Inoatawece nokododi oiwitelogo lotaqa Aneotedogoji owotibige moyowoqodi domigewi ica Paulo ane diīgaxinaqatece. ¹² Odaa eliodi nīgijo oko joqonakato Goniotagodi. Liwigotigi nīgijo aneniwaqatakanaga ijo eliodi greegotedi codaa me iwaale-podi anida aneetegi licoqegi ane gōneqaga. ¹³ Pida nīgijo judeutedi ane līgeladi nigotaqa Tessalônica noqodibodicetibige Paulo me yelqoditedibece Aneotedogoji lotaqa digoida nigotaqa Beréia, odaa jaqagigotibeci moyetigi lacilo nīgidi noiigi modakapetege Paulo ija Silas. ¹⁴ Odaa aqica anoyopaqadi gōnioxoadipi joqoimonya Paulo migo liniogotibece akiidi-eliodi, pida Silas ija Timóteo biqidiah nenyaqate nigotaqa Beréia. ¹⁵ Odaa nīgijo eletidi lokaagetedi joqoilaaajo Paulo neqepaa nigotaqa Atenas. Nīgidiaagidi ja dopitijo manitaqa nigotaqa Beréia, odaa Paulo ja dajoinaqatigi moibodicaxi Silas ija Timóteo me daqa dinopaqadi migotibeci minitaqa.

Paulo datematika digoida nigotaqa Atenas

¹⁶ Nīgijo Paulo midiaagite nigotaqa Atenas, nibeotibigege Silas ija Timóteo motota. Nīgijo midiaagi me nibeotibige, odaa ja nadi naqani nigotaqa Atenas minoa niwicidi. Odaa eliodi me agecaqalo, codaa me ilee laaleqena. ¹⁷ Odaa jīgigo manitaqa liiakanagaaxi judeutedi, odaa ja dinotigmadetege icoa judeutedi icaagica ane daqa judeutedi pida odioteci lakataqa judeutedi, codaa eledi dinotigmadetege nīgijo oko ane dakapetibigi-wage inoatawece nokododi miditaqa ane licooqadi oko me yatecogo. ¹⁸ Codaa eledi dakapetege icoa nīgaxinaqanadi epicureutedi ijaqijo estóicotedi, eledi odinotigmadetege. Odaa dinigetiwage, modi, “Amiini ini yetole ane leedi me godiigaxi?” Icaaagica eledi modi, “Icaa mina daqa yalaqatiogi noenoqododi eletidi noiika.” Odaa jīginaa lotaqa leegodi Paulo me yalaqatalo Jesus codaa me yalaqata Aneotedogoji meote Jesus me yewiqatace nīgijo moyeloadi. ¹⁹ Odaa joqoyadeegiticogi Paulo miditaqa nīgijo aneitibige me yatecogo icoa lilokaqawadi nīgaxinaqanadi, ane liboonaqadi Areópago, nīgidi aneitibige amina ite oko me yatecogo, me diniigaxitibiwaji. Odaa joqodita Paulo, “Jemaanaqa me jowoqotaga amigida ica gela qadiigaxinaqaneqegi anelogotitibece. ²⁰ Igaataqa nīgijo gadotaqa etiqodawelaqadi, odaa joleeqatibige me jowoqotaga anodaa diitiglo nīgijo gadotaga.” ²¹ Odaa jīgidaagowote, igaataqa iditawece nīgeladimigipitigi naqani nigotaqa inaaqinoa iomaqaga pida idiaa līgeladi nigotaqa Atenas lemaanigitibece me leegi midiaagi moyatemati codaa mowajipata okanicodaagicata gela nibodigi.

²² Odaa Paulo ja dabiditi liwigotigi nīgijo oko ane yatecogo anoyatigi me Areópago, odaa jegee, “Akaami iniotagodepodi ane qadiqeladi Atenas jinadi nīgina akaamiti-waji mawiite inoatawece moqeetetiogi nīginoa ganiwicidi. ²³ Nīgijo mejigoteloco naqana qanigotaqatiwaji, odaa jinadi ane onitibigetiwaji mateciqi moqeetetiogi nīginoa ganiwicidi. Codaa eledi jinadi naqajo wetiga anabakenitiwaji maweniqideni nīgina

ganiwigo, naqani wetiqa diniditeloco nidigo anee, ‘Digoina jogeeqata gonoenogodi ane diqicata me jowooqotaqa.’ Niqiniwa Gonoenogodi anoqeetetalotiwaji idaaqee me diqicoatedi mowooqoti, joaniqiniaagejitece niqina me qadilqaxinitiwi. ²⁴ Aneotedoqoji eote niqina iiqo coda me inoatawece niqinoa aninoa digoina iiqo. Iniaaqiniwa Goniotagodi Aneotedoqoji iiqo inoatawece ane ideite ditibigimedi coda me iiqo, odaa adigeladetedigi diimigi ane loenatagi niqina oko. ²⁵ Iniaaqiniwa ayopotedibige niqina oko dogowo noenatagitema anigetiqidi, leeqodi Jiginiaageote niqina oko me newiga, me naalaqa, coda yajigotediogi niqina oko inoatawece anoyopotibige me newiga. ²⁶ Yoe inoatawece ane noiika, anida aneetege licogegi niqijo odoejegi goneleegiwa loenatagi. Odaa ja ilaagaqaditedeloco me niqeladeeqateloco inoatawece liwailidi iiqo. Jiginiaaqiniwa ane nilaqaditetaema nokododi niqina oko, coda me nibikota niqotedi niqijo maleediqicatibige mina me newiga. ²⁷ Joaniqidaa aneote, eotedibige modoletibige odaa domogoyakadi niqina modoletibige. Pida aleegitalo me yototedice oninitecibeci niqina oko. ²⁸ Jigidaa ligeqitibece niqijo oko ane qadoiigi mee, ‘Jiginiaaqiniwa aneote me godewiga, eote me jitinaqaga, coda jiqinia leeqodi noqoko.’ Coda ijo notaqanegecajoli niqina akaamitiwaji anodi, ‘Okotawece oko lionigipi.’

²⁹ Enice leeqodi moko lionigipi Aneotedoqoji leeditibige me daqa jileqatibige Aneotedoqoji daqa liciagi okanicodaqicata niwigo noenatagi oolo, domigetaqa beexo, oqoa domigetaqa wetiqa, loenataka niqina oko ane lixakedi me yoe, coda me yowooqodi me dadinegenataka. ³⁰ Aneotedoqoji aiwi anigoteta niqijo oko niqijo jotigide niqijo me doqoyowooqodi mida libatiigi. Pida natigide iiqo inatawece niqina oko digoina iiqo, minatawece odinilaatece libeyaceqeco. ³¹ Leeqodi jeqeote lakatagi noko me iwi anigotediogi inatawece oko digoina iiqo, coda meote ane iqenaqa nige iwi anigotediogi niqina oko. Odaa eote ibake Goneleegiwa niqijo ane ixipetedice mepaa iwi anigotiogi oko. Ikeetediogi inatawece oko mewi micota me ibake niqijo Gonleegiwa me iwi anigotediogi niqina oko, niqijo neqeote me yewiqatace niqijo Gonleegiwa.”

³² Igaanoqowajipata Paulo mee Aneotedoqoji neqeote niqijo Gonleegiwa me yewiqatace, odaa jiqijo niqijo oko anoyame. Pida ica eledi oko modi, “Jemaanaqa me jajipaqaqataqawa me enitacece niqinoa notaqa.” ³³ Odaa Paulo ja noditice me idei miditaqa. ³⁴ Odaa onateciqijoa icoa goneleegiwadi joqotota Paulo, coda oyivaqadi niqijo lotaga. Liwigotigi niqidiva goneleegiwadi, ijo ane liboonaqadi Dionísio anida aneetege niqijo lapo anodita me Areópago. Eledi dinawanaqaditege Paulo aca iwaalo anodita Damáris, coda icaaqica eledi aneniwaqatakanaqa.

18

Paulo eo ane libakeditema Goniotagodi manitaga nigotaqa Coriinto

¹ Niqidiaaqidi Paulo naqa nigotini me yotaqanege niqijo lapo anodita Areópago, odaa ja noditicogi nigotaqa Atenas, jiqijo nigotaqa Coriinto. ² Joaniqidiaaa dakapetege ica goneleegiwa ane judeu liboonaqadi Áquila, ane lanikadi nipodigi Ponto. Áquila ajaaqajo lodawa ane liboonaqadi Priscila, aniqica dogowidi nokododi moyaladi Itália leeqodi Cláudio, niqijo ninionigi-eliodi romaanotedi, me iiqo iditawece niqidiv noiqi ane judeutedi me noditicoaci nigotaqa Roma. ³ Odaa Paulo jiqijo dalitiogi, odaa jiqidiaoq miditaqa, ja libakawepodi, leeqodi minaaqina noenatagodi nopecetiidi digo miditaqa moyoe nopecetiidi. ⁴ Odaa inoatawece saabadotedi Paulo igo liiakanaqaxi judeutedi doletibige me ikeetiogi judeutedi ijaaqijo ane daqa judeutedi me diiqaxinagatece anewi.

⁵ Niçijo Silas ijaa Timóteo noçoiwodatece Paulo, moicogoticogi nipoçigi Macedônia, odaa Paulo ja ika me yoe nopecetiidi, jegeo nimeditema me datematika. Ikee-tiogi judeutedi me niçijaagijoa Jesus Niçijo Aneotedoğoji ane nimonya meote me godewiğatace. ⁶ Pida niçijo judeutedi joğodakapetege Paulo, odaa joğoniwotibige. Niçijo noğodakapetege, odaa Paulo ja iticogo inoa lowoodi me iticogo amoço lodee niçidi oko, me ikee dağadiaağica aneetege, odaa jegeetiogi, "Nige ağilokatititiwaji Aneotedoğoji, ağaleegica anejitağagi, igaatağa ja jatematitağawatiwaji Aneotedoğoji ane niigetediwa mejitağawa, pida aġemaanitiwaji mabaatege yotaşa. Natigide jegejigo jatematitiogi niçidi ane dağa judeutedi ane niigetediwa Aneotedoğoji me jao." ⁷ Odaa ja yototicoace, jiğigo noiigiwa Tício Justo ane dağa judeu, pida doğetetalo Aneotedoğoji. Pida niçica ligeladi one idiaağı liwai liiakanağaxi judeutedi. ⁸ Odaa ica Crispo ane dowediteloco liiakanağaxi judeutedi nakato Goniotagodi, codaa iditawece loiigiwepodi eledi onakato Goniotagodi. Eliodi eledi oko ane ligeladi nigotaşa Corinto owajipatalo niçijo Paulo lotaşa, odaa eledi onakato Goniotagodi, codaa ja dinilegetibigiwaji.

⁹ Ica enoale Paulo jiğijo ica lakatigi micataşa dağa ligeedi, Goniotagodi ja dinikeeteta, meete, "Jinağadoii! Coda jinağanotokitini, idioka limedi matematikani! ¹⁰ Igaataşa ite Ee makaamitasa, odaa ağıca ane yakadi me ağadatacilotiti. Igaataşa nağani nigotaşa eliodi oko ane jiniditiogi me inepilidi." ¹¹ Odaa jiğidiaağı Paulo onidateci nicaağabi niçigo meeyä, iigaxitece lotaşa Aneotedoğoji niçidi noiigi.

¹² Niçijo Gálio noğoixotio me lacilo romaanotedi me iige nipoçigi Grécia, odaa icoa judeutedi ja dinatecogotee modibata Paulo, odaa joğoyadeegiticogi minitaşa ijo diimigi-nelegi aneitice Gálio me iwi anigotiogi niçinaoko. ¹³ Odaa joğodita Gálio, "Niçini şoneleegiwa niigaxitiniwace noiigi modoğetetalo Aneotedoğoji niçida lakatigi lakapetegi şonajoinağaneğeco."

¹⁴ Niçijo Paulo naşa domaşa igidi niçijo notaşa modakapetege, odaa Gálio jegeetiogi niçijo judeutedi, "Digawini akaami judeutedi! Niçida şoneleegiwa daşa ninaaletiniwace oko me dinigaanyetece dinyeelo, ogoa domigetiğica loenatagi ane dağaxa me beyagi, odaa dağanagawini jajipatağawatiwaji. ¹⁵ Pida natigide jağadinotigimadenitiwaji enitece icoa boonağatedi, icoa notaşa, inaağinoa şanajoinağaneğeco. Enice akamağawinitişi, baadaşa jiwi anejigota ane şadileenigitema niçida şoneleegiwa." ¹⁶ Odaa ja diiğenatakatiogi monoğaticoace niçijo judeutedi wetice diimigi-nelegi. ¹⁷ Odaa niçijo judeutedi joğodibata Sóstenes niçijo gela nowienoğodi liiakanağaxi judeutedi, odaa joğonalaketibige lodee niçijo diimigi-nelegi. Pida Gálio ağıca meo niçijo niciagi.

Paulo opitacicogi nigotaşa Antioquia

¹⁸ Paulo owidi nokododi midiaağı nigotaşa Coriinto. Niçidiaağı ja ibode şonioxoadipi, odaa digoida nigotaşa Cencréia ja dibata aca etogo-nelegi mopiticogi nipoçigi Síria. Odaa Priscila ijaa Áquila jiğidotibeci mijotaşa Paulo. Maleediğicatibige daşa waxoditinigi nağaca etogo, odaa Paulo ja noxotegi lamodi me ikee meo ligegitege Aneotedoğoji. ¹⁹ Igaanoğotota nigotaşa Éfeso, odaa jiğidiaaa yoyate Priscila ijaa Áquila. Paulo naşa dakatiwece liiakanağaxi judeutedi, odaa ja dinotigimadetege icoa judeutedi. ²⁰ Odaa joğodipokota Paulo midiaağınawaanigi miditaşa onateciğidiwa nokododi. Pida adibatege nodeneğegi. ²¹ Odaa niçijo naşa nibonetiniwace, meetiogi, "Jopotibige mejigo jixomağateetijo nalokegi digoida nigotaşa Jerusalém. Pida nige yemaa Aneotedoğoji, odaa başa idopitacijo makaamitatiwaji." Odaa ja waxoditinigi nağaca etogo-nelegi, odaa jiğigo nigotaşa Éfeso.

²² Igaaniğicoticogi nigotaşa Cesaréia, naşa waxoditice, odaa ağıca ane yopağadi odaa jiğigo nigotaşa Jerusalém, odaa jiğidiaağı me yecoaditece loiigi Goniotagodi. Odaa niçidiaağı jiğigo nigotaşa Antioquia. ²³ Odaa Paulo jiğidiaağı onateciğijo nokododi,

niğidiaağı odaa joğopi. Odaa jiğigotece nipoğaşa Galácia, Frígia, odaa jiğidiaağı meo loniciwaşa idiwatawece lapolı loiigi Goniotagodi.

Ica niğaxinağanaşa anodita Apolo

²⁴ Ini ica judeu ane liboonağadi Apolo ane lanikadi nigotaşa Alexandria. Odaa Apolo jiğigo nigotaşa Éfeso. Niğini şoneleegiwa ele me dotaşa, codaa eliodi me yowooğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi. ²⁵ Apolo yowooğodi owidi niğaxinağaneğeco anoditece Goniotagodi, codaa eliodi me yoniciwadi niğina naşa datematika codaa me diiğaxinağatece Jesus. Idioka limedi me diiğaxinağatece anewi. Pida idoka yowooğodi ane leegodi João me nilegetiniwace oko. ²⁶ Odaa Apolo abo laaleğena me dotaşa manitaşa liiakanağaxi judeutedi. Odaa Priscila ijaa Áquila joğowajipa Apolo me dotaşa, odaa niğidiaağı joğoyadeegiticogi ligeladi. Odaa jiğidiaağı neğepaanaşa oyenikamağaditema Apolo moyelogodita liiğaxinağaneğeco Aneotedoğoji. ²⁷ Apolo ja lowoogo me dibata etogo-nelegi migo nipoçigi Grécia. Odaa şonioxoadipitigi Éfeso joğowo lidietibige niğijo anodiotibece Goniotagodi digoida nipoçigi Grécia owotibige mele modibatege Apolo. Igaaniğicotiogi odaa eliodi ane yaxawatibigiwaji niğijo anonakato Goniotagodi leegodi Goniotagodi meliodi meletetema niğidi şonioxoadipi. ²⁸ Apolo mina ida loniciwaşa me dinotigimadetege judeutedi lodoxe niğina oko, codaa aqoyakadi moiğeke, codaa ikee Aneotedoğoji lotağanağaxi me eetece Jesus Niğijağıja ane niiğe Aneotedoğoji meote me şodewigatace.

19

Paulo igo datematika manitaşa nigotaşa Éfeso

¹ Niğijo maleeqidiaeği Apolo digoida nigotaşa Coriinto, ijaa Paulo ja yakagiditeloco liwigotigi nipoçigi aninoa wetiadi, odaa jiğicoticogi nigotaşa Éfeso. Jiğidiaağı niğijo ane dakapetege onateciğijo anodi modioptece Goniotagodi. ² Odaa Paulo ja nigetiniwace, meetiogi, “Aneotedoğoji naşa nikatedağalocotiwi Liwigo me diğeladetiwağaji ica naşa anakatoni Goniotagodi?” Odaa joğoigidi, modita, “Niğida moko aqica daga jajipaağata moyalağata ica Liwigo Aneotedoğoji.” ³ Odaa Paulo ja nigetaciniwace, meetiogi, “Pida ica naşa adinilegenitiwaji, ame liboonağadi anoibake?” Odaa modita, “Niğijo naşa idinilegenaşa, jiwağatece niğijo ane liğenatakaneğegi João Batista.”

⁴ Odaa Paulo jeğeetiogi, “João iiğe niğijo oko me dinilegetibigiwaji niğijo naşa odinilaatece libeyaceğeco. Pida meetiogi loiigi Israel me leeditibige moyiwağadi Niğijo anicota menagi nigidiaağı, Niğijo Aneotedoğoji ane niiğe. Odaa niğini oko aneeta jiğijaağijo Jesus.”

⁵ Niğidiaağı noğowajipatalo niğijo lotaşa Paulo, odaa jağaga nilegetiniwace datika Liboonağadi Jesus Cristo. ⁶ Niğidiaağı Paulo ja ipekkeloco libaağatedi, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatiogi me diğeladetigi laaleğenali. Odaa joğodotağatigilo eletidi isolatedi ane diğicoateda moyowoğodi, oyatematitedibece lowooko Aneotedoğoji. ⁷ Ejime ijoze şoneleegiwadi ane dinilegetibigiwaji.

⁸ Paulo dakatibece manitaşa liiakanağaxi judeutedi codaa abo laaleğena me notaşaneğetiniwace niğijo noiigi. Odaa jiğida libakedi niğijoatigilo iniwatadığını epenaitedi. Dinotigimadetege codaa doletibige me dinigaanyetece moyowoğodi anodaagee Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali oko. ⁹ Pida niğidi oko onateciğijo dakake laaleğenali, aqeniwağatakanaşa, codaa beyagi modotatibige niğijo niğaxinağaneğegi aneetece Goniotagodi lodoxe eledi oko. Odaa Paulo ja yototicoace, odaa ja iomağaditicoace niğijo anonakato Goniotagodi. Odaa inoatawece nokododi ini mawatege niğijo noiigi me yatecoğo, codaa dinotigimadetege niğijo oko manitaşa lidikonağaxi ica şoneleegiwa ane liboonağadi Tirano. ¹⁰ Odaa yadeegi itoataale nicaağape Paulo meo niğida libakedi

negepaagcota miditawece niçijo judeutedi ijaagijo ane dağa judeutedi ane ligeladi nippodigi Ásia mowajipatalo lotaşa Goniotagodi.

¹¹ Aneotedogoji ibake Paulo meote loenataka ane joxicagatema aneo niçijo noiigi moyopo. ¹² Oyadeegita Paulo leenxotedi inaaçinoa nowoodi elipogo ane ibake noolağanağalo, odaa Paulo ja dibatelogo. Niçidiaagidi oyadeegitiogi niçijoa eelotaginadi mağaga odibatelogo. Niçijo noğodibatelogo niçijoa leenxotedi ijaagijoa eletidi nowoodi, odaa ja nicilaşa, codaan me niwicidi abeyacağaga aağaga noditicogi oko anodakatiogi.

¹³ Onidiwa icoa judeutedi anidioka limedi me wiajeeeşateloco inoatawece nippodaşa codaan moiticoiticoace niwicidi abeyacağaga minataşa niçina oko. Niçidiwa şoneleegiwadi domoşonaketace moibake Liboonağadi Jesus moiige me noditicoaci niwicidi abeyacağaga, moditiogi, "Gadiğeneğegi manotitice minataşa niçina oko leeğodi loniciwaşa Jesus, Niçijoa ane yatematitedibece Paulo!" ¹⁴ Niçidiwa şoneleegiwadi anowo niçida anee one seete lionigipi Ceva, ica judeu anijo me sacerdoti şoneğegi. ¹⁵ Pida ica noko moibake Liboonağadi Jesus me domoşoiticoitice niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi ica şoneleegiwa, odaa niçica niwigo abeyaceğegi ja ninigodi, meetiogi, "Niçijoa Jesus jowooğodi, codaan me Paulo jowooğodi. Başakaami, amakaamitiwaji?"

¹⁶ Odaa niçijo şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi ja waxoditiogi miditaga, odaa ja iğeke, eliodi me naxacogötiniwace, codaan me naağaditedini lowoodi. Odaa niçijoa seete şoneleegiwadi joğoyototice ligeladi niçijo şoneleegiwa aağaleeşicoa lowoodi me daleditibigimoace, codaan menacilotiniwace.

¹⁷ Odaa iditawece niçeladimigipitigi nigotaşa Éfeso joğodibodiceta niçida niciagi, ijoa judeutedi ijaagijo ane dağa judeutedi. Iditawece doitibigwaji leeğodi loniciwaşa Liboonağadi Jesus, codaan moiweniğide Liboonağadi Goniotagodi Jesus. ¹⁸ Codaan eliodi niçijo baanoğonakato Goniotagodi igotibeci dinatemati lodee eledi oko mowo ane beyagi.

¹⁹ Odaa eliodi oxikonağaga oyadeegi icoa notaşanağaxiidi anoibake modiniığaxitece mowote noxikoneğeco. Odaa joğoiladie ijoatawece notaşanağaxiidi codaan niçinoa eletidi najoli anoibake mowote noxikoneğeco, odaa joğoyalegi lodee eliodi oko. Niçica noğonilağadi ica ane loojedi ijoatawece niçijoa anoyalegi, odaa dibatalo loojedi me jibaağa meya-taalial miili nokododi moyedia ane loojedi noko. ²⁰ Odaa jiçidaağee niçijoa natematiko jegepaanaşa ilaagitibece, codaan loniciwaşa lotaşa Goniotagodi idapaşa diticogi me iigi anee lewişa niçina oko.

Ica me dibatotiogi oko digoida nigotaşa Éfeso.

²¹ Igaanaşa oigodi niçijo noiigi moyalegi ijoa loxikonağatedi, odaa Liwigo Aneotedogoji jeğeo Paulo me lowoogo me dişetita nippodigi Macedônia aniaa Acaia, odaa jiçigo nigotaşa Jerusalém. Odaa Paulo jeğee, "Ejigo nigotaşa Jerusalém, odaa nigidiaagidi ja leeditibige mejigotace idalita nigotaşa Roma." ²² Odaa ja iiğeticogi nippodigi Macedônia itoataale niçijoa laxawepodi, Timóteo ijaa Erasto. Pida Paulo bağaleeşidiaağınawaanigi nippodigi Ásia.

²³ Niçijoa nokododi eliodi me dibatotiogi niçeladimigipitigi nigotaşa Éfeso leeğodi niğaxinağaneğegi aneetece Goniotagodi. ²⁴ Ini ica şoneleegiwa ane liboonağadi Demétrio, libakedi me naxacogodi beexo codaan meote liwicidi ligeladi aca niwigo niçidi noiigi ane liboonağadi Diana. Odaa niçinoan niwicidi noğoyaa, odaa owidi dinyeelo odinigaanyetece. ²⁵ Odaa Demétrio jeğeniditiogi niçidiwa anoyoe niwicidi ijaagijo eledi oko anowote eletidi loenataka anağana beexo, elaanaşa. Odaa jegeetiogi Demétrio, "Akaami yokaağetedipi, owoğotitiwaji moko liicotedi leeğodi me joenaşa niçinoan niwicidi mejaanaşa. ²⁶ Jağanatitiwaji codaan majipaata Paulo me dotağatibece me lakapetegi niçinoan niwicidi. Eote niçinoan lotaşa ağınomina digoina nigotaşa Éfeso. Pida

eledi dotaqatibece ja domaqa inatawece nipoçigi Ásia. Paulo mee niğinoa niwicidi ane godoenataka me daqa gonoenogododi leeğodi aoniğica loniciwağa. Odaa eliodi oko joğoyiwağadi lotağa, odaa aqaleeğodinoojetetalo niğinoa ane godoenataka. ²⁷ Codaa diganagawini, doidetibige niğina oko me beyagi modotaqatibige niğida şobakedi, codaa eledi doidetibige modiletibige me diğicata niwaló niğini diimigi-nelegi, liğeladi gonoenogodo Diana. Odaa jiğidaağee niğina oko nigodileğibige Diana me daqa şoneğe, idaağidata me domeğeliodi oko anodoğeteta, inatawece niğeladimigipitigi nipoçigi Ásia, codaa minoatawece ane liwailidi niğina iiğo!"

²⁸ Niğijo noiigi noğowajipatalo niğijoja Demétrio lotağa, odaa eliodi me neliqideega, odaa ja napaawağateloco, modi, "Jiweniğidenaga Diana, noenogodo godoiği efeesiotedi!" ²⁹ Odaa ja dibatotiogi oko anatawece nigotağa. Codaa joğodibata Gaio ijaa Aristarco, niğijo itoataale elatibige Macedônia, lixigağawepodi Paulo me diniwiaje. Odaa iditawece odinaxawatigi moixigitijo niğijo itoataale miditağa boolaqadi-nelegi nağani nigotağa. ³⁰ Paulo domaqa yemaa migo dotağa lodee niğijo noiigi, pida niğijo anodiotibece Jesus açoika migo. ³¹ Icoa onateciğijoa anoiğe niğidi nipoçigi nokaağedi Paulo. Oiwakateetibige Paulo libodigi, odaa joğodipokota me diğigo miditağa niğijo boolaqadi-nelegi. ³² Iditawece niğijo noiigi-nelegi ane yatecogo ja dibatotiogi. Idi napaawağateloco jeğeledi lotağa, idiaağeledi jeğeletidi lotağa, pida niğica eledi liwai niğidi nagoodi-noiigi baadogoyowooğodi ane leeğodi me yatecogo. ³³ Odaa niğijoja judeutedi anidi liwigotigi niğijo noiigi-nelegi joğoixipetice Alexandre, odaa joğoyamağatijo migo odoe me dotağa me licaajepodi. Odaa Alexandre ja yatitiogi libaağadi me dipokotiogi niğijo noiigi-nelegi me notokotiniwace. ³⁴ Niğijo noiigi-nelegi noğoyowooğodi Alexandre me judeu, odaa iditawece napaawağateloco, modi, "Jiweniğidenaga Diana, noenogodo godoiği efeesiotedi!" Odaa yadeegi iniwataale lakata midi me napaawağateloco.

³⁵ Odaa niğijo ane iğe nigotağa ja yakadi me yamaketini niğijo noiigi-nelegi, odaa jeğeetiogi, "Akaami niğeladimigipitigi nigotağa Efeso, inatawece oko oyowoogodi nağana goniğotağa me yotete liğeladi gonoenogodo Diana aneliodi me joğeeğata, codaa meledi yotete liwigo ane icoğotibigimece ditibigimedi menitini. ³⁶ Ağica ane yakadi mee me daqa icoğotibigimece ditibigimedi nağada niwigo. Enice anotokitiniwacitiwaji, jinaga ağowikomataa, codaa jiniğica anawii anigida şadoenatagi me daqa ecogotace owookoni. ³⁷ Jađanadeegitetiwaji niğidiwa şoneleğegi, pida ağica lolicağadi midiwatağa liçelatedi niwicidi, oteğexaağaga beyagi modotaqatibige gonoenogodo Diana. ³⁸ Demétrio ijaçijoa libakawepodi niğica anigida anoileetema oko, niğinoa nokododi ele monibikota noko me dinatecoğotee şoniwinoğododi anonajipatoğowa, codaa yakadi modineleğetiogi lacilodi romaanotedi. Odaa jiğidaaği moyakadi mowo ligegi modakapetege eledi oko me nilaağetedağa. ³⁹ Odaa akaamitiwaji niğica eledi ane leeğodi madinotigimadenitiwage, yakadi mawinitiwaji niğina me limedi niğinoa lacilodi moniditoğowa metiğodatecoğotee. ⁴⁰ Igaatağa doidetibige niğinoa lacilodi romaanotedi dogodileğibige daantaça şodakapetedipi leeğodi niğina me jibatoğa niğina noko. Igaatağa ağica ane leeğodi me jatecoğojogo niğina noko." ⁴¹ Igaanağa nigotini me dotağa, odaa ja yakadi meo milaagitibeci niğijo noiigi-nelegi.

20

Paulo eo loniciwağa niğijo anoyiwağadi Jesus digoida nipoğaga Macedônia aniaa Acaia

¹ Niğijo nağa ixomağatice me dibatotiogi niğijo oko, odaa Paulo jeğeniditiogi niğijo anodiotibece Jesus, odaa jeğeo loniciwağa. Odaa niğidiağidi ja nibodetiniwace migo nipoçigi Macedônia. ² Odaa ja diğetita niğidiwa nipoğaga, odaa eliodi meo loniciwağa niğijo anoyiwağadi Jesus, codaa eliodi me najoitiniwace. Niğidiağidi jiğicota nipoçigi

Grécia. ³ Odaa jiġidiaeġi iniwatadiġini epenaitedi. Igaanaġa dinoe me dibata aca etogo-nelegi migo nipoçigi Síria, odaa ja dibodicitigi icoa judeutedi modoletibige moyeloadi. Odaa ja iigi lowoogo, ja lowoogo me diġetita nipoçigi Macedônia opitacege lowidi. ⁴ Lixigaġawepodi Sópatro, ane lionigi Pirra anelatibige nigotaġa Beréia; Aristarco ijaa Segundo anelatibige nigotaġa Tessalônica; Gaio anelatibige nigotaġa Derbe; Timóteo, Tíquico ijaa Trófimo anelatibige nipoçigi Ásia. ⁵ Idiwatawece niġijo ġoneleegiwadi dinewadetibigwaji, odaa joġonibeotogħi digoğa nigotaġa Trōade. ⁶ Igaanaġa ixomaġatice lalokeġi judeutedi anodita me “Lalokeġi Paon ane diġica labookojegi”, odaa ja jibaġata ajo etogo-nelegi, odaa jiġiniġa nigotaġa Filipos. Niġidiaaqidi naġa ixomagaġedijo ciinco nokododi, odaa ja jiwidaaġatiogi digoğa nigotaġa Trōade, odaa jiġidiaeġejonaġa seete nokododi.

Ica lioneega ane liboonaqadi Ħutico yeleo niġidiaaqidi ja yewiqatace

⁷ Igaanaġa nexogotini me saabado, odaa ja jatecoġojoġo me jelicaġa liweeniġi niġina anonakato Goniotagodi. Paulo datematikatema niġijo ane yatecoġo neġepaa liwigo-enoale, leeġodi lowoogo me diniwiaje nige yeloġotibige. ⁸ Odoo jiġidiaeġi godatecaqadi ijo diimigi-le ane dalagħate, odoo catiwedi le idīwa owidi noledaqaxiidi. ⁹ Odoo ini ijo lioneega ane liboonaqadi Ħutico. Idiaa nicote midataġa ijo nawi-weneġegi. Paulo egidaaġee me datematika, odoo Ħutico jeġepaanaġa ibagi, niġidiaaqidi ja diote, naġa leecawaanigi jeġenitini, icoġotibigimece ijo nawi-weneġegi, leeġit-ibigimece, icoġotibigimece niġini naġa iniwatadiġini le niġijo diimigi. Igaanaġa domoġonicooġetini, pida ja yeleo. ¹⁰ Odoo Paulo ja dinikatini, naġa dakagħiteloco niġijo lioneega, odoo ja ibedotece. Niġidiaaqidi jeġee, “Jinaġa aġowikomataatiwaji, igaataġa eyewiqatace!” ¹¹ Odoo Paulo jiġigotace minitaġa ijo diimigi-le ane ideitice ditibigimedi, odoo ja yeligo niġijo niweenigi, liggiwepodi niġijo elezi. Niġidiaaqidi jiġidaa dinanatacigi me datematika neġepaa yeloġotibige. Niġidiaaqidi odoo ja noditice. ¹² Odoo joġoyadeegħitcogi niġijo lioneega ligeladi, ja yewiġa, odoo niġijo noiġi eliodi me yoniciwaditibigwaji.

Paulo ijaġijo lokaagetedi egidaaġee me wiajjeġa

¹³ Odoo ja idinewadenaġa ja jibaġata ajo etogo-nelegi, odoo jiġiniġa nigotaġa Assōs anei Paulo maġaga dibata etogo-nelegi. Maleediqcatibige me gododitice naġa ligigitogħwa midegejinaġa, ijiġi baġa diniwiajetinigi iigo. ¹⁴ Igaanaġa jakapaqatege digoğa nigotaġa Assōs. Odoo ja jadeegaga catinedi naġajo etogo-nelegi, ja iniwia-jeegaticogi nigotaġa Mitilene. ¹⁵ Igaanaġa jalataġa Mitilene, negeledi noko ja in-oxiwiċaġa lidelogo ane liboonaqadi Quios. Negeledi noko jeġejogħota lidelogo ane liboonaqadi Samos, odoo negeledi noko jeġejogħota nigotaġa Miletu. ¹⁶ Odoo Paulo ja lowoogo me nawiile nigotaġa Éfeso codaa anicoti doitibige dağaniaditema noko digoğa nipoçigi Ásia, leeġodi me yajolitaġa eotibige me age micota nigotaġa Jerusalém maleediqcatibige me nakatio nalokeġi anodita “Pentecostes”.

Paulo eo loniciwaga niġijo laxokodi ġoneleegiwadi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi anoicogħoticogi Éfeso

¹⁷ Niġijo Paulo midiaaqi nigotaġa Miletu, odoo ja dienaġatiogi niġijo laxokodipi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi manitaġa nigotaġa Éfeso. Eniditiogi migotibeci odakapetege. ¹⁸ Igaanoġotota, odoo jeġeetiogi, “Niġida makaamitiwaji owoogħoti anodaġġee yewiġa ijoatawece niġijo ġoġi nokododi minaagejx teħha makaamitaga, niġijo maleekha janoticogi nipoçigi Ásia. ¹⁹ Ee iwikkodaga, codaa eliodi me jinoetibecce ane ee liotagi Goniotagodi, niġijo naġa jao libakedi Goniotagodi, eliodi me jakapetege ane dakaketomi leeġotedi judeutedi modoletibige mowo anodigotija. ²⁰ Codaa owoogħotitiwaji me diġicata ane

jağaditağadomi, ane jakadi me Ɂadaxawanitece, niçijo nağa jatematikatağadomitiwaji codaa me Ɂadiigaxinitiniwace niçijo mateciği, mawanitiwage, codaa minoatağa liçelatedi Ɂonioxoadipi. ²¹ Eliodi me jiladee niçijoa judeutedi ijaaçijo ane dağa judeutedi me leeditibige modinilaatece libeyaceğeco, odaağodopitalo Aneotedoğoji, codaa monakato Goniotagodi Jesus Cristo.

²² Natigide ejigo nigotaşa Jerusalém leeğodi nikeetiwa Liwigo Aneotedoğoji me leeditibige mejigo. Odaa ajowooğodi migica anigida ane ininyaagi. ²³ Pida başa jowooğodi minoatawece nigotadi anejigotece Aneotedoğoji Liwigo idioka limeditibece me niķeetiwa metidixotiwece niwilogonağaxi, codaa ijoa jixomağateetedijo owidi yawikodico. ²⁴ Pida ağica dağa jao niwaló niçina midioka limedi me idewiğa, pida eneğegi jao niwaló niçina me jakadi me jao niçijo ane niğetediwa Goniotagodi Jesus me jao, codaa jemaa me jigodi ane ibakedi. Ibakedi ane najigotediwa Goniotagodi niçina me jelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Aneotedoğoji meliodi meletededoğodomi.

²⁵ Niçida mee jowooğodi ağaleegica niçina akaamitiwaji analee yakadi me idadi, niçina akaamitiwaji ananajipaatiwa niçijo minaägejo Ɂadiwigotigi me jatematitibece anodaagee Aneotedoğoji me yemaa me iiğe laalegenali oko. ²⁶ Natigide jemaa mejitağawatiwaji me diğica ane yakadi me dinanımağatiwa nige aniatagigi, igaataşa akaamitawecetiwaji jağajipaatalo yotaşa. ²⁷ Leeğodi ağica ane jağaditağadomitiwaji, pida jatematitedağawa ijoatawece niçijoa Aneotedoğoji ane yemaa meote mowooğotitiwaji. ²⁸ Adinowetitiwaji, codaa adowetiteloco iditawece loiigi Goniotagodi ane liciagi niçina lapo waxacocoli, Liwigo Aneotedoğoji anoyajigotağawatiwaji jiğiniae Ɂadaxawani madowetiteloco. Enice micoataşa niçino a nowienoğododi waxacocoli modoweditelogo niwaxacocoli codaa moniodeğe, odaa akaamitiwaji jiğidaa leeditibige me eni madowetiteloco loiigi Aneotedoğoji ane ibake lawodi epaa Lionigi me dinoojetetediogi. ²⁹ Jowoğodi nigidiağı nige Ɂadalatitiwaji, niçina oko ane liciagi diwilecoğoni ane diojo icota monota Ɂadiwigotigititiwaji. Odaa agetiğadiwikoden anakaamitiwaji micataşa niçina lapo waxacocoli. ³⁰ Icota noko midi niçina akaamitiwaji oditece niwitakeco, odaa jiğiniae anoninaletiniwace niçina anodiotece Goniotagodi owotibige migotibeci mijotaşa. ³¹ Pida adinowetitiwaji, codaa analakitibigetiwaji me jaote itoatadığida nicaağape me diğicata dağa jika me Ɂadiigaxinitiniwace akaamitawece, noko codaa menoale, codaa elioditibece me jinoe.

³² Odaa natigide ja Ɂadajicitalo Aneotedoğoji me doweditedağalocatiwaji. Odaa niçijoa notaşa anoditece anodaagee Aneotedoğoji meliodi meletededağadomi akaamitawecetiwaji, niğidiwa notaşa odoweditağaloco. Niğidiwa notaşa yakadi mowo me ili Ɂatiwağatakaneğegi, codaa me yakadi me yajigotağawatiwaji inoatawece anopootibige me Ɂadewikitema iniokiniwateda Aneotedoğoji akaamitiwaji ijaaçijo eledi Aneotedoğoji ane iomağaditedicoace mepoka nepiliditeda. ³³ Ağica oko ane idocetema nibeexo oolo, domigetaşa beexo, oteğexaağaga lowoodağagi. ³⁴ Akamaağakaamitiwaji owooğoti meliodi me jiba me jakadi inoatawece ane jopotibige me idewiğa, ee ijaaçijo yokaağetedipi. ³⁵ Niçijo me jao okanicodaağica nibakedi, jikeetağawatiwaji niçina me jibaşa jiğidaa Ɂonimaweneğegi me jakataşa me jaxawanaşa niçijo anino a lemağamatico. Analakitibigetiwaji niçijoa lotaşa Goniotagodi Jesus negee, ‘Niçina ane yedia eledi oko, joanığiniaağını anida linikegi caticedi niçina ane dibatege noğeedita eledi oko.’”

³⁶ Niçijo Paulo naşa nigotini me dotaşa, odaa ja yamağatedini lokotidi, codaa ijotawece niçijo oko aağaga oyamağatedini lokotidi, odaa jiğidiaağı me yotağaneğe Aneotedoğoji. ³⁷ Iditawece noenagateloco, oibedotece codaa me onapicogo Paulo. ³⁸ Eliodi magecağalodipi leeğodi meetiogi me dağadiaağoyakadi monadi. Odaa joğoilajoticogi neğepaa maditaşa nağajo etogo-nelegi.

21

Paulo igo nigotaġa Jerusalém

¹ Naġa jibodenaga niġijo lapo ijo laxokodipi lacilodi loiġi Goniotagodi, naġa jaxotagatinigi naġajo etogo-nelegi, odaa ja iniwiajegħa. Odaa ja ġodegenaġatīcogi minitaga lidelogo ane liboonaġadi Cós. Neġeledi noko odaa jeġejogħata nigotaġa Rodes, naġa jalataġa, odaa jiġiniġa nigotaġa Pátara. ² Jigħidiaaqi naġa jibaqata ajo eledi etogo-nelegi anopiticogi nippodigi ane liboonaġadi Fenīċia digħida niġotedi Síria. Igaanaġa jaxotagatinigi ajo etogo-nelegi, odaa ja ġododitice. ³ Niġijo me iniwiajegħa inoxiwicaga lidelogo-nelegi Chipre. Codaajoleegħata niġijo lidelogo me janagħaqatece ғonimajjegħi, odaa idapaġa jiġiaticogi neġepa agejħojta nippodigi Síria. Igaaneġżejgħata nigotaġa Tiro, odaa ja jaxotaqatice naġajo etogo-nelegi, leeġodi moyexaqatedice iż-żonatawece niġijoa loyaġħaka naġajo etogo-nelegi. ⁴ Manitaga naġani nigotaġa ijo jakapaqatge onatecījio anodiotece Goniotagodi, odaa jiġidiaaqejja qidha seete nokododi. Odaa Liwigo Aneotedoġoġi yajigot iġi lowo qidha kaneġġi mowo libodigi Paulo me degele migo nigotaġa Jerusalém. ⁵ Pida niġicota niġijo noko me noditice naġajo etogo-nelegi naġani nigotaġa, odaa ja ġododitice, ja iniwiajegħata. Odaa jeġetiġodila ġonejha ma-dittaġa naġajo etogo-nelegi. Ijotawewece igotibec, inoa lodawadi coda me nigaanipawaanagi eledi igotibec neġepaa we nigotaġa. Neġejogħoticogi liniqotibece akiidi-eliodi, naġa jamakajogħot edini ġodokotidi, odaa ja jotaqnejnna qidha Aneotedoġoġi. ⁶ Naġa inibodenagħati wiċċe, odaa ja jibaqata naġajo etogo-nelegi, odaa niġijo ғonioxoadiġi joġopiticogi inoa liġelatedi.

⁷ Egħidaaqee me iniwiajegħatini naġajo etogo-nelegi, odaa ja jalataġa nigotaġa Tiro, odaa jeġejogħata nigotaġa Ptolemaida. Jigħidiaaqi me ġodecoaditece ғonioxoadiġi codaajidha qidha miditaġa onijoteci noko. ⁸ Igaaneġżeledi noko naġa ġododitice, odaa jeġejogħata nigotaġa Cesareja. Odaa jiġiniġa liġeladi Filipe, odaa jiġidiaaqejja minitaga. Filipe yelogħoditedi beċċe nibodicedi anele anodiotece Jesus, eledi awateġe niġijoa seete ғoneleegħi wadi Goniotagodi loiġi anoix ipeticoace digħida nigotaġa Jerusalém. ⁹ Filipe idhiwa cwaatolo lionaġa awicċiġi analee diġicata me nadonaġa. Odaa niġidi lioniġi idha me lixakiedi moyellogħoditedi beċċe Aneotedoġoġi lowooko. ¹⁰ Igaanīġiġo ixomaqatediġi nokododi mejonaġħate Filipe liġeladi, odaa jiġi ғoneleegħiwa anenotoġħowa icoġiaticogi nippodigi Judéja, niġijo ғoneleegħiwa liboonaġadi Ágabo. Niġijo ғoneleegħiwa inaaġina ane lixakiedi me yelogħoditedi beċċe Aneotedoġoġi lowooko. ¹¹ Igaaneġġenotoġħowa, ja dibata ijo Paulo nigoenāġadi. Odaa ja igoetece niġijo goenaġħadi libaġġatedi coda me logonaka, odaa jeġee, “Aneotedoġoġi Liwigo nikiettiwa niġidiwa judeutedi digħida nigotaġa Jerusalém moigoetini niġini ane nebi niġida goenaġħadi. Odaa joġoyajġotiġi niġijo ane daġa judeutedi.”

¹² Igaanaġa jajipaġatalo niġijoa Ágabo lotaġa, odaa okotawewe ja domaġa in-oliġatini Paulo, eliodi me jipokaġata me diġiġi Jerusalém. ¹³ Pida Paulo naġa ġodigid, metoġħowa, “Igaameni ina manoenitiwaji? Jaġawiitiwaji me jilee yaaleġena. Jinaġanoenitibecetiwaji, iġaataġa ja idigo metidigoetini coda ja idigo metideloaldi digħida nigotaġa Jerusalém leeġodi Liboonaġħadi Goniotagodi Jesus.” ¹⁴ Igaanaġa jinataġa me daġa jakataġa me jiġiġa lowo, odaa ja jikanaġa, odaa mejinaġata, “Jemaanaġa Goniotagodi meote niġica anepaa yemaa meote.”

¹⁵ Niġidiaaqidni niġijo midiaagejjonaga onatecīġidiwa nokododi manitaga Cesareja, odaa ja joenaġġatediġi ġodowoodi, jiġiniġa nigotaġa Jerusalém. ¹⁶ Codaaj ijo anetigħodila ġoġi niġijo anoyiwaġħadi Jesus niġeladimigipitigi nigotaġa Cesareja. Etiġodadeegħiġiċi neġepaa minitaga ijo diimigi ane ġodotokaġħadi. Niġijo ane nebi niġini diimigi liboonaġħadi Menasom. Niġini ғoneleegħiwa elatibige lidelogo-nelegi

Chipre, ja jotigide mini me diotece Goniotagodi. ¹⁷ Igaanağa ejogoticogi nigotaşa Jerusalém, nişijo şonioxoadipi eliodi me ninitibigiwaji nişijo noşodibatoşogi.

Paulo yotaganeşe Tiago

¹⁸ Neğeledi noko Paulo ja şodixigaşawa igo dakapetege Tiago. Idiaağı ijotawece nişijo laxokodipi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi yatecoço. ¹⁹ Odaa Paulo naşa nicetiniwace, odaa ja yatematitiogi ijoatawece loenataka Aneotedoşoji miditaşa nişijo ane daşa judeutedi nişijo naşa imonyatedicogi Paulo midiaa libakadi. ²⁰ Noşowajipatalo nişijo lotaşa Paulo, odaa şogodoşetetibigimece Aneotedoşoji. Coda modita, “Gonioxoa, akamaşakaami anati mowidi miilitedi judeutedi baanoşonakato Goniotagodi. Coda eliodi moyemaa moyiwaşadi lajoinaşaneşeco Moisés. ²¹ Coda odibodicetibige maniigaxinitiniwace judeutedi ane ligeladi miditaşa ane daşa judeutedi mone eni me daşadiaa leeditibige moyotete lajoinaşaneşeco Moisés. Eledi odibodicetibige maniigaxinitiniwace nişijo judeutedi me doğoyakagidi nigaanigawaanigi ane şodakatigi, coda me daşadiaşodioteci eletidi lakataşa şodoiigi judeutedi. ²² Ajawienatakanaşa nişina judeutedi aninatigi digoina anonakato Goniotagodi icota me nibodicaşa naşanoo, odaa ja dinatecoşote. Odaa ida moko, amiini ica anejinaşa? ²³ Natigide awii nişida anejinaşataşawa. Etinoa cwaatolo şoneleegiwadi ane şonioxoadipi anowo ligegitege Aneotedoşoji modiniomağaditema, ane şodakatigi. ²⁴ Odaa emii mijotaşa, adinawanaşatitege adiniwileci, odaşedianiteda laakataka amaleeşşaşoyakadi moyapitaşadi lacilo, amanagawini inatawece oko oyowooşodi me deşewi me iişaxini nişina oko me daşadiaşodioteci şodakataşa. Pida amaleeşşaş onadi maleeşşemiteetigi lajoinaşaneşeco Moisés. ²⁵ Pida nişijo ane daşa judeutedi anonakato Goniotagodi, jiwakateenaşatibige şodidie notaşanaşaxi me jelşotaşatiogi ane şodowoogo. Jajoinaşatece me doğoyeligo niweenigi nişina eledi oko anoilokotajeta niwig, migetaşa lawodi eijeeşagi, oteşexaşaşa okanicodaşaşa eijeeşagi anoişiwoola. Eeditace me daşa noomatewa ane daşa lodawa.”

²⁶ Igaaneşoledi noko Paulo jişigo lixigaşawepodi nişijo a cwaatolo şoneleegiwadi, odaa jaşawatiogi nişidaa dinanatigi me diniwilegitibigiwaji, ane lakatigi judeutedi. Nişidiaşidi odaa ja dakatiwece Aneotedoşoji ligeladi mowo libodigi nişijo ane nişbaşatigi nişini diimigi, oyeloşoditiogi nişica noko nige nigomaşa me diniwilegitibigiwaji. Igaataşa nişijo noko oninitecibeci yakadi meo lokotajegitalo Aneotedoşoji, liboonigi ane iişeta lajoinaşaneşeco Moisés.

Odibata Paulo minitaşa Aneotedoşoji ligeladi

²⁷ Igaanaşa ixomaşatedijo nişijo seete nokododi ane yadeegi me diniwilegitibigiwaji, odaa onatecişijo icoa judeutedi ane icoşoticogi nipoçigi Ásia joşonadi Paulo minitaşa ligeladi Aneotedoşoji. Odaa şoşoyetigi lacilo nişidi noiigi modakapetege Paulo, odaa şogodibata. ²⁸ Odaa ja napaawşaşateloco, modi, “Akaami şonioxoadipi israelitadedi, şodaxawanşegi! Nişida şoneleegiwa joanışidaa diişaxinşaşatece inoatawece nipoğaşa me nakapetegipi şodoiigi Israel, coda modakapaşateetege lajoinaşaneşeco Moisés coda modakapaşateetege lajoinaşaneşeco Moisés coda me ligeladi Aneotedoşoji. Odaa natigide ja nadegitiobece catiwedi Aneotedoşoji ligeladi nişina ane daşa judeutedi ane daşa domaşa yakadi me nakaşiobece, odaa nişida anee şoşonapioyaşadi Aneotedoşoji ligeladi.” ²⁹ Modi nişijo lotaşa leeşodi monadi Paulo manitaşa naşani nigotaşa lixigaşawa Trófimo anelatibige nigotaşa Éfeso. Odaa şogodiletibige daşa yadeegiticogi Trófimo catiwedi ligeladi Aneotedoşoji.

³⁰ Odaa nibodigitigi nişijo ane dibatotiogi jişilaagiteloco anitawece nigotaşa, odaa ja waledi nişijo oko. Nogodibata Paulo, odaa şoşoxişiticogi we Aneotedoşoji ligeladi, odaa nişijo nowienoşododi Aneotedoşoji ligeladi şoşonibatootece epoaco. ³¹ Nişijo naşa domoşoyeloadi Paulo, nişijo lacilo iodaşawadi romaanotedi ja wajipatiogi ica

me dayaagetiogi anitawece nigotağa Jerusalém. ³² Odaa aqica ane yopaşadi ja lixigağawepodi ijo a jajeentexedi ijaağijoa iodağawadi, odaa ja walokoditiogi nişijo noiigi-nelegi. Odaa nişijo noiigi nogonaditege nişijo goloneegi ijaağijoa iodağawadi, odaa joşoika monaxacogotibige Paulo. ³³ Nişicotio nişijo goloneegi, odaa ja niwilo Paulo, ja iiğe nişijo iodağawadi moigoetece Paulo itiwataale galeenatedi şapileceğe. Nişidiağıdi ja nigetiniwace nişijo noiigi, meetiogi, “Amiini ica şoneleegiwa? Codaamii ida ica loenatagi ane beyagi?” ³⁴ Idi ica oko nişidi lapo-nelegi napaawaşateloco ida ica ligezi, idiaağaledi jeğeledi ligezi me napaawaşateloco. Eliodi ica me dayaagetiogi neşepaaşicota nişijo goloneegi me dağadiaa yowoşodi nişica anewi. Odaa ja iiğe nişijo iodağawadi moyadeegiticogi Paulo minitaşa ligeladi iodağawadi ane dotete. ³⁵ Odaa joşotota neşepaa midataşa liwekaladi anigo mida lapoagi nişini diimigi ane dotete. Nişijo iodağawadi odowediteloco Paulo moyoyaşaditijo, leeşodi nişijo noiigi-nelegi me domoşodoletibige monaxacogotibige. ³⁶ Odaa nişijo noiigi-nelegi joşoigaalatece nişijo iodağawadi, napaawaşateloco, modi, “Eloati nişijo şoneleegiwa!”

Paulo notaşaneşetiniwace ica noiigi-nelegi

³⁷ Odaa nişijo iodağawadi naşa domaşa oixotio Paulo catiwedi nişijo ligeladi ane dotete, odaa jeğeeta nişijo goloneegi, “Domigetaşa yakadi me şadotaşaneşeni?” Odaa nişijo goloneegi ja ige, meeta, “Ida makaami otaşanitigi ioladi greego? ³⁸ Ida makaami, anaşakamaşakaami ijo şoneleegiwa egípcio ane yadeegi ijo a cwaatolo miili oko an-odiotibeci miditaşa nipoçigi ane yadilo ane diğicata nişeladimigipi? Ijotawece nibo likanaşanaşatedi domoşodoletibige metişodidelege anoko romaanotedi.” ³⁹ Pida Paulo meeta, “Ee beğee judeu, yanikadi nigotaşa Tarso, nigotaşa ane dağaxa me şoneşe digoida nipoçigi Cilicia. Jipokotaşawa madikani me inotaşaneşetiniwace nişidi noiigi-nelegi.”

⁴⁰ Nişijo goloneegi ja ika Paulo me dotaşa. Naşa dabiditini midataşa nişijo liwekaladi diimigi, odaa ja datikata libaağadi dipokotiogi nişijo noiigi-nelegi me notokotiniwace. Igaanaşa notokotiniwace, odaa ja notaşaneşetiniwace Paulo yatitiogi ioladi hebraico.

22

Paulo notaşaneşetiniwace nişijo noiigi-nelegi

¹ Odaa Paulo jeğeetiogi nişijo noiigi-nelegi, “Akaami iniotagodepodi me inioxoadipi, ajipaatatiwaji ane igeğitiogi nişijo anodakapetigi me notaşanaşateloco.” ² Nişijo noiigi nogowajipata Paulo me dotaşatigi ioladi hebraico, odaa jeğepaanaşa notokotiniwace.

Odaa jeğee Paulo, ³ “Ee judeu. Yanikadi nigotaşa Tarso aneiteloco nipoçigi Cilicia. Pida iliidaşadi digoina nigotaşa Jerusalém, codaan iniişaxinoşodi Gamaliel. Gamaliel eliodi me idiişaxitece lajoinaşaneşeco codaan ane lakataşa jotigide şodaamipi. Eliodi me joletibige me jao ane yemaa Aneotedoşoji, digo makaamitaşatiwaji, akaamitawece anoleetibige mawii nişina noko. ⁴ Ee ijo me jiatetibece nişijo anodioştece liişaxinaşaneşeco Jesus. Iniwilotiniwace şoneleegiwadi codaan me iwaalepodi, odaa ja jokoletiwece niwilogonaşaxi. ⁵ Nişijo lacilo-sacerdotitedi ijaağijoa laxokodi şodacılıodi yakadi moditaşawatiwaji mejitece anewi. Onajigotediwa notaşanaşaxiidi me yodoeje anoiwakateetigi şonioxoadipi judeutedi metidikeetiogi digoida nigotaşa Damasco. Odaa jeğejigo nigotaşa Damasco me domaşa iniwilotiniwace nişijo anodioştece liişaxinaşaneşeco Jesus codaan me domaşa inigoetiniwace jatitiogi galeenatedi, odaa domaşa jinadeegiticogi nigotaşa Jerusalémmoilokatiditibiwaji.”

Goniotagodi dinikeeteta Paulo

(Atos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Odaa Paulo eğidaağee me dotaşa, meetiogi, “Nişijo naşa nipegi me yaxoşo-noko, ja jipegita nigotaşa Damasco. Codaağidata naşa jinadi ijo natalaşa ane dağaxa me

yoniciwadi me datale icoğotibigimece ditibigimedi. Odaa niğijo natalaşa ja naloteloco niğijo anejotice. ⁷ Odaa ja janitinigi iişo, codaa jajipata ijo ane dotaşa, meetiwa, ‘Saulo, Saulo, igaamee ina madiatenitibece?’ ⁸ Naşa ininiğodi, mejita, ‘Amakaami, Iniotagodi?’ Odaa jegeetiwa, ‘Ee Jesus, anelatibige nigotaga Nazaré, Niğijo ane iatenitedibece.’ ⁹ Odaa niğijo şoneleegiwadi ixığaşawepodi me iniwiaje onadi niğijo natalaşa, odaa eliodi me doitibigwaji, pida aşowajipatalo niğijo lotaşa Niğijo ane idotaşaneşe. ¹⁰ Odaa ja jige, mejita, ‘Iniotagodi, amiini ica ane leeditibige me jao?’ Odaa Goniotagodi jegeetediwa, ‘Adabititini, odaşakaatiwece nigotaga Damasco. Odaa jiğidiaağı nigoditaşawa inoatawece Aneotedoğoji ane yemaa mawiite.’ ¹¹ Odaa aşalee jakadi me joletibece leeğodi niğijo natalaşa meo me daşadıaa jatetibece. Odaa niğijo yokaaşetedi nenaşa onibatigi, odaa jegetidadeegiticogi catiwedi nigotaga Damasco.

¹² Digoida nigotaga Damasco ini ijo şoneleegiwa ane liboonağadi Ananias, anidioka limedi meyiwaşadi ijoatawece lajoinaşaneğeco Moisés, codaa me iweniğide Aneotedoğoji. Iditawece judeutedi digoida nigotaga Damasco ele modotaşatibige niğijo şoneleegiwa. ¹³ Odaa Ananias jeğenagi dabiditi meetaşa, meetiwa, ‘Inioxoa Saulo, atenitacibece!’ Odaa aşica daga leegi ajaağajo lakata, ja jatetacibece, odaa ja jiwitaa Ananias. ¹⁴ Odaa jegeetiwa, ‘Aneotedoğoji, Noenoğodi şodaamipi şadiomaşatitedice eotedibige mowooğoti ane yemaa, eledi eotedibige manati niğijo Liotagi ane iğenaga, codaa majipaatalo niğijo Liotagi me şadotaşaneğeni. ¹⁵ Odaa jaşakaami nakataşanaşa menitiogi inatawece oko niğijo ananati codaa majipaatalo. ¹⁶ Odaa natigide, jınaşaleeşadinopaşati. Onitibige, odaa adinilegeni! Codaa ipokitalo Goniotagodi me şadaxawani me şadiwilecitetema şabeyaceğeco.’

¹⁷ Odaa ja idopitijo manitaşa nigotaga Jerusalém. Odaa ijo noko idiaaşejio Aneotedoğoji ligeladi me jotaşaneğe, odaa jiğijo ijo yakatigi me micataşa daga igeedi. ¹⁸ Jinadi Goniotagodi, odaa meetediwa, ‘Adinageni manotitice naşanı nigotaga, igaataşa niğina nişeladimigipitigi aşodibatege şadotaşaga niğina me enitici.’ ¹⁹ Odaa ja ininiğodi, mejitalo, ‘Iniotagodi, idiaaşidi oyowooğodi me jakatiwece niğino a liiakanşaixiidi judeutedi, eliodi me inaxacogötiniwace codaa me jokoletiwece niwilogonaşaxi niğijo anetışadınakatoni. ²⁰ Niğijo noşonadoğodi lawodi Estêvão, niğijo ane şadadiwaşati codaa me eetaşadici, odaa noşoyeloadi, ee eledi idiaaşejio codaa me jemaatibige niğijo anodigota Estêvão. Niğijo noko idiaaşejio jowie nicaapatedi niğijo aijekaşa idiaaşidi maleeşonigidatice Estêvão moyeloadi.’ ²¹ Odaa jegeetediwa Goniotagodi, ‘Pida emii, şadimonyaaticogi ditigedi. Gadieniticogi memii miditaşa noiigi ane daga judeutedi.’ ”

Niğijo goloneegi romaanotedi yotaganeşe Paulo

²² Niğijo noiigi-nelegi owajipata Paulo neşepaaşicota me yalagata me Goniotagodi imonyatediogi niğijo ane daşa judeutedi. Odaa ja napaawaşateloco, modi, “Ageniti niğida şoneleegiwa! Eloati! Aşalee yakadi daşa yewişa!” ²³ Napaawaşateloco oiticoo inoa nicaapatedi, codaa olojietibigimece ditibigimedi. ²⁴ Odaa niğijo goloneegi ja iğe iodağawadi monoşatice Paulo, odaşoixotiwece catiwedi niğijo diimigi ane dotete, odaa ja diiğenatakata monalaketibige domeşetibige Paulo me yelogodi ane leeğodi niğijo judeutedi me napaawaşateloco modakapetege. ²⁵ Odaa eşidaa diiticogi niğijo iodağawadi moigoetini Paulo monalaketibige, odaa Paulo jegeeta niğijo jajeentegi anida me ipegitege, “Lakapetegi lajoinaşaneğeco romaanotedi monalaketibige niğina oko anida aneetege noiigi romaanotedi, maleedigica me dinige minitaşa şoniwinogodi me iwi anigota.”

²⁶ Odaa niğijo jajeentegi naşa wajipata niğijo Paulo ligegi, jiğigo minitaşa niğijo goloneegi, odaa jegeeta, “Amina daşanidakita niğida şadoenatagi, igaataşa niğida şoneleegiwa ida aneetege noiigi romaanotedi.” ²⁷ Odaa niğijo goloneegi jiğigo midataşa Paulo, odaa ja ige, meeta, “Jemaa manelogotitiwa! Ida makaami ida anenitege şodoiigi

romaanotedi?" Odaa Paulo ja niniğodi, meeta, "Ee ida anejitege noiigi romaanotedi." ²⁸ Odaa niğijo goloneegi jegeeta Paulo, "Ee ida anejitege noiigi romaanotedi igaatağa owidi dinyeelo ane jediatece niğijo lacilodi romaanotedi." Odaa Paulo jegeeta, "Ee ida anejitege noiigi romaanotedi leeğodi yanikadi nigotağa romaanexe." ²⁹ Odaa ağıca anoyopağadi niğijo iodağawadi ane domoğonalaketibige Paulo ja dinoğaticoace. Odaa niğijo goloneegi ja doi leeğodi me diiğenatakata moigoetini codaan me domoğonalaketibige niğijo anida aneetegi noiigi romaanotedi.

Paulo dinige lodoxe niğijo seteenta lacilodi judeutedi

³⁰ Odaa niğijo goloneegi ja doletibige me yowoogodi niğica anewi me leeğodi niğijo judeutedi modoletibige me nilaagedi Paulo. Igaanegeledi noko ja iiğe me yatecoğو niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaagijo seteenta laxokodi şoneleegiwadi lacilodi judeutedi. Odaa ja diiğenatakata monoğra niğijo Paulo liwixetedi galeenatedi, odaa ja diiğenatakata moyadeegi me dinige lodoxe niğijo lacilodi.

23

¹ Odaa Paulo watacotece me iwitiogi niğijo seteenta lacilodi judeutedi, odaa jegeetiogi, "Inioxoadipi, idioka limedi me jao ane yemaa Aneotedoğoji, codaan ağıca ane jeemitetece dağa iwaağadi catiwedi yaaleğena." ² Niğijo neğeo Paulo niğijo ligegi, odaa Ananias, niğijo lacilo-sacerdotitedi, ja notağaneğetiniwace niğijo şoneleegiwadi anodipegitge Paulo, odaa ja iiğe moyabaketiwece nioladi Paulo. ³ Odaa Paulo jegeeta Ananias, "Aneotedoğoji icota me şadabakeni, leeğodi mokawii makaami ele. Etakaami digoina mawini anemiitiwa, domigica yoenatagi ane dakapetege şonajoinağaneğeco? Pida niğida makaami jağawii ane dakapetege şonajoinağaneğeco niğina me iigenatakaniwa metidaxacoğotigi."

⁴ Odaa niğijo şoneleegiwadi anodipegitge Paulo modita, "Niğida makaami ja beyagi motağaneğeni lacilo-sacerdotitedi." ⁵ Naşa niniğodi Paulo, meetiogi, "Inioxoadipi, ajowooğodi niğini şoneleegiwa me lacilo-sacerdotitedi. Igaatağa jowooğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi me şodajoi, 'Jinaşa beyagi motaşanitibige lacilo şadoiigi.' "

⁶ Pida Paulo naşa nadi midi niğidiwa lacilodi judeutedi, saduceutedi, ideğeledi başa fariseutedi, odaa ja dapaawe me dotağra, meetiogi, "Inioxoadipi, niğida me ee, ee fariseu, ee lionigi fariseutedi. Niğida makaamitiwaji awini anemiitiwa niğina noko leeğodi me inibeotegi niğica noko Aneotedoğoji nigeote émağaga me newığatace."

⁷ Niğijo Paulo neğeote niğijo lotağra, odaa niğijo fariseutedi ijaagijo saduceutedi ja dinotigimadetiwage, codaan niğijo seteenta lacilodi jağaga dawalace. ⁸ Leeğodi niğijo saduceutedi moditibece ica Aneotedoğoji me değeote émağaga me newığatace, codaan ağıoyiwağadi minoa aanjotedi codaan me niwicidi. Pida niğijo fariseutedi boğoyiwağadi minoa. ⁹ Odaa jegepaanaga dawice me napaawağateloco, odaa niğijo niigaxinağanadi ane fariseutedi ja dabiditiniwace, odaa ja dawice modinotigimadetege, modi, "Ağıca ane jakatağa libatiigi niğida şoneleegiwa. Ate jowooğotağra, pida ijoateğewi mica aanjo domige niwigra ane yotaganeğe."

¹⁰ Odaa ja domağaleedi ina midiaa dilokotiwage, odaa niğijo goloneegi ja doitibige diğica anodigota Paulo. Odaa ja iiğe niğijo niodağawadi moibake loniciwaşa monogatice Paulo me idei liwigotigi niğijo noiigi. Odaa joğoyadeegiticogi minitağra niğijo iodağawadi liçeladi ane dotete. ¹¹ Niğijo enoale Goniotagodi ja dinikeeteta Paulo, idiaa dabidite liwai, odaa jegeeteta, "Paulo, eloodağateeni şadaaleğena. Igaataşa leeditibige me enitici digoina nigotaşa Jerusalém. Codaan nigidiağidi leeditibige me enitici digoida nigotaşa Roma."

Icoa judeutedi dinilakidetiwage moyeloadi Paulo

¹² Igaanağa yelogotibige, onateciğijo ijo a judeutedi ja yatecoço me dinilakidetiwage lowoogo. Codaa owo ligegitege Aneotedoçoji me dağa niodaşa oteşexaaşagacata anowacipeta nigepaşicota makati moyeloadi Paulo. ¹³ Onidiwa caticedi me cwareenta şoneleegiwadi ane dinilakidetiwage. ¹⁴ Odaa jigigotibeci midiwataga nigijo anoiğe sacerdotitedi ijaçijo lacilodi niğidi noiigi, moditiogi, "Niğida moko ja idinilakidenagatiwage codaa ja jaşa şogegitege Aneotedoçoji me daşa jiniodaşa nigepaşicota me jakataşa me jeloataşa Paulo. ¹⁵ Odaa natigide, akaamitiwaji idiaağidi seteenta lacilodi yoiigi iwakateeni şagegi mipokita goloneegi me naddegitace Paulo digoina makaamitaga. Enita goloneegi memaanitiwaji me yenikamaşa majipaata niğicoa Paulo loenataka. Odaa idiaağejonaşa inibeonaşatege digoida naigi. Nige ixomaşatijo Paulo, odaa ja jeloataşa, maleedığicatibige diğicotio."

¹⁶ Pida ijo lionigi naşajo niwaalo Paulo ja yowoogodi ane domoşodigota Paulo moyeloadi. Odaa jiğigo minitaşa iodaşawadi ligeladi ane dotete, odaa ja yatematita Paulo niğijo ane leedi modigota. ¹⁷ Odaa Paulo jeğenidita onijoteci niğijo jajeentexedi, odaa jeğeeta, "Adeegita goloneegi niğida lioneega. Igaataşa ida latematigota." ¹⁸ Odaa niğijo jajeentegi ja yadeegi niğijo lioneega minitaşa goloneegi, odaa jeğee niğijo ja-jeentegi, "Paulo, niğijo niwilogojegi, eniditiwa, odaa ja nipokotiwa me jinadeegitaşawa niğida lioneega. Igaataşa onida ica latematigotaşawa."

¹⁹ Odaa niğijo goloneegi ja dibatigi libaşadı niğijo lioneega, odaa ja ixipetice me ige, meeta, "Amiida ica şadatematigotiwa?" ²⁰ Odaa niğijo lioneega jeğee, "Idiwa judeutedi ane dinilakidetiwage modipokotaşawa madeegitacicogi Paulo lodoe niğijo seteenta lacilodi judeutedi. Nigenagitibeci, odaa jonoşokanice oyemaa me iğenaga mowajipata niğica Paulo ane loenatagi. ²¹ Pida jinaşa domaşa aniwotitema niğida ane lipoketegi, igaataşa idiya caticedi me cwareenta judeutedi dinaşaditiniwace digoida naigi ane onibeotege Paulo me ixomaşatijo. Niğidi owo ligegitege Aneotedoçoji me daşa niodaşa oteşexaaşaga nacipaşa nigepaşicota moyakadi moyeloadi Paulo. Niğidiwa şoneleegiwadi ja nigomaşa moyeloadi, odaa idokaanaşa onibeotibigege magiti ane lipoketegi."

²² Odaa niğijo goloneegi jeğeeta niğijo lioneega, "Jinaşa domiğica ane enita manatemiitiwa niğida ane lowoogo." Odaa ja iiğe niğijo lioneega mopi.

Ijo iodaşawadi oyadeegiticogi Paulo digoida nigotaşa Cesareia

²³ Odaa niğijo goloneegi jeğeniditiogi itoataale jajeentexedi, odaa meetiogi, "Iomaşatitedice iniwata-taalıa iodaşawadi ane ewaligi, seteenta iodaşawadi ane icooğolatedaşa, idiaa eletidi iniwata-taalıa iodaşawadi anoibake apocenigi me nidelaga, anenyagati migotibeci nigotaşa Cesareia. Leeditibige me noditicoaci nige noove lakata menoale. ²⁴ Codaa eledi oenitema apolicaşanadi Paulo menicoogolatedi, odaa şadeegiticogitiwaji madowetiteloco minitaşa Félix, ane lacilo romaanotedi ane iiğe iditawece nipodigi Judéia." ²⁵ Odaa niğijo goloneegi jeğeo lidie notaşanaşaxi anee,

²⁶ "Ee Cláudio Lísias.

Jiditibigaşaji naşadi notaşanaşaxi, iniotaşodi Félix, anakami şoneşegi lacilo romaanotedi digoida nigotaşa Cesareia. Eliodi me idecoaditibigaşaji.

²⁷ Judeutedi odibata niğini şoneleegiwa domoşoyemaa moyeloadi. Odaa naşa jajipatibece mida aneetege şodoiigi romaanotedi, odaa ja jadeegi iodaşawadi me inoşatice me idei libaşadı niğidi noiigi. ²⁸ Odaa niğidiaşadı ja domaşa jemaa me jowoogodi niğica ane leeşodi meneşegi odakapetege. Joanişida leeşodi me jadeegita lodoe niğijo seteenta laxokodi şoneleegiwadi lacilodi niğidi noiigi judeutedi. ²⁹ Odaa ja jowooogodi me diğicata loenatagi ane beyagi aneo me leeditibige me jiişenatakata moyeloadi, domigetaşa jokolenşatiwece niwilogonashaxi. Domoşodoletibige me nilaagedi leeşodi modi ica me daşa dioteci inoa ane lakataşa niğidi noiigi. ³⁰ Pida ijo oko aneo yeemidi me dinilakidetiwage odoletibige moyeloadi. Odaa ja yowoogo me

diğicata ane jopağıdi me jimonyatağawa. Codaa jağaşa jimonya nişijo anodoletibige me nilaagedi nişijo şoneleegiwa migotibeci şadodoe moyelogodi ica ane leeğodi modakapetege.

Odaa jişidokida.”

³¹ Odaa nişijoia iodağawadi joğowo nişijo ane liiğenatakaneğegi nişijo goloneegi. Odaa joğoyadeegi Paulo nişijo enoale digoida nigotaşa Antipátride. ³² Neğeledi noko nişijoia iodağawadi anokewaligi ja dopitijo minitaşa ligeladi ane dotete digoida nigotaşa Jerusalém, odaa joçoika nişijoia apolicaşanaşademäge midapaşa diiticogi moilaajo Paulo. ³³ Igaanoğototicogi nigotaşa Cesaréia, odaa joğoyajigota nağajo notaşanaşaxi nişijo lacilo romaanotedi, odaa jaşaçoikee Paulo. ³⁴ Igaanaşa yalomeğeteloco nağajo notaşanaşaxi, odaa nişijo lacilo romaanotedi ja ige Paulo eotibige me yowooğodi nişica nipodigi anelatibige. Odaa ja yowooğodi Paulo melatibige nipodigi Cilicia. ³⁵ Odaa jeğeeta Paulo, “Amina nigenotibeci nişica anakaami nilaagedi, odaa jemaa me jajipatağawa nişica anemaani me şagegegi.” Odaa ja iiğe niodağawadi moyowie Paulo minitaşa diimigi-nelegi, Herodes ligeladi, nişijo lacilo-nelegi judeutedi nişidi nipodigi.

24

Icoa judeutedi odoletibige me nilaagedi Paulo

¹ Igaanaşa ixomağatedijo ciinco nokododi, odaa Ananias, nişijo lacilo-sacerdotitedi, jişigo nigotaşa Cesaréia. Igötibeci me lixigaşawepodi onatecişijoia nişijoia laxokodipi lacilodi judeutedi ijaağijo notaşaneğecajo ane liboonağadi Tértulo. Odaa jişigotibeci lode Félix, nişijo lacilo romaanotedi, odoletibige me nilaagedi Paulo. ² Igaanoğoyoodi Paulo lode nişijoia lacilodi, odaa Tértulo jişidaa dinanatigi me dotaşa me dakapetege Paulo, odaa jeğee, “Iniotagodi Félix, leeğodi makaami şodacilo aneliodi şadixakedi, ja leegi aşica gaantişijo ane şodidelege, codaa owidi şadoenataka aneletema şodoiigi judeutedi. ³ Iniotagodeeşatağawa, anakaami şodacilo, anakaami romaano, ane dağaxa mele. Iniotagodeeşatağawa leeğodi nişijo anidioka limedi mawiite anawiitogodomi inatawece nişina nipodigi. ⁴ Pida ajemaa değeneğegi şadigiwocitice leeğodi doğowidi yotaga. Enice jipokotağawa mawii makaami eletedoğodomi, enice ajipaata ane jemaanaşa me şogegi. Ejitece onatecişinoa yotaga. ⁵ Jowooğotaga nişini şoneleegiwa me nişina şoneleegiwa ane doide. Inoatawece nipodaşa anigotece, eo lacilo nişinoa judeutedi mowo ane değele, ibatoogoditiogi, codaa lacilo nişijo lapo ane liboonağadi ‘nazareenotedi’. ⁶ Nişini şoneleegiwa nake meo Aneotedoğoji me dağadiaa iwiteta ligeladi me yapidi. Naşa iniwiloğojego odaa ja domaşa jemaanaşa me jiwinşa nişica ane iniğata anodaa liiğenatakaneğegi şonajoinaşaneğeco. ⁷ Pida Lísias, nişijo goloneegi, jeğenagi ijaağijoia niodağawadi, odaa joçoibake loniciwaşa me onoğaticogi mokotaşa. ⁸ Odaa Lísias ja nişeticogi me dinikee şadodoe nişijo anoyemaa me notaşanaşa modakapetege Paulo. Diandaşa agee nişida şoneleegiwa, odaa joğowoğoti mewi ijoatawece nişijoia anejinaşatece ane leeğodi me jakapaşatege.”

⁹ Odaa nişijoia judeutedi anidi aağaşa notaşanaşa, odaa oniwoditema nişijoia lotaşa Tértulo.

¹⁰ Odaa nişijo lacilo romaano ja datikata libaşgadi eotibige Paulo me dotaşa. Odaa Paulo jeğee, “Iniotagodi, jowooğodi noğowidi nicaşa şape makaami niwinoğodi şodoiigi judeutedi. Odaa ja idinitibeci me jakadi me jigidi nişidi ane notaşanaşa modakapetigi digoina şadodoe. ¹¹ Icota mowooğoti naşa ixomağatedice onexaa dooze nokododi me jicogoticogi nigotaşa Jerusalém me joğetetaloo Aneotedoğoji. ¹² Nişijoia judeutedi aşica degetidadi diğica oko ane idinotigimadetege minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, oteğexaaşa etidadi daga jao lacilo nişijo oko mowo layaageğegi naşa dibatotiogi minoataşa nişinoia liiakanşaşxiidi, oteğexaaşaşa ganigetşaşa diğetigi eledi liwai nigotaşa Jerusalém. ¹³ Odaa nişidiwa şoneleegiwadi aşoyakadi doğoicee migewi

niçino a lotaşa modakapetigi, pida niçidi domoşodoletibige me ee nilaagedi. ¹⁴ Odaa natigide jatematitağawa mewi me jioetece niçino a niigaxinağaneğeco Naigi ane iğenaga, niçijo a niigaxinağaneğeco anodita niçijo a judeutedi me degewiteda. Odaa jigidaa me jogetetalo Aneotedoğoji, Noenoğodi jotigide şodaamipi. Ejiwağadi inoatawece ane diniditelogo lotaşanağaxi Aneotedoğoji anoditece şonajoinağaneğeco, coda a ejiwagadi ijoatawece niçijo a anoiditedini niçijo a noyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji niçijo jotigide. ¹⁵ Idaażeji digo miditaşa monibeotege micota niçica noko Aneotedoğoji niğeote me newigatace niçina ane iğenatibigwaji inaağina ane daşa iğenatibigwaji. ¹⁶ Leegodi Aneotedoğoji meote niçida anejita, odaa idioka limedi me idinonicıwağadi me diğicata ane jeemitece catiwei yaaleğena ane beyagi lodee Aneotedoğoji coda a me niçina eledi oko.

¹⁷ Jegeote owidi nicaağape me diğicata daşa idalita nigotaşa Jerusalém. Niçidiaağidi jegejigo jadeegi dinyeelo me jaxawa niçijo a madewetedi liwigotigi emaşa yoiiği, coda a me jajigo ilokotajegitalo Aneotedoğoji me iniotagodetalo. ¹⁸ Niçidiaağidi naşa jao niçida yoenatagi, odaa niçijo a judeutedi jogonotiwa minitaga Aneotedoğoji ligeladi. Onateciğidiwa judeutedi onotiwa niçidiaağidi naşa jigodi me jaote ijoatawece ane niigetedogowa şonajoinağaneğeco me idinapitağataşa. Ağica degeliadi oko meetaga, oteğexaağaga icata daşa japaawetibece. ¹⁹ Pida ijo a onateciğijo a judeutedi ane icoğoticogi nipoçigi Ásia eledi idiaağite. Enice leeditibige menagitibeci nige odini-bootağawa moyelogodi ica ane leeğodi modoletibige me ee nilaagedi. ²⁰ Pida nige doçoyakadi menagitibeci, odaa niçino a şoneleegiwadi baanığinaa jogoyakadi modi domige noşoikee ica me jaote okanicodaağica ane beyagi niçijo naşa idinibootiogi niçijo a seteenta lacilodi şodoiigi mepaaşoiwi anodigotiwa. ²¹ Digawini ane jaote. Niçijo midiaa idabidite lodee niçijo a seteenta lacilodi, dawice me jotaşa, meji, ‘Niçina nokotiwaji awini anemiitiwa leeğodi mejiwağadi Aneotedoğoji micota meote me newigatace niçino a émagaga.’”

²² Niçidiaağidi Félix ayemaa me yelogodi niçica ane lowoogotece Paulo, odaa ja neliwağaditini me yatecogo. Eliodi me yowooğoditece anodaägeeteda niigaxinağaneğeco anoditece Naigi ane iğenaga. Odaa jegee, “Nigeno goloneegi Lísias, nigeji domige ilaagedi Paulo, ogoa domige ailaagedi.” ²³ Félix iğe ica jajeentegi ane nowienoğodi Paulo mecoğotace ikanawaanigitice micataşa daaditaşa niwilogojegi, coda a me ikatiobece niçino a lokaağetedip Paulo modalita coda a moyadeegita ane yopotibige.

Paulo yotaşaneğe Félix aniaa lodawa ane liboonağadi Drusila

²⁴ Igaanaşa ixomağatedijo onateciğijo a nokododi, odaa Félix jişigo miditaşa aneite Paulo lixigağawa ajo lodawa ane liboonağadi Drusila, ane loiigi judeutedi. Odaa ja dienağata Paulo menagi eetece anodaägee oko monakato Jesus Cristo. ²⁵ Igaanaşa yelogodi Paulo Aneotedoğoji me yemaa niçina oko me iğenatibigwaji, coda a me leeditibige me dinajacagaditema niçino a lidağataka ane beyagi, coda a Aneotedoğoji me iwi anigote oko coda a me iloikatidi leeğotedi niçino a libeyaceğeco. Odaa Félix eliodi me dawigice, odaa jegee, “Natigide ja yakadi memii anetigadadani. Nigicatibece, odaa jiniditacagawa.” ²⁶ Coda a domaşa niboötibigege Paulo daşa yediatece dinyeelo liikoa me ikatice. Joaniğidaa leeğodi melioditibece menidita Paulo me dinotaşaneğetege.

²⁷ Igaanaşa ixomağatedijo itoataale nicaağape, Pórcio Festo ja waxodi limedi Félix, odaa ja gela lacilo romaanotedi. Félix domaşa yemaa meote me ninitibigwaji niçijo a judeutedi, joaniğidaa leeğodi me daşa ikatice Paulo me diniwilo.

¹ Niçicoticogi Festo nigotağa Cesáréia, odaa ja iiğe niğidi nipoçigi. Niğidiaağıdi naşa ixomağatedice itoatadişida nokododi, odaa ja noditicogi nigotağa Cesáréia, jiçigo nigotağa Jerusalém. ² Odaa niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijoa onateciğijoa lacılıdi judeutedi jigigotibeci minitağa, oyotaganegetece Paulo me nilaagedi. ³ Odipokota Festo me niğiwatece me imonyaticogi Paulo nigotağa Jerusalém, igaatağa me lowoogo moyeloadi Paulo digoida naigi. ⁴ Pida Festo naşa niniğodi, meetiogi, “Paulo etini diniwilo digoida nigotağa Cesáréia, pida aidinopağadi, odaa ja jopitijo. ⁵ Iiğeni migotibeci ixığağawepodi niğina akaamitiwaji anida nağatetigi migotibeci nilaagedi niğini şoneleegiwa, codaa moyeloğodi niğica ane beyagi loenatagi, amina nigica loenatagi.”

⁶ Festo idiaağı oito oğoa domige deez nokododi digoida nigotağa Jerusalém, odaa niğidiaağıdi joğopita nigotağa Cesáréia. Neğeledi noko ja nicoteloco aca nibaanco şoneğe me şoniwinoğodi, odaa ja dienağata Paulo. ⁷ Igaanaşa oyoodi Paulo, odaa niğijo judeutedi anoicoğoticogi nigotağa Jerusalém joğoyawiile Paulo, odaa joğodi ica Paulo mowidi loenataka ane beyagi. Pida ağica nimaweneğegi doğoikee moditece anewi. ⁸ Pida Paulo ja niniğodi niğijo ligegi, meetiogi, “Niğida me ee ağica daga jao ane beyagi daga jakapetege lajoinağaneğeco Moisés, domigetağa ligeladi Aneotedoğoji, oteğexaağagıcata yoenatagi daga jakapetege César, ninionigi-eliodi romaanotedi.”

⁹ Festo domaşa yemaa me docağatiogi niğijo judeutedi. Odaa ja ige Paulo, meeta, “Ağemaani memii nigotaşa Jerusalém midiaa jelite me jiwi ica anejigotağawa? Odaa jiğidiağı nige agiti niğina ane doletibige makaami nilaagedi.” ¹⁰ Naşa niniğodi Paulo, odaa jeğeeta, “Niğina diimigi anejonagatigi jiğinaaği mawini anemiitiogi oko niğeladimigipitigi niğina nipoçigi mawini domigica loenatagi ane lakapetegi najoinağaneğeco romaanotedi. Jiğinaaği mabakeni nağatetigi César, niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi, mawini anemiitiogi oko. Enice leeditibige minaağadelii mawini anemiitiwa. Eliodi mowoğoti me diğicata yoenatagi ane beyagitema judeutedi. ¹¹ Nigicatibece yoenatagi ane beyagi ane dakapetege najoinağaneğeco romaanexedi aneo me leeditibige me iğenatakanitiwa metideloadi, odaa iğenatakanitiwa metideloadi, igaatağa ajelodi daga joletibige metidiwoko. Pida amina nige niwitakaşa niğina me notağanaşa me leedi me ee nilaagedi, odaa ağica oko ane yakadi daga idajigotiogi. Odaa natigide jipokota César me iwi anigotiwa.” ¹² Odaa Festo jiçigo yotağaneğe ijoa liloğawadi, niğidiaağıdi ja igidi, meeta, “Ipokita César mepaa iwi niğica anigotağawa, odaa ja şadimonyaaticogi minitaşa César!”

Paulo diniboota inionigi-eliodi Agripa

¹³ Onateciğijoa epenaitedi ixomağatedijo, odaa Agripa, lacilo-nelegi judeutedi niğidi nipoçigi, jiçicoticogi nigotaşa Cesáréia, lixigağawa aca lodawa ane liboonağadi Berenice, ığotibeci modalita codaa moyecoaditece Festo. ¹⁴ Igaanaşa ixomağatedijo owidi nokododi, Festo ja yotağaneğe niğijo lacilo-nelegi judeutedi yatematita anodaägeeta Paulo mini, meeta, “Ini şoneleegiwa digoina Félix inaägeyatice manitaşa niwilogonağaxi. ¹⁵ Niğijo mejigo nigotaşa Jerusalém, niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijoa laxokodi şoneleegiwadi lacılıdi judeutedi enagitibeci meetaşa. Etidotağaneğe modakapetege Paulo domogodoletibige me nilaagedi, codaa domogonipokotiwa me jiloikatidi. ¹⁶ Pida mejitiogi me daga şodakatigi anoko romaanotedi daga jajicaşa oko moiloikatidi nigaleedaga dakapetege niğijo oko codaa leeditibige mecoğotace igidi niğica anodoletibige me nilaagedi. ¹⁷ Odaa niğijo noğonotiwa niğijo anodoletibige me nilaagedi Paulo, odaa ağica ane jopaqadi, neğeledi noko ja idicoteloco nağajo inibaanco şoneğe anejo me jiwi anejigota oko. Odaa ja jienagata Paulo. ¹⁸ Odaa niğijo nelogododipi idi dabiditiniwace, odaa ja notağanağateloco modakapetege. Pida ağica doğodoletibige me nilaagedi daga leeğodi gaantığinoa loenataka ane beyagi ane jiletibige daantığidaa leeğodi me nilaagedi. ¹⁹ Pida odinotigimadetege leeğotedi epaa lakataşa judeutedi.

Eledi odinotigimadetigi icoa ȝoneleegiwa ane liboonaqadi Jesus baanaqa yeleo, pida Paulo mee niqicoa ȝoneleegiwa naqa yewiqatace. ²⁰ Ee ajowooqodi niqica gaantaqa inimawenegegi me yenikamaqa me jowooqodi niqica anodinotigimadetigi. Joaniqidaa leeqodi naqa jige Paulo domige yemaa migo nigotaqa Jerusalém me domiqidiae jelite me jiwi anejigota. ²¹ Pida Paulo ja nipokotiwa mepaa César iwi anigota, niqijo ninionigi-eliodi romaanotedi. Dipokota minaaqi me diniwilo nigepaaqicota me jimonyaticogi minitaga César. Odaa ja jiiqe iodagawadi moyowie, odaa etini dotete me diniwilo nigepaaqicota limedi me jimonya.”

²² Odaa Agripa jeqeeta Festo, “Ee jemaa me jajipata niqica ȝoneleegiwa.” Odaa jeqee Festo, “Natiinigoi, odaa jaqajipaata.”

²³ Negeledi noko Agripa ajaa Berenice jiqicotibece anei me yatecogo odinixotinigilo nowoodi ane daqaxa mele, odaa iditawece niqijo oko oiweniqide. Naqa dakatiobece minitaga ica le nelegi niqini diimigi ane latecaqaditibece niqina oko. Me dakatiobece lixigaqawepodi icoa lacilodi iodaqawadi ijaagijo ȝoneleegiwadi ane daqaxa me ȝoneqaqatigi nagani nigotaqa. Odaa Festo ja dienaqata Paulo, odaa niqijo nowienogododi jogonadeegi. ²⁴ Odaa jeqee Festo, “Iniotagodi Agripa, anakaami lacilonelegi niqina nipoqigi, codaa akaamitawecetiwaji anakaami digoina mokotaga, digawini niqida ȝoneleegiwa. Eliodi oko nakapetegi niqida ȝoneleegiwa, inoa judeutedi aninaa ligeladi, codaa me iditawece judeutedi ane ligeladi digoida nigotaqa Jerusalém. Niqidi oko odoletibige me nilaagedi codaa me napaawaqateloco, modi me leeditibige me jiiqenatakata moyeloadi. ²⁵ Pida aqica ane jinaditece loenatagi ane leeqodi daqa leeditibige me jiiqenatakata moyeloadi. Codaa idaaqida Paulo dipokota mepaa César, niqijo ninionigi-eliodi romaanotedi me iwi anigota. Odaa ja yowoogo me jimonyaticogi minitaga César. ²⁶ Pida ajowooqodi niqica ane jiditini me idalaqata niqida ȝoneleegiwa me jajigota ȝoninionigi-eliodi romano. Joaniqidaa leeqodi me jinadeegi niqida ȝoneleegiwa digoina qadodoe akaamitawecetiwaji. Pida aneneqegi ida ane jaoga me inadeegita qadodoe niqida ȝoneleegiwa, iniotagodi Agripa, akaami anakaami qodacilo-nelegi ane iiqeni inatawece niqina nipoqigi. Inadeegi niqida ȝoneleegiwa jaotibige makati magee, amanagawini jakadi me jiditibige notaqanaqaxi César, codaa amanagawini jakadi me jelogodita ane leeqodi modakapetege niqida ȝoneleegiwa. ²⁷ Igaataqa ajakadi me iqenaqa daqa jimonya oko minitaga César me iwi anigota, pida agotaqa jelogodita ane leeqodi niqina oko modoletibige me nilaagedi.”

26

Paulo yatematita Agripa anodaagee malee iatetibeci niqijo oko anonakato Goniotagodi

¹ Odaa Agripa jeqeeta Paulo, “Yakadi maniniqoti makapetege lotaga niqijo anodoletibige makaami nilaagedi!” Odaa Paulo ja nawacetibige libaaqadi me yecoaditece niqijo lacilo-nelegi niqidi nipoqigi, odaa jiqidaa dinanatigi me niniqodi niqijo lotaga niqijo anodoletibige me nilaagedi.

² Odaa jeqee, “Iniotagodi Agripa, anakaami lacilo-nelegi niqina nipoqigi. Niqina noko idinitibeci leeqodi me jakadi me jotaqa qadodoe, codaa me jakadi me ininiqodi inatawece ane lotaga niqijo judeutedi ane leedi me ee nilaagedi. ³ Igaataqa jowooqodi me iqenaqa mowooqoti ane lakataqa judeutedi, codaa anodinotigimadetigi. Enice jipokotagawa me adinatiitalo yotaqa.

⁴ Inoatawece judeutedi oyowoogodi anodaagee yewiqa niqijo maleegee nigaanigawaanigi codaa niqina natigide. Eledi oyowoogodi anodaagee yewiqa miditaga emaga inipodigi, codaa me digoida nigotaqa Jerusalém. ⁵ Nige yemaa me notaqanaqa, yakadi modi moyowoogodi midioka limedi me jioteci lajoinaqanegeco niqijo lapo fariseutedi, niqijo anepaqa eliodi mowote loniciwaqa modocaqatibigo Aneotedoqoji. ⁶ Odaa natigide jogoleetibigetiwaji mawini anemiitiwa leeqodi me inibeotegi Aneotedoqoji micota

meote niçijo ane ligegi meote aneetediogi godaamipi niçijo jotigide. ⁷ Aneotedoçoji eote ligegitediogi niçijo dooze dinoiigiwepodi godaamipi jotigide. Odaa natigide niçina anida aneetege licoğegi aaçaga onibeotegi Aneotedoçoji meote niçijo ane ligegi, codaan eliodi modogetetalo noko codaan menoale monibeotibigege. Iniotagodi Agripa, niçino a judeutedi odoletibige me ee nilaagedi idoka leegodi me ee eledi inibeotibigege Aneotedoçoji meote niçijo ane ligegitediogi jotigide godaamipi. ⁸ Natigide, igame leegoditiwaji ina makati me dakake me iwaçati Aneotedoçoji meote émagaça me newigatace?

⁹ Emegeeta jiletibige degele me jaote inoatawece ane jakadi me jaote me jakapetege Liboonaqadi Jesus anelatedibige nigotaça Nazaré. ¹⁰ Jao niçida ane idalaqata digoida nigotaça Jerusalém. Niçijo anoiige sacerdotitedi onajigotiwa inaqatetigi, odaa ja jixotiobece niwilogonaçaxi eliodi niçijo ane nepilidi Goniotagodi. Odaa niçidiaaqidi niçijo lacilodi noçodiiçenatakatiogi monigodi, ee eledi jotaça me jakapetege niçijo ane nepilidi Goniotagodi. ¹¹ Elioditibece me jaoga lawikodigi, jametibigo minoataça niçino a liiakanaqaxiidi judeutedi, codaan me jiedege me beyagi modotaçatibige Goniotagodi. Eliodi me idelatema codaan ejigo minoataça niçino a nigtadi ane ideitedice we niçidi nipodigi me jiniatetiniwace.”

*Paulo yatemati anodaagee Jesus naşa dinikeete
(Atos 9.1-19; 22.6-16)*

¹² Odaa Paulo egidaa diitigi me dotaça, mee, “Niçijo anoiige sacerdotitedi onajigotiwa inaqatetigi, odaa jegetidiiçeticogi nigotaça Damasco mejigo iniwilotiniwace niçijo anonakato Goniotagodi. ¹³ Iniotagodi Agripa, nagitinece naşa yaxoçonoko, odaa ja jinadi ijo natalaça ane icoçotibigimece ditibigimedi. Niçijo natalaça dagaxa me datale caticedi me liciagi aligege, naloteloco iditawece anejonaga niçijo ane iniwiajeega. ¹⁴ Odaa okotawece janiiçatinigi iiçço, odaa ja jajipata ijo ane dotaça, dotaçatigi ioladi hebraico, meetiwa, ‘Saulo! Saulo! Igame leegodi ina madiatenitibece? Niçida makaami ja godinanacilotiti micataça niçina godinaça ane nipoditege limigo nojocaganaga. ¹⁵ Igaanaça jige, odaa mejita, ‘Amakaami, Iniotagodi?’ Odaa Goniotagodi jegeetediwa, ‘Ee Jesus, ane iatenitedibece. ¹⁶ Pida adabititini! Idinikeetaçawa igaataça jaçakamaçakaami ane jao makaami iotagi, codaan jaçakamaçakaami nakataçaganaga. Emii eloçotitiogi niçina oko niçijo ananatitici niçina noko, codaan atematiitibece niçida anicota me jikeetaçawa nigidiaaqidi. ¹⁷ Idoweditaçaloco me diçicata anodigotaçawa niçijo a judeutedi idiaaqidi ane daça judeutedi anicota makaami nakapetegi miditaça ane godimonyaatiogi. ¹⁸ Emii omokeni ligecooçeli amaleegaga epaa dinadi anodaageetibigawaji, codaan me anoçaatikoace me idei nexocaça aneo niçijo ane beyagi catiwedi laalegenali, odaaqadeegitiobece manitaça nilokokena Aneotedoçoji. Anoçaatikoace me iteloco loniciwaça Satanás, odaaqanadeegitalo Aneotedoçoji, amaleegaga ixomaçateetedice Aneotedoçoji niçino a libeyaceçeco leegodi metidinakato, odaa jiçida aneetege niçina lapo oko niçina Aneotedoçoji ane iomaçaditedice mepaa nepilidi leegodi metidinakato.’

Paulo yalaqata libakedi

¹⁹ Enice iniotagodi Agripa, ejiwagadi niçijo Goniotagodi aneetediwa niçijo me jinadi niçijo natalaça ane icoçotibigimece ditibigimedi, codaan me jinadi Goniotagodi micataça daça igeedi. ²⁰ Odaa ja jatematikatibece odoejegi digoida nigotaça Damasco, niçidiaaqidi jegejigo nigotaça Jerusalém, odaa niçidiaaqidi jaçagejigoteloco iditawece nipodigi Judéia codaan me miditaça ane daça judeutedi. Jatematitibece me leeditibige niçina oko modinilaatece niçino a libeyaceçeco modopitalo Aneotedoçoji, codaan leeditibige me gela lakataça ane ikee mewi noçodinilaatece libeyaceçeco. ²¹ Odaa joaniçidaa leegodi judeutedi noçodibatiwa niçijo midiaçejo minitaça Aneotedoçoji

liigeladi, domegetideloadi. ²² Pida codaa niqina noko egee idaxawa Aneotedoqoji, idapaqa jiiticogi me jeloqoditiogi yatematiko niqina oko ane daqa goneqegipi inaaqina anepaqa goneqegipi. Jatematitibece ijokijota niqijo anodita niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide, codaa ijokijo niqijo aneeta Moisés micota me jinataqa. ²³ Oyatematitibece me leeditibige me dawikode Niqijo Aneotedoqoji ane niqe meote me godewiqatace, codaa jiqijaagijoa odoejegi me yewiqatace, codaa me yatematitedibece Aneotedoqoji lotaga, ane liciagi lokokena, minataqa judeutedi codaa me minataqa eledi noiigi ane daqa judeutedi.”

²⁴ Niqijo Paulo me dotaqatibece, dotaqa me niniqodi lotaga niqijo ane domogodoletibige me nilaagedi, odoo Festo ja dinigetaatee me dapaaweta, meeta, “Paulo, niqida makaami jaqakaami yetole! Eliodi midikoni neqepaagicot aqadacilo me beyagi, odoo jaqakaami yetole!” ²⁵ Pida Paulo naqa niniqodi, meeta, “Iniotagodi Festo, agee yetole. Ele me jowooko codaa ejitece anewi. ²⁶ Igaataqa Agripa niqini godacilonelegi yowooqodi niqida anejita. Joaniqidaa leegodi mabo yaalegena me jotaqa digoina lodox. Igaataqa niqida niciagi adineli niqina nipodigi ane dinaqaditini ane doqoyakadi oko mowajipata. ²⁷ Iniotagodi Agripa, domige iwaqati lotaga niqijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoqoji niqijo jotigide? Jowooqodi me iwaqati!”

²⁸ Odoo Agripa jegeeta Paulo, “Domigaleetibige daga agotaga leegi oditaqa jaqawii maqaga ee niqina ane nakato Cristo?” ²⁹ Odoo Paulo jegeeta, “Nige leeditibige monateciqidiwa yotaqa, oqoa domige leeditibige mowidi yotaqa, jemaa Aneotedoqoji meote manakatoni Goniotagodi digo meetaqa, pida aqakamokakaami, pida inatawece niqina oko anowajipatalo niqinoa yotaqa niqina noko. Jemaa minatawece iciagepodi, pida baadaqa jemaa doqoniwilotiniwace oyatitiogi galeenatedi!”

³⁰ Niqidiaaqidi Agripa niqijo lacilo-nelegi niqidi nipodigi ja dabiditini. Odoo jaqaga dabiditini Festo, niqijo lacilo romaanotedi ane dowediteloco niqidi nipodigi, Berenice, codaa me ijotawece niqijo anidiaaqiticoace miditaqa me yatecoqo. ³¹ Igaanaqa noditicoaci niqijo diimigi-le nelegi, odoo ja dinotaqanegetiwage, modi, “Niqijo goneleegiwa aqica loenatagi ane beyagi degeo ane leegodi modiigenataka moyeloadi migetaqa oyokoletiwece niwilogonaqaxi.” ³² Odoo Agripa jegeeta Festo, “Niqida makaami akatigikanitice niqida goneleegiwa daaditaqa epaa dipokota me César iwi anigota.”

27

Paulo waxoditinigi ajo etogo-nelegi me diniwiajeticogi nigotaqa Roma

¹ Niqijo aninoa naqatetico naqa lowoogo me leeditibige me jibaqata ajo etogo-nelegi me iniwiajeegaticogi nipodigi Itália, odoo Paulo ijaqijoa onateciqijo eletidi niwilogoji jedi joqoyajigota Júlio niqijo jajeentegi anida aneetege niqijo lapo iodaqawadi anodibatema César, niqijo ninionigi-eliodi romaanotedi. ² Odoo ja jibaqata ajo etogo-nelegi ane icoqoticogi nigotaqa Adramítio. Odoo naqajo etogo ja igo migo midiwataga nigotadi miditaqa nipodigi Ásia, odoo ja iniwiajeeqa. Ijo me godixigaqawa Aristarco anelatibige nigotaqa Tessalónica aneiteloco nipodigi Macedônia. ³ Igaaneqeledi noko jegejogota nigotaqa Sidom. Odoo Júlio eliodi meletema Paulo, odoo ja ikatice migo dalitiogi lokaagetedipi anidiaa liqeladi, odoo oyediatece noqetedi ane yopotibige. ⁴ Odoo naqa jaxotaqatacinigi naqajo etogo-nelegi, odoo ja gododitice naqani nigotaqa Sidom. Odoo ja inoxiwicaqa lidelogo-nelegi Chipre, niqijo liwai ane daqa yoniciwadi niocodi, igaataqa niqijo eledi liwai baga yoniciwadi niocodi ane jakapaqatege. ⁵ Naqa jiqeqatita akiidi-eliodi lodox nipodaqa Cílícia aniaa Panfília, odoo jegejogota nigotaqa Mirra aneiteloco nipodigi Lícia. ⁶ Jiqidiaaqi niqijo jajeentegi naqa dakapetege ajo eledi etogo-nelegi ane icoqoticogi nigotaqa Alexandria. Odoo ajo etogo ja igo me noditice, migo nipodigi Itália, odoo Júlio ja godiiqe me jilatiigatinigi naqajo etogo.

⁷ Idinilonaqatijo me iniwiajeeega onateciqijoa nokododi leeğodi niğijo niocodi ane jakapagatege. Dakake mejoğota lipecaqadi nigotaqa Cnido. Odaa ijo niocodi aqalee şodika miniga odoo, Odaa jeğejamagajogotice, ja jiiqata liwai lidelogo Creta ane icoğotigi niwetaga. Odaa ja inoxiwicaqa limigotice niğijo lidelogo, limigotice ane liboonaqadi Salmona.⁸ Inoxiwicaqa niğini lidelogo, pida idokee me dakake şoniwiajeğegi neğepaağejogota nipoçigi ane liboonaqadi Bons Portos, anipegitege nigotaqa Laséia.

⁹ Odaa jođowidi me jiniataqatema nokododi, codaan ja doide me iniwiajegatinigi etogo leeđodi niwocotaqa. Leeđodi niđegi limedi niwetaga (codaan aqaleeđewi mica ane diniwiaje niđijo nokododi) igaataqa ja ixomagatijo ijo nalokegi anodita “Lalokegi me idiniwilecaqa lodee Aneotedođoji.”. (Odaa leecawaanigi me ixomagatice niđida nalokegi, ja limedi niwocotaqa.) Joaniđidaa leeđodi Paulo me domeđeo leemidi, meetiogi, ¹⁰ “Akaami iniotađodepodı, niđinoa nokododi ja diiticogi me doide malee iniwiajeeeđa. Niđina nigalee iniwiajeeeđa, doidetibige naqadi etogo me domololetini, odoo doidetibige maniatitema şadoyaqaka codaan niđina oko doidetibige me oceđaga.” ¹¹ Pida niđijo jajeentegi ijapaqa watacotece lotaga niđijo ane dowediteloco naqajo etogonelegi ijaagijio ane nebi, pida ijoa Paulo lotaga meo leemidi baadićica meote dađa yowoođodi. ¹² Ađewi mele niđijo anei moigoetini naqajo etogo leeđodi niđijo niwocotaqa ane yoniciwadi ijaa ebekadi, niđina me limedi niwetaga. Joaniđidaa leeđodi meliodi oko odiletibige dađa dađaxa mele me noditicoaci, oditađa onake motota nigotaqa Fenice oditađa idiaađiticoaci minitađa lidelogo-nelegi Creta midiaađixomagatetijo limedi niwetaga. Liniogotibece niđidi akiidi-eliodi inoa şolicoli ane đigetege şocidi ane deđewi ina me dibata niocodi ane yoniciwadi.

Ica niwocotaqa catinedi akiidi-eliodi

¹³ Odoo ijo niocodi aqica dağa yoniciwadi icoğoticogi niwetaga. Odoo niğijo anoyawaligeğe naqajo etogo-nelegi joğodiletibige đogoyakadi migotibeci okanicodaqica ane yemaa me dowiceticogi. Odoo joğonawacetedibige niğijo aqapileceğe ane ideite catinedi ninyoğodi anonoliti naqajo etogo-nelegi. Odoo joğoyadeegi naqajo etogo midioka limedi monoxiwigı niğijo lidelogo Creta. ¹⁴ Pida aqica dağa leegi odoo jiğidaa dinanatigi ijo niwocotaqa ane yoniciwadi anidokoyatigi me “Wajenađa” ane icoğoticogi minitağa niğijo lidelogo. ¹⁵ Odoo niğijo niwocotaqa ja yadeegi naqajo etogo-nelegi, aqalee jakatağa me jajacaqatağa naqajo etogo me jadeegağa ane domağa jiiqaticogi. Odoo ja jikanaqatece niocodi mepaa yadeegi naqajo etogo aqalee jinakenağa me jajacaqatağa. ¹⁶⁻¹⁷ Inaađiniqatece inoxiwicaqa ijo lidelocawaanigi ane liboonaqadi Cauda analée yoliawaanigitege niğijo niwocotaqa. Adi aca niwatece anidioka limedi madi me dinigoetece liwai naqajo etogo-nelegi. Odoo niğijo ane nibaağatigi naqajo etogo-nelegi joğodibata naqajo niwatece. Odoo joğoyexaqatinigi naqajo etogo-nelegi monolitini. Pida dakake monolitini, odoo ja jaxawanağa. Niğidiaağidi joğoilipaditece leejetedi ane yoniciwadi naqajo etogo-nelegi owotibige mepaanağa yoniciwadi. Odoitibige niğijo niocodi dağa yadeegiticogi naqajo etogo miditağa dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi digoida nipoçigi Líbia. Odoo joğoipiciadi niğijo aqapileceğe eloodoli owotibige me dibateloco niocodi, odoo joğoikatece niocodi mepaa yadeegi naqajo etogo. ¹⁸ Pida aixomagatijo niğijo niwocotaqa, igaaneğeledi noko odoo joğoyokoletedinigi ninyoğodi ijoa loyagaka owotibige naqajo etogo mepaanağa noxadi. ¹⁹ Igaaneđeledi noko joğoyokoletedinigi inoa naqapileceğe inaağinoa najoli me dibaqatinigi le naqajo etogo-nelegi. ²⁰ Odoo owidi nokododi me dağaca me jinatağa aligeğe oteğexaağaga yetetitedi niğina menoale. Codaan niğijo niwocotaqa aixomagatijo idapaga diiticogi neğepaağicota me dağadiaa inibeonaqatege me şodewiga.

²¹ Niğijo şoneleegiwadi noğoixomagatetedijo owidi nokododi me đigicata me niodaça, odoo Paulo ja dabiditini liwigotigi, odoo jeğetiogi, “Akaami iniotağodepodı, domeğeletiwiği đogokađa anajipaatiwa niğijo me şadiladeeni me dağa şododiticogi

lidelogo Creta. Dağanagawini agotığica ədawikodigi oteqexaaqagacata ananiadi niğino a ne şonepilidi. ²² Pida natigide jipokotaqawatiwaji meloodağateenii gadaalegenali. Igaatağa aqica niğina akaamitiwaji a ne yeleo. Pida idokidata başa jiniatagatema nağadi etogo-nelegi. ²³ Igaatağa jotigi-noko menoale ijo dinikeetiwa niaanjo Aneotedoqoji. Igaatağa niğida me ee ida anejitege Aneotedoqoji codaajibatema. ²⁴ Odaa niğijo aanjo meetiwa, ‘Paulo, jinağadoii! Igaatağa leeditibige metiğadadeegita lodoxi niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Aneotedoqoji aneliodi meletedağadomi akaamitawecetiwaji wajipateta niğijo a ne şadipoketegitalo, odaa aqica a ne ika me yeleo niğina şadixigaqawepodi maniwiaje.’ ²⁵ Odaa jipokotaqawa, iniotagodepodi, meloodağateenii şadaalegenali! Igaatağa jinakato Aneotedoqoji, codaajawienataka Aneotedoqoji meote ijoatawece niğijo a neetediwa. ²⁶ Pida leeditibige niğina niocodi me yadeegi nağadi etogo, odaa jiğidiaağodaladite minitaşa lidelogo.”

²⁷ Igaanaşa ixomagatedijo catooze nokododi, odaa neğenoale, niğijo niwocotaşa egidaägee me şadadeegiticogi miditaşa akiidi-eliodi anodita me Mediterrâneo. Ejinaşa ipegiteloco me liwigo-enoale, odaa niğijo a ne nibaaşatinigi nağajo etogo-nelegi jogodeemiteta naga jipecagatita iigo. ²⁸ Odaa şogoyokoletinigi ninyogodi ijo şapileceğe anijo leejedi ocağataşa moibikota a ne leegininece migo catinedi me yaladi nağajo etogo. Odaa şogoyibikota ijo trinta-seis meetilo migo catinedi. Naşa leecawaanigi, odaa şogoyibikotatace, odaa jiğijoa vinte-seete meetilo me leegininece. ²⁹ Odaa şogodoitibige nağajo etogo-nelegi daşa dibateloco wetığa nelegi liniogotibece ninyogodi. Odaa şogowote onikatedini cwaatolo şapileceğe nelecoli a ne dilejetede, odaa şogonikatini lowidi nağajo etogo-nelegi me nolitini. Odaa şogoyotaqaneğe inoa anodi me noenoğododi domoşowotibige me age me yeloşotibige. ³⁰ Pida niğijo a ne nibaaşatinigi nağajo etogo şogodoletibige nimaweneğegi me ialetibigiwaji, domoşoyaladi nağajo etogo. Odaa şogonokanicc onikatedini eletidi şapileceğe nelecoli lodoxi nağajo etogo monolitini. Pida igitibeci me domoşonikatini nağajo niwatece. ³¹ Pida Paulo jegeeta niğijo jajeentegi ijaaşijoa niodağawadi, “Niğidiwa şoneleegiwadi a ne nibaaşatinigi nağadi etogo-nelegi nige diğinaağite maditaşa nağadi etogo, codaajamakaamitiwaji aiwoko me şadelewi.” ³² Odaa niğijoa iodağawadi şogonakagidi niğijo leejetedi nağajo niwatece, odaa şogoyikatece niocodi me yadeegi.

³³ Igaanaşa yeloşotibige odaa Paulo ja dipokotiogi ijotawece niğijo oko me niodaşa, moyeligo anigidı liawogo, odaa jegeetiogi, “Ja ixomagatedijo catooze nokododi maliitatiwaji me ixomagatice niğina niwocotaşa me digicata dağanioditiwaji.

³⁴ Natigide, jipokotaqawa manioditiwaji. Igaataşa leeditibige manioditiwaji amaleeqaşa şadoniciwati, amanagawini aqica a ne yeleo. Igaataşa akaamitawecetiwaji otığinitece ananiaditema otığidatece lamodi.” ³⁵ Igaanaşa nigotini Paulo me dotaşa, odaa ja dibata ijo paon, odaa ja diniotagodetalo Aneotedoqoji lodoxi iditawece niğijo oko. Naşa yawalace ijo paon, odaa ja yeligo. ³⁶ Odaa iditawece ja yoniciwaditacibigiwaji, odaa jağaga niodaşa. ³⁷ Okotawece niğijo a ne idejonşa maditaşa nağajo etogo, ejimoko 276 oko. ³⁸ Niğidiaağidi niğijotawece niodaşa, moyeligo anidi me niweenigi, odaa şogoyokoletinigi ninyogodi niğijo leyeema a ne iişotice, owotibige me noxadi nağajo etogo-nelegi.

Ijotawece niğijo oko laxedi nağajo etogo şogototicogi daato

³⁹ Igaanaşa yeloşotibige, niğijo anodibatinigi nağajo etogo-nelegi aqoyowoogodi niğijo niplidigi anotota. Pida şogonadi ijo ninyogodi liwigotigi ijo dotiwadi, odaa şogodoletibige nimaweneğegi mowote nağajo etogo micoticogi oditiğidıaağite miditaşa dotiwadi. ⁴⁰ Odaa şogonakagidi niğijoa leejetedi niğijoa şapileceğe a ne iwaağadi anonolit nağajo etogo, odaa jiğidiaağoyaladite catinedi ninyogodi. Odaa şogoyowilece niğijoa nilleejetedi onoşa niğijoa lolaakanagatedi, owotibige moyakadi moyawaligeğe nağajo etogo-nelegi.

etogo-nelegi migotibeci anoyemaa moyaticogi. Odaa jōgoipiciadi naqajo lipegetege nelegi owotibige me yakadi niocodi odaa ja yamaqa naqajo etogo-nelegi. ⁴¹ Pida naqajo etogo-nelegi ja dibateloco dotiwadi catinedi ninyoqodi, odaa ja naxi. Niqijo lodox naqajo etogo ja naxi, ijaa niqijo lowidi jaqaga dawalace leeqodi loniciwaqa niqijo ebekadi.

⁴² Odaa niqijo iodaqawadi ja domoqoyemaa monigodi ijotawece niqijo niwilogo-jedipi, adomoqoyemaa mica anoiwokotice diqicota iiqo oditaqa jiqidiaqidi. ⁴³ Pida niqijo jajeentegi aika doqonigodi, igaataqa ayemaa Paulo doqoyeloadi. Odaa ja iiqe odoejedipi niqijo anoyowooqodi me nalokonaqa me waxoditiniwace ninyoqodi, odaa ja nalokonaqa neqepaa diqetita miditaqa dotiwadi. ⁴⁴ Niqidiaqidi jaqaga iiqe niqijo eledi me waxoditinigi ninyoqodi, owaxoditelogo inoa taaboatedi liwailidi naqajo etogo owotibige me yaxawa mototicogi miditaqa dotiwadi, odaa jiqidaaqee okotawece jiqeeqatita miditaqa dotiwadi, aqicoa anetacilo.

28

Lidelogo ane liboonaqadi Malta

¹ Igaanaqa nixomaqatice godaadi neqejogota iiqo, odaa niqidiaqidi jowooqotaqa niqijo lidelogo-nelegi me liboonaqadi Malta. ² Niqijo niqeladimigipi eliodi meletogodomi. Niqijo noko datiode, codaa me diwete, odaa jōgoyletiogi noledi eliodi. ³ Odaa niqijo Paulo me nioda iwokodi me yokoletiogi noledi, ijo lakeedi ane diniweneene ja noditice deloditema lapicaqaga noledi, odaa ja iqojatigi Paulo libaaqadi, nanyotinece. ⁴ Odaa niqijo niqeladimigipi noqonadi niqijo lakeedi me nanyotinece Paulo libaaqadi, odaa idiaaqiditiwage modi, “Niqini qoneleegiwa ejime aijekagi! Igaataqa ja iwoko daqa yeloadi ninyoqodi, pida niqica noenoqodi ane iqenaqa aika dagalee yewiga.” ⁵ Pida Paulo naqa iticogotice libaaqadi, odaa ja yokoletiogi noledi niqijo lakeedi, odaa aqica lidonagi. ⁶ Niqijo noiigi jōgoigoadita, ja domoqonibeotege me nadedi libaaqadi, domigetaqa codidiqidata degenitini me yeleo. Pida neqeliodi moigojadi, odaa jōgonadi me diqicata lidonagi Paulo. Odaa jōgoiigi lowoogo, modi, “Niqini ejime qonoenoqodi!”

⁷ Liniogotibece niqidi akiidi-eliodi ani ajo bajendawaana ane nebi Públio, lacilo romaanotedi ane iiqe niqini lidelogo. Públio eliodi mele me dibatogogi, codaa godode midiaaqejonaqa ligeladi itoatadiqida nokododi. ⁸ Pida niqijo eliodi Públio deelotika, iwoteloco lipe. Dilice, codaa me dapicogo-lolaadi. Paulo naqa dakatio miditaqa ane liotaqadi, odaa ja yotaganege Aneotedoqoji. Niqidiaqidi ja ipeketaloco libaaqatedi, odaa ja icilatidi. ⁹ Odaa niqijo niqeladimigipi nogodibodiceta niqida niciagi, odaa jaqaga oyadeegi eletidi eelotaginadi, odaa Paulo ja nicilatiditiniwace. ¹⁰ Odaa jegetiqodediatece owidi qonogetedi metiqodiveniqide, igaanaqa limedi me jibaqata eledi etogo-nelegi me gododitice, odaa jōgonajigotedoqowa inoatawece ane jopooqatibige me iniwajeeqa.

Naqa wiqajecaticogi nigotaqa Roma

¹¹ Idiaaqejonaqate iniwatadicini epenaitedi minitaqa lidelogo Malta, niqidiaqidi ja jibaqata ajo etogo-nelegi ane icoqoticogi nigotaqa Alexandria. Naqajo etogo-nelegi anowo me liboonaqadi, “Gonoenogododi owatitedi”. Jiqidiaqidi naqajo etogo-nelegi me ixomaqateetedijo limedi niwetaqa minitaqa niqini lidelogo. ¹² Naqa jalataqa niqini lidelogo, odaa jegejogota nigotaqa Siracusa, odaa jiqidiaaqejonaqate itoatadiqida nokododi. ¹³ Pida egidaa jiigaticogi me iniwajeeqa, odaa jegejogota nigotaqa Régio. Neqeledi noko jiqijo niocodi niwetaqa, ja godaxawa, odaa niqidiaqidi naqa ixomagatedijo itoataale nokododi, odaa jegejogota nigotaqa Pozuoli. ¹⁴ Naqa jaxotaqatice naqajo etogo-nelegi, odaa ja jakapagatge onatecijijo qonioxoadip, odaa jōgonipokotoqowa midiaaqejonaqa miditaqa onidateci semaana. Niqidiaqidi jiqidaa jiigatacicogi me iniwajecaticogi nigotaqa Roma. ¹⁵ Igaanoqoyowooqodi qonioxoadipitigi nigotaqa Roma midaa jiigaticogi

Roma, odaa jēenagitibeci nēepaa manitāa ajo nigotakawaana ane liboonaqadi Praça de Ápio, odaa jēejoqota nēepaa miditāa ane liliacaqaditibece n̄igina ane wiajuega anodita Três Vendas. Nīijo Paulo nāa nadi nīijo ̄onioxoadipi, odaa ja diniotagodetalo Aneotedoqoji, odaa ja yoniciwaditace.

Paulo datematika digoida nigotaga Roma

¹⁶ Igaaneqejoqoticogi nigotaga Roma, odaa nīijo jajeentegi ja yajigo nīijoa eletidi niwilogojedi, yajigota ijo lacilo iodagawadi. Pida Paulo boqoika me nadila ijo diimigi, odaa jīidiaagi ijo nowienoqodi onijoteci iodagawa.

¹⁷ Igaanaqa ixomagatedijo itoatadigida nokododi, odaa Paulo jēeniditiogi ijo lacilodi judeutedi me yatecoqotee. Igaanaqa yatecoqo, odaa jēeetiogi, “Inioxoadipi, aqica yoenatagi dāa jakapetege ̄odoiigi, oteqexaaqaga dāa jakapetege ane lakatāa jotigide ̄odaamipi. Pida ijoa judeutedi joqodibatiwa, odaa jēetidajigotiogi romaanotedi. ¹⁸ Odaa ijo lacilodi romaanotedi joqoiwi ica anodigotiwa, odaa ja domogoyemaa metidikatice, igaatāa moyakadi me diqicata yoenatagi ane beyagi aneo me leēgodi modiigenatakatiwa metideloadi. ¹⁹ Pida nīijoa judeutedi baadoqoyemaa metidikatice nīijoa lacilodi romaanotedi. Odaa ja yowoogo me jipokotiogi romaanotedi metidimonyaticogi minitāa César, mepaa iwi anigotiwa. Pida ajemaa dāa jao igege dāa jakapetege yoiigi dāa ilaagetedipi. ²⁰ Joaniqidaa leēgodi me jipokotaqawatiwaji manootiwa, jaotibige me jakadi me ̄adatecoqoteeni me ̄adotaganeqenitiniwace. Ite ee etidigoetece nīinoq galeenatedi leēgodi Nīijoa Aneotedoqoji anicota me nimonya, Nīijoa anonibeotibigege loiigi Israel micota meno.”

²¹ Odaa joqodita Paulo, “Nīida moko aqaca jibaqatege notaqanagaxi ane icoqotigi Judéia aneetagadice. Codaa aqica otiqinitece nīijo ̄onioxoadipi ane icoqoticogi Judéia aqica doqoditaqadici, oteqexaaqaga beyagi modotaqatibigaqaji. ²² Pida natigide jemaanaga me jajipaagata nīica ane ̄adowoogo, igaatāa jowoogotaqaga mewi n̄igina oko inoatawece nigotadi odotaqatibige modakapetege n̄igina oko anida anenitege.”

²³ Odaa joqowo lakatagi noko me yatecoqo minitāa Paulo. Igaanaqa icota nīijo noko lakatagi, eliodi judeutedi ja yatecoqo minitāa ijo diimigi ane lotokaqadi Paulo. Odaa ja diiticogi Paulo me notaqaneqenitiniwace, nigoitijo nēepaaqenoale. Iīqaxitice codaa me yelogoditiogi anodaagee Aneotedoqoji me iīge laaleqenali oko. Doletibige nimaweneqegi me ixotivece lacilo anioa icoa Jesus. Eledi ikeetiogi nīijo liwai lotaqanagaxi Aneotedoqoji Moisés ane iditini aneetecce Jesus, codaa me nīijo liwai anoiditedini nīijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoqoji nīijo jotigide. ²⁴ Onateciqijo judeutedi oyiwagadi nīijoa Paulo lotaga, pida ijo eledi baadoqoyemaa moyiwagadi. ²⁵ Naga dinotigimadetiwage, odaa joqopitibeci. Maleedigicatibige me noditicoaci, odaa Paulo jēgeo ligegitiogi, meetiogi, “Aneotedoqoji Liwigo eetece ane igenaga nīijo me ibake Isaías me yelogoditedibece lowooko Aneotedoqoji. Isaías meetiogi jotigide ̄adaamipi nīijo ane ligegi Aneotedoqoji, nīijo nēee,

²⁶ ‘Emii enitiogi nīidi noiigi,

“Nīida makaamitiwaji eliodi majipaata,
pida aqowooqoti ane diitigi!

Eliodi mawinitiwaji,
pida aqanati!”

²⁷ Igaatāa dakake laaleqenali nīidi noiigi.

Odaa joqonoxoco napaaqate,
odaa aqaleegowajipatalo yotāa,
onoxoco ligecooqeli owotibige me daqadiaagonadi ane yoenataka.
Daaditāa owote laaleqenali me dakake,
daqanagawini ligecooqeli oyakadi me doletibigiji.

napaaqate taqaqə oyakadi me najipaqa,
codaq daqanagawini oyakadi me oyowooqoditece niqinoa yotaqa,
oditaga joqodopitiwa, codaq niqinoa leelotika taqa jicilatidi.’”

²⁸ Odaa Paulo ja nigomaqaditedini niqijo lotaga niqijo negee, “Enice ele mowooqotitiwaji Aneotedogoji me iiqe liotaka modatematikatema niqijo noiigi ane daga judeutedi anodaagee Aneotedogoji meote niqina oko me newiqatace. Odaa icota moyiwagadi niqida latematigo.” ²⁹ Igaanaqa nigotini Paulo meote niqijo lotaga, odaa niqijo judeutedi ja noditicoaci, codaq eliodi me dinotigimade idiaaqiditiwage.

³⁰ Odaa Paulo eote itoataale nicaaqape midiaagi minitaga niqijo diimigi ladiligi, codaq dibatibigege inatawece oko anigotibeci odalita. ³¹ Yatematitibece anodaagee Aneotedogoji me yakadi me iiqe laalegenali oko, codaq me diiqaxinagatece anodaageeteda Goniotagodi Jesus Cristo. Codaa abo laalegena niqina me dotaqa, codaq aqica ane yolitema me dotaqa.

PAULO LIWAKATETIGI ROMAANOTEDI

Paulo didikotibige niçica lapo anonakato Goniotagodi ane liçeladi nigotaşa Roma. Roma jağaniaağanı nağaca nigotaşa ane dağaxa me şonegetigi Itália niçicoa nokododi. Iodaşawadi romaanotedi odinigaanyetece moiwa moiwitideşetiogi ijoatawece eletidi iştotedi. Joanişidaa leeşodi Roma me dağaxa me şoneşe, ağaca liciagi nigotaşa niçicoa nokododi. Jişidiaa liçeladi César, ninionigi-eliodi romaanotedi, şoneleegiwa ane dağaxa me şoneşegi inatawece iigo niçicoa nokododi. César diiğenataka midokoyatigi "Goniotagodi César". Joanişidaa meliodi me dakaketema loiigi Cristo, leeşodi me jakataşa mida anejinaağatege loiigi Cristo, leeditibige mejiwaşata codaan mejinaağatalo me Goniotagodi Jesus, ane iiğe inoatawece aninoa. Joanişidaa leeşodi meliodi anoiatetibece nişijo loiigi Cristo.

Paulo iditeloco nağadi liwakate minatawece oko inoa libeyaceğeco, codaan mee me diğica oko ane diğica meo anigetişida libeyaceğegi. Joanişidaa leeşodi minatawece oko nigo. Codaan mee me diğica oko ane iğenaga lodox Aneotedoğoji leeşodi meote loenataka ane iğenaga. Pida Paulo yalaşata nişina oko anonakato Goniotagodi Jesus mepaşa icota me newigatace anigida noko, codaan yalaşata Aneotedoğoji me dağadiaa iloikatidi nişina oko leeşodi libeyaceğeco. Eledi yalaşata Liwigo Aneotedoğoji me dişeladetigi nişina oko anonakato Jesus, codaan me yaxawa nişina oko. Nişidiauxaşıdi Paulo ja yalaşata Aneotedoğoji micota maşaşa yajigotediogi lewişa judeutedi, codaan eledi yalaşata nişina oko anonakato Goniotagodi me leeditibige moyiwaşadi ane liiğenatakanegoco nişina oko anida nağatetigi digoina iigo.

Paulo yecoaditibige romaanotedi baanoğoyiwaşadi Goniotagodi

¹ Ee Paulo. Ee liotagi Jesus Cristo. Aneotedoğoji eniditediwa me ee liiğexegi, idiomaşaditedice me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoşotedigi miniwataşa. ² Jotigide naşa ligegi Aneotedoğoji me niwakatee nibodicetedi anele, anoditece nişijo anoyeloşoditedibece lowooko Aneotedoğoji, analee diniditedini maditaşa lotaşanağaxi Aneotedoğoji. ³ Nişidiwa nibodicetedi anele oditece Aneotedoğoji Lionigi, Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa mijoa me şoneleegiwa, ida aneetetege licoşegi Davi. ⁴ Aneotedoğoji yenikamaşa me ikee me Lionigi Jesus nişijo naşa ibake nimaweneğegi nelegi me yewikatiditace nişijo moyeloadi. Liwigo Aneotedoğoji ikee Jesus me diğica libeyacagajegi liciagi Aneotedoğoji me diğica libeyacagajegi. ⁵ Odaa leeşodi Jesus, Aneotedoğoji me najigotedoğowa inoatawece ane şodaşalanaga ane daşa domiğica şonimaweneğegi me jakataşa, codaan eote moko liiğexedi. Eotedibige me jaxawanaşa inatawece oko moyiwaşadi, monakato, codaan modoşeteta Liboonağadi Jesus. ⁶ Odaa akaami eleditetiwaji awanitege nişidi noiigi, Aneotedoğoji eniditedağawatiwaji makaami nepilidi Jesus Cristo.

⁷ Odaa jidi nağadi notaşanağaxi jiwakateetibigaşaji akaamitawecetiwaji ane şadişeladi nigotaşa Roma, ane şademaani Aneotedoğoji, codaan eniditedağawatiwaji makaami loiigi. Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaşadomi, codaan mowo mele şadaaleğenali.

Paulo yotaganege Aneotedoğoji codaan diniotagodetalo

⁸ Odoejegi nimedi iniotagodetalo Aneotedoğoji Inoenogodi leeşodi akaamitawecetiwaji, leeşodi nişijo Jesus Cristo aneotedaşadomitiwaji. Igaataşa inatawece nişina oko digoina iigo odibodiceta şatiwaşatakaneğegitiwaji. ⁹ Jibatema Aneotedoğoji manitawece yaaleğena nişina me jelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Lionigi. Odaa Aneotedoğoji yowooğodi mejitece anewi nişina meji midioka limedi me idalaşatibigaşaji nişina me jotaşaneşe. ¹⁰ Jipokotalo Aneotedoğoji me jakadi

me idalitaqawatiwaji niqina natigide, pida nige yemaa. ¹¹ Igaataqa eliodi me jemaa me qadatitiwaji amaleeqaga idinaxawanaqatiwage jibakenaga godixaketedi ane najigotogowa Liwigo Aneotedogoji, me yoniciwaqadi qatiwaqatakanegegegi. ¹² Nige idinaxawanaqa, odaa Aneotedogoji qadaxawanitetiwaji, coda me ee, leeqodi eyiwaqatakanegegegi, coda me qatiwaqatakanegegegitiwaji.

¹³ Inioxoadipi, jemaa mowooqoti melioditibece me yowoogo mejigo idalitaqawa, pida idioka limedi mida ane idibeyacagadi, odaa agabotibece mejigo. Pida jemaa me idalitaqawatiwaji amaleeqaga jakadi me jaxawa oko anidi makaamitaqa modiotece Jesus, digo anejigotioji ane daqa judeutedi ane liqeladi eletidi nigotadi. ¹⁴ Igaataqa jiqidaa ibakedi ane najigotediwa Aneotedogoji me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoqotedigi miniwataqa, jelogoditiogi greegotedi, inaa ane daqa greegotedi, oko notaqanaqaximaqa aninoa lixaketedi, coda me niqina ane diqica lixakedi. ¹⁵ Joanigidaa leeqodi me jibake minitawece yoniciwaqa, coda ja idigo me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoqotedigi miniwataqa Aneotedogoji digoida makaamitaqatiwaji ane qadiqeladi nigotaga Roma.

Loniciwaga nibodicetedi anele ane icoqotedigi miniwataqa Aneotedogoji

¹⁶ Aidiboligatece nibodicetedi anele anoditece Cristo ane icoqotedigi miniwataqa Aneotedogoji, igaataga niqinoa nibodicetedi anele loniciwaga Aneotedogoji meote lewiga inatawece oko anoyiwaqadi Jesus, odoejedipi judeutedi moyelogoditiogi, niqidiaagidi niqina ane daqa judeutedi. ¹⁷ Igaataqa niqinoa nibodicetedi anele oikee Aneotedogoji meote niqina oko me iqenagatibigwaji niqina meniwaqatakanaqa, coda niqina me doqoika meniwaqatakanaqa. Joanigidaageeta Aneotedogoji lotaga, “Niqina oko ane yakadi Aneotedogoji me iqenagatibigwaji leeqodi meniwaqatakanaqa, joanigidiaaqida lewiga ane diqica liniogo.”

Aneotedogoji laagetedipi inatawece oko

¹⁸ Aneotedogoji ane ideite ditibigimedi ikee lelaqa leeqodi inoatawece ane libeyaceqeco oko, leeqodi me dogoyiwaqaditeda Aneotedogoji, coda leeqodi inoatawece ane beyagi anowote modakapetege eledi oko. Leeqodi niqinoa libeyaceqeco anowote, odaa agoika eledi oko moyowoogodi niqica anewi anodaageeteda Aneotedogoji. ¹⁹ Niqina oko oyakadi moyowoogodi anodaageeteda Aneotedogoji, leeqodi adinaqaditini niqica anodaageeteda, coda leeqodi iniaqiniwa Aneotedogoji ikeetediogi anodaageeteda.

²⁰ Niqijo maleekoka yoeteda Aneotedogoji niqina iiqo, niqina ane daqa jakataqa me jinataqa, anodaageeteda Aneotedogoji, coda nimawenegegi ane daqa dinellio, inoatawece dinikee. Odaa niqina oko oyakadi moyowoogodi anodaageeteda Aneotedogoji leeqodi niqinoa loenataka. Joanigidaa leeqodi niqina oko aqoyakadi dogodi me diqica libatiigi. ²¹ Igaataqa idaagida moyowoogodi Aneotedogoji, pida aqodogetetalo, oteqexaaqaga odiniotagodetalo. Pida niqinoa lowooko yetoledi, inoa laaleqenali aqica gaantokaaqida lixakedi, odaa agaleeqica lowoogo anele. ²² Modi me niwaxinaqanaqa, pida yetoledi. ²³ Agalee odogetetalo Aneotedogoji aneliodi nimawenegegi, coda ane daqa daateda. Odaa jogodilatitelogo niwicidi latopiwadi oko anepaqa icota me ma, liwicidi ilaqaxodi, ejedi, coda me niqinoa anodigotinigi iiqo.

²⁴ Joanigidaa leeqodi Aneotedogoji me ika modioteci niqica anepaa yemaa laaleqena mowo ane beyagi, coda Aneotedogoji ika mowo niqica anepaaqoyemaa modigota lolaadi ane goboliqa. ²⁵ Aqodibatege niqica anewi anodaageeteda Aneotedogoji, pida odibatege niwitakeco. Odogeteta coda modibatema niqinoa liidaqatajedi Aneotedogoji, pida baadoqodogetetalo Aneotedogoji, oteqexaaqaga odibatema. Pida leeditibige midioka limedi me joqeeqatalo Aneotedogoji. Odaa jiqidaaqee. (Amém).

²⁶ Joanigidaa leeqodi Aneotedogoji me ikatetece mowote anepaa yemaa laaleqena. Niqina iwaalepodi jeqepaaqopitiwage dinoomatewamigi, ane daqa laktigi iwaalo.

27 Goneleegiwadi idaaqee, aqalee loomatewa iwaalo, odaa jegepaaqopitiwage, owo ane goboliqa. Joaniqidaa leegodi me iloikatidi Aneotedogoji loolatedi niqina oko leegodi epaagowotibige.

28 Niqidi oko aqoyemaa moyowoogodi anewi anodaageeteda Aneotedogoji, joaniqidaa leegodi Aneotedogoji me ikatetece mowote niqicoa anepaa lowooko aninokino a ne beyagi, odaa jogowote loenataka a ne goboliqa. **29-31** Niqidi oko nolee inoatawece a ne latopaco nibeyaceg eco; noomatewadi niqina a ne daa lodawadi, codaan inoatawece nimawenegeco mowo a ne beyagi, idioka limedi madodigomadadi, codaan idioka limedi mowo a ne beyagitema eledi oko. Niqidi oko daqaxa moceegaga, codaan qonematagododi, idioka limedi me nidelaqa, awitakaqa, inoka oyowo mowo a ne beyagitema eledi oko. Niqidi oko odotaqatibige eledi, enalaqanaqa oiatiwage eledi oko. Nelegedi Aneotedogoji, aqodeemitetibige eledi oko moyotaqanege. Anabakenaqaga, odiletibige me daaditigica liciagi, lemaanigi monagaxateloco eledi oko. Idioka limedi modoletibige geladi nimawenegeco mowo a ne beyagi. Niqidi oko aqoyiwaqadi eliododipi. Agaleegica doqoyowo niqica a ne igenaga. Ajakataqa daa jinakatonaqa a ne lotaga niqina oko liciagi. Oteqexaagaga oyemaa litacepodi. Agoixomagateetedijo eledi oko libeyaceg eco, codaan aqoiwikode eledi oko. **32** Oyowooqodi Aneotedogoji liigenatakanegegi mee me leeditibige moyeloadi niqina oko aneo niqinoa a ne beyagi. Pida idokee mowote niqinoa a ne beyagi, codaan oyaxawa eledi oko mowo a ne beyagi.

2

Aneotedogoji icota me iwi anodaaggotediogi oko

1 Natigide, akaami godokaagedi, a ne eni eledi oko mepaqa abeyacegagi. Niqida makaamitiwaji aqakati makamaqa anapitagati gadoenataka, aicogota ganigakaami. Igaataqa niqina me gadigoatita eledi oko, pida awii liciagi niqinoa anowote, jiqikeeni Aneotedogoji magaga gadiloikatiti leegodi gabeyaceg eco. **2** Jowooqotaga Aneotedogoji meote a ne igenaga niqina me iwi anigotediogi codaan niqina me iloikatidi oko anowote niqinoa a ne beyagi. **3** Niqida makaami a ne gademaanigi me gadigoatita eledi oko anowo, pida akaami eledi awii a ne beyagi. Odaa aqica qanimawenegegi daa gadiwokoni me gadiloikatiti Aneotedogoji. **4** Akati ina me diqica a ne jaoga Aneotedogoji me daqaxa meletedogodomi, odaa anaqa godiloikatidi leeegodi meliodi me yakadi me dinatitedogowa. Ejinogwoogoti Aneotedogoji meletedaqadomi, eotedibige madinilaanitece gabeyaceg eco, odaa opilitalo Aneotedogoji.

5 Pida dakake qadaalegena, odaa aqemaani daa iigi aneni me gadewiki. Joaniqidaa leegodi Aneotedogoji menegegi yelatedaqadomi nericota niqica noko nige ikee lelaqa leegodi nibeyaceg eco, codaan eote a ne igenaga nige gadiloikatiti leegodi gabeyaceg eco.

6 Igaataqa Aneotedogoji yajigote oninitecibeci oko a ne igenaga me loojedi a ne loenataka. **7** Niqina oko anidioka limedi mowo anele, codaan anodoletibige Aneotedogoji me iweniqide, codaan anoyocqanege Aneotedogoji, codaan anodoletibige lewiga miniwataga, odaa Aneotedogoji yajigote lewiga niqini oko a ne dagadiaaqica liniogo. **8** Pida niqina eledi oko a ne adodigomadadi, codaan a ne doqoyiwaqadi anewi, pida inoka odioteci a ne beyagi, Aneotedogoji yelatetema codaan me iloikatidi niqina oko liciagi.

9 Aneotedogoji eote lawikodico codaan me ligecaqaloqo inatawece niqina oko anowo a ne beyagi. Odoejegi me nikatedeloco lawikodico judeutedi, nigidiaagidi niqina a ne daa judeutedi. **10** Pida niqina oko anowo anele, Aneotedogoji nelecaqatee, codaan iweniqide miniwataga, codaan meote mele laaleqena. Odoejedipi judeutedi, nigidiaagidi niqina a ne daa judeutedi. **11** Igaataqa Aneotedogoji aqica liomaqatagi noiigi, pida idokigotedogowa digawiniteloco oko.

12 Inatawece niqina oko a ne doqoyowoogoditeda liigenatakanegeco Aneotedogoji, codaan aninoa libeyaceg eco, joaniqidiaa naaga. (Pida aleegodi me doqoyoteteteda

liiğenatakanegəco). Inatawece noiigi judeutedi idiya liiğenatakanegəco Aneotedoğoji miditağa, pida Aneotedoğoji iloikatidi leegodi ağoyiwağadi liiğenatakanegəco. ¹³ Igaatağa Aneotedoğoji aigenağadi oko dağa leegodi me wajipatalo liiğenatakanegəco, pida leeditibige niğina oko meyiwağadi liiğenatakanegəco, odaa Aneotedoğoji iğenağadi niğina oko. ¹⁴ Aneotedoğoji ayajigotediogi liiğenatakanegəco niğina ane dağa judeutedi. Pida niğina oko nige diniomağaditema ane yemaa Aneotedoğoji, idaagida me doğoyowoğodi niğica ane iğete, odaa boğoikee moyowooğodi niğica ane iğenağca catiwedi laaleğena. ¹⁵ Niğida anee me newığa ikee moyowooğodi catiwedi laaleğena liiğenatakanegəco Aneotedoğoji. Idiaağidi odeemitetece ane iğenağca catiwedi laaleğenali, odaa oikee mewi midiwa liiğenatakanegəco Aneotedoğoji catiwedi laaleğena. Idatibece niğica anodeemitetece catiwedi laaleğena eetibigeloco, codaan idatibece mağaga oikee mele anigida loenatagi. ¹⁶ Jıgidaağee nigicota niğica noko Aneotedoğoji nige niğe Jesus Cristo me iwi anigotediogi niğina oko leegodi lowooko ane dinağaditedini, codaan me niğinoa loenataka ane dinağaditedini. Joaniğinaağditece niğinoa nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji, ane jelögoditedibece.

Judeutedi idiaa liiğenatakanegəco Aneotedoğoji

¹⁷ Niğida makaami adinabakenitibecetiwaji makaami judeutedi. Anakatoni liiğaxinaganeğeco Moisés, codaan eni makaami nepilidi Aneotedoğoji. ¹⁸ Joğowooğoti ane yemaa Aneotedoğoji, codaan Aneotedoğoji lotağanagaxi ane diniditelogo liiğenatakanegəco etigadiiğaxinitece moleetibige inokina ane iğenağca. ¹⁹ Ağica dağawienatakanitiwaji makati makaami ligiliağadi ğoladi, codaan aleetibige dağakaami nilokokena niğina ane idei nexocağ'a. ²⁰ Niğida makaamitiwaji aleetibige dağakaami niiğaxinoğododi niğina ane diğicata lixakedi, codaan niğina anokatecığida lixakedi ademiitiogi micataga dağa nigaanigipawaanigi. Aneotedoğoji lotağ'a ane diniditelogo liiğenatakanegəco idiya makaamitağatiwaji anoikeetağawa inoatawece ğodixaketedi, codaan anewi. ²¹ Enice akaamitiwaji ane iğaxini eledi oko, igaamee ina meçoğotace akamağakaami adiniğaxini? Eloğotitibece değeleta me jolicaga, pida akamağakaami olicetiwaji. ²² Codaa menitiwaji me dağa yakadi me joğolağatakanağ'a, pida akamağakaami aoğolağatakanañi. Codaa ğadeleğetedi niwicidi noenataka, pida olicetalo niğinoa laxedi ligelatedi niwicidi. ²³ Adinabakenitibecetiwaji leegodi adinanenitece midiwa Aneotedoğoji liiğenatakanegəco makaamitağ'a. Pida awii eledi oko me dağadiaa odeemitetigi Aneotedoğoji leegodi akamağakaamitiwaji ate iwağati liiğenatakanegəco Aneotedoğoji. ²⁴ Joaniğidaağeeta Aneotedoğoji lotağ'a, "Niğina ane dağa judeutedi beyagi modotağatibige Aneotedoğoji leegodi ğadakatağ'a, anakaami judeutedi."

²⁵ Niğina makagiti ğadolaadi mikeenitiwaji makaami nepilidi Aneotedoğoji, niğida ida anawiite niğina nigotetenli liiğenatakanegəco Aneotedoğoji. Pida niğina nige doğotetenitedatiwaji liiğenatakanegəco Aneotedoğoji, icaağica akagiti ğadolaadi, ağica mawii, codaan ğadiciagi niğina ane dağa judeutedi (ane dağa nepiliditeda Aneotedoğoji). ²⁶ Niğina ane dağa judeutedi nigoyotete liiğenatakanegəco Aneotedoğoji, Aneotedoğoji idigote micataga doğoyakagidi lolaadi, codaan nepilidi. ²⁷ Joaniğidaa niğina ane dağa judeutedi, nigoyotete liiğenatakanegəco Aneotedoğoji, oikee Aneotedoğoji me ğadiloikatititiwaji anakaami judeutedi, anepağ'a domığidiwa makaamitağ'a notağanağaxiidi ane diniditelogo liiğenatakanegəco Aneotedoğoji, odaa domağ'a ğaditeweğegi makagiti ğadolaadi, pida ağıtetenli liiğenatakanegəco Aneotedoğoji.

²⁸ Igaatağa niğina oko nige judeu, pida anebi Aneotedoğoji dağa leegodi eliododipi me judeutedi. Codaa niğina şoneleegiwa nigidokida me yakagidi lolaadi, ağica aneletema miniwatağa Aneotedoğoji. ²⁹ Pida beğewi me judeu, codaan mewi me

nebi Aneotedoğoji, niğina oko ane judeu catiwedi laaleğena. Aneotedoğoji Liwigo ikeeta catiwedi laaleğena mewi me nebi Aneotedoğoji. Notağanağaxi ane diniditeloco liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ağica nimaweneğegi değeo oko me nebi Aneotedoğoji. Aneotedoğoji iweniğide niğinaoko anewi me judeu, idiğida ağoneleegiwa iweniğide.

3

Jakatağa me jinakatonaga Aneotedoğoji

¹ Domige dağaxa mele moko judeu, oğoa domige ina me doğoko judeu? Domige ica jağo ina judeu me yakagidi lolaadi me ikee me nebi Aneotedoğoji? ² Niğina moko judeu eliodi mele. Odoejegi leeğodi Aneotedoğoji najigotedoğowa lotağa me jelogotagatedibece. ³ Pida eliodi judeutedi ağoyiwağadi lotağa Aneotedoğoji. Odaa manigidaa leeğodi Aneotedoğoji me değeote ijo ane ligegi meote? ⁴ Ayakadi daantiğidaa leeğodi! Leeğodi Aneotedoğoji ewi, ağica dağa diwitaka. Pida inoatawece ağoneleegiwiği bağa awitakağa. Joaniğidaağeeta lotağa Aneotedoğoji, mee,

“Iniotagodi,

leeditibige me dinikee makaami ane iğenağa niğina motağani,
codaa icota mağekeni niğina anodotagatibigağaj.”

⁵ Gobeyaceğegi nige ikee Aneotedoğoji me iğenağa, mige jakatağa mejinağa Aneotedoğoji me dağa iğenağateda niğina me godiloikatidi leeğodi niğinoa gobeyaceğegi? Niğina me jağo niğida igikaneğegi, inowiliğotioği niğinaoko anida aneetege niğina iiğo me notağanağa. ⁶ Pida ajakadi mideğejatigi iğegi. Igaatağa daaditağa iğenağateda Aneotedoğoji, odaa agotağa yakadi me iloikatidi oko leeğodi libeyaceğegoği.

⁷ Inatecibeceoko modi, “Iwitateği nige ikee Aneotedoğoji mewi niğinoa lotağa, codaa nige ilecatiditibigimece Liboonağadi, enice igaamee ina me idiloikatidi leeğodi inoa ibeyaceğegoği?” ⁸ Inatibece modi, “Jağa ane beyagi ijoatokağa jiwidaağa anigida anele niğina me jağa ane beyagi.” Eliodioko modi me niğidaa godiliğaxinağaneğegi, odaa beyagi modotagatibigoğoji. Pida Aneotedoğoji eote ane iğenağa nige iloikatidi niğidioko anodotagatibigoğoji.

Ağicoa iniwa ane iğenağa

⁹ Enice igamodağee? Ina anoko judeutedi domigica aneletododomiağoda godiciagi ina ane dağa judeutedi? Ee meği ağica aneletododomia! Igaatağa ja jikeenağa nibeyacağa mida loniciwağateloco inataweceoko, judeu, codaa ane dağa judeu. ¹⁰ Niğida diniditelogo Aneotedoğoji lotağa, modi,

“Ağicoa iniwa ane iğenağa.

Odaa ağica!

¹¹ Ağica ane yowooğodi niğica ane iğenağa,
oteğexaağağa odotibige Aneotedoğoji.

¹² Inataweceoko eyamağaticoace,
odaa ağaleeğica jağa.

Codaa ağicoa iniwa aneote anele.

Ağicoa!

¹³ Niğinoa niolatedi liciagi émeđegi libegi ane domoke (leeğodi niğinoa lotağa). Idioka limedi moninaletiniwaceoko oibake niğinoa lotağa.

Micatağa diğini lakeedi niweneeno niolatedi.

¹⁴ Niğinoa lotağa nixoomağanağa
codaa niğinoa lotağa goniğiadi.

¹⁵ Yediğatibigijamoyacilotidi
codaa moyeloadioko.

16 Niçina ane diitiwe oyaagadi inoatawece,
codaan mowo eledi oko magecaçalo.

17 Açoyowoogodi niçica anodaagee me jakataça mele godaaalegega.

18 Codaan açodeemitetibige Aneotedoçoji.”

19 Jowoogotaça inoatawece lotaça Aneotedoçoji ane iditedini Moisés mida ane ligegitiogi inatawece oko anidiwa miditaça me digicata ane yakadi me napitaçadi loenataka, codaan me digica ane yakadi mee me digica libeyacegegi nige limedi Aneotedoçoji me iwi anodaagigotediogi oko. **20** Enice açica ane yakadi mee me igenaga lodoe Aneotedoçoji daga leegodi me yotete liigenatakanegeco Aneotedoçoji. Igaataça liigenatakanegeco Aneotedoçoji onikeetogowa minoa gobeyacegeco.

Anodaageeta Aneotedoçoji meote lewiga oko

21 Natigide Aneotedoçoji ja ikee anodaageeta meote niçina oko me igenagatibigiwaji. Aleegodi moyotete inoatawece liigenatakanegeco, pida leegodi eledi ane niiticogi meote me igenagatibigiwaji. Moisés eledi ikee niçida gela çonimawenegegi me çodegenaga, baanigijo moikee niçijo eledi anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko niçijo noçoldi Aneotedoçoji lotaqanaçaxi. **22** Niçica gela çonimawenegegi me çodegenaga başa niçina oko monakato Jesus Cristo, odaa ja igenagatibigiwaji. Codaan Aneotedoçoji açica idi lemaanigipi. **23** Igaataça inatawece oko inoa libeyacegeco, codaan açicoa iniwa ane igenaga daga liciagi Aneotedoçoji, ane daçaxa me igenaga, yapidi, codaan açica libatiigi. **24** Aneotedoçoji eote oko me igenaga leegodi çodiwikode, codaan idioka limedi meletedoçodom, odaa ja najigotedogowa niçida ane daga domiqica çonimawenegegi me inigaanyaçatece. Jesus Cristo ja yedia loojedi oko me yakadi me igenaga niçijo naşa yeleo leegodi gobeyacegeco. **25** Aneotedoçoji niçige Jesus Cristo me nadooçodi lawodi me yeleotetema libeyacegeco oko. Jesus yeleo eotedibige me daçalee yelatedoçodom Aneotedoçoji, codaan me daçadiaa çodiloikatidi leegodi niçinoa gobeyacegeco, nige jinakatonaga Jesus. Aneotedoçoji dinatitedogowa, joaniçidaa leegodi me daga ikateda oko diçidioka limedi me nigo leegotedi niçinoa libeyacegeco, niçijo oko ane newiga maleedigicoateda Jesus. Aneotedoçoji niçige Jesus maçaga yeleotetema libeyacegeco niçidi oko me ikee me igenaga. **26** Joaniçidaagee Aneotedoçoji eotedibige me ikee me igenaga, codaan me yakadi me ikee me igenaga niçina oko ane nakato Jesus.

27 Migica ane yakadi me dinabaketibece leegodi me igenaga? Jowoogotaça me digica ane yakadi! Pida igamige leegodi me digica ane yakadi me dinabaketibece? Leegodi açica ini ane igenaga daga leegodi me yotete liigenatakanegeco Aneotedoçoji, pida leegodi me nakato Jesus, odaa ja igenaga. **28** Joaniçidaa me jinataça oko ane igenaga leegodi eliwaçatakanegegi, pida aleegodi degeyiwaçadi inoatawece ane liigenatakanegeco Aneotedoçoji.

29 Aneotedoçoji migepoka Noenoçoditeda judeutedi? Agodaçaga Noenoçodi ina ane daga judeutedi? Ajawienatakanaga maçaga Noenoçodi niçina ane daga judeutedi. **30** Odaa jinataça mokiniwatece me Gonoenoçodi. Eote me igenagatibigiwaji judeutedi anida eliwaçatakanegegi, codaan me niçina ane daga judeutedi anaçagida eliwaçatakanegegi. **31** Ja jowoogotaça me çodegenaga leegodi çotiwaçatakanegegi. Enice, odaa açaleegica ane jaogate liigenatakanegeco Aneotedoçoji? Okoo, ida ane jaogate! Leegodi çotiwaçatakanegegi eo me jemaanaça mejiwaçataça liigenatakanegeco Aneotedoçoji.

4

Abraão igenaga leegodi eliwaçatakanegegi

1 Niçica jotigide icoolatigi çonelokodi Abraão, igamigida ica nimawenegegi me yakadi me igenaga lodoe Aneotedoçoji? **2** Daga igenaga Abraão leegotedi loenataka anele, odaa

domağa yakadi me dinabaketibece. Pida aqica anigetiğida leeğodi dağa dinabaketibece lodox Aneotedoğoji. ³ Igaatağa mee Aneotedoğoji lotaşa, "Abraão nakato Aneotedoğoji, odaa leeğodi eliwağatakaneğegi Aneotedoğoji jeğeote me iğenaşa." ⁴ Nişina ane diba, oyedia. Nişina ane dibatege anogeedi, pida loojedi nişijo libakedi. ⁵ (Nişida moko aqica anigetiğida şodoenatagitema Aneotedoğoji aneo me leeditibige me şodedia.) Nişina oko ane dağa diba me docaşatalo Aneotedoğoji, pida nigeyiwağadi Jesus, odaa Aneotedoğoji eote nişini oko me iğenaşa leeğodi eliwağatakaneğegi. Igaataşa Aneotedoğoji yakadi meote me iğenaşa nişina oko aninoa libeyaceğeco.

⁶ Davi idaa yalaşata. Mee nişina oko Aneotedoğoji aneote me iğenaşa, aığenaşa dağa leeğodi değepaageo me iğenaşa. Codaa Davi yalaşata nişica oko anida linikegi, mee,

⁷ "Ninitibece nişina oko Aneotedoğoji baanaşa ixomağateetedice codaa me napitaşadi nişicoa libeyaceğeco.

⁸ Ninitibece nişina oko ane dağa nilağaditedeloco Aneotedoğoji nişicoa libeyaceğeco."

⁹ Aneotedoğoji migijoka eote me ninitibiwaji nişijo oko anoyakagidi lolaadi moikée me nepilidi? Oşoa, Aneotedoğoji domige aağageote me ninitibiwaji ina ane doğoyakagidi lolaadi? Ja jinataşa aneyatigi ligegi Aneotedoğoji lotaşa, mee, "Abraão nakato Aneotedoğoji, odaa leeğodi eliwağatakaneğegi Aneotedoğoji jeğeote me iğenaşa." ¹⁰ Igamigicatigi Aneotedoğoji naşa yakadi Abraão me iğenaşa? Migijo maleedigicatibige dağa yakagidi Abraão lolaadi, oşoa, migijo naşa yakagidi lolaadi? Aneotedoğoji yakadi Abraão me iğenaşa nişijo maleedigicatibige dağa yakagidi lolaadi. ¹¹ Odoo nişidıaşa Abraão naşa yakagidi lolaadi leeğodi me liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji me ikee Aneotedoğoji neğeote me iğenaşa leeğodi makaağeyiwağadi Aneotedoğoji aniçatibige dağa yakagidi lolaadi. Joanişida leeğodi Abraão me micataşa dağa eliodi inatawece oko anonakato Aneotedoğoji, aneote Aneotedoğoji me iğenaşatibiwaji, idaşida me doğoyakagidi lolaadi. ¹² Abraão eledi micataşa dağa eniodi nişina oko anoyakagidi lolaadi, pida nişina modioteci anodaşa Abraão me nakato Aneotedoğoji maleedigicatibige daşa yakagidi lolaadi.

Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotediogi nişina ane eniwağatakanaşa

¹³ Aneotedoğoji eote ligegite Abraão codaa nişica anida aneetege licoğegi me nebi inatawece iişo. Aneotedoğoji aägeote nişida ligegiteta Abraão dağa leeğodi meyiwağadi liiğenatakaneğeco, pida leeğodi Abraão me nakato Aneotedoğoji. Odoo joanişida Aneotedoğoji meote me iğenaşa. ¹⁴ Nigeote Aneotedoğoji ligegitetege nişina anodiletibige dişidokidata moyiwağadi liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji me iğenaşatibiwaji, odoo agotigica jaşa şotiwağatakaneğegi. Codaa nişica ligegitedoğogi Aneotedoğoji agotigica niwaló. ¹⁵ Igaataşa Aneotedoğoji icota me yelatetema nişina anidiwa liiğenatakaneğeco midiwataşa ane iditedini Moisés, pida aqoyotete niiğenatakaneğeco. Pida nişina ane dişicoateda liiğenatakaneğeco midiwataşa, aqica ane yakadi me laagetedipi leeğodi doğoyoteteteda nişidiwa niiğenatakaneğeco.

¹⁶ Joanişida leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitediogi nişina anonakato me daşa ixomağatice nişina Aneotedoğoji ane ligegi. Aneotedoğoji eote nişida ligegi me yajigotediogi noğeedi inatawece anida aneetege licoğegi Abraão leeğodi Aneotedoğoji idioka limedi meletedogodomi. Aneotedoğoji aqinoka yajigote noğeedi nişina anoyotete liiğenatakaneğeco Moisés, pida aagaşa yajigote inatawece nişina anonakato digo mijotaşa Abraão me nakato. Odoo Abraão ja şodiodi okotawece ane jinakatonaşa Aneotedoğoji. ¹⁷ Joanişida Aneotedoğoji lotaşa mee, "Jao makaami eniodi eliodi noiigi." Abraão nakato Aneotedoğoji, odoo Aneotedoğoji jeğeote me şodiodi. Aneotedoğoji jişiniae aneote émağaga me newiğatace, codaa me yoe inoatawece nişinoa analee jinataşa.

¹⁸ Aneotedođoji jeđeote ligegite Abraão, meeteta, "Icota meliodi oko anida aneetegē licođegi." Abraão eyiwađadi niđijo ligegi Aneotedođoji meote me eniodi eliodi noiigi. Odā Abraão idioka limedi me nibotege Aneotedođoji meote niđijo ane ligegiteta, idaađidata me dađadiaa nibotege mica lionigi, leeđodi ja dađaxa moxiiđodi. ¹⁹ Abraão ejinađa ipegiteloco monaniteci taalia nicađape. Lolaadi agaleegića ioniciwađa. Nađajo lodawa ane liboonađadi Sara eledi dađaxa mopake, ja nađaxatelogi nicađape iwaalo malee dinigaje. Naga yowo Abraão naga laxokodipi, pida idokee adinelio eliwađatakaneđegi. ²⁰ Codaa adawienataka micota niđijo ane ligegiteta Aneotedođoji. Pida idioka limedi me yoniciwadi metiwađataka, codaa dođetetalo Aneotedođoji. ²¹ Abraão ayawie Aneotedođoji mida nimaweneđegi meote ane ligegiteta. ²² Joaniđidaa leeđodi Aneotedođoji meote Abraão me iđenaga, leeđodi eliwađatakaneđegi.

²³⁻²⁴ Niğijo nigegi anee, "Aneotedoğoji eote me iğenaga." Niğida ligegi Aneotedoğoji ağijoka yalağateta Abraão, pida oko eledi yalağatedoğowa. Aneotedoğoji eote me godęgenađa, niğina nige jinakatonağa Aneotedoğoji, aneote me yewiğatace Goniotagodi Jesus Cristo. ²⁵ Aneotedoğoji yajigo Jesus me yeleo leeğodi gobeyaceğeco. Niğidiağidi Aneotedoğoji ja yewikatiditace eotedibige me yakadi meote me godęgenađa.

5

Aneotedoğoji eote me godęgenađa

¹ Aneotedoğoji eote me godęgenađa leeğodi me jinakatonağa. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji meote mele godaaleğena leeğodi niğijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo. ² Goniotagodi Jesus Cristo ja yomoketedoğodomı godili miniga lodox Aneotedoğoji. Odā natigide idioka limedi Aneotedoğoji meletedoçodomı leeğodi me jinakatonağa. Odā godinitibece leeğodi me inibeoonajatege me godiweniğide godawanağaditetege Cristo. ³⁻⁴ Codaa godinitibece nige jawikodeeğa, igaatağa jowooğotağa niğinoa godawikodico owo me godoniciwadi me jiboğatege eletidi godawikodico. Igaanige jixomağateenajatediğo niğinoa godawikodico, odā ja godixomağatice Aneotedoğoji me godici. Odā jeğepaanağa jatitağati me inibeoonajatege lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo. ⁵ Niğida ane inibeoonajatege ağodinaale, igaatağa Aneotedoğoji godemaa. Aneotedoğoji najigotedoğowa Liwigo ane yelogodita godaaleğena meliodi me godemaa.

⁶ Igaatağa niğijo maleğicata gonimaweneğegi doğokomaga idinewikatitağa, odā Cristo jeğenagi yeleottedoğodomı, anoko abeyacağaga. Goniotagodi Jesus Cristo yeleo niğijo noko ane nibikota Aneotedoğoji me lemeğegi. ⁷ Ağica oko ane yeleotema eledi oko ane iğenaga. Pida ejimetđica oko anabo laaleğena me yeleotema eledi oko anele. ⁸ Pida Aneotedoğoji bağa ikee meliodi me godemaa niğijo Cristo nağa yeleottedoğodomı, idaağida moko abeyacağaga.

⁹ Leeđodi Cristo me yeleo, odā Aneotedođoji jeđeote me godęgenađa. Odā natigide ađalee dakaketema Cristo me nođa ica Aneotedođoji lělađatetema gobeyaceđeco. ¹⁰ Aneotedođoji eote moko lokađetedi leeđodi me yeleottedođodomı Lionigi niđijo maleđoko laxakawepodi. Joaniđidaa leeđodi dađadiađica lagaliđi meote godewiđa leeđodi Lionigi nađa yewiđatace. ¹¹ Pida aniđidokida. Ađagađa godinitibece leeđodi anodađegeteda Aneotedođoji. Jođoko lokađetediđi leeđodi niđijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo.

Jiciacekenajatiwage Adāo ijaa Cristo

¹² Niğina noiigi digoina iiğo owo ane beyagi leeğodi onijoteci gōneleegiwa ane liboonağadi Adāo. Odā leeğodi nibeyacağa, jiğida némađa. Odā inatawece oko ağica ini ane dağa yeleo leeğodi inatawece inoa libeyaceğeco. ¹³ Aniğicatibige Moisés dağa iditedini Aneotedoğoji liiğenatakaneğeco, niğinoa libeyaceğeco niğijo noiigi. Pida Aneotedoğoji ağica dağa laagetediği leeğodi libeyaceğeco niğijo oko. Igaatağa ate

niğicoa me yajigotediogi liigenatakanegeco. ¹⁴ Pida niğijo maleegijo Adão negepaagicota Moisés, niğida ica némağa. Inatawece oko nigo, ağıca ane iwoko, idaaqee me digicata libeyaceğegi digo mijotaga Adão libeyaceğegi, leeğodi niğijo me degeyiwağadi Aneotedogoji ane liigenatakanegegi.

Adão liciagi niğijo Gonoleegiwa aneno niğidiaagidi, Aneotedogoji ane niwakatee. Igaataşa niğijo itoataale gonoleegiwadi ane loenatigi icotiogi inatawece oko. ¹⁵ Pida niğijo libeyaceğegi Adão baadaga liciagi niğijo liboonigi Aneotedogoji. Odaa eliodi oko nigo leeğodi onijoteci niğijo gonoleegiwa, ane Adão, ane yotigimade Aneotedogoji. Pida Aneotedogoji dağaxa meletedogodomi, odaa yajigotediogi eliodi oko noğeedi ane dağa domiğica nimaweneğegi moyakadi, pida leeğodi me godiwikode onijoatece gonoleegiwa ane Jesus Cristo. ¹⁶ Odaa niğijo gonoğeeditalo Aneotedogoji oteğexaağaga jiciacekenağatege niğijo anigotogowa libeyaceğegi Adão. Igaataşa libeyaceğegi onijoteci gonoleegiwa eo Aneotedogoji me laagetedipi, codaan me iloikatidi eliodi oko leeğotedi libeyaceğegi. Pida Aneotedogoji aağaga yajigotediogi noğeedi eliodi oko anowidi libeyaceğegi. Gonoğeedi ane najigotedogowa Aneotedogoji niğina meote me şodeğenağaa. ¹⁷ Ewi me leeğodi libeyaceğegi onijoteci gonoleegiwa odan ja diiticogi némağa me dibatoğowa. Pida niğijo aneotedogodomi Jesus dağaxa meletedogodomi, aliciagi Adão anaağaga yoetogodomi. Joaniğidaağee, Aneotedogoji eliodi meletedogodomi, codaan eote gonoğeedi niğina ane dağa domiğicata gonomaweneğegi me jakataşa. Joaniğidaa gonoğeedi niğina meote me şodeğenağaa. Odan niğina oko anodibatege noğeedi idiokaanaga limedi me newığa miniwataşa, codaan niğenatakanaga leeğodi onijoatece gonoleegiwa Jesus Cristo ane loenatagi.

¹⁸ Ja jinataşa me leeğodi onijoteci gonoleegiwa ane dağa yotete liğenatakanegegi Aneotedogoji, odan Aneotedogoji ja laagetedipi codaan icota me iloikatidi inatawece oko. Odan idaagee, leeğodi onijoatece gonoleegiwa ane iğenağaa, Aneotedogoji ja yakadi meote inatawece oko me iğenagatibigiwaji, codaan meote me newığatace. ¹⁹ Leeğodi onijoteci gonoleegiwa ane degeyiwağadita liğenatakanegegi Aneotedogoji odan eo eliodi oko mabeyacağaa. Odan idaagee, leeğodi onijoatece gonoleegiwa aneyiwağadi Aneotedogoji, odan Aneotedogoji jeğeote meliodi oko iğenagatibigiwaji.

²⁰ Aneotedogoji iğe Moisés me iditedini liğenatakanegeco eotedibige me ikeetediogi oko minoa libeyaceğegi. Joaniğidaageo oko mepaanağaa owote libeyaceğegi. Odan niğijo naşa dağaxa libeyaceğegi niğina oko, Aneotedogoji jağaga dağaxa me ikeete me dağaxa meletetema oko. ²¹ Joaniğidaa libeyaceğegi oko mida loniciwağateloco, leeğodi meo me yeleo. Pida idokee Aneotedogoji me dağaxa meletedogodomi, odan jeğeote me şodeğenağaa, şodiciagi Cristo, codaan meote şodewığa ane dağadiaağica liniogo Miniwataga, leeğodi niğijo ane loenatagedogodomi Goniotagodi Jesus Cristo.

6

Gela şodewığa leeğodi Cristo

¹ Enice, amiida ica ane dağaxa mele me jaşa? Domige midapaga jiğaticogi me jaşa ane beyagi, me jağatibige me ikee Aneotedogoji me dağaxa meletedogodomi?

² Ayakadi diğidaağejinaga! Igaataşa şodiciagi niğina oko émeğegi ane dağadiaa yakadi meo ane beyagi. Odan ayakadi diğidioka limedi me jaşa ane beyagi. ³ Doane mele mowooğottiwaji. Niğijo naşa idinilegenaga, jikeenaga moko nepilidi Jesus Cristo, odan micataşa daşa şodeməğawa. ⁴ Joaniğidaağee, niğijo naşa idinilegenaga, micataşa daantaşa şodeleo, odan micataşa daşa şodoomatewa noğonalightedini Cristo. Eote mağaga şodewığatace, ja gela anejinağaa, digo mioataşa Cristo naşa yewığatace leeğodi nimaweneğegi Eliodi ane jopooğaa.

⁵ Nige micataşa daşa şodeməğawa Cristo, nigidiaağidi şodewikağawa, odan ja gela anejinağaa, digo mioataşa Cristo me yewığatace. ⁶ Igaataşa jowooğotaşa Cristo me

yeleotedoğodomi madataşa nicenagañagate. Odaa niñijo jotigide anejinaña, aneo me jaoga ane beyagi, ja ma, micataşa daşa lemañawa Cristo madataşa nicenagañagate, niñijo naşa yeleo. Odaa niñina nibeyacaşa ağaleegica loniciwañatogoloco. ⁷ Igaataşa niñina oko naşa yeleo, jañanipetema loniciwaşa nibeyacaşa.

⁸ Nige micataşa daşa godemagañawa Cristo, odaa ajawienatakanaşa maşa icota me godewikagañawa. ⁹ Igaataşa jowooğotaga Cristo me yewiğatace, odaa ağalee yeleo. Leeğodi némaña ağaleegica loniciwañatelogi. ¹⁰ Igaataşa niñijo naşa yeleo, yeleotetema nibeyaceğeco, odaa onijoteci me yeleo, odaa ağalee leeditibige daşa yeleotace. Pida iniwa me yewiğa me iweniğide Aneotedoğoji. ¹¹ Joaniğidaägee akaami eleditetiwaji leeditibige madiniciacekenitege oko baanaşa nigo, ane dağadiaa yakadi mowo ane beyagi. Pida adiniciacekenitege niñina oko ane newiğa maweniğidenitiwaji Aneotedoğoji, leeğodi me gağexocitege Goniotagodi Jesus Cristo.

¹² Odaa jinaşa domiğikani nibeyacaşa daşa iiğe gadaaleğena mawiite niñinoan ane beyagi ane lidağataka gağolaadi anicota me daa. ¹³ Codaan jiniğikanitece gağolaadi nibeyacaşa me ibake meo ane beyagi. Pida adinajicitalo Aneotedoğoji micataşa oko ane nigo baanaşa newiğatace. Ajicitalo inatawece gağolaadi me ibake mawii ane iğenaga. ¹⁴ Nibeyacaşa ayakadi daşa gağiğeni. Leeğodi Aneotedoğoji dağaxa meleteredağadomii, odaa adibatedağagi daşa leeğodi me iwağati niñenatakaneğeco ane naddegi Moisés. Pida dibatedağagi leeğodi meliodi meleteredağadomii.

Leeditibige me jaoga ane iğenaga

¹⁵ Aneotedoğoji dibatedoğogi leeğodi dağaxa meleteredoğodomi, adibatedoğogi daşa leeğodi mejiwağataşa niñijoan niñenatakaneğeco ane naddegi Moisés. Nigeletedoğomi, odaa agodiğica liaagi ina me jaoga ane beyagi? ¹⁶ Owooğotitiwaji niñina madinajicita niñina gañiotagodi makaami liotagipi, niñina ane iwağatitiwaji odaa jiñiniae ane gağiğeni. Yakadi me awiitetiwaji ane beyagi, pida başa gağelewi, codaan idiokaanaşa limedi me leegitalo motonitedice Aneotedoğoji. Ogoa domige iwağati Aneotedoğoji, odaa dibatedağagitiwaji, codaan eote me gağeğenakitiwaji. ¹⁷ Niñijo jotigide akaami liotagipi nibeyacaşa, codaan adomañakati mikani. Pida iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji me iwağatitiwaji catiwedi gadaaleğena niñijoan niñaxinañaneğeco anoditece gağiğatakananegi anetiğadiiğaxinitece. ¹⁸ Joaniğidaaa Aneotedoğoji me yajigotedağawa gağonicawaşa mikani mawii ane beyagi. Odaa jağadinajicitalo makaami liotagipi Aneotedoğoji mawii ane iğenaga. ¹⁹ Gadotağaneğenitiwaji micataşa okanicodañağica oko jaotibige me jakadi me gağaxawani mowooğoti ane jemaa mejitağawa, leeğodi ağadoniciwati me iwağatakani. Niñijo jotigide adinajicitiwaji manigopeliğitiwage, awiite inoatawece ane degeletededa, codaan ağalee domañakati mikani mawii ane beyagi. Pida niñina natigide jağadinajicitiwaji makaami liotaka Aneotedoğoji mawii ane iğenaga. Odaa jiğidaaa miniokañañiniwateda makaami nepilidi.

²⁰ Igaataşa niñijo maleegakaami liotagipi nibeyacaşa, ağica daşa gağowoogotiwaji dağawii niñica ane iğenaga, leeğodi niñica ane iğenaga aiiğe gadewiğä. ²¹ Amiini ica gañigañyetema ijoa gağoenatakana ane beyagi? Niñijoan gağoenatakana ane beyagi owo manibolikitiwaji niñina natigide, codaan niñina ane beyagi owo oko me yeleo, odaa idiokaanaşa limedi me leegitalo me yototedice Aneotedoğoji. ²² Pida niñina natigide Aneotedoğoji ja yajigotedağawa gağonicawaşa mikani mawii ane beyagi, odaa jağakaami liotagipi Aneotedoğoji. Odaa iniokaañañiniwateda Aneotedoğoji makaami nepilidi. Joaniğidaaa leeğodi midiokaanaşa limedi me gadewikitiwaji Miniwataşa. ²³ Leeğodi loojedi nibeyacaşa ane jibağatege başa némaña, odaa idiokaanaşa limedi me leegitalo Aneotedoğoji me jotonagatedice. Pida liboonigi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa başa godewiğä ane dağadiañağica liniogo Miniwataşa, leeğodi niñijo loenatagitedoğodomi Goniotagodi Jesus Cristo.

Nadonegegi ane godiigaxitece

¹ Inioxoadipi. Akaamitawece joğowoogoti anejatigi igezi leegodi owoogoti niğijoia liigenatakaneğeco Aneotedoğoji. Niğina oko leeditibige me diotece niğinoia niigenatakaneğeco niğina malee yewiğä. ² Liciagi nağana iwaalo wadonaga. Niigenatakaneğegi wadonadi iiğe me iniozioni mida aneetege niğini lodawa niğina malee yewiğä. Pida nige yeleo niğijo lodawa, odaa nağani iwaalo ja iwoko niğijo niigenatakaneğegi wadonadi ane yexocagaditege lodawa. ³ Pida nağani iwaalo nige lodawa eledi şoneleegiwa malee yewiğä niğijo başa lodawa, odaa nağani iwaalo başa doğolagataka. Pida nige yeleo niğijo lodawa, odaa ja iwoko niğijo niigenatakaneğegi me wadonağalo. Odaa ja yakaditace me wado, ağalee doğolagataka.

⁴ Inioxoadipi, joanıqidaägeetiwaji. Nağana iwaalo iwoko niğijo niigenatakaneğegi me wadonağalo, leeğodi nağä yeleo lodawa. Joanıqidaağaga enitiwaji şadiwokoni niğijoia niigenatakaneğeco ane naddeegi Moisés, leeğodi nağä micatağa dağa şademağawa Cristo. Odaa jağakatitiwaji mida anenitege Niğijoia ane yeleo, pida yewiğatace niğidiaağidi, eotedibige me jakataga me jaoga Aneotedoğoji ane yemaa. ⁵ Igaataga niğijo malee şodiiğe şolidağataka ane beyagi, odaa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji joğowo me jowooğatibige ane iğenağä. Pida niğinoia şolidağataka owo mepaanağä jaoga ane beyagi. Odaa niğijoia şobeyaceğeco etigodadeegita şodemaga, odaa idiokaanağä domaga limedi me jotonagatedice Aneotedoğoji. ⁶ Macataga nağana wajekalo nağä iwoko niigenatakaneğegi me wadonağalo, oko jişidaägejinağä ağalee leeditibige dağa jiwağatece niğijoia liigenatakaneğeco Aneotedoğoji anijo mida loniciwagatogoloco. Joanıqidaa leeğodi ağalee jibaağatema Aneotedoğoji anejinağä niğijo jotigide me jiwağatece niigenatakaneğeco ane diniditedini. Pida niğina natigide jibaağatema Aneotedoğoji me gela anejinağä me şodewiğä ane najigotogowa Aneotedoğoji Liwigo.

Jeğepaanağä jaoga ane beyagi niğina nağä domaga jowooğotağä liigenatakaneğeco Aneotedoğoji

⁷ Domige yakadi mejinağä inoa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji me beyagi? Ayakadi diğideğejalağatigi şogegi! Igaataga liigenatakaneğeco Aneotedoğoji onikeetogowa nibeyacağä. Igaataga daaditoğodita niğinoia liigenatakaneğeco me beyagi niğina me idocetema niğinoia ane nepilidi eledi oko. Agotaga jowooğodi me beyagi, niğina me jemaa ane nebi eledi oko. ⁸ Pida leeğodi niğinoia liigenatakaneğeco Aneotedoğoji (me jowooğodi ane iğenağä), odaa nibeyacaga ane idei catiwedi yaaleğena jeğeo me idocetema ane nebi eledi oko. Igaataga daaditiğicoateda niigenatakaneğeco, nibeyacağä ane idei catiwedi yaaleğena tağä liciagi niğina émeğegi. ⁹ Igaataga niğijo jotigide emeğeeta ajowooğodi niğinoia liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa eetibece ele, idinitibeci. Pida niğijo nağä jowooğodi ane diitigilo Aneotedoğoji liigenatakaneğeco, odaa nibeyacağä ane idei catiwedi yaaleğena ja micatağa dağa gela mini, joanıqijaağijotigi nağä jeemitetece minoa ibeyaceğeco. Odaa ja micatağa daantağä ideleo. ¹⁰ Aneotedoğoji najigotogowa liigenatakaneğeco mowo şodewiğä. Pida niğidiwa liigenatakaneğeco ododigotiwa micatağa daantağä ideleo. ¹¹ Nibeyacağä ane idei catiwedi yaaleğena ibake niğijoia liigenatakaneğeco Aneotedoğoji me idinaale. Igaataga jiletibige diğidokidata niğina me jotete Aneotedoğoji liigenatakaneğeco oditağä jiğida yewiğä ane dağadiaağica liniogo. Micatağa nibeyacağä ane idei catiwedi yaaleğena dağa ibake Aneotedoğoji liigenatakaneğeco me ideljadi.

¹² Niğinoia niigenatakaneğeco oikee anodaaägeeteda Aneotedoğoji, onidatecibeci liigenatakaneğegi ikee anodaägeeteda. Codaan onidatecibeci liigenatakaneğegi ewi, codaa mele. ¹³ Enice, domigina anele ideljadi? Odaa aleğodi niğijoia niigenatakaneğeco mideğeji micatağa émeğegi, pida leeğodi nibeyacağä ane idei catiwedi yaaleğena. Niğijo

nibeyacağa ane idei catiwedi yaaleğena ibake liiğenatakanegeco Aneotedoğoji anele meo me jeemitetece me leegitalo Aneotedoğoji me jototedice. Joaniğidaa naşa dinikee niğica anodaağee nibeyacağa. Coda liiğenatakanegigi Aneotedoğoji ikee me dağaxa me beyagi niğina nibeyacağa.

Paulo ağica loniciwaşa meo anele

¹⁴ Jowoogotaşa me Aneotedoğoji Liwigo ane najigotogowa niğinoa niiğenatakanegeco. Pida niğida me ee eemoda oko ağamaleğegi, coda ee liotagi nibeyacaşa, ağica inimaweneğegi daga jika me jao ane beyagi. ¹⁵ Ajowoogodi niğica aneji. Igaataşa ajao niğina ane jemaa me jao, pida jao inokina ane daga domaşa jemaa me joe. ¹⁶ Pida niğina me jaote niğina ane beyagi ane daga jemaa, jiğinää ikee me jowoogodi niğinoa niiğenatakanegeco mele. ¹⁷ Niğina me jao niğina ane daga jemaa, eledi ikee maleedegemeğee ane jao, pida loniciwaşa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena idiiğe me jao niğina ane daga jemaa. ¹⁸ Igaataşa jowoogodi niğina anele ağica meetaşa catiwedi yaaleğena. Idaağee daga jemaa me jao anele, pida ağica inimaweneğegi daga jao. ¹⁹ Igaataşa ajaote anele ane jemaa me jao, pida jao ane beyagi ane daga domaşa jemaa me jao. ²⁰ Nige jao niğina ane daga jemaa me jao, anegemeğee ane jao, pida loniciwaşa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena idiiğe me jao.

²¹ Joaniğidaa midatibece meji catiwedi yaaleğena. Niğina me domaşa jemaa me jao anele, pida inoka jakadi me joletibige niğica ane beyagi. ²² Igaataşa emegeeta domaşa jemaa Aneotedoğoji liiğenatakanegeco. ²³ Pida jeemiteta noniciwaşa ilaligi, ane idei catiwedi yaaleğena. Niğida noniciwaşa micataşa daga idelege liiğenatakanegeco Aneotedoğoji ane jemaa. Niğida noniciwaşa idiiğe me jao ane beyagi, odaa ağica emaga yoniciwaşa daga jika me jao ane beyagi. ²⁴ Ee oko anidioka limedi magecağalo! Migica ane yakadi me idoğatice midataşa ida noniciwaşa ane idadeegita némaşa, codaan aneo midiokaanaga limedi me leegitalo Aneotedoğoji me jototedice? ²⁵ Iniotagodetalo Aneotedoğoji, leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo jiğinää idoğatedice mejoteloco loniciwaşa nibeyacaşa.

Niğijo jotigide me yowoogo me jotete liiğenatakanegeco Aneotedoğoji. Pida inoka jao ane beyagi, leeğodi loniciwaşa nibeyacaşa.

8

Aneotedoğoji Liwigo najigotogowa godoniciwaşa

¹ Ja jinataşa Goniotagodi Jesus Cristo me şodogatedice mejonağateloco loniciwaşa nibeyacaşa, odaa Aneotedoğoji ağalee şodiloikatidi leeğotedi şobeyaceğeco, oko ane şodexogotege Jesus Cristo, ane dağadiaa iniwinağatalo epaa lidekeco şodaaleğena, pida jibaağatema Liwigo Aneotedoğoji. ² Igaataşa Aneotedoğoji Liwigo najigotogowa gela şodewiga leeğodi me şodexogotege Jesus Cristo. Odaa loniciwaşa Liwigo Aneotedoğoji şodoğatice mejonağateloco loniciwaşa nibeyacaşa ane naddeegi şodemaga. ³ Ajakataşa daga jaağataşa niğina nibeyacaşa ane idei catiwedi şodaaleğena daga leeğodi me jotetenaga liiğenatakanegeco Aneotedoğoji. Pida Aneotedoğoji niiğe epaa Lionigi aneote me şoneleegiwa digo mokotaga, pida baadığicata libeyaceğegi. Niwakatee Lionigi me yaağadi şobeyacaşa, eote lawikodigi Lionigi leeğodi şobeyacaşa. ⁴ Aneotedoğoji niiğe Lionigi me yeleotedoğodomı, eotedibige mida şonimaweneğegi me jaoga ane niğetogowa liiğenatakanegeco, niğijo ane işenaga. Natigide ağalee jaoga ane okomaşa jemaanaşa me jaoga, pida jaoga niğina ane niğetogowa Aneotedoğoji Liwigo.

⁵ Igaataşa niğina anowo anepaa lidekeco laaleğena, inokina moyowo mowo. Pida niğina anowo ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo, idioka limedi moyowo niğica ane iğetiogi Aneotedoğoji Liwigo. ⁶ Igaataşa niğina aninoka oyowo anepaa yemaa laaleğena mowo, joaniğidiaağidi bişidiokaanaga limedi moyototedice Aneotedoğoji

nige nigo. Pida niçina anoyowo niçica ane yemaa Aneotedođoji Liwigo, biğidiokaanaşa limedi me newiğä Miniwataşa, codaa midioka limedi mele laaleğenali.⁷ Igaataşa niçina aninoka yowoteda lakataşa ane beyagi ane yemaa laaleğena, joanığiniae laxakawa Aneotedođoji, codaa ağoyiwağadi Aneotedođoji liigenatakanegeco, oteğexaağaga yakadi meniwağatakanaga.⁸ Niçina anodioteći epaa lidağataka laaleğena, ağica nimaweneğegi doğoyocaganeğe Aneotedođoji.

⁹ Odaa akaamitiwaji ane diğiwağati niçinoaa anepaa yemaa gadaaleğenali, pida naşa iwağati Aneotedoğoji Liwigo, jiğikeeni mewi me diğeladetiwağaji Aneotedoğoji Liwigo. Nige diğicata Cristo Liwigo minitaşa niçini oko, niçini oko anebi Cristo.¹⁰ Pida Cristo nige itediwağajitiwaji, odoo icaağica nige gadelewi leeğodi nibeyacaşa, odoo Aneotedoğoji Liwigo yajigotağawatiwaji gela gadewişa leeğodi Aneotedoğoji jeğeote me gadeğenaga.¹¹ Codaa nige itiwağajitiwaji Aneotedoğoji Liwigo, niçijo aneo Jesus me yewiğatace, odoo Aneotedoğoji, anote Cristo me yewiğatace, ağageote me gadewikitace, codaa eote gela gadoğaği, leeğodi Liwigo ane itiwağajitiwaji.

¹² Enice inioxoadipi, jinaşa domaşa jiwağatece anepaa lidağataka gadaaleğenali.¹³ Igaataşa nige iwitecetiwaji ane lidağataka gadaaleğenali, ağica dağawienatakanitiwaji me gadelewi, codaa midiokaanaşa limedi motonitedice Aneotedoğoji. Pida Liwigo Aneotedoğoji yakadi me yajigotağawa ganimaweneğegi me ikani mawii niçinoaa anakamaşa galidağataka mawiite. Odoo nigikani mawiite niçinoaa gadaaleğenali lidekeco ane beyagi, odoo idiokaanaşa limedi me gadewikitwaji miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁴ Igaataşa inatawece niçinaoko ane iiğe Aneotedoğoji Liwigo, joanığidiae lionigipi Aneotedoğoji.¹⁵ Igaataşa adakatiwoğoji niwigo aneo moko ageleemagipi. Pida jibağatege Aneotedoğoji Liwigo aneo me dibatedoğowa moko lionigipi, codaa eo me japaawağatibige Aneotedoğoji mejinaşa, "Eiodi, Eiodi yemaanigi!"¹⁶ Liwigo Aneotedoğoji eledi meetoğowa catiwedi gadaaleğena moko lionigipi Aneotedoğoji.¹⁷ Leeğodi moko lionigipi Aneotedoğoji, odoo ane nebi, oko ağaga şonebi. Niçica Aneotedoğoji lağajegiteta Cristo, odoo oko şonedianagawa niçili medimiğatetegi niçica nağajegi. Igaataşa nige jawikodeğa leeğodi me jibağatege Cristo, digo miğoataşa me dawikode, odoo oko jawanağatege nigoiweniğide.

Aneotedoğoji doğetetedoğowa

¹⁸ Igaataşa niçinoaa godawikodico digoina iiğo, ejidaşa yakadi dağa jibogotağatege niçica Aneotedoğoji anicota me najigotedoğowa, anicota me nikeetedoğowa, nige limedi me doğetetedibigoğoji.¹⁹ Igaataşa inoatawece ane liidağatajedi Aneotedoğoji onibeotege codaa eliodi moyemaa me age niçica noko nige yelogotee lionaşa.²⁰⁻²¹ Igaataşa inoatawece Aneotedoğoji liidağatajedi jiçijo me diğica jağate. Aleğodi değepağoyemaa me liciagi, pida Aneotedoğoji yemaa migote. Aneotedoğoji eote me inibeoonagatege micota noko meote me dağadiaa yeleo okanicodağica niçinoaa ane liidağatajegi. Codaa ağalee neladi, pida inoatawece ja iwoko lawikodico, odoo ja ninitibigwaji lodee Aneotedoğoji, digo mokotaşa anoko lionigipi.

²² Macataşa nağana iwaalo baanaga nikaticobece laadi nağa dineemite me niçegi menitini lionigi ane nibeotege. Jiğidağee, inoatawece ane Aneotedoğoji liidağatajedi ağaga onikaticobece laadi niçina monibeotege niçica noko nige dibatedoğogi anoko lionigipi.²³ Ağinokinoa eletidi liidağatajedi Aneotedoğoji meneğegi onikaticobece laadi niçina monibeotege niçica noko. Pida oko baanaga jibağatege Liwigo Aneotedoğoji, anodoeğegi şonogeeditalo Aneotedoğoji, odoo ağaga eliodi me inikanağaticobece godaadi niçina me inibeoonagatege niçica noko Aneotedoğoji nige dibatedoğogi anoko lionigipi, odoo jağaga jibağatege gela godolaği.²⁴ Inibeoonagatege gela godolaği leeğodi niçida gela gadewişa. Nige nağa jinataşa niçica ane inibeoonagatege, odoo ağalee leeditibige

daga inibeoonaqatege, igaataqa aqica ane nibeotegē niqina baanaqa eliodi me nadi. ²⁵ Pida nige inibeoonaqatege niqica ane diqica me jinataqa, leeditibige me idinatiiqatalo godawikodico niqina me inibeoonaqatege.

²⁶ Aneotedoqoji Liwigo aaqaqa godaxawa, leeğodi aqica godoniciwaqa. Codaanajowooğotaqa niqica anodaagee me jotaqaneğenaqa Aneotedoqoji. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoqoji Liwigo me dipokotoğoloco. Codaan dinoniciwağadi me dipokotoğoloco, ajakataga me jeloğotaga niqica anodaagee me dipokotoğoloco, pida baqa jeemiteeğatece catiwedi godaaleğena. ²⁷ Aneotedoqoji naditediwece catiwedi laaleğena oko, codaayowoğodi lowooko Liwigo. Igaataqa Aneotedoqoji Liwigo niqina me dipokoteloco loiigi, inoka dipokota ane yemaa Aneotedoqoji.

²⁸ Jowoğotaqa Aneotedoqoji me ibake inoatawece niqinoa ane godoniyaco meote aneletema niqina oko anoyemaa Aneotedoqoji, aneniditediogi me lionigipi, anakaa lowoogotetece. ²⁹ Igaataqa niqina Aneotedoqoji baanaqa iolatedicoace, iomağaditedicoace meote me liciagi Lionigi. Eotedibige Lionigi me liidaqa liwigotigilo eliodi nioxoadipi. ³⁰ Niqina ane iomağaditedicoace, eniditediogi me lionigipi. Odaa niqina aneniditediogi, jeğeote me iğenaqatibigiji. Odaa niqina ane iğenaqadi, iweniqide yawanaqaditetege Cristo.

Ica anodaagee Aneotedoqoji me godemaa

³¹ Ja jinataqa Aneotedoqoji me dibatedoğowa moko lionigipi, codaan me godaxawa, odaa domigica ane yakadi me godigeke? ³² Aneotedoqoji ayoli Lionigi, pida yajigo me yeleotedoğodom. Jinataqa Aneotedoqoji me yajigo epaa Lionigi, odaajowoğotaqa me najigotedoğowa me godoniyacu inoatawece niqinoa ane jopoğatibige.

³³ Domigica ane yakadi me laagetedipi liomağata Aneotedoqoji? Aqica ane yakadi. Leeğodi ijaaglijoa Aneotedoqoji yelooğodi me diğicata libatiigi niqidi noiği. ³⁴ Domigica ane yakadi me godiloikatidi leeğodi godobeyaceğeco? Aqica ane yakadi, leeğodi Cristo ja yeleotedoğodom, codaan me yewiğatace, odaa etiniwa liwai libaağadi Aneotedoqoji, dipokotedoğoloco miniwataqa Aneotedoqoji. ³⁵ Odaa, domigica ane yakadi me godawalacetegē Cristo ane godemaa? Domige godawikodico, ogoa domige inoa godagalanaqa, ogoa domige ina metiğodiatetibeci, ogoa domige nigigi, ogoa domige ina maniaditibige godowoodağagi, ogoa domige ina mida ane idoiğata, ogoa domige ina modoletibige metiğodeloadi; inoatawece inoa ganicinoa, domigoyakadi metiđodawalacetegē Cristo? Ee meği aqica ane yakadi. ³⁶ Joaniğidaa aneeta Aneotedoqoji lotağanağaxi,

“Akaami leeğodi,

inoatawece nokododi odoletibige metiğodeloadi.

Ododigotoğowa micataqa niqina waxacoco anoyadeegiticogi nematakanağaxi.”

³⁷ Pida ja godixomagatema inoatawece ane godoniyaco, odaa aqaleegica ane godakadi, leeğodi Cristo me godemaa. ³⁸⁻³⁹ Igaataqa jowoğodi, codaan ajawienata Aneotedoqoji ane godemaa. Oteğexaağaga némađa ayakadi, oteğexaağaga godewiğa, migetaqa aanjotedi, migetaqa niqicoa ane niigenatakanağa digoida ditibigimedi, oteğexaağaga niqicoa niwicidi ane dağaxa me no-toetedi, migetaqa anigetiğida godinyaagi niqina natigide, migetaqa godinyaagi anigida noko, oteğexaağaga gaantokağidi ane idei ditibigimedi, oteğexaağaga aninoa digoina içi, oteğexaağaga anigetiğidi niqinoa eletidi Aneotedoqoji loenataka. Aqica ane yakadi me godawalacetegē Aneotedoqoji ane godemaa. Codaan Goniotagodi Jesus Cristo ja ikee Aneotedoqoji meliodi me godemaa.

¹ Ejitece anewi leeġodi ee nebi Cristo. Aneotedoġoġi Liwigo eo me jowooġodi me jao ane iġenaġa. Joaniġidaa nikietiwa me daġa jiwitaka. ² Eliodi me ee agecaġalo, jilee yaaleġena codaa aliditini, leeġodi emaġa yoiġi. (Ee agecaġalo leeġodi modowocetegħ ane domiġigotediġi Aneotedoġoġi me iġenagħadi). ³ Emegeeta domeġġelioditibec ġe me jemaa Aneotedoġoġi daġa idixoo, codaa daġa idawalacetegħe Cristo leeġodi yoiġi, migetaġaleegħa yaxawa. ⁴ Yoiġi, loiġi Israel. Aneotedoġoġi iomaqaditedicoace meote me lionigipi, codaa me dinikeetediġi anodaageeteda. Aneotedoġoġi ja ikeetediġi ane yemaa migote loiġi, codaa me yajigotdiġi liiġenatakaneġeco. Aneotedoġoġi ja ikeetediġi anodaagee modoġetetalō minitaġa ligeladi, codaa eote ligegiteteġe. ⁵ Niġidi noiġi idha aneetegħe licoġegi jotigħi għodaamip, għoneleegi wadi għoneġaġa, ane dinikeetediġi Aneotedoġoġi. Cristo idha aneetegħe licoġegi miditaġa, codaa inaġġina niġidi noiġi. Ijaaġijoa Cristo Għoноenogħodi, iżżeġ īnawta weċċe. Inawta weċċe oko domaġa leeditibige midioka limedi modoġetetalō. Odha jiġidaagee. (Amém.)

⁶ Pida aġeji me digicota ane ligegħi Aneotedoġoġi. Igaataġa aġinata weċċe loiġi Israel iomaqaditedice Aneotedoġoġi me loiġi. ⁷ Codaa aġinata weċċe anida aneetegħe licoġegi mijotaga Abraão ewi me lionigipi Aneotedoġoġi. Igaataġa Aneotedoġoġi meeteta Abraão, “Inokina anida aneetegħe licoġegi għad-dionig Isaue, beġejitiġi mida aneetegħe għad-did.” ⁸ Digawini ane diitigi, nigaanigipawaanīgi ane lanikadi miditaġa noiġi Israel, aġinata weċċe lionigipi Aneotedoġoġi. Pida inokina mida aneetegħe licoġegi Abraão niġina anenitini leeġodi me ligeġi Aneotedoġoġi, inokina me dibatetegħ Aneotedoġoġi mewi me loiġi. ⁹ Leeġodi Aneotedoġoġi meote niġida ligegiteteġe Abraão, “Nigeledi nicaqgħabi, idopitacijo, odha Sara jiġiha lioni.”

¹⁰ Pida aniġidokidata. Rebeca ijoa itoataale lionaġa ijokijota naniġi, għonelokodi Isaue. ¹¹⁻¹² Pida Aneotedoġoġi ikee me iolatedice oko ane yemaa me iolatedice, odha meeteta Rebeca, “Niġiha liidaġa, liotagi niġiha loxox-xegħi.” Aneotedoġoġi eote ligegiteteġe niġi maleedigħiċċi bige degenitiniwace niġi nigaanigipawaanīgi, maleedigħiċċa doğoyakadi mowote gaantiqini anele, migħaż-za aħnej. Joaniġidaagee Aneotedoġoġi me ikee me iolatedice oko leeġodi mepaa yemaa meniditeta, idiġiда aleegħodi ane loenataka niġina oko. ¹³ Joaniġidaageeta lotaq Aneotedoġoġi me diniditeloco, “Jemaa Jacó, pida yeleġġedi Esaú.”

¹⁴ Aneotedoġoġi domige iġenaġa ina me iolatedicoace ina oko anepaa yemaa? Ayakadi digideġejjalagħatigi għoġġi! ¹⁵ Igaataġa Aneotedoġoġi meeteta Moisés, “Jiwikode niġina oko ane jemaa me jiwikode. Codaa jao me Ee eletema niġina oko ane jemaa me Ee eletema.” ¹⁶ Aneotedoġoġi iolatedice oko aleegħodi niġina oko minnha yemaa, otegħexxa qiegħa leeġodi ane loenataka. Pida Aneotedoġoġi iolatedice oko leeġodi me iwikode. ¹⁷ Igaataġa diniditeloco lotaqgħanaġaxi Aneotedoġoġi niġi ligħiġi Faraō, meeteta, “Joaniġidaa leeġodi me jao makaami inionig-eliodi, jaotibige me jikee ini-mawneġġegħitece niġi għaninyaagi, codaa me jaotibige minnawta weċċe oko digħiġi iż-żgħiġi.” ¹⁸ Odha Aneotedoġoġi iwikode niġina ane yemaa me iwikode, yakakaġġadi laaleġena niġina ane yemaa me yakakaġġadi laaleġena.

Inatecibece oko Aneotedoġoġi iwikode, inaġġeledi baġa illokatidi

¹⁹ Yakadi mini niġina akaamtiwaji aneetiwa, “Nige niġidaagee, amica ane yakadi me dakpetegħ Aneotedoġoġi ane yemaa, eniċċi igaamee ina Aneotedoġoġi malee dil-laagetete oko?” ²⁰ Pida yokkaġġedi. Niġida makaami minnaka amita oko. Odha aġakati daġad-inot imaddenit Aneotedoġoġi. Igaataġa niġina ane noenatagi ayakadi degeeta niġina noenatagħodi, “Igaamee ina mideġġemiitiwa madoeni?” ²¹ Niġina niwilanaġġanaġa ane iwila boote idha nimawneġġegħitece me iwila ane yemaa migħata me iwila napaloġa.

Yakadi meo boote ane dağaxa me libinienä, oğoa migeo nağana boote ane dağalibinienä anoibaketema okanicodaağica. Pida iniokini niğini napaloağan ane iwila.

²² Aneotedoğoji jiçidaağee. Yemaa me ikee léléyatetema nibeyacağan, codaan yemaa niğina oko moyowooğodi nimaweneğegi. Eliodi me dinatite, codaan me ikee me yakadi me ixomağateetedijo loenataka niğijo oko ane yelatetema, joaniğidiaa naağan.

²³ Codaan Aneotedoğoji yemaa me ikee meliodi loniciwağan meote me ğodewiğan codaan ğodiweniğide digo minatağan niğina oko anicota minatawece oiweniğide. Jotigide naağan ğodiwikode, codaan me ğodeyağadi me ğodinelecağatee, codaan modoğetetibigoğoji.

²⁴ Igaatağan Aneotedoğoji eniditedoğowa, ağinokina niğina ane judeutedi, pida eledi eniditediogi niğina ane dağalibinienä.

²⁵ Joaniğidaağete Aneotedoğoji, niğijo ane iditini Oséias, anee,

“Niğidi ane dağalibinienä, yoiiği,
icota mejitiogi me, ‘Yoiiği’.

Codaan noiigi ane dağalibinienä, yoiiği,
icota mejitiogi me, ‘Yemaanigipi.’ ”

²⁶ Idiaağidi niğica nipoçigi neğeetediogi Aneotedoğoji niğica oko,

“Ağakaamitiwaji yoiiği”,

idiaağitace nigoditiogi,

“Lionigipi Aneotedoğoji ewikegi.”

²⁷ Isaías yalagata loiigi Israel, niğijo mee, “Diganee loiigi Israel meliodi, micataga niğina dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi. Aneotedoğoji eote lewiğan onateciğidi niğidi noiigi. ²⁸ Igaatağan aleegi Goniotagodi Aneotedoğoji ja iloikatidi inatawece noiigi niğina iiğan, leeğodi iğenağan. Inoatawece niğinoan aneete ico micotece.” ²⁹ Anığicatibige Isaías degeetece niğijo lotağan, niğijo eletidi lotağan me yalagata analeeğicotece, mee, “Goniotagodi Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece, daaditiğica ane nenyağaditeta anida aneetege licogeğgi ğodaampi, tağan ğodiciagi nigotağan Sodoma ajaa Gomorra ane yaağadi Aneotedoğoji.”

Noiigi Israel ağıoyiwağadi nibodicetedi anele ane icoğotedibigimece miniwatağan Aneotedoğoji

³⁰ Aneotedoğoji eniditediogi oko inatawece digawiniteloco ane noiigi. Ja jinatağan Aneotedoğoji me dibatetege ane dağalibinienä judeutedi leeğodi monakato, ane doğodoletibige me dibatetege Aneotedoğoji. ³¹ Pida noiigi Israel anodoletibige Aneotedoğoji me dibatetege leeğodi moyotete liiğenatakaneğeco, pida ağıoyakadi moyotete niğenatakaneğeco. ³²⁻³³ Igaamee dağalibinienä jakadi me dibatetege Aneotedoğoji? Ayakadi leeğodi odoletibige Aneotedoğoji me dibatetege leeğodi moyotete niğenatakaneğegi, idığida aleegodi doğonakato Aneotedoğoji. Odaa micataga dağalibinienä, ixipe wetiğan. Aneotedoğoji lotağan eetece nağajo wetiğan, niğijo mee,

“Digawini!

Jao inikateloco wetiğan manitaga nigotağan Sião.

Odaa niğina oko odixipetigi nağan wetiğan.

Nağan wetiğan nelegi eo niğina oko menitiniwace.

Pida aneyiwağadi baadığica liboliğan.”

(Niğijo liiğexegi Aneotedoğoji jiğiniaağoditalo me wetiğan.)

10

¹ Inioxoadipi. Jemaa manitawecan yaaleğena, yoiiği Israel mida lewiğan. Jipokotalo Aneotedoğoji meote lewiğan. ² Igaatağan jakadi meji meliodi moyemaa moyocaganeğetibigo Aneotedoğoji, pida ağıoyowoğodi niğica anigetağan nimaweneğegi.

³ Ağıoyowoğodi niğica anigetağan Aneotedoğoji niğina oko meote me iğenağan. Odoletibige mowo epaa lakatigi, odaa joğodowocetege niğijo anigetağan Aneotedoğoji oko me

içenagadi. ⁴ Igaatağa Cristo eotedibige me dağadiaa leeditibige nişina oko me yetete liigenatakaneğeco Aneotedoğoji oditaşa ja içenaga. Pida nişina oko leeditibige midokida me nakato Cristo, odaa Aneotedoğoji ja dibatetege.

Aneotedoğoji yakadi meote lewiga okanicodaağica oko

⁵ Moisés yalağata anodaa nimaweneğegi oko me yakadi me içenaga lodox Aneotedoğoji, nişina meyiwağadi niiğenatakaneğeco. Mee me iditini, “Nişina aneote inoatawece ane Aneotedoğoji liigenatakaneğeco, joanığiniae yakadi midioka limedi me yewiğe leeğodi meyiwağadi niiğenatakaneğeco.” ⁶ Pida nişina meeetece Moisés nişina oko ane içenaga leeğodi me nakato Aneotedoğoji, mee, “Jinagakamaşa adinigee, degeni, ‘Amiijo ica ane yakadi migo digoida ditibigimedi?’” Nişida gagikaneğegi ikee memaani manadeegi Cristo micoğoteenitedibigimece ditibigimedi, menagi eote me şodeğenaga. ⁷ Ereditace mee Moisés, “Oteğexaaşaşa adinigee, degeni ‘Amiijo ica ane yakadi migo dinikatinece catinedi iigo?’” Nişida gagikaneğegi ikee memaani mawii Cristo me dinawacetedibige liwigotigi émaşaşa, menagi eote me şodeğenaga. ⁸ Pida mee Moisés, “Nişino nibodicetedi ane niwakatee Aneotedoğoji ağıca lağaliigi majipaatalo. Akamağakaami jegenitece nişino nibodicetedi, coda etidiwa catiwedi gadaaleğena.” Ijaşijoa nişijo nibodicetedi ane jelögotağatedibece anoditece şotiwağatakaneğegi. ⁹ Joanığidaägeeta nişida nibodigi: Nigenita eledi oko Jesus me Goniotagodi, coda nige iwagati Aneotedoğoji me yewikatiditace me yeleo, odaa Aneotedoğoji eote şadewiğe. ¹⁰ Igaataşa nişina mewi mejiwağatakanaşa manitawece şodaaleğena, Aneotedoğoji eote me şodeğenaga, coda nigejinağatece şotiwağatakaneğegi, odaa Aneotedoğoji jegeote me şadewiğe.

¹¹ Igaataşa mee Aneotedoğoji lotaşanağaxi, “Inatawece nişina anonakato Goniotagodi ağıca liboliğe.” ¹² Igaataşa lodox Aneotedoğoji inatawece oko diniciamico, ina ane judeutedi, inaşına ane dağa judeutedi. Igaataşa iniaşınıwa Goniotagodi, Niotagodi inatawece oko. Coda eliodi me ibinie inatawece anodipokotalo me yaxawa. ¹³ Joanığidaägeeta Aneotedoğoji lotaşanağaxi, nişijo mee, “Inatawece nişina anodipokotibige Aneotedoğoji liğiwağenatakaneğegi, Aneotedoğoji eote lewiga.”

¹⁴ Pida igame nimaweneğegi ina oko modipokotalo Aneotedoğoji nige doğoyiwağaditeda? Coda igame nimaweneğegi moyiwağadi, nige diğica mowajipatalo nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi? Coda igame nimaweneğegi me najipaşa, nige diğica ane yelögöditiogi nişino nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi? ¹⁵ Coda igame nimaweneğegi ina oko me yelögöditedibece nibodicetedi anele nige dağa liğexegiteda Aneotedoğoji? Joanığida leeğodi mee Aneotedoğoji lotaşanağaxi, “Dağaxa mele nişina meno ane naddeegi nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi.”

¹⁶ Pida onateciğidi oko anodibatege nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi. Igaataşa ijo mee Isaías, “Iniotagodi Aneotedoğoji. Ağıca aneyiwağadi şodatematigo.”

¹⁷ Odaa nişina oko yakadi me nakato Goniotagodi nişina me wajipata natematigo. Pida wajipata natematigo nişina mini ane yelögödi nibodicetedi anele ane icoğotedibigimece miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁸ Natigide jigika, meji, “Agodogowajipata natematigo?” Owajipata! Digo aneeta Aneotedoğoji lotaşanağaxi,

“Inatawece oko digoina iigo joğowajipatalo lotaşa,
coda latematigo jiğicoticogi neşepaa nişica liniogo iigo.”

¹⁹ Pida jigikataci, mejitiogi, “Loiigi Israel, domigoyowooğoditece ijo natematigo?” Moisés odiejegi me digitataka nişijo negeetece aneeteta Aneotedoğoji, “Jaote manoceetematiwaji nişina oko ane diğica me yelogo midi me noiigi. Coda jao me şadelatemiwaji noiigi ane diğicata lixakedi.”

²⁰ Odaa Isaías jaşani laaleğena maşaşa eetece ane ligegite Aneotedoğoji, mee,

“Niçina ane doğodoletibigiji,
etidakadi.

Odaa ja idinikeetiogi niçina ane doğodigikatibigiji.”

²¹ Pida Isaías yalaqata loiigi Israel, niçijo mee, “Inoatawece nokododi jipokotiogi yoiigi modopitiwa. Pida agetidadiwagadi, otigimadadipi.”

11

Aneotedogoji iwicode noiigi Israel

¹ Enice jigika, “Aneotedogoji domige dowocetetege idi epaa loiigi?” Ejitagawa adowocetetege. Igaatağa emegeeta ida anejitege loiigi Israel. Ijo anejitege Icoğegi Abraão, ida anejitege loiigiwepodi Benjamim. ² Aneotedogoji aikatedice loiigi ane iomağaditedice niçijo maleedigicatibige dağa iliidağadi inoatawece ane jinataşa. Owooğotitiwaji niçijoa Aneotedogoji lotaşa anoditece Elias. Elias laagetedipi loiigi niçijo meetalo Aneotedogoji, ³ “Iniotagodi Aneotedogoji. Onigodi niçijo anoyelogoditedibece ǵadowooko, codaan oyaağadi niçijoa nameejatedi wetiadi aneite me inigotaşa ejedi leeğodi libeyaceğeco oko. Jeğemokaaneğeeta me ideyağatice, pida aağagodoletibige metideloadi.” ⁴ Pida Aneotedogoji naşa igidi Elias, meeteta, “Ja jotetetomi seete miili şoneleegiwadi ane doğoyamağatedini lokotidi lodee niwigo Baal, ağodooğeteta” ⁵ Odaa niçina natigide idaağee. Yeyağaticoace onateciğidi oko analee nepilidi Aneotedogoji, ane iomağaditedicoace leeğodi meliodi meletetema. ⁶ Aneotedogoji iomağaditedice oko leeğodi meliodi meletetema, idığida aleğgodi diğinoa niçicoa loenataka anele aneo Aneotedogoji me ninitedibece. Igaataşa dağa iomağaditedice Aneotedogoji niçina oko leeğotedi loenataka, odaa agotağalee yakadi me ikee meliodi meletetema oko niçina me isolatedicoace.

⁷ Odaa yakadi mejinaşa noiigi Israel me diğicata moyakadi niçica anodoletibige. Onexaağonateciğidi oko anoyakadi anodoletibige, joanıgidiaa Aneotedogoji ane iomağaditedicoace. Inegeledi jogowote me dakake laaleğenali. ⁸ Joaniğidaägeeta Aneotedogoji lotaşa, “Aneotedogoji eotedibige me dağa neemiteşa micataşa dağa niotaşa, eotedibige me doğonadi, oteğexaağaga owajipata ica anewi. Jığidaägee niğidi oko codaan niçina noko.” ⁹ Davi eledi yalaşatiogi, mee,
“Jemaamoiloi katiditibigiwaji miditaşa lalokadi,
micataşa niçini ejeeğagi nibakajetegi,
codaan moigoetiniwace,
odaan ja dinilaatibigiwaji ica modaağigotibeci.

¹⁰ Jemaa me micataşa degetoinadi amaleeğaga ayatetibigiwaji,
codaan micataşa diğidioka limedi moyoyağaditedibece niçinoan ane dakaketema.”

¹¹ Enice, jigika, “Inoa judeutedi, domigidioka limedi moyototedice Aneotedogoji, micataşa niçina oko ane dixipe oditaşa jığidiaağite ane lanikadi?” Ağidioka limedi moyototedice Aneotedogoji. Pida Aneotedogoji eote lewiga niçijo ane dağa judeutedi leeğodi niçijo judeutedi moniteloco nibeyacaşa me doğoyiwağaditeda Aneotedogoji, eotedibige monocetema niçijoa ane dağa judeutedi. ¹² Aneotedogoji eliodi me ibinie eledi noiigitigi niçina iiğe leeğodi libeyaceğeco loiigi me doğoyiwağaditeda. Codaan eliodi me ibinie niçijo ane dağa judeutedi, leeğodi niçijo ane judeutedi moniaditema niliicägajetedi anewi. Niçina nigodopitalo Aneotedogoji ijotawece niçijoa judeutedi aneniditediogi, odaa Aneotedogoji dağaxatace me ibinie niçina eledi oko ane dağa judeutedi.

Aneotedogoji eote lewiga ane dağa judeutedi

¹³ Natigide ejitagawatiwaji ane dağakaami judeutedi. Jowoogodi Aneotedogoji me idimonyatediogi ane dağa judeutedi. Jowoogodi me şoneğegi niğida ibakedi ane najigotediwa. ¹⁴ Ijoatokaşa jakadi me jao niçijo emaşa yoiigi monocetağadomitiwaji,

amaleeğaça icawaanigi Aneotedoğoji aneote lewiça leeğodi niğida ibakedi. ¹⁵ Igaataşa niğina oko digoina iijo ane dağa judeutedi odopitalo Aneotedoğoji leeğodi niğijo ane judeutedi me dowocetetege. Niğina nige dibatacetege Aneotedoğoji niğijoja judeutedi, odaa eo meliodi godinikegi leeğodi Aneotedoğoji meote me newiğatace niğijoja judeutedi.

¹⁶ Nigoyajigotalo Aneotedoğoji paon liwai, odaa iditawece paon eledi nebi. (Jotigide laamipi judeutedi liciagi niğijo paon liwai. Aneotedoğoji dibatetege, odaa eledi dibatetege lionigipi). Nigoyajigotalo Aneotedoğoji litodi nağana niale, libiwedi eletidi nepilidi. ¹⁷ Inoatecibece libiwedi nawodigije oliveira onakagidi. Odaa libiwe oliveira loidena joğoyexocağaditege nağajo ane dinoke libiwe nağajo eledi oliveira. Odaa nağajo gela libiwe ja ili, coda me dione, leeğodi litodi. Niğinoa judeutedi liciagi nağajo nawodigije oliveira. Akamağakaamitiwaji ane dağakaamiteda judeutedi bağa godiciagi nağajo libiwe anoka oyexocağaditeloco eledi. Natigide abaategetiwaji loniciwağa coda me lewiça Aneotedoğoji ane yajigotediogi loiigi judeutedi. ¹⁸ Ağele diğikaniticoace, daaditağadiağica mawiite ijoa judeutedi ane liciaco libiwedi oliveira ane dinoke. Ayakadi dağadinağaxakenitibecetiwaji, igaataşa niğida makaami godiciagi micoataşa libiwedi niale. Nağana libiwe niale adowediteloco litodi, pida litodi yajigota liweenigi niğinoa libiwedi.

¹⁹ Pida ane dağakaami judeutedi menitiwaji, “Onakagidi niğijoja libiwedi owotibige moyexocağaditini eledi libiwe. Odaa godiciagi nağajo eledi libiwe.” ²⁰ Ewi monakagidi niğijoja libiwedi anoiciaceeketege judeutedi. Pida niğijoja judeutedi Aneotedoğoji ağaleeğeetediogi me loiigi leeğodi ağonakato, odaa akaamitiwaji etiğadawanağatitege loiigi Aneotedoğoji leeğodi manaktoni. Odaa jinağa domağa adinağaxakenitibecetiwaji, pida adinoweti. ²¹ Aneotedoğoji ja iloikatidi judeutedi, anoiciaceeketege niğijoja niale libiwedi anoyakagidi. Odaa akaamitiwaji nigikani manaktoni, akaami elediteti waji godiloikatiti.

²² Ja jinatağa niğica Aneotedoğoji meliodi meletetema oko, codaan iğenağa me iloikatidi niğina eledi oko. Iloikatidi niğina anoika monakato, pida eliodi meletedağadomitiwaji nige diğikaniteda manaktoni. Nigikanitiwaji manaktoni, odaa ağaleeğeetededağawatiwaji makaami loiigi, godiciagi niğijoja libiwedi oliveira anonakagidi. ²³ Odaa niğijoja judeutedi, nigodopitalo Aneotedoğoji monakatotace, odaa ja yawanağadacetegi loiigi, igaataşa Aneotedoğoji yakadi meote modopitacalo. ²⁴ Odaa akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi, godiciagi nağajo libiwe oliveira loidena anoyakagidi, odaa joğoyexocağaditeloco nağajo niale nawodigije, nağajo ane dağa libiwe. Pida niğijoja judeutedi liciaco niğijoja anepaa libiwedi nağajo niale nawodigije anonakagidi. Adakake doğoyexocağadacedini libiwedi anoyakagidi nağajo niale oliveira loidena. Odaa jiğidağee ağica lagaliği Aneotedoğoji dağa yexocağadacedini niğijoja libiwedi anida aneetege nağajo niale nawodigije, odaa jiğidağee me yawanağadacetegi judeutedi niğijo loiigi.

Aneotedoğoji iwicode inatawece oko

²⁵ Inioxoadipi. Jemaa mowooğoti ane nelogoditedoğowa Aneotedoğoji, amanagawini ağadinağaxakenitibecetiwaji leeğodi Aneotedoğoji aneote mowooğoti. Nikeetedoğowa midi niğina noiği judeutedi dakake laaleğena nigepağicota monotalo Aneotedoğoji inatawece niğina ane dağa judeutedi aneniditediogi. ²⁶ Odaa jiğidağee, Aneotedoğoji eote lewiça inatawece loiigi Israel. Aneotedoğoji lotağa yalağata niğida niciagi, niğijo mee,

“Ganewikatitoğodi icoğoticogi manitağa nigotağa Siğo,
odaa enagi napitağadi inoatawece libeyaceğeco oko anida aneetege licoğegi Jacó.

²⁷ Aneotedoğoji mee,
‘Jao micota ane iğegitiogi,

inapitağadi libeyaceğeco anida aneetege licoğegi Jacó.’ ”

²⁸ Judeutedi ağodibatege nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji. Joaniğidaa leeğodi me laxakawepodi Aneotedoğoji eotedibige me yakadi me gadibinienitewaji ane dağakaami judeutedi. Pida Aneotedoğoji ixipetedice noiigi Israel, codaa yemaa leeğodi niğijo ane ligegitetege laamipi. ²⁹ Igaatağa niğina Aneotedoğoji me iolatedicoace oko, codaa niğina me ibinie, aiigi ane lowooko. ³⁰ Niğijo jotigide akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi ağıwağati Aneotedoğoji. Pida natigide Aneotedoğoji gadiwikodenitewaji leeğodi niğijoja judeutedi me doğoyiwağaditeda. ³¹ Joaniğidaagee natigide niğijoja judeutedi aqoyiwağadi Aneotedoğoji leeğodi me gadiwikodenitewaji. Eotedibige Aneotedoğoji mağaga yakadi me niwikodetediniwace. ³² Leeğodi ijotawece oko aqoyiwağadi Aneotedoğoji, odaa jeğeote me diğicata ane yakadi me ika nibeyacaşa, micataşa daga dinigoetiniwace, daga niwilogojegipi. Aneotedoğoji eotedibige me niwikodetediniwace inatawece oko.

Leeditibige me jogeeğatalo Aneotedoğoji

³³ Aneotedoğoji yowooğodi inoatawece, codaa yowooğodi oninitecibeci ane loenataka. Aqica liciagi. Ajakataşa daga jowoogotaga niğicoa ane lowooko, codaa ajakataşa daga jowoogotaga inoatawece niğicoa aneote. ³⁴ Joaniğidaageeeta Aneotedoğoji lotaga, anee,

“Amijio ane yakadi me yowooğodi icoa lowooko Goniotagodi Aneotedoğoji?

Codaa amijio ane yakadi me iladee?

³⁵ Codaa amijio baanaşa ica anigini ane yajigatalo Aneotedoğoji, odaa ja nibeotege loojedi?”

³⁶ Igaataga iliidağadi inoatawece, codaa inoatawece aninoa idioka limedi minoa leeğodi nimaweneğegi, codaa inoatawece aninoa, iniaa loenataka, codaa modoğetetalo leeğodi loenataka. Joaniğidaa leeğodi me leeditibige midioka limedi me jogeeğatalo Aneotedoğoji. Odaa jiğidaagee. (Amém).

12

Godewiga me jibaagatema Aneotedoğoji

¹ Enice inioxoadipi, jipokotağawatiwaji mewi madinajitalo Aneotedoğoji, leeğodi eliodi me godiwikode. Niğijo jotigide oyalegi ejedi moibootalo Aneotedoğoji mowotibige me ninitedibece, pida oko başa idiniboonağatalo Aneotedoğoji godiciagi niğina niboonigi ewikegi. Odaa iniokiniwateda me godewiğatema. Joaniğidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Odaa joaniğidaa aneo mewi me jogeeğatalo. ² Jinaşa domaşa iwitece lakataga okotigi niğina iigo anodakapetege Aneotedoğoji. Pida ikani Aneotedoğoji me iigi gadaaleğenali, amaleegaga owoogotitiwaji ane yemaa Aneotedoğoji. Ane yemaa Aneotedoğoji eletagadomi, aqicaadaga beyagitağadomi, codaa me ninikatidi Aneotedoğoji, codaa me iğenağatağadomi.

³ Aneotedoğoji najigotediwa ibakedi, codaa aqaga najigotediwa yoniciwaşa me jao niğida ibakedi. Joaniğidaa leeğodi mejitağawatiwaji, jınağaleetibige dağakaami goneğegipi, igaataşa aqakaami goneğegipitewaji. Pida nigakamaşa adinowootiwaji, owoo niğica anele, ane iğenaşa, codaa jinoğwoootiwaji doğoleetibige me godeloki. Akamağakaami leeditibige madiniwini amaleegaga anati naşa yajigotedağawa Aneotedoğoji gatiwağatakaneğegi. ⁴ Digowoo niğina godolaadi owidi liwailidi, pida idiokidi godolaadi aneiteloco. Codaa oniditeci liwai ida ane libakedi. ⁵ Niğida moko, oko eliodi, godiciagi liwailidi godolaadi. Pida okomoğokotiwage godiciagi godolaadi mokiditece. Codaa niğida moko okotawece godexogotege Cristo. Odaa okotawece ida anejinağatiwage digo minoataşa liwailidi godolaadi. ⁶ Joaniğidaa me daga diniciamico godixaketedi ane najigotedogowa Aneotedoğoji me jibakenaga. Nigida

godixakedi mejinaqatiogi niçina anonakato Goniotagodi niçica ane yemaa Aneotedoğoji me ligegitediogi, jaoga niçida godakedi me jinakatonaga Aneotedoğoji. ⁷ Nige najigotedogowa Aneotedoğoji godixakedi me jaxawanaşa eledi oko, dice jaxawanaşa. Nige najigotedogowa godixakedi me jiçaxinağanagatece lotaga Aneotedoğoji, dice jiçaxinağanaga. ⁸ Nige najigotedogowa Aneotedoğoji godixakedi me jaoga lonicawaşa eledi oko modioce Cristo, dice jaogo lonicawaşa. Nige najigotedogowa şonimaweneğegi me jedianagatece oko anigidi ane yopotibige, dice jedianaşa, mele godaaleğena. Nige najigotedogowa godixakedi me jiçenatakanaga, dice jibakenaga minitawece godoniciwaşa me jiçenatakanaga. Nige najigotedogowa godixakedi me jiwikodenaga eledi oko, dice godinitibece me jiwikodenaga.

⁹ Emaani eledi oko manitawece godaaleğena. Coda oxaxini ane beyagi, pida oleetibige me iwitece anele. ¹⁰ Oleetibige meliodi memaani niçina anonakato Goniotagodi micataşa daşa godiigiwepodi. Oleetibige mawenigideni eledi oko. ¹¹ Jinağakaami abaciğegitema şabakedi. Awii libakedi Goniotagodi manitawece coda mele godaaleğena. ¹² Aniniitibeci leeğodi manibeoonitibigege lanokegi Goniotagodi. Adinatiitalo şadawikodico, coda jinişikani motaşaneğeni Aneotedoğoji. ¹³ Edianitecetiwaji şanioxoadipi ganigidi laşalanigi ane yopotibige. Coda abaatege oko ane yopotibige limedi.

¹⁴ Ipokitalo Aneotedoğoji me ibnie niçina ane igaalatibigağaji. Ipokitalo me ibnie, pida jinişipokitalo degeote ane beyagitema. ¹⁵ Oleetibige me şadinikağawa ane ninitibece. Coda anoeni nigini ane anoe. ¹⁶ Aniwotitema eledi oko. Jinağakaami anaşaxakeneğegi, pida oleetibige me şadokaşegi ane daşa şoneğegi. Jinağaleetibige daşa daşaxa mida godixakedi caticedi niçina eledi oko.

¹⁷ Nigica aneo ane beyagitaşadomi, jinağawii ane beyagitema. Oleetibige mawii anoyakadi eledi oko mele. ¹⁸ Nigakatitiwaji, awii me şadilakiitege inatawece oko. ¹⁹ Inioxoadipi yemaanigipi. Jinoğoleetibige daşa oojetee. Pida ikanitece Aneotedoğoji mepaa yelatetema, odaa eote lawikodico niçini oko aneo ane beyagitaşadomitiwaji. Igaataşa maditaşa lotaşanaşaxi Aneotedoğoji mee Goniotagodi Aneotedoğoji, “Emokee mida yoniciwaşa me joojete. Odaa jao lawikodico niçina oko anowo ane beyagitaşadomitiwaji.” ²⁰ Dice awii aneeta lotaşanaşaxi Aneotedoğoji, niçijo negee, “Nige nivicile şadaxakawa, edianitece niweenigi, nige yeləadi ecibi, acipeğeni. Igaanigawii niçida aneni, odaa eliodi me nibolişa şadaxakawa.” ²¹ Jinişikani ane beyagi daşa dinigaanyetşağici. Pida aşekeni ane beyagi mawii anele.

13

Leeditibige mejiwaşataşa anida naşatetigi

¹ Leeditibige moktawewece ejiwagaşa inatawece anida naşatetigi. Igaataşa aşica ini ane diiğenataka ane daşa Aneotedoğoji yajigote naşatetigi, pida Aneotedoğoji inaaşeyate niçinoanida naşatetigi digoina iişo. ² Joanişidaa leeğodi niçina oko ane lakapetegi niçina anida naşatetigi digoina iişo, aasaşa lakapetegi Aneotedoğoji liiğenatakanegi. Odaa niçina lakapetegi niçina ane niiğenatakanaga nigidiaşgidi nawikodeşa, iloikatidi Aneotedoğoji. ³ Igaataşa niçina anowo anele aşodoita niçina anida naşatetigi. Pida inokina niçina anowo ane beyagi, bogodoita niçina anida naşatetigi. Akaami nige değemaani madoii anida naşatetigi, dice oleetibige mawii anele, odaa ele moyalaşatibigağaji. ⁴ Igaataşa niçina ane diiğenataka digoina iişo eo libakedi Aneotedoğoji, nibakedi aneletaşadomi. Pida nigawii ane beyagi, enice ele madoii. Igaataşa niçina ane diiğenataka ewi mida lonicawaşa me diiğenatakataşawa metiğadiloikatiti. Leeğodi eo Aneotedoğoji libakedi, odaa iloikatidi niçina oko aneo ane beyagi, igaataşa Aneotedoğoji ja yelatetema libeyaceğeco niçina oko.

⁵ Joaniqidaa leeġodi me leeditibige me iwaġati niġinoa anida naġatetigi, aleġodi madoita mawikodee, pida leeġodi me eemiteetece catiwedi ġadaaleġena niġina mawii ane beyagi, ogoa, domige ina anele.

⁶ Codaa joaniqidaa leeġodi leeditibige medianitiwaji inionigi-eliodi mepaagodibatege ġaninyeelo niġinoa anida naġatetigi, igaataġa owo libakedi Aneotedoġoġi ane yajigotediġi. ⁷ Enice ediani ane ġanaalewetema inionigi-eliodi, codaa me okanicodaaqica ele-tidi ġanaalewe. Eemiteetibige codaa maweniġidenitiwaji inatawece anida naġatetigi.

Ica ane leeditibige niġata eledi oko

⁸ Jiniġikan iżiġidioka limiedi midiwa ġanaalewe. Pida leeditibige midioka limiedi memaani eledi oko. Igaataġa niġina ane yemaa eledi oko, jeġeote icoatawece niġicoa liiġenatakaneġeco Aneotedoġoġi anetiqodiiġeta me jaoġa. ⁹ Mee Aneotedoġoġi, “Emaani eledi oko digo aneni madinemaani.” Niġina oko nigeo niġida niiġenatakaneġegi, odaa jeġeote niġijoa eletidi liiġenatakaneġeco Aneotedoġoġi ane iditedini Moisés, “Jinaġa għad-doomatewa ane daġa għad-dodawa. Jinaġa domaġa aijee. Jinoġolice. Jinaġa aniliitibige eledi oko. Jineġemaġġi niġina ane daġa ġanebi.” Odaa niġidiwa niiġenatakaneġeco codaa okanicodaaqica eledi liiġenatakaneġegi Aneotedoġoġi liciagi niġijo niiġenatakaneġegi anee, “Lajo memaani eledi oko digo aneni madinemaani.” ¹⁰ Niġina ane yemaa eledi oko inokeo aneletema. Odaa joaniqidaa niġina ane yemaa eledi oko jeġeote icoatawece niġicoa liiġenatakaneġeco Aneotedoġoġi.

¹¹ Niġica noko lanokegi Cristo me dopitediġi me godewikatidi jeġepaanaġa niġegi, aġalee liciagi niġijo noko maleekoka jinakatonaġa Goniotagodi. Enice, joġowooġotitiwaji me leeditibige madinoweti, codaa madinemaanitiwage. ¹² Liciagi niġina enoale naġa ixomaġatice, odaa ja yelogħotibige, Codaa leeditibige me jikanaġa niġinoa ane beyagi aneo niġina oko anida aneetegħi nexocaga. Leeditibige me godigotema me jaoġate nibaketedi anele manitaga lokokena. ¹³ Jaoġa niġina ane iġenaġa liciagi niġidi oko ane newiġa manitaga lokokena. Jinaġa domaġa jacapenaġanagħatibece mitaqqa jaċipaġatibece; codaa jinaġa domaġa jitineġgenaġa niġina ane daġa gododawadip; codaa jinaġa jidelaġa otegħexaġa jelokojogħonaga. ¹⁴ Biġida leeditibige me godigomi mawii inokina anele, igaataġa Goniotagodi Jesus Cristo yajigotdagħawa loniciwaġa mawii anele. Jinaġa domoġowoo mawii ane beyagi, anokomaga jilidaġataġatibige me jaoġa.

14

Jinaġa alomeġeni ġanioxoxa

¹ Abaateġe għad-iġiġi tħalli niġina ane degħeliodi eliwaġatakaneggi. Pida jinaġabaateġe daġdinotigimadeniteġe leeġodi niġicoa anaġaġa lowooko. ² Inatecibece oko oyawaġadi moyakadi moyeligo okanicodaaqica niweeniġi. Pida inatecibece eledi oko ane degħeliodi eliwaġatakanā, oyeligo inokinoa niġinoa ane gotanigħiġi. ³ Niġina ane yeligo okanicodaaqica niweeniġi, leeditibige me daġa iġoadita niġina aninoka yeligo ane gotanigħiġi. Odaa niġina ane daġa yeligo libole, leeditibige me degee me libatiġi niġina eledi me yeligo okanicodaaqica niweeniġi. Igaataġa Aneotedoġoġi ja dibateteġe niġini oko. ⁴ Niġida makaami aġičha ġanagħatetigi malomeġeni liotagi eledi oko. Niġina niotagi, nigeo nibakedi anele, ogoa, domigeo nibakedi ane beyagi, niotagħodji jiġiniae iwli libakedi. Odaa niġina Aneotedoġoġi liotagi eo niġina anele, igaataġa Aneotedoġoġi yajigote nimaweneġġi meo nibakedi anele.

⁵ Inatecibece odilettibige diġiда noko ane eneġġi idha ane jaoġa, aliciagi niġinoa eletidi nokododi. Pida inatecibece oko jaġaġodilettibige diġiġoatawece nokododi diniciamico. Oninitcibec iż-żejtibige mewi me dowooko amaleeġa yowoġodi niġica aneletema.

⁶ Niġina ane dilettibige diġiда noko me daġħaxa mida ane jaoġa, yottem niġida noko me dogettetalo Goniotagodi. Codaa niġina ane yeligo okanicodaaqica niweeniġi, niġina naġa

yeligo, dogetetalo Goniotagodi, codaan diniotagodetalo Aneotedođoji leeđodi midi ane yeligo. Odaa niđina ane inoka yeligo ane ęotanigijedi, aąagađa dogetetalo Goniotagodi leeđodi me diniotagodetalo Aneotedođoji midi ane yeligo.⁷ Aćica ini anini ęodiwigotigi ane yakadi mee, "Abeyagitema eledi oko me idewiđa, ogoa mige ideleo."⁸ Nige ęodewiđa, ęodewiđatema Goniotagodi. Nige ęodeleo, ęodeleotema Goniotagodi. Enice nige ęodewiđa, ogoa, domige ęodeleo, idioka limedi moko nebi Goniotagodi.⁹ Igaataşa Cristo yeleo, pida yewiđatace eotedibige me Niđtagodi émađa codaan moko anepađalee ęodewiđa.

¹⁰ Enice igaamee ina meni ęanioxoa me dibatá? Codaan igame leeğodi me dağadiaağica mawii ęanioxoa? Igaataşa icota noko mokotawece idinikeenağa lodeo Cristo. Odaa Cristo ja najigotedoğowa niğica ane iğenaga me jibağatege me ęonođeedileeđodi niğinoa ęodoenatakata. ¹¹ Igaataşa diniditeloco lotağanağaxi Aneotedoğoji,
"Mee Goniotagodi,
'Idewiğa, odaa jinağawienatakani minatawece oko oyamağatedi lokotidi yodoe,
codaan inatawece oko moditiwa me Ee Aneotedoğoji.'

¹² Odaa joaniğidağee, okotawece jelogotagatalo Aneotedoğoji icoatawece niğicoa ane ęodoenatakata.

Jinağawii ęanioxoa meyamağatice eliwağatakaneğegi

¹³ Enice jikanaga me idinalomeğenağa. Leeditibige mowoo me dağadiaağawii ęanioxoa meyamağatice eliwağatakaneğegi, migetaça ika me diotece Goniotagodi. ¹⁴ Leeğodi me ee nebi Cristo, odaa jowoğodi codaan ajawienataka me diğica niweenigi ane daga yakadi me jelicağa daga leeğodi moibootiogi niwicidi. Pida nigica ane diletibige diğica niweenigi ane daga yakadi me jelicağa leeğodi moibootiogi niwicidi, nige yeligo niğica niweenigi, odaa ja dibatá. ¹⁵ Nigawii ęanioxoa magecağalo leeğodi niweenigi anelici, jiğikeeni me değemaani ęanioxoa. Pida Cristo ja yeleotetema niğini ęanioxoa. Enice jinağawii me ika metiwağatakala leeğodi niweenigi anelici. ¹⁶ Jinağa domağawii eledi oko modotağatibige niğica anakati mele. ¹⁷ Igaataşa Aneotedoğoji iğe catiwdedi ęodaaleđenali. Joaniğidaa leeğodi aleeditibige daga ęodigecađaleđe niğica ane jelicağa, migetaça ane jacipağa. Pida leeditibige minoka jaoğa niğina ane iğenaga, codaan joleeğatibige minatawece oko ilağatiwage, codaan midokida ęodowoogo inaa ęodinikegi. Jakataşa me jaoğate inoatawece leeğodi loniciwağa Aneotedoğoji Liwigo. ¹⁸ Nige niğidağee niğina liotagi Cristo, odaa yocağaneğe Aneotedoğoji, codaan eo me ninitedibece. Odaa niğina oko odeemitetibige niğina liotagi Cristo.

¹⁹ Enice joleeğatibige niğica aneo me ęodilađatiwage, codaan joleeğatibige me jaoğa niğina ane yaxawa eledi oko me ilitema eliwağatakaneğegi. ²⁰ Jinağa domağa aagati niğica Aneotedoğoji aneotetema ęanioxoa leeğodi niweenigi anelici. Yakadi melici okanicodağica niweenigi, pida jinağa domeğelici niğica niweenigi aneo eledi oko me eyamağatice eliwağatakaneğegi. ²¹ Ele nige değelici libole, nige daga acipe viñyo, oteğexaağaga awii anigetiğini aneo ęanioxoa me dibatá, oditağa eyamağatice eliwağatakaneğegi.

²² Nigica ananatitece meo niğida diciagi, otetenı makamokakaami mowoğoti iniaa Aneotedoğoji. Niğina oko ninitibece, niğina me daga deemitetece catiwdedi laaleğena me dibatá leeğodi niğina loenatagi aneo. ²³ Pida niğina ane dinawietibece, ane diletibige daga dibatá niğina me yeligo libole, Aneotedoğoji iloikatidi niğina oko leeğodi ađeo niğica ane deemitetece laaleğena. Igaataşa niğina oko ane diletibige me daga ilağatice meo anigli, pida eo, odaa ja dibatá (igaataşa adioteci ane yowooğodi me iğenaga).

¹ Niçida moko baanaşa yoniciwadi şotiwagatakaneğegi leeditibige me idinatiigatalo niçinoя loenataka niçina analee degełiodi eliwagatakaneğegi, codaа idinatiigatalo niçinoя lowooko, icaağica nige dağa domaşa şodiwoditema lowooko. Aägele dağa jaoga inokina anokomoka aneletogodomi. ² Pida oninitecibeci leeditibige me yocaganeğetibigo nioxoa, meo niçica aneletema, eotibige me yaxawa me ili eliwagatakaneğegi. ³ Igaataşa Cristo jişidaağee aägeote ini anepaşa yemaa. Dinatite niçijoя lawikodico, digo aneeta me diniditeloco lotaqanağaxi Aneotedoğoji. Niçica Cristo naşa yotağaneğe Eliodi, meeteta,

“Niçijo anoyametibigağaji,
aagaşa etidame.”

⁴ Igaataşa ijoatawece ane diniditeloco Aneotedoğoji lotaqanağaxi, niçica jotigide, ijoatawece diniditedini metiğodiigaxi me idinatiigatalo şodawikodico, codaа mowo mabo şodaaleğena. Joaniçidaa leeğodi me inibeoonaqatibigege lanokegi Cristo.

⁵ Aneotedoğoji najigotedoğowa şodoniciwaşa me jakataşa me idinatiigatalo şodawikodico, codaа meote mabo şodaaleğena. Odaа jipokotalo Aneotedoğoji me şadaxawanitewaji midokida ane şadowoogo, codaа midioka limedi me şadilakiitiwagetiwaji, digo anee Jesus Cristo me nikeetedoğowa. ⁶ Jişidaa ane jipokotalo amaleegaga akaamitawece ateciği, micataşa doğokinitece oko, odaа akaamitawecetiwaji ogeetetaloo Aneotedoğoji, ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo.

Niçinoя nibodicetedi anele aağagicotiogi ane dağa judeutedi

⁷ Dicabaategetiwaji eledi oko, digo anigotedoğowa Cristo me dibatedoğogi, amaleegaga odogetetibigimece Aneotedoğoji niçina oko. ⁸ Ejitagawatiwaji joaniçidaa leeğodi Cristo me dinajigo me liotagi judeutedi, eotedibige me ikee Aneotedoğoji me dağa ixomağateetedice ane ligegi, pida eote ane ligegitediogi niçijo jotigide laamipi judeutedi. ⁹ Codaа dinajigo me liotagi judeutedi eotedibige niçina ane dağa judeutedi modoğetetaloo Aneotedoğoji, leeğodi me iwikodetediogi. Davi yalağata niçidi noiigi maditaşa Aneotedoğoji lotaqanağaxi, niçijo mee,
“Joaniçidaa leeğodi jogetetagawa liwigotigi niçidi ane dağa judeutedi,
codaа jigaa enaco me jogeteta Gaboonaqadi.”

¹⁰ Eledi mee Aneotedoğoji lotaşa,
“Akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi,
aniniitibecetiwaji,
awanitege niçijo noiigi Aneotedoğoji ane iomağaditedice!”

¹¹ Codaа eleditace mee,
“Akaamitawecetiwaji ane dağakaami judeutedi ogeetetaloo Goniotagodi!
Igaataşa inatawece ane noiigi leeditibige modoğetetaloo.”

¹² Codaа me Isaías iditeloco Aneotedoğoji lotaqanağaxi, niçijo mee,
“Niçica anida aneetege licoğegi Jessé enagi me iiğe niçina ane dağa judeutedi.
Odaа onibeotege me yewikatiditibigijawi.”
(Niçica Jessé, Davi eliodi).

¹³ Aneotedoğoji jişiniaägeote me inibeoonaqatege lanokegi Goniotagodi Jesus. Odaа jipokotalo meliodi me yajigotedağawa şadinikegitewaji, codaа meote mele şadaaleğenali malee iwağatitewaji, amaleegaga yajigotağawatiwaji Aneotedoğoji Liwigo şanimaweneğegi mepaanaga anibeoonitege lanokegi Goniotagodi Jesus.

Paulo libakedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele miditaşa ane dağa judeutedi

¹⁴ Inioxoadipi, emegeeta eliodi me jowooğodi, codaа ajawienataka meliodi makaamitiwaji eletetema eledi oko, codaа jowooğodi mowooğoti anodaa diitigi şotiwagatakaneğegi, codaа mowooğoti madinoxoki madinajacağatitiwaji. ¹⁵ Pida, inioxoadipi, jiditini ane igezi amaleegaga jao manalakitibige niçinoя anejitece. Aidoi

me jidi nağadi notağanağaxi, igaatağa Aneotedoğoji idiomağaditedice me jao ane libakedi. ¹⁶ Idiomağaditedice me ee liotagi Jesus Cristo, codaan maşaşa jiba miditaşa ane daşa judeutedi. Niçina mejitece nibodicetedi anele anoditece Jesus, jiba micataşa niçina sacerdoti ane yajigo niboönigitalo Aneotedoğoji. Jaotibige niçina ane daşa judeutedi meniwağatakanaşa, odaa ja liciagi niçina niboönigitalo Aneotedoğoji ane dibatetege, jiğidiağıdi ane ixipeticoace Aneotedoğoji Liwigo mepoka nepiliditeda.

¹⁷ Enice jakadi me idinabaketibece leeğodi ibakeditema Aneotedoğoji, leeğodi me idexogotege Cristo. ¹⁸ Igaataşa inoka jemaa mejitece niçinoa Cristo ane loenataka me idibake. Najigotediwa yoniciwaşa me jao niçida nibakedi, codaan me jao niçijo ane daşa judeutedi monakato Goniotagodi. Niçidi oko oyıwağadi Aneotedoğoji niçijo noğowajipatalo yotaga, codaan noğonadi anodaagee yewişa. ¹⁹ Eeditace oyıwağadi niçijo noğonadi niçinoa ane ęobinico anoikee loniciwaşa Aneotedoğoji, codaan me niçinoa godoxiceğetedi. Odaa joğoyiwağadi Aneotedoğoji leeğodi loniciwaşa Liwigo Aneotedoğoji. Joaniçidaa ibakedi niçijo naga idixomağateloco nigotaşa Jerusalém, codaan me niçinoa nigotadi anodipegitge, codaan minoatawece nigotadi neğepaa nipoçigi Ilíria. Inoatawece nigotadi anejigotece ejitece nibodicetedi anele anoditece Cristo. ²⁰ Idioka limedi me idinoniciwağadi mejitece nibodicetedi anele anoyalagatalo Cristo midiwaşa nigotadi analee diğica mowajipata moyalağatalo Cristo. Igaataşa adomaşa jemaa me ibakadi baanıçijo me libakadi eledi oko, micataşa niçina oko ane daşa yemaa me dabiteğetini ligeladi ditibigimedi lipodagaladi baanıçijo me ligeladi eledi oko. ²¹ Idalağatalo Goniotagodi digo aneeta lotaşa Aneotedoğoji, niçina mee, “Niçijo ane diğica mowajipata moditece anodaageeteda Goniotagodi, niçidi oko onadi, codaan moyowoğodi niçica anodaageeteda.”

Paulo akaa lowoogo migo dalita nigotaşa Roma

²² Elioditibece me domaşa jemaa me idalitağawatiwaji, pida anaşa jakadi leeğodi ibakedi me jelögöditibece nibodicetedi anele anoditece Cristo miditaşa niçidi noiigi ane diğica mowajipatalo. ²³ Pida natigide ja jigodi niçida ibakedi minoataşa niçinoa nipoğaga. Codaan ja jotigide me domaşa jemaa me idalitağawatiwaji. ²⁴ Odaa nige iniwiajeticogi digoida niı̄go Espanha, odaa jemaa me idalitağawatiwaji. Odaa ejime epenaitedi midiaagejo makaamitağatiwaji, makaami inikagawepoditetiwaji, odaa nigidiağıdi jemaa madaxawanitiwaji me iniwiajeticogi nigepaa Espanha. ²⁵ Pida niçina natigide ejigo nigotaşa Jerusalém amaleeğaga jaxawa noiigi anida aneetege Cristo manitaşa nağani nigotaşa. ²⁶ Igaataşa loiigi Cristo digoida niı̄gatedi Macedônia aniaa Grécia oyakadi mele monioda dinyeelo moiwakateetigi niçijo madewetedi loiigi Cristo manitaşa nigotaşa Jerusalém. ²⁷ Idiaa lowoogo monioda dinyeelo, codaan diitigi amina naalewe moyaxawa noiigi judeutedi. Niçidi ane daşa judeutedi anonakato Goniotagodi leeditibige moyaxawa judeutedi madewetedi anonakato Goniotagodi. Igaataşa oyelögöditogi niçijo ane daşa judeutedi anodaageeteda libinico Aneotedoğoji ane yajigotediogi. ²⁸ Nigidiağıdi nige jigodi niçida ibakedi me jajigotiogi inoatawece dinyeelo niçidi madewetedi. Igaanige idigo, odaa ja iniwiajeticogi Espanha, odaa inaägejigotece makaamitaşa, idalitağawatiwaji. ²⁹ Jowooğodi nigejotağawatiwaji me idalitağawa, eliodi me ninitibece yaaleğena, igaataşa Cristo owidi laxawanağatakaneğegitedomi. Codaan nigejotağawatiwaji jemaa mejitece niçida anigotediwa.

³⁰ Inioxoadipi, jao ipoketegi leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo, codaan leeğodi Liwigo Aneotedoğoji meote me idinemaanagatiwage. Jipokotağawatiwaji ina başa otağaneğeni Aneotedoğoji, digo aneji me jotağaneğe amaleeğaga idaxawa Aneotedoğoji. ³¹ Otağaneğeni Aneotedoğoji, ipokitalo me idotetetema niçeladimigipitigi Judéia

ane doçoyiwaqaditeda Goniotagodi, codaa ipokitalo Aneotedoğoji meote niğidi loiigi digoida nigotağa Jerusalém modibatege nişida ibakedi. ³² Odaa joaniqidaagee, nige yemaa Aneotedoğoji, ejotaqawatiwaji me ninitibece yaalegena, odaa joniciwaqataga oninitecibeci gonioxoa. ³³ Aneotedoğoji eote mele godaalegenali. Jipokotalo midioka limedi miniwa makaamitaqatowi. Odaa jiqidaagee. (Amém.)

16

Paulo yecoaditibige lokaagetedi manitağa nigotaşa Roma

¹ Jemaa me jelegetaqawatiwaji goniwaalo Febe, ane libakadi miditaşa lapo anonakato Goniotagodi manitaşa nigotaşa Cencréia. ² Jemaa mabaategetiwaji goniwaalo leeğodi mida aneetege Goniotagodi anodaa leeditibige modigo niğina liomaqatagipi Aneotedoğoji modibatege gonioxoadipi. Axawanitece okanicodaagica ane yopotibige, igaataşa jiğijo me yaxawa eliodi oko, codaa ee ijo mağaga idaxawa.

³ Jemaa me idecoaditibige Priscila ijaa Áquila, yokaaqetedi me jibaagatem Jesus Cristo. ⁴ Priscila ijaa Áquila ja nigomaşa moyeleotomi. Joaniqidaa leeğodi meliodi me iniotagodetiogi. Pida aqemokee, pida ijoatawece niğijoja lapolı anonakato Goniotagodi ane daşa judeutedi, eledi odinio tagodetiogi Priscila ijaa Áquila. ⁵ Codaa aagaşa idecoaditibige niğijo lapo anonakato Goniotagodi ane latecaqadi ligeladi Priscila ijaa Áquila.

Idecoaditibige Epêneto aneliodi me jemaatibigo. Jiğijaşa qijo odoejegi oko aneyiwaqadi Cristo nipodigi Ásia. ⁶ Idecoaditibige Maria aneliodi me dibatogodomi. ⁷ Idecoaditibige Andrônico aniaa Júnias anida aneetege yoiigi. Anijo me iniwilaqawepodi. Niğino aletidi liğexedi Aneotedoğoji eliodi modeemitetibige, akaağoyiwaqadi Cristo anigicatibige daşa ejiwagadi.

⁸ Idecoaditibige Amplíato, yokaaqedı ane jemaa leeğodi mida anejinaqatege Goniotagodi. ⁹ Idecoaditibige Urbano eledi godokaaqedı me jibaagatem Cristo, codaa aagaşa idecoaditibige Estáquis eledi yemaanigi. ¹⁰ Idecoaditibige Apeles baanaga ikee meliodi meyiwaqadi Cristo. Idecoaditibige ane ligeladi minitaşa Aristóbulo. ¹¹ Idecoaditibige Herodião ane yoiigi, codaa niğijo anoyiwaqadi Goniotagodi ane ligeladi minitaşa Narciso.

¹² Idecoaditibige Trifena aniaa Trifosa, niğijo iwaalepodi anowo Goniotagodi libakedi. Codaa aagaşa idecoaditibige nağajo eledi godokaaqete godemaana Pérside aneliodi me dibatema Goniotagodi. ¹³ Idecoaditibige Rufo liomaqatagi Aneotedoğoji, codaa aagaşa idecoaditibige nağajo eliodo ane idigotiwa micataşa daşa ee lionigi. ¹⁴ Idecoaditibige Asíncrito, Flegonte, Hermes, Pátrobas, ijaa Hermas, codaa me iditawece gonioxoadipi anidiağı miditaşa. ¹⁵ Idecoaditibige Filólogo, Júlia, Nereu ajaa niwaalo, codaa Olimpas ijaa ijotawece ane liomaqatagipi Aneotedoğoji ane iditibige miditaşa.

¹⁶ Adinecoatitiwaji amaleegaga ikeeni madinemaanitiwage, awiitibige me ninitibece Aneotedoğoji. Niğina aletidi lapolı anoyiwaqadi Cristo oyecoaditibigaqajitiwaji.

Paulo iladee niğijo lapo anonakato Goniotagodi manitaşa nigotaşa Roma

¹⁷ Inioxoadipi. Jipokotaqawatiwaji manidakitigi niğina anodoletibige mowo mawalaceticoace, codaa madinotigimadenitiwage. Niğidi noiigi oibeyacaqadi eledi oko eliwaqatakaneğegi, codaa modakapetege niigaxinaganeğeco gotiwagatakaneğegi, baanaga owoğotitewi. Awalacetege niğidi noiigi, jinagaleegawanitege. ¹⁸ Igaataga niğina anowo eledi oko maniaditema eliwaqatakaneğegi aliotagipi Cristo, ane Goniotagodi. Pida odioteci niğicoa anepaa lidaqataka lolaadi. Ele me notaqanaşa codaa oiletibigo oko, owotibige moyakadi moynaale niğina ane diğica lixakedi. ¹⁹ Pida inatawece oko oyowooğodi me iwitecetiwaji Goniotagodi, odaa joaniqidaa leeğodi makaami inikağawepodi. Jemaatiwaji mida gadixakedi mawii anele, idigida

ajemaa doğowooğotitiwaji mawii ane beyagi. ²⁰ Aneotedoğoji joaniğiniaağeote mele əodaaleğena. Aleegi, odaa eote manigaanyetece əodaxakawa Satanás. Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

²¹ Timóteo ane ibakawa yecoaditibigağajitiwaji. Lúcio, Jasão, iniaa Sosípatro anida aneetege yoiigi, aağaga oyecoaditibigağajitiwaji. ²² Eemoda Tertius ane jidi niğino Paulo lotaşa, aağaga idecoaditibigağajitiwaji, leeğodi okotawece oko nepilidi Goniotagodi. ²³ Ee Paulo yotokağadi ligeladi Gaio, odaa ele me dibatigi. Codaa niğina loiigi Aneotedoğoji digoina idioka limedi me latecağadi ligeladi Gaio. Gaio aağaga yecoaditibigağajitiwaji. Erasto, niğina ane doweditelogo ninyeelo nigotaşa, iniaa əonioxoa Quarto eledi oyecoaditibigağajitiwaji. ²⁴ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

Paulo dogetetibigimece Aneotedoğoji

²⁵ Joğeeğatalo Aneotedoğoji. Yakadi mepaanaşa yoniciwağadi gatiwağatakaneggegi. Jiğidaägeeta niğino nibodicetedi anele anejitece, niğina me jiiğaxinağatece Jesus Cristo. Niğino ane jiiğaxinağanağatece akaağino niğica maleekoka dinoe niğina iiğeo. Pida jotigide ağica ane yowooğodi. Natigide Aneotedoğoji ja nikeetedoğowa. ²⁶ Niğijo ane dağa jowooğotaşa ane diitigi midiwataşa lotaşa Aneotedoğoji, anoyalaşa niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, niğijo ane dağa jowooğotaşa, Aneotedoğoji ja ikee. Aneotedoğoji anidioka limedi me yewiğea, niwakatee niğidi oko moyelogoditedibece lotaşa. Eote minatawece ane noiigi owajipatalo lotaşa, eotedibige minatawece oyiwagağadi liğenatakaneggegi, codaa monakato Goniotagodi.

²⁷ Iniokiniwateda me Gonoenoğodi, codaa iniokiniwateda minoa lixaketedi. Odaa leeditibige midioka limedi me joğeeğatalo leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa jiğidaağee. (Amém).

ODOEJE NIWAKATE CORIINTIOTEDI

Paulo ijoa owidi eletidi lidietigi loiigi Goniotagodi nigeladimigipitigi Coriinto. Pida onexaa itiwataale bogoiditeloco Aneotedogoji lotaqanagaxi. Nigotaqa Coriinto onowidi niqicoa niliicagajetecidi, codaa manitaqa owidi anoojetekaga codaa minoa oojetedi. Coriinto aniboonaqategimadaqa leegodi niqicoa loenataka noleeqaxiidi. Manitaqa Coriinto eliodi greegotedi anidiaa ligeladi, one anagaxakenagaga leegodi odiletibige daqa onaqaxatelo eledi noiigi minoa lixaketedi. Manitaqa Coriinto niqica oko one abeyacagaga, codaa niwicomaga. (Awiniteloco Atos 18,19).

Niqica loiigo Cristo manitaqa Coriinto one dawalacetiwage, odaa Paulo ja didikotibige, dipokotiogi me yatecogotaciwage. Paulo yalaqata niqina lixaketedi oko me liciagi netoleqegi lodoe Aneotedogoji. Pida niqica lixakedi Aneotedogoji baadaqa liciagi lixakedi niqina oko. Niqica loiigi Goniotagodi onowidi niqicoa lakataqa ane beyagi, leeqodi eliodi oko anee lewiga aqe, owo ane beyagi. Joaniqidaa leeqodi meliodi oko beyagi modotaqatibige eliwaqatakaneqegi loiigi Cristo. Odaa Paulo ja didikotibige me yoxogotece lakataqa ane beyagi. Diiqaxinaqatece anodaagee nadoneqegi, codaa niqaxitinwace niqina anonakato Goniotagodi anodaa leeditibige modigotiogi niqina oko ane dogonakatoteda Goniotagodi. Codaa aagaqa yalaqata niqica laawigo Goniotagodi, codaa yalaqata anodaa leeditibige me ee niqina oko moilaawi. Niqica loiigi Cristo digoida Coriinto odidikotibige Paulo odoletibige moyowooqodi niqicoa niqaxinaqeneqeco anewi. Paulo yelogoditiogi anodaagee niqicoa nixaketedi Aneotedogoji Liwigo ane yajigota oko. Codaa diiqaxinaqatece niqica anodaagee nige dopitedijo Goniotagodi, codaa yalaqata niqica godolaadi gela ane jibaqatege. Eledi yalaqata niqica anodaagee godemaanaqaneqegi anewi. Niqica lapo loiigi Cristo digoida Coriinto onioda dinyeelo moyaxawa madewetedi anoyiwaqadi Goniotagodi digoida Jerusalém. Noqowidijedi Paulo lotaqe yecoaditibige eliodi oko anonakato Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige Coriintiotedi

¹ Ee Paulo, Aneotedogoji eniditediwa me ee liqexegi Jesus Cristo, leeqodi jiqidaa ane yemaa Aneotedogoji. Me jidi naqadi iwakate yaxawa qonioxoa Sóstenes. ² Jidikotibige lapo oko anida aneetege Aneotedogoji, ane nigeladimigipitibige nigotaqa Coriinto, niqidi ane isolatedicoace Aneotedogoji mepaa nepilidi leeqodi mida aneetetege Jesus Cristo. Aneotedogoji eniditedaqawatiwaji mijokijoateda makaami nepilidi, digo anigotediogi meniditediogi ijotawece niqijo anodogetetalo Goniotagodi Jesus Cristo mepoka nepiliditeda. Jesus Cristo Niotagodi, codaa aagaqa Goniotagodi. ³ Jemaa Aneotedogoji ane Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaqadomitiwaji, codaa mowo midioka limedi mele qadaalegenalitiwaji.

Paulo diniotagodetalo Aneotedogoji leeqodi gela lewiga Coriintiotedi

⁴ Idioka limedi me iniotagodetibigalo Aneotedogoji leeqodi akaamitiwaji, iniotagodetalo leeqodi meliodi meletedaqadomitiwaji leeqodi mida anenitege Jesus Cristo. ⁵ Yajigotedaqawatiwaji owidi anele ane icoqotigi miniwataqa, igaataqa eote qanimaweneqegi me enitece codaa mowoqoti, icoatawece niqicoa ane leeditibige mowoqoti codaa ane leeditibige me enitece. ⁶ Gobodicetedi anele aneetece Cristo ewi moiigi gadakataqa me gadewiki. ⁷ Joaniqidaa leeqodi aqica ananiaditaqadomitiwaji nixakedi ane yajigotaqawa Aneotedogoji Liwigo. Codaa anibeoonitibigegetiwaji niqica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus Cristo. ⁸ Yajigotedaqawatiwaji gadoniciwaga me deqeyamaqatice qatiwaqatakaneqegi nigepaa niqica owidijegi noko, codaa eote me digica ane yakadi makaami laagetedi niqica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus

Cristo. ⁹ Jakataşa me jinakatonaşa Aneotedoǵoji midioka limedi me ǵodaxawa. Jiǵijaa ane eniditedağawatiwaji mawanitege Lionigi, ane Jesus Cristo, Goniotagodi.

Nığina oko dawalacetiwage, ja dinaxakawamigi

¹⁰ Inioxoadipi, ǵadibodicaxinitiwaji leeǵodi Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo maniwotitema ane ǵadotaǵatiwaji, odaa jinaǵawalacetiwage. Opilitelocoti waji idokida ǵadowoogo, codaa niǵica ane akatitiwaji me iǵenaǵa me ǵadoenatagi. ¹¹ Inioxoadipi, ejı niǵinoя yotaga leeǵodi idi loiigiwepodi Cloe oneloǵoditiwa minoa nideleǵeco ǵadiwigotigitiwaji. ¹² Joanigidaa ane jemaa mejitaǵawatiwaji monidi oko anodi, "Jioteci Paulo", icaǵica eledi modi, "Baǵa jioteci Apolo", idiaaǵeledi modi, "Baǵa jioteci Pedro", pida eǵidi eledi anodi, "Boǵoko nebi Cristo". ¹³ Odaa natigide ǵadigeetiwaji, Cristo domige dawalace? Oǵoa, Paulo domige oyototeloco nicenaǵanaǵate leeǵodi akaamitiwaji? Oǵoa, domige oibake liboonağadi Paulo neǵetigadilegenitiwaji?

¹⁴ Iniotagodetalo Aneotedoǵoji me diǵica ilegexegi niǵida makaamitiwaji, ijokijo Crispo ijaa Gaio me jilege. ¹⁵ Odaa joanigidaa aǵica ane yakadi mee me jibake iboonağadi me jilegenaǵa. ¹⁶ Niǵina natigide nalaǵatibigiji maǵaǵa jilege Estéfanas idiaa loiigiwepodi. Analaqatibigiji diǵica me jilege eledi oko. ¹⁷ Pida onateciǵijo ilegexedi oko, igaataşa Cristo aidiige daǵa jilege oko, pida idiiǵe me jatemati nibodicetedi anele anoyalagatalo. Niǵina me jelogodi niǵinoя nibodicetedi, ajibake lixakedi okotigi niǵina iiǵo, leeǵodi idoitaǵa inoǵa loniciwaǵa lemeǵegi Cristo me yeleotedeloco nicenaǵanaǵate.

Cristo loniciwaǵa Aneotedoǵoji, codaa me niǵica lowooǵotakaneǵegi

¹⁸ Niǵijo natematigo ane yalagata lemeǵegi Cristo me yeleotedeloco nicenaǵanaǵate, niǵina oko anicota me naaǵa, ane diǵicata lewiǵa miniwataşa Aneotedoǵoji, niǵidi oko oyakadi niǵida natematigo me netoleǵegi. Pida okomoǵoko baaniǵida ǵodewiǵa ane diǵica liniogo jakataşa niǵida natematigo me loniciwaǵa Aneotedoǵoji meote ǵodewiǵa.

¹⁹ Leeǵodi lotaǵa Aneotedoǵoji modi,

"Jaaǵadi lixaketedi ǵoneleegiwadi aninoa lixaketedi,
codaa inoǵa anoyowoǵodi niǵina anowidi lowooǵotakaneǵegi."

²⁰ Odaa lixakedi niǵina oko aninoa lixaketedi aǵaleeǵica niwaló. Codaa niǵina ane diǵaxinagatece lajoinaganegeco judeutedi diǵaxinagatece niǵina ane daǵadiaaǵica niwaló. Codaa niǵina notaǵaneǵecajo ane yalagata niǵinoя aninoa digoina iiǵo idaaǵee eetece niǵina ane daǵadiaaǵica niwaló. Igaataşa Aneotedoǵoji ja ikee me netoleǵegi niǵinoя lixaketedi niǵina oko anida aneetege niǵina iiǵo.

²¹ Igaataşa Aneotedoǵoji aneliodi lixaketedi, aika niǵina oko moyakadi moyowoǵodi anodaǵeeteda, leeǵodi oibake epaa lixaketedi okotigi niǵina iiǵo. Pida Aneotedoǵoji yakadi mele meotace me newiǵa niǵina oko anoyiwaǵadi niǵida natematigo anoyakadi eledi oko me netoleǵegi. ²² Judeutedi domoǵoyemaa Aneotedoǵoji me ikee ǵodoxicegetedi libinienaga, idiaa greegotedi baǵa domoǵoyemaa moyowoǵodi inoatawece odatikatalo lixaketedi. ²³ Pida okomoǵoko baǵa jatematiǵa Cristo me yeleotedogodomi madataǵa nicenaǵanaǵate. Odaa niǵida ǵodatematigo liciagi naǵana wetiǵa aneo me nixipaǵa judeutedi, pida greegotedi boǵoyakadi me netoleǵegi niǵida ǵodatematigo. ²⁴ Pida niǵina Aneotedoǵoji ane eniditediogi miditaǵa judeutedi, codaa me miditaǵa greegotedi, ǵodatematigo ikeetiogi Cristo me loniciwaǵa Aneotedoǵoji codaa me niǵiniaaginiwa niǵica lixaketedi Aneotedoǵoji. ²⁵ Igaataşa niǵida nowoogo anodiletibige niǵina oko daǵa letoleǵegi Aneotedoǵoji, codaa niǵida nowoogo naǵaxateloco lixaketedi oko. Codaa niǵida anodiletibige niǵina oko daǵa laǵamaleǵegi Aneotedoǵoji, pida jiǵidapaǵa yoniciwadi caticedi loniciwaǵa oko.

²⁶ Inioxoadipi, analakitibigetiwaji anodaágeni niǵijo neǵeniditedağawa Aneotedoǵoji! Pida Aneotedoǵoji beǵeniditediogi onateciǵidi niǵina akaamitiwaji aninoa ǵadixaketedi, aǵeliodi anida naǵatetigi, codaa onateciǵidi ane ǵoniotagodepodı.

²⁷ Pida Aneotedoğoji iolatedicoace niğina oko, anodita niğina okotigi niğina iiğo me yetoledipi. Eotedibige me ibolikatidi niğina aninoa lixaketedi. Codaa iolatedicoace niğina oko anoyakadi niğina okotigi niğina iiğo me ağamalağaga, eote me niboligatibigwaji niğina oko loniciweğenağa. ²⁸ Aneotedoğoji iolatedicoace niğina anenitiniwace me iwikodadi, codaa me niğina nalatigipi, ane diğica niwaló. Iolatedicoace niğidi oko moyaağadi niğina anoyakadi niğina okotigi niğina iiğo mida niwaló. ²⁹ Eote niğida eotedibige me diğica ane yakadi me dinabaketibece lodee Aneotedoğoji. ³⁰ Pida Aneotedoğoji eote me șadexocitege Jesus Cristo. Niğijo Jesus loenatagi ikee Aneotedoğoji mida lixakedi, odaa Aneotedoğoji jeğeote moko oko ane iğenağa leegodi Jesus me iğenağa. Codaa Aneotedoğoji șodiolatedice moko loiigi, codaa eote me șodewiđatace leegodi niğijo me yeleotedoğodomı Jesus. ³¹ Odaa jiğidaa Aneotedoğoji lotağa modi, “Nigica ane yemaa me dinabaketibece, ele me dinabaketibece leegodi Goniotagodi!”

2

Natematigo ane yalağatalo Cristo noğoyototedi madatağa nicenağanağate

¹ Inioxoadipi, niğijo mejigo makaamitağatiwaji me jatemati Aneotedoğoji aneote niğijo nağa niwakatee Jesus digoina iiğo, ajatematika dağa jibake notağa libinienaga micatağa notağaneğecajo, oteğexaağaga jibake emağa ixakedi. ² Igaatağa niğijo me idejo makaamitağatiwaji, jakadi mele mijoka jatematiteda Jesus Cristo codaa anodağee me yeleotedoğodomı madatağa nicenağanağate. ³ Niğijo me idejo makaamitağatiwaji elioditibece me domağa jinoke, domağa idoi, codaa ja jawigice. ⁴ Niğijo me șadiiđaxinitiwaji codaa me jatematikatağadomi, ajotağa anodağee niğinoa notağaneğecajolianoibake lixaketedi niğina oko. Pida nağa joğa, Aneotedoğoji Liwigo ikee loniciwağa niğijo meote șodoxiceđetedi libinienaga. ⁵ Odaa joaniğidağee, jağanakatonitetiwaji Cristo, aleegodi notağa lowoođotakanenđegi oko, pida leegodi loniciwağa Aneotedoğoji.

Lixakedi Aneotedoğoji

⁶ Pida ejinagatece nixaketedi niğina me joğaneğenağa niğina oko baaneğeliği moilitema eliwağatakaneğegi. Pida niğida nixakedi aicogotigi minatağa niğina okotigi niğina iiğo, oteğexaağaga icoğotigi minoatağa niğinoa șodacilodi digoina iiğo, anicota me nağa. ⁷ Pida nixaketedi ane șodalajatalo Aneotedoğoji nepilidi, odaa oyagaditema șoneleegiwadi. Aneotedoğoji akağida niğida lixakedi niğijo maleediğicatibige dağa yoe niğina iiğo. Codaa lowoogo me șodinelecađatidi eleği dinağaditi. ⁸ Ağica niğinoa șodacilodi ane niğenatakanağa digoina iiğo doğoyowooğodi niğida nixakedi. Doğoyowooğodi niğida nixakedi, dağanagawini agotağa oyeloaditedeloco nicenağanağate Goniotagodi ane nelegi Liboonağadi digoida ditibigimedi. ⁹ Pida digo aneeta lotağa Aneotedoğoji mee,

“Ağica ini ane nadi,
oteğexaağaga wajipata,
oteğexaağaga dakatiwece lacilo niğicoa anele Aneotedoğoji
ane lağajegitetege niğina oko anoyemaa Aneotedoğoji.”

¹⁰ Pida Aneotedoğoji ja nikeetedoğowa niğinoa ane libinienaga, Liwigo jiğiniaaa niķeetođowa. Igaatağa Liwigo iwitece inoatawece, codaa yowooğodi icoatawece lowooko Aneotedoğoji. ¹¹ Ağica ini ane yowooğodi lowooko eleği oko, oniniteci oko epoka yowooğoditeda lowooko. Odaa idağee ağica ane yowooğodi lowooko Aneotedoğoji, iniokini Liwigo Aneotedoğoji bağa yowooğodi niğicoa lowooko. ¹² Jibağatege Niwigo ane icoğoticogi miniwataga Aneotedoğoji, aicogoticogi minatağa oko digoina iiğo.

Aneotedoğoji najigotedoğowa Liwigo eotedibige me jakataşa me jowoogotaşa niğinoa ane najigotedoğowa codaananeotedoğodom.

¹³ Niğina mejinağatece ane najigotedoğoji, ağejinağatece daşa jibakenağa nixakedi ane icoğotigi minataşa oko, pida ejinağatece notaşa ane godiğaxitece Aneotedoğoji Liwigo. Odaa jiğidaağee niğina me jelogotaşa ane najigotedoğowa Aneotedoğoji Liwigo, jibakenağa notaşa ane godiğaxitece Aneotedoğoji Liwigo. ¹⁴ Niğina oko ane diğica Aneotedoğoji Liwigo minitaga ayakadi daşa dibatege godixakedi aniniokini Aneotedoğoji Liwigo najigotedoğowa. Pida diletibige daşa netoleğegi. Codaayakadi daşa ywoogodi godixakedi ane najigotedoğowa Aneotedoğoji Liwigo, igaataşa iniokini Aneotedoğoji Liwigo meooko me ywoogodi. ¹⁵ Pidaoko anini Aneotedoğoji Liwigo minitaga başa yakadi me iwi inoatawece, odaaoko ane diğica Aneotedoğoji Liwigo minitaga ağica nimaweneğegi daşa iwi oteğexaağaga ywoogodi ane najigotedoğowa Aneotedoğoji. ¹⁶ Joanigidaa diniditeloco Aneotedoğoji lotaşa, “Ağica inioko ane yakadi me ywoogodi lowooko Goniotagodi, codaaağica ane yakadi daşa iladee Goniotagodi.”

Pida niğida moko biğinoa lowooko Cristo mokotaşa, leegodi Liwigo anini mokotaşa.

3

Liotaka Aneotedoğoji

¹ Inioxoadipi, ajakadi daşa jatematikatağadomitiwaji anejigotiogioko baanağa ilitema eliwağatakaneğegi, pida leeditibige me jatematikatağadomitiwaji micataşa niğinaoko anida aneetege niğina iiğo, codaaağiciagitiwaji nigaanigawaanigi, analeedağa ilitema eliwağatakaneğegitema Cristo. ² Niğina me godiğaxinitiwaji, iiğaxinağaneğegi liciagi waca-lottiği ane ilawi nigaanigawaanigi, idiğida aliciagi liweenigioko baanağa ili, igaataşa anağa yakadi mabaategetiwaji niğaxinağaneğegi ane dakake, codaanatigide anağakati mabaategetiwaji. ³ Igaataşa godakatağatiwaji eliciaco lakataşaoko anida aneetege niğina iiğo. Niğina maleğina nelokojoğoneğegi makaamitatiwaji, nideleğeco codaawwalacetiwage, niğida makaami godiciagitiwaji okotigi niğina iiğo. ⁴ Niğina midioko godiğwigotitiwaji anodi, “Oko başa jiwağatece Paulo”, idiaağeledi modi, “Başa jiwağatece Apolo”, odaaniğida anenitiwaji liciagi anee niğinaoko anida aneetege niğina iiğo.

⁵ Enice amijo ica Apolo? Codaamijo ica Paulo? Niğida moko okomodi liotakipii Aneotedoğoji, odaaleegodi godobakedi jiğiwağatitiwaji Goniotagodi. Niğida moko oninitecibeci eo libakedi ane najigote Goniotagodi. ⁶ Godiciagi niğinoanawodağanadi. Ee beğejanağa, Apolo başa ilege, pida Aneotedoğoji başa niğiniaaa eote me ili godanigijedi. ⁷ Niğina anetanağa inaçina ane ilege nawodigijedi ağica ane jağa, pida Aneotedoğoji biğida ane jağate, igaataşa jiğiniaaa eote godanigijedi me ili. ⁸ Niğina anetanağa inaçina ane ilege nawodigijedi diniciamico, leegodi idokida libakedianow. Odaa Aneotedoğoji yajigotediogi nigaanye ane iğenaga leegodi ane libakedioninitecibeci. ⁹ Leegodi me jibaaga godaxawa Aneotedoğoji, odaaniğida makaamitiwaji godiciagi nixogotagi aneite Aneotedoğoji me diba.

Niğida makaamitiwaji ağağa godiciagi niğina diimigi nelegi ane dabiteğetedini Aneotedoğoji niçinoanokododi. ¹⁰ Jibake ixakedi ane najigotediwa Aneotedoğoji, odaajao ibakedi micataşa niğina noenatagodi diimigi ane lixakedi. Odaajao lipodağaladi idejate anepaa limedi, odaaeledioko ja dabiteğetini diimigi ditibigimedi niğidi lipodağaladi. Pida oninitecibeci leeditibige medowediteloco anodağee me dabiteğetini. ¹¹ Odaa ağica ini eledi ane yakadi me yojogotini eledi lipodağaladi, pida ijokijo niğijo lipodağaladi aneote Aneotedoğoji, ane Jesus Cristo. ¹² Niğinaoko moyoe diimigi, initecibece ibake oolo, beexo, codaame wetiadi ane diniwaloe, pida inatecibece eledi boğoiwake iwogo, nadegogo, codaame exate-lamodi, niğinoanepiğicota me daa.

¹³ Pida niğicoa latopaco nibaketedi yelogo niğica noko Cristo nige dopitedijo. Leeğodi niğica noko noledi ane iwi, odaa ja ikee ane latopagi libakedi oninitecibeci oko. ¹⁴ Odaa niğina oko ane dabitegeteloco libakedi niğidi lipodağaladi ane Jesus Cristo, niğida nibakedi nige dağa deemitetece noledi, odaa Aneotedoğoji ja yajigote oko noğeedi ane loojedi libakedi. ¹⁵ Pida niğijo libakedi aneo nige yabidi, niğini oko aniaditema inoatawece ane domaşa nağajegi. Pida idokee mida lewişa ane diğica liniogo, pida dawikodawaanigi micataşa dağa iwoko noledi.

¹⁶ Ağowoogotitiwaji makaami ligeladi Aneotedoğoji? Jowooğodi mowooğotitiwaji! Codaa ağowoogoti Aneotedoğoji Liwigo me digeladetiwağaji? Jowooğodi mowooğotitiwaji! ¹⁷ Nigica ane yaağadi Aneotedoğoji ligeladi, Aneotedoğoji aağaga yaağadi niğini oko. Igaataşa Aneotedoğoji iomağaditedice ligeladi mepoka nebiteda, odaa niğida makaamitiwaji akaami ligeladi Aneotedoğoji.

¹⁸ Jiniğica ane dininaale! Nigica oko şadiwigotitiwaji ane diletibige dağa dağaxa minoa lixaketedi ane lakatigi niğina oko anida aneetege niğina iiğο, odaa niğini oko ele me dinadi me micataşa dağa yetole, odaa ja yakadi begewi me lixakedi. ¹⁹ Igaataşa lixakedi oko anida aneetege niğina iiğο liciagi şodetoleğegi lodox Aneotedoğoji. Niğida diniditeloco Aneotedoğoji lotaşa, “Aneotedoğoji iğeke niğina aninoa lixaketedi anoninaaletiniwace oko.” ²⁰ Eledi diniditeloco lotaşa, “Goniotagodi me yowooğodi niğinoa lowooko niğina aninoa lixaketedi anida aneetege niğina iiğο me diğica niwaló.” ²¹ Enice ağica ane yakadi me dinabaketibece leeğodi niğina oko ane iwitecetiwaji! Leeğodi inoatawece şanepiliditiwaji. ²² Paulo, Apolo, codaa me Pedro iditawece ida anenitegetiwaji. Codaa niğina iiğο şanebitiwaji, şodewişa eledi şanebi, codaa me şodemeeğegi. Niğinoa aninoa natigide, codaa niğicoa anicota manati, eletidi şanepiliditiwaji. ²³ Niğida makaamitiwaji ida anenitege Cristo, ijaa Cristo ida aneetetege Aneotedoğoji.

4

Lügexedi Cristo

¹ Leeditibige me şodowooğegi moko liotagipi Cristo, ane najigotedogowa Aneotedoğoji liiğaxinaganegeco analee diğicoa moyowooğodi. ² Leeditibige niğina niotagi anida nağatetigi meo inokina ane yemaa niotagodi. ³ Aidigecaşaleğe nigemaani me ee şalaageditiwaji, icaağica eledi oko nigoyemaa me ee nilaagedi ane lakatigi oko anida aneetege niğina iiğο. Emeğee aidiniwi. ⁴ Ee ejî me diğica ibatiigi. Pida yakadi mica ibatiigi, Goniotagodi baanığiniae idowi. ⁵ Enice jinağawini oko maleedığicota niğica noko ane nibikota Aneotedoğoji! Ikani nigepaağicota niğica noko nigenagi Goniotagodi! Nadeegite manitaşa lokokena ane dinagaditi midi nexocaşa, odaa ikee lowooko oko ane yağaditedini. Codaa niğica noko Aneotedoğoji iweniğide oko leeğodi loenataka anele.

⁶ Inioxoadip, niğinoa yotaga oyalağatogowa ee iniaa Apolo jaotibige me jikeenagatağawatiwaji me şadaxawanegegi mowooğoti niğida nigegi anodita, “Jinaşa anağaxaateloco ane diniditini!” Niğida nigegi diitigi, codaa ewi me diğica ane yakadi me dinabaketibece leeğodi oniniteci oko, pida iniaa eledi başa şadogolokedi. ⁷ Ağica aneo mida ane jaogatibigağajitiwaji caticedi eledi oko. Leeğodi, amiidi ica anakati ane dağa Aneotedoğoji yajigotedağawa? Inoatawece ela Aneotedoğoji. Odaa natigide niğinoatawece şanoğeteditiwaji, igame leeğodi madinağaxakenitibece micataşa daataşa şanoğetedi?

⁸ Akati makaami eletetiwaji, me dağadiaağica anopootibige, micataşa dağakaami liicotedi, odaa micataşa dağakaamitiwaji şodacılıdi nelecoli ane iiğe inoatawece, pida oko baadogokomodi şadiciagi. Domaga jemaa degewi makaamitiwaji şodacılıdi nelecoli domaşa jaogatibige dağakaami şodiiğenatakanağawepodi. ⁹ Pida jowooğodi me Aneotedoğoji epaa şodadate owidijegi nimedi, anoko liiğexedi. Idigotedogowa

micatağa niçino a niwilogo jedi anonigodi lodee inatawece ane newiça, odaa inoatawece aanjotedi coda me şoneleegiwadi etiğodadi. ¹⁰ Igaataşa niçida moko anoko liotagipi Cristo şodiciagi yetoledipi, pida akaamitiwaji bagaleetibige dağakaami niçina anino a lixaketedi leeğodi mida anenitege Cristo. Okomodi ağamaleğegipi, pida akamaşakaami bagaleetibige daga şadoniciwatitiwaji. Niçina oko anida aneetege niçina iiço odeemitetibigaşajitiwaji, pida okomogoko baadogowo şoniwaló. ¹¹ Coda niçina noko me şodigicile coda me şodigodi ecibi, coda idinixomaşatinigilo waxelogoli. Coda niçina oko etiğodaxacogötibige, coda aşica şodigeladi, idioka limedi me jilatiişatibece. ¹² Ja jinigaaxaşa me jibaşa leeğodi jibakenaşa okomaşa şadoniciwaşa me jakataşa ane jopoogatibige. Odaa niçina oko metiğodixoo, okomogoko başa jibinienaqatiogi. Coda niçina oko metiğodiatetibeci, jixomagateenaşatedice şodawikodico. ¹³ Niçina oko modotaşatibigojoji, nige ininişotaşa başa jatişatiogi notaşa anele. Coda niçina natigide ododigotogowa micataşa doğoko naagogo, coda oibogoditogogi niçina ane napioi.

¹⁴ Ajidi niçino a notaşa daga şadibolikatitiwaji, pida jidi me şadajacaşati, micataşa niçina dağakaami ionigipi yemaanigipi. ¹⁵ Idaaşida mowidi şanişaxinoşododipi anetiqadaxawani me iwhitece Cristo, pida aşeliodi şadiododipi. Leeğodi me şadexocitege Jesus Cristo, odaa ee şadioditiwaji, igaataşa jeğemaga jao me ee şadiodi niçijo naşa jadeegitaşawatiwaji nibodicetedi anele anoditece Jesus. ¹⁶ Enice jipokotaşawatiwaji me anowiikita anodaşażeji me idewiça, coda oenitiwaji ane jao. ¹⁷ Joanişidaa leeğodi me jimonyataşawatiwaji Timóteo ane micataşa ionigi yemaanigi leeğodi me jaxawa me nakato Goniotagodi. Idioka limedi me diotece Goniotagodi. Jimonyataşawatiwaji eotibige manalakitibigliwaji anodaşażeji me idewiça leeğodi mida anejitege Cristo. Idioka limedi me jao niçina ane jişaxinağatece minataşa inatawece lapo loiigi Cristo okanicodaşażeji ane dişetigi.

¹⁸ Initcibece niçina akaamitiwaji jaşanuşakanenegi, leeğodi diletibige daaditşadiaşeğijo makaamitaşatiwaji. ¹⁹ Pida, nige yemaa Goniotagodi, aşica daga leegi odaa jeğejijo idalitaşawatiwaji, odaa ja jowooşoditiogi niçidi oko anaşaxakenenegipi, domige idokida mele me notaşanaga, ogoa domigewi mini Aneotedojoji loniciwaşa miditaşa. ²⁰ Igaataşa Aneotedojoji iiçe laaleğenali oko leeğodi loniciwaşa Liwig Aneotedojoji, idigida aleğgodi lotaşa oko. ²¹ Amiida aneneğegi emaanitiwaji? Emaanitiwaji mejigo micataşa dişida yalakenuşanagadi me şadiloikatitiwaji, ogoa emaani mejigo me jadeegi yemaanuşanegi coda mejigo me ee okaağegi.

5

Ica oko anowo ane beyagi liwigotigi Aneotedojoji loiigi

¹ Digawinitiwaji! Initcibece oko modi mini oko şadiwigotititiwaji ane doğolaşataka ane dağaxa me beyagi caticedi anowo niçina ane dişica aneetege Aneotedojoji. Nigopeloşotege laninoşodo. ² Ica makati madinuşaxakenitibecetiwaji, jinişidokeni! Pida bigida adinigecəşalgotititiwaji, coda domaga leeditibige miticotice şadiwigotigi niçini şoneleegiwa ane doğolaşataka. ³ Idaaşida me degee şadiwigotititiwaji, pida ini iwigo makaamitaşatiwaji, odaa micataşa daga ee şadiwigotigi, odaa ee ja jiwi coda ja jowooşodi ane leeditibige memiita niçini şoneleegiwa aşolaşatakanegi. ⁴ Niçina matecigiteloco Liboonaşanagadi Goniotagodi Jesus Cristo, jeemitetece iwigo me micataşa daga idei makaamitaşatiwaji, coda loniciwaşa Goniotagodi Jesus Cristo ini makaamitaşatiwaji. ⁵ Natigide ajicita Satanás niçini şoneleegiwa, amaleeşşa yeleo, pida liwig bigidioka limedi me idei miniwataşa Aneotedojoji niçica noko Goniotagodi Jesus, nige iwi anigote coda me dişenatakate moiloikatidi oko leeğodi libeyaceğeco.

⁶ Aägele madinaqaxakenitibecetiwaji, igaatağa ida nibeyaceğegi gadiwigotitiwaji. Ejimowooğotitiwaji niğijo nigegi anee, “Onateciğini labookojegi paon ilaagiteloco iditawece paon, odaa eo me dabo.” Odaa idaağee onateciğini nibeyaceğegi ilaagitagaloço, odaa ağadapioyağıtı akaamitawece. ⁷⁻⁸ Leeditibige manoqaaticetiwaji niğica nibeyaceğegi, bidige ağilaagitice anee leyeema labookojegi. Odaa nigidaagenitiwaji, jağakaami ane yapiditibigiwaji. Niğijo lalokegi judeutedi anodita “Páscoa”, judeutedi oyeloadi waxacocoli, coda oyoe paon açoibake labookojegi. Niğina moyeligo liweenigi lalokegi Páscoa, ninitibigiwaji. Pida Cristo ja yeleotedeloco əbeyaceğeco, micatağa waxacoco, anoyeloadi judeutedi me lalokegi Páscoa. Joaniğidaa leegodi ayakadi diğida nélağa, codaan anigetiğida eledi əbeyaceğegi catiwedi ədewiğä, ele me jaşa liciagi anee judeutedi me dağa oibake paon labookojegi. Odaa jağakaamitiwaji ane yapiditibigiwaji, coda iwağati anewi. Odaa ida əadinikegititiwaji me iwitece Aneotedoğoji.

⁹ Jagajo jiditibigağajitiwaji eledi iwakate me ədiğeni me dağa awanitege eledi oko ane loomatewa ane dağa lodawa. ¹⁰ Pida ażejitağawatiwaji mawalacetegi oko anida aneetege niğina iiğö, ane loomatewa ane dağa lodawa, adodigomadağa, olicagaga, inaaqinoa niwicomaga. Joaniğidaa mejitağawatiwaji me dağa awalacetegi oko anida aneetege niğina iiğö, leegodi mawalacetegi domaga leeditibige manotiticogi niğina iiğö. ¹¹ Pida ja jidikotibigağajitiwaji mejitağawa me dağa adinadeegitege niğijo anee me ənioxoa, pida loomatewa ane dağa lodawa, ogoa domige adodigomadağa, ogoa domige niwicomigi, ogoa domige ilikoneğegi, ogoa domige acipeğegi, domige oliceğegi. Oteğexaaqaga əgiiwepodi oko anidaqae.

¹²⁻¹³ Ağica inağatetigi dağa jiwi oko ane diğica aneetege Cristo. Aneotedoğoji baanığiniae ane iwi. Pida niğina oko anida aneetege Cristo anini gadiwigotitiwaji başa leeditibige mawinitiwaji. Enice awii ane diniditeloco lotaşa Aneotedoğoji, niğijo anee, “Iticoitice oko ane beyagi gadiwigotitiwaji!”

6

Niğica lakanigi loiigi Goniotagodi moiwi anigida lileenigitema eledi nioxoa

¹ Ina mida ədileenigitematiwaji eledi ənioxoa, igaamee ina madeegita ənioxoa əniwinogodi ane dağa yowoogoditeda Goniotagodi? Dağaleegaga adeegita lodee loiigi Cristo midiaağowi anodigota. ² Ağowooğotitiwaji loiigi Cristo micota moiwi niğina oko anida aneetege niğina iiğö? Odaa nige nağakamaşa awini oko anida aneetege niğina iiğö, igame leeğodi ina me dağakatitiwaji mawini inoa niğecəağaleğetedawaanaşa aninoa gadiwigotitiwaji? ³ Ağowooğotitiwaji me noğokomaşa jiwinaga aanjotedi? Odaa ida ənimaweneğegi me jiwinaga niğinoa ane ədileenaga. ⁴ Odaa niğinoa ədileenagatiwaji, adeegitiogi niğidi iwikkadadipi gadiwigotigi anakaami lapo loiigi Cristo moiwi anodigota. ⁵ Eji niğinoa yotaga jaotibige manibolikitiwaji. Ejimini oko gadiwigotitiwaji ane yowoogodi me iwi niğina midi iniwataale ənioxoadadipi ane beyagitiwage. ⁶ Pida niğina mida lileenigitiwage, odaa jiğini ənioxoa anigo ığetio eledi nioxoa minitaga əniwinogodi, coda me miditaga eledi oko ane dağa onakatoteda Aneotedoğoji. Pida aägele niğida anenitiwaji.

⁷ Niğina mida ədileenigitiwagi, jiğikeenitiwaji mida əbatıgi. Pida domaga dağaxa mele madinatiita ane beyagi anowotağadomi eledi oko, coda jiniğica mawii nigodolice anigidi ənebi. ⁸ Pida niğida makaami akamağakaamitiwaji awii ane beyagitema ənioxoa, coda oliceta ane nebi ənioxoa.

⁹⁻¹⁰ Ağowooğotitiwaji niğina ane dağa iğenagatiwaji əgodakatiwece niğica Aneotedoğoji ninioxadi? Odaa jınaşa adininaalenitiwaji! Niğijo ane loomatewa ane dağa lodawa, niwicomaga, əgolagatakanaşa, əneleegiwa ane loomatewa eledi əneleegiwa, iwaalo opitege eledi iwaalo, olicagaga, adodigomadadi, acipağaga, ina ane dotağatibige eledi, coda me aijekaşa, iditawece niğidi əgoyakadi modakatiwece

liqeladi ninioxadi Aneotedoqoji. ¹¹ Niqijo jotigide onateciqidi niqina akaami jiqijo me gadakataqa niqinoa ane beyagi anoditece. Pida Aneotedoqoji ja qadapitaqatitiwaji, codaa qadiolaatedice makaami nepilidi, codaa eote me qadegeqenakitiwaji. Liwigo Aneotedoqoji jiqijaageo niqida libakeditaqadomi, leeqodi managi miniwataqa Aneotedoqoji niqijo naqabakeni Liboonaqadi Goniotagodi Jesus Cristo.

Jibakenaga godolaadi me jogeeqatalo Aneotedoqoji

¹² Inatecibece oko anodi, "Jakadi me jao okanicodaqica, igaataqa inoatawece ele." Ewi niqidaagee, pida aqinoatawece anawiite etiqadaxawani. Odaa niqina modi, "Jakadi me jao okanicodaqica, igaataqa inoatawece ele." Pida emegeeta ajika diqida yakatigi anida loniciwaqatiloco. ¹³ Inatecibece eledi oko modi, "Niqina qoweenigi mina leeqodi qowokomaqa, codaa qowokomaqa mini lajo qoweenigi." Ewi niqidaagee, pida Aneotedoqoji icota me yaqadi idoatawece itoa. Aneotedoqoji ayoe godolaadi daqa lajo me qodoomatewa okanicodaqica oko, pida yoe eotedibige me jakataqa me jibaagatem Goniotagodi. Odaa Goniotagodi najigotedogowa inoatawece ane yopotibige godolaadi. ¹⁴ Aneotedoqoji eote Goniotagodi me yewiqatace, odaa jeqeote me godewiqatace leeqodi loniciwaqa Goniotagodi.

¹⁵ Owoogotitiwaji qadolatedi mida aneetege lolaadi Cristo? Ameelinedi daaditaqa owoogotitatiwaji! Odaa domige jibake yolaadi ane nebi Cristo me yoomatewa iwaalo agopelo? Otegexaaqaga yakadi! ¹⁶ Owoogotitiwaji niqina oko ane loomatewa ewocoma, odaa lolaadi micataqa digidiokidi? Igaataqa Aneotedoqoji lotaga mee, "Goneleegiwa aniaa iwaalo niqina me dinoomatewamigi idiokiditiwage lolaadi." ¹⁷ Odaa idaagee niqina oko ane yexogotege Goniotagodi iniokinitiwage liwigo.

¹⁸ Enice oxaxini, jinaga qodoomatewa oko ane daqa qadodawa. Igaataqa okanicodaqica eledi libatiigi oko adakapetege lolaadi. Pida niqina ane loomatewa ane daqa lodawa eo ane beyagitema epaa lolaadi. ¹⁹ Analakitibigetiwaji qadolatedi me micataqa diimigi ane diqeladetigi Aneotedoqoji Liwigo? Aneotedoqoji niwakatee Liwigo me diqeladetiwaqajitiwaji. Odaa aqakamaqa adiniiqenitiwaji. ²⁰ Igaataqa Aneotedoqoji ja dinoojetetedaqawatiwaji, codaa dakake qadoojedi me dinoojetetedaqawa. Enice ogeetetalo Aneotedoqoji abakeni godolaadi iniaa qadiwigo, ane nepilidi.

7

Najoinaqaneqeco anoyalaqata nadoneqegi

¹ Niqina natigide jemaa me jigidu gagikaneqecoti waji anidiiteloco qadiwakatetibigiji. Ele goneleegiwa me daqa itineqe iwaalo. ² Pida qadiwigotitiwaji eliodi oko ane noomatewa ane daqa lodawa. Joanigidaa leeqodi moninitecibeci goneleegiwa leeditibige mani epaa lodawa, onanitecibeci iwaalo ini epaa lodawa. ³ Niqina goneleegiwa leeditibige meotema lodawa ane yemaa, codaa me iwaalo leeditibige meo ane yemaa lodawa. ⁴ Igaataqa lolaadi iwaalo wadonaga aqepoka nebi, pida aaqaga nebi niqini lodawa. Codaa lolaadi goneleegiwa wadonaga aqepoka nebi, pida aaqaga nebi naqani lodawa. ⁵ Jinaga adinolii niqina makaami dinoomatewamigi anakaami wadonadipi. Pida yakadi mikanawaanigi makaami dinoomatewamigi niqina nige adinilakidenitiwage, mawiitibige makati meneqegi otaqaneqeni Aneotedoqoji leeqodi anigida anemaani motaqaneqenitece anige liwokodi nokododi. Pida niqina nige adinilakidenitiwage leeditibige mawii ane yemaa qadodawa, bidige Satanás ayakadi me dineetaqawa mawii ane beyagi daqa leeqodi me daqakati madinatiita anemaani godolaadi.

⁶ Aqadiiigenitiwaji, pida onexaa qadajacagatitiwaji, mejitedaqawa niqinoa yotaga me idalaqata nadoneqegi. ⁷ Domaqa jemaa diginatawece oko iciagepodi. Pida oninitecibeci oko ida anepaagigote Aneotedoqoji, anigotedogowa Aneotedoqoji adiniciamico.

⁸ Natigide jemaa mejitiogi ixomaqaga inaa wajekalodipi me domaga daqaxa mele daaditaqa nadonaqa, digo meetaga, aneji. ⁹ Pida nige doqoyakadi me dinajacaqaditibigwaji, odaa leeditibige me nadonaqa. Igaataqa daqaxa mele me jadonaqa, aqeles me jawikodeege leeqodi ane yemaa godolaadi.

¹⁰ Ejitiogi niqina ane wadonadipi. Mida niiqenatakanegegi ane daga inebi, pida icoqotigi miniwataqa Goniotagodi. Iwaalo ayakadi me yaladi lodawa. ¹¹ Pida nige yaladi lodawa, odaa ja leeditibige me dagadiaa wado, pida baqa yakadi mopita lodawa. Odaa goneleegiwa idaagee, ayakadi me yaladi lodawa.

¹² Natigide jiladee eletidi wadonadi. Niqijo yotaqa aicogotigi miniwataqa Goniotagodi. Nigini gonioxoa anani lodawa analeedaqa nakatoteda Goniotagodi, pida nigidokee me yemaa, odaa aqeles me yaladi. ¹³ Codaa nigani iwaalo ane nakato Goniotagodi anini lodawa ane daga nakatoteda Goniotagodi, nigidokee me yemaa, odaa aqeles me yaladi. ¹⁴ Igaataqa Aneotedoqoji ja isolatedice micataqa daga nebi niqijo goneleegiwa analeedaqa nakatoteda Goniotagodi leeqodi me yexogotege lodawa anepaga nakato Goniotagodi. Codaa Aneotedoqoji ja isolatedice micataqa deqepaa nebi naqajo iwaalo ane daga nakatoteda Goniotagodi leeqodi lodawa mepaqa nakato Goniotagodi. Daaditaqalee diqidaaqee, odaa niqina lionigipi taqa napioi laalegenali. Pida Aneotedoqoji ja iomaqaditedicoace me nepilidi.

¹⁵ Pida wadonaqa ane deqeyiwagaditeda Goniotagodi, nige yemaa mopi, enice ele moikatice mopi. Odaa niqida niciagi niqini gonioxoa ogoa domige goniwaalo anoyaladi ja yakadi meo ane yemaa, igaataqa Aneotedoqoji eniditedoqowa mele godaalegenali.

¹⁶ Igaataqa akaami, anakaami wadonaqa anepaga anakatoni Goniotagodi, aqowooqoti Aneotedoqoji domigeote lewiqa gadodawa leeqodi me iwi aneni me gadewiki.

Idioka limedi me iwagati Aneotedoqoji

¹⁷ Leeditibige midioka limedi moninitecibeci gonioxoa yewiqatema niqica anigote Aneotedoqoji, codaa anodaagee Goniotagodi menidite me yewiqatema. Joaniqidaa yajoinaqanegegi ane jiwakateetigi inoatawece lapol anoyiwaqadi Goniotagodi. ¹⁸ Nigini goneleegiwa anenidite Aneotedoqoji baanaga yakagidi lolaadi, ane lakatigi judeutedi, maleedaga nakatoteda Goniotagodi, niqini goneleegiwa aleeditibige daqa doletibige me noqa libikotaxed lolaadi. Codaa nigenidite Aneotedoqoji goneleegiwa ane daga yakagidi lolaadi, niqini goneleegiwa aleeditibige daqalee doletibige me yakagidi lolaadi. ¹⁹ Igaataqa aibeyacagadi goneleegiwa nige yakagidi lolaadi, oteqexaaqaga niqina me daga yakagidi lolaadi. Pida ane daqaxa mele meyiwaqadi liiqenatakanegeco Aneotedoqoji. ²⁰ Oninitecibeci leeditibige midokee niqijo anee neqenidite Aneotedoqoji. ²¹ Nigakaami niotagi neqeniditedaqawa Aneotedoqoji? Enice jinaqa adinigecaqalegeni! Pida nigoyemaa metigadikanitice makaami niotagi, abaatege. ²² Igaataqa niqina niotagi anenidite Goniotagodi ja dinikatice leeqodi naqa nebi Goniotagodi. Pida niqina goneleegiwa ane daga niotagi anenidite Aneotedoqoji ja liotagi Cristo. ²³ Aneotedoqoji dakake godoojedi me dinoojetetedoqowa, enice jinaqadinkanitece daqakaami liotagipi goneleegiwadi! ²⁴ Inioxoadipi, oninitecibeci leeditibige midioka limedi me diotec anodaagee lewiqa neqenidite Aneotedoqoji, pida beqele midioka limedi me gadilakiitege Aneotedoqoji.

Ixomagaga inaa wajekalodipi

²⁵ Goniotagodi aqica najigotedoqowa niiqenatakanegegi niqina oko ane diqica me nadonaqa. Pida jeloqodi ane yowoogo, igaataqa ee oko aneliodi me iwikode Goniotagodi, codaa eote me ee oko, anoyakadi monakato eledi oko.

²⁶ Igaataqa niqinoa nokododi dakaketogodomi. Odaa jakadi mele niqina oko midaagee niqida anee. ²⁷ Nigakaami wadonaqa, odaa jinoqoleetibige malataqani. Pida nigakaami ixomeqegi, odaa jinoqoleetibige madoni. ²⁸ Pida nigadoni, aqica

gabatiigi. Codaa naqana awicije me wado, aqeо ane beyagi. Pida niqina ane nadonaqa owidi ane dakaketema digoina iiqo. Odaa ee adomaqa jemaa minoa niqinoa ane dakaketaqadomitiwaji.

²⁹ Inioxoadipi, Jemaa mejitaqawatiwaji naqa noxopa nokododi. Enice anodaagee lewiqa goneleegiwadi wadonadi leeditibige me liciagi lewiqa niqinoa ixomaqaga. ³⁰ Odaa niqina ane agecaqalodipi micataqa daaditaqa agecaqalodipi. Codaa niqina ane ninitibigiwaji micataqa daaditaqa ninitibigiwaji. Codaa niqina ane oojeteeqa micataqa daaditigica anodinoojete. ³¹ Odaa niqina anodinilakidetigi niqinoa aninoa digoina iiqo micataqa daaditaqa ica aneetege. Igaataqa niqinoa lakataqa niqina oko anida aneetege niqina iiqo icota me ma.

³² Jemaa me diqica ane gadigecaqalegenitiwaji. Niqina ixomeqegi niwitalo ane yemaa Goniotagodi, codaa me yowo niqica ane yakadi me loenatagi me docaqatalo Goniotagodi.

³³ Pida goneleegiwa wadonaga baqa niwitalo niqinoa aninoa niqina iiqo, igaataqa doletibige me docaqata lodawa. ³⁴ Odaa jiqidaa naqa dioteci itiwataale naicoli. Pida niqina wajekalodipi inaagina awicijipi analee daga nadonaqa bogoniwitaa ane yemaa Goniotagodi. Igaataqa oyemaa miniokiniwateda modibatema Goniotagodi manitawece laaleqena codaa me lewiqa. Pida iwaalo wadonaga baqa niwitalo niqinoa aninoa niqina iiqo igaataqa yemaa me yocaganege lodawa.

³⁵ Ejitedaqawa niqinoa yotaga me joletibige me gadaxawanitiwaji, ajemaa daga gadibeyacaqatitiwaji. Pida jemaa mawii ane igenaga codaa me niqina anele, makati minokawii ane yemaa Goniotagodi, codaa me diqica ane gadigecaqalegeni.

³⁶ Niqina midi oko ane dinilakidetiwage me dinodawamigi, pida nige leegitege niqica noko me nadonaqa, odaa niqini goneleegiwa nige daqadiaa yakadi me dinatita, pida nige yemaa me age me wado, enice ele me age me dinodawamigi. Agica libatiigi. ³⁷ Pida niqina lioneega ane yakadi me dinatita me daga doletibige me loomatewa iwaalo, odaa niqini aleeditibige me wado, codaa nige daga yemaa me wado, ele lowoogo. ³⁸ Pida idaagee, niqina lioneega ane lodawa lokaagete eo anele. Pida niqina lioneega ane daga wado leegeodi me yakadi me dinajacagadi, dagaxa mele niqida lowoogo.

³⁹ Nagani iwaalo wadonaga ayakadi me doletibige eledi goneleegiwa niqina malee yewiqa lodawa. Pida nige yeleo lodawa, odaa baanaqa yakadi me lodawa eledi goneleegiwa ane yemaa, pida leeditibige me doletibige niqina goneleegiwa anaqaga nakato Goniotagodi. ⁴⁰ Pida jakadi ina me dagaxa me ninitibece nigidioka limedi me wajekalo. Codaa aqaga jakadi ina me Aneotedogoji Liwigo ane najigotiwa niqinoa yowooko anejitedaqawatiwaji.

8

Libole anoiboota niwigo

¹ Niqina natigide jemaa me idalaqata libole anoiboota niwigo moiweniqide. Moditibece, "Okotawece ida ane jowoogotaqa." Niqina mini oko ane yakadi minoa ane ywoogodi, niqini dinaqaxaketibece, pida niqina me idinemaanaqatiwage, baaniqidaageo me ilitema oko eliwaqatakaneqegi. ² Niqina mini oko ane yakadi minoa lixaketedi, agica minitaqa niqica nixakedi anewi. ³ Pida Aneotedogoji ywoogodi niqina oko anoyemaa.

⁴ Natigide idalaqata libole anoiboota niwigo. Jowoogotaqa me diqica niwigo ane yewiqateloco niqina iiqo ane loenatagi oko, codaa jowoogotaqa mokiniwatece Aneotedogoji ewikegi, agica eledi. ⁵⁻⁶ Modi minoa eletidi anoditiogi me gonoenoqododi digoida ditibigimedi, codaa me digoina iiqo, odaa idaagida modi mowidi niqicoa gonoenoqododi codaa me goniotagododi. Pida niqida moko baqa jowoogotaqa mokiniwatece Aneotedogoji, Godiodi, ane yoe inoatawece aninoa, codaa jiqiniaan qodoe me

godewigatema. Codaa iniwa oniniwatece Goniotagodi, Goniotagodi Jesus Cristo, ane ibake Aneotedogoji me yoe inoatawece aninoa, codaa jiginiaageote me godewiga.

⁷ Pida aqinatawece oko anoyiwaqadi Goniotagodi oyowoogodi niwicidi noenataka me digica Ioniciwaqa. Niqina oko anidioka limedi moyiwaqadi me newiga niwicidi noenataka. Codaan iqina noko eçoyeligo libole anoiboo eledi oko moiweniqide niwigo, odiletibige niqidi libole daqa nebi niwigo. Odaa aqaleegoyowooqodi niqica anele, codaan odeemitetece catiwedi laaleqena me nibataaga niqina midatecibece moyeligo niqidi libole. ⁸ Pida niqina libole aqodadeegitalo Aneotedoqoji. Codaan aqica ane jiniataqatema nige daqa jelicaqa libole, codaan nige jelicaqa idaaqee aqica qonigaanye.

⁹ Enice anidakitiwaji adağawii menitini ḡanioxoa analeedaşa yowoogodi niğica anele, leeğodi mepaşa owoogoti makati melici niğidi libole. ¹⁰ Nigica ane niitaşawa analee değewi ina me yowoogodi anele, anepaşa noqowooğoti, odaa jeğelici libole minitaşa diimigi, liğeladi niwigo, odaa aağaga yeligo. ¹¹ Nige iaditece me yeligo niğijo libole, odaa ja deemitetece me dibatá, odaa jeğeyamağatice, jağaniatagigitace, idoka leeğodi me domaşa ikeenağaneğeni ḡadowooğotakaneggegi. Pida Cristo aağaga yeleötetema niğini ḡoneleegiwa, ḡanioxoa analee değewi me yowoogodi niğica anele meo. ¹² Odaa niğida makaami jağabataatema niğini ḡanioxoa codaa jağacilotiti laaleğena, odaa joaniğidaa nağabataatema Cristo. ¹³ Odaa nige leeğodi libole me jao me dibatá inioxoa, odaa aqalee jeligo libole anoiboota niwigo bidige ajibatakatidi inioxoa.

9

Paulo yalagata nagatetigi

¹ Domige jakadi me jao ane jemaa? Domige ee liigexegi Aneotedoğoji? Ee liigexegi Goniotagodi leeğodi me jinadi Jesus Cristo, ane Goniotagodi, codaa me iwağatitiwaji Goniotagodi leeğodi ibakeditema. ² Icaağica eledi oko nige doğodibatigi me ee liigexegi Aneotedoğoji, pida akaamitiwaji bağaniwotitema mewi me ee liigexegi Aneotedoğoji. Me iwağatitiwaji Goniotagodi ee leeğodi, odaa niğida anenitiwaji ja ikee me ee liigexegi Aneotedoğoji.

³ Niçina oko modotaqatibigiji, ininiçodi meji, ⁴ “Niçina me jibaşa, domige jakataşa me jibaşatege ane jopoogatibige me jiniodaşa, codaa me jacipaşa? ⁵ Ina me ini-wiajeega me jaşa gobakedi, domige jakataşa me jadeegaşa gododawali anonakato Goniotagodi, anee eletidi liigexedi Aneotedogoji, codaa me nioxoadipi Goniotagodi, ijaa Pedro? ⁶ Ogoa, domige emokeeto Barnabé me leeditibige me jibaşa mokomaşa jinoojeteeqatibige ane jopoogatibige? ⁷ Ağica ini iodaşawa anepaa yedia laakataka niçina meo ane libakedi me iodaşawa. Codaa ağica ini anetanaşa, ane daşa yeligoteda lawodigijegi. Codaa ağica ane yowie lexeela, odaa agotaşa wacipetalo lotiidi.”

⁸ Niçina me jiçaxinaça, aqinokina me jiciaceeketiwage niçinoa aninoa digoina iiçio, pida midiwa lajoinaqaneçeco Moisés diniditeloco idaaçida niçida niçaxinaçaneçegi.

⁹ Igaatağa najojoinaganeğeco ane iditedini Moisés, diniditeloco, "Jinağa agoeni nioladi ewalaile nişina me nidi leyeema." Odaa Aneotedoğoji mige inoka igeçägaleğetededa ewalaile? ¹⁰ Ogoa domigeote ida ligegi mağaga yalağatedoğowa? Ajawienatakanaga mağaga yalağatedoğowa me yemaa me şodaxawa. Igaatağa nişina anetanaşa, codaan me nişina ane nopilağaditedio nawodigijedi owo nişida libakedi, odaa nişidi itoa onibeotegə modibatege ane niwai nişijoa anonopilağaditedio. ¹¹ Odaa nişida micataşa daga ejanağatiwağajitiwaji lolagi Liwigo Aneotedoğoji. Odaa ejimele me jibağatege ane jopoogatibige ane icoğoticogi makaamitağatiwaji, micataşa nişina ane nopilağaditedio lawodigijedi. ¹² Nigoyakadi eledi oko modibatege anoyopotibige me newığa akaamitiwaji, odaa okomodi başa domaşa dağaxa mele me jibağatege şodaxawatakanegęgi.

Pida niçida moko ajemaanağa doçoka qadiboloiteeneğegi me jakatağa me jibaqatege ane jopooqatibige makaamitaqatiwaji. Pida ajibaqatege, odaa jixomaqateenaqatedice

godawikodico, jaogatibige me dağa godibeyacağadi niçina me jiiğaxinağanagatece gobodicetedi anele anoditece Cristo. ¹³ Analakitibigiwaji niçijo anodibatigi Aneotedoğoji ligeladi odibatege epaa liweenigi, niweenigi anoyajigotalo Aneotedoğoji? Niçina moyeloadi ejeeğagi odaa joğoyalegi madi nameeja wetığa mini Aneotedoğoji ligeladi, niçidi oko onoğa liwai niçidi libole. ¹⁴ Jigidaägee Goniotagodi me iiğe niçina ane yatemati natematigo anele anoyalagatalo Goniotagodi, niçidi leeditibige modibatege anoyopotibige miditağa oko anoniğaxitiniwace.

¹⁵ Pida ajemaa me jibatege niçijo ane domaşa leeditibige me jibatege, codaajiditibigağaji nağadi iwakate daşa jipokotağawa ane domaşa leeditibige me jibatege. Ejime dağaxa mele me ideleo, aägele daşa jipokotağawatiwaji ane domaşa leeditibige me jibatege. Ajemaa diğica ane noşa ane leeğodi me idinabaketibece me diğica inigaanye me jiba. ¹⁶ Ağica leeğodi daşa idinabaketibece me jatemati gobodicetedi anele, igaataşa Aneotedoğoji idiiğe me jatemati. Pida nagoodi ee daaditaşa jatematiteda nibodicetedi anele, igaataşa taşa idiloikatidi Aneotedoğoji! ¹⁷ Daşa jakadi me jiwi mige jatemati nibodicetedi anele, ogoa domige ajatemati, dağanagawini jakadi me inibeotegi inigaanye. Pida leeditibige me jatemati nibodicetedi anele leeğodi Aneotedoğoji idiiğete me ibakedi, odaa ajakadi me jiwi mige jemaa, ogoa domige ajemaa. ¹⁸ Odaa, amiini ica inigaanye? Ane inigaanye, niçina me jatemati gobodicetedi anele, odaa ağica ane jibanoonağatece, codaan me jao niçida ibakedi ağica daşa jipokotağawa ane domaşa leeditibige me inigaanye.

¹⁹ Ağica ane ee liotagi, codaan ağica ane idiiğe. Pida jao me ee liotagi inatawece oko jaotibige meliodi oko ane inigaanyetema Cristo. ²⁰ Maleeqidiaägejo miditaşa judeutedi, jioteći lakataşa jaotibige midi ane inigaanyetema Cristo. Niçijo me jiba miditaşa anoditeci liiğaxinağaneğeco Moisés, jioteći lakataşa idaaşida me daşa domaşa leeditibige, leeğodi jaotibige midi oko ane inigaanyetema Cristo. ²¹ Niçijo me idejo midi ane daşa judeutedi ajiotece lakataşa Moisés, jaotibige midi ane inigaanyetema Cristo. Pida idioka limedi me jiotece liiğenatakaneğeco Aneotedođoji, ane diliğaxinağatetece Cristo. ²² Niçijo me idejo midi ane daşa yoniciwaditeloco eliwağatakaneğegi, idiniciaceeketege, leeğodi joletibige me inigaanyetema Cristo. Joaniğidaa me jioteći lakataşa oko anejotice, jaotibige midi anida gela lewığa miniwataşa Cristo.

²³ Idioka limedi me jao me micataşa degee niotagi jaotibige eledi oko mowajipata gobodicetedi anele, codaan jaotibige me idibinie Aneotedoğoji digo anigotediogi me ibinietediogi oko anowajipatalo nibodicetedi anele.

²⁴ Digowootiwaji niçina waletaşa, iditawece waleditibigiwaji modoletibige me gaanyaşa. Pida oniniteci ane dibatege noğeedi. Enice adinoniciwagati malokoditiwaji amaleeğaga anigaanye ane şanoğeedi. ²⁵ Inoatawece nalokodeğecajoli dinenyağadi codaan dinowedi meotibige me dinigaanyetece lale anepaşa icota me daa. Pida oko başa idinoniciwagataga me jadeegaşa nibodicetedi anele jaogatibige me inigaanyağatece şonoğeedi ane daşa daa. ²⁶ Joaniğidaa leeğodi me idinoniciwagadi me jalokodi, aiciagi niçina netadicağaneğecajo ane daşa naliığo ane yetadigi, odaa mina aniadı loniciwaşa. ²⁷ Odaa niçida me ee jiloikatidi yolaadi micataşa daşa onetadigitice, jaotibige me jakadi me jajacagadi yolaadi. Codaan jaotibige nige jigodi ibakedi me jatematitema eledi oko nibodicetedi anele, odaa ajiniaditema ane inoğeedi.

10

Paulo yajacagadi Coriintiotedi leeğodi niwicidi noenataka

¹ Inioxoadipi, ajemaa daaditoğowoğotitiwaji anoixomağateetice şodaamipi anodioteći Moisés. Ijotawece idei natinedi niçijo lolaadi Aneotedođoji ane niiğe me dowediteloco, codaan ijotawece diğetitacicoace, mewaligitibigiwaji catinedi akiidi-eliodi

ane yawalacetedicoace Aneotedoğoji, odaa ja yadilotece ligi. Niğidi akiidi-eliodi liboonağadi “Akiidi-eliodi lixagoteğegi.”² Niğijo șodaamipi me idei natinedi niğijo lolaadi codaa neğeyagitinigi liwigotigi akiidi-eliodi. Odaa micatağa diğijotawece dinilegetibigiwaji, niğijo naga ijotawece odioteci Moisés liwigotinigi akiidi-eliodi.³ Ijotawece oyeligo idokida niweenigi ane niwakatee Aneotedoğoji icoğotibigimece ditibigimedi.⁴ Codaa ijotawece owacipeta idokida ninyoğodi ane niwakatee Aneotedoğoji. Niğida ninyoğodi icoğotiwece wetığa. Nağani wetığa micataşa daga Cristo, ane diotedibece.⁵ Pida Aneotedoğoji aninitedibece leeğodi eliodi niğidi șodaamipi nibataaşa, joaniğidaa leeğodi meliodi nigo, odaa loolatedi ilaagiteloco midi nipodigi ane yadilo.

⁶ Ijoatawece ninyaco șodaamipi owotibige metiğodajacağadi, me daga jemaanaşa me jaşa ane beyagi baanoğowote niğidi noiigi.⁷ Jinoğogetalo niwicidi noenataka dağawii liciagi onateciğijo niğijo oko baanığijo modoğetetal. Aneotedoğoji lotaşa yalağatiogi niğidi, mee, “Noiigi nicotiniwace me niodaşa codaa me nacipaşa, odaa ja dabiditiniwace, ja diniğiliidi.”⁸ Odaa jınaşa șadoomatewa ane daga șadodawa, anee niğijo noiigi. Odaa leeğodi niğica anee, vinte-três miili oko nigo ijokijo noko.⁹ Aägele daga idineenagatalo Goniotagodi, digo anee onateciğijo niğijo noiigi. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me niğe laketedi ane diniweneene monoğojatiniwace niğidi oko, odaa eliodi oko ja nigo.¹⁰ Enice jınaşa adinalomeğenitiwaji, digo anee onateciğijo niğijo noiigi. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji naşa iiğetediogi niğijo aanjo ane șodaağadi me nigodi.

¹¹ Odaa joaniğidaaşee jotigide șodaamipi, odaa Moisés iditeloco maditaşa Aneotedođoji lotaşanağaxi eotibige me șodajacağadi. Igaataşa niğinoa nokododi anejonagatigilo ja niłegi me daa niğina iigo.

¹² Niğina oko ane diletibige daga datiteti me dabiditi, leeditibige me dinowedi adeğenitini, adeğeyamağatice eliwağatakaneğegi.¹³ Niğina mawikodeetiwaji, șadawikodico liciaco lawikodico eleki oko. Pida Aneotedoğoji idioka limedi meote ane ligegi, codaa ağadikanitetiwaji dağawikodee caticedi șadoniciwaşa. Niğina me șadikanitetiwaji mawikodee yajigotedağawa șadoniciwağatiwaji mabootegede șadawikodico, odaa akati me gadiwokoni me amığitice.

¹⁴ Joaniğidaaşee, akaami yokaağetedipi yemaanigipi, jiniğica anenitege niwicidi.¹⁵ Ejitağawatiwaji anakaami oko ane yowooğodi inoatawece. Akamağakaami awinitecetiwaji niğida ane jelogoditağawa.¹⁶ Digowoo nağajo goopa viinyo ane jacipağateloco me iniotagodeğatalo Goniotagodi leeğodi me yeleotedoğodomı. Idioka limedi me șodibinie niğina me jacipağateloco nağajo goopa, leeğodi șodexogotege Cristo leeğodi lawodi ane nadooğoditedoğoloco. Codaa digowoo niğijo paon ane idinawalacenağatigi me jelicaşa niğina me șodalağatibige lolaadi Cristo moyacilotidi leeğodi okomoğoko. Niğina me jelicaşa paon, odaa ja jikeenaga me jatecoğojogotege Cristo.¹⁷ Okotawece idiomkidi paon ane jelicaşa, idaaşida moko eliodi, pida ida anejinagatetegi idiomkidi nolaadi, igaataşa idiomkidi paon ane jelicaşa.

¹⁸ Digowoo niğijo anowo loiigi Israel. Niğijo anoyeligo libole anoyalegi madi nameja Aneotedoğoji modocağatalo niğidi ida aneetetege Goniotagodi leeğodi nameja nebi Aneotedoğoji.¹⁹ Amiini ica ane jemaa me jelogoditağawatiwaji? Aägejitağawatiwaji niwicidi noenataka mida nimaweneğegi. (Leeğodi ağica nimaweneğegi!) Codaa aägeji mida niwaló niğina oko moyedia niwigo. (Leeğodi ağica niwaló!)²⁰ Pida ane leeğodi me idalağata niğina oko moyedia niwigo noenatagi, jağaga oyedia niwicidi abeyacağaga, idığida ağoyedia Aneotedoğoji. Joaniğidaa ajemaa diğica anenitegetiwaji niwicidi abeyacağaga.²¹ Ağakatitiwaji daga acipeteloco nağada goopa me șodalağatibige lemeğegi Goniotagodi, oditaşa diğidiaağidi jağaga acipeteloco eleki goopa anowacipeteloco moiweniğide niwicidi abeyacağaga. Ayakadi değelicitiwaji paon niğina me șodalağatibige moyacilotidi lolaadi Goniotagodi leeğodi okomoğoko, oditaşa diğidiaağidi jağagelici eleki

paon anoyeligo moiweniğide niwicidi abeyacaşa. ²² Domige joleegatibige Goniotagodi me delokojogo? Codaa domigaleetibigliwaji dağa dağaxa me ədoniciwadi caticedi Goniotagodi?

Ele me joleegatibige me jocaganeğenaga gonioxoadipi

²³ Inatecibece oko modi, "Jakatağa me jaşa ane jemaanaşa me jaşa!" Ewi me yakadi, pida ayaxawa eledi ənioxoa. Inatecibece eledi modi, "Jakataşa me jaşa okanicodaşica!" Pida ayaxawa me ili eliwağatakaneğegi eledi oko. ²⁴ Ağica ane yakadi me doletibige inokina ane yemaa, pida leeditibige me joleegatibige me jaşa inokina ane yaxawa eledi ənioxoa.

²⁵ Nişina manoojetee libole mani liboledağaxi, aleeditibige dağa agikani nişidi libole domige niboonigita niwigo moiweniğide. Pida yakadi manoojetee okanicodaşica libole melici, me dağa agikanitece dağa ədigeçəgaleğeni migele melici, ogoa domige aägele melici. ²⁶ Igaataşa lotaşa Aneotedoğoji modi, "İşo, codaa minoatawece aninoa, nepilidi Goniotagodi."

²⁷ Nigica oko ane dağa nakato Goniotagodi ane ədodenı maniodi ligeladi, nigemii, odaa elici okanicodaşica anoyajigotaşawa, pida jınaşa agikani migoyajigo nişida niweenigi moiweniğide niwigo. Jınaşa aägeçəgaleğeni migele, ogoa domige aägele melici. ²⁸ Pida nigica oko aneetaşawa, "Nişidi libole diniboota niwigo moiweniğide", odaa jineğelici. Ele me deşelici leeğodi nişijo oko aneo əadeemidi, adağawii ane yakadi me beyagi nişini oko. ²⁹ Leeğodi lowooko, odaa ele me dağaniodi, aleegodi anakamaşa əadowooko.

Pida yakadi mica oko ane digika, anee, "Igaamee ina me dağa jakadi me jeligo ane jemaa idoka leeğodi eledi oko me yakadi me beyagi me jeligo? ³⁰ Nige iniotagodetalo Aneotedoğoji leeğodi iweenigi ane jeligo, amiida leeğodi eledi oko metidalomeğe? Leeğodi ja iniotagodetalo Aneotedoğoji leeğodi iweenigi ane jeligo."

³¹ Ee jiğidaağee me jowo. Niganioditiwaji, ogoa domigacipe, ogoa domigawii okanicodaşica, idioka limedi moleetibige oko modogetetalo Aneotedoğoji. ³² Awii anodaağeni me ədewiki me dağawii léléşa judeutedi, oteğexaaşaşa eledi noiigi, oteğexaaşaşa loııgi Goniotagodi. ³³ Awii liciagi aneji. Idinoniciwagadi me jocaganeğe inatawece oko inoatawece yoenataka. Ajowo inokina ane idaxawa, pida aağaşa jowo nişina ane yaxawa eledi oko, jaotibige modoletibige Aneotedoğoji me yakadi meote gela lewığa.

11

¹ Anowiikitiwa, aneji me inowiiğotalo Cristo.

Ane leeditibige me lakatigi iwaalepodi minitaga Aneotedoğoji ligeladi

² Jemaatibigağajitiwaji leeğodi manalakitibige ijoatawece baanaşa jiğaxitedağadici, codaa motetenitetiwaji nişijoja niğaxinağaneğeco ane jajigotedağawa. ³ Natigide, jemaa mowoogötitiwaji Cristo me lacilo inoatawece əoneleegiwadi, codaa nişina əoneleegiwa jiğinia lacilo iwaalo, odan Cristo lacilo başa Aneotedoğoji.

⁴ Nişina mateciği minitaga Aneotedoğoji ligeladi moğeetetalo, odan nigica əoneleegiwa ane dabiditini me yotaganeğe Aneotedoğoji, ogoa domige yelogodi aye ligegite Aneotedoğoji, pida yapoğoditi lacilo, nişida anee adeemitetibige Cristo aye lacilo. ⁵ Codaa nağana iwaalo nige daşa yapoğoditi lacilo, odan ja yotaganeğe Aneotedoğoji, ogoa domige yatemati aye yelogodite Aneotedoğoji, nağani iwaalo adeemitetibige lodawa, aye domaşa lacilo. Pida ja liciaceekawa nağana iwaalo aye yapitağadi lacilo. ⁶ Iwaalo nige daşa yapoğoditi lacilo, odan domeğele me yapitağadi lacilo. Pida nige liboliğe iwaalo aye yapitağadi lacilo, odan dice leeditibige me yapoğoditi lacilo. ⁷ Nişina əoneleegiwa baadaşa leeditibige me yapoğoditi lacilo, igaataşa Aneotedoğoji yoe əoneleegiwa aye liciaceekawa, codaa yajigote nağatetigi aye datika

me dogetetalo Aneotedoğoji. Pida iwaalo başa ikee nağatetigi şoneleegiwa, coda me dogeteta. ⁸ Igaataşa Aneotedoğoji odoejegi me yoe şoneleegiwa, odaa nişidiaşidi jaşa yoe iwaalo, datikate epaa laweegi şoneleegiwa. Nişijo odoejegi şoneleegiwa aicogotewece iwaalo le. ⁹ Aneotedoğoji ayoë şoneleegiwa daga leegodi iwaalo, pida iwaalo başa yoe leeğodi şoneleegiwa. ¹⁰ Joanişidaa leeğodi iwaalo me leeditibige me yapoğoditi lacilo me ikee şoneleegiwa mida nağatetigiteloco, odaa nige nişidaşee aigecagalogotidi aanjotedi anoigoaditiogi. ¹¹ Pida ida ane jaşa me jowooğotaşa nişina me şodexogotege Goniotagodi, nağana iwaalo yopotibige me dinaxawatege şoneleegiwa, coda şoneleegiwa yopotibige iwaalo. ¹² Igaataşa digo anigote Aneotedoğoji maleekoka yoeteda iwaalo datikate laweegi şoneleegiwa, odaa idaşee nişina şoneleegiwa menitini, icoğotiwece iwaalo le. Pida inatawece oicoğoticogi miniwataşa Aneotedoğoji ane yoe inoatawece.

¹³ Akamaşa adiniwinitiwaji domige iğenaga şadakataşa! Nişina Aneotedoğoji loiigi me yatecoğo, domigele ana iwaalo me yotaganege Aneotedoğoji me daga yapoğoditi lacilo? Aşe! ¹⁴ Okomaşa şodowookoneşegi etiğodiişaxi me şoboliga şoneleegiwa me dağaxa mamodixaşa. ¹⁵ Pida iwaalo lamodi mocagataşa beşe moivenişide. Igaataşa Aneotedoğoji eote lamodi mocagataşa me yapoğoditi lacilo. ¹⁶ Nigica ane yemaa me yotigimade yotşa, ejitaşawa me diğica eledi şodakatigi nişina me jatecoğojogo, coda nişinoa eletidi lapoli loiigi Aneotedoğoji idaşee aşica eledi lakatigi.

Anodaşee me şodalagatibige lawikodico Goniotagodi

¹⁷ Digawinitiwaji! Nişijo nişaxinaşaneşegi ane jajigotaşawatiwaji, odaa ajemaatibigaşagatitiwaji, igaataşa nişina me ateciş mögeetetibigimece Aneotedoğoji, odaa akamaşa adinibeyacaşatitiwaji, aşaxawani eledi me ilitema eliwaşatakaneşegi.

¹⁸ Jığidaa odoejegi şadoenatagi ane beyagi. Jajipatibece moyalaşata nişina matecişitiwaji, minoa lapoli oko dakapetibigiwage, dinotigimade, doletibige me nidelaşa. Ja domaşa ejiwagadi nişida natematigo. ¹⁹ Ajawienatakanaga me leeditibige midiwa lapoli ane dawalacetiwage şadiwigotitiwaji amaleeşaga yelogo anepaşa iğenagatibigiwaji. ²⁰ Nişida aneni mateciş maniodi me şadalakitibigetiwaji lawikodico Goniotagodi, nişida niweenigi anelicitiwaji aşica aneetetege Goniotagodi, igaataşa aşoğeetalo. ²¹ Igaataşa nişina manioditiwaji, anilecitiwage, odaa idi anodoejedipi moyeligo epaa liweenigi. Pida odaa jığını ane aşitaagi, coda iniaaşeledi başa yemäge. ²² Igaamenitiwaji midaşa eni? Aşica akamaşa şadişeladitiwaji anei makati maniodi, macipe nigepaa licataşadici? Aşeemiteetibigetiwaji Aneotedoğoji loiigi, coda abolikitititiwaji madewetedi. Amiida ica anejitaşawatiwaji? Domige şadiwenişidenitiwaji? Oteğexaaşaga onatecişini!

²³ Goniotagodi nikeetediwa nişinoa ane jiğaxitaşadictiwaji. Jiğaxinaşatece me nişijo enoale Judas nişijaanaşa yajigotedigi Goniotagodi mijoa nelogododipi, Goniotagodi Jesus ja dibate ijo paon. ²⁴ Naşa diniotagodete Aneotedoğoji, odaa ja yawalace nişijo paon, odaa mee, “Abaata nişini paon, odaaşelici! Nişidi paon liciagi yolaadi ane dinoketibige leeğodi akaamitiwaji. Idioka limedi mawii nişida manalakitibigiji.” ²⁵ Igaanaga niataşa moyeligo nişijo paon, idaaşigote Jesus naşajo goopa viinyo, dibate, odaa mee, “Naşada goopa ikee Aneotedoğoji me gela me dinilakidetacetegi me dibatetege oko leeğodi me inadoogodi yawodi leeğodi inatawece oko. Odaa idoka enitiwaji nişina macipetibigelocatiwaji goopa viinyo awii nişida manalakitibigiji.”

²⁶ Igaataşa nişina melici paon coda macipeteloco goopa viinyo, nişida anenitiwaji, idioka limedi me ikeeni Goniotagodi me yeleteğodomi nigepaaşicota me dopitedijo.

²⁷ Joanişidaa leeğodi oko ane yeligo nipaon Goniotagodi oğoa domige wacipeteloco nigoopa Goniotagodi, pida lewişa nige daşa ikee me deemitibige Goniotagodi, nişini oko eo ane beyagitema lolaadi coda me lawodi Goniotagodi. ²⁸ Enice maleedoğoyeligo paon

oşa domige owacipeteloco goopa viinyo, oninitecibeci leeditibige mecoğotace diniwi, iwitece lowooko. ²⁹ Igaatağa nişina ane yeligo paon codaa me wacipeta viinyo me dağa yowo oteğexaaşa deemitetibige nişidi paon idaa viinyo anoiciaceketege lolaadi idiaa lawodi Goniotagodi, nişina nigowacipe codaa moyeligo, Aneotedoğoji iloikatidi nişidi oko. ³⁰ Joaniğidaa leeğodi eliodi nişina akaamitiwaji ağadoniciwatiwaji codaa akaami eelotaginadi, codaa mijo ane nigo. ³¹ Dağa jiwinagatece okomaşa godowooko, odaa agotaga şodiloikatidi Aneotedoğoji. ³² Pida Goniotagodi ja şodowi codaa ja şodiloikatidi eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa leeditibige me şodawanaşaditetege nişina oko anida aneetege nişina iigo nige limedi me iloikatidi nigowidijegi noko.

³³ Enice, inioxoadipi, nişina mateciğitiwaji maniodi, codaa macipe viinyo me şadalikitibigetiwaji Goniotagodi, adinalitiwaji. ³⁴ Codaa nigica ane nigicile nişina akaamitiwaji, leeditibige maniodi digoida ligeladi, odan aşenagi ligeladi Aneotedoğoji midokida maniodi, odan aşica ane iloikatidi Aneotedoğoji nişina me ateciğitiwaji. Nige jakadi mejigo idalitaşawatiwaji, odan jemaa şadajacaşatitece nişinoa eletidi ganicinoa ane agikanitecetiwaji.

12

Godixaketedi ane najigotogowa Aneotedoğoji Liwigo

¹ Inioxoadipi, jemaa mowooğotitiwaji anewi aneetece şodixaketedi ane najigotogowa Aneotedoğoji Liwigo. ² Owooğotitiwaji nişijo maleedaşa anakatoni Goniotagodi, nişijo a niwicidi noenataka ane dağa notaşanaşa etiğadiiğeni, codaa me iwaşatı. ³ Joaniğidaa leeğodi me jemaa mowooğotitiwaji me dişica oko ane yakadi mee, “Jixoomaşa Jesus”, oditaşa ejinaşa Aneotedoğoji Liwigo eo me dotaşa. Codaa aşica ane yakadi mee, “Jesus Goniotagodi”, nige dağa Aneotedoğoji Liwigo aneo me dotaşa.

⁴ Owidi latopaco ane jiniığaticogi, pida iniaağını Liwigo Aneotedoğoji ane şodeditatetece. ⁵ Owidi latopaco nibaketedi, pida iniaağınıwateda Goniotagodi ane jibaağatema. ⁶ Adinatopiamigi şodixaketedi me jaşa şobakedi, pida iniaağınıwateda Aneotedoğoji ane najigotogowa oninitecibeci ida şodixaketedi me jaşa şobakedi. ⁷ Pida Aneotedoğoji Liwigo adinatopiamico nimaweneşeco me dinikeeta oninitecibeci oko, eotibige minatawece şonioxoadipi oyakadi moyaxawa oninitecibeci eledi. ⁸ Yajigotaoko lixakedi me yajacaşadi eledi oko mida lowooğotakaneşegi, odan iniaağını Aneotedoğoji Liwigo başa yajigota eledi oko me lixakedi me diiğaxinaşatece anodaşee me jowooğotaga Aneotedoğoji. ⁹ Pida iniaağinitace Aneotedoğoji Liwigo yajigota eledi şonioxoa me niitigi me yoniciwadi eliwaşatakaneşegi, codaa iniaağını Aneotedoğoji Liwigo yajigota eledi şonioxoa me yakadi me icilatidi eelotaginaşa. ¹⁰ Codaa aşaşa yajigota eledi şonioxoa lixakedi meote loenataka şodoxiceşetdi, iniaağaledi başa lixakedi me yatemati nişica ane ikeeteta Aneotedoğoji. Pida initecibece dibatege lixakedi me ywoogodi nişina niwigo mige icoğoticogi miniwataşa Aneotedoğoji, oşa domige niwicidi abeyacaşaga. Initecibece dibatege lixakedi me dotaşatigilo eletidi isolatedi, iniaağaledi başa dibatege lixakedi me yelögodi ane diitigi lotaşa nişina ane dotaşatigi eledi isoladi. ¹¹ Pida oninitece Aneotedoğoji Liwigo, odan iniokini me yajigotiogi oko inoatawece ane lixaketedi. Yajigotaoko lixaketedi ane daşa diniciamico, anepaa yemaa me yajigota oninitecibeci oko me lixakedi.

Godolaadi owidi liwailidi

¹² Loiigi Cristo liciagi şodolaadi anowidi liwailidi adiniciamico, pida oniditeci şodolaadi. ¹³ Jığidaşee Aneotedoğoji Liwigo neşenagi dişeladetioğoji me şodajacaşadi, eo mokokotece anee şodolaadi mokidatece pida owidi liwailidi, idaaşa me doşoko diniciamico. Godiwigotigi ina judeutedi, idiaa ane daşa judeutedi; idi niotagipi

idiaägeledi ane dağa niotagipi. Odaa okotawece aqoko diniciamico, pida jibaqatege iniokini Aneotedoğoji Liwigo.

¹⁴ Digawini! Niçina şodolaadi aqokiditece liwai, pida owidi liwailidi ane dağa diniciamico. ¹⁵ Degee godogonagi, "Agee gobaagadi, odaa agica anejitege şodolaadi." Icaaqica degeo niçida ligegi, pida idokee mida aneetege şodolaadi. ¹⁶ Degee şonapaagate, "Agee şogecooğe, odaa agica anejitege şodolaadi." Icaaqica degeo niçida ligegi, pida idokee mida aneetege şodolaadi. ¹⁷ Diginatawece şodolaadi nolee inokinoa şogecooğeli, amigetigida şonimaweneğegi me jajipaşa, codaa diginatawece şodolaadi nolee inokinoa şonapaagate, amigetigida şonimaweneğegi me jixigağate anigetigini ane danice? ¹⁸ Pida Aneotedoğoji yexocaqaditedi inoatawece liwailidi ane dağa diniciamico midi ane yemaa Meyatedeloco şodolaadi. ¹⁹ Godolaadi dişidokida ica anee, agotaşa ejinaşa me şodolaadi. ²⁰ Joaniğidaağee owidi liwailidi adiniciamico, pida idiokidi şodolaadi.

²¹ Pida şogecooğe ayakadi degeeta şobaagadi, "Niçida mee ajopotibigağaji!", codaa şodacilo ayakadi degeetiogi şodogonaka, "Niçida mee ajopotibigağajitiwaji!" ²² Niçida moko eliodi me jopooğatibige niçidiwa liwailidi şodolaadi ane dağa yoniciwaditeda. ²³ Codaa niçinoa liwailidi ane jakataşa me diğica ane jaogate, idowetaqatelogo me jiweniqidenaşa. Codaa eletidi liwailidi ane jakataşa me şoboliga me jikeenaşa, başa jaqataqatedi. ²⁴ Pida inoa eletidi liwailidi ane jakataşa me libinienşa, baadaşa leeditibige me jaqataqatedi. Joaniğidaağee Aneotedoğoji yoe şodolaadi eote mağaga yakadi me iweniqide liwailidi ane jakataşa me diğica ane jaogate. ²⁵ Aneotedoğoji idaagigotedoğowa eotedibige me dağa dinotigimade şowailidi ane daşa diniciamico, pida oniditecibeci dowediteloco eledi. ²⁶ Diğidi liwai şodolaadi ane dawikode, odaa inoatawece eletidi liwailidi aagaga nawikodeeşa. Nigica anoiweniqide, odaa iditawece ninitibiwaji.

²⁷ Digawini! Niçida makaamitiwaji akaami lolaadi Cristo, odaa oninitecibeci niçina akaamitiwaji akaami liwai lolaadi. ²⁸ Odaa Aneotedoğoji eyatedeloco oninitecibeci oko epaa limedi. Odoejegi me dibatediogi me ibake niçijoa liiğexedi, niçidiaagidi niçina anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odaa niçidiaagiditace niçinoa anodiigaxinağatece Aneotedoğoji lotaşa. Niçidiaagidi ja niçinoa anida lixakedi mowote şodoxiceğetedi, odaa jiçidiaagidi anida lixakedi moicilatidi eelotaginadi, niçinoa anoyaxawa eledi aninoa ane yopotibige, codaa niçinoa ane şodacilodi, codaa aagaga ixotediobece niçina anoyakadi modotaqatigilo eletidi isolatedi. ²⁹ Domigokotawece oko liiğexedi Aneotedoğoji, ogoa domigokotawece oko anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, ogoa domigokotawece oko anodiigaxinağatece lotaşa Aneotedoğoji? Domigokotawece ida şodixakedi me jaogate şodoxiceğetedi? ³⁰ Aşokotawece ida şodixakedi me jicilatitaşa eelotaginadi, oteğexaağaga jotağanağatigi eletidi isolatedi, oteğexaağaga okotawece jakataşa me jelogotaga anodaa diitigi lotaşa niçina ane dotaqatigi eledi isoladi. ³¹ Odaa oleetibige niçica ane daşaxa mele şadixakedi me yajigotagawa Aneotedoğoji Liwigo.

Odaa ee başa jikeetaqawatiwaji naigi ane daşaxa mele.

13

Nemaanağaneğegi

¹ Daşa ixakedi me jotaqatigilo inoatawece ane isolatedi digoina iijo domigetaşa ioladi anodotaqatigi aanjotedi digoida ditibigimedi, pida nige diğica yemaanağaneğegitema eledi oko, yotaga taşa liciakekawa layaageğegi niçina moyaxacoğo şapileceğe domigetaşa layaagağawa natililena ane degeletege layaageğegi. ² Codaa daşa najigotiwa Aneotedoğoji Liwigo ixakedi me jatemati lowooko Aneotedoğoji, codaa daşa jakadi me jikee ane yağaditedini, codaa daşa jakadi me jikee anodağee me jowoogotaga Aneotedoğoji, codaa diğida eyiwağatakaneğegi ane yoniciwadi mabo me

jiige wetiqa nelegi malatí, pida nige degee niqina ane yemaa eledi oko, aqica iniwaló.
³ Codaa dağa jiboo inoatawece ane inepilidi, codaa dağa idinajigo metidalegi, pida nige dağa jemaa eledi oko, odaa aqica ane jaoqatibiji.

⁴ Niqina oko anida lemaanaqanegegi, dinatita eledi oko, codaa idioka limedi meo aneletema eledi oko. Anocetema eledi, codaa alowoogo dağa dağaxa mele caticedi eledi oko, aqanaqaxakenegegi. ⁵ Niqina oko anida lemaanaqanegegi, aqica loenatagi ane şoboliga, codaa adoletibige ganigidi mepoka yakadi. Codaa aloidenigi, analaqatibige anigida anodigota ane beyagi. ⁶ Niqina oko anida lemaanaqanegegi, aninitibece niqina eledi oko mowo ane beyagi, pida linikaqawepodi niqina anowo ane iğenaga. ⁷ Niqina oko anida lemaanaqanegegitema eledi oko ixomaqateetice ane beyagi anodigota, codaa eyiwaqadi niqina mini ane yotaganege, codaa nibeotege midioka limedi mowo anele, codaa idioka limedi me dinatitalo lawikodico.

⁸ Niqica nemaanaqanegegi aqica liniogo. Icota noko niqina oko anoyatemati lowooko Aneotedogoji, me dağadiaa leeditibige moyatemati, codaa niqina oko anodotagatigi eletidi isolatedi, aqaleegodotaqatigi, codaa niqina oko anodiişaxinaqatece anodaagée me jowooğotaşa Aneotedogoji aqalee leeditibige me niişaxinaqanaga. ⁹ Igaataşa niqina natigide anaşa jowooğotaşa icoatawece anee Aneotedogoji, codaa aqokotawece jowooğotaşa Aneotedogoji lowooko. ¹⁰ Pida nivicota niqica noko nigokotawece jinataşa Aneotedogoji, odaa ja jowooğotaşa icoatawece analeedaşa jowooğotagateda niqina natigide.

¹¹ Niçijo maleegee nigaanigawaanigi, jaote inoatawece anepaa lakataşa nigaanigawaanigi. Codaa me jotaşa, me jowo aneji, jowooko micataşa nigaanigawaanigi. Pida natigide jegee şoneleegiwa, odaa ja jika ane lakataşa nigaanigawaanigi. ¹² Odaa natigide micataşa daşa beyagi noleeğaxi ane jiwinagateloco, joaniqidaa leeğodi me degewi me idinataşa. Pida niqica noko nige idinataqatege Aneotedogoji. Niqina natigide aniçinoatawece jowooğodi, pida niqica noko anicota, odaa jowooğodi icoatawece, digo anee Aneotedogoji me idowooğodi.

¹³ Odaa nenyagatiniwace niçidoa itoatadiçida anejinaşa: Gotiwaqatakanegegi, ina me inibeonaqatege midioka limedi me idejonaşa miniwataşa Aneotedogoji, codaa me şodemaaqanegegi. Pida anenegegi dağaxa mida ane jaoşa, başa şodemaaqanegegi.

14

Paulo eyalaqatalo anigotoğowa Aneotedogoji Liwigo

¹ Enice adinoniciwaqati madinemaanitiwage. Odaa oleetibige Aneotedogoji Liwigo me yajigotaşawa şadixakedi, pida dağaxa mida ane jaoşa nige yajigotaşawa şanimawenegegi meloğoti lowooko Aneotedogoji. ² Niqina ane dotaqatigi eledi ioladi ane daşa jowooğotaşa inioka yotaganegeteda Aneotedogoji ayotaganegetiogi oko, igaataşa aqica ane yowooğodi. Aneotedogoji Liwigo yajigote lixakedi me eetece niqica analee daşa ikeeteda Aneotedogoji. ³ Pida niqina ane yatemati lowooko Aneotedogoji yotaganegetiogi oko, odaa jegeo modatiteturgo Goniotagodi, codaa yajigotioyi mabo laaleğena codaa me noçaqanegetiniwace. ⁴ Niqina ane dotaqatigi eledi ioladi beşepoka dinaxawa mepaanaga eyiwaqadi Goniotagodi, pida niqina ane yatemati lowooko Aneotedogoji başa yaxawa iditawece loiigi Aneotedogoji mepaanoğoyiwaqadi.

⁵ Domaga jemaa makaamitawecetiwaji otağanitigi eletidi isolatedi, pida dağaxatace me domaga jemaa mabaategetiwaji şadixakedi matematii Aneotedogoji lowooko. Igaataşa niqina ane yatemati Aneotedogoji lowooko dağaxa mida ane jaoşa caticedi niqina ane dotaqatigi eledi ioladi ane daşa jowooğotaşa. Pida niqina ane yatemati Aneotedogoji lowooko adağaxa mida ane jaoşa caticedi niqina ane dotaqatigi eledi ioladi niqagagida lixakedi me yelogodi anodaa diitigilo lotaşa, eotibige me yakadi me yaxawa iditawece loiigi Aneotedogoji mepaanaga onakato.

⁶ Digawinitiwaji, inioxoadipi! Nigejigo makaamitaqatiwaji oditaqa jotaqatigi eledi ioladi ane daqa godowoogotagi, amiida inimawenegegi me gadaxawanitiwaji? Idoka jakadi me gadaxawanitiwaji nigagaqa jakadi me jelogoditaqawatiwaji ane yemaa Aneotedogoji, ogoa domigina me jakadi me gadaxawanitece mele mowooqoti Aneotedogoji, ogoa domigina me jakadi me jelogoditaqawatiwaji lowooko Aneotedogoji, ogoa domigina me jakadi me jiiqaxinaqatece qotiwagatakanegegi.

⁷ Nigica ane yetetigi natena, ogoa domige goxiiga-liwenaga, digo anee me digica lewiga pida ida layaagegegi. Nige degele me yetetigi, ailaqatice latenaqanegegi, odaa igame nimawenegegi eledi oko moyowoogodi anida ica latenaqanegegi? ⁸ Minoataga iiqotedi anoyatetigi goloneeta moniditege oko nideleqecajoli, nige degele me noditice layaagegegi goloneeta, odaa aqica ane dinenyagadi me didele. ⁹ Odaa idaqagaae, igame nimawenegegi oko moyowoogodi gadatematigo nige otaqanitigi eledi ioladi ane doqoyowoogodi? Gadotaga aniasi, yadeegi niocodi. ¹⁰ Ajawienatakanaga mowidi latopaco isolatedi niqina iiqo, odaa inoatawece ida ane diitigi lotaga. ¹¹ Pida niqida ane dotagatigi eledi ioladi ane daqa jowoogodi, odaa yakadi mee me ee icoqegi, odaa ee aagaqa jakadi me iomiqigi. ¹² Ele niqida anenitiwaji. Meliodi memaanitiwaji minoa gadixaketedi ane yajigotaqawa Aneotedogoji Liwigo. Ele anenitiwaji, pida oleetibige gadixakedi ane yaxawa loiigi Aneotedogoji me ilitema eliwaqatakanegegi.

¹³ Joaniqidaa leegodi niqina ane dotagatigi eledi ioladi leeditibige me dipokotalo Aneotedogoji me yajigote lowooqotakanegegi me yowooqodi epaa lotaga amaleegaqa yelogoditiogi eledi oko ane diitigilo niqicoa lotaga. ¹⁴ Igaataqa nige jotaqanege Aneotedogoji, pida jibake eledi ioladi ane digica ane yowoogodi, iwigo begewi me yotaganege Aneotedogoji, pida yowoogo baadaqa yotaganegeteda Aneotedogoji. ¹⁵ Odaa, amiida ica ane jao? Nige iwigo yotaganege Aneotedogoji, codaan me yowoogo. Iwigo digaanaqa me dogetetibigimece Aneotedogoji, codaan me yowoogo idaagee. ¹⁶ Pida nigoqetetibigimece Aneotedogoji miniokini gadiwigo, odaa niqina ane daqa yowoogodi niqica ane alitigi qagegi ayakadi degee, “Jiqidaagee”, niqina anejinagata “Amém”, niqina maniotagodeetalo Aneotedogoji, igaataqa ayowoogodi niqicoa gadotaqa. ¹⁷ Icaqica niqica ane eni maniotagodeetalo Aneotedogoji nige ilaqtice, pida baadagaxawani me ili eliwaqatakanegegi eledi oko.

¹⁸ Iniotagodetalo Aneotedogoji Iniotagodi igaataqa jakadi me jotaqatigilo isolatedi iomaqaga caticedi akaamitawecetiwaji. ¹⁹ Pida niqina me jawatege Aneotedogoji loiigi, jakadi me dagaxa mele mejitece onatecigidiwa yotaga anoyakadi moyowoogodi oko ane jiiqaxinaqatece, pida aqica jaoga daqa jowidaqatee yotaga me jotaqatigi eledi ioladi, odaa agotiqica ane yowoogodi ane diitigilo niqicoa yotaga.

²⁰ Inioxoadipi, jinoqwookoni micataqa nigaanigi. Pida oleetibige me gadiciagi nigaanigawaanigi me degeo ane beyagi, codaan mowookoni oleetibige me gadiciagi niqina baanoqoko. ²¹ Digoida liwai oxiqodi Aneotedogoji lotaqanaqaxi, diniditeloco, “Jiige oko anodotaqatigilo eletidi isolatedi moyotaqanege niqidi yoiigi”, mee Goniotagodi Aneotedogoji.

‘Domaqa jao icoqaga monotaqanegetiniwace yoiigi,
pida yoiigi idokee aqoyemaa monajipatiwa.’”

²² Joaniqidaagee, niqina oko modotaqatigilo eletidi isolatedi, oikeetiogi ane doqoyiwaqaditeda Goniotagodi, Aneotedogoji miniwa liwigotigi. Pida niqina oko moditece Aneotedogoji lowooko, oikeetiogi anoyiwaqadi Goniotagodi miniwa Aneotedogoji liwigotigi.

²³ Odaa nigiditawece loiigi Aneotedogoji yatecoqo, odaa akaamitawecetiwaji otaganitigi eledi ioladi ane digica moyowoogodi, odaa nigonotaqawa oko ane doqoyowoogodi, oteqexaaqaga oyowoogoditeda Goniotagodi, odaa odiletibige dagakaami yetoledipiteti waji. ²⁴ Pida nigakaamitawecetiwaji eloqotitedibece

Aneotedoğoji lowooko, odaa nigica ane dağa nakatoteda Goniotagodi codaanige dijica lowooğotakanegge, nige dakatio ęadiwigotitiwaji, odaa ja yowooğodi ane diitigi ane wajipata, odaa inoatawece notaşa ane wajipatalo oikeeta minoa libeyaceğeco, odaa ja deemitetece Aneotedoğoji me yelatetema leğodi libeyaceğeco. ²⁵ Odaa ja yeloğoditalo lowooko ane yağitedini, odaa ja yamağatedi lokotidi lodee Aneotedoğoji me doğetetalo. Codaan yatemati mewi Aneotedoğoji miniwa ęadiwigotitiwaji.

Leeditibige loiigi Aneotedoğoji me dinoxogo nigina me yatecogo

²⁶ Odaa, inioxoadipi, igamodaagenitiwaji? Niğina mateciğitiwaji, oninitecibeci ida elaaği me igaa, codaan ini eledi başa yemaa me diiğaxinağatece ęotiwađatakanegge, iniaa eledi başa yemaa me diiğaxinağatece anigida ane ikeete Aneotedoğoji, pida egini eledi yemaa me dotağatigi eledi ioladi, iniaa eledi başa yemaa me yeloçodi anodaa diitigilo lotaşa niğida oko ane dotağatigi eledi ioladi. Pida niğina oko leeditibige me ibake ane lixakedi me yaxawa eledi oko mepaanaşa eyiwağadi Goniotagodi. ²⁷ Niğica anoyemaa modotağatigilo eletidi isolatedi, ikani mokexaa itoataale ogoa domige itoatadiğidaoko ane notağanaşa, pida leeditibige me dinali, codaan leeditibige mini ane yeloçodi ane diitigilo lotaşa. ²⁸ Pida nige dijica ane yeloçodi anodaa diitigilo lotaşa, odaa leeditibige me notokotiniwace, odaa leeditibige mepaan dinotağanege iniaa Aneotedoğoji. ²⁹ Odaa niğina anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko, leeditibige mokexaa itoa ogoa domige itoatadiğida ane notağanaşa, odaa niğidi eledi başa leeditibige mokexaa oiwitece lotaşa bidige oyowooğodi migewi me notağaneğetediniwace Aneotedoğoji. ³⁰ Nige niğida ane dotaşa, pida odaa Aneotedoğoji jağaga ikeeteta lowoogo eledioko, odaa niğida odoejegi oko leeditibige me notokotini bidige yakadi niğini eledioko mağaga yatemati ane ikeete Aneotedoğoji. ³¹ Igaataşa yakadi makaamitawece atematiitiwaji Aneotedoğoji ane ikeetedağawa, pida niğina madinaliitiwaji, bidige akaamitawece akati mowooğoti codaan me yoniciwağadi ęatiwađatakanegge. ³² Odaa niğina anoyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji leeditibige me dinajacağadi niğina me ibake lixakedi. ³³ Igaataşa Aneotedoğoji ayemaa niğina ane dibatotiogi, pida yemaa minoatawece ilagatedi.

Jiğidaagee inoatawece eletidi lapoli Aneotedoğoji loiigi. ³⁴ Iwaalepodi leeditibige me notokotiniwace niğina me yatecogo Aneotedoğoji loiigi modoğetetibigimece. Ađoyakadi me notağanaşa. Digo aneeta Moisés lajoinağaneğeco me daşa yakadi daşa ęodacilo nağana iwaalo, daşa diiğenataka. ³⁵ Niğica anoyemaa moyowoğodi, leeditibige moige lodawadi digoida liğeladi, igaataşa ęoboliđa iwaalo me dotaşa niğina me yatecogo Aneotedoğoji loiigi.

³⁶ Igamigodaagee? Domige icogoticogi makaamitağatiwaji Aneotedoğoji lotaşa? Ogoa domigakamakaamitatiwaji majipaatalo Aneotedoğoji lotaşa? ³⁷ Niğica ane yakadi minaaçina ane yeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji, ogoa domigetaşa ee me dibatege lixakedi ane yajigota Aneotedoğoji Liwigo, odaa niğini leeditibige me yowooğoditece niğinoa yotaşa ane jidi me liiğenatakaneğeco Goniotagodi. ³⁸ Pida niğica ane daşa dibatege yotaşa, jinağabaatege lotaşa niğini oko.

³⁹ Enice, inioxoadipi, oleetibige Aneotedoğoji Liwigo me yajigotağawatiwaji ęadixakedi matematii lowooko Aneotedoğoji, codaan jinoğoliitege oko me dotağatigi eledi ioladi. ⁴⁰ Pida oeni inoatawece moniwoditema aneni, codaan jinağawii ęabakedi ane dibatotibige.

15

Paulo yalağatalo Cristo me yewigatace

¹ Inioxoadipi, jemaa manalakitibigetiwaji ęobodicetedi anele anoditece Jesus baanaga jatematitedağawatiwaji. Geme abaategetiwaji niğijoanatematiko, odaa

jağatitetelocatiwaji gatiwagatakanegeli leeğodi niğijoa natematiko. ² Odaa leeğodi mabaategetiwaji nibodicetedi anele, Aneotedoğoji eote me ḡadewikitace, nigidioka limedi manakatoni. Ağeote me ḡadewikitace nige değewi ina me iwağati.

³ Niğijo iniiğaxinağaneğegi anonajigotiwa, ane dağaxa mida ane jaçga, joaniğidaa ane jağigotağawatiwaji. Niğida iniiğaxinağaneğegi eetece Cristo me yeleotedeloco ḡobeyaceđeco, digo aneeta nidigo midi liwai oxiğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi. ⁴ Odaa joğoixotediwece lawimağajegi-wetiça, odaa niğitoatadiğida nokododi Aneotedoğoji ja yewikatiditace digo anee me diniditeloco liwai oxiğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi. ⁵ Odaa ja dinikeete Pedro niğidiağidi dinikeetediogi dooze anodiotibece. ⁶ Niğidiağidi ja dinikeetediogi caticedi me cinyeento ḡonioxoadip i ane yatecogo. Eliodi niğidi enewiğa, pida jağagijo onateciğijo ane nigo. ⁷ Niğidiağidi dinikeete Tiago, niğidiağidi ja dinikeetacediogi ijoatawece liiğexedi.

⁸ Noğowidi nokododi ixomağatedijo me dinikeetediogi Goniotagodi niğijoa eletidi liiğexedi, odaa jağaga dinikeetediwa, ee owidijegi me jinadi, iciagi niğina nigaanigawaanigi ligotí analeedisicota noko menitini, neğenitini. ⁹ Igaatağa eemoda niğina ane diğica ane jaçga liwigotigi idiwatawece liiğexedi Aneotedoğoji. Ajibootatege niğina moditiwa me ee “liiğexegi Aneotedoğoji”, leeğodi ijo me jiatetibece loiği Aneotedoğoji. ¹⁰ Pida Aneotedoğoji eliodi meleğedomi codaa jiğijağeote analeeğeji niğina natigide. Eliodi meleğedomi, içi aneği me idewiğa codaa ağatooa meote niğida anigotediwa. Pida eliodi me jiba caticedi niğijoa eletidi liiğexedi Aneotedoğoji. Codaa ajibake emağa yoniciwağa me jađe ijoatawece ibaketedi, pida jibake Aneotedoğoji loniciwağa ane najigotediwa. ¹¹ Enice ağica jaçga me joleğatibige me jowoğogotağa ane dağaxa me diba, mige ee oğoa domige ijoa eletidi liiğexedi. Okotawece idokida ḡodatematigo ane jatematiğgatağawatiwaji, odaa jiğiwağatitiwaji.

Émađaga icota me newiğatace

¹² Natigide jatematiğgatağawatiwaji Cristo me yewiğatace. Enice igame leeğodi midi ina akaamitiwaji anodi me dağa newiğatace émađaga? ¹³ Émađaga nige ḡođoyakadi me newiğatace, odaa Cristo amäđaga yewiğatace. ¹⁴ Codaa nige dağa yewiğataceda Cristo, amica ḡodatematigotađawatiwaji anele, odaa akaamitiwaji ağica ane iwağati. ¹⁵ Codaa eğidaataca, Aneotedoğoji nige değeote Cristo me yewiğatace, odaa tađa jiwitakaça jakapağatege Aneotedoğoji igaatağa jatematiğa meotace Cristo me yewiğatace. Aneotedoğoji ağeote Cristo me yewiğatace, nige ḡođoyakadi émađaga me newiğatace. ¹⁶ Nige dağa newiğatace émađaga, dicewi Cristo me dağa yewiğatace. ¹⁷ Cristo nige dağa yewiğataceda, ağica mawii gatiwagatakanegeli, codaa tağakaami aniatagigipitewi waji igaatağa Aneotedoğoji ayakadi dağa napitağadi ḡabeyaceđeco. ¹⁸ Codaa teğeledi aniatagigipi niğijo anoyiwağadi Cristo, baanağa nigo. ¹⁹ Nige jakatağa meğiwağatağa Cristo midokida me ḡodaxawa maleğ ḡodewiđa natigide, oko niğica oko ane dağaxa me agecağgalodip i liwigotigi inatawece oko.

²⁰ Pida ewi Cristo me yewiğatace, Jiğijaa oğoeğegi me yewiğatace liwigotigi niğijoa émađaga anicota me newiğatace, jiğijaa leeğodi nige yewiğatace. ²¹ Igaatağa digo anee mina némađa leeğodi onijoteci ḡoneleegiwa ane liboonağadi Adđo, odaa idağağee oko oyakadi lewiça leeğodi onijoatece ḡoneleegiwa ane liboonağadi Jesus. ²² Igaatağa digo anee ijotawece niğijo oko baanağa nigo leeğodi mida aneetegi licoğegi Adđo, idağağee inatawece niğina oko anida aneetegi Cristo icota me newiğatace. ²³ Pida ewi niğidağee. Cristo oğoeğegi me yewiğatace. Odaa niğidiağidi niğina anida aneetegi Cristo jağaga newiğatace nige dopitedijo. ²⁴ Odaa icota me daa niğina iđđo. Niğica noko Cristo iğeke inoatawece aninoa nimaweneğeco, ḡoneleegiwadi codaa me niwicidi, codaa ane niğenatakanegala anida nağatetigi, codaa minoa ḡodacilodi. Odaa yajigoteta Eliodi, eotedibige Aneotedoğoji me iđđe iditawece. ²⁵ Pida niğina natigide leeditibige Cristo

me diiğenataka nigepaa iğeke inatawece ane nelogododipi. ²⁶ Owidijegi laxakawa ane yaağadi, one némağa.

²⁷ Igaataşa Aneotedoğoji lotaşanağaxi mee, “Aneotedoğoji yajigote Goniotagodi me iteloco libaağadi inoatawece.” Pida iğenaşa me jowooğotaşa nişina mee, “inoatawece”, aägeeta Cristo dağa iiğe codaan me Aneotedoğoji, leeğodi Aneotedoğoji jiğijaa yajigote Cristo nağatetigetedeloco inoatawece. ²⁸ Nişina Cristo me iğeke nişinoaloniciwegenaga, inaağinoa godacilodi, odaa Iniaağiniwa, ane Aneotedoğoji Lionigi, dinajigo me itedeloco Aneotedoğoji libaağadi, eotedibige Aneotedoğoji me iiğe inoatawece aninoa.

²⁹ Natigide, idi oko ane dinilegetibigiwaji oiwicideğeta nişijo oko baanaşa nigo pida anaşa dinilegetibigiwaji. Nige dağa icota me newiğatace ijo oko, igatime leeğodi me monilegetiniwace oiwicideğeta nişijo oko analeedaşa dinilegetibigiwaji naşa nigo? ³⁰ Nişida moko, idioka limedi me godawiile ane beyagi. Pida igame leeğodi me idinatiğata nige diğicota me godewiğatace? ³¹ Inioxoadipi, jakadi me idinanetibece leeğodi akaamitiwaji igaataşa Goniotagodi Jesus Cristo anigotedağawatiwaji, joaniğidaa leeğodi me ilağatice mejitağawa minoatawece nokododi jakapetege némaşa. ³² Idineloadi me jao ibakedi mani nigotaşa Éfeso micataşa dağa jidelege ejedi ane doide. Odaa émaşaşa nige daşa newiğatace, odaa amica jao nişijo ibakedi. Odaa émaşaşa nige daşa newiğatace, dağaxa mele me jaoşa aneeta nişijo nigegi anee, “Ina başa iniboloiteenaga malee godewiğä digoina iiğe, codaan jiniodaşa, jacipaşa igaataşa natiinigoj joğoko ma.”

³³ Jinaşa adininaalenitiwaji! Igaataşa moditibece, “Nişina godokaağetedi me beyagi oibeyacağadi godakataşa anele.” ³⁴ Pida owoo ane iğenaşa, odaa ikani mawii ane beyagi. Idi akaamitiwaji aniğicoa doğoyowoğodi Aneotedoğoji. Jao nişida ığegi amaleeğaga anibolikitiwaji.

Aneotedoğoji icota me najigotedoğowa gela godolaadi.

³⁵ Ijo oko ane nigikanşa, modi, “Igamigote Aneotedoğoji nigeote émaşaşa me newiğatace? Igamigodağee ica gela lolaadi anodibatege?” ³⁶ Ejitağawatiwaji makaami yetoledi! Nişina me aniti lolagi, idoka nokologo nige yeleo. ³⁷ Codaan lolagi ane anitini, yakadi me lolagi leyeema, codaan yakadi mokanicodağaca eledi lolagi. Ağanitini madatawece niale. ³⁸ Odaa Aneotedoğoji yajigote nağajo lolagi nişica gela lolaadi ane yemaa me yajigote, codaan yajigote nağajo lolagi ane latopagi mada me nawodigije.

³⁹ Codaan nişinoan ane newiğateloco nişina iiğe adiniciamico ane liboledeğeco. Oko ida epaa liboledeğegi, codaan ejedi ida epaşaşa liboledeğegi. Nişinoanilağaxodi aağaşa ida anepağee lolaadi, codaan nişinoan noğojedi eledi ida anepağee. Inoatawece nişinoan aninoanida anepağee adiniciamico.

⁴⁰ Codaan nişicoa godoolatedi digoida ditibigimedi jeğeletidi, codaan digoina iiğe jeğeletidi anee. Godoolatedi ane ideite ditibigimedi libinienaga, pida aliciaco godoolateditigi nişina iiğe eletidi libinienaga. ⁴¹ Aligeğe datale anepağee, epenai datale pida jeğeletidi anee, yetetitedi datale pida jeğeletiditace anee. Codaan onanitecibeci yotedi ida epaa lataleğegi.

⁴² Odaa jiğidağee nige newiğatace nişinoan émaşaşa. Digo anodigota nağana lolagi moyatinigi iiğe, odan godolaadi idağee, onaligitini, odan ja daa. Pida nişina Aneotedoğoji nigeote me godewiğatace, odan godolaadi gela ağalee daa. ⁴³ Nişina godolaadi monaligitini, beyagi. Pida nişina Aneotedoğoji nigeote gela godolaadi, başa libinienigi. Nişina godolaadi monaligitini, ağica loniciwaga. Pida nigeote Aneotedoğoji gela godolaadi, odan başa yoniciwadi. ⁴⁴ Godolaadi anelatibige nişina iiğe, anonaligitini, başa gobitaka, inaa gobole. Pida godolaadi gela ane najigotedoğowa Aneotedoğoji başa icoğotibigimece ditibigimedi. Jowooğodi minoa godoolatedi nişina iiğe, odan jowooğodi midiwa geladi godoolatedi digoida ditibigimedi anicota me

jibaqatege. ⁴⁵ Aneotedoqoji lotaqanaqaxi mee, “Aneotedoqoji eote me yewiqa odoejegi şoneleegiwa, ane liboonaqadi Adão.” Pida owidijegi Adão (ane Cristo) başa Liwigo Aneotedoqoji aneo me yewigatace. ⁴⁶ Nişina odoejegi şodolaadi ane şobitaka, inaa şobole aicogotibigimece ditibigimedi. Pida nigidiaşidi ida eledi gela şodolaadi ane icogotibigimece ditibigimedi. ⁴⁷ Nişijo odoejegi şoneleegiwa inaaşelatigi nişina iişo, odaa Aneotedoqoji datikate napaloşa me yoe. Pida nişijo owidijegi şoneleegiwa başa Goniotagodi Jesus ane icogotibigimece ditibigimedi. ⁴⁸ Nişina oko anida aneetege nişina iişo liciagi nişijo odoejegi şoneleegiwa anelatibige nişina iişo. Pida nişina oko anida aneetege ditibigimedi başa liciagi nişijo eledi şoneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi. ⁴⁹ Odaa nişida anejinaşa natigide başalee şodiciagi nişijo şoneleegiwa Aneotedoqoji ane yatite napaloşa me yoe, pida icota me şodiciagi Nişijo a ne icogotibigimece ditibigimedi ane Cristo.

⁵⁰ Inioxoadipi, jemaa mejitaşawatiwaji nişina şodolaadi maleeşejonaşateloco nişina iişo, ane şobole, şodawodi ayakadi daşa dakatiwece ditibigimedi aneite Aneotedoqoji me diiğenataka. Igaataşa nişina ane yeleo inaaşina nişina ane daa, ayakadi daşa dakatio miniwataşa Aneotedoqoji, oditaşa idioka limedi me yewiqa.

⁵¹ Digawinitiwaji! Ejitaşawa me dişica moyowooşodi nişijo oko nişijo jotigide, pida Aneotedoqoji baanaşa nikeyetedoşowa. Aşokotawece şodeleo, pida codaşaşa nigicota Aneotedoqoji me şodiigi okotawece ane jinakatonşa Goniotagodi. ⁵² Liciagi me yedişa me jaşaticoşojego, Aneotedoqoji nige şodiigi nişica nige yetetigi aanjo nigoloneeta nişica owidijegi noko. Igaataşa aanjo nige yetetigi nigoloneeta, odaa Aneotedoqoji eote nişijo anoyiwaşadi baanaşa nigo me newiğatace, odaa yajigotediogi gela lolaadi ane daşa daa. Joanişidaşigotedoşowa me şodiigi. ⁵³ Igaataşa şodolaadi ane daa leeditibige me diniigita eledi şodolaadi ane daşa daa, micataşa nişina oko ane noşa lowoodi laxokodi, odaa dinixotinigilo nowoodi geladi. Odaa şodolaadi ane yeleo leeditibige me diniigita şodolaadi gela ane dişica liniogo me yewiqa. ⁵⁴ Nişica noko Aneotedoqoji nige najigotedoşowa gela şodolaadi ane daşa daa, oteşexaaşaşa yeleo, odaa jişicota aneeta Aneotedoqoji lotaqanaqaxi nişijo mee,

“Némaşa ja ma.

Goniotagodi ja dinigaanyetetece loniciwaşa némaşa.

⁵⁵ Nagoodi şobegi!

Aşalee anigaanyetoşodici.

Nagoodi apişo!

Aşaleeşakati manatiitoşowa şanibite.”

⁵⁶ Gobeyaceğegi joanişina ane yajigota némaşa loniciwaşa me datika nibite, codaa şobeyacaşa ida loniciwaşatogoloco leeşodi liiğenatakanegeco Aneotedoqoji. ⁵⁷ Pida iniotagodeşatalo Aneotedoqoji, aneote me inigaanyaşatece şobeyacaşa inaa némaşa leeşodi Goniotagodi Jesus Cristo aneotedoşodomı.

⁵⁸ Enice, inioxoadipi yemaanigipi, oleetibige midioka limedi matitetiniwace, jinaşa amigiticewi!

Idioka limedi madinonicawaşati mawii ane libakedi Goniotagodi. Igaataşa owoşotitiwaji minoatawece nibaketedi ane oenitema Goniotagodi ida niwaló.

16

Niboonaşa anoiwakateetibige eledi lapo noiigi anonakato Goniotagodi

¹ Nişina natigide, ejitece şaboonaaşatiwaji aniwakateenitigi loiigi Cristo ane idei niplidigi Judeia. Awii liciagi ane jişetiogi nişijo lapo loiigi Cristo digoida niplidigi Galacia. ² Inoatawece domiingo awii iomagatitice dinyeelo. Nişina aneliodi nişaanyaşegi leeditibige mowidi ane iomagatitedice dinyeelo, amaleegaga nigejotagawa, aşalee leeditibige matecoşoteeni şaboonaaşa. ³ Nigejotaşawatiwaji, odaa jişe nişica ane ixipeniticoace. Jimonyatibigewi adiaa lodeje notaşanaqaxi iwakate, amaleegaga

oyadeegi ęaboonaşa dinyeelo manitaşa nigotaşa Jerusalém. ⁴ Nigele maşaşa ejigo, odaa ejigo ixigawepodi.

Paulo ane lowooko me loenataka

⁵ Ejotağawatiwaji nigidiaağidi nige jika midiaağeo nipoçigi Macedônia, igaataşa leeditibige midiaağejonawaanigi. ⁶ Ejime leecawaanigi midiaağeo makaamitağatiwaji, ejitibige midiaağeo makaamitağatiwaji idatawece limedi niwetaşa, amaleeağaga akati-tiwaji madaxawani me iniwiajeticogi ane leeditibige mejiticogi nigidiaağidi. ⁷ Ajemaa me ęadatitiwaji natigide oditaşa onateciğidiwa nokododi midiaağeo, igaataşa inibeotege me jakadi meliodi midiaağeo makaamitağatiwaji, nige yemaa Goniotagodi midiaağeo.

⁸ Pida ja yowoogo minaağeo nigotaşa Éfeso nigepaa ixomağatice nalokegi anodita Pentecostes. ⁹ Igaataşa digoina Éfeso micataşa Aneotedoğoji daşa yomoke epoagi-nelegi, odaa jakadi me jaote owidi ibaketeditema. Coda aağagina eliodi ęoneloğododipi annoyemaa moibeyacağadi ęobakedi.

¹⁰ Nigicotagawatiwaji Timóteo, oleetibige mawiite inoatawece amaleeağaga deemitetece mele mini ęadiwigotitiwaji, igaataşa aağaga eo libakedi Goniotagodi digo meetaşa. ¹¹ Ajemaa diğica ane daşa niwita ęonioxoa Timóteo. Pida nige noditice ęadiwigotitiwaji, axawani mele me diniwiaje coda mele menotiwa. Igaataşa ee inaa ęonioxoadipi inibeoonağatege menotoğowa.

¹² Jemaa me idalağata ęonioxoa Apolo. Elioditibece me domaşa jipokota me lixi-ağawepodi eledi ęonioxoadipi modalitağawatiwaji. Pida anaşa yemaa migo natigide. Pida nigica nimedi, odaa jiğigo dalitağawatiwaji.

Owidijedi Paulo lotaga

¹³ Adinowetitiwaji, coda jinaağamışitice ane ęoniığaxinaağaneğegitece ęotiwağatakaneğegi. Awii liciagi ęoneleegiwadi anabo laalegenali, coda adinonicıwağatiteloco ęatiwağatakaneğegi. ¹⁴ Awii inoatawece aneni me ikee memaani eledi oko.

¹⁵⁻¹⁶ Natigide, inioxoadipi, owoğoti Estéfanas ijaa loiigiwepodi. Jiğijaa odoejedipi monakato Goniotagodi digoida nipoçigi Acaia, odaa dinonicıwağaditibigiwaji oyaxawa loiigi Aneotedoğoji ane isolatedice me nepilidi. Jipokotagawatiwaji me iwagati ęoneleegiwadi liciagi niğidi loiigiwepodi Estéfanas, coda mokanicodaağica eledi oko ane ęodaxawa coda aneo Goniotagodi libakedi.

¹⁷ Idinitibeci leeğodi menagi Estéfanas, Fortunato, iniaa Acaico, igaataşa etidaxawatece ane dağakati madaxawanitecetiwaji leeğodi atakaami meetaşa. ¹⁸ Etidonicıwağadi digo anodigotagawatiwaji metiğadonicıwağati. Eemiteetibige niğidiwa ęoneleegiwadi coda me niğinoa eletidi ęoneleegiwadi ane liciaceekawepodi.

¹⁹ Lapolı loiigi Goniotagodi ane ligeladi nipoçigi Ásia oyecoaditibigağajitiwaji. Áquila aniaa Priscila idiaa lapo anonakato Goniotagodi ane yatecoğo ligeladi, eliodi maşaşa oyecoaditibigağaji, leeğodi mida anejinaağatege Goniotagodi. ²⁰ Inatawece ęonioxoadipi digoina meetaşa oyecoaditibigağajitiwaji. Adinibedonitiwaji madiniceni leeğodi makaami dinioxomigipi.

²¹ Natigide, emege, Paulo, beğemaga jiditedini niğinoa owidijedi yotaga me idecoaditibigağajitiwaji. ²² Nigica ane daşa yemaateda Goniotagodi, Aneotedoğoji ixoo. “Marana tál!” one niğina anejinaağata, “Anagi, Goniotagodi!” ²³ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. ²⁴ Gademaani akaamitawecetiwaji leeğodi mida anenitege Jesus Cristo. Odaa jiğidaağee. (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE CORIINTIOTEDI

Onidi ica oko anida aneetege loiigi Cristo digoida Coriinto ane anaqaxakeneqegipi. Aqoniwoditema Paulo me domaga yoxogotece lakataqa ane beyagi. Onidi ica ane agecaqalodipi, pida ica eledi boqodakapetege Paulo liiqaxinaqaneqeco, idaaqida me micataqa degeniodi, leeqodi jeqepaa yaxawatiogi monakato Goniotagodi. Onidi ica ane daga oniwoditema Paulo mida naqatetigiteloco, digo mijotaqa niqijo aletidi liiqexedi Aneotedoqoji.

Paulo yalaqata niqica ane leeqodi me qonitiadi niqijo odoejedi lotaqatiogi. Yalaqata niqica gela nimaweneqegi Aneotedoqoji me dinilakidetacetegi oko, codaa yalaqata niqina godolaadi me digica loniciwaqa. Codaa yalaqataca niqicoa liboonaga me yaxawa madewetedi miditaqa loiigi Goniotagodi digoida Jerusalém, codaa eo libodigi anodaaqigotalo me iwakatee niqicoa liboonaga dinyeelo. Yalaqata ane leeditibige mejinaqa niqina me jaoga qoboonitalo Aneotedoqoji. Paulo yalaqataca mewi me liiqexegi Aneotedoqoji, codaa yalaqata niqijo ane degewi me liiqexedi Aneotedoqoji. Aaqaga yalaqata meliodi me dawikode me yaxawatiogi modiotece Goniotagodi, noqowidijedi lotaga iditedini owidi lajoinaqaneqeco.

Ane liwakate naqadi notaqanaqaxi

¹ Ee Paulo. Ee liiqexegi Jesus Cristo, leeqodi joaniqidaa ane yemaa Aneotedoqoji. Gonioxoa Timóteo ini meetaqa naqa jidi naqadi notaqanaqaxi. Jidikotibigaqaji anakaami lapo loiigi Aneotedoqoji ane qadiqeladi nigotaqa Coriinto, codaa me iditawece loiigi Aneotedoqoji ane idei nipodigi Grécia. ² Jemaanaqa Aneotedoqoji Godiodi codaa Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletaqadomitiwaji, codaa mowo mele qadaaleqenali.

Paulo diniotagodetalo Aneotedoqoji leeqodi niqidi oko codaa yatemati icoa lawikodico

³ Jemaanaqa me jogeeqatalo Aneotedoqoji, ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo. Jiginiaqiniwa Godiodi aneliodi me godiwikode, codaa idioka limedi me godaxawa niqina me jawikodeega. ⁴ Godaxawatetece inoatawece ane dakaketegodomi, eotedibige me jakataqa me jaxawanaqa niqina eledi aninoa lawikodico, digo anigotedoqowa Aneotedoqoji me godaxawa. ⁵ Igaataqa jawikodeega digo mioataqa Cristo me dawikode leeqodi me lakapetegi ane beyagi digoina iigo. Odaa anigote Aneotedoqoji me yaxawa Cristo niqijo me dawikode, jildaagee Aneotedoqoji me godaxawa leeqodi Cristo, niqina me jawikodeega leeqodi mejiwaqatece. ⁶ Niqina me jawikodeega, jawikodeega me gadaxawanegegitiwaji, codaa me jikeenaqataqawa anodaagee Aneotedoqoji me yewikatiditace oko. Odaa niqina Aneotedoqoji me godaxawa, godaxawa eotedibige me jakataqa me gadaxawanegegi madinatiitalo inoa gadawikodico odaa aqadinalomegeni, niqina mawikodeetiwaji digo mokotaqa me jawikodeega. ⁷ Odaa qadinaqatonegqegitiwaji, codaa aqadawieneqegi matitetelocitiwaji gatiwaqatakaneqegi. Igaataqa jowoogotaqa niqina mawikodeetiwaji liciagi me jawikodeega, odaa Aneotedoqoji gadaxawanitetiwaji anigotedoqowa me godaxawa.

⁸ Inioxoadipi, jemaanaqa mowooqotitiwaji ane godawikodico niqijo me idejonaqa nipodigi Ásia. Niqijo godawikodico eliodi me dakaketegodomi, codaa jicota me daqadiaa inibeoonaqatege me godewiga. ⁹ Jileqatibige daantaqa godeleo, micataqa niqina oko ane diigenatakata qoniwinoqodi moyeloadi. Pida jiginaa ane jixomaqateenagatedijo eotibige me godiigaxi me dogokomaqa idinagaaga, pida niqijo godawikodico owotibige mepaanaqa jinakatonaqa Aneotedoqoji ane yewikatiditace oko baanaga nigo. ¹⁰ Aneotedoqoji eote me godiwoko niqijo ane domaga qoninyaagi, codaa egeote me godiwoko aniginoa aletidi ane doidededoqodomi. Codaa jinakatonaqa, codaa jildaagee me inibeoonaqatege me godatamaqateetacetegi okanicodaagica ane

doidetoğodomi. ¹¹ Godatamağateetetege əoninyaco leeğodi mipokitoğolocotiwaji, odaa jiğidağee me əodaxawaneğegi. Enice ipokitoğolocotiwaji miniwataga Aneotedoğoji amaleegaga eliodi oko odiniotagodetalo Aneotedoğoji niğina nige nibodicaşa me godatamağateetetege ane domaşa əoninyaco, coda əodibinie.

Paulo iigi icoa lowooko midokida me yaxawa Coriintiotedi

¹² Digawini ane leeğodi me idinanenagatibece. Niğina ane jeemiteegatece catiwedi əodaaleğena aneo me jowooğotaşa me jaşa niğina ane beyagi, oğoa domige niğina anele, aağaga nikeetogowa anejinaga me əadewiğə əadodoetiwaji midioka limedi mele. Niğijo me jaşa əobakedi əadiwigotigi me əadaxawaneğegitiwaji, jibaagatema iniokiniwateda Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji əadaxawa midioka limedi me jowooğa inokina ane iğenaşa. Ajibakenaşa lixakedi niğina okotigi niğina iiğ. Pida Aneotedoğoji eliodi meletedoğodomi, coda najigotedogowa əadonicisişa me jaşa əobakeditema əadiwigotigitiwaji. ¹³⁻¹⁴ Igaataşa inoka jidiığatibigağajitiwaji niğinoşa notaşa anakati malomeğenitelogo coda mowooğoti ane diitigi. Coda inibeotegetiwaji mowooğoti inoatawece ane jiditibigağajitiwaji, coda micota mowooğotitiwaji niğijoşa analée əogowooğotiteda niğina natigide, amanagawini akatitiwaji madinanenitibece oko leeğodi, digo mokotaşa maşa jakataşa me idinanenagatibece akaami leeğoditiwaji niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus me iwi anigoteta inatawece oko.

¹⁵ Jowooğodi niğida makaamitiwaji mele mabaatege niğinoşa yotaga, joanığidaa leeğodi me domaşa jemaa me idalitağawatiwaji, domaşa jaotibige mitoataale me jakadi me əadaxawani, coda me jaote maniniitibecetiwaji. ¹⁶ Igaataşa domaşa yowoogo me idalitağawatiwaji me əadoxiwici me iniwiajeticogi nipodigi Macedônia. Eleditace ja domaşa yowoogo me idalitağawatiwaji naşa idopitijo ane jicogoticogi, domaşa jaotibige makatitiwaji madaxawani me iniwiajeticogi nipodigi Judéia. ¹⁷ Niğijo me yowoogo me idalitağawatiwaji, adomagatooa niğijo yowoogo. Niğina me jowo me jaote okanicodaşa, ağemokee me idinowo, micataşa niğina oko anee, “Jao”, oğoa domige ee, “Ajao”, pida me notaşanaşa mina etiğodinaale. ¹⁸ Ajakadi me idalitağawatiwaji. Pida niğijo mejijo idalitağawatiwaji, ayowoogo daşa əadinaalenitiwaji, digo mioataşa Aneotedoğoji midioka limedi meetetece anewi. ¹⁹ Niğijo midiaağejonaşa makaamitağatiwaji ee, Silas, iniaa Timóteo, jelögotağatağawatiwaji anodaağeteteda Jesus Cristo, Lionigi Aneotedoğoji. Jiğijaağijoşa niğica oko anidioka limedi meetetece anewi, coda a Ağica daşa diwitaka. Idioka limedi meote ane ligegi. ²⁰ Igaataşa niğijo Aneotedoğoji mee me niwakatee Lionigi meote me əadewigatace, Jesus Cristo ikee Aneotedoğoji mewi meote me icotece ijoatawece niğijoşa ane lotaga. Joanığidaa leeğodi niğina mejinaşa, “Amém”, jikeenaga me əodiwoditema Aneotedoğoji midioka limedi micota inoatawece ane lotaga, leeğodi Cristo. Joanığidaa me joğeeğatalo Aneotedoğoji. ²¹ Natigide, iniaağiniwa Aneotedoğoji aneote akaamitiwaji matiteteloco əatiwağatakaneğegi coda moko, coda meote me dağajikanaga me jinakatonaga Cristo. Coda jiğijaağijoşa ane najigotedogowa əonağatetigi me jibaagatema. ²² Nikeetedoğowa moko nepilidi, niğijo naşa niwakatee Liwigo me diğeladetioğoji, odaa jiğidağee me nikeetedoğowa micota me najigotedogowa inoatawece anele, ane ligegi me najigotedogowa.

²³ Jemaa Aneotedoğoji me ikee mejitece anewi, igaataşa yowoogo catiwedi yaaleğena. Ja jiğiyowoogo, odaa ażejigo nigotaşa Coriinto daşa ilaagetedipniğidi oko anowo ane beyagi idoitibige daşa əadelatomitiwaji. ²⁴ Igaataşa ajemaa daşa ideloğido daşa jao liciagi niğina oko ane domoğoyemaa metiğadiğenitatiwaji niğica ane leeditibige me iwağati, igaataşa niğida makaamitiwaji jağatiteteloco əatiwağatakaneğegi. Pida boğoko əabakawepodi, jağatibige maniniitibecetiwaji.

2

¹ Ja yowoogo me degejigo idalitacağawatiwaji ade jao makaami agecağalodipi. ²Igaatağa dağa jao makaami agecağalodipi, aqica eledi oko aneo me idinitibeci, igaatağa akamokakaamitatiwaji makati mawii me idinitibeci. ³Odaa me jiditibigağaji nağajo eledi iwakate notağanagaxi jaotibige niçina nigejotağawa me dağawii me ee agecağalo, leeğodi jağakamağakaamitatiwaji ane domaşa leeditibige mawii me idinitibeci. Igaatağa jowooğodi niçina me idinitibeci makaami leeğodi, codaan makaamitatiwaji akaami inikağawepodi. ⁴Niçijo me jidi nağajo eledi notağanagaxi, eliodi me joğowikomata codaan eliodi me ee agecağalo neğepaağicota meliodi me jinoetibece. Ajidikotibigağaji dağa jaote makaami agecağalodipi, pida jidikotibigağajitiwaji me jaotibige mowooğoti meliodi me ğademaanitiwaji.

Ixomağateenitice ane beyagi anowotağadomi niçina oko

⁵⁻⁶ Niçijo oko aneo moko agecağalodipi leeğodi loenatagi ane beyagi, eo mağaga ee agecağalo, pida ijo niçina akaamitatiwaji aneliodi magecağalodipi. Pida ağalee jemaa dağa jiojotece, igaatağa eliodi niçina akaamitatiwaji jegeliodi maloikatiti niçini oko, odaa ağalee leeditibige dağaloikatiti. ⁷Natigide leeditibige me ixomağateenitice niçijo loenatagi ane beyagi. Codaan leeditibige mawii loniciwaşa niçini oko me dağadiaa agecağalo, odaa aika me nakato Goniotagodi. ⁸Codaan awii me yowooğodi mewi memaani. ⁹Joaniğidaa leeğodi niçijo me jiditibigağajitiwaji nağajo iwakate notağanagaxi, jaotibige me jowooğodi migidioka limedi me ğadigomi me iwağati ane jiiğetağawa. ¹⁰Niçina nige ixomağateenitice libeyaceğegi aneo oko, odaa ee aağaga jixomağateetice, igaatağa nige leeditibige me jixomağateetice ane beyagi loenatagi niçina oko ğadiwigotitiwaji, jaotibige me ğadaxawani, codaan jao me lodoxe Cristo. ¹¹Jao niçida aneji jaotibige me dağa jika Satanás me dinigaanyetögödici, igaatağa ele me jowooğotaga anodaagee Satanás.

Paulo yalağata me agecağalo digoida nigotaga Trôade

¹² Niçijo mejigo nigotaga Trôade me jelögöditedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo. Neğejota nağani nigotaga, odaa ja jinadi Goniotagodi me yomoketedomi epoagi midiaa ibakadi. ¹³Pida eliodi me ee agecağalo leeğodi aqica me jakapetege ğonioxoa Tito digoida Trôade. Odaa ja jibodenaga, jeğejigo nippodigi Macedônia.

Cristo eote me jiğekenaga ğodaxakawepodi

¹⁴ Pida iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji. Igaatağa idioka limedi meote me inişaanyaşa, oko ane ğodexogotege Cristo. Aneotedoğoji ğodibake meote inatawece oko mowajipata latematigo ane yalağatalo Cristo. Niçida natematigo liciagi lanigi ladokojegi ane ilaagiteloco inatawece oko. ¹⁵Niçijo jotigide sacerdoti judeu ibootalo Aneotedoğoji ladokojegi me doçağatalo. Aneotedoğoji idigotedoğowa micataşa niçida ladokojegi. Odaa Cristo jiğiniaan ane ğodiboote Aneotedoğoji. Micataşa niçina lanigi edokojegi milaagiteloco oko, jiğidaağejinaga Aneotedoğoji godiige me jilaagağatağatedice nibodicetedi anele aneetece Cristo minataşa inatawece oko, minataşa oko baanığida lewişa, codaan me minataşa oko analıeğaniyatagigipi. ¹⁶Niçina oko analıeğaniyatagigipi ododigotoğowa micataşa niçina ane beyagitege lanigi ane yeloadi oko. Pida niçina oko baanığida lewişa bogododigotoğowa micataşa niçina aneletege lanigi aneo lewişa. Joaniğidaa leeğodi aqewi ina mica anabotege niçida ğobakedi ane dakake. ¹⁷Niçida moko aqodiciagi eliodi oko anodigota latematigo Aneotedoğoji mododigo micataşa okanicodaağica enaanigi. Pida ajelogotağatibece latematigo Aneotedoğoji dağa joleeğatibige me inigaanyağatece dinyeelo, oğoa domigetaşa okanicodaağica ganigetişidi. Leeğodi me Aneotedoğoji ğodimonya, codaan leeğodi me ğodexogotege Cristo. Odaa jakataşa me jatematikanaşa me yapıdi ğodaaleğena lodoxe Aneotedoğoji, niçina me jelögotağatibece anodaageeteda Cristo.

3

Paulo yalaqata ica gela gonimawenegegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji

¹ Niçida moko aqokomağa idiniweniğidenagatibece oditaga idinikeenagatacetiwaji gadodoe. Codaa ajopooğatibige gododoeje minığa idinikeenagataqawatiwaji ane godelögodi moko oko anele codaa mida godixakedi, oteğexaaqaga jopoogatibige gadidietiwaji me gododoeje minığa idinikeenagatiogi eledi oko, aqadiciagi niçina eledi oko anepoğoyopotibige lodoxe. ² Igaatağa niçida makaami jaşakamaqakaamitiwaji macataşa naşana gododoeje me godikeenegegi lodoxe eledi oko, macataşa naşadi gododoeje daşa dinidi catiwedi godaaleğena, odaa inatawece oko oyakadi moyowooğodi codaa moyalomegeteloco. ³ Ane enitiwaji me gadewiki ikee makaami macataşa naşana liwakate Cristo ane idí, odaa ja najigotedoğowa leeğodi gobakeditema. Niçida makaamitiwaji aqadiciagi niçica anodaagee notaşanaşaxi niwakate niçica jotigide anoidi, niçijo maleegoibake nitiğanaganagadi, odaa joğoiditeloco wetiqa liwai. Pida akaamitiwaji başa godiciagi naşana niwakate ane idi Liwigo Aneotedoğoji catiwedi laaleğenali niçina oko.

⁴ Leeğodi Cristo, odaa jinakatonaşa Aneotedoğoji meote niçida gobakedi me diniwaloe. ⁵ Niçida moko ajakataşa degejinaşa me jakataşa me jaşa coda me jicinaşa godabekdi daşa jatikanaşa okomaşa godoniciwaşa, oteğexaaqaga okomaşa godixakedi. Pida Aneotedoğoji najigotedoğowa godixakedi me jaşa godabekdi. ⁶ Igaataşa Aneotedoğoji najigotedoğowa godixakedi me jaşa godabekdi me jikeenagatiogi oko gela gonimawenegegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji. Aneotedoğoji aibake niçijoşa liiğenatakaneğeco ane diiğenatakate niçijo jotigide, pida ida gela nimawenegegi me dinilakidetedoğogi. Ibake epaa Liwigo meote niçida gela anejinaşa. Niçijoşa liiğenatakaneğeco ane diiğenatakate me diniditedini idokeo oko midioka limedi me nigo. Pida Liwigo Aneotedoğoji beğeo oko midioka limedi me newiğatace.

⁷⁻⁸ Niçijo Aneotedoğoji naşa iiğe Moisés me idí liiğenatakaneğeco, iditeloco wetiqa liwailidi, codaa niçica latalaşa Aneotedoğoji ja dinikee. Niçijo natalaşa eo latobi Moisés maşaga datale. Niçijo natalaşa naşa dineliotini, pida eğidokee me yoniciwadi. Joanişidaa leeğodi loiigi Israel aqoyakadi oteğexaaqaga moiwitla Moisés. Niçijoşa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji owo oko midioka limedi me nigo. Niçidiwa niiğenatakaneğeco inoka naddegi némaşa. Niçijo Moisés naşa iditedini liiğenatakaneğeco, odaa jaşa datale Aneotedoğoji latalaşa. Odaa niçida gela gonimawenegegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji aneotoğodomı Liwigo, niçida gela anejinaşa dağaxa me ikee anodaageeteda Aneotedoğoji me datale. ⁹ Igaataşa niçijo oxiğodi gonimawenegegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji, niçijoşa lajoinaqaneğeco Moisés, idoka eotibige Aneotedoğoji me laagetedipi oko, odaa ja diiğenatakatediogimoiloi katidi. Niçida oxiğodi anejinaşa ikee Aneotedoğoji me datale, odaa niçida gela anejinaşa enegegitace ikee Aneotedoğoji me datale, leeğodi meo me iğenaga niçina oko lodoxe Aneotedoğoji. ¹⁰ Igaataşa latalaşa Aneotedoğoji ane dinikee niçijo negeote gela anejinaşa caticedi niçijo latalaşa Aneotedoğoji ane dinikee negeote oxiğodi anejinaşa. ¹¹ Niçijo latalaşa Aneotedoğoji ane dinikee, niçijo Aneotedoğoji negeote niçijo oxiğodi gonimawenegegi me idinilakidenagatege analée ixomağatijo. Pida niçijo Aneotedoğoji negeote niçijo gela gonimawenegegi me idinilakidenagatege ane dağadiaa ixomağatice, odaa niçijo latalaşa Aneotedoğoji ja dağaxatace me yoniciwadi.

¹² Jowoğotaga niçida gela gonimawenegegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji me dağaxa mele. Joanişidaa leeğodi mabo godaaleğena mejinağatece nibodicetedi anele anoditece Cristo. ¹³ Baadaşa godiciagi Moisés. Moisés beğeo lipegetege ane yapoğoditini latobi eotibige loiigi Israel me doğonadi naşa dineliotini latalaşa Aneotedoğoji aneiteloco latobi. ¹⁴ Pida loiigi Israel micataşa daşa dinapoğoditeloco lipegetege lowooko,

odaa jișidaa me ağıca lowooğotakaneğegi. Codaa me nişina noko, nişina moyalomeğeteloco lotağanağaxi Aneotedoğoji aneetece nişijo oxiığodi əonimaweneğegi me idinilakidenägeatege Aneotedoğoji, nişidi noiigi așoyakadi moyowoogodi. Codaa ağıca lowooğotakaneğegi leeğodi aşonakato Cristo. Leeğodi nişidi oko idoka yakadi lowooğotakaneğegi nişina nige nakato Cristo. Odaa micataşa Cristo dağa noşa nağajo lipegetege anodinapoğoditini. ¹⁵ Odaa nişinoa nokododi nişina moyalomeğeteloco lajoinaganeğeco Moisés, başa micataşa dağaleğadi nağajo lipegetege ane yapoğoditedini lacilodi. Odaa aşoywooğodi anodaağeededa Aneotedoğoji. ¹⁶ Pida nişina nigica anopitalo Goniotagodi Aneotedoğoji meyiwağadi, odaa micataşa daşa noşa nağajo lipegetege, odaa jağaga oyakadi moyowoogodi nişida gela əonimaweneğegi me idinilakidenägeatege Aneotedoğoji. ¹⁷ Goniotagodi jişiniaa Liwigo Aneotedoğoji aneote nişida gela əonimaweneğegi me idinilakidenägeatege Aneotedoğoji. Odaa Liwigo Aneotedoğoji nige diğeladetigi əodaaleğena, odaa ja jakataşa me idejonaga lode Aneotedoğoji me diğicata ane yolitoğogi. ¹⁸ Odaa okotawece ağıca ane yapoğoditini əodatobi macataşa nağajo lipegetege Moisés aneo latopije. Odaa jişidaağee əodatobi yakadi me ikee anodaağeededa Aneotedoğoji me datale, macataşa noleeğaxi. Odaa Liwigo Aneotedoğoji idokee me iigi anejinaşa me əodewiğä, codaa eo me əodiciagi Goniotagodi, odaa jişidaağee latalaga Aneotedoğoji me dinikee catiwedi əodewiğä, codaa idapaşa diiticogi me dinikee.

4

Nilokokena Aneotedoğoji nalotoğoloco

¹ Aneotedoğoji əodiwikode, odaa ja najigotedoğowa nişida əobakedi. Joanişidaa leegodi midioka limedi me jılıdağata me jaşa ane əobakedi. ² Ja jikanaga, codaa ağılee jaşa okanicodaağica aneo me əodiboliğä, nişina anoyağaditini mowo nişina oko. Codaa aininaalenağatiniwace oko daşa jiigaşa lotaşa Aneotedoğoji. Pida jikeenaga Aneotedoğoji lotaşa mewi. Aneotedoğoji yowoogodi nişina oko moyakadi monadi anejinaşa me əodewiğä, odaa jağaga onakato nişinoa əodotaşa. ³ Pida nişina oko nige doğoywooğoditeda nişinoa əodatematiko me əodalağatalo Cristo, nişidi oko jağaniatagigipi. ⁴ Nişidi oko aşoywooğodi, leeğodi nişijo anodita me, “noenoğodi nişina iigo”, diaabo, jişiniaa yolitege lowooğotakaneğegi, aika diğica anoywooğodi, nişidi oko ane degeniwağatakanaşa. Micataşa degeo metoinadi me doğonadi nilokokena Aneotedoğoji, codaa analotiogi. Nağani lokokena natematigo anele, aneetece Cristo ane datale liciaceekawa Aneotedoğoji me datale, codaa Iniaağiniwa Cristo liciagi Aneotedoğoji. ⁵ Igaataşa əodatematigo aşokomokoko me yalağatoğowa, pida aağaşa yalağatalo Jesus Cristo, miniaağiniwa Goniotagodi ane iiğe inoatawece, codaa yalağata moko əaotagipitiwaji leeğodi oko liotagipi Jesus. ⁶ Aneotedoğoji ligegi nişijo jotigide, mee, “Jidağadi lokokena miditaşa nexocaga!” Codaa Iniaağiniwa jeğeote me ídi nilokokena catiwedi əodaaleğena. Nağani lokokena eo me jowoogotaşa anodaağeededa Aneotedoğoji me datale, anodaağee me jinataşa latobi Cristo me datale.

Gogamaleğeco inaa godawikodico

⁷ Godatematigo liciagi nişicoa niliicağajetedidi oko me yotete catinedi boote ane daşa libiniena. Nişida moko əodiciagi nagana boote ane daşa dakaketigi manonya. Pida Aneotedoğoji epaağigotedoğowa me əodoe eotedibige me ikee miniaağiniwa eliodi loniciwaşa, codaa me najigotedoğowa əodoniciwaşa me jilaagagatağatedibece əodatematiko. ⁸ Elioditibece minoa ane dakaketögödomi, pida idioka limedi me daşa idejinağati. Elioditibece metiğodalomeğetice, codaa ağılee jowoogotaşa nişica anejinaşa, pida ağıca daşa jikanaga me jaliığatalo Aneotedoğoji me əodaxawa. ⁹ Nişina oko etiğodiatetibece, pida Aneotedoğoji ağıca daşa əodikatedice. Micataşa degełiodi me

inigaaxaga, pida aqodaa godeleo. ¹⁰ Niçina godolaadi idioka limedi me dawikode, codaan me doidetibige me godeleo, digo mijootaga Goniotagodi Jesus me dawikode negepaa yeleo. Jigidaagejinaaga me jawikodeega eotedibige Aneotedogoji me ikee catiwedi godolaadi niçica anodaageeteda Jesus mijoa me yewiga. ¹¹ Igaataaga niçina malee godewiça idioka limedita me doidetibige me godeleo leeëgodi jibaagatema Jesus. Odaa jigidaagejinaaga me jawikodeega amaleegaga ikee Jesus niçica loniciwaaga lewiga idei catiwedi godolaadi anicota me daa. ¹² Odaa idioka limedi me doidetibige me godeleo niçina malee jibaagatema Aneotedogoji me gadaxawanegegitiwaji. Odaa niçida gobakedi gadaxawanitiwaji midioka limedi me gadewiki miniwataga Aneotedogoji.

¹³ Maditaaga lotaganagaxi Aneotedogoji diniditeloco, “Ee ja jinakato Aneotedogoji, joaniçidaa leeëgodi mejitece.” Oko eledi jinakatonaaga Goniotagodi, godiciagi niçijo oko aneetece niçino notaaga. Joaniçidaa leeëgodi maçaga ejinagatece Cristo. ¹⁴ Leeëgodi jowoogotaaga Aneotedogoji ane yewikatiditace Goniotagodi Jesus, odaa oko aagaça icota meote me godewiçatace leeëgodi me yewikatiditace Jesus. Odaa Aneotedogoji godawanağaditediwage me godadeegite lodox. ¹⁵ Igaataaga ja jixomağateenagatedice inoatawece ane godawikodico jaogatibige Aneotedogoji meote aneletağadomitiwaji. Joaniçidaa Aneotedogoji midokee meote ane dağaxa meletema eliodi oko. Codaan elioditace oko odiniotagodetalo Aneotedogoji, odaa jigidaagee eliodi oko odogetetalo Aneotedogoji.

Ica gonagajegi

¹⁶ Enice oleetibige midioka limedi mabo gadaaleğena. Icaaqica godolaadi niçidokee me diçica loniciwaaga, Aneotedogoji eote godiwigo me micataşa daşa gela inoatawece nokododi. ¹⁷ Igaataaga niçino godawikodico aleegi odaa ja ixomağatedice, codaan aqeneğegi dakake. Pida niçino godawikodico owo me inigaanyağatece niçica gonagajegi miniwataga Aneotedogoji. Niçidi gonagajegi aqaleegica daşa daa, codaan dağaxa mele caticedi niçica ane jowoogşa, codaan caticedi me yediatelogo niçijo godawikodico. ¹⁸ Aqica jaoga daşa iniwinagatalo niçino anepiçino me jinataşa, pida iniwinagata niçica gonagajegi ane diçica me jinataşa. Igaataaga niçina ane jakataşa me jinataşa aleegi odaa ja ixomağatijo, pida niçica ane daşa jinataşa baadaşa ixomağatedijo, idioka limedi midiwa.

5

Ica godolaadi gela digoida ditibigimedi

¹ Niçida moko aqodigecağaloğotidi niçida gobakegitema Aneotedogoji, igaataşa jowoogotaşa nige daa niçina godolaadi, odaa Aneotedogoji ja najigotedogowa eledi godolaadi gela. Niçina godolaadi maleegejonağateloco niçina iigo liciagi nopegedi ane daşa leegi odaa ja daa. Pida godolaadi Aneotedogoji anicota me najigotedogowa digoida ditibigimedi başa liciagi diimigi anele ane daşa daa. Niçini diimigi aqoko loenatagi, pida Aneotedogoji loenatagi. ² Pida digoina iigo inikanagaticobece godolaadi leeëgodi meliodi me jemaanaşa me age me jibaagatege godolaadi gela ane liciagi diimigi anele digoida ditibigimedi. ³ Jemaanaşa me idinixomağatinece gela godolaadi, amaleegaga nige limedi me godeleo, godiwigo adedigicata lolaadi, micataşa niçina oko ane diçicata lowoodagagi goboliga. ⁴ Niçina maleegejonağateloco godolaadi digoina iigo, liciagi nopegedi, odaa inikanagaticobece godolaadi leeëgodi godolaadi me diçica loniciwaşa. Ainikanagaticobece godolaadi daşa leeëgodi me jemaanaşa mejonağateloço godolaadi ane diçica loniciwaşa anicota me daa. Pida eliodi me jemaanaşa me idinixomağatinece godolaadi gela digoida ditibigimedi, ane daşa aqamaleğegi, codaan ane daşa daa, pida idioka limedi midi. Odaa jigidaagee niçina ane daa aqalee dinikee, pida bigidioka limedi me dinikee idiokidi niçica anidioka limedi me yewiga. ⁵ Aneotedogoji jiginiaägeote naşa

godigo me idinixomaqatinigi gela godolaadi. Joaniqidaa leeğodi me najigotedogowa Liwigo me ikee mewi micota me najigotedogowa godolaadi gela.

⁶ Joaniqidaa leeğodi midioka limedi mabo godaaleğena. Jowooğotaga niğina maleeğejonaqateloço niğina godolaadi ane đigica loniciwağa, etoko leegitalo me jotonagatice aneite Goniotagodi. ⁷ Pida niğida anejinaga me godewiğa ikee me jinakatonaga Goniotagodi, idigida ajinakatonaga niğinoa anepiğinoa me jinatağa. ⁸ Odaa eliodi mabo godaaleğena. Odaa eliodi me jemaanaga me age me jikanaga niğina godolaadi digoina içgo, miniça digoida miniwatağa Goniotagodi, codaa me godewiğa miniwatağa, codaa jipecagatge. ⁹ Joaniqidaa leeğodi me idinoniciwağatağa me jilenaqatibigo Goniotagodi, domigina maleeğejonaqateloço godolaadi digoina, ogoa, domige niginiga godewiğa miniwatağa. ¹⁰ Igaatağa okotawece leeditibige me idejonağa lodox Cristo, nige limedi me iwi anodaqigotediogi oko. Odaa najigotedogowa okotawece niğica ane iğenağa me loojedi ane godoenataka digoina içgo. Goniotagodi iğenağa me godediatediniwace. Odaa ida loojedi ane yediateloco loenataka niğina oko anowo ane beyagi, niğina oko anowo anele idağa anagağa loojedi anağa oyediatece.

Jelogotaçatibece anodaagee niğina oko me yakadi me ilağatege Aneotedoğoji

¹¹ Niğida moko jowooğotaga Goniotagodi micota me iloikatidi niğina oko leeğodi libeyaceğeco. Joaniqidaa leeğodi me jeemiteğatibige codaa me idoiqatalo niğina me joleegatibige me jajacağatağa niğina oko moika mowo ane beyagi. Aneotedoğoji yowooğodi ane godowooko, codaa anodağejinağa me godewiğa. Odaa inibeotege makaami eleditetiwaji owoğoti catiwedi godaaleğenali anodaagee godowooğo codaa anodağejinağa me godewiğa. ¹² Ajemaanağa doğokomaga idinelecağateenağa dağa jaoğatibige mabaatacoğogi. Pida jemaanağa me jaoğa aneo madinanenitibece leeğodi okomoğoko. Odaa jiğida makatitiwaji magiti niğina oko ane dinanetibigiwaji leeğodi niğina ane jinatağatece, idigida aleğodi anodaagee lewiça. ¹³ Nigodi moko yetoledi, pida leeğodi niğida godakeğitema Aneotedoğoji. Nigodileğibige doğoko aninoa lix-aketedi, pida mideğejinağa leeğodi me godaxawaneğegitiwaji. ¹⁴ Leeğodi Cristo me godemaa, odaa jikanaga mepaa godiğe. Igaatağa jiğidaagee ane godowooğo. Onijoatece godoneleegiwa Cristo yeleotetema inatawece oko, odaa micatağa dağa nigo inatawece oko. ¹⁵ Yeleotetema inatawece oko eotedibige niğina oko bağalee newiğa, me dağadiaa newiğa mepoka dinemaa, pida moyewiğatema Niğijo ane yeleotetema, codaa me yewiğatace meote aneletema.

¹⁶ Odaa niğida moko ağalee jiwinaga aniniğata oko leeğotedi ane nepilidi, oteğexaağaga ane latopagi mini moko. Niğijo jotigide jiwinaga Cristo leeğodi ane latopagi codaa me niğicoa ane nepilidi digoina içgo. Pida niğina natigide ağaleeğidağejinağa me jowooğatibige Cristo. ¹⁷ Niğinaoko nağa yexogotege Cristo, odaa Aneotedoğoji jeğeote me gela oko, micatağa dağa gela laaleğena. Niğijo oxiğodi anee me yewiğa ja ixomağatijo, ja ma. Ja gela anee me yewiğa. ¹⁸ Aneotedoğoji ja içi godaaleğena, codaa najigotedogowa gela anejinaga me godewiğa. Niğida moko niğijo jotigide oko laxakawepodi Aneotedoğoji, pida niğina natigide Aneotedoğoji jeğeote moko lokağetedipi leeğodi Cristo. Odaa najigotedogowa godakedi me jelogotaçatibece anodaagee niğina eledi oko moyakadi me lokağetedipi Aneotedoğoji. ¹⁹ Joaniqidaa godatematigo. Godatematigo Aneotedoğoji me ibake Cristo me yediatedeloco libeyaceğeco niğinaoko, micatağa niğina me jedianaça niğinoa gonaalewe. Eotedibige niğinaoko moyakadi me lokağetedipi, igaatağa inataweceoko laxakawepodi Aneotedoğoji leeğodi libeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji ja najigotedogowa niğida godatematigo.

²⁰ Odaa Aneotedoğoji godiğe me jaxotaga Cristo limedi, codaa najigotedogowa godoneğatigi. Niğina me godotağaneğenitewaji, odaa micatağa dağa Aneotedoğoji godotağaneğenitewaji. Jibakenağa Liboonaqadi Cristo me jipokağatağawatiwaji

anakaami laxakawepodi Aneotedoğoji, jipokağatağawatiwaji mikani Aneotedoğoji meote makaami lokağetedipi. ²¹ Igaatağa Cristo ağica değeote ane beyagi. Pida Aneotedoğoji eote Cristo me yeleotetema ęobeyaceğeco, odaa ja yaağadi moko laagete-dipi, eotedibige Aneotedoğoji meote moko oko ane iğenaşa leeğodi me ęodexogotege Cristo.

6

¹ Niğida moko ęodokaađedi Aneotedoğoji niğina me jaoga niğida libakedi. Odaa jipokağatağawatiwaji me dağadiaağikani manakatoni codaan me iwitece Goniotagodi. Igaataşa nige dağadiaa iwitece Goniotagodi, odaa amica mawiite Aneotedoğoji ja domeğeliodi meletedağadomi. ² Igaataşa madi lotağanağaxi, Aneotedoğoji mee, “Niğijo me jemaa me jao aneletağadomi, odaa ja ęadigit niğijo manipokitiwa.

Niğijo noko me jemaa me jao me ęadewikitace, odaa ja ęadaxawanitiwaji.”

Odaa digawinitiwaji! Leeditibige mabaatege natigide niğica anele Aneotedoğoji ane yemaa me yajigotedağawa. Niğina noko jiğidaağida niğica noko Aneotedoğoji me yemaa meote me ęadewikitace.

Icoa Paulo lawikodico

³ Ajemaanaşa daşa jaoğatibige diğica anee me beyagi anodaağejinaşa me ęodewişa, jaoğatibige me diğicata ane diletibige niğida ęobakedi daşa beyagi. ⁴ Pida niğinoan ane ęobaketedi ane jaoğate, idioka limedi me jikeenaaşa moko liotapipi Aneotedođoji. Igaataşa idinatiiğatalo inoatawece ane ęodawikodico, minoa ęodağalanaşa, codaan minoa ane dakaketedoğodomı. ⁵ Idinatiiğata niğina metiğodalaketibige, ina metiğodiwilo, codaan niğina noiigi metiğodaxacogotibige. Idinatiiğata niğina me inigaaxaşa me jibaşaşa, ina me diğica ęonimedı me jiotaşa leeğotedi ęobaketedi, codaan niğina me ęodigodi nigigi. ⁶ Jikeenaaşa moko liotaka Aneotedođoji igaataşa ęodowooko yapidi, codaan jowooğotaşa liiğaxinağaneğeco Goniotagodi, codaan me idinatiiğatiogi niğina oko anodakapetogogi, odaa oko eletema eledi oko. Eleditace jikeenaaşa moko liotaka Aneotedođoji leeğodi Liwigo me ęodajacağadi, codaan ewi me jemaanaşa eledi oko, aço ka jaoga. ⁷ Jatematiığa anewi, codaan Aneotedođoji najigotedoğowa loniciwaşa me jibaağatema. Aneotedođoji eote me ęodeğenaaşa, odaa ęodewişa ane iğenaşa micataşa daşa ęodikanagaňadı ane jatiığata me jideleğenaaşa ęodaxakawa, codaan jiğidaa jibakenaaşa me idinowetaşa. ⁸ Inatecibece oko etiğodiweniğide, inaağeledi boğoyakadi ina me diğicata aneletedoğodomı. Inatecibece beyagi modotaağatibigoğogi, pida inaağeledi beğele modotaağatibigoğogi. Inatecibece ododigotoğowa micataşa doğoko awitakegipi, inaağeledi boğoyakadi moko oko anoditece anewi. ⁹ Inatecibece oko ododigotoğowa micataşa doğoko iomığigipi, pida inaağeledi ododigotoğowa micataşa doğoko oko aniboonağategimadadipi. Jiğijo me doidetibige daşa ęodeleo, pida codaan natigide ęodewişa. Idaağee metiğodiloikatidi, codaan mowote ęotaciletedi, pida agetiğodeloadi. ¹⁰ Idatecibece moko agecağalodipi, pida niğidiaağidi ja ęodinitibece. Oko madewetedipi, pida ja jaoga eliodi oko modinigaanyetece niliicağajetecidi miniwataşa Aneotedođoji. Ağica anigetiğidi ane ęonebi digoina iiğo, pida Aneotedođoji idioka limedi me najigotedoğowa inoatawece ane jopoogatibige.

¹¹ Yokaağetedipi yemaanigipi ane ęadigeladi nigotaşa Coriinto. Ejinaağatedağawatiwaji inoatawece ane jeemiteeğatece catiwedi ęodaaleğena. Ejinaağatedağawatiwaji inoatawece ane ęodowooko, codaan jikeenağatagawa meliodi me ęademaanağaneğegi. ¹² Niğida moko ainoxoconağatağadomitiwaji ęodaaleğena, pida akaamitiwaji başa anoxoconitoğodomı ęadaaleğenali, odaa jiğikani me

godemaanegegi. ¹³ Gadotaganegegenitiwaji micataşa dağakaami ionigipi. Awii liciagi ane jaoga, codaa ikeeni me godemaanegegi.

Jiniqiwitibece niqina ane dogonakatoteda Goniotagodi

¹⁴ Jiniqiwitibece niqina ane dogonakatoteda Goniotagodi doğoleetibige midioka limedi madinadeegitibigege me gadokaağetedip. Igaataşa niqina ane igenaga ayakadi daşa dinadeegitege niqina anino a libatico. Igaataşa lokokena ayakadi daşa awatege nexoşa. ¹⁵ Cristo ayakadi daşa ilağatetege diaabo ane abeyacegegi. Odaa niqina ane nakato Goniotagodi ağıca aneetege niqina ane daşa nakatoteda Goniotagodi. ¹⁶ Coda ligeladi Aneotedoğoji ayakadi daşa yexogotege ligeladi niwicidi noenataka. Igaataşa niqida moko oko ligeladi Aneotedoğoji ewikegi. Jıgidaa ligegi Aneotedoğoji maditaşa lotaşanağaxi, mee,

“ ‘Jigeladetigi yoiigi,
codaan idiaagejo liwigotigi miditaga.

Ee Noenoğodi,
codaan jiğidiae yoiigi.

¹⁷ Enice eteceniticoace niqina ane degetidinakato,

codaan jinağawanitege’,
meete Goniotagodi Aneotedoğoji.

‘Jiniqica mawii niqina anowooğoti meo gadaaleğenali me napioi.

Odaa ele me jibataşagitiwaji.

¹⁸ Codaan jao me Ee Gadioditiwaji.

Jao makaamitiwaji ionigipi’.

Joaniqinaa lotaşa Goniotagodi Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco inoatawece.”

7

¹ Godokaağetedip godemaanigipi, Aneotedoğoji eote niqida ligegitedoğogi. Joaniqidaa leegodi me idiniwilecağatem a inoatawece ane beyagi, anowo godolaadi codaan me godowooko me napioi lodee Aneotedoğoji. Odaa ele me idinoniciwataşa me godewiğatema iniokiniwateda Aneotedoğoji leegodi me jeemiteegatibige.

Paulo ninitibece

² Jemaa mele mabaatogogi mikeenitiwaji gademaanağanegegitogodomi. Ağıca daşa jaoga gaantiqica ane beyagitema oko. Ağıca oko ane jiğaxinağatece meo ane beyagi. Codaan ağıca ane jinaalenaşa. ³ Anıqidaaägejatigi ığegi dağakaami ilaagetedip, igaataşa jiğijo mejitaşawatiwaji me gademaanegegi, codaan me jemaanaşa midioka limedi me idejonaga makaamitaşa, domige godewiğä, ogoa, domige godeleo. ⁴ Eliodi me godinakatonitiwaji, codaan me idinanetibece akaami leegodi. Goniotagodi eliodi meote yoniciwaşa leegodi akaamitiwaji. Idaağee minoa owidi godawikodico, pida eliodi me godinitibece.

⁵ Igaataşa niqijo negejogoticogi nipoçigi Macedônia, ağabo godimedî oteğexaağaga me inipenegegenağatini. Inoatawece ane jiğaticogi jawikodeega. Ina oko domogoyemaa modinotigimadetogogi codaan domogoyemaa metiğodidelege. Codaan catiwedi godaaleğenali idatecibece idoiğä. ⁶ Pida Aneotedoğoji eote loniciwaşa niqina ane dağadiaa domaga ilidağadi meo ane libakedi. Odaa oko eote me godoniciwadi niqijo negeno Tito. ⁷ Aneotedoğoji eote me godoniciwadi ağıdoka leegodi Tito meno, pida elodi leegodi me gadatematiitiwaji meliodi mawii loniciwaşa. Eledi natematitogowa me domegeliodi memaani madatitacetiwaji, codaan elodi natematitogowa makaami agecaşgalodipi leegodi midi oko anowo ane beyagi, codaan nelogoditogowa me godinienaganegegi. Joaniqidaa leegodi meneğegitace idinitibeci.

⁸ Igaataşa, icaağica nige jao makaami agecaşgalodipi leegodi nağajo elodi iwakate notaşanağaxi, pida aidinilaatibece leegodi nağajo iwakate notaşanağaxi. Onateciğijo

me ee agecağalo leeğodi nağajo iwakate notağanağaxi meo makaami agecağalodipi. ⁹ Pida natigide ja idinitibeci. Aidinitibeci dağa leeğodi makaami agecağalodipi, pida idinitibeci leeğodi nişijo nağakaami agecağalodipi, odaa jağadinilaanitecetiwaji nişijo ane beyagi anowo onateciğidi oko Ɂadiwigotitiwaji. Nişida anenitiwaji makaami agecağalodipi, jiğidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Odaa jiğidaagee ajibeyacagataşa gadaalegenaliwaji. ¹⁰ Igaataşa nişina nigeçagalogo ane yemaa Aneotedoğoji, eo nişina oko me dinilaatece loenatagi ane beyagi. Odaa Aneotedoğoji yakadi meote nişini oko me yewigatace, odaa ağica oko ane agecağalo dağa leeğodi Aneotedoğoji meote me yewigatace. Pida nişina oko nige agecağalo anodaagee nişina oko anida aneetege nişina iigo magecağalo, pida aleegodi libeyaceğegi aneo, odaa Aneotedoğoji aqeote me yewigatace leeğodi adinilaatibece. Odaa joanığidaagee idioka limedi me yeleo. ¹¹ Igaataşa analakitibige nişijo anodaagenitiwaji makaami agecağalodipi leeğodi nibeyaceğegi anowo Ɂadiwigotitiwaji. Odaa ağaleeğanoxoconi Ɂagecoogelitiwaji awiitibige manati ane beyagi Ɂadiwigotigi. Eliodi madinoniciwağatitiwaji mikeeni me diğicata anenitege ane beyagi anowo nişidi oko Ɂadiwigotitiwaji. Gadelatema nişina ane beyagi, odaa jeğeneğegitace eemiteetigilo Aneotedoğoji. Odaa joğoleetibige madatitace madinilakidenitacigi, codaa jeğepaanaşa emaani Aneotedoğoji. Odaa jağageniteloco maloikatiti nişijo oko aneote ane beyagi Ɂadiwigotigi. Ijoatawece nişijoan anawiitetiwaji ikee me diğica anenitege nişijoan ane beyagi anowote.

¹² Odaa jiğidaa me jiditibigağajitiwaji nağajo iwakate notağanağaxi me gadajacağatitiwaji, ajidi dağa leeğodi nişidi oko anowo ane beyagi Ɂadiwigotigi, oteğexaağaga leeğodi nişidi oko ane dawikodetema nişina ane beyagi. Pida jidikotibigağajitiwaji me jikee Aneotedoğoji me yowooğodi meliodi me Ɂademaaneğegi. ¹³ Joanığidaa leeğodi me Ɂodoniciwadi.

Ağdoniciwadi diğidoka leeğodi meliodi me Ɂademaaneğegi, pida eliodi me Ɂodinitibece nişijo naşa jibodicaşa makaamitawecetiwaji axawani Tito mele midiaağı Ɂadiwigotigi. ¹⁴ Eliodi mele me idalagatibigağaji, apağalatogo nişida makaamitiwaji me dağawii me idiboliça. Idioka limedi mejinağatağawatiwaji nişina anewi, codaa nişina me Ɂadiweniğideneğegita Tito, odaa akamağakaamitiwaji jağagineeni mewi nişijoan godotağata. ¹⁵ Odaa Tito eneğegitace yemaatibigağaji nişina me nalağatibige nişijo makaamitawecetiwaji eliodi madinoniciwağati mawii ane dipokotagawa, codaa moleetibige ane dağaxa mele memiita mabaatege, codaa me eemiteetibige. ¹⁶ Odaa eliodi me idinitibeci me jakadi me Ɂadinakatonitiwaji.

8

Ane leeditibige mejinaga nişina me jaşa Ɂoboonağatalo Goniotagodi dinyeelo

¹ Inioxoadipi, jemaanaşa mowooğotitiwaji aneote Aneotedoğoji midiwataşa lapolı loiigi digoida nipoçigi Macedônia leeğodi meliodi meletetema. ² Eliodi moicitiwigaji nişinoan lawikodico. Pida eliodi me ninitibigiwaji, idaağee meliodi me madewetedipi codaa ağica gaantığidi ane nebi. Odaa nişijo moyajigo dinyeelo moyaxawa eledi oko anoyiwağadi Goniotagodi, oyajigo leeğodi aqonoliti nimaweneğegi değepoka eletema. ³ Ejitagawatiwaji moyajigo nişica analogota moyakadi moyajigo, codaa me caticedi ane nimaweneğegi, epaağoyemaa mowo nişida anee. ⁴ Odaa eliodi monipokotoğowa me jikanaga mepaağoyaxawa eletidi lapolı loiigi Aneotedoğoji. ⁵ Odaa ağowo nişijo ane jileğatibige doğowo, pida owo caticedi. Odoejegi modinibootalo Goniotagodi, odaa nişidiaağidi jağaga odinibootoğowa, ane yemaa Aneotedoğoji. ⁶ Tito jiğidaağeyatigi me nioda Ɂaboonağatalo Goniotagodi dinyeelo. Odaa ja jipokağata me idapaşa diticogi meo nişida nibakedi, codaa me Ɂadaxawanitiwaji magoti nişida nibakedi ane ikee Ɂademaanağaneğegi. ⁷ Nişida makaamitiwaji anağaxaateloco eletidi lapolı anoyiwağadi Goniotagodi. Leeğodi dağaxa manakatoni Goniotagodi, dağaxa mowooğoti

lowooko Aneotedoğoji, codaa me dağaxa mowooğoti niiğaxinağaneğeco anoditece ęgotiwağatakaneđegi. Eliodi moleetibigliwaji mawii ane yemaa Aneotedoğoji, codaa niğida makaamitiwaji dağaxa me ęodemaañegi caticedi eledi oko anetiğodemaa. Enice awii caticedi eledi oko niğina majicitalo Aneotedoğoji ęaninyeelo. Joaniğidaağıda niğica nibakedi ane ikee ęademaañañegi mewi.

⁸ Ağadiğenitiwaji diğidağa eni. Pida jemaa me jikeetağawatiwaji anodaägee niğina eledi ęonioxoadip me dinoniciwağaditibigliwaji moyaxawa niğina eledi anoyiwağadi Goniotagodi ane madewetedip, jaotibige mikeenitiwaji mewi me ęodemaañegi. ⁹ Igaatağa owoogotitiwaji anodaägeeteda Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedoçodom. Idaägee me liico digoida ditibigimedi, pida eote me madewedeli digoina iiğe leeğodi akaamitiwaji. Odaa leeğodi meote me madewedeli, odaa ja yakadi me yajigotedağawatiwaji niğicoa niliicağajetecidi digoida ditibigimedi.

¹⁰ Digawinitiwaji ane yowoogo. Ejime teğele magotitiwaji niğijo ęabakedi baanoğojocitini niğijo eledi nicaağabi. Igaatağa jağakamağakaami odoejedipi me ęadowoogo mawii niğida nibakedi. ¹¹ Natigide, ele magotitiwaji niğida nibakedi. Anenitiwaji maleekoka emaanı mojocitini niğida nibakedi, idaağenitiwaji madinoniciwağati magot, codaa awii niğida nibakedi abakeni niğica anidi makaamitaga. ¹² Igaatağa niğina oko nige yemaa meo liboonigitalo Aneotedoğoji, Aneotedoğoji dibatetege niğica liboonigi leeğodi niğini oko iboo anidi minitaşa. Aneotedoğoji adipokote niğina oko me ibootalo niğina ane diğica minitaşa.

¹³ Ajemaa dağa jaxawa eledi oko adığica jao minoa ęadağalanağa. ¹⁴ Niğina natigide inoa owidi anakatitiwaji, odaa akati maxawani niğina anino a noyopotibige. Pida nigakapiğinoa anopootibigliwaji, idigidi inoa anoyakadi, odaa oyakadi metiğadaxawani. Odaa jiğidaa nigakatitiwaji madinaxawanitiwage. ¹⁵ Jiğidaa aneeta lotağanağaxi Aneotedoğoji, “Niğina anowidi ane nioda ağıca ane iiğotice, pida niğina anonatecigidi ane nioda baadığica ananiaditibige minitaşa.”

Paulo yalağata Tito icaağica lokaağetedip

¹⁶ Iniotagodelalo Aneotedoğoji leeğodi meote lowoogo Tito me yemaa me ęadaxawanitiwaji, digo mokotaşa me jemaanaşa me ęadaxawanegi. ¹⁷ Igaataşa Tito eo niğijo ane jipokağata meo, odaa eliodi me yemaa me ęadaxawanitiwaji neğepaağicota me lowoogo migo makaamitatiwaji ağıca ane iiğe migo. ¹⁸ Odaa ini eledi ęonioxoa ane jiğenaga migo lixigağawa Tito. Inoatawece lapoli loiigi Aneotedoğoji eliodi modeemitetibige niğini ęonioxoa leeğodi libakedi me yelögöditedibece nibodicetedi anele ane yalağatalo Cristo. ¹⁹ Codaa lapoli loiigi Aneotedoğoji oiolatice niğini ęonioxoa migo ęodixigağawa, niğina nige jadeegaşa ęaboonağatiwaji dinyeelo. Odaa leeğodi mawiite ęaboonaga dinyeelo, niğina anoyiwağadi Goniotagodi odoğetetibigimece Goniotagodi, codaa niğida ęobakedi ikee mewi me jemaanaşa me ęadaxawanegi.

²⁰ Odaa jiğidaa leeğodi me jemaanaşa me idinowetaşa amanagawini ağıca ane dinanımağatoğowa leeğodi niğicoa ęaboonaga ane jadeegaşa, owidi dinyeelo. ²¹ Igaataşa jemaanaşa me jaoga niğina ane iğenaşa, ağıdokida me lode Goniotagodi, pida lode okanicodaağica oko.

²² Jimonyaşa eledi ęonioxoa mijotaşa nigigotibeci. Eliodi me idineenagata, odaa idioka limedi me jinataşa me dinoniciwağaditibece me daxawanataka. Codaa eliodi me ęadinakatonitiwaji, joaniğidaa leeğodi neğepaanaşa yemaa me daxawanataka.

²³ Iniaağini Tito ane yokaağedi, codaa eliodi me jibaşa ęadiwigotitiwaji. ęonioxoadip me lixigağawepodi Tito, jiğidiaağidi anoiolaticoace lapoli loiigi Aneotedoğoji moyadeegi liboonaga dinyeelo. Oiweniğidetedibece Cristo leeğodi niğida libakedi. ²⁴ Enice ikeenitiogitiwaji niğino eletidi lapoli Aneotedoğoji loiigi meliodi memaanitibigliwaji,

codaa ikeeni mejinaqatece niçina ane içenaqa, niçina me idinanenagatibece leeğodi akaamitiwaji.

9

Oiwakatee niboonaga dinyeelo miditaqa lapo loiigi Aneotedogoji digoida Jerusalém

¹ Aqalee leeditibige dağa jidiko degejitece icoa niboonaga dinyeelo ane iwakateenitetiwaji maxawani loiigi Aneotedogoji miditaqa nippodigi Judéia. ² Igaataqa jowooğodi memaanitiwaji maxawanitiogi. Joaniqidaa leeğodi me idinanetibece niçijo negejitaqadicitiwaji miditaqa lapoli loiigi Aneotedogoji digoida nippodigi Macedônia. Mejitiogi, “Gonioxoadipi digoida nippodigi Grécia ja nigomaga me naxawanatakanaqa niçijo nicaağabi ane ixomaqatijo codaa natigide.” Eliodi oko yoniciwaditibigiwaji leeğodi meliodi memaanı me iwakateeni dinyeelo minoataqa madewetedipi anoyiwağadi Goniotagodi. ³ Pida jimonyataqawatiwaji niçina gonioxoadipi metiqadaxawani me oenitedini niçicoa qadiwakatedi dinyeelo, anejitiogi eletidi lapoli loiigi Aneotedogoji. Jığidaägee niçida moko ağatooa me idinanenagatibece niçina mejinaqataqadicitiwaji. ⁴ Igaataqa nigica oko anelatibige nippodigi Macedônia ixigağawepodi, igaanige ejogotaqawatiwaji nigaleedaqa qadigomi, odaa ja qodiboliga, codaa akaamitiwaji eledi aniboliki, leeğodi me domaga qadinakatoneğegi magoti niçida gabakedi. ⁵ Joaniqidaa leeğodi me jakadi me leeditibige me jipokotioji niçina gonioxoadipi migotibeci dinewadetibigiwaji,moilakidetedini niçicoa qaboonaga dinyeelo amaleeğaga nigejotaqawa ja igo. Joaniqidaa nigikeenitiwaji maxawanatakani leeğodi makameğemaanitiwaji maxawanatakani, idığida ağica ane qadiigenitiwaji maxawanatakani.

⁶ Analakitibigetiwaji niçinoan notaşa! Niçina me jajicaqa qaboonaga dinyeelo oiciaceeketege niçina anetanaqa. Niçina ane doğowidi elanigijedi, odaa idaägee ağowidi lawodigijedi ane noplakaditedio. Pida niçina anowidi elanigijedi, odaa owidi lawodigijedi ane noplakaditedio. ⁷ Niçina oko leeditibige mepaa yowo niçica ane liwokodi dinyeelo me ane iboo. Odaa ayakadi dağa agecağalo laaleğena niçina me yajigo, codaa aqeple me yajigo liboonigi dağa leeğodi eledi oko moiedege. Pida leeditibige me ninitibece niçina me yajigo liboonaga dinyeelo, igaataqa Aneotedogoji yemaa niçina oko ane ninitibece niçina me yajigo liboonaga dinyeelo. ⁸ Igaataqa Aneotedogoji yakadi me yajigotedaqawatiwaji caticedi anopootibige, eotedibige midioka limedi makati inoatawece anopootibige, codaa eotedibige makati maxawani eledi oko anowo okanicodaağica nibakedi anele, anowotema Aneotedogoji. ⁹ Joaniqidaa aneeta Aneotedogoji lotaqanagaxi mee,

“Niçina oko aneliodi me yaxawa niçinoan madewetedi,
Aneotedogoji idioka limedi me dağaxa meletetema niçini oko.”

¹⁰ Aneotedogoji yajigote nolacidi niçina anetanaqa, codaa niwakateetedibigoğoji şoweenigi. Odaa eliodi ane yajigotedaqawatiwaji digo mijotaqa niçijo anetanaqa anowidi nolacidi. Odaa digo mijotaqa niçijo oko anetanaqa noplakaditedio lawodigijedi nigidiaağidi, odaa jegepaanaqa owidi nolacidi. Jığidaağenitiwaji niçina mediani eledi oko, odaa Aneotedogoji aağaga yajigotedaqawatiwaji niçica ane dağaxa mele, caticedi anowoo makati. ¹¹ Aneotedogoji eliodi ane yajigotedaqawatiwaji eotedibige midioka limedi makati maxawani eledi oko aninoa anoyopotibige. Odaa eliodi oko odiniotagodetalo Aneotedogoji nigodibatege qaboonaga dinyeelo ananajicitedogowa me jadeegağatiogi madewetedipi anoyiwağadi Goniotagodi. ¹² Igaataqa niçina mawiittetiwaji niçida nibakedi, ağidokida dağaxawanitece anoyopotibige Aneotedogoji loiigi, pida jağagawiitiwaji meliodi oko odiniotagodetalo Aneotedogoji. ¹³ Niçidi oko odogetetaloo Aneotedogoji igaataqa niçida nibakedi ikeetiogi me iwağati codaa me iwritece niçicoa liğaxinağaneğec nibodicetedi anele anoditece

Cristo. Coda odogetetalo Aneotedogoji leegodi Ɂaboonaqatiwaji anele anajicitiogi coda miditawece eledi oko aninoa laqalanaqa. ¹⁴ Odaa nigoyotaganege Aneotedogoji, odipokotaqalocotiwaji coda eliodi moyemaa metiqadati, leegodi Aneotedogoji meliodi meletedaqadomitiwaji, coda leegodi minoatawece yajigotedaqawa. ¹⁵ Iniotagodeegatalo Aneotedogoji leegodi niqijo Ɂonogeedi ane daqaxa mele ane najigotedogowa okotawece. Niqida Ɂonogeedi daqaxa mele caticedi niqica ane jakataqa me jwooga.

10

Ica Paulo naqatetigi

¹⁻² Ee Paulo, eemoda iwikodaqa niqina me idejo Ɂadiwigotitiwaji, coda aqee loidenigi. Pida niqina me leegitaqawa me Ɂadotoniticoace, aidoi me jidikotibigaqaji me Ɂadoxoki. Idegeji leegodi Cristo me daqa loidenigiteda mijoa, pida dinatite niqina oko anodakapetege, jipokotaqawatiwaji me daqawii daqa leeditibige me Ɂadoxoki nigejigo makaamitaqa. Igaataqa ajawienataka mabo yaaleqena me joxogo niqidi oko anodi me Ɂodiciagi me jowookonaqa niqina oko anida aneetege niqina iiqo. ³ Ewi minaagejonaqa niqina iiqo, pida niqina me jidelegenaga ane beyagi, ajowookonaqa liciagi anoyowo niqina okotigi niqina iiqo. ⁴ Niqina me jidelegenaga ane beyagi, ajibakenaga likanaqaganagadi niqina okotigi niqina iiqo. Pida jibakenaga Ɂodikanaganagatedi Aneotedogoji ane najigotedogowa. Odaa jibakenaga Ɂodikanaganagatedi loniciweqenaga me jiqekenaqa Ɂodaxakawa ane yoniciwadi. ⁵ Jiqekenaqa nowooko ane domegetiqodinaale, inaaqinoa lotaqa niqina oko anaqaxakenegegipi, anowote lotaqa modakapetege niqaxinaqanegege aneo me jowoogotaqa Aneotedogoji. Micataga daqa jigoenagatedini niqinoa lowooko ane daqa ilaaqatedice niqina oko, jaqatibige moyakadi moyiwaqadi Cristo. ⁶ Odaa nigidiaqidi nige ikeenitiwaji me iwagati inoatawece liqaxinaqanegeco Goniotagodi, odaa ja Ɂodigo me jiloikititaqa okanicodaqa ane degeyiwagadi niqidiwa niqaxinaqanegeco.

⁷ Niqida makaamitiwaji inokaniwinita oko anele. Niqina oko ane diletibige Cristo daqa imonya, niqini leeditibige me yowo moko eledi Cristo liiqexedi, digo miditaqa me iiqe. ⁸ Idaagee me idinanetece meji Goniotagodi me najigotedogowa Ɂonagagetigi, aidiboliga. Goniotagodi najigotedogowa Ɂonagagetigi me Ɂadaxawaneqegitiwaji me ili qatiwaqatakanegegi, idiqida ajaoga maniitiniwace. ⁹ Ajemaatiwaji dagaleetibige daqa jemaa me jao madoii niqina me jidikotibigaqaji. ¹⁰ Igaataqa idi oko anodi, "Niqina Paulo me didiko, iditedini niqinoa notaqa ane dakaketiqodomi coda me Ɂonitiadi. Pida niqina mini digoina Ɂadiwigotigi, liciagi niqina oko ane aqamaleqegi, codaanotaqanegecajo." ¹¹ Niqidi oko leeditibige moywooqodi niqinoa Ɂodotaqa ane jidiigatibigaqaji niqina me leegitaqawatiwaji, ida ane jaqate niqina naga idejonaqa Ɂadiwigotitiwaji.

¹² Niqida moko agaca godaaleqena daqa idiniciaceekenaqatege, degejinaqa me Ɂodiciagi niqina oko anodiletibige daqa daqaxa me Ɂonegaga. Niqina midiaa dini-ciaceeketiwage, aqica lowooqotakanegegi, yetoledi! ¹³ Pida niqida moko aidinanenaqatibece caticedi Aneotedogoji ane ika me idinanenaqatece. Aneotedogoji epaaqeote liniogo ane Ɂobakadi, odaa ayakadi daqa inaqaxaqateloco niqidi lin-iogo, oteqexaaqaga Ɂobakedi Ɂadiwigotitiwaji. ¹⁴ Leegodi etakaamitiwaji catiwedi nipodigi Aneotedogoji ane nibikota me Ɂobakadi. Niqijo neqejogotaqawatiwaji me jadeeqaqataqawa nibodicetedi anele anoditece Cristo, oko odoejegipi mejogotaqawa, odaa ainqaxaqateloco niqidi nipodigi libikotanigi Aneotedogoji. ¹⁵ Odaa jinaqa idinagaxakenaga leegodi libakedi eledi oko aneo monaqaxateloco Ɂonipodigi me jibaaga. Pida inibeoonaqatege qatiwaqatakanegegi me ili amanagawini Aneotedogoji yeliodaqatee nipodigi ane Ɂobakadi Ɂadiwigotitiwaji. ¹⁶ Odaa jiqidaagee jakataqa

me jatematiiqatedibece nibodicetedi anele minoatağa eletidi nipoğaga ane leegita moyototice ęanipodigi me diğicata dağa idinanenəağatibece leeğodi libakedi eledi oko.

¹⁷ Digo aneeta lotağanağaxi Aneotedoğoji, "Nigica ane dinanetibece, ele me dinanetece Goniotagodi Aneotedogoji." ¹⁸ Igaatağa Aneotedogoji adibatetege oko anepaa diniweniğide, pida dibatetege niğina oko aniniaağiniwa Aneotedoğoji ele me yowotedibige.

11

Paulo dinatemati codaayatemati ica ane niğenatakanaga awitakağaga

¹ Jemaa me adinatiitiwaji niğina me jotağatibece micataşa degee yetole. Jipokotağawa madinatiitiwa natigide! ² Jemaa meliodi me idoweditağalocoti waji ane yemaa migotedağawa Aneotedođoji me doweditağaloco. Macataşa nağana awicije baanaşa niłegi me wado, odaa eliodi ja dowediteloco, coda aika eledi şoneleegiwa dağa itineğe, nigepaşicota noko me wado. Jıgidaa jemaa mejigotağawa me idoweditağalocoti waji, coda me şadikeenitalo Cristo, digo majotaşa nağajo awicije, amaleeğaga iniokiniwateda Cristo makaami nepilidi. ³ Pida digo mijotaşa niğijo Lakeedi me ibake lowooğotakaneğegi me inaale Eva meo ane beyagi. Jıgidaa idoitigi eledi oko dağa şadinaalenitiwaji oditaşa aqaleeğemaani Cristo, oteğexaaşagaleeğemaani miniokiniwateda me iwitece. ⁴ Idoitigi dağaniitiniwaci waji, leeğodi mabaatege okanicodaşa oko anicotağawa, odaaşeeetece Jesus, pida iğaxitaşadici ane dağa jiğaxinağataşadici. Coda niğida makaamitiwaji ja şadigomi mabaatege niwigo ane dağa Liwigoteda Aneotedođoji, ane niwakateetibigağaji. Coda ja şadigomitiwaji me iwagati eletidi nibodicetedi ane degewiteda, pida aliciaco niğijo a nibodicetedi ane jatematiiqatedağawa.

⁵ Niğidi oko anototağawa, anodiletibige dağa dağaxa me şoneleegiwa coda moditibece me liğexedi Aneotedoğoji, pida ee aägeji me dağaxa me şoneleegiwa caticedi ee. ⁶ Idaağida me diğicata degee notağaneğecajo, pida niğida me ee owidi ixaketedi. Coda jeğeliodi me jikeenağatagawatiwaji me jowoogotaga inoatawece niğino a ganicinoa.

⁷ Pida ee ağıca dağa şadibanoonitiwaji niğijo me jatematitedağawa nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwataşa Aneotedoğoji. Niğijo me dağa şadibanoonitiwaji, jao me ee iwikodaşa leeğodi jaotibige me dağaxa makaami şoneleegiwa. Niğijo me jao niğijo aneji, domige jibatá? ⁸ Niğijo me jiba me şadaxawanitiwaji, jibatege dinyeelo anoniwakateetibigiji eletidi lapolı loiigi Aneotedoğoji. Niğijo me jibatege niğijo a dinyeelo, ja micataga dağa jolicetiogi niğidi noiigi. ⁹ Niğijo midiaa ibakadi şadigiwocitiniwace. Pida şonioxoadipi ane icoğoticogi nipoçigi Macedônia boğonadeegitiwa inoatawece ane jopotibige. Ajemaa madaxawanitiwaji, coda ağıca dağa yowoogo me jipokotağawa madaxawani. ¹⁰ Digo mijootaşa Cristo midioka limedi me eetetece anewi, odaa ee ejitece anewi, niğina meji me diğicata oko nipoğiteloco Grécia ane yakadi me idoxoğeo me idinanetibece. Idinanetibece leeğodi me diğicata loojedi me jelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo. ¹¹ Igame leeğodi ina meji? Aägeji dağa leeğodi me dağa şademaanitiwaji, pida leeğodi me şademaanitiwaji, coda Aneotedoğoji yowoogodi mewi me şademaanitiwaji.

¹² Ajibatege dağadaxawanitiwaji natigide, coda a jipokotağawa madaxawani gaantiğida noko. Odaa jıgidaa me dağa jao ane leeğodi me dinabaketibece niğijo anokowo me liğexedi Aneotedoğoji. Niğidiwa şoneleegiwadi awitakağaga oyemaa modi ica libakedi me liciagi şobakedi. ¹³ Niğidiwa şoneleegiwadi odinanatigi me liğexedi Aneotedoğoji, pida aägewi me liğexedi. Libakedi moninaletiniwace oko. Niğina me dinikee micataşa degewi me liğexedi Cristo. ¹⁴ Pida aägele dağa jopooğa leeğodi moyakadi mowo niğida anee. Igaataşa iniaağını Satanás yakadi meo me liciagi

aanjo anani nilokokena Aneotedoğoji aneo me datale. ¹⁵ Odaa aqiniçina ane jilalağa niğina nige diniği niğinoa liotaka Satanás nigowo me liciaco niğinoa Aneotedoğoji liotaka, anodiğaxinagatice Aneotedoğoji me yemaa niğina oko me iğenagatibigwaji. Aneotedoğoji icota me yajigotediogi niğica loojedi ane iğenaga niğinoa loenataka.

Paulo dawikode leegodi me liiğexegi Aneotedoğoji

¹⁶ Jemaa mejitacağawatiwaji. Jiniğikani diğica ane diletibige değee yetole. Pida nigica oko gadiwigotitiwaji ane diletibige değee yetole, odaa abaatege niğida aneji, micatağa değewi me ee yetole, amaleeğaga jakadi monatecijini me idinanetibece. (Igaatağa inokina yetole me dinabaketibece.) ¹⁷ Natigide idinabakenawaanigitibece, odaa jiğidağee joğatibece digo micatağa yetole. Pida Goniotagodi aidiğe daga idinabaketibece micatağa değee yetole. ¹⁸ Pida ina eliodi oko ane dinabaketibigwaji, leegodi moyemaa me yelogotibigwaji. Odaa emağa idinağa, odaa idinabaketibece mejitici. ¹⁹ Niğida makaamitiwaji aleetibige dogowidi gadiğaketedi. Joaniğidaa leegodi makati madinatiita codaan mabaatege niğijo anodi me liiğexedi Aneotedoğoji, yetoledi. ²⁰ Codaan niğida makaamitiwaji akati madinatiita niğidioko anetiğadiğeni micatağa dağakaami liotagipi, codaan akati madinatiita oko ane doletibige me nağaxatağalocotiwaji me diğenataka, codaan oyeligo anidi makaamitağatiwaji, codaan akati madinatiita niğinaoko ane gadiğalenitiwaji odaa yadeegiteda ganiğyeelo, codaan akati madinatiitaoko ane doletibige me yelogo, codaan me niğinaoko ane diğica meotagaji ane micatağa daga yabaketigi gadiğatobi. ²¹ Idiboliğa moko ağamalağaga midağa iniğatağawatiwaji, anodigotagawa niğidioko.

Eğidaa diiticogi me joğatibece micatağa yetole. Nigica anabo laaleğena codaan niğida ane leegodi me dinanetibece, odaa ee dicabo yaaleğena mağaga idinanetibece. ²² Niğidiwa goneleegiwadi ane lemaanigi me yelogotibigwaji, dinanetibigwaji leegodi modotağatigi nioladi hebreutedi. Pida ee eledi joğatigi. Dinanetibigwaji leegodi mida aneetege loiği Israel, pida ee ağağa yoiği. Codaan dinanetibigwaji leegodi mida aneetege licoğegi Abrağao, pida ee eledi ida anejitege licoğegi Abrağao. ²³ Modi me liotaka Cristo, pida baaneğemeğee Cristo liotagi anele caticedi niğidiwa goneleegiwadi, leegodi mepağa jawikodeteloco niğida ibakeditema Cristo. Anağa idotoko me joğatibece micatağa niğina yetole leegodi me idinabaketibece. Ee inağaxateloco niğidiwa goneleegiwadi, leegodi mepağa dağaxa me jiba. Elioditibece me idejo niwilogonağaxi, codaan elioditibece metidalaketibige, caticedi niğidiwa goneleegiwadi, codaan idatecibece ja domağa ideleo. ²⁴ Ciinco metidalaketibige judeutedi. Owote trinta-noove metidalake. ²⁵ Itoatadiğida romaanotedi metidalaketibige onatitiwa ebo. Onijoteci metidigidatice onatitediwa wetiadi. Itoatadiğida me iniwiaje, odaa domololetini etogo. Ijo midiağejote catinedi ninyoğodi onijoteci noko, onijoteci enoale. ²⁶ Eliodi me iniwiaje, odaa elioditibece me jakapetege ane doide catinedi akiititedi, codaan eliodi me doidetibige olicağaga, ijo meliodi me doidetomi leegodi yoiği me ee nakapetegi, codaan doidetomi niğijo ane dağa judeutedi nağagodakapetigi. Etida mağaga doidetomi me idejote nigotadi, codaan me midiwatağa nipodağa ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi, codaan me liwigotinigi akiidi-eliodi. Codaan eliodi me doidetomi, leegodi niğinaoko anodinanatigi me goniğoxoadip. ²⁷ Jao nibakedi ane dakake, codaan inigaaxe. Idatecibece ağabo me jiote. Idatecibece ideloadi niçigi, codaan me ideloadi ecibi. Idatecibece ağica ane jeligo, ağica yowoodağagi, codaan me idilowadi. ²⁸ Agaleeğejitece eletidi yawikodico. Pida eleditace inoatawece nokododi eliodi me ee agecağalo leegodi niğinoa ane dakaketema inoatawece lapolj loiği Aneotedoğoji. ²⁹ Niğina minitibeceoko ane nagamalaga eliwağatakaneğegi, codaan ee mağaga jeemitetece me idağamalağa, leegodi me jiwikode niçinioko. Nigica aneo eledioko meyamağatice metiwağataka, odaa eo meliodi me ee agecağalo.

³⁰ Nige leeditibige me idinanetibece, enice ele me idinanetece niçina ane ikee me ee ağamaleğegi. ³¹ Leeditibige midioka limedi me jogeeğatalo Aneotedoğoji, Noenoğodi codaa me Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo, ane yowooğodi me daga jiwitaka. ³² Idiaaşejotice nigotaşa Damasco aneitice niçijo lacilo judeutedi, niçijo inionigi-eliodi Aretas ane iomağaditice. Niçijo midiaaşejö, niçijo lacilo judeutedi eote nowienoğododi lapoaginelegi nağani nigotaşa me domaga dibatiwa. ³³ Pida ijo yokaşetedipi jegetidexaşatiniği ajo etacani elooodo. Odaa joğoiwagateetiwece nağajo etacani mijotaga ijo lawimaşajegi niçijo niwilanigi, ane leegitibigimece, ane niotaa nigotaşa. Odaa jegetidikatinicogi we. Odaa jiçidaa negetidiwoko.

12

Paulo onica ica lakanligi micataşa daga ligeedi, codaa dawikode leeğodi neelotagi

¹ Ejopotibige me idinabaketibece, idaägee nige diğicata jaoga. Ejitece niçina şodakatigi, ane micataşa daga şodigeedi, Goniotagodi ane najigotedogowa, codaa me nikeetedogowa. ² Ini yowoğotagi şoneleegiwa anida aneetegi Cristo. Jeğeote catooze nicaaşape me dibate Aneotedoğoji niçini şoneleegiwa, odaa ja yadeegitedibigimece ditibigimedi, niçica ditibigimedi anepaanaşa ipegeitege Aneotedoğoji. Ajowoğodi domigoka ligeedi, ogoa domigewi Aneotedoğoji me yadeegi niçini şoneleegiwa. In-iokiniwateda Aneotedoğoji me yowoğodi. ³⁻⁴ Ajowoğodi Aneotedoğoji domige yadeegitedicogi lodox, liwigo codaa me lolaadi niçini şoneleegiwa, ogoa domige iniozioni liwigo me yadeegi Aneotedoğoji. Pida başa jowooğodi Aneotedoğoji me yadeegi, codaa niçini şoneleegiwa wajipatalo notaşa ane doğoyakadi moyowoğodi ane diitigilo niçina oko, oteğexaaşa modotaşatigi. ⁵ Enice me idinabaketibece jiçinialeeğodi niçini şoneleegiwa. Pida aidinabaketibece daga leeğodi emeğee. Idoka idinabaketibece leeğodi niçijo ane ikee me ee oko ağamaleğegi, ane diğica loniciwaşa. ⁶ Nigalee jemaa me idinabaketibece, aägee yetole, igaataşa ejitece inokina anewi. Nigica ane deemitetibiji leeğodi me nadi ibakedi, codaa me wajipata iğaxınaşaneğegi, ajemaa degeñeğegi deemitetibiji leeğodi me idinabaketibece. Odaa aägelee idinabaketibece.

⁷ Domaşa yakadi degełiodi me idinanetibece leeğodi Aneotedoğoji mowidi ane nikeetediwa niçinoşa ane joxicagatema. Pida meotedibige me daga idinanetibece, Aneotedoğoji ika liğexegi Satanás meo anigotiwa. Eo yeelotagi ane şonitişa, aneo me jawikode, micataşa daga icijegi catiwedi ibole. ⁸ Itoatadığida me jipokotalo Goniotagodi me noğatedice meetaşa niçida neelotagi. ⁹ Odaa naşa idigidi, meteediwa, "Genaşa jao me Ee ane dağaxa meletaşadomi, codaa ja jajigotedağawa inoatawece anopootibige madinatiita. Igaataşa niçina me eemiteetece me diğica şadoniciwaşa, odaa ja jikeetaşawa yoniciwaşa mida makaamitaga." Odaa ja idinitibeci codaa me idinanetibece leeğodi niçinoşa işamaleğeco, jaotibige midioka limedi me jakadi mini meetaşa loniciwaşa Cristo. ¹⁰ Odaa idinitibeci niçina me leeğodi Cristo me jeelotika, ina moyametibiji eledi oko, ina minoa işgalanaga, ina metidiatibeci oko, codaa minoa ane dakaketomi. Igaataşa niçina me jeemite me idağamalaşa, Aneotedoğoji najigotediwa loniciwaşa.

Paulo igeçagaleğe anoyiwaşadi Goniotagodi manitaşa nigotaşa Coriinto

¹¹ Jao me iciagi yetole me jotaşa, leeğodi me idinabaketibece. Pida akamağakaamitiwaji awiitibige me jao niçida aneji me jotaşa. Igaataşa akamağakaamitiwaji domaga leeditibige madinienağaneğeni. Igaataşa jiçidaa niçidi oko modiletibige me diğicata iniwaló, niçidi oko anoditibige me dağaxa me şoneğaga liğexedi Aneotedoğoji, niçidi adağaxa meletibigiwaji doğonaşaxatiloco. ¹² Ee ağıca daga idajolitaşa niçijo me jao ibakedi makaamitaşatiwaji. Joaniçidaa Aneotedoğoji me ikee me ee liğexegi, leeğotedi niçinoşa şobinico aneote, ane joxicagatema, codaa

moikee loniciwaşa Aneotedoğoji. ¹³ Ijoatawece niğijo ane jaotema eletidi lapolı loiigi Aneotedoğoji, ijaagijoa baanaşa jaotedağadomitiwaji. Pida idioka jipokotiogi eletidi lapolı şonioxoadipi metidaxawa, pida akaamitiwaji baadaşa jipokotaşawa idoitibige daga gadigiwocitiwace. Pida nigakatitiwaji me beyagi niğida aneji, jipokotagawatiwaji me ixomagateenitice ibatiigi.

¹⁴ Ja idigo mejigo idalitaşawatiwaji, odaa jegeote itoatadiğida mejigo. Pida ajipokotagawatiwaji madaxawani. Igaataşa ajoletibige şaninyeelotiwaji, pida jolelibige dokaşaleegaga ademaanitiwaji. Igaataşa leeditibige eniododipi moyajigota lionigipi icoatawece niğicoa anoyopotibige, idığida anionigipi oyedia eliododipi. Odaa ee jiğidaägeji ee micataşa gadioditiwaji. Joaniğidaa leeğodi me daga jemaa me jipokotagawawa madaxawanitiwaji. ¹⁵ Idinitibeci niğina me jakadi me jaağadi niğica anidi meetaşa, codaan emegeee ja idigo me idinaağadi me gadaxawanitiwaji. Pida niğina me jikeetaşawatiwaji meliodi me şademaani, akamağakaamitiwaji jegepaanaşa dağadiaa ademaani.

¹⁶ Pida niğida makaamitiwaji, icota maniwotitomi me daga gadigiwoci. Pida aşanıaditibige anee me şadinaalenitiniwace, codaan modi jibake yacilo me inişaanyetece şaninyeelotiwaji. ¹⁷ Domigica me jibake eledi oko ane jimonyataşawa me şadinaalenitiniwace? Ağica, codaan ağica daga yowoogo! ¹⁸ Ja jipokota Tito migo dalitaşawatiwaji, codaan lixigaşawa eledi şonioxoa ane jimonya. Tito ağica daga şadiboloiteenitiwaji. Ee iniaa Tito idokida anejinaga me jibaaga, leeğodi diniciamico şodowooko.

¹⁹ Jakadi maleetibigetiwaji minoatawece niğinoan ane jidi, jidikotibigağaji midokida me jikeetaşawa me diğicata şobatiigi. Pida Aneotedoğoji şodadi me jidişatedini inoatawece leeğodi me şodexogotege Cristo, odaa jemaanaşa me şadaxawaneğegi me ili şatiwaşatakaneğegi, anakaami şodokaşetedipi şodemaanigipi. ²⁰ Igaataşa idoitibige degejotaşawatiwaji, oditaşa ja jibataşawatiwaji maleegawiite şadoenataka ane daga jemaateda mawiite. Odaa şagaleetibigetiwaji degee eledi oko, me daga iciagi niğijo oko ane domeğemaani leeğodi me leeditibige me şadoxokitiwaji. Idoitibige daga jibataşawatiwaji makamaşa adinidelegeni, codaan madinoceetiwage, makaami loidenaga, makaami adodigomadadi, me beyagi motaşanitibige eledi oko, codaan me alaşani, madinanenitibece, me daga şadilakiitiwage. ²¹ Eleditace idoitibige degejotaşawatiwaji, oditeğeote Aneotedoğoji me idibolişataşadictiwaji, codaan daga jinoe leeğodi meliodi oko anowo ane beyagi, ane doğodinilaatece loenataka ane beyagi. Niğinaoko ane doğoika moitineğe ane daga lodawa, codaan me loomatewa oko ane daga lodawa, oteğexaaşaşa oyajacaşaditeda lidaşataka lolaadi ane beyagi.

13

Paulo ibodicaxi codaan me iladee Coriintiotedi

¹ Niğina naşa nipegi mitoatadiğida mejigo idalitaşawatiwaji. Eo me nalagatibigiji Aneotedoğoji lotaşanaşaxi mee, "Niğinaoko ane dilaageteta eledi oko, leeditibige me doletibige iniwataale oko, ogoa domige iniwatadiğini oko anonadi niğica niciagi, odaa şoşoyakadi moniwoditema mewi niğiniaan nilaagedi niğini aneo ane beyagi." ²⁻³ Jemaa me jibodicaxi niğidi anowo ane beyagi maleedığicatibige mejigo idalitaşawatiwaji, codaan miditawece niğidi eledi oko. Igaataşa jiğijo me şadibodicaxinitiwaji niğijotace mejotaşawa, codaan digo aneji naşa leeğitiwa, şadibodicaxinitacetiwaji niğina me jiditibigajji naşadi iwakate notaşanaşaxi. Eji memaani me jikee me idibake Cristo niğina me şadotaşaneğenitiwaji. Odaa natigide nigejigotace idalitaşawatiwaji, odaa ağaleeğica ane jiwikode aneo loenatagi ane beyagi. Cristo ağagamaleğegi nige ikee anigotedaşawatiwaji, pida ikee loniciwaşa şadigwigotigi. ⁴ Idaağida mica ina daga ağamaleğegi Cristo niğijo noşonanyoketedinece nicenşanagatet Moyeloadi. Pida

niçidiaagidi Aneotedoğoji ibake loniciwaşa me yewikatiditace. Odaa niçida moko jiçidağagejinaşa moko ağamaleğegi digo mioataşa Cristo mağamaleğegi. Pida leeğodi me godexogotege Cristo, godewiğatace leeğodi loniciwaşa Aneotedoğoji niçina me jaoga aninigatağawa, leeğotedi şabeyaceğeco.

⁵ Adinicinitiwaji, codaa makamaga adiniwini, amanagawini owoogoti nigewi manakatoni Goniotagodi. Joğowoğotitiwaji Jesus Cristo me digeladetediwağaji. Iniwa makaamitatiwaji idokidata niçina nige şadixomişitijo me dineetedağawa. ⁶ Inibeotege nige şodiyineğegi, odaa icota manati me dağa jineteeşa, pida oko baanaşa şodixomagatice me dineetedogowa Goniotagodi moko liiğexedi Cristo. ⁷ Pida jipokotibigalo Aneotedoğoji me diğica anigetiğida şadoenatagi ane beyagi. Ajipokotalo Aneotedoğoji dağa ikee mepağanaşa şodixomagatice me dineetedogowa moko liiğexedi, pida jipokotibigalo mawii anele. Ağica ane jaoga niçina oko modiletibige dağa jineteeğatema Goniotagodi. Pida ane dağaxa mele mawiitiwaji niçina ane işenaga. ⁸ Igaataşa ajakataşa me jakapağatege niiğaxinağaneğegi anewi, pida inoka jakataşa me jiiğaxinağanagatece anewi. ⁹ Igaataşa şodinitibece niçina me şadoniciwatitiwaji me iwağatakani, icaağica nige jeemiteğatece me şodağamalaşa. Jemaanaşa makaamitawece atecişi, mabootiwage mawii ane işenaga. ¹⁰ Jiditibigağaji nağadi iwakate notağanağaxi leeğodi me leegitağawatiwaji, amanagawini nigejigo idalitağawatiwaji, odaa aleeditibige dağa jibake inağatetigi ane najigotediwa Goniotagodi me şadoxokitiwaji. Najigotediwa niçida inağatetigi me şadaxawanitiwaji me ili şatiwağatakaneğegi, idığida ajaağadi me iwağatakani.

Owidijedi lotaşa Paulo me yecoaditibige Coriintiotedi

¹¹ Akaami inioxoadipi. Jiditibigağaji owidijedi yotaşa me şadibodenitiwaji. Adinoniciwağatitiwaji amanagawini abootiwage mawii anele! Atacolitece niçino a yotaşa! Jemaa mabootiwage mowookoni! Adeegi şadewiğä me dağadinotigimadeni, codaa madinoniciwağatitiwaji me şadilakiitiwage. Odaa Aneotedoğoji ane şodemaa okotawece, codaa aneote şodaaleğenali mele, ideite makaamitagliwatiwaji.

¹² Adinibedonitiwaji madiniceni madinecoati jiçidaa ane yemaa Aneotedoğoji.

¹³ Inatawece loiigi Aneotedoğoji aninaa meetaşa oyecoaditibigağajitiwaji, inatawece niçina oko ane iomağaditedice Aneotedoğoji mepoka nepiliditeda. ¹⁴ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedağadomitiwaji, codaa midioka limedi Aneotedoğoji me ikeetedağawa me şademaanitetiwaji akaamitawece, codaa jemaa Liwiglo Aneotedoğoji midioka limedi me idei şadiwigotitiwaji amaleeğäga eote makaamitawece owoogoti makaami dinoiigiwepodi. Odaa jiçidaağee. (Amém).

PAULO LIWAKATETIGI GAALATATEDI

Galácia one iiço aneledi oiiçe romaanotedi. Oneliodi lapolí loiigi Cristo mijotaşa owidí nigotadi Galácia. Liwigotigi niçicoa nigotadi, ani aca Antioquia da Pisídia, Derbe, Listra, ajaa Icônio. (Awiniteloco Atos 15). Eliodi oko ane loiigi Goniotagodi aona judeutedi, pida onica judeutedi anoditiogi me daga dibatetege Aneotedoçoji nige doçodioteci ijoatawece ane lakataşa judeutedi.

Paulo şonitiadi lotaşa me dakapetege niçicoa niçaxinaşanegeco ane degewiteda, codaa yalomeşe niçidi oko anodioteci niçicoa niçaxinaşanegeco ane diçica ane jaogate. Codaa yalaşata Abraão, ane nelokodi judeutedi, anodaşee me nakato Aneotedoçoji, odaa leeğodi eliwaşatakaneşegi Abraão, odaa Aneotedoçoji ja dibatetege. Abraão akaaşijo me yewiça maleedigicatibige Moisés daga iditedini lişenatakaneşeco Aneotedoçoji codaa ane lakataşa judeutedi. Paulo mee niçina oko anonakato Goniotagodi me dağadiaa liotagi niçijo lakataşa laxokodi judeutedi. Paulo aağaga yalaşata niçino ane loenataka niçina oko anodioteci laaleşena lidaşataka ane beyagi, codaa aağaga yalaşata anigota Aneotedoçoji Liwigo niçina oko baanogonakato Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige ica nigeladimigipitigi niigotedi Galácia

¹ Ee, Paulo, jidi naşadi iwakate notaşanaşaxi. Ee lişexegi Jesus Cristo, codaa me Aneotedoçoji Godiodi, aneote Jesus me yewigatace niçijo me yeleo. Aşoko anetidiolatice, codaa aşoko anetidişte me jibatema Aneotedoçoji. ² Ee inaa inatawece şonioxoadipi aninaa digoina meetaşa şodecoaditibige lapolí loiigi Aneotedoçoji ane ligeladi niigotedi Galácia. ³ Jemaanaşa Aneotedoçoji, Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meliodi mowote aneletaqadomi, codaa mowote şadaaleşenali mele. ⁴ Jesus ijaa dinajigo me yeleotetema şobeyaceşegco, eote me şodiwoko nakataşa ane beyagi anino a niçina iiço. Leeğodi joanigidaa ane yemaa Aneotedoçoji Godiodi. ⁵ Odaa jemaanaşa niçina oko midioka limedi modoşetetalo Aneotedoçoji. Odaa jişidaşee. (Amém.)

Ağicoa eletidi nibodicetedi anele ane icoşotedicogi miniwataşa Aneotedoçoji, pida jişinokinoateda niçino ane jatematişgatedibece

⁶ Gadopootiwişi niçica me age mikanitedice Aneotedoçoji aneniditedağawa. Leeğodi Cristo eliodi meletedaşadomitiwişi, odaa Aneotedoçoji eniditedağawa makaami nepilidi. Pida jişiwatitawişi eledi natematigo anodi niçina oko me icoşotigi miniwataşa Aneotedoçoji. ⁷ Pida anewi, ağicoa eletidi nibodicetedi anele ane icoşotedicogi miniwataşa Aneotedoçoji. Pida inatibece oko anetişadigiwoçitice, codaa odoletibige moiigi niçino nibodicetedi anele anoditece Cristo. ⁸ Pida deşejinuşatece eledi natematigo, oşoa domigetaşa aanjo ane icoşotibigimece ditibigimedi daga eetece natematigo ane daga liciaco nibodicetedi anele baanuşejinuşatece, Aneotedoçoji eote midioka limedi me nawikodeşa niçina oko aneetece eledi natematigo, codaa domigokomoşoko, oşoa domige aanjo, pida idokee me şodiloikatidi. ⁹ Ejinuşataşawa niçijo baanuşejinuşataşawatiwişi. Dişica okanicodaşica oko ane yatematitaşawatiwişi eledi natematigo ane daga liciagi niçijo natematigo anele baanşa abaatege, Aneotedoçoji iloikatidi niçica oko nigeşa ganigicatibige.

¹⁰ Dawice me şadotuşanşenitiwişi igaataşa ajoletibige me jocaşata oko. Pida joletibige me jao Aneotedoçoji ane yemaa, odaa ninitedibece. Ajoletibige daga jocaşata oko, igaataşa daga joletibige me jocaşata oko, odaa agotegi liotagi Cristo.

Anodaşee Aneotedoçoji me iolatedice Paulo me lişexegi

¹¹ Inioxoadipi, jeloğoditedağawa niçinooa nibodicetedi anele, niçinooa ane jatematitedibece, ağica aneetege lowooko niçina oko. ¹² Igaatağa aqoko ane najigotiwa niçida natematigo anele, codaa ağica ane idiğaxitece niçinooa nibodicetedi anele. Pida Jesus Cristo jiniaaginiwa ane nikeetediwa niçida natematigo.

¹³ Niçida makaamitiwaji jağajipaatibece ane yoenataka niçijo malee jioteci lakatigi judeutedi. Eliodi me jiatetibeci Aneotedoğoji loiigi, codaa ağica dağa jiwikode. Inoatawece jaote me domaşa jaağadi niçidi noiigi. ¹⁴ Owidi eletidi lionekadi ane inağaxatelogo me jioteci ane lakatigi yoigi judeutedi. Codaa eliodi me idinoniciwağadi me jotete liiğaxinağaneğeco yaampi.

¹⁵ Pida Aneotedođoji idiomağaditedice me ee liiğexegi malee idejote catiwedi le eido. Odaa leeğodi meliodi me idiwikode, jeğeniditediwa me jioetece. ¹⁶ Aneotedođoji ninitedibece me yakadi me nikeetediwa Lionigi, eotedibige me jatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus, liwigotigi eletidi noiigi ane dağa judeutedi. Niçijo Aneotedođoji naşa nikeetediwa Lionigi, ajoletibige eledi oko degetidiiğaxi. ¹⁷ Codaa ażejigo nigotaşa Jerusalém dağa jakapetege niçijo oko baanaşa liiğexedi Aneotedođoji maleediğicatibige meniditediwa. Pida ağica dağa idinopağadi odaa jeğejigo nipoğigi Arábia, niçidiaağidi ja jopitacicogi nigotaşa Damasco. ¹⁸ Naşa ixomağatedijo itoatadığida nicaağape, odaa jeğejigo nigotaşa Jerusalém, domeğejigo joletibige me jowoogodi Pedro. Idiaağejote manitaşa nigotaşa ciinze nokododi. ¹⁹ Pida ağica jinadi otığinitece eledi liiğexegi Goniotagodi, onijoteci me jinadi niçijo anodita Tiago, nioxoa Goniotagodi.

²⁰ Digawinitiwaji! Eji lodox Aneotedoğoji me dağa jiwitaka. ²¹ Niçijo naşa idoditicogi Jerusalém, odaa jeğejigo nipoğaşa Síria aniaa Cilícia. ²² Icoa lapoli loiigi Cristo ane idei nipoçigi Judéia aniğica degetidowooğodi. ²³ Niçidi noiigi idokida mowajipa moditibece, “Niçijo anijo me godiatetibece, natigide jona yatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo. Jotigide geme domaşa yemaa me yaağadi niçinooa nibodicetedi anele.” ²⁴ Odaa niçidi noiigi odoğetetalo Aneotedoğoji leeğodi anodaağigotediwa me idiigi.

2

Paulo idiaağejetidi liiğexedi Aneotedoğoji

¹ Naşa ixomağatedijo 14 nicaağape, odaa jeğejigotace nigotaşa Jerusalém ixigağawa Barnabé. Ijaa Tito eledi jadeegi. ² Ejigo Jerusalém leeğodi Aneotedoğoji nikeetediwa me leeditibige mejigo. Neğejoticogi digoida, odaa ijoka jatecoğojogotegi niçijo lacilodi loiigi Aneotedoğoji. Odaa ja jeloğoditiogi ane diitigi ane godatematigo, niçijo lacilodi loiigi Aneotedoğoji. Odaa ja jeloğoditedibece miditaşa noiigi ane dağa judeutedi. Ibakedi baanaşa jao codaa eğidaağejatigi me jao, ajemaa dağa atooa niçida ibakedi. ³ Tito ixigağawa. Odaa idaağida me loiigi greegotedi, pida açoiedege niçijo lacilodi me yakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi moikee me nepilidi Aneotedoğoji. ⁴ Pida idi oko anokowo moyiağadi Goniotagodi. Niçidi oko codaağidi naşa dakatiobece anei me jatecoğojog, domoğoyemaa moyowoogodi domigewi dağadiaa jiwağatece ane lakataşa judeutedi, codaa domoğoyemaa moyowoogodi mige jiiğaxinağanagatece me jakataşa me jikanşa niçijo lacataşa leeğodi me godexogotegi Jesus Cristo. Codaa domoğoyemaa metiğodiedege mejiwağatacece niçijo lacataşa, odaa joaniğidaa taşa jopilağatacege moko niotagipi niçijo lacataşa. ⁵ Pida aqodiwoditema, oteğexaağaga onateciğica, jaotibige akaamitiwaji midokee makati majipaata, codaa me iwağati nibodicetedi anele anewi.

⁶ Odaa idiwa ijoa ane odiniciaceeketege niçidiwa godacilodi, pida ağica jaote dağa jowoogodi ganigidi, igaataşa Aneotedoğoji aniwitedi oko aiwi ane latopaco oko, pida iwi anee. Ağica oko degetidiiğaxitece gaantığida gela yowoogo miditaşa.

⁷ Pida onadi Aneotedoğoji naşa najigotediwa inağatetigi me jeloğoditedibece nibodicetedi anele minataşa noiigi ane dağa judeutedi, digo mijotaga Pedro me yajigote

nağatetigi me yelogoditedibece nibodicetedi anele miditaşa judeutedi. ⁸ Igaatağa Aneotedoğoji najigotediwa loniciwaşa me ee liğexegi minataşa noiigi ane dağa judeutedi, digo mijotaşa Pedro me yajigote loniciwaşa me liğexegi miditaşa judeutedi. ⁹ Tiago, Pedro ijaa João, anododigota niçina eledi oko micataşa dağa şodacilodi, niçidi iniwatadığını noğoyowoogodi Aneotedoğoji me najigotediwa niçida ibakedi şoneğegi, odaa joğodibatoğogi ee ijaa Barnabé moikee moniwoditoğodomı. Okotawece şodiwoditema mele me gobakadi liwigotigi noiigi ane dağa judeutedi, idıgidi baga libakadi miditaşa judeutedi. ¹⁰ Niçidi iniwatadığını liğexedi Goniotagodi idokida monipokotoğowa me jaxawanaşa niçinoa madewetedi anidi liwigotigi Aneotedoğoji loiigi digoida nigotaşa Jerusalém. Joaniçidaa me idinoniciwagataşa me jaogate anon-ipokotoğowa.

Paulo diojotece Pedro manitaşa nigotaga Antioquia

¹¹ Niçijo Pedro migo dalita nigotaşa Antioquia, jiojotece lodox loiigi Aneotedoğoji, leeğodi me dibatá. ¹² Igaataşa niçijo neğeno, ligiiwepoditibece niçijo anoyiwağadi Goniotagodi ane dağa judeutedi. Pida niçijo neğenotibeci niçijo şoneleegiwadi ane niiğe Tiago, odaa Pedro ja yototicoace niçijo anoyiwağadi Goniotagodi ane dağa judeutedi, odaa ağalee ligiiwepodi, igaataşa niçinoa judeutedi aliigiwepodi niçina ane dağa judeutedi. Odaa ja dinoğatice leeğodi doitiogi niçijo anoiedege niçina ane dağa judeutedi me leeditibige moyakagidi lolaadi, ane lakatigi judeutedi, moikee me nepilidi Aneotedoğoji. ¹³ Codaa ijoa eletidi anoyiwağadi Goniotagodi ane judeutedi ağaca laaleğena, odaa joğowo liciagi Pedro. Codaa me Barnabé owo mağaga dioteci anowo. ¹⁴ Odaa niçijo naşa jinadi me değewi modioteci naigi anewi icoa nibodicetedi anele, ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, odaa mejita Pedro lodox ijotawece niçijo oko, "Akaami judeu, pida jiğikani me iwitece ane lakataşa judeutedi, odaa jiğiwitece anodaagee niçina ane dağa judeutedi. Enige, igaamee ina memaani me iedegeni ina ane dağa judeutedi modioteci ane lakataşa judeutedi?"

Aneotedoğoji icota meote me newiğatace judeutedi, inaçina ane dağa judeutedi, leeğodi monakato Jesus

¹⁵ Me janiiğatini noğoko noiigi judeutedi, Aneotedoğoji ane iomağaditedice, ağica anejinağatege eledi noiigi ane đigicoateda miditaşa liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés. ¹⁶ Pida jiğidaagee oko judeutedi, jowoogotaga Aneotedoğoji me dağa yakaditeda oko me iğenaga dağa leeğodi me yotete lajoinağaneğeco Moisés, pida leeğodi me jinakatonaga Jesus Cristo. Joaniçidaa leeğodi okomoğoko judeutedi me jinakatonaga Jesus Cristo, jaogatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodegenaşa leeğodi me jinakatonaga Cristo. Ağalee joleeğatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodegenaşa, leeğodi me jotetenaga lajoinağaneğeco Moisés. Igaataşa Aneotedoğoji ağica ane yakadi me iğenaga dağa leeğodi me yotete lajoinağaneğeco Moisés. ¹⁷ Niçina me joleeğatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodegenaşa leeğodi me godexogotege Cristo, ja jikeenaga moko abeyacagaşa digo minataşa niçina ane dağa judeutedi. Pida domige niçidaa leeğodi, Cristo meote me jaoga ane beyagi? Odaa aniçidaagee! ¹⁸ Pida micataşa niçina oko ane yağadi ligeladi, odaa niçidiaağidi ja dabiteğetacini ijaağijo niçijo diimigi. Eote niçijo aneetini. Joaniçidaageji naşa jika me joletibige me ideğenaga leeğodi me jiotece niçijo liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, igaataşa niçidiwa niğenatakaneğeco onikeetaciwa me ee abeyaceğegi, codaa Aneotedoğoji me dağa yakaditeda me ideğenaga. Đigidiaağidi dağa joletacibige Aneotedoğoji me yakadi me ideğenaga leeğodi me yotete liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa ja jikeetace me ee abeyaceğegi, me đigica ananigitici. ¹⁹ Odaa leeğodi niçidiwa niğenatakaneğeco monikeetiwa me ee abeyaceğegi, odaa micataşa degetideloadi niçidiwa niğenatakaneğeco. Odaa ağalee joletibige dağa yakadi Aneotedoğoji

me idegenaşa leegodi me jotete niigenatakanegeco, codaa ağaleegetidiige niğidiwa niigenatakanegeco. Odaa joaniqidaa me jakadi me idewigatema miniokiniwateda Aneotedogoji, codaa miniokiniwateda me idiiğe. ²⁰ Micatağa daga yemagawa Cristo madatağa nicenaganağate, codaa micatağa daaditaglilee idewiğe. Pida ja idewigatace leegodi me yewigatediloco Cristo. Odaa anodaägeji me idewiğe maleegejoteloco niğina yolaadi, joaniqidaa aneji me idewiğe niğijo ane najigotediwa Cristo leeğodi me jinakato Niğiniaaginiwa, Lionigi Aneotedogoji. Idemaa codaa ja dinajigo me yeleotedomi. ²¹ Joaniqidaaägee ağica daga jiligoditice Aneotedogoji aneotedomi, ane dağaxa mele. Pida Aneotedogoji nige dibatetege oko leeğodi me yotete lajoinaganegeco Moisés, odaa amica jaşa Cristo me yeleotedogodomi.

3

Domige me jötetenaga lajoinaganegeco Moisés, odaa Aneotedogoji ja yakadi me godegenaşa, oşa domige me jinakatonaga Goniotagodi?

¹ Anakaami Gaalatatedi. Niğida makaamitiwaji ja gadiciagi micataşa niğina yetoliwaşa! Domigica ane şadixiitiwaji meotibige me dağadiaağiwaşati anewi? Ja jikeenagatağawatiwaji codaa me jaşa me iğenaga me jelögotağatağawa anodaägee Jesus Cristo me yeleotedeloco nicenaganağate. ² Jemaa manalakitibigetiwaji Aneotedogoji me daga yajigotedağawa Liwigo daga leeğodi moteteni lajoinaganegeco Moisés, pida leeğodi me iwaşati nibodicetedi anele anoditece Cristo. ³ Niğida makaamitiwaji gadiciagi micataşa oko yetole, igaataşa madinojocitini me şadewikitema gela şadewiğe me oniteloco loniciwaşa Aneotedogoji Liwigo, pida natigide jeğemaani mopilitaceloco me şadewiki, mabakeni akamaga şadoniciwaşa. ⁴ Owidi anixomağateenitedijoti waji şadawikodico leeğodi manakatoni Goniotagodi. Mige nağatooa ijoatawece ijoa şadawikodico? ⁵ Niğina Aneotedogoji me yajigotedağawa Liwigo codaa niğina meote şadoxiceşetdi şadıwigotigitiwaji, domigeote leeğodi ina me iwitece lajoinaganegeco Moisés? Anığidaaägee. Pida eote inoatawece leeğodi majipaatalotiwaji codaa me iwaşati nibodicetedi anele anoditece Cristo.

⁶ Lotağanagaxi Aneotedogoji yalaşata şonelokodi Abraão, niğijo mee,
“Abraão nakato Aneotedogoji,
joaniqidaa leeğodi Aneotedogoji me dibatetege Abraão
micataşa oko ane iğenaga.”

⁷ Enice leeditibige mowooşotitiwaji, inatawece anonakato Goniotagodi, joaniqidiaağidi beğewi mida aneetege licoğegi Abraão. ⁸ Anığicatibige Aneotedogoji daga dibatetege niğina ane daga judeutedi, neğee Aneotedogoji lotağanagaxi me dibatetege niğina ane daga judeutedi leeğodi monakato. Igaataşa digo ane diniditeloco nağadi notağanagaxi, Aneotedogoji yatematite Abraão nibodicetedi anele niğijo jotigide, neğeeteta, “Gadibakeni me jibinie inatawece noiigi niğina iiego.”

⁹ Aneotedogoji ibinie Abraão leeğodi midioka limedi me nakato. Odaa jiğidaağigotediogi Aneotedogoji me ibinie inatawece niğina anonakato.

¹⁰ Pida niğina oko anodoletibige me dibatetege Aneotedogoji leeğodi moyotete lajoinaganegeco Moisés, niğidi oko Aneotedogoji etacidetetece. Igaataşa lotağanagaxi Aneotedogoji mee, “Aneotedogoji etacidetetece inatawece oko ane diğidioka limedi mowote idiwatawece ane liğenatakaneğegi notağanagaxi aneite lajoinaganegeco Moisés.” ¹¹ Pida jowooşotaşa Aneotedogoji me diğica ane dibatetege micataşa daga iğenaga leeğodi me yotete lajoinaganegeco Moisés. Igaataşa Aneotedogoji lotağanagaxi mee, “Aneotedogoji dibatetege oko leeğodi me nakato, odaa niğijo oko idiokaanaşa limedi me yewiğe.”

¹² Pida niçina oko anidioka limedi me doletibige me yotete lajoinağaneğeco Moisés, niçini oko aliciagi niçijo eledi oko anepaşa nakato Goniotagodi. Igaataşa niçini oko doletibige midioka limedi me yewişa leeğodi me yotete najoinağaneğeco, aneeta lotağanağaxi Aneotedoğoji,

“Niçina oko anidioka limedi meote ane liiğenatakaneğegi lajoinağaneğeco Moisés, niçini oko idioka limedi me yewişa.”

¹³ Oko nilaagetedipi leeğodi me daşa jakataşa me jotetenaga ijoatawece lajoinağaneğeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés. Pida Cristo ja noşa moko nilaagetedipi niçijo me dawikode me domeğetigodiloikatidi, niçijo noğoyototedeloco nicenağanagate, odaa ja yeleotedoğodomi. Igaataşa mee Aneotedoğoji lotağanağaxi, “Niçica oko anoyototi midataşa iwoğeo, Aneotedoğoji laagedi.”

¹⁴ Jesus Cristo ja yaağadi moko nilaagetedipi eotedibige micotece niçijoa Aneotedoğoji lotağate Abraão me ibinie eletidi noiigi ane daşa judeutedi. Leeğodi Jesus Cristo me yaağadi mokotawece oko nilaagetedipi, Aneotedoğoji ibinie noiigi, codaa eleditace mee me yakadi me najigotedoğowa Liwigo niçina ane jinakatonşa Cristo, leeğodi akaağida me ligegi.

Lajoinağaneğeco Moisés icaağica Aneotedoğoji ane ligegi meote

¹⁵ Inioxoadipi, jao ane jiciaceeketege niçina oko me dinilakidetiwage. Niçina oko me dinilakidetiwage, oiditedini liboonağatedi, odaa aqaleeğica ane yakadi me iigi domigetaşa ica ane noşa niçijo anodinilakidetigi. ¹⁶ Jıgidaağee Aneotedoğoji ane ligegitetege Abraão icaağica ica anida aneetege licoğegi Abraão me dinilakidetetege. Aneotedoğoji lotağanağaxi ikee Aneotedoğoji me degeetetece eliodi oko anida aneetege licoğegi Abraão, pida eetetece oniniteci anida aneetege licoğegi, ane Cristo. ¹⁷ Jemaa me jaote niçinoşa yotaşa ane daşa dakaketeda mowooğotitece. Aneotedoğoji eote ligegitetege Abraão me dinilakidetetege, micataşa diğica lidigo me dinilakidetiwage. Naşa ixomağatedijo 430 nicaağape, odaa Moisés ja iditedini lajoinağaneğeco, Aneotedoğoji ane iğete me iditedini. Pida niçijoa notaşa Moisés ane iditedini ayakadi doğoiigi niçijo Aneotedoğoji ane dinilakidetetege Abraão, oteğexaağaga noğatice niçijo ane ligegiteta. ¹⁸ Aneotedoğoji meete Abraão me yajigote niçica ane dağaxa mele. Nige leeditibige niçina oko moyotete lajoinağaneğeco Moisés modibatege niçica anele, odaa ametığica jaşa me dinilakidetetege Abraão. Pida ewi Aneotedoğoji me yajigote Abraão niçica anele leeğodi meote ligegitetege, odaa ja dinilakidetetege. Idığida aleegotedi lajoinağaneğeco Moisés.

¹⁹ Enice, igame leeğodi Aneotedoğoji me iğe Moisés me iditedini ijoa liiğenatakaneğeco? Aneotedoğoji iğe Moisés me iditedini niçijoa liiğenatakaneğeco eotedibige me ikee niçica nibeyacaşa. Niçijoa niiğenatakaneğeco oikee niçica ane yemaa Aneotedoğoji, neğepaagicota Niçijoa anida aneetege licoğegi Abraão. Aneotedoğoji eote ligegitetege niçijo anida aneetege licoğegi Abraão me domaşa dibatege niçijo Aneotedoğoji ane ligegitetege Abraão me yajigoteta. Niçicoa aanjotedi oyajigota Moisés niçijoa niiğenatakaneğeco, Moisés micataşa daşa niçina aneo me ilaqatiwage oko. ²⁰ Başa jopoogatibige me yaxawa niçijo oko ane libakedi meo niçina oko me dinilakidetiwage niçina me idoa itoataale oko ane leeditibige me dinilakidetiwage. Pida Aneotedoğoji bogoniniwatece, odaa ayopotedibige eledi oko me yaxawa niçijo neğeote ligegitetege Abraão me yajigote anele.

Ica ane leeğodi Aneotedoğoji me iğe Moisés me idí lajoinağaneğeco

²¹ Domigejinaga inoa lajoinağaneğeco Moisés me doğoniwoditema ica ligegitetege Aneotedoğoji Abraão? Oniwoditema! Igaataşa daşa yajigo Aneotedoğoji niiğenatakaneğegi mida loniciwaşa meote oko me newiğatace, Aneotedoğoji taşa

yakadi niçina oko me içenagatibigiwaji leeñodi moyotete lijenatakaneñeco. ²² Pida lotaganagaxi Aneotedoñoji ikee niçino a nibeyaceñeco mida loniciwañateloco inatawece oko, micataña daña liwilogojedipi. Pida joanigidaa Aneotedoñoji me yakadi me yajigotediogi inatawece oko anoyiwañadi niçijo ane ligegi yajigotediogi leeñodi monakato Jesus Cristo.

²³ Anigicatibige Cristo degenagi meoteoko moyakadi monakato, icoa lajoinaganeñeco Moisés owote micataña doñoko liwilogojedipi catiwedi niwilogonagaxi neñepaa ikee Aneotedoñoji anodaägee niçinaoko moyakadi monakato. ²⁴ Icoa lajoinaganeñeco Moisés one micataña niçina ane jilokañateloco ane doweditogoloco, codaam me niñeetogowa naigi anewi eotibige Aneotedoñoji me yakadi moko ane içenaga leeñodi me jinakatonaña Cristo niçidiañañidi neñenagi. ²⁵ Natigide niçijo a lajoinaganeñeco Moisés ane liciagi niçina ane jilokañateloco añalee doweditogoloco, igaataña Aneotedoñoji ja yakadi me godegenaga leeñodi me jinakatonaña Cristo.

²⁶ Igaataña akaamitawecetiwaji akaami lionigipi Aneotedoñoji leeñodi manaktoni Jesus Cristo. ²⁷ Igaataña niçijo naña adinilegeni me Liboonañañadi Cristo, odaa jiñikeeni naña gadexocitegetiwaji Cristo, codaam jaqadiniigi me gadiciagi digo mioataña anee. ²⁸ Odaa añaça iomiqigi, okotaweceoko diniciamico inoa judeutedi inaañina ane daña judeutedi, ina niotagipi inaañina ane daña niotagipi, inoa ñoneleegiwadi codaam me iwaalepodi, inatawece diniciamico leeñodi moyexogotege Cristo, micataña doñokiniteceoko. ²⁹ Odaa leeñodi mida anenitege Cristo, niçida makaamitiwaji jiçida anenitege licøegi Abraão, codaam añaña yajigotedañawatiwaji Aneotedoñoji niçijo ane ligegi me yajigotediogi niçijo anida aeneetege licøegi Abraão.

4

¹ Ejemaa me jelogoditañawatiwaji anodaa diitigilo niçino a yotaña. Micataña niçina nionigi anicota me dibatege inoatawece ane nepilidi niçina naña yeleo eliodi. Niçijo lionigi malee nigaanigi, niçijo eliodi idigota liciagi anigotiogi liotaka, idaägee micota me dibatege ane nepilidi nigicota me ñoneleegiwa. ² Niçijo eniodi eoteoko ane yowie nigaanigi codaam me dowediteloco, codaam aeneote eledioko ane doweditelogo niçica ane nepilidi nigepaañicota niçica noko ane nibikota eliodi niçijo nigaanigi nige dañadiaa leeditibige minioko ane dowediteloco. ³ Niçijo jotigide godiciagi niçijo nigaanigawaanigi. Niçino a niwicidi aña niñenatakanaña anino a niçina iigo etiñodiiñe micataña doñoko liotagipi. ⁴ Pida nigicota niçijo noko ane nibikota Aneotedoñoji, odaa ja niwakatee epaa Lionigi. Enitedini me liciagi okanicodañaça nigaanigawaanigi, enitedini me loiigi judeutedi, noiigi anidiwa miditaña icoa lajoinaganeñeco Moisés. ⁵ Joanigidaägee dinanatibige moko eotedibige me yakadi me yediatedeloco ñobeyaceñeco, aña añañetenaga lajoinaganeñeco Moisés, eotedibige Aneotedoñoji me yakadi me dibatedoñogi micataña moko lionigipi.

⁶ Odaa leeñodi makaami lionigipi Aneotedoñoji, ja niwakateetedibigañaji Liwigo me ñigeladetiwece catiwedi ñadaaleñenali. Liwigo aneitiwece catiwedi ñadaaleñena dapaawetibige, meetalo, “Eiodi, Eiodi yemaanigi!” ⁷ Odaa leeñodi Cristo aeneote, añaleeñakaami niotagipi, pida akaami nionigipi. Odaa leeñodi makaami lionigipi, Aneotedoñoji yajigotedañawa inoatawece aña añañetenaga aña yajigotediogi lionaña.

Paulo igecagalege Gaalatatedi

⁸ Niçijo jotigide añaçoaa mowooñotitiwaji Aneotedoñoji. Codaam akaamitiwaji liotaka niwicidi abeyacañaña. ⁹ Pida natigide jogwoñotitiwaji Aneotedoñoji. Ogoa domigetaña eneñegi içenaga meji Aneotedoñoji baña ñadowooñotitiwaji. Enice, igame leeñodi me domeñemañitiwaji mopilitacege makaami liotaka niwicidi abeyacañaña ijañijoa ñadakataña laxokodi aña ñigica loniciwaña? ¹⁰ Motetenitiwaji noko eliodi, codaam me nokododi me gela epenai, codaam inoa nalokeco aña daña nigotedini, codaam

me niğinoa nicaaqape inoa ḡadakataqa laxokodi anoiqetaqawa moteten. ¹¹ Eliodi me yaaditibigaqajitiwaji. Nalaqatigi daqa atooa ijoatawece niğijo ibakedi ane jaote me ḡadaxawanitiwaji.

¹² Inioxoadipi, jipokotaqawatiwaji manowikitiwa digo aneji me idewiga. Igaataqa ja idiniciaceeketaqagitiwaji ane daqa akaamita judeutedi. Codaa niğida makaamitiwaji aqica daqawii ane beyagitomi. ¹³ Owooqotitiwaji niğijo maleekoka idinojogotini me jatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo, idiaagejote makaamitaqatiwaji leegodi me jeelotika. ¹⁴ Pida aqakatitiwaji daaditiqica iniwaló, pida abaatigi, idaagee mida yeelotagi ane dakaketaqadom. Odaa jaqabaatigi micataqa degee niaanjo Aneotedoqoji, codaa mabaatigi micataqa daqabaatege Jesus Cristo. ¹⁵ Codaa eliodi maniniitibecitiwaji. Natigide, igaamenitiwaji ina me daqadiaqaniniitibeci ee leegodi? Jakadi meji naga ḡadigomitiwaji niğijo jotigide manogaa akamaqa ḡagecooge manajicitiwa, daqa leeditibige midaqemitiwa madaxawani. ¹⁶ Natigide, manigcaa jao me ee ḡadaxakawa leegodi me jelogoditaqawatiwaji anewi?

¹⁷ Niğijo anetiqadiiğaxinitcetiwaji ane degewi, niğijo oko dinoniciwaqaditibiwaji mowote me ḡadokaagetedipi, pida aqidigida doğowote aneletaqadom. Idokoyemaa me iwitecetiwaji, odaa aqaleeqaniwitici. ¹⁸ Pida ele me idinoniciwaqadi me jaote makaami yokaaqetedipi igaataqa jemaa me jao aneletaqadom. Idioka limedi mewi me idinoniciwaqadi digoina aqinokina me ee makaamitaqatiwaji. ¹⁹ Akaami ionigipi yemaanigipi! Joaniqidaa leegodi meliodi me yaaditibigaqaji, ja jawikodetace, macataqa naqana ḡodiodo naqa dawikodetace me ille le me dinigaje. Jawikode nigepaağicootatiwaji made enitiwaji digo mioataqa Cristo anodaägeeteda. ²⁰ Eliodi me domaga jemaa me idejo makaamitatiwaji naqani lakata daqanagawini eledi anejigotaqawa me ḡadotaqaneğenitiniwace, me daqa jiojotaqadici. Igaataqa eliodi me yaaditibigaqajitiwaji, codaa ajowoogodi niğica anejigotaqawatiwaji me ḡadaxawani.

Ica anoiciaceeketege Agar ajaa Sara

²¹ Akaamitiwaji anemaani moteten lajoinaqaneğeco Moisés, anelogotitiwa! Aqica majipaatatiwaji aneeta Aneotedoqoji lotaqanaqaxi anidiwa najojoinaqaneğeco? Ejitibige ina noğowooqotitiwaji. ²² Naqajo notaqanaqaxi ikee Abraão mijoa iniwataale lionaga. Onica lionigitege aca iwaalo ane liboonaqadi Agar ane liota naqajo baqa lodawa. Ica eledi boğone lionigitege naqajo baqa lodawa ane daqa niota, ane liboonaqadi Sara. ²³ Niğijo lionigitege naqajo iwaalo ane niota enitini me liciagi okanicodaqica nigaanigi. Pida niğica lionigitege naqajo ane daqa niota joanığiniaqini ane enitini leegodi Aneotedoqoji me ligegi micota menitini, enitini leegodi Aneotedoqoji yajigoteta ioniciwaqa naqajo eliodi idaaqida naqa daqaxa mopake. ²⁴ Niğida natematigo ida ane niitigi. Niğidi iniwataale iwaalepodi oiciaceeketege niğicoa itoataale anigote Aneotedoqoji me dinilakidetetege oko. Agar liciagi niğijo oxiiqodi anee Aneotedoqoji me dinilakidetetege oko, aneote digoida maditaqa wetiqa anodita me Sinai, nipoçigi Arábia. Niğijo lionigi Agar micataqa niotagi. Joaniqidaa qee niğina oko ane yotete niğijo oxiiqodi anee modinilakidetetege Aneotedoqoji, niğidi oko micataqa daqa liotagipi niğijo niğenatakaneğeco. ²⁵ Enice naqajo Agar niitigi me liciagi niğica oxiiqodi anee niğina oko modinilakidetetege Aneotedoqoji, aneote Aneotedoqoji digoida maditaqa wetiqa anodita Sinai. Agar eledi oiciaceeketege nigotaqa Jerusalém, igaataqa niğijo niğeladimigipitigi naqani nigotaqa oyotete niğica oxiiqodi anee Aneotedoqoji me dinilakidetetege oko, odan niğidi niğeladimigipi oiciaceeketege daqa liotagipi lajoinaqaneğeco Moisés, igaataqa niğijo lajoinaqaneğeco oiiqe lewiga. ²⁶ Pida Sara ane daqa niota, boğociaceeketege niğida gela nimaweneğegi Aneotedoqoji me dinilakidetetege oko, codaa me liciagi aca nigotaqa digoida ditibigimedi, aca gela Jerusalém. Odan okotawece anida anejinaqatege Cristo joğokomoğoko niğica niğeladimigipitigi naqaca

gela nigotaşa, odaa agodiciagi niotagipi, igaataşa agetigodiiğe lajoinaşaneğeco Moisés.
 27 Igaataşa lotaşanaşaxi Aneotedoğoji mee,

“Akaami,
 iwaalo ane diğicata manigajee,
 aniniitibeci!
 Codaakaami,
 ane diğicata mileeni şadionigi,
 apaawe maniniitibeci!

Igaataşa naşani iwaalo ane dağadiaaşoniwita icota mepoşowidi lionaşa
 caticedi naşajo iwaalo anepaşa niwita nişijo lodawa.”

28 Inioxoadipi, oko lionigipi Aneotedoğoji leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitedoğogi,
 digo mijotaşa Isaue ane lionigi Sara menitini leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitetegi
 Abraão micota menitini. 29 Nişijo jotigide nişijo lionigi Agar anenitini me liciagi okanı-
 codaşica nigaanigi ja iatetibeci nişijo lionigi Sara anenitini leeğodi loniciwaşa Liwigo
 Aneotedoğoji. Joanığidaşejinaga nişina natigide. 30 Pida Aneotedoğoji lotaşanaşaxi
 ikee nişica Aneotedoğoji ane iğeteta Abraão, nişijo meete, “Amonyaa mopi naşani
 iwaalo niota, iniaşını nişini lionigi! Igaataşa nişina lionigi naşana iwaalo niota
 ayakadi daşa yawalace ane nepilidi eliodi daşa niwaişawa nişijo lionigi naşani iwaalo
 ane daşa niota.” 31 Enice, inioxoadipi, agodiciagi lionigipi naşajo niota, pida şodiciagi
 lionigipi naşajo iwaalo ane daşa niota.

5

Oko ane jinakatonşa Cristo agodiciagi nişina oko niotagipi

1 Cristo eote me dağadiaa jopoşatibige me jotetenşa lajoinaşaneğeco Moisés
 me jaşatibige Aneotedoğoji me yakadi moko ane igenaga. Aşaleegoko niotagipi.
 Enice atiteteloco şatişatakanegi, codaşa jinişiwitece lişaxinaşaneğeco nişijo oko
 anodoletibige mowotace makaami niotagipi, codaşa mowote me iwitece nişijoa na-
 joinaşaneğeco.

2 Digawinitiwaji! Ee Paulo, ejitaşawatiwaji. Nigakagiti şadolaaditiwaji ane
 lakatigi noiigi judeutedi leeğodi moyotete lajoinaşaneğeco Moisés, odaa nişijo Cristo
 aneotedağadomi amica jaşate. 3 Jemaatace me şadajointiwaji. Nişijo şoneleegiwa
 ane ika moyakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi moyotete lajoinaşaneğeco Moisés,
 leeditibige midioka limedi me yotete idiwatawece naşinaşaneğeco, odaa ayakadi daşa
 dinetetema otığiditece. 4 Akaamitiwaji anoleetibige Aneotedoğoji me dibatedağagi
 micataşa oko ane igenaga leeğodi motetenlaşinaşaneğeco Moisés, nişida makaami-
 tiwaji jaşawalacetegi Cristo. Odaa Aneotedoğoji aşalee yakadi meotedağadomitiwaji
 icoatawece nişicoa anele ane domeşetedaşadomi. 5 Pida okomoşoko jowooşotaşa
 codaşa ajawienatakanşa Aneotedoğoji me yakadi moko oko ane igenaga leeğodi me
 jinakatonşa Cristo. Odaa Liwigo Aneotedoğoji jişiniaşego me jowooşotaşa, codaşa
 me inibeoonaşategi Aneotedoğoji micota me yakadi moko oko ane igenaga. 6 Leeğodi
 nişina me şodexogotege Jesus Cristo, aibeyacaşadi domige jakagitaşa şodolaadi ane
 lakatigi judeutedi, oşoa domige ajakagitaşa. Pida ida aneneşegi jaşa nişina me
 idinemaanaşatiwage leeğodi me jinakatonşa Cristo.

7 Ja domşa şadilakiiticiwaji micataşa nalokodeşecajo baanaşa domşa dini-
 gaanye. Amiijo ica aneo mikanitiwaji me iwaşati ijoa nişaxinaşaneğeco anewi?

8 Nişijo oko aneo mikani me iwaşati nişijoa nişaxinaşaneğeco, aşAneotedoğoji.
 Pida Aneotedoğoji baanişiniae aneniditedağawa me iwitece. 9 Eliodi moditibece,
 “Onatecigini labookojegi eo minitaweweleyeema ili.” (Odaa oniniteci oko yakadi
 me şadibeyacaşati akaamitawecetiwaji.) 10 Pida leeğodi me şodexogotege Goniotagodi,
 şadınakatonitiwaji me daşawii eledi şadowoogo. Pida nişijo oko ane şadigiwoçitiwaji,

Aneotedoğoji iloikatidi, ağica meote dağa yowooğodi domige şoneğegi, oğoa domige ağoneğegi.

¹¹ Inioxoadipi, modi malee jiiğaxinağatece ica malee leeditibige niğinoa şoneleegiwadi moyakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi modocâgatalo Aneotedoğoji. Nigidaağeji me jiiğaxinağa, igame leeğodi inaa maleeğetidatibece? Nigaleegidaağeji me jiiğaxinağa, niğina mejitece niğaxinağaneğegi aneetece lemeğegi Cristo madatağa nicenağanağate, agotigica ane yelatema yatematigo. ¹² Domaga jemaatibige niğinoa şoneleegiwadi anetiğadigiwocitiwaji, anetiğadiğeni makagiti şadolaadi, domaga jemaa mowote caticedi niğica ane liğenatakaneğegi mawii, mepaa dinoğa me dağadiaağica lionigi.

¹³ Niđida makaamitiwaji, inioxoadipi, Aneotedođoji jeđeniditedađawa me dađa şadiciagi niotagipi anodioteći lajonađaneđeco Moisés. Pida jinađaleetibige dađa leeđodi me dađa leeditibige moteteni lajonađaneđeco Moisés moćanitalo Aneotedođoji, oditađa natigide jađakatitiwaji mawii okanicodađica ane yemaa şadolaadi mawii. Pida adinaxawanitiwagetiwaji leeđodi madinemaanitiwage. ¹⁴ Igaatađa niđida makaamitiwaji oteteni inoatawece niđinoa ane iđetedađawa Aneotedođoji, nigoteteni niđijo liđenatakaneđegi anee, "Emaanitiwaji okanicodađica oko anakapetege digo aneni makamađa adinemaani." ¹⁵ Pida adinowetitiwaji, igaatađa nigawii micoatađa ejedi ane diođa ane nowacađanađa anepaa dinanacilotiditiwage, doidetibige makamađa adinaađatitiwaji.

Icoa okomaga şodemaanaga, icaağicoa ane yemaa Liwigo Aneotedoğoji me jağgate

¹⁶ Digawini ane jemaa me iğegitağawa. Ikanitiwaji Aneotedoğoji Liwigo me şadajacağatitema inoatawece ane oeni, amanagawini ağawii ane yemaa şadolaadi mawii. ¹⁷ Igaatağa niğica ane yemaa şodolaadi lakapetegi niğica anağaga yemaa Aneotedoğoji Liwigo, codaa niğica ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo ağaga lakapetegi niğina ane yemaa şodolaadi. Odaa niğidi iniwataale ailağatiwage, micatağa dağa dinaxakawepodi catiwdi şodaaleğena. Joaniğidaa leeğodi me dağa jakataga me jaçga niğina anokomağa jemaanaga. ¹⁸ Pida Liwigo Aneotedoğoji nige yajacağadi niğinoa şadoenataka, odoo niğida makaamitiwaji ağaleegakaami liğagipi lajonağaneğeco Moisés.

¹⁹ Pida ele me jowooğotaga niğicoa anepaa lemaanaga şodolaadi. Niğina metiğodiiğe niğinoa anokomağa şodemaanaga me jaçga, owo oko me nigopelotegi okanicodağica eledi oko, owote loenatagi ane beyagi, codaa ağoyakadi modinajacağatitema niğinoa lakatağa. ²⁰ Niğinoa lidağataka şodolaadi nige iğe oko, niğini oko doğetetalo niwicidi noenataka, codaa ibake noxikoneğegi. Odoo niğina oko ja dinaxakawamigi, codaa me nidelağa. Nelokojoğonağa codaa atooa me nelijideğga, codaa oyemaa mepoka oyakadi ganigidi. Dinixipeticoace lapotibece me dakapetiwage, codaa idioka limedi modoletibige modioteci okanicodağica eledi niğaxinağaneğegi. ²¹ Dinocetiwage, codaa şonematagododi. Acipagağa, codaa dağaxa me lemaanigi naloğegi. Owote eletidi loenataka ane beyagi liciaco niğinoa baanoğowote. Jiğijo mejitağawatiwaji, pida ejitacağawa Aneotedoğoji me dağa iğeteda laaleğenali niğina oko anidioka limedi mowo ane beyagi, codaa ağoyakadi me idei miniwataga Aneotedoğoji.

²² Pida niğina Aneotedoğoji Liwigo nige şodajacağadi, odoo eo me idine-maanagatiwage, codaa şodinitibece leeğodi me jowooğotaga Aneotedoğoji, codaa mele şodaaleğenali. Idinatiğata eledi oko, codaa jiwikodenaga eledi oko, codaa me jaçga aneletitema eledi oko. Codaa niğinaoko oyakadi metiğodinakato. ²³ Liwigo Aneotedoğoji eo moko okağaga niğina me jilenağatibigo eledi oko, codaa eo me idinajacağatitema ane lidağataka şodolaadi. Ağica niğenatakaneğegi ane dakapetege Aneotedoğoji Liwigo aneo catiwdioko laaleğena. ²⁴ Odoo niğina ane nepilidi Cristo, ağaleegoi ka lolaadi me iğe mowo anepaa yemaa. Pida ja micatağa dağa yeleo lolaadi awatege

Cristo niçijo naşa yeleo madatağa nicenaganağate, odaa jiçidaa niçino a lidağataka ane beyagi lolaadi, inaağino a lowooko ane beyagi, ja ma. ²⁵ Leeğodi Liwigo Aneotedoğoji najigotoğowa gela şodewiça. Enice jikanağatece mepaa şodajacağaditema inoatawece niçino a ne jaogate. ²⁶ Odaa aidinanenağatibece, oteğexaağaga jiweenigenatakanaga, oteğexaağaga şodelokojogo eledi oko.

6

Adinaxawanitiwagetiwaji

¹ Inioxoadipi, nigica ananati şanioxoa meote ane beyagi, leeditibige akaamitiwaji, anepaşa şadajacağati Aneotedoğoji Liwigo, moxoki niçini oko awii me dopitalo Goniotagodi. Pida nigoxoki awii makaami okaaşegipi niçina me oxokojoğoni, pida adinowetitiwaji adağawii liciagi meo ane beyagi. ² Adinaxawanitiwaji nigina mini oko anida ane iwaağaditema, ane micataşa diğidi loyağagi ane iwaağadi. Odaa nigidağeni joğoteteni liğenatakanegge Cristo ane najigotedoğowa me şodiiğe me leeditibige me idinemaanagatiwage. ³ Nigica oko ane diletibige dağa dağaxa me şoneğegi, niçini epaa dininaale. ⁴ Igaataşa oninitecibeci oko leeditibige me iwi niçica ane loenatagi. Nigele niçica aneo, enice yakadi me ninitibece leeğodi loenatagi, idığida aleğodi dağa diniciaceketege eledi oko, oditaşa yakadi meneğegi ele. ⁵ Igaataşa oninitecibeci oko leeditibige meo niçica Aneotedoğoji ane iğete meo.

⁶ Niçijo ane diniığaxitece niğaxinağaneğeco anoditece şotiwagatakaneğegi, leeditibige niçijo oko me niwäığawatece icoa ane nepilidi niçijo niğaxinoğodi.

⁷ Jinaşa adininaalenitiwaji! Ağica ane yakadi me yame Aneotedoğoji. Niçina oko icota me nopilaşaditio niçica aneyatini. ⁸ Odaa jiçidaağee nige jaşa niçica anepaa yemaa şodolaadi, idioka limedi me şodeleo, codaa leegitalo Aneotedoğoji me jotonağatedice. Pida nige jaşa ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo, odaa idioka limedi me şodewiça miniwataşa Aneotedoğoji. ⁹ Enice jinaşa inigaaxaşa me jaşa anele. Igaataşa nigicota limedi, odaa ja inopilaşataşatio anele leeğodi niçijo anejanağatini. ¹⁰ Enice niçina me jakataşa me jaşa niçica anele, leeditibige me jaşa aneletema inatawece oko, pida odoejedipi me jaşatema niçina oko ane loiigi Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige codaa me najoitiniwace gonioxoadipi

¹¹ Jağanatitewaji niçino a idiko nelecoli ane emaşa jidi niçina natigide me jikee neğemaşa jidi naşadi iwakate notağanağaxi. ¹² Niçijo ane lemaanigi me dinikeenaganeğe codaa me diniweniğide leeğodi me dinakagiditibiwaji ane lakatigi judeutedi, joanişidaa domaşa etiğadiedeğenitiwaji madinakagiti digo mijotaga. Dinakagiditibiwaji idokowotibige niçino a eletidi judeutedi me dağadiaağoiatibece leeğodi şodatematigo anoditece lemeğegi Cristo madataşa nicenaganağate. ¹³ Igaataşa niçidi ane dinakagiditibiwaji ane lakatigi judeutedi, idiaağidi niçidi oko ağıdioka limedi moyotete lajoinağaneğeco Moisés. Pida oyemaa madinakagititiwaji owotibige moyakadi me dinabaketibece makaami eledi adi nibikotaxete şadolaadi. ¹⁴ Pida emeğee başa idinanetibece leeğodi lemeğegi Goniotagodi Jesus Cristo madataşa nicenaganağate. Leeğodi lemeğegi, odaa micataşa daşa yeməğawa madataşa nicenaganağate, odaa jiçidaa naşa inoatawece anino a digoina iigo ağaleegica jaote, codaa ağaleegowo me şogowikomata. ¹⁵ Igaataşa niçina me şodexogotege Jesus Cristo, aibeyacağadi niçina şoneleegiwa domige dinakagidi ane lakatigi judeutedi, ogoa, domige adinakagidi. Pida aneneğegi ida ane jaşa, Niçina Aneotedoğoji meote oko me gela oko, mida gela lewiga. ¹⁶ Jemaa Aneotedoğoji meote mele laaleğenali, codaa me iwikode, inatawece niçina anodiotezi niçino a niğaxinağaneğeco anele, codaa minatawece judeutedi anonakato Goniotagodi, odaa beğewi me loiigi Israel.

17 Niçina natigide ağaleegica ane idigiwogo, igaatağa inoa inepitağajetedi nolee yolaadi leeğodi niçijoa yawikodico ane ikee me ee nebi Goniotagodi Jesus.

18 Akaami inioxoadipi, inibeotegi Goniotagodi Jesus Cristo meote inoatawece aneletağadomitiwaji. Odaa jiçidaagee. (Amém).

PAULO LIWAKATETIGI EFEESIOTEDI

Nigotağa Éfeso aniboonaqategemadağa leeğodi aca niwigo nelegi anodita Diana, codaa me niğica ligeladi nağaca niwigo anodita Diana aneite niğica oko modogeteta. Eliodi oko dinigaanyetece owidi dinyeelo leeğodi moyaa niwigidi liciagi nağajo niwigo nelegi. Paulo idiaağı nigotaşa Éfeso ja domaşa itoatadıgida nicaaqape me yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo, codaa me diiğaxinaqatece lotaşa Aneotedoğoji. (Awiniteloco Atos 19,20; Apocalipse 2). Niğidiaağıdi neğepaa naşa oxiğodi João, odaa jaqalatiticogi midiaa ligeladi, odaa ja yaxawa loiigi Cristo neğepaa icota midiaa lemağadi.

Paulo idı nağadi liwakate me ikee Aneotedoğoji me lowoogo me yatecögötee inoatawece aninoa ditibigimedi codaa me niğinoaa aninoa digoina iiğ, odaa Cristo jeğepaa iiğe inoatawece aninoa. Paulo añaqaga yalaqata Aneotedoğoji aneotedogodomi Jesus naşa yeleo codaa naşa yewiqatace. Paulo dipokoteloco loiigi Cristo ane ligeladi Éfeso, eledi yalakatiditiogi niğica anodaägee lewişa niğijo jotigide, codaa ikeetiogi niğica gela anodaägee me newığa. Añaqaga yalaqata me dinicamico lodox Aneotedoğoji judeutedi inağına ane dağa judeutedi, codaa yatemati anodaägee libakedi miditaşa ane dağa judeutedi. Paulo iciaceeketege niğina oko anonakato Goniotagodi niğina godolaadi anowidi liwailidi, pida idiokidi godolaadi. Eledi yalaqata ica gela anejinaşa me godewığa leeğodi me godexogotege Cristo. Eledi najoitiniwace niğina wadonadi, eniododipi inaa nionigipi, codaa me niotagipi inaa otagogododi. Owidi-jegi liiğaxinaqaneğegi Paulo başa iciaceeketege lowoodi niodgeawadi romaanotedi niğicoa Aneotedoğoji anañaqaga najigotedogowa me gonajoli me godatamaqateetetege Godaxakawa, diaabo.

Paulo me didikotibige me yecoaditibige loiigi Aneotedoğoji digoida nigotaşa Éfeso

¹ Ee Paulo, ee liiğexegi Jesus Cristo, leeğodi Aneotedoğoji yemaa me idiiğe, jidi nağadi iwakate notaşanaqaxi, jidikotibige lapo oko Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepaa nepilidi ane ligeladi nigotaşa Éfeso, anidioka limedi monakato Jesus Cristo, codaa moyexogote. ² Jipokotalo Aneotedoğoji ane Godiodi codaa me Goniotagodi Jesus midioka limedi mowo aneletaqadomitiwaji, codaa mowo mele gadaalegenali.

Ica gobiniigi ane najigotedogowa Aneotedoğoji leeğodi me godexogotege Cristo

³ Joğeeğatalo Aneotedoğoji ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa me Noenogodi. Joğeeğatalo leeğodi mowidi anele ane najigotedogowa leeğodi me godexogotege Cristo. Niğinoaa anele icoğotedibigimece ditibigimedi me yaxawa godiwigo. ⁴ Anığicatibige Aneotedoğoji daşa yoe niğina iiğ, naşa godixipetedice eotedibige me godexogotege Cristo codaa eotedibige moko nepilidi iniokinwateda Aneotedoğoji, codaa me diğicata gobatiigi. ⁵ Leeğodi Aneotedoğoji me godemaa, odaa ja lowoogo meote moko lionigipi leeğodi niğijo aneletedogodomi Jesus Cristo. Odaa jiğidaägee, niğijo Aneotedoğoji neğeote niğijo ane lowoogotedogodici, ninitelyebice leeğodi epaa yemaa meote. ⁶ Joğeeğatalo Aneotedoğoji aneliodi meletededogodomi. Niğica aneletedogodomi ane najigotedogowa caticedi me liciagi ane jowooga. Leeğodi meliodi meletededogodomi, odaa ja najigotedogowa me gonogeedi, godewığa gela, leeğodi me godexogotege niğijoa Lionigi lemaanigi.

⁷ Leeğodi Cristo yeleo me nadooğodi lawodi leeğotedi gobeyaceğeco, odaa Aneotedoğoji dibatetege niğijo aneote Cristo micataga dağa loojedi gonaalewe, odaa aqaleeğoko laagetedipi leeğotedi gobeyaceğeco. Pida Aneotedoğoji yakadi me ixomağateetedice gobeyaceğeco leeğodi idioka limedi meliodi meletededogodomi,

codaa ağica dağa dinetetedoğodomi. ⁸⁻⁹ Leeğodi meliodi meletededoğodomi, odaa ja najigotedoğowa godixaketedi, codaa meliodi godowoğotakanegégi eotedibige me jowooğotagatece niğijo ane nikeetedoğowa, ane lowoogo meote. Niğida ane nikeetedoğowa, niğijo eledi oko niğijo jotigide açooyowooğodi ane diitigi, oyağaditema. Aneotedoğoji ibake Cristo meote ane yemaa me loenatagi. ¹⁰ Digawini ane lowoogo Aneotedoğoji. Nigicota niğica noko ane nibikota, odaa ja yajigote Cristo loniciwağı me iiğe inoatawece aneite ditibigimedi codaa aneitedinigi iiğe, odaa jeğeote me ilağatiwage.

¹¹ Aneotedoğoji akaa lowoogo niğijo jotigide, meote inoatawece niğinoanepaa yemaa meote. Niğijo neğeote lowoogo, odaa ja godixipetedice me jibağatege ane icögötibigimece miniwataga owidi niğicoa anele leeğodi me godexogotege Cristo. ¹² Jığidaa aneote Aneotedoğoji eotedibige modoğetetalo, aneliodi me datale, leeğodi oko anoko judeutedi niğijo jotigide naga inibeoonagatege lanokegi Cristo. Joğokomogoko odoejegipi ane inibeoonagatege lanokegi.

¹³ Codaa akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi, jağanakatoni Cristo, niğidiaağıdi nağajipaata natematigo anewi, nibodicetedi anele anoditece niğica anodaägee Cristo me yakadi meote oko midioka limedi me newığa miniwataga Aneotedoğoji. Codaa niğidiaağıdi nağanakatoni Cristo, odaa Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji Liwigo. Liwigo Aneotedoğoji liciagi bikotaxete ane ikee me gadexocitege Cristo. Odaa Liwigo Aneotedoğoji eote manibeoonitege Cristo. ¹⁴ Liwigo Aneotedoğoji ane itoğoloco nikeetogowa mowidi anele ane jibağatege miniwataga ane ligegi me yajigote loiigi. Liwigo Aneotedoğoji jiğidaägee me nikeetogowa nigepaağicotanoko niğica Aneotedoğoji nige najigotedoğowa ijoatawece niğijoan ane ligegi me najigotedoğowa. Niğica noko okotawece joğeeğatibigimece Aneotedoğoji aneliodi me datale, codaa me loniciweğenigi.

Paulo yotaganege Aneotedoğoji dipokoteloco Efesiotedi

¹⁵⁻¹⁶ Niğijo maleeka jajipatibece moyalağatibigağajitiwaji meliodi manakatoni Goniotagodi Jesus, codaa memaani inatawece eledi anonakato Goniotagodi, odaa aniğica dağa jamatini me iniotagodetal Aneotedoğoji leeğodi inoatawece aneote makaamitağatiwaji. Idioka limedi me jipokotağalocotiwaji niğina me jotağanege Aneotedoğoji. ¹⁷ Iniaağiniwa Noenoğodi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa me Eliodi ane dağaxa me datale. Jipokotalo me yajigotedağawa Liwigo meote godixaketedi, codaa me ikeetağawa anodaägeeteda Aneotedoğoji, amaleegaga dağaxatacice mowooğoti. ¹⁸ Jipokotalo Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji godowoğotakanegeco, macatağa lokokena, amaleegaga owooğoti niğica əonağajegi anicota me najigotedoğowa leeğodi meriditedoğowa moko nepilidi. Eledi jipokotalo me yajigotedağawa godowoğotakanegégi amaleegaga owooğotitiwaji niğica ane yajigotediogi inatawece loiigi, ane lionigipi. Niğica ane yajigotediogi micoatağa niğinoan liicagajetecidi anowidi, codaa me dağaxa mele. ¹⁹ Eledi jipokotalo Aneotedoğoji meote mowooğoti niğida loniciwağı ane dağaxa me nelegi. Niğida nelegi loniciwağı joanigidaa ibake catiwedi godaaleğena ane jinakatonağa, me godaxawa mepaanaşa jinakatonaşa. ²⁰ Aneotedoğoji ibake niğida loniciwağı niğijo neğeote Cristo me yewigatace niğijo me yeleo, naga yadeegitedibigimece ditibigimedi, codaa neğeote Cristo me nicotedini liwai libaağadi digoida ditibigimedi me ikee Cristo mida nağatetigi. ²¹ Aneotedoğoji eote Cristo me dağaxa me goneğegi caticedi niğinoan niwigidi abeyacaga ane niğenatakanaga, codaa me caticedi niğinoan aninoan nağatetico, caticedi aninoan loniciweğeco, codaa niğina ane iniotagodeegatiogi. Cristo ida loniciwağatedeloco inoatawece ane leigitibigimece liboonagatedi digoina iiğe codaa mida loniciwağatedeloco niğica eledi iiğe Aneotedoğoji anicota me yoe. ²² Aneotedoğoji yajigote Cristo loniciwağatedeloco inoatawece nelogododipi. Iniaağiniwa Aneotedoğoji

eote Cristo me lacilo inoatawece aninoa eotedibige me yaxawa loiigi anepoka nebiteda. ²³ Niğica loiigi ane nebi micatağa dağa lolaadi Cristo, odaa ağica ananiaditibige, liciagi inoatawece ane liidağatajedi Aneotedoğoji ağica ananiaditibige, igaatağa iniwa Cristo inoatawece ane nipodağa.

2

Godewigatace leegodi naga godexogotege Cristo

¹ Niğijo jotigide ǵadiciagitiwaji émaqaga, codaan leegitalo Aneotedoğoji motonitedice, leegodi me dağa iwaǵatiteda codaan leegodi ǵadoenataka ane beyagi. ² Niğijo nokododi niğica anenitiwaji me ǵadewiki liciagi anodaagee niğijo oko anida aneetegi niğina iīgo, codaan me iwitibece niğijo lacilo niğinoan niwicidi abeyacaǵaga anida loniciwaǵa me niı̄genatakanaga niğina iīgo, ane iīge laalegenali niğina oko ane doǵoyiwaǵaditeda Aneotedoğoji. ³ Niğijo jotigide okotawece idejinaǵa digo mijotaǵa niğijo oko, digo anee niğijo oko ane yewigatema idokida mowo niğica ane yemaa lolaadi. Jaoǵate okanicodaǵica ane yemaa ǵodolaadi meote, codaan eledi jaoǵate okanicodaǵica ane ǵodiiǵe ǵodowooko ane beyagi me jaoǵa. Odaa joanigidaa Aneotedoğoji me yelatedoǵodomı̄ leegodi ǵobeyaceǵeco, anigotediogi me yelatetema ijotawece niğijo oko anidioka limedi mowote ane beyagi.

⁴ Pida Aneotedoğoji eliodi me ǵodiwikode, codaan eliodi me ǵodemaa, caticedi okanicodaǵica eledi oko ane ǵodemaa. ⁵ Joanigidaa leegodi niğijo malee ǵodiciagi oko baanaǵa yeleo leegotedi ǵobeyaceǵeco, odan niğidiaǵidi Aneotedoğoji ja ǵodexocagaditetege Cristo, odan jeǵeote me gela ǵodewiǵa. Aneotedoğoji eote me gela ǵodewiǵa leegodi meliodi meletedoǵodomı̄. ⁶ Aneotedoğoji yewikatiditace Cristo, odan leegodi me ǵodexogotege Cristo, odan ja gela ǵodewiǵa, midioka limedi me ǵodewiǵa miniwataga. Odan icota me ǵodiveniǵide ǵodawanaǵaditetege Cristo digoida ditibigimedi. ⁷ Joanigidaa aneote Aneotedoğoji eotedibige midioka limedi me yakadi me ikeel meletedoǵodomı̄ caticedi ane jowooǵa, codaan midioka limedi meote aneletoǵodomı̄ leegodi Jesus Cristo ane yoetedoǵodomı̄. ⁸ Leegodi Aneotedoğoji meliodi meletedoǵodomı̄, odan jeǵeote me gela ǵodewiǵa leegodi me jinakatonaǵa Cristo. Agotaǵa jakataǵa me jinakatonaǵa daǵa jibakenaǵa okomaǵa ǵodonicawaǵa, pida Aneotedoğoji ǵodaxawa me jinakatonaǵa Cristo, micataǵa daǵa ǵonogeeditalo ǵotiwigatakaneǵegi. ⁹ Aneotedoğoji aǵodaxawa me jinakatonaǵa Cristo daǵa leegodi me jaoǵa ǵodoenataka anele, doitedibige diǵica ane yakadi me dinaǵaxaketibece. ¹⁰ Igaataǵa Aneotedoğoji micataǵa daǵa gela me ǵodoetace niğijo naǵa ǵodexocagaditetege Jesus Cristo, eotedibige me jakataǵa me jaoǵa ǵodoenataka anele anakaa lowoogo Aneotedoğoji meote, codaan me yoetedini.

Aneotedoğoji eote mokotawece oko dinoiigiwepodi leegodi me godexogotege Cristo

¹¹ Niğida makaamitiwaji agadanikadi miditaǵa noı̄gi judeutedi. Odan niginoan judeutedi etiǵadadalitigi me “Niğijo ane daǵa dinakagiditibigiwaji”. Niğinoan judeutedi joaniginaǵina boǵoyakagidi lolaadi moikee niğidiaǵidi niğica jotigide loiigi Aneotedoğoji, odan dinanatigi me, “Niğina oko ane idinakagitaǵa.” Enice analakitibigliwaji anodaageyi niğijo jotigide. ¹² Niğijo jotigide ağica ǵanimaweneǵegi manibeoonitibigege Cristo, Niğijoan anenagi meote mida gela ǵodewiǵa. Micataǵa daǵakaamitiwaji iomaǵaga, igaataǵa ağica anenitege jotigide loiigi Aneotedoğoji, loiigi Israel. Aneotedoğoji adinilakidetedaǵagitiwaji aliciagi me dinilakidetetege niğijo loiigi meetediogi midioka limedi miniwa miditaǵa. Biǵinaaǵoniteloco niğina iīgo, pida ağica daǵakati manibeoonitege Aneotedoğoji me ǵadaxawani, igaataǵa leegitalo motonitedice, codaan aǵaNoenoǵoditetiwaji. ¹³ Niğijo jotigide leegitalo Aneotedoğoji motonitedice. Pida natigide leegodi naǵa ǵadexocitege Jesus Cristo,

odaa Aneotedoğoji jeğeote mipecitegetiwaji. Codaa Aneotedoğoji yakadi meote niğida aneote leeğodi Cristo me yeleo codaa me nadooğoditedağalocotiwaji lawodi. ¹⁴⁻¹⁵ Igaatağa ijaaglijoa Cristo eote mokotawece oko dinoiigiwepodi, ane judeutedi, inaağina ane dağa judeutedi, okotawece oko dinokağetewamigi. Niğijo nağa yeleotedeloco nicenağanağate, micataga dağa yanikatedi baloote ane iomağaditege judeutedi niğina ane dağa judeutedi ane dinaxakawamigipi niğijo jotigide. Nağa yeleo, eotedibige me dağadiaa leeditibige dağa jotetenaga najoğanegeco codaa me nakatağa ane iditedini Moisés mejogota lodox Aneotedoğoji. Joaniğidaa Aneotedoğoji aneote, eotedibige ane judeutedi inaağina ane dağa judeutedi miditawece micataga dağa dinoiigiwepodi, niğidi gela noiigi ane yexogotege Aneotedoğoji, odoo jağidaa nağa ilagatiwage. ¹⁶ Niğijo Cristo nağa yeleotedeloco nicenağanağate, eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa laxakawepodi judeutedi inaağina ane dağa judeutedi leeğotedi libeyaceğeco. Codaa natigide leeğodi moyexogotege Cristo, odoo niğidi iniwata noiigi jeğeote me micataga midiokiditiwage dinoiigiwepodi, micataga dağa onidateci lolaadi, odoo ağaleegica dağa dinelatiwage. ¹⁷ Cristo enagi niğina iđo, odoo ja yatematitedibece ica anodağigote Aneotedoğoji niğinoa libeyaceğeco niğina oko me dağadiaa dakapetetege. Yatematitedağawatiwaji ane dağakaami judeutedi, ane leegitalo motonitedice Aneotedoğoji, codaa yatematitediogi judeutedi anodipegitege Aneotedoğoji leeğodi jotigide niğidi me loiigi. ¹⁸ Odoo leeğodi me yeleo Cristo, Aneotedoğoji Liwigo anokinitece godadeegi okotawece, judeutedi inaağina ane dağa judeutedi, ja godadeegita lodox Aneotedoğoji ane Godiodi.

¹⁹ Enice akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi ağaleegakaami iomiğigipi, oteğexaağa awaligeçegipi. Pida jağakaamitiwaji niğeladimigipi awanitege noiigi ane iomağaditedice Aneotedoğoji mepaa nebi, anida aneetege loiği wepodi Aneotedoğoji. ²⁰ Niğida makaamitiwaji gadiciagi micataga nibaloote diimigi Aneotedoğoji ane yoe. Niğijo liiğexedi Aneotedoğoji ijaaglijo anoyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji niğijo jotigide, joaniğidiaği micataga dağa lipodağaladi diimigi, odoo Jesus Cristo baanaga iniağiniwa niğica lipodağaladi diimigi ane dağaxa mida jağa. ²¹ Odoo Cristo liciagi niğina diimigi lipodağaladi anele moyojogotini, joaniğidaa leeğodi niğina diimigi me datiteti, codaa idoatawece liwailidi dinoxoco. Niğini diimigi Aneotedoğoji ane doletibige me igodi, niğini diimigi icota me ilagatini. Odoo Aneotedoğoji ja diğeladetedigi. Niğini diimigi yexogotege Goniotagodi, lipodağaladi ane dağaxa mida ane jağa. ²² Leeğoditiwaji me godexocitege Cristo, ağağa gadiciagi niğinoa lanodi diimigi, anele me dinoxoco, odoo Aneotedoğoji jiğidiaa liğeladi, igaatağa Liwigo Aneotedoğoji jiğidiaa liğeladi makaamitağatiwaji.

3

Ica libakedi Paulo me yaxawatiogi ane dağa judeutedi

¹ Leeđodi Aneotedođoji me yatecođo judeutedi inaađina ane dađa judeutedi, ee Paulo, niđina me jotađaneđe Aneotedođoji jipokotagalocotiwaji. Ite ee digoina ni-wilođonađaxi leeđodi me jibatema Jesus Cristo me godaxawanitiwaji ane dađakaami judeutedi. ² Ajawienataka nagajipaatićecetiwaji Aneotedođoji me najigotediwa ibakedi me godaxawani akaamitawece ane dađakaami judeutedi, leeđodi meliodi meletedağadomi. ³ Niđijo Aneotedođoji nađa najigotediwa niđida ibakedi, odoo ja nikeeđediwa eote me jowoođodi niđica ane yemaa meote, niđicoa lowooko ane diđica dođoyowođodi niđijo jotigide, me lowođodi me dibatediogi niđijo ane dađa judeutedi. Ja jidikotibigađaji onateciđijo yotaga niđijo me jelogoditedağawa niđijo lowooko Aneotedođoji. ⁴ Nigalomeđenitelocotiwaji niđijo yotaga, odoo jogowoođoti digo aneđi me jowoođodi ane nikeeđediwa Aneotedođoji aneetece Cristo. ⁵ Niđijo jotigide Aneotedođoji aikeetediogi niđijo oko niđica ane yemaa meote niđijo nađa niwakatee

Cristo. Pida natigide Liwigo Aneotedogoji ja ikee ane leeġodi me niġe Cristo. Odaa ja ikeetediogi niċijoa liiġexedi ane iomaġaditedicoace miniokiniwateda modibatema, codaa aaġaga ikeetediogi niċijo anoyelogoditedibece lowooko. ⁶ Joaniġidaaġee ane ikee. Niġina nigodibatege nibodicetedi anele ane icoġotedigi miniwataġa Aneotedogoji, niġina ane daga judeutedi awatege niġinoa judeutedi modibatege niġicoa anele anicota Aneotedogoji me yajigotediogi lionigipi. Odaa niġinoa judeutedi inaġina ane daga judeutedi anodibatege niġinoa nibodicetedi ilagatiwage micoataġa niġinoa liwailidi ġodolaadi me yexogtiwage mowote onidateci ġodolaadi. Odaa Aneotedogoji eote aneletema inatawece leeġodi ligeġi me yajigotediogi lionigipi, leeġodi moyexogotege Cristo.

⁷ Aneotedogoji najigotediwa ibakedi me ee liotagi me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoġotedigi miniwataġa. Ibake loniciwaġa nelegi niċijo naġa najigotediwa ixakedi me jelogoditedibece nibodicetedi anele. ⁸ Inatawece oko Aneotedogoji ane iomaġaditedice mepaa nepilidi dağaxa mida jaoġa caticedi ee. Pida Aneotedogoji idiveniġide, codaa me najigotediwa ibakedi me jatematitiogi noiġi ane daga judeutedi, latematigo. Ejitece niġinoa anele ane najigotedogowa Aneotedogoji niġina me ġodexogotege Cristo. Niġinoa anele liciagi ġoniliċaġajetecidi ane caticedi niġinoa ane jowooga. ⁹ Eeditace Aneotedogoji jeġemaġa nemaatediloco me jao inatawece oko moyowooġodi ane lowoogo meote niċijo naġa niġe Cristo. Aneotedogoji yaġaditedini niġida lowoogo niċijo maleeka yoeteda niġina iiġo, codaa minoatawece aninoa. ¹⁰ Aneotedogoji yaġaditedini lowoogo codaa niġina natigide eotedibige me yakadi me ibake gela loiġi moikee lixakedi ane diġicata maniaditibige niġina me lowoogo meote okanicodaġica loenatagi. Ibake loiġi me ikeetediogi lixaketedi niġicoa niwicidi digoida ditibigimedi ane niġenatakanāġa, codaa minoa loniciweġeco. ¹¹ Aniġicatibige Aneotedogoji daga yoe niġina iiġo naġa lowoogo me ibake Goniotagodi Jesus Cristo meote ane lowoogo meote, codaa lowoogo me ibake loiġi me ikee lixaketedi. ¹² Leeġodi me ġodexogotege Cristo, codaa me jinakatonāġa, odaa abo ġodaaleġena mejogota lodee Aneotedogoji, codaa ajawienatakanāġa me najipatedogowa. ¹³ Enice jipokotaġawatiwaji, jinaqadina jicitini leeġodi me jawikodeteloco niġida ibakedi me gadaxawanitiwaji. Pida leeġodi me jawikode Aneotedogoji ġadiweniġidenitetiwaji.

Paulo lotaġa me yotaganeġe Aneotedogoji

¹⁴ Leeġodi Aneotedogoji me ġadiwikodenitetiwaji ane dağakaami judeutedi, codaa me ġadatecīġi meote mida aneniteġe niġidi anokigitece me loiġi, jamaġatedini yokotidi me idiniwikode lodee, Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo. ¹⁵ Aneotedogoji ja iboonaqateete Liboonaqadi iditawece loiġiwepodi digoida ditibigimedi codaa me digoina iiġo. ¹⁶ Aneotedogoji eliodi loniciwaġa, dağaxa me ġoneġegi, codaa mowidi niġicoa niliċaġajetedi digoida ditibigimedi. Enice jipokotalo meote Liwigo me yajigotaġawatiwaji ġadoniciwaġa matiteteloco ġatiwaġatakanegħeggi, codaa me ġadoniciwaġatitiwaji mawii anele. ¹⁷ Jipokotalo Aneotedogoji meote Cristo midioka limedi miniwa catiwedi ġadaalegenali leeġodi manakatoni. Odaa niġina midioka limedi miniwa Cristo catiwedi ġadaalegenali, jipokotalo Aneotedogoji matitetiniwace leeġodi madinemaanitiwage, macataga naġana niale me dottetini leeġodi minoa litodi, codaa micataġa diimigi ane dottetetini leeġodi lipodaġaladi. ¹⁸ Jiġidaa ane jipokotalo Aneotedogoji matitetiniwace amaleegħa akaamitawecetiwaji codaa minatawece niġina eledi Aneotedogoji ane iomaġaditedicoace me nepilidi, oyakadi moyowooġodi Cristo meliodi me ġodemaa. Ajakataġa me jwoogotaga niġica lemaanqaneġegi Aneotedogoji, ane lica, codaa anal-oġo dağaxa meliodi, caticedi ane jwooga. ¹⁹ Jipokotalo Aneotedogoji meote mowooġoti anodaagee me ġademaanitetiwaji, caticedi ane jwooga, amanagawini inoatawece inoa makaamitaġatiwaji niġinoa Aneotedogoji ane yakadi me yajigotedaġawa, codaa me diġicata ane aniaditibige aneni me ġadewikitema ane yemaa Aneotedogoji me eni.

²⁰ Aneotedoğoji jiġiniaaginiwa ane yakadi meote caticedi ane jipokaġatibige, codaa me caticedi ane godowoogo, leeġodi ibake Ioniċiwaġa catiwed i godaalegenali. ²¹ Enice, natigide jemaanaġa Aneotedoğoji loiġi midioka limedi moiweniġide, modoġetetal, codaa me doġoika modoġetetal leeġodi ijoatawece niġijoa Jesus Cristo aneote. Odaa jiġidaaġee. (Amém.)

4

Leeditibige me godilaġatiwage micataġa niġinoġ liwailidi godolaadi

¹ Enice ee, ane idejote niwilogonaġaxi leeġodi ane ibakeditema Goniotagodi, gadiladeenitecetiwaji anodaageni me gadewiki, awii liciagi ane yemaa Aneotedoğoji me eni niġijo neġeniditedaġawa. ² Yemaa midioka limedi madiniwikodenitibece, makaami okaaġegipi, codaa me daġakaami loidenigipi. Adinatiitiogi niġina oko leeġodi madinemaanitiwage. ³ Adinoniciwaġatitiwaji me daġadinotigimadenitiwage, otegħexxaqqa ga adinideleġeni, pida oleetibige me gadilakiitiwage, digo anee Aneotedoğoji Liwigo me gadilakidenitiwage. ⁴ Oniditeci noiġi ane loiġi Aneotedoğoji, liciagi godolaadi mokiditece. Aneotedoğoji Liwigo oninitce, odaa okotawece inibeoonaġatege idokida għonaġajegi, aneniditedoġowa Aneotedoğoji me najgħotedoġowa għonaġajegi. ⁵ Oniniwatece Goniotagodi, codaa niġaxinaġaneġegi aneetece gotiwaġatakanegħegi eledi onidateci, codaa niġijo nilegenaġaneġegi eledi onijoteci, igaataġa onijoteci ane leeġodi me idinilegenaġa. ⁶ Odaa okotawece iniwa oniniwatece Għo noġiġi ane Godiodi. Jiġinia Godacilo okotawece, codaa godibake meote ane yemaa me loenatagi, codaa okotawece digeladetedoġo.

⁷ Pida niġida moko oninitcibec i Cristo najgħotedoġowa ane godixaketedi, ane daga diniciamico. Ilaaga qaditedoġoloco godixaketedi ane daga diniciamico, anepaa yemaa me najgħotedoġowa. ⁸ Odaa jeġeote niġijo jotigide aneeta Aneotedoğoji lotaqanaġaxi, anee,

“Niġijo noġopitedibigimece ditibigimedi,
jeġeote nelogħododipi me liwilogo jedippi.

Odaa ja yajigotediġi noġetedi niġina eledi oko.”

⁹ Niġina me jalomeġenaġateloco mopitedibigimece ditibigimedi, odaa ja jowooġotaġa me icoġotibigimece ditibigimedi maleedoġopitedibigimece. Odaa ja dinikatedinigi digoina iż-żeo. ¹⁰ Niġijoa ane dinikatedini, Ijaġiġoa anopitedibigimece neġepaa miditaġa nimedi ane daġaxa me ġoneġgi digħida ditibigimedi. Joaniġidaa leeġodi me yakadi me yajacaġġadi codaa meote inoatawece anino a anepaa yemaa migħote. ¹¹ Ijo oko ane yajigotediġi lixakedi me liiġexedi, ineġeledi oko baġa yajigotediġi lixakedi moyelogħoditedibec Aneotedođoji lowooko, ineġeledi oko yajigotediġi lixakedi moyelogħoditiġi oko inoatawece nipodaġa me leeditibige moyiwaġadi Jesus. Inatibecce oko yajigotediġi lixakedi moyowooġodi modowediteloco loiġi Goniotagodi, idiaġeġedli lixakedi moġiġaxi oko meniwaġatakanāga, codaa mowo me ili eliwaġatakanegħegi. ¹² Yajigotediġi lixakettedi niġina oko eotedibige niġijo oko Aneotedođoji ane iomaġaditedice me nigħomaga modibatema Aneotedođoji, mowo me ili lolaadi Cristo, niġijo ane loiġi. ¹³ Joaniġidaaġee icota mewi me godilaġatiwage, leeġodi icota mejiwaġataġa idiomkidiwa niġaxinaġaneġeco anoditece gotiwaġatakanegħegi, codaa leeġodi me iġenaġa me jowooġotaġa Lioniġi Aneotedođoji. Odaa ja godiciagi niġina oko baanāga ili me eniwaġatakanāga, aġiċċa daga godaġamalaġa, codaa anejinaġa me godewiġa digo mioataġa Cristo.

¹⁴ Enice jinaġalee godiciagi nigaanigipawaanigi ane digicata Ioniċiwaġa catinedi niwatece, niġinoġ ebekadi oyallaketibigeloco, codaa niocodi ane yoniciwadi yadeegħitcogi ane yemaa meyaticogi. Odaa niocodi ane yoniciwadi inaġġinoġ ebekadi oċċiaceeketegħi

niçino a niigaxinaqanegeco ane degewiteda anoditece niçino a goneleegiwadi anodoletibige moninaaletiniwace oko. Niçidiwa goneleegiwadi oibake nimawenegeco mowote oko me eyamaqaticoace, moika niçijo niigaxinaqanegegi anewi. ¹⁵ Pida leeditibige me idinemaanaqatiwage niçina mejinaqatece niigaxinaqanegeco anewi anoditece gotiwagatakanegi. Liciagi anee me ili inatawece godolaadi, godili mejiwaqatakanaga leegodi midioka limedi me godexogotege Cristo ane Godacilo. ¹⁶ Leegodi loniciwaga Cristo, ane Godacilo, niçida moko okotawece godexogotiwage, godiciagi niçino a godiniocidi anodigotiogi niçino liwailidi godolaadi me yexogotiwage, odaa jiçidaaqee godolaadi diba micataga doğokiditece, odaa inatawece godolaadi ili. Odaa niçida moko, anoko loiigi Cristo, godiciaco liwailidi godolaadi ane dağa diniciamico. Odaa leeditibige me jaxawanaşa eletidi godailidi me nilitibigimoace, niçina me idinemaanaqatiwage.

Ica gela anejinaga me godewiga leegodi me godexogotege Cristo

¹⁷ Enice, leegodi me godexogotege Goniotagodi ane idiiqe, ejitaqawatiwaji, codaa gadibodicaxini. Jinaqalee domiqikani aneni me gadewiki daga liciagi anodaagee lewiga niçijo oko ane doqoyowoogoditeda Aneotedoqoji. Niçino a lowooko niçidi oko aqica jaqate. ¹⁸ Codaa niçino a lowooko micataga daga ideite nexocaşa, codaa me leegitalo Aneotedoqoji moyototedice, odaa ayajigotediogi gela lewiga. Niçidi oko ayakadi daga newigatace leegodi aqoyowooqodi Aneotedoqoji, codaa leegodi moyakakagadi laalegenali. ¹⁹ Niçidi oko aqaleegoniboligatece libeyacegeco, pida ja dinajigotibigiji mowote inoatawece ane napiroi, codaa moilidaqaditibige me loomatewa okanicodeaşa oko.

²⁰ Pida akaamitiwaji aleegodi mawiite niçino a ne beyagi oditaşa jogowoogot Cristo. ²¹ Pida leegodi mewi majipaata moditece anodaageeteda. Odaa Jesus ja niiget liotaka metigadiigaxinitece niigaxinaqanegeco anoditece anewi. ²² Enice ikanitiwaji niçijo jotigide aneni me gadewiki, niçijo aneni qadaagatitiwaji leegotedi galidaqatakanegeco ane beyagi. ²³ Odaa ikani Aneotedoqoji midioka limedi meote geladi godowooko, codaa me gela gadaalegena. ²⁴ Micataga niçina oko me dinixotinigilo geladi lowoodi, akaamitiwaji adinixomitinigi gela aneni me gadewiki. Aneotedoqoji eote niçida gela aneni me gadewiki digo mijootaga. Odaa niçina madinixomitinigi niçida gela aneni me gadewiki, jiçikeenitiwaji gela aneni me gadewiki leegodi midioka limedi mawii ane iğenaşa, odaa ewi me gadewikitema inioskiniwateda Aneotedoqoji.

²⁵ Enice, jinaqaleeqawitakatiwaji. Pida akaamitawece leeditibige me enita qanioxoa inokina anewi, igaataşa okotawece oko dinoiigiwepodi digo minoataşa niçino a liwailidi godolaadi midiokidi godolaadi anoyexogoteloco. ²⁶ Niçina midatecibece me eligidee, jiniqikani qadelaşa deqe mawii ane beyagi. Codaa jineqeliligidee idatawece noko. ²⁷ Odaa jiçidaaqeni me diqikani godaxakawa me gadiboloiteeni meote mawii ane beyagi. ²⁸ Niçijo anijo molicegegi, jinaqaleeqolice, pida abakeni qabaaqatedi mabaa manigaanyetece dinyeelo ane yapidi. Odaa jaqakati maxawani niçina anino a laqalanaga.

²⁹ Jinaqawii qagegi ane beyagi, ane ibeyacağadi eledi oko. Pida inoka enitece notaşa anele ane yaxawa eledi oko me ili eliwaqatakanegi, ane leeditibige mowajipata. Odaa jiçidaaqee Aneotedoqoji me yakadi me ibake gadotaşa meote anele ane yemaa meotetema niçina anowajipatalo gadotaqatiwaji. ³⁰ Codaa jinaqawii Liwigo Aneotedoqoji me agecaqalo. Igaataşa Aneotedoqoji yajigotedaqawa Liwigo eotedibige me ikee me qadiomaqatitedicoace makaami epoka nepiliditeda, codaa me ikee me gadoteteni nigepaaqicota noko meote me qadiwokoni gabeyacegeco nigepaa ganigicatibige. ³¹ Jinaqaleeqikani daga abeyacege qadaalegenali, jinaqaleeqoteteni qadelaqatema eledi oko, oteqexaagaqaga eligidee. Jinaqapaaweni eledi oko, jinaqa iwoo eledi oko, codaa

jinaqalee beyagi mowootibige eledi oko. ³² Pida awii makaami eletema eledi oko, codaan me iwikoden. Ikani mepaa ixomaqatijo ane beyagi anowotaqadomi, anee Aneotedoqoji me ixomagateetedice gadoenataka ane beyagi leegodi Cristo me yeleotedaqadomi.

5

Anodaagee lewiga lionigipi Aneotedoqoji

¹ Akaamitiwaji anakaami lionigipi, lemaanigipi Aneotedoqoji. Awii digo miniwataga anee. ² Inoatawece ane gadoenatakatiwaji, awii leegodi madinemaanitiwage, digo mioataqa Cristo anee. Leegodi me godemaa, odaa ja yeleotedogodomi. Dinajigote Aneotedoqoji micataqa daga noqeedi ane yocaqanege, liciagi niqijo jotigide loiigi Aneotedoqoji moyajigotalo nogetedi aneletege lanigi, codaan ejidi moyalegi owotibige Aneotedoqoji me ixomagateetedice libeyaceg eco.

³ Niqida makaamitiwaji, akaami noiigi ane iomaqaditedice Aneotedoqoji mepoka nepiliditeda. Joaniqidaa leegodi, jiniqitinegeni ane daga gadodawa, codaan jinoqowoo niqinoa qadowooko ane napiioi, oteqexaaqaga anoceetema ane nebi eledi oko. Oteqexaaqaga otaqanitibige eledi oko, codaan oteqexaaqaga qadalakitibige niqinoa ane beyagi niqina motaganitiwaji. ⁴ Jinegenitece notaqa ane napiioi, jinagawii qadatematiko ane nini codaan me napiioi, oteqexaaqaga otaqani me liciagi niqina oko yetoliwaqa, igaataqa agotaga igenaga loiigi Aneotedoqoji diqidaagee me notaganaga. Pida leeditibige midioka limedi maniotagodeetalo Aneotedoqoji, leegodi me najigotedogowa niqida gela godewiqa. ⁵ Igaataqa ele me jowoogotaqa Aneotedoqoji me daga dibatetege niqina oko ane loomatewa okanicodaqica eledi oko, codaan niqina oko ane yowo inokina ane napiioi, inaagina oko ane nocetema ane nebi eledi oko. Nigina oko oceeqegi liciagi niqina oko ane dagatalo niwicidi. Odaa jowoogotaqa Aneotedoqoji me daga ikatediobece niqidioko me dakatiobece miniwataga, midioka limedi meite lodox, oteqexaaqaga me Cristo lodox, aneite lionigipi modibatege icoatawece Aneotedoqoji ane laqajeditetege.

⁶ Jiniqikanitiwaji diqica ane qadinaalen, niqina aneetece notaqa ane diqica ane jaogate. Igaataqa Aneotedoqoji yelatetema codaan me iloikatidi niqina oko ane doqoyiwaqaditeda, codaan anowote niqinoa ane beyagi baaneqejiqatece. ⁷ Enice, jinaqawanitege niqinaoko ane doqoyiwaqaditeda Aneotedoqoji.

⁸ Igaataqa niqijo jotigide adeonitetiwaji nexocaqa leegodi nibeyacaqa ane nexocagadi qadaalegenali. Pida natigide Goniotagodi ja yajigotedaqawatiwaji nilokokena, niqijoa latematiko, leegodi me qadexocitege. Enice adeegi godewiqa me ikee mani nilokokena Aneotedoqoji catiwedi qadaalegenali. ⁹ Igaataqa niqinaoko anani nilokokena Aneotedoqoji minitaqa, niqinioko eote inoatawece aneletema eledioko, codaan inoatawece aneote igenaga, codaan ainaale eledioko. ¹⁰ Oleetibige mowooqotitiwaji niqica ane yocaqanege Goniotagodi. ¹¹ Jinaqawanitege loenataka niqinaoko ane idei nexocaga. Niginoa loenataka agica jaogate. Pida abakeni ganilokokenatiwaji mikeenita me beyagi loenataka niqinaoko ane idei nexocaga. ¹² Igaataqa godiboliga, diqidioka limedi mejinagatece loenataka ane beyagi niqinaoko anoyaqaditedi mowote. ¹³ Pida lokokena ikee inoatawece anele, inaaginoan ane beyagi, niqina me jadeegaqata manitaqa lokokena. Igaataqa ane ikee anodaageeteda niqinoa ganicinoa, aniaagani lokokena.

¹⁴ Joaniqidaa leegodi niqijo ligegi Goniotagodi, anee,

“Aniwoti,

akaami ane iote!

Codaan akaami adabititini ane awanitege emaqaga!

Odaa nilokokena Cristo ja nalotaqaloco.”

¹⁵ Enice adowetiteloco anodaageeni me qadewiki. Jinaqa gadiciagi niqinaoko ane diqcata lixakedi, pida abakeni qadixakedi Aneotedoqoji ane yajigotedaqawa me

gadewikitema. ¹⁶ Oleetibige minoatawece ḡanokododi ikeeni ane yemaa Goniotagodi, igaatağa niğino a nokododi niğina oko owote owidi ane beyagi. ¹⁷ Enice jınağa ḡadiciagi niğina oko yetoliwaşa, pida oleetibige mowooğoti niğica ane yemaa Goniotagodi mawiitiwaji.

¹⁸ Jinağacipeta viinyo dağa adinemakatiti, igaatağa ḡadibeyacağatitiwaji. Pida ikani Liwigo Aneotedogoji me ḡadajacağati. ¹⁹ Adinotaqanegenitiwage madinaxawani mawii me ili ḡatiwaşatakaneğegi, abakeni lotaşa Elaco Davi aniwotelogo Aneotedogoji lotaşanagaxi, codaab abakeni eletidi Enaco, aniwotelogo Aneotedogoji lotaşanagaxi. Odaa niğina me agaani niğino a Enaco, agaani manitawece ḡadaaleğena moğeetetalo Aneotedogoji. ²⁰ Idioka limedi maniotagodeetalo Aneotedogoji ane Godiodi leeğodi inoatawece ane yoetedogodomi. Niğina maniotagodeetalo, abakeni nağatetigi Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo.

Anodaa leeditibige minigata gododawa

²¹ Ele midioka limedi me eemiteetibige eledi oko leeğodi me eemiteetigi Cristo.

²² Akaami iwaalepodi, iwağati ḡadodawadi, digo anemiitalo Goniotagodi me iwağati.

²³ Igaataşa niğina ḡoneleegiwa jiğiniae lacilo nağana lodawa, odaa joaniğidaa leeğodi mida liigenatakaneğegiteloco, liciagi Cristo me lacilo loiigi, odaa niğino a liigenatakaneğegitedogoloco. Jiğiniaeğiniwa ane Newikatitoğodi loiigi, ane liciagi epaa lolaadi. ²⁴ Enice, digo minataşa loiigi Cristo moyiwağadi, odaa jiğidaağee iwaalepodi me leeditibige moyiwağadi inoatawece ane liigenatakaneğeco niğina lodawa.

²⁵ Akaami ḡoneleegiwadi leeditibige memaani ḡadodawa, digo mijoataşa Cristo me yemaa loiigi, codaab me dinajigo me yeleotedogodomi. ²⁶ Cristo dinajigo me yeleotedeloco ḡobeyaceğeco eotedibige me yakadi me iomağaditedice loiigi anepoka nebiteda, codaab me iwilegitetema loiigi inoatawece ane beyagi. Niğina meote niğida loenatagi, ibake lotaşa me yawalacetetege loiigi ane beyagi, odaa ja iige niğina oko me dinilegetibigiwi moikee naşa iwilegitetema libeyaceğeco laaleğenali. ²⁷ Joaniğidaa aneote, meote mepaa nebi, niğidi noiigi ağalee laagetedipi, ane yakadi miniokiniwateda me nebi. Yemaa meote niğidi loiigi macataşa awicije libiniena baanaga nibeotegi me wado, analeediğica liwakapağajegi lolaadi, oteğexaağaga gaantokağidi eledi libeyacağajegi. ²⁸ Odaa jiğidaağee niğino a ḡoneleegiwadi me leeditibige moyemaa nağana lodawa digo anee moyemaa epaa lolaadi. Niğina ane yemaa lodawa iniaağini epaa dinemaa. ²⁹ Ağica ini oko ane daşa yemaa epaa lolaadi. Pida inatawece oko niodaşa modoweditedeloco epaa lolaadi, digo miniwataşa Cristo me doweditedeloco niğina loiigi ane iomağaditedice. ³⁰ Doweditedeloco leeğodi moko micoataşa niğino a liwailidi lolaadi Cristo. ³¹ Mee Aneotedogoji lotaşanagaxi, “Goneleegiwa ika eliodi, eliodo, odaa ja dinixigitege nağana lodawa. Odaa niğidi iniwataale micataşa doğokinitece oko.” ³² Niğidiwa notaşa ida ane niitigi codaab niğina anida ane jaşa. Niğidiwa notaşa oikee Cristo idiaa loiigi me liciagi ḡoneleegiwa aniaa lodawa, leeğodi me micataşa doğokinitece oko. ³³ Pida ejitacağawatiwaji. Inoatawece ḡoneleegiwadi leeditibige moyemaa lodawa digo anee mepaa dinemaa. Codaab inatawece iwaalepodi leeditibige me deemitetibige lodawa.

6

Nionigipi inaağeniododipi

¹ Anakaami nionigipi, leeditibige me iwağati ḡadiododipi, leeğodi me ḡadexocitege Goniotagodi. Codaab jiğidaa ane iğenaga mawiitiwaji. ²⁻³ Ijo liigenatakaneğegi Aneotedogoji anee, “Eemiteetibige ḡadiodi, codaab me ḡadiodo.” Codaab eleditace mee Aneotedogoji, “Amaleeğaga inoatawece eletağadomi, codaab mowidi nokododi me ḡadewikiteloco niğina iigo.” Niğijo Aneotedogoji naşa diiğenataka me leeditibige

me jeemiteegatibige godiododipi, niçida liigenatakanegegi jiçidaa odoejegi leeñodi Aneotedoñoji me ligegi meote aneletema niçina anoyotete niçida liigenatakanegegi.

⁴ Akaamitiwaji anakaami eniododipi, jinaqaliidaqati gadionigipi mawiitibige me neligideega. Pida niçina maliidaqati gadionigipi, leeditibige mele madowetiteloco, iiçaxini, codaan maladeeni anodaagee Goniotagodi me godiiçaxi.

Niotagipi inaaçinoa niotagododi

⁵ Akaamitiwaji anakaami niotagipi, iwaqati ganiotagodepodi digoina iiçö. Eemiteetibige codaan me adoiitiogi, codaan catiwedi gadaalegenali emaanitibige mawii inoatawece anoiqetedaqawa, micataqa daga Cristo niçini ane iwaqati. ⁶ Jiniçinoka awii anoiqetaqawa niçina metigadiwini, jinaqawii liciagi niçina ane doletibige midokida me docaqatiogi oko. Pida idioka limedi me iwaqatakani, icaaqica nige diçica ane igoaditaqawa, anee niçinoia liotaka Cristo, me dinoniciwaqaditibigiwaji mowote ane yemaa Aneotedoñoji. ⁷ Aniniitibecitiwaji niçina mabaa micataqa daqabaatema Goniotagodi, idigida ağabaatema goneleegiwa. ⁸ Analakitibigetiwaji Goniotagodi micota me yedia loojedi niçijo libakedi anele aneote niçijo oko, icaaqica nige niotagi, ogoa domige otagogi.

⁹ Akaamitiwaji anakaami otagodepodi, oenitibigo gaotagipi idokidata anemiitiogi, codaan jinaça adoienitibigo. Pida analakitibige miniwa Goniotagodi makaamitaqatiwaji, aniniaqiniwa Niotagodi niçinoia gaotaka, ane ideite ditibigimedi. Goniotagodi ağica liliçotagi, inatawece oko idokida anigotediogi.

Ane najigotedogowa Aneotedoñoji me godotetetema godaxakawa

¹⁰ Inioxoadipi, jiditedini niçinoia owidijedi yotaga. Leeditibige madinoni-ciwaqatiteloco gatiwaqatakanegegi leeñodi me gadexocitege Goniotagodi, odaa ja yajigotedaqawa eliodi nimawenegegi. ¹¹ Abaatege icatawece niçica ane najigotedogowa Aneotedoñoji ane godotetetema diaabo ane godaxakawa. Niçina me jibakenaga Aneotedoñoji ane najigotedogowa me jotetaqatini, odaa jakataqa me jatitaqatini niçina diaabo me ibake nimawenegeco micaaniqigotogowa. ¹² Igaataqa ajidelegenaga oko anepaga jakataqa me jinataqa, aninoia libole codaan me lawodi. Pida jidelegenaga lacilodi niwicidi abeyacaqaga, aninoia notoetico, codaan me niçinoia lacilodi niwicidi abeyacaqaga anonadeegita nexocaqa niçina okotigi niçina iiçö. Jidelegenaga inoatawece ane niwicidi abeyacaqaga inoatawece ane nipodaqa digoina natinedi iiçoteloco. ¹³ Enice, abaatege icatawece niçica Aneotedoñoji ane najigotedogowa me şonajo me daga godakadi ane beyagi. Odaa joanigidaa me jakataqa me jibogatege ane beyagi anigida noko minoa ane beyagi, nige icaaniqigotogowa godaxakawa. Odaa nige ixomaqatijo me jidelaqa, idokee me jatitaqateloco gatiwaqatakanegegi, ainojicenaga.

¹⁴ Enice, leeditibige me gadigomitiwaji. Micataqa niçina iodaqawa me dinixotinigilo lowoodi me dinowedi, jiçidaagee me adinxomitiwaji. Niçina motaganitiwaji codaan mowoo niçina anewi, odaa niçina anewi micataqa daga şanigoenaqadi. Niçida anee şadewiga me igenaga, micataqa daga naçana noecaqaxi iodaqawa elipogo ewacogo me dinowedi. ¹⁵ Niçinoia nibodicetedi anele anetiqodiiçaxitece anodaagee Aneotedoñoji me yakadi meote mele laalegenali oko, niçinoia nibodicetedi anele micataqa daga niçinoia şawelatedi anele. Niçina me gadigomitiwaji memii atematiitedibece nibodicetedi anele, odaa ja micataqa daantaqa adinxomitinigilo niçidiwa şawelatedi. ¹⁶ Codaan ele midioka limedi mabakeni gatiwaqatakanegegi me şadotetenitema okanicodaqica anigotaqawa godaxakawa me dineetaqawa. Gatiwaqatakanegegi micataqa daga niçina loligojegi iodaqawa, ane yolutege nopitenali ane şodalegi. ¹⁷ Niçina gela şadewiga şadotete liciagi lamakaladi iodaqawa me yotete lacilo. Odaa lotaga Aneotedoñoji oiciaceeketege iodaqawa lodaajo-ocaqataga. Aneotedoñoji Liwigo najigotedogowa lotaga eotibige me idinagakatitaqatalo, codaan me jiçkenaga godaxakawa. ¹⁸ Ele midioka

limedi motağaneğeni Aneotedoğoji, odaa niğina motağaneğeni, idioka limedi mikani Aneotedoğoji Liwigo me ədaxawanitiwaji motağaneğeni, codaan mipokitalo. Niğina motağaneğeni Aneotedoğoji, adinowetitiwaji ade dinelio ətatiwağatakaneğegi, pida ipokiteloco inatawece loiigi Aneotedoğoji.

¹⁹ Eleditace niğina motağaneğeni Aneotedoğoji, eemodeledi ipokitiloco, amanagawini Aneotedoğoji nikeetediwa anejatigi igege, codaan meote mabo yaaleğena me jotağ. Odaa jiçidaa me jakadi me jelogodi nibodicetedi anele ane doğoyowoogoditeda niğijo oko niğijo jotigide, pida natigide Aneotedoğoji ja nikeetedoğowa. ²⁰ Aneotedoğoji eote me ee liiğexegi minataga eldi noiigi me jelogoditedibece nibodicetedi anele, odaa leeğodi me jelogoditibece niğida natematigo, ite ee ina ja idinigoetini catiwedi niwilogonağaxi. Pida ipokitalo Aneotedoğoji meote mabo yaaleğena me jelogoditedibece latematiko ane leeditibige mejigotalo me jatemati.

Owidijedi Paulo lotaşa me yecoaditibige Efesiotedi

²¹ Natigide, jiçicaağica Tíquico jağaga yadeegitağawatiwaji inatawece əbodigitibigiji. Tíquico əgonioxoa əodemaañigi, codaan jakataga me jinakatonaña niğina me ədaxawatece əobakedi ane najigotedoğowa Goniotagodi. Yatematitedağawa inatawece ane jixomagañateenagatedice digoina anejonaña. ²² Joaniğidaa leeğodi me jiğe migo makaamitağatiwaji, amaleeğaga owoogotı anodaagejinaña, amanagawini abo əadaalegenalitiwaji, me daga akaami agecağalodipi.

²³ Jemaa Aneotedoğoji, Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo mowo mele laaleğenali iditawece əgonioxoadipi, codaan mowo miditawece dinemaatiwage, codaan midioka limedi monakato Aneotedoğoji. ²⁴ Eledi jemaa Aneotedoğoji meliodi meletetema inatawece niğina anidioka limedi moyemaa Goniotagodi Jesus Cristo, ağıkowo moyemaa.

PAULO LIWAKATETIGI FILIPEENSITEDI

Filipos nigotaşa ęonege anida aneetege romaanotedi. Iteloco niplodigi analee Grécia niqinoa nokododi. Niqina oko ane lanikadi Filipos liciaceekawa romaanotedi. (Awiniteloco Atos 16).

Paulo idei niwilogonaşaxi naşa didikotibige loiigi Cristo digoida Filipos. Paulo jişijaa odoejegi me yadeegitiogi nibodicetedi anele aneetece Cristo. Paulo dipokoteloco Filipeensitedi niqina me yotaganege Aneotedoşoji codaal yalaşata me yemaa me yaladi niqina iigo, odaa jişigo miniwataşa Cristo me yewişa nigepaa ganigicatibige. Yalaşata anodaşee Cristo me dinillionigatiditedibece neşepaaşicota moyeloadi, joanişidaa leegodi Aneotedoşoji meote me yewişatace, codaal ideyate Lionigi niqica nimedi ane daşaxa me ęoneşegi. Yalaşata me şodiciagi lokokena digoina iigo. Niqidiaşidi ja yalaşata Timóteo ijaa Epafroditoyoxawatece libakedi ane yajigote Goniotagodi. Idaşida me idei niwilogonaşaxi, pida Paulo yalaşata me ninitibiwaji niqina anonakato Goniotagodi, codaal niqinoa ane dakaketoşodomi ayakadi me yaşadi niqida şodinikegi. Paulo iige me dinoniciwaşaditibiwaji codaal me daga oigecagalege ane dakaketema leegodi Aneotedoşoji yaxawatediogi. Codaal diniotagodetiogi leeşodi niqicoa dinyeelo anoyajigota moyaxawa.

Paulo yecoaditibige nişeladimigipitigi nigotaşa Filipos

¹Ee Paulo, iniaa Timóteo, oko liotaka Jesus Cristo. Jiwakateenaşa naşadi notaşanaşaxi makaamitaşatiwaji, ane şadiomaşatitedice Aneotedoşoji makaami nepilidi, codaal midioka limedi me şadexocitege Jesus Cristo, anakaami nişeladimigipitigi nigotaşa Filipos. Eledi jiwakateenaşatibige naşadi notaşanaşaxi nişijo lacilodi loiigi Cristo, codaal me nişijo eledi anoyaxawa nişidi noiigi. ²Jemaanşa Aneotedoşoji ane Godiodi iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi mowo aneletaşadomitiwaji, codaal mowo şadaaleğenali mele.

Paulo idioka limedi me dipokoteloco nişidi oko niqina me yotaganege Aneotedoşoji

³Idokeji niqina me jowootibigaşajitiwaji, odaa iniotagodetalo Iniotagodi Aneotedoşoji. ⁴Niqina me jipokotalo Aneotedoşoji me şadaxawanitewaji, idioka limedi me idinitibeci niqina me jotaganege. ⁵Iniotagodetalo Aneotedoşoji leegodi meliodi madaxawani, codaal makaami yokaşetedipi mida nişida ibakedi. Nişida ibakedi me jelogoditedibece nibodicetedi anele. Aidaagiditibige madaxawani nişijo odoejegi noko maleekoka iwaşatiteda Goniotagodi codaal niqina natigide madaxawani. ⁶Aneotedoşoji jişiniaa yojogotedini meote niqica anele catiwedi şadaaleğenali. Odaa ajawienataka meote nigepaa igodi nişida libakedi. Igodi nişida libakedi niqica noko Jesus Cristo nige dopitedijo.

⁷Gademaanitiwaji. Codaal ewi me şademaani akaamitawecetiwaji, leegodi madaxawanitece nişida nibakedi anele ane najigotediwa Aneotedoşoji. Natigide akaamitiwaji jaşaga awiite nişida nibakedi, maleeşinayaşeo niwilogonaşaxi, jişijo me jakadi me jişidi nişijo ane beyagi modotaşatibige şobodicetedi anele, codaal me jikee niqinoa şobodicetedi anele, mewi. ⁸Aneotedoşoji yowooşodi mewi me jotaşa mejı me şademaani akaamitawecetiwaji, liciagi Jesus Cristo me şademaani.

⁹Niqina me jipokotibigalo Aneotedoşoji, jipokotalo meote meneşegi emaani iniaşinawa Aneotedoşoji, codaal me şanioxoadipi. Joanişidaa nige eneşegitace ewi mowooşoti Aneotedoşoji, odaa daşaxa mele mowooşoti mawini ane işenaga. ¹⁰Amaleeşşa akatitiwaji maniwinita inokina ane daşaxa mele. Joanişidaa nişicota noko nige dopitedijo Cristo, akamaşakaamitiwaji aşaleeşica ane beyagi catiwedi şadaaleğenali. Eeditace aşaleeşica ane yakadi makaami laagetedipi mawii ane beyagi.

11 Igaatağa jiġidaa ane leeditibige me eni me ḡadewikitwaji, mawiite inoatawece ane iġenaga leeġodi me ḡadexocitege Jesus Cristo. Codaa joaniġidaa leeġodi nígina oko moiweniġide, codaa modoġetetibigimece Aneotedoġoġi.

Paulo ninitibece leeġodi niġidi oko maġaġa oyelogoditedibece nibodicetedi anele

12 Inioxoadipi, jemaa mowooġoti yawikodico jiġināa owo eliodi oko noġowajipatalo nibodicetedi anele, anoditece Cristo. **13** Leeġodi níginoa ininyaco, eliodi oko oy-wooġodi me idejotice niwiġoġonaġaxi leeġodi me ee liotagi Cristo. Idiwatawece iodagawadi anoyowie ligeladi-nelegi ninionigi romaanotedi oywooġodi, codaa iditawewe niġidi eledi oko digoina meetaġa oywooġodi. **14** Eeditace leeġodi minaagejo niwiġoġonaġaxi, eliodi ġonioxoadipi ja dağaxa monakato Goniotagodi, codaa mabo laaleġena moyelogoditedibece nibodicetedi anele, adoitibigwaji.

15 Ewi midi onatecegħidi oko anoyelogoditece Cristo, pida oyelogodi leeġodi monoċetom, codaa me lemaanigi me napetaġa. Pida ina eledi oko oditece Cristo leeġodi oyemaa mowo anele. **16-17** Odaa joġoditece Cristo leeġodi etidemaa. Eeditace oywooġodi me Aneotedoġoġi najigotediwa ibakedi me jikee nibodicetedi anele anoditece Cristo, mewi. Pida niġijo eledi oko aqowote nibakedi mele laaleġenali, oditece Cristo, pida owote igaataġa odoletibige me yelogotibigwaji. Adiitigilo níginoa lowooko niġina modiletibige doqowote me dağaxa me jawikode minaagejo niwiġoġonaġaxi.

18 Niżida baadiġica jaġoġa. Pida anida jaġoġa, minatawece oko oditece Cristo, ina niġina anoditece Cristo, pida laaleġenali ailaġatikoace, idiaaġeledi beġewi moditece Cristo, manitawewe laaleġena. Joaniġidaa leeġodi me idinitibeci. Idokee me idinitibeci, aġiča liniogo. **19** Igaataġa jowooġodi Aneotedoġoġi micota me idatamaġateetetema níginoa yawikodico leeġodi me ipokitibigalotwaji me idaxawa, codaa Liwigo Jesus Cristo me idoniciwaġadi. **20** Eliodi me jemaa, codaa me inibeotege me daġa jinettema ane yoënataka oditaġa ja idiboliġa, pida inibeotege midokee mabo yaaleġena me jiweniġide Cristo minitawewe yoniciwaġa, codaa aneji me idewiġa. Jiġidaa ane jemaa me jao, aibeyacaġadi me idewiġa, ogoa, domige ideleo. **21** Igaataġa digo aneji malee idewiġa, idewiġatema iniokiniwateda Cristo, pida nige ideleo, odaa ja jibatege ica inaqajegi ane yotetetedomi. **22** Pida nigalee inaġejo me idewiġa digoina iiġo, odaa ejakadita me jao nibakedi ane yaxawa oko. Odoo joaniġidaa leeġodi ajowooġodi niġica baġa jemaa, domige me idewiġa, ogoa, domige me ideleo. **23** Igaataġa eliodi me jemaa niġidoa itoa. Jegħeliġi me domaġa jemaa me ideleo, oditaġa ja jikka mejigoteloco niġina iiġo, oditaġa jeġejoticogi miniwataġa Cristo, ane dağaxa meletomi. **24** Pida akaami leeġoditiwaji, dağaxa mele minaġejo me idewiġa digoina, odoo ġadaxawanitiwaji. **25** Jowooġodi niżida yovoogo me ilaġatice. Odoo jowooġodi minaġejo makaamitatiwaji, amaleeġa ġadaxawanitiwaji mepaanaġa anakatoni Goniotagodi. Odoo joaniġidaa leeġodi icota me dağaxatace maniniġibecitiwaji. **26** Joaniġidaa nige ejotacaqawatiwaji, icota mogħejtetalo Jesus Cristo, leeġodi mejotaqawatiwaji.

27 Joaniġidaa qiegħi niġica anida jaġoġa, aneni me ḡadewiki leeditibige me iteġe ġobodicetedi anele aneetece Cristo me nikkeetogħwa niġica anejinaġa me ġodewiġa. Joaniġidaa niġica me jakadi mejigo ġadiwiniti waji, ogoa, migħataġa jajipatibece anoda aġgenitatiwaji, odoo ja jowooġodi makaamitaweceti waji idokida ġadwoogo, codaa me jowooġodi midioka limedi matitetti waji me iwqatakani, codaa adinoniciwaġatitiwaji moteteni liiġaxina qiegħi għażiex għad-ding. **28** Icota me jowooġoditiwaji me daqadoiġi okanicoda aġġicata anowta qiegħad domi ġadaxakawepodi, pida idokee mabo ġada alegħeniliti waji. Niġina mabo ġada alegħeniliti waji me aateg ġadaxakawepodi jiġi keenit iġi Aneotedoġoġi micota me yaqgħad, pida akamaqaka amni jaġaġekkeni tibbigi waji, leeġodi Aneotedoġoġi eote manigaanyeti waji. **29** Igaataġa

Aneotedoğoji akaa ęadiweniđidenitetiwaji. Leeğodi aneote Cristo, Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji manakatoni iniaağiniwa Cristo, codaan mawikodeetema. ³⁰ Odaa niğida makaamitiwaji idokee madinoniciwağati madaxawani me jiğatege ęodaxakawepodi. Jağanatitiwaji anodaageeta me idinoniciwağadi me jiitege codaan jağanibodicetiwa anodaageji me idinoniciwağadi codaan niğina noko.

2

Cristo diniwikodetedibece, odaa ele me jağa liciagi

¹ Niğida moko ęodoniciwadi leeğodi me ęodexogotege Cristo, codaan ęodocađanege leeğodi me ęodemaa, codaan Liwigo Aneotedoğoji ini mokotaça diğeladetioğoji codaan me yotağanege ęodaaleđena, eo ęodowoogo, codaan Aneotedoğoji dağaxa me ęodiwikode. ² Joaniğidaa leeğodi me jipokotağawatiwaji midokida ęadowoogo, codaan madinemaantiwaji oleetibige midokida aneni, codaan jipokotağawatiwaji mateciğiteloco niğica ane ęadowoogo codaan niğica anemaantiwaji. Joaniğidaagee nigawii niğida anejitağawa, odaa eliodi me idinitibeci. ³ Jinağa domağa ica anawii dağa leeğodi memaantiwaji akamokakaami manigaanye, ogoa, migetaça idoka leeğodi moleetibige me ęadelokitiwaji. Pida adiniwikodenitibece lodoxe niğina eledi oko, ademiita niğina eledi oko micatağa dağa dağaxa me ęoneđegi caticedi akaamitiwaji. ⁴ Jinoğoleetibige niğina anakamokakaamitatiwaji mida anawiite, pida oleetibige niğina anaçagida anowo eledi oko.

⁵ Ele midokee moleetibige ęadowooko me liciaco Jesus Cristo lowooko.

⁶ Anidioka limedi me liciagi Aneotedoğoji,
pida ayecewe me liciagi Aneotedoğoji.

⁷ Idapağa yemaa me ika idiwatawece niğicoa ane nepilidi digoida ditibigimedi.
Odaa ja diniwikodetedibece micatağa niğina niotagi,
codaan niğijo menagi liciagi okanicodağica oko.

⁸ Niğijo malee liciagi okanicodağica ęoneleegiwa,
eliodi me diniwikodetedibece,
codaan idapağa noleteta me yeleo,
joaniğidaagee eyiwağadi Aneotedoğoji
neğepaa yeleo madatağa nicenağanağate.

⁹ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji meote Cristo me dağaxa me ęoneđegi nağaxatedeloco
inoatawece,
eledi yajigote Liboonajadi ane dağaxa me ęoneđegi caticedi okanicodağica eledi
boonağadi.

¹⁰ Eotedibige micota minatawece oyamağatedini lokotidi lodoxe Jesus,
odaa joaniğidaagee odoğetetibigimece nigowajipata Liboonajadi,
iditawece aniditigi ditibigimedi,
codaan aninatigi digoina iğo,
codaan minoatawece émađaga catinedi iđo.

¹¹ Icota miditawece modi lodoxe eledi oko codaan me niwicidi,
Jesus Cristo me Goniotagodi,
Niotagodi inoatawece,
joaniğidaagee nige oiweniğide Aneotedoğoji ane Godiodi.

Leeditibige me ęodiciagi lokokena digoina iğo

¹² Enice yokağetedipi yemaanigipi, digo mijooatağa Cristo meyiwağadi Eliodi,
codaan akaamitiwaji midokee me iwağatitetiwaji niğijoa iğaxinağaneğeco niğijo
maleeğidiaagejo makaamitatiwaji, pida dağaxa mida jağa me iwağatitetiwaji

iiqaxinaqanegeco niqina me leegitaqawatiwaji me qadotoniticoace. Ele midokee madi-noniciwaqatitiwaji mawii niqica aneni me qadewiki me diqicata gabatiigi, madoiitalo, codaan eemiteetigilo Aneotedogoji. ¹³ Leeqodi Aneotedogoji Niqijoa anidokee me diba qadiwigotitiwaji, eotedibige moleetibige, codaan makati mawii niqica ane yemaa, aneletaqadomitiwaji.

¹⁴ Niqina nige awiitiwaji okanicodaagica, jinoqotaqanitibece leeqodi ane qabakedi, oteqexaaqaga apetitiwaji. ¹⁵⁻¹⁶ Awii niqida anejitaqawatiwaji amanagawini aqica ane yakadi mee mawii ane beyagi, odan aqica gabatiigititiwaji. Odan nigidaaqeni jaqakaami Aneotedogoji lionigipi, aqica gaantokaaqini qabeyacegegi, mawaanitege niqina oko ane doqoyowooqodi mowote ane iqenaga, codaan niqidi oko beyagi. Niqida makaamitiwaji ane ideoni liwigotigi niqidi oko qadiciagi niqinoa yetetidedi ane datale digoida ditibigimedi ane nexocaqa, niqina nige daqa ikani me iwaqatakanitiwaji, codaan nige eloqotitedibece nibodicetedi anele ane icogotedigi miniwataga Aneotedogoji, aneo godewiga. Niqina nige doqotaqanitibecetiwaji codaan nige daqadintonigimadenitatiwaji, awii me idinitibeci niqica noko nige dopitedijo Cristo, leeqodi aqica daqa atooa me idinoniciwaqadi, aiciagi niqina nalokodeqecajo ane dinenyaqadi, codaan me diniciticobece me walokodi, pida niqidiaaqidi aniadi, eledi aiciagi niqina aneliodi me diba, pida aqica nigaanye.

¹⁷ Niqijo oko ane yediatece Aneotedogoji okanicodaagica liboonigi me docaqatalo, odan leeditibige me nadooqoditeloco lawodi ejeeqagi ditibigimedi niqidi liboonigitalo Aneotedogoji. Natigide jaqanakatonitetiwaji Goniotagodi, odan qatiwaqatakaneggegi liciagi niqijo niboonigi anoyajigotalo Aneotedogoji. Ee deqetideloadi, odan yawodi taqanado. Codaan yawodi taqa liciagi niqijo lawodi ejedi ananadooqoditeloco ditibigimedi niqina noqeedi anoibootalo Aneotedogoji. Deqenotiwa niqida niciagi, daqaxa me idinitibeci, codaan makaami inikaqawepodi. ¹⁸ Odan akaami eleditiwaji aniniitibeci, codaan makaami inikaqawepodi.

Timóteo iniaa Epafroditu

¹⁹ Niqina nige yemaa Goniotagodi Jesus, jalitege me age me jakadi me jiiqeticogi Timóteo makaamitaqatiwaji, amaleeqaga jowooqodi anodaagenitatiwaji, codaan amaleeqaga idioka limedi me jilidaqaditace me jiba. ²⁰ Igaataqa iniokini mini meetaga codaan ane lowooko liciaco yowooko, codaan begewi me doweditaqalocatiwaji. ²¹ Igaataqa digoina meetaga inatawece eledi oko odoletibige niqica anidiokidi meletema, idigida agodoletibige Jesus Cristo ane yemaa. ²² Pida akamaqakaamitiwaji owoogoti Timóteo me ikee me yakadi manakatonitiwaji. Timóteo idejigota micataqa daqa ionigi, emegee micataqa deggee eliodi. Eliodi me jibaaga micataqa doqoko niotagipi me jelqotaqatedibece nibodicetedi anele ane icogotedigi miniwataga Aneotedogoji. ²³ Joaniqidaa leeqodi me niqiniaqini ane inibeotege me jiiqeticogi makaamitaqatiwaji, niqina nige jowooqodi aneji. ²⁴ Pida jinakato Goniotagodi me daqa leegi, odan emegeeta jakadi mejigo makaamitaqatiwaji.

²⁵ Pida jakadi ina me leeditibige me jiiqe mopiticogi makaamitaqatiwaji qonioxoa Epafroditu. Ibakawa, codaan meliodi me idinoniciwaqataqa me jelqotaqa nibodicetedi anele, micoataqa niqinoa iodaqawadi ane dinoniciwaqaditibigwaji. Codaan akamaqakaamitiwaji aniwakateeni me idaxawa, niqijo naqa inoa ane aniaditibige meetaga. ²⁶ Jimonya mopi igaataqa eliodi me qadiatitiwaji, codaan eliodi me iwikodetibigaqajitiwaji leeqodi mabodicetibige me deelotika. ²⁷ Ewi mijo me deelotika, codaan ja domaga yeleo. Pida Aneotedogoji iwicode, codaan aqijokijo Epafroditu, pida ee eledi idiwicode Aneotedogoji, aidika me ee agecaqalo. ²⁸ Joaniqidaa me enegegi jemaa me jiiqeticogi makaamitaqatiwaji, amaleeqaga anatitace, odan jaqaniniitacibecitiwaji, codaan eemoda agaleegee agecaqalo. ²⁹ Odan jemaa mele mabaatege Epafroditu,

igaataga eledi nebi Goniotagodi, codaa jemaa maniniitibecitiwaji. Codaa eemiteetibige inatawece oko ane liciagi Epafrodito. ³⁰ Pida leeğodi adinowedi, odaa ja domaga yeleo leeğodi libakeditema Cristo. Eo niğida libakedi me idaxawatece niğijo ane dağakati madaxawanitecetiwaji.

3

Anodaagee Aneotedogoji meote me godegenaga

¹ Inioxoadipi, digawini owidijedi yotaga. Aniniitibeci leeğoditiwaji mida anenitege Goniotagodi. Dağa jiditace niğijo baanaga jidi, aidigecağaleğe, pida ęadaxawanitiwaji matiteteloco gatiwağatakaneğegi.

² Anidakitiogi niğijo ane niğaxinağagağatece ane beyagi, niğidi oko liciagi necexodi (ane đigica jaoga), idioka limedi moditibece me leeditibige me idinakagitaga ane lakatigi judeutedi moikee me loiigi Aneotedogoji. ³ Igaataga niğida moko beğewi moko Aneotedogoji loiigi. Igaataga Aneotedogoji Liwigo ęodaxawa me jogeeğatibigimece Aneotedogoji, ęodinitibece leeğodi mida anejinağatege Cristo. Niğida moko ajinakatonağa ane lakatigi dağa idinakagitaga.

⁴ Codaa emeğee jakadi dağa jinakato lakatağa yoiigi me jocağatalo Aneotedogoji. Đigica ane diletibige dağa yakadi me nakato niğinoa lakatağa, ee dağaxatace me domiğida ane leeğodi me jinakato niğinoa lakatağa yoiigi. ⁵ Igaataga niğijo neğeote oito nokododi me janitini, odaa jeğetidakagi ane lakatigi yoiigi, leeğodi mida anejitege loiigi Israel. Ee litaagi ane licoğegi Benjamim. Iditawece eiododipi hebreu (ane loiigi Israel). Jigijo me jotete lajonağaneğeco yoiigi leeğodi jigijo me ee fariseu. ⁶ Niğijo jotigide idioka limedi me joletibige niğica ane domaga yemaa Aneotedogoji, odaa ja jiatetibece Cristo loiigi (jiletibige daantiğidağida ica ane yemaa Aneotedogoji). Jigijo me jotete lajonağaneğeco Moisés. Odaa joaniğidağa niğina ane yoiigi modileğibige dağa ideğenaga niğijo aneği.

⁷ Pida leeğodi niğijo Cristo ane igotediwa, ijoatawece niğijoja ane jao niwaló niğijo jotigide, niğina natigide ideğigotalo micatağa niğina ane đigica niwaló. ⁸ Pida anewi, ijotawece niğijo ane inepilidi codaa me niğijo aneği jotigide ideğigotalo micatağa niğina ane đigicata niwaló. Pida ane diniwaloetomi caticedi niğijo aneği, me jowoogodi Jesus Cristo me Iniotagodi. Jigijaa leeğodi Cristo me jika ijoatawece niğijoja ane jinakato niğijo jotigide, niğina natigide ideğigotalo ijoatawece niğijoja ane inepilidi codaa aneği micatağa niğina naagogo, jaotibige me jakadi mida anejitege Cristo, ⁹ codaa jaotibige me jakadi me idexogotege. Niğina natigide ağalee joletibige dağa ideğenaga leeğodi me jotete lajonağaneğeco Moisés. Pida ja ideğenaga leeğodi me jağatalo Cristo. Aneotedogoji jeğeote me ideğenaga, leeğodi meğiwağadi Cristo.

¹⁰ Niğina natigide jemaa miniokiniwateda me jowoogodi Cristo, codaa jemaa me najigotediwa niğijo nimaweneğegi aneo me yewiğatace, amaleğagağa jakadi me jibotege yawikodico digo anee me abotetege lawikodico. Niğinoa yawikodico inoa leeğodi mida anejitege Cristo. Eledi jemaa me najigotediwa nimaweneğegi amaleğagağa jakadi me dağa idoitege némađa nige limedi me ideleo, digo mijoatağa me dağa doítetege lemeğegi. ¹¹ Odaa joaniğidağee jakadi me inibeotege me idewiğatace midiaçejo miniwatağa, nigricta Aneotedogoji me yewikatiditace émađaga.

Idinoniciwağadi me idewiğatema Cristo micatağa nalokodeğecajo laweeğenigi

¹² Ağejitaguğatiwaji daantaga jakadi inoatawece, codaa dağitağadiağica ibatiğigi. Pida idinoniciwağadi me inigaanyetece niğica Cristo aneetediwa me najigotediwa leeğodi me dinigaanyetedici mida anejitege. (Idinoniciwağadi micatağa nalokodeğecajo me dinoniciwağadi me dinigaanyetece noğeedi.) ¹³ Inioxoadipi, ağeği daantaga inigaanyetece niğijo Cristo aneetediwa. Pida onidateci ane jao, jemaa me

idaagiditibige niğijo baanağa jixomaqateetedijo, codaajiwiticogi idokida odoe. (Micatağa niğina nalokodeğecajo.)¹⁴ Aneotedoğoji jeġeniditediwa digoida ditibigimedi me idewiqatema Jesus Cristo, odaa idinoniciwağadi (micatağa niğina nalokodeğecajo) me joletibige me inigaanyetece niğica inoğeedi, aneetediwa Cristo me najigotediwa leeğodi me idewiqatema.

¹⁵ Okotawece baanağa ədilitema ətiwağatakaneğegi, baanağa ədiciagi niğina nigaanigawaanigi me ili nigepaa icota me əoneleegiwa, idatawece leeditibige me jwoogha niğida ywoogo. Digica ina akaamiteloċatiwaji ane eledi anee me dowooko, Aneotedoğoji ikeetedaqawatiwaji ane iġenaga. ¹⁶ Pida ele me idapaşa jiġaticogi mejiwağatece niğenatakaneğeco, anejwağatece codaajiwina natigide, idokidata mele me ədigecagaleġe.

¹⁷ Inioxoadipi, anowiikitiwa aneji me idewiġa akaamitawecetiwaji, codaajina baġa awini niğijo ane newiġa digo meetaġa aneji me idewiġa. ¹⁸ Jeġejitaqgawatiwaji, odaa niğina natigide jinoe niğina mejitacəgawatiwaji meliodi oko ləkapededipi Cristo, leeğodi əgoysiwağadi me yeleotetema niğino loenataka ane beyagi digoida mada nicenagħanagħate. ¹⁹ Aneotedođoji iżżeġededicogi minitaġa noledi ane daga ipe. Niğidi oko inoka oyiwağadi niğicoa anepaa lemaanaġa lolaadi. Odinagħaxaketece niğicoa loenataka ane beyagi ane domaġa leeditibige moniboliġatece. Inoka oyowo niğino anida aneetegħi niğina iigo. ²⁰ Pida okomoğoko ənipopodigi anejonaġa baġa digoida ditibigimedi. Idioka limedi me inibeonaqatege lanokegi me icoġot edib bigimece digoida ditibigimedi, Goniotagodi Jesus Cristo anicota meote me ədewiġatace. ²¹ Icota me iġi niğina ədolaadi ane digica loniciwaġa, ane yeleo, odaa najigotedoğowa ədolaadi gela ane daga yeleo, liciagi epaa lolaadi loniciwiegħen. Yatite niğijo nimaweneğgi nelegi meote ədolaadi gela. Niğida nimaweneğgi eote inoatawece niğino anino a micota moyiwağadi.

4

Paulo yajacagaditibigiwaji filipeensitedi codaajid iqaxinagħatece anodaagee me jottaqgħanegħa Aneotedoğoji

¹ Inioxoadipi, eliodi me ədemaanitiwaji, codaaj me əgħidatitiwaji. Idinitibeci leeğodi akaamititiwaji, codaaj leeğodi naqakamaqakaamitiwaji niğica inoğeedi me jiba, iciagi niğina ane dinigaanyetece lale me walokodi. Inioxoadipi yemaanigipi ina baġatiteti manakatoni Goniotagodi.

² Jipokotaqawa Evódia aniaa Síntique me daqadiaa adinapeteğenitacetiwaji, pida okanicodaqgħad-inadeegi makaami dinioxomig leeğodi mida anenitege Goniotagodi. ³ Yokaqgħedi, anidokee madaxawani, jipokotaqawa maxawani niğidi itoataale iwaale-podi. Igaataġa niğidi itoa iwaale-podi, iż-żgħix Clemente, codaaj me iditawewe niğijo eletidi yokaqgħed-dipi, eliodi me yaxawepodi me jibaaga, me jelqotaqatedibbe əgħidu anele ane icoġot edicogi miniwataġa Aneotedođoji. Aneotedođoji ja iditedini liboonaqatedi niğidi oko maditaġa naqajo notaqgħanagħxi anidiwa liboonaqatedi oko anicota me yewkatiditace odaa jiġidhaaġġi miniwataġa.

⁴ Ele midokee maniniitibecitiwaji leeğodi mida anenitege Goniotagodi. Ejitacaqgħawatiwaji, aniniitibec!

⁵ Oleetibige makaami niğina ane niġiwatece okanicodaqgħa oko. Igaataġa Goniotagodi ayajebi, dopitacedijo. ⁶ Jiniġica gaantokaqġini ane əd-digħeqa qiegħi! Pida niğina motaqgħaneġenitedibbe Aneotedoğoji, ipokitalo niğica anopootibige. Idioka limedi maniotagħodeetalo catiwedi əgħaddeq, niğina mipokitalo. ⁷ Odaa amanagħawni, Aneotedoğoji eote əgħaddeq mal mele, codaaj yotte əgħidu leeğodi me əgħadexocitegħ Jesus Cristo. Ajakataġa me jwoogħo niğica anodaagee me yotte əgħaddeq, codaaj me ədewooko.

⁸ Digawini owidijegi anejitağawa inioxoadipi. Ele midokee mowoo inoatawece aneneğegi ele, codaa ane leeditibige me jiweniğidenaga, niğina anewi, niğina ane leeditibige me jeemiteegatibige, ina ane iğenağa, ina ane diğica lapioyağajegi, niğina ane libinienigi, codaa niğina aninatawece oko oyakadi mele. ⁹ Awii niğijo ane jajigotağawa me oenitiwaji, baanaga jiiğaxitağadicitiwaji. Awii niğijo anejitağawa, codaa iwitece andaağej. Odaa Aneotedoğoji eote gadaaleğena mele, codaa ideite makaamitağatiwaji.

Paulo diniotagodetiogi leegodi nogeedi aniwakateetibige

¹⁰ Leeğodi me idewiğä me idexogotege Goniotagodi, odaa jiğidaa leeğodi meliodi me idinitibeci, ja domaga leegi, nağakatitacetiwaji me ikeeni moleetibige madaxawani. Jowooğodi niğida makaamitiwaji midokee me domeğemaani madaxawani, pida ażepecica ğanimaweneğegi maniwakateenitiwa ane gadaxawanatakaneğegi. ¹¹ Ağica dağa jotağatibece leeğodi minoa iğalanağa. Igaatağa ja jowoogodi me idinitibeci leeğodi niğina anigidida anidi meetaga. ¹² Idatecibece minoa ane jopotibige, codaa midatibece me iiğotice ane jakadi. Codaa ja jowoogodi me idinitibeci okanicodaağica anejotice, ina mowidi iweenaga, ogoa, domige ina me idigicile; ina me inoa ane jopotibige, ogoa, domige ina me diğica ane jopotibige. ¹³ Jakadi me idinatitalo inoatawece niğinoa ganicinoa, leeğodi Cristo najigotediwa yonicıwaşa me jakadi me idinatitalo.

¹⁴ Pida niğida makaamitiwaji eliodi mawii anele niğijo madaxawani minoa ane jopotibige. ¹⁵ Akamağakaamitiwaji, filipeensitedi, eliodi mowoogoti niğijo naga idoditicogi nippodigi Macedônia, me gela me idinojogotini me jelögoditedibece nibodicetedi anele makaamitağatiwaji, akamokakaamitatiwaji madaxawanitece niğijoan ane jopotibige. Ağica eledi lapo loiigi Cristo ane idaxawa. Akamokakaamitatiwaji madediani, pida jağajica anabaatege niğijo nağaniboloiteen ibakedi me ğadiiğaxini.

¹⁶ Niğijo me idiaağej mani nigotaşa Tessalonica, eliodi me jawikode leeğodi minoa ane jopotibige. Pida idatibece maniwakateenitibigiji dinyeelo madaxawanitiwaji. ¹⁷ Pida ağidiğida dağa joletibige midokee maniwakateenitibigiji niğinoa əboonağatiwaji. Odaa jemaa Aneotedoğoji me yajigotedağawa ane nağaxateloco caticedi niğijoan aniwakateenitibigiji.

¹⁸ Ja jibatege niğijoan ədiwakatedi idiwatawece anakaa jopotibige, codaa iiğotedice. Odaa ağaleeğica ane jopotibige, leeğodi Epafradito jeğenoodi ane aniwakateenitibigijitiwaji. Niğijoan ane aniwakateenitibigijitiwaji liciagi niğina aneletege lanigi anibootalo Aneotedoğoji, odaa dibatetege leeğodi yemaa. ¹⁹ Aneotedoğoji Inoenogodi yajigotedağawa inoatawece anopootibige leeğoditiwaji mida anenitege Jesus Cristo. Odaa yakadi me yajigotedağawa inoatawece, leeğodi jeğepaa iiğe inoatawece liicajajetecidi anele. ²⁰ Jemaanaşa me inatawece oko odoğetetibigimece Aneotedoğoji Godiodi nigepaa ganigicatibige. Odaa jiğidaağee. (Amém.)

Owidijedi lotaşa Paulo me yecoaditibige filipeensitedi

²¹ Idecoaditece ijotawece niğijo Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepoka nepiliditeda, niğidi anida aneetege Jesus Cristo. Codaa əonioxoadipi aninaa digoina meetaga eledi oyecoaditibigağajitiwaji. ²² Inatawece niğina Aneotedoğoji ane iomağaditedice, aninaa digoina, joaniğinaa oyecoaditibigağajitiwaji, codaa niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane nibaağatigi lîgeladi César, ninionigi-eliodi romaanotedi, iditawece eliodi moyemaa moyecoaditibigağajitiwaji.

²³ Natigide jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meliodi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém.)

PAULO LIWAKATETIGI COLOSSEENSITEDI

Niğijo jotigide aca nigotağa Colossos iteloco nipoçigi Ásia, analeeğoyatigi me nipoçigi Turquia niğinoa nokododi. Paulo ağıca daga dalita nağajo nigotağa, otegexaağaga yowooğodi niğica lapo loiigi Cristo anidiae liçeladi. Paulo idei niwiloğonağaxi naşa idí nağadi liwakate.

Paulo owidi ane iditeloco nağadi liwakate niğinoa anijo mağaga iditibige Efeesiotedi. Niğina me yotaganege Aneotedoğoji, diniotagodetalo leeğodi lewişa Colosseensitedi. Paulo eledi diiğaxinağatece Goniotagodi Jesus me niğijaa lacilo loiigi, idiaağidi micataşa daşa lolaadi anowidi liwailidi. Paulo eo leemidi leeğodi niğaxinağaneğeco ane degewiteda. Yalağata niğijo oxiiğodi anejinaşa me godewişa, codaan eledi yalağata niğida gela anejinaşa me godewişa leeğodi me godexogotege Cristo. Paulo iladee wadonadi, eniododipi inaa nionigipi, niotagipi inaa otagogododi, yelogoditiogi anodaa leeditibige me ee lewişa leeğodi monakato Goniotagodi.

Paulo ye coaditibige Colosseensitedi

¹⁻² Ee Paulo, ee liiğexegi Jesus Cristo, igaataşa joaniğidaa ane yemaa Aneotedoğoji me ibakedi. Gonioxoa Timóteo ini meetaşa naşa jiwakateetibigağajitiwaji notağanağaxi anakaami liomağataka Aneotedoğoji, anakaami niğeladimigipitigi nigotaşa Colossos, anakaami gonioxoadipi ane godexocitege Cristo, codaan anidioka limedi me iwitece liiğaxinağaneğeco.

Jipokağatalo Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo mowo aneletağadomitiwaji, codaan mowo gadaalegenali mele.

Paulo yotaganege Aneotedoğoji codaan me diniotagodetalo

³ Niğina me jotağaneğenaşa Aneotedoğoji, jipokağatağalocoti waji, codaan midioka limedi me iniotagodeeğatalo ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo, ⁴ iniotagodeeğatalo leeğodi me jibodicağatibigağajitiwaji anodaağeni manakatoni Jesus Cristo, codaan anodaağeni memaanı inatawece loiigi Aneotedoğoji. ⁵ Jağanakatoni Jesus Cristo codaan adinemaanitiwaji leeğodi manibeoonitegetiwaji niğica lağajegitedağagi Aneotedoğoji ane yetetetedağadomi digoida ditibigimedi. Jağajipaatatiwaji moditece niğica Aneotedoğoji ane yetetetedağadomi niğijo nagajipaatalo niğinoa notaga anewi, notaşa anele anoditece Jesus Cristo. ⁶ Niğinoa notaşa anele jiğilaagiteloco inoatawece nipoğaşa codaan joğowo Aneotedoğoji me nibinietediniwace oko inoatawece nipoğaşa, mijotaşa me godibininitetiwaji niğijo noko maleekoka ajipaatalo lotaşa anele, codaan ewi mowooğoti Aneotedoğoji midioka limedi meote aneletogodomi. ⁷ Epafras jiğijaa ane godiiğaxiniteti waji niğina Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi. Codaan Epafras godokaagedi godemaanigi, ane yakadi me jinakatonaşa, gobakawa moko liotagi Cristo, odaa jiğidaagee me godaxawanitiwaji. ⁸ Codaan jiğiniae Epafras natematitoğowa niğica anodaağigotağawatiwaji Liwigo Aneotedoğoji meo meliodi memaanı eledi gonioxoadipi.

⁹ Leeğodi niğijo gobodigitibigağajitiwaji, odaa niğijo naşa jibodicaşa, idiokaanaşa limedi me jipokağatalo Aneotedoğoji leeğodi akaamitiwaji. Jipokağatalo Aneotedoğoji meote me yajigotedağawatiwaji Liwigo godixakedi codaan me yajigotedağawa godowoogo aneotibige mepaanaşa owoğoti niğica Aneotedoğoji ane yemaa. ¹⁰ Odaa jiğidaa nigakatitiwaji madiniwxinağanağatiti mawii ane yemaa Aneotedoğoji me eni, codaan mocaganitalo, codaan akati mawiite inoatawece anele, codaan mepaanaşa owoğoti Aneotedoğoji. ¹¹ Codaan jipokağatalo Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji initawece ioniciwaşa ane nelegi, amaleeğaga akatitiwaji me ixomağateenitedice inoatawece godawikodico, codaan maniniitibeceti waji. ¹² Ereditace jipokağatalo

Aneotedoğoji amaleegaşa akatitiwaji maniotagodeetalo Aneotedoğoji Godiodi, aneote me jakatağa me jibağatege niğica ane yetetetema loiigi digoida ditibigimedi aneite inoatawece ane datale.

¹³ Godogatedice mejonağateloco loniciwaşa nexocaşa, codaan eote Lionigi lemaanigi me iiğe şodaaleğenali. ¹⁴ Iniaağiniwa Lionigi yeleotedoğodomi, codaan me şodogatedice me idejonaşa nexocaşa. Codaan leeğodi Cristo aneote, odaa Aneotedoğoji ja ixomağateetedice ijoatawece niğijo şobeyaceğeco.

Aniniwa icoa Jesus, codaan niğica baanegeote

¹⁵ Me jinataşa Cristo micataşa daşa jinataşa niğicoa Aneotedoğoji ane diğica ane yakadi me nadi. Liciagi niğicoa Aneotedoğoji. Cristo jiğijaa liidaga Lionigi Aneotedoğoji. Iniaağiniwa nağaxatedeloco inoatawece ane loenataka Aneotedoğoji. ¹⁶ Leeğodi Aneotedoğoji ibake Cristo meote inoatawece aninoa, digoida ditibigimedi, codaan me digoina iiğ, niğinoan ane jakataşa me jinataşa, codaan me niğinoan ane daşa jakatağateda me jinataşa. Jiğiniaageote inoatawece niwicidi ane iiğe eletidi niwicidi, niğinoan lacilodi niğinoan niwicidi, codaan me niğinoan niğenatagododi, inoa anida nağatetigi codaan anida loniciwaşa. Cristo eote inoatawece ane niwicidi. Inoatawece eote eotedibige me iiğe. ¹⁷ Akaağiniwa Cristo niğijo maleedisicoateda niğinoan aninoa, codaan leeğodi loniciwaşa, odaa jiğinoan inoatawece ane loenataka codaan niğina noko oniditecibeci iteloco codaan ilağateloco aneyate. ¹⁸ Loiigi Cristo liciagi niğina şodolaadi. Odaa Cristo jiğiniaan lacilo ane iiğe niğidi nolaadi. Jiğiniaağiniwa aneote me yewığa niğidi nolaadi, igaataşa jiğiniaağiniwa liidaga me Lionigi Aneotedoğoji, Niğijoan ane yeleo, pida Aneotedoğoji ja yewikatiditace. Joaniğidaa leeğodi Cristo me şoneğegi caticedi inoatawece aninoa. ¹⁹ Igaataga Aneotedoğoji, ane Eliodi Cristo, ninitedibece leeğodi Cristo me liciagi Aneotedoğoji. ²⁰ Odaa Aneotedoğoji jeğeote lowoogotetece miniaa ibake me nopilağaditace miniwataşa inoatawece digawinitelogo ane jinataşa codaan me oko, leeğodi niğijo Cristo aneote. Leeğodi Cristo me nadooğodi lawodi madataşa nicenağanağate, Aneotedoğoji ilakidetacediwage inoatawece ane jinataşa digoida ditibigimedi, codaan niğinoan ane jinataşa digoina iiğ.

²¹ Niğijo jotigide akamağakaamitiwaji leegitalo Aneotedoğoji motonitedice. Codaan akaami lakapetedipi leeğotedi niğijo şadowooko ane beyagi, codaan me niğijo şadoenataka ane beyagi anawiite. ²² Pida niğina natigide, leeğodi Lionigi Aneotedoğoji meote me şoneleegiwa, odaa ja yeleo, Aneotedoğoji ja şadatecoğoteenitacetiwaji miniwataşa, eotedibige me şadadeegitedicogitiwaji lodox, makaami oko ane yapidi, anepaa iomağaditedice, me dağadiaağica laagedi. ²³ Pida leeditibigetiwaji me idapaşa diiticogi me iwağati liğaxinağaneğeco niğinoan nibodicetedi anele ane icoğotigi miniwataşa Aneotedoğoji, codaan matitetitiwaji me daşa amığitoace, codaan me daşa ikanitiwaji manibeoonitege niğicoa Aneotedoğoji aneetedoğowa niğijo naşa niwakatee niğinoan nibodicetedi anele anajipaatalotiwaji. Emeğee Paulo, ja jao me ee niotagi me jatematitedibece nibodicetedi anele, baanaşa oilaagaşaditedeloco moyatematitedibece inatawece iiğ.

Ica Paulo libakedi me yaxawa loiigi Cristo

²⁴ Niğina natigide eliodi me idinitibeci me jawikode leeğodi me şadaxawanitiwaji. Niğinoan lawikodico yolaadi, leeditibige me jixomağateetedijo, nigepaağicota me ixomağatedice inoatawece yawikodico ane nikatedici Cristo me jixomağateetedijo. Jawikodetema loiigi Cristo ane micataşa daşa lolaadi. ²⁵ Aneotedoğoji eote me ee liotagi loiigi Cristo. Najigotediwa ibakedi me jao aneletaşadomitiwaji. Ibakedi me jelogoditedibece inoatawece Aneotedoğoji lotaşa. ²⁶ Niğinoan ane doğoyowooğodi ijotawece oko niğijo jotigide, pida niğina natigide Aneotedoğoji ja ikeetediogi niğina oko ane iomağaditedicoace me nepilidi. ²⁷ Lowoogo Aneotedoğoji me ikeetediogi

loiigi niğica ane yemaa meote. Ikeetediogi niğica anodaagée me ibinie inoatawece ane latopaco noiika. Odaa ja ikee Cristo miniwa catiwedi godaaleğena. Joaniğidaa leegodi me inibeoonagatge Aneotedoğoji me godiweniğide anigida noko digoida ditibigimedi miniwatağa. ²⁸ Joaniğidaa leegodi mejinağatece Cristo minatağa inatawece oko. Jajoinaşa codaa me jiğaxinaga inatawece oko, jibakenaga idatawece godixakedi, jağatibige minatawece oko anoyexogotege Cristo ağica gaantokağıca libeyacagajegi niğica noko nige jadeegaga lodee Aneotedoğoji. ²⁹ Odaa joaniğidaa leegodi me idinoniciwağaditeloco ibakedi, codaa joletibige me jibotege ane lakakeğegi ibakedi. Odaa jakadi me jaote inoatawece ibaketedi leegodi yoniciwaşa Cristo ane najigotediwa, eotedibige me jigodi ibakedi.

2

¹ Enice jemaa mowooğotitiwaji meliodi me idinoniciwağadi me gadaxawani, codaa me jaxawa gonioxoadipi ane niğeladimigipitigi nigotaşa Laodicéia, codaa minatawece eledi gonioxoadipi ane diğicata me etidadi. ² Jemaa mabo laaleğena, codaa jemaa me ilağatiwage igaataşa dinemaaatiwage. Ereditace jemaa moyakadi moyowooğodi mida aneetege Aneotedoğoji leegodi Cristo aneotetema, ajemaa daşa nawienatakanaşa, amaleegaga eneğegi oyowoğodi Cristo, Niğijo Aneotedoğoji ane nkek. ³ Cristo liciagi niğina nakabakenağanagadi ane yomoke epoagi, igaataşa jiğiniaa ikee niğicoa niliicağajetecidi Aneotedoğoji, niğicoa ane diğicoateda monadi niğina oko. Niğidiwa niliicağajetecidi idatawece niğica lixakedi Aneotedoğoji, codaa me lowooğotakaneğegi ane yajigote oko.

⁴ Jao gadeemiditiwaji amanagawini ağica ane gadinaalen, aneetece niwitakeco, ibake niğino notaşa libinienaga. ⁵ Igaataşa idağida me leegitibigağajitiwaji, jeemitetece meite ee makaamitağatiwaji, eliodi me idinitibeci me jibodisetibigağaji me gadilakiitiwagetiwaji, idokidata aneni, codaa me atitetiniwace, idioka limedi manaktoni Cristo.

Anodaagée godewiga nigina me godilagatgege Cristo

⁶ Leegodi niğijo anodaagée mabaatege Jesus Cristo me Ganiotagodi, odaa oleetibige midioka limedi me gadexocitege. ⁷ Macataşa nağana enanigije me ili leegotedi litotitedi me ideite catinedi iigo, odaa oleetibige midapaşa diiticogi me gadexocitege Cristo, amaleegaga gadiliiteloco gatiwağatakaneğegi. Eledi gadiciagi niğina modabiteğetini diimigi ditibigimedi lipodağaladi ane datiteli, joaniğidaağele me enitiwaji me gadexocitege Cristo ane liciaceekawa niğina diimigi lipodağaladi, amaleegaga atitetitiwaji codaa midioka limedi manaktoni, anetigadiiğaxinitece. Odaa idioka limedi maniotagodeetalo Aneotedoğoji.

⁸ Adinowetitiwaji adığica aneo makaami nioğododi leegotedi liğaxinağaneğeco ane degewiteda, nowooko ane diğicata jağate, ane ninaletiniwace oko. Odiiğaxinagatgece inokinoateda epaa lakataşa goneleegiwadi, lixaketedi goneleegiwadi, ane daşa icogotedi miniwataga Cristo. ⁹ Igaataşa Cristo liciagi Aneotedoğoji, ağica ane diniwokotetece, codaa niğijo malee yewişa digoina iigo me liciagi oko. ¹⁰ Odaa niğida makaamitiwaji ağica anopootibige catiwedi gadaaleğenali codaa ağica ane aniaditibige, leegodi me gadexocitege Cristo, ane lacilo inoatawece niwicidi ane niğenatakanaşa, codaa minoatawece anida nağatetigi.

¹¹ Leegodi me gadexocitege Cristo, odaa micataşa dağakagiti gadolaadi mijotaşa ane lakatigi jotigide loiigi Aneotedoğoji. Pida niğina natigide ağalee goneleegiwadi anoyakagidi gadolaadi, pida niğina natigide Cristo başa yakagidi niğica ane beyagi catiwedi gadaaleğenali. Odaa jiğidaa meote me gadivokoni ioniciwaşa ane beyagi ane idei catiwedi gadaaleğenali. ¹² Odaa idaağee niğijo nağadinilegenitiwaji, liciagi degetigadalicitiniwace, degetigadawanağatitege Cristo, odaa niğidiaağidi ja

gadewikitacetiwaji niğijo naşa yewigatace Cristo, leeğodi me iwağati Aneotedoğoji meliodi loniciwaşa, codaan me iwağati me yewikatiditace Jesus.

¹³ Niğijo jotigide akaami émağaga lodee Aneotedoğoji leeğotedi əabeyaceğeco, codaan leeğodi me digicata anenitege loiigi Aneotedoğoji, anidiwa liigenatakanegoco miditaşa. Pida Aneotedoğoji eote Cristo me yewigatace, codaan makaamitiwaji. Codaan ixomağateetedice niğijo əabeyaceğeco. ¹⁴ Micataşa diğidiwa əonaalewe miniwataga Aneotedoğoji, jinaaleweega leeğotedi əobeyaceğeco. Pida Aneotedoğoji ja yedia niğijo əonaalewe, odaa ağaleegica əonaalewetalo, leeğodi Cristo ja yedia əonaalewe niğijo me yeleotedeloco nicenağanağate. ¹⁵ Niğijo naşa yeleotedeloco nicenağanağate, Cristo ja iğeke niğijo ane niigenatakanaga, codaan niğijo anida nagatetigi (əoneleegiwadi codaan me niwicidi abeyacaga). Cristo noşa loniciwaşa, codaan ikeetediogi inatawece me niğijaa anigaanyeğegi.

¹⁶ Enice jinaşa domaga atacolitece niğina anodi minoa eletidi əoniiğenatakanegoco ane leeditibige mejiwağatece. Owote niigenatakanegoco midi ica ane dağakati melici, macipeta, codaan minoa nokododi ane limedi naloreko, codaan epenai gela, codaan modi minoa nokododi me inipenağatini. ¹⁷ Niğijo niigenatakanegoco liciagi niğina liwa oko ane jowooğotaşa mina menagi. Pida niğini oko niğini mejinataşa, odaa ağica ane jaşa daşa jiwinaga liwa. Cristo jiğijo menagi, odaa ağalee leeditibige daşa jotetenaga niğijo nakataşa laxokodi ane liciagi niğino wa. ¹⁸ Jinığica mawiitewaji niğina aneetağawatiwaji mabataa, leeğodi me daşa iwitece liigaxinağaneğegi, igaataşa diniwikodetibece inokina me lodee oko, codaan doğetetiogi aanjotedi. Codaan niğini oko mee Aneotedoğoji mepoka ikeeteta niğijo oko niğica ane leeditibige me jaşa. Anağaxakeneğegi, pida ağica jibağata, codaan lowooko liciaco lowooko niğina oko anida aneetege niğina iişo. ¹⁹ Niğini oko ağaleegica daşa yexogotege Cristo ane əodacilo. Cristo eote inatawece lolaadi, ane loiigi, me idapaşa diiticogi me ili ane yemaa Aneotedoğoji me liciagi. Odaa idatawece əodilağatiwage leeğodi loniciwaşa Cristo, micataşa əodolaadi mowidi lağaagetedi, pida oniditeci, leeğotedi əodiniocidi inaağino əodomolokenali.

Godeleo pida ja əodewigatace miniwataga Cristo

²⁰ Niğida makaamitiwaji micataşa daşa əademağawa Cristo. Odaa ağaleegica anenitege liigenatakanegoco, codaan me niğino lakataşa niğina oko. Enige, igaamee ina me əadiciagi niğina oko ane beyagi lakataşa digoina iişo? Igaameetiwaji ina me iwitece icoa lajoinağaneğeco niğina oko? ²¹ Igaataşa modi, “Jinagabaata niğidi!”, migetaga ina modi, “Jineğelici niğida niweenigi!”, “Jiniğitineğeni niğidi!” ²² Niğida nakatigi inoka eetece niğina anicota me ma, micataşa niğina niweenigi. Enice jinaşa iwitece niğino nakataşa oteğexaağaga niigenatakanegoco ane icoğotediği minoataşa niğino əoneleegiwadi. ²³ Ewi niğino nakataşa me latopiwatigi daşa əoneğaga, igaataşa odiığenataka anodağee me joğeegatalo Aneotedoğoji, pida odoğetetiogi aanjotedi, codaan odiığaxinağatece anodağee me idiniwikodenagatibece, pida onowo me diniwikodetibigiwaji, codaan əoniğetögowa me jiloikatitaşa niğino əodoolatedi. Pida niğidiwa nakataşa agetigodaxawa me jakataşa me jajacagataga nağani əodaaleğena anabeyaceğe ane yemaaatibece meo ane beyagi.

3

¹ Leeğodi Aneotedoğoji me yewikatiditace Cristo, odaa jiğidaağee micataşa Aneotedoğoji daşa gadewikititacetiwaji əadawanağatitetege Cristo. Odaa ele midioka limedi moleetibigetiwaji niğica ane idei ditibigimedi, aneite Cristo moiweniğide, nicote liwai libağadi Eliodi. ² Idioka limedi mowoo codaan memaanitibige niğica ane idei ditibigimedi, idığida jineğemaanitibige niğino anino aña niğina iişo. ³ Igaataşa micataşa daantaşa əadelewitiwaji (odaa ağaleegica anenitege niğijo jotigide anenitiwaji), pida

ja Ɂadewikiwaji awanitege Cristo me yewiġa. Pida Aneotedogoji anaġa ikee niġica gela Ɂadewiġatiwaji.⁴ Leeġodi Cristo naga yewiġatace, odaa nige dinikeetace, oko eledi, Aneotedogoji eote me Ɂodeloġo coda a Ɂodiveniġide Ɂodawanaġaditetege Cristo.

Niġijo jotigide anejinaga me godewiġa icaġica gela godewiġa

⁵ Jinaġawii ane beyagi ane yemaa Ɂadaaleġenali, pida awii micataġa niġina oko baanaġa yeleo ağalee yakadi meo ane beyagi. Enice jinaġa Ɂadoomatewa ane daġa Ɂadodawa. Jinaġa domaġa emaanitibige niġina ane napiġi, jinaġawii, oteġexxaġaġa owoo niġina ane napiġi ane ilidaġaditigi Ɂadolatedi. Jineġemaanitibige midioka limedi meliodi niġina anakati, igaataġa nigidaġeni ja daġaxa maweniġideni niġica anakamaġa emaani, odaa ağalee ogeetetalo Aneotedogoji.⁶ Jinaġawiitetiwaji niġinoġa ane beyagi, igaataġa Aneotedogoji yelatetema coda eliodi me iloikatidi niġina oko ane degeyiwagaditeda.⁷ Niġijo jotigide akamagaraamitiwaji jaġawiite niġinoġa ane beyagi, coda inoka awiite niġinoġa ane beyagi Ɂadaaleġenali ane yemaa.

⁸ Pida niġina natigide ele mikani mawiite niġinoġa ane beyagi, jinaġa eliġidee, coda a jinoġoteteni Ɂadelaga catiwed i Ɂadaaleġenali, coda jinaġawii ane beyagitema eledi oko. Jinaġabeyacaġati Ɂageġi motaġani, coda jineġeni inoa notaġa ane napiġi.⁹ Coda jinaġadininaalenitiwaji, igaataġa jiġikani niġijo jotigide aneni coda jiġikani niġijoġa Ɂadakataġa laxokodi.¹⁰ Niġida makaamitiwaji jiġida gela aneni Aneotedogoji ane ya-jigotedaġawa, anidioka limedi me ili, eote micota me Ɂadiciagi, digo miniwataġa, coda a eote mepaanaġa owooġoti Aneotedogoji.¹¹ Joaniġidaa leeġodi me daġalee ibeyacaġadi niġina oko mige judeu, ogoa domige ajudeu; domige yakagidi lolaadi, ogoa domige ayakagidi lolaadi; miġetaġa iomiġiġi; domige nialigipijegi; domige niotagi, ogoa domige aniotagi. Pida okotawece iniokiniwateda Cristo mida ane jaġoġate, coda ina me yewiġa catiwed i Ɂadaaleġenali.

¹² Aneotedogoji Ɂadiolaatedicetiwaji, Ɂadiomaġatitedice makaami loiġi, coda a me Ɂademaani. Enice adiniwikodenitiwaji, oleetibige makaami eletema eledi oko, adiniwikodenitibece lode eledi oko, coda a ocaġanegeni eledi oko, coda a adinatiitalo niġinoġa anicinoġa.¹³ Adinatiita eledi oko. Niġicatibece ina Ɂadileenigitema eledi oko, dioki ixomaġateenitice anowotaġadomi ane beyagi. Mijoataġa Cristo me ixomaġateetedice Ɂadoenataka ane beyagi, awii digo mijoataġa anee.¹⁴ Odaa ane daġaxa me leeditibige madinamaanitiwaji, amaleeġaġa Ɂadilakiitiwage, coda a me Ɂadeġenakitiwaji.

¹⁵ Jemaa Aneotedogoji midioka limedi meote mele Ɂadaaleġenali, amanagawini owooġotitiwaji mawii niġica anewi. Igaataġa Ɂadixipenitedicoace eote makaami lapo oko ane ilaqatiwage, coda eotedibige mele Ɂadaaleġenali. Coda midioka limedi maniotagodeetal. ¹⁶ Oleetibige mele mowookonitiwaji coda midioka limedi me nalaġatibigaġaji niġijoġa niiġaxinaġaneġeco anoyalagatalo Cristo, coda a mele me iżiġaxinaġani, coda niġina me aladeeni eledi oko, abakeni initawewe Ɂadixakedi ane ya-jigotedaġawa Aneotedogoji. Coda a agaani Enaco ane diniditelogo lotaġanagaxi Aneotedogoji, coda eletidi Enaco, coda a agaani noġeeġeco ane Ɂadiiġaxinitce Aneotedogoji Liwigo. Agaanaġanitibigimece Goniotagodi, coda oleetibige midioka limedi maniotagodeetal manitawewe Ɂadaaleġena.

¹⁷ Enice okanicoda aqicoateda ane Ɂadotaġa, coda mokanicoda aqica anawii, oleetibige manelegeateenii Liboonaġadi Goniotagodi Jesus. Coda niġina maniotagodeetal Aneotedogoji, Godiodi, abakeni Liboonaġadi Jesus.

Anodaa leeditibige me eni madiniwaxinaġanagatiti lode eledi oko leeġodi naga gela Ɂadewiġa

¹⁸ Akaamitiwaji, iwaalepodi, iwaġati Ɂadodawadi, igaataġa jiġidaa leeditibige me eni leeġodi me Ɂadexocitege Goniotagodi.¹⁹ Akaamitiwaji, Ɂoneleegiġwadi, emaani niġinoġa Ɂadodawadi, coda jinaġakaami aojokomatadip.

²⁰ Akaamitiwaji anakaami nionigipi, oleetibige midioka limedi me iwağati gadiododipi, igaatağa Goniotagodi jiğidaa yemaa me eni, akaamitiwaji ane iwağati Goniotagodi. ²¹ Akaamitiwaji anakaami eniododipi, jinağawii ağadionigipi me neliqideega leeğodi anemiitiogi moxoki, adağawiitibige midioka limedi magecağalodipi.

²² Akaamitiwaji anakaami niotagipi, ele midioka limedi me iwağati ane ağaniotagodi digoina iiğ. Odaa jinağ a iwağati inokina niğina mida me ağadiwini doğoleetibige mocaganita, ane lakatigi niğina oko anida aneetege niğina iiğ. Pida oleetibige me iwağati ağaniotagododipi inoatawece anoiigetedağawa, mele ağadaaleğena, leeğodi me eemiteetigilo Aneotedoğoji. ²³ Niğina mawiitiwaji okanicodaağica nibakedi, adinoniciwağati mawii nibakedi anele, micataga dağ Goniotagodi iigetedağawa mawii niğida nibakedi, jiniğidoka ixomitiwece ağadacilo meledi ağoneleegiwa ağdiğeni mawii. ²⁴ Igaatağa owoogotitiwaji Goniotagodi micota me yajigotedağawa niğica lağajegitedağagitiwaji digoida ditibigimedi. Igaatağa Cristo jiğiniae ane Goniotagodi ane jibaagatema. ²⁵ Odaa niğina anidioka limedi meo ane beyagi aibeyacağadi anini niğini oko, pida Aneotedoğoji yajigote loojedi ane iğenaga leeğodi niğina ane beyagi aneo. Igaatağa Aneotedoğoji idokidata anigotediogi niğina oko micataga doğoko diniciamico. Ağica ini aneote me iomiğigi idatawece ağodiciaceeketediwage niğina me leeditibige me ağodiloikatidi.

4

¹ Akaamitiwaji anino a gaotaka, adowetitelogo gaotaka, ajicitiogi niğica ane iğenaga modibatege. Analakitibige mağaga iniwa Ganiotagodi digoida ditibigimedi.

Paulo ladeenağaneğeco

² Oleetibige midioka limedi motağaneğeni Aneotedoğoji, jiniğikani motağaneğeni. Atacolitiwaji niğina motağaneğeni Aneotedoğoji amaleeğaga owoogoti nige yajigotedağawa anipokitalo, odaa aniotagodeetalo. ³ Codaa ipokitalo Aneotedoğoji me jakatağa mejinağatece Cristo, codaa me jikeenaga anewi anodaägeeteda Cristo. Ite ee niwilogonağaxi leeğodi mejitece Cristo. ⁴ Codaa leeditibige mejitece Cristo amaleeğaga eliodi oko oyowooğodi. Codaa ipokitalo Aneotedoğoji minatawece iğenaga moyowoogodi yotaga niğina mejitece Cristo.

⁵ Abakeni ağadixakedi niğina midatecibece madinadeegitege niğina oko analeedoğoyiwağaditeda Goniotagodi. Niğina midatecibece makati maxawani, odaa ikeenitiogi mida anenitege Cristo. ⁶ Abakeni ağadixaketedi amaleeğaga idioka limedi mele motağani, enitece notaşa anida ane jağate, amaleeğaga owoogoti ane alitigi ağegi magiti okanicodaağica oko.

Owidijedi lotaşa Paulo me yecoaditibige Colosseensitedi

⁷ Jiğe Tíquico migo yatematitağawatiwaji inoatawece ane jixomağateetedice. Tíquico ağonioxoa aneliodi me jemaanaşa, codaa eledi liotagi Goniotagodi anidioka limedi meo ane iğete Goniotagodi, codaa midioka limedi me ağodaxawatece libaketedi Goniotagodi.

⁸ Jimonya migo makaamitağatiwaji, jaotibige mica ibodigitibığajitiwaji, codaa jaotibige me ağadaxawanitiwaji me ili ağatiwağatakaneğegitema Goniotagodi. ⁹ Gonioxoa Onésimo jiğe me lixiğawa Tíquico. Onésimo ağonioxoa aneliodi me jemaanaşa, codaa me jakataşa me jinakatonaşa. Eledi ida anenitegetiwaji. Niğidi iniwata ağonioxoadipi oyatematitağawa anodaägeeta digoina anejo.

¹⁰ Gonioxoa Aristarco anini meetşa digoina niwilogonağaxi, yecoaditibığajitiwaji, codaa ağonioxoa Marcos eledi yecoaditibığajitiwaji. Marcos letexegi Barnabé. Jagabaatege yajoinağaneğegi ane jidi mele mabaatege Marcos, nigicotagawatiwaji.

¹¹ Josué, aneledi liboonağadi me Justo, eledi yecoaditibığajitiwaji. Niğidi iniwatadığını ağoneleegiwadi anoyiwağadi Goniotagodi, niğidi jiğidiokidi me judeutedi ane

ibakawepodi. Eliodi metidaxawatece ibakedi, mejitece Aneotedoğoji me yemaa me iiğe laaleğenali oko.

¹² Gonioxoa Epafras yecoaditibigağajitiwaji. Epafros elatibige ğanigotağa, inaağina liotagi Jesus Cristo, coda midioka limedi me dinoniciwağadi me yotağanege Aneotedoğoji leeğodi akaamitiwaji. Dipokotalo Aneotedoğoji matiteteloco gatiwağatakaneğegi, coda mele mowooğotitiwaji niğaxinağaneğeco aneetece Goniotagodi, coda dipokotalo midioka limedi mowooğoti coda mawiite inoatawece ane iigetedağawatiwaji Aneotedoğoji. ¹³ Emeğee jinadi coda jakadi meji Epafras meliodi me diba me gadaxawanitiwaji, coda me yaxawa gonioxoadipi ane nigeladimigipitigi nigotadi Laodicéia aniaa Hierápolis. ¹⁴ Gonioxoa Lucas, dotowegi aneliodi me jemaanağa, iniaa Demas eledi oyecoaditibigağaji.

¹⁵ Adecoateenitece niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane nigeladimigipitigi nigotaşa Laodicéia, coda adecoateenitece gonioxoa Níñfas, coda me niğica lapo anoyiwağadi Cristo ane dinatecogotee ligeladi Níñfas. ¹⁶ Nigagotи malomeğeniteloco nağadi iwakate, odaa iwakateeniticogi nağadi yotaganağaxi miditaşa lapo anoyiwağadi Goniotagodi digoida nigotaşa Laodicéia, coda mawii mağaga oyalomeğeteloco nağadi iwakate. Coda aağaga alomeğeniteloco notaganağaxi ane icoğotigi Laodicéia. ¹⁷ Enita gonioxoa Arquipo, “Digawini! Oleetibige magoti ğabakedi anabaatege, leeğodi mida anenitege Goniotagodi!”

¹⁸ Ee Paulo, emeğee jidi iboonağadi me idecoaditibigağajitiwaji. Jinaşa ğadaagititiwaji me ee niwilogojegi. Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

ODOEJE NIWAKATE TESSALONICEENSITEDI

Aca nigotağa Tessalônica anino a icoa enaanaşa manitaşa. Jıgidiaağitedice niodağawadi romaanotedi. Paulo jiğijaa odoejegi liğexegi Aneotedoğoji ane yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo, odan jegeo lapo niğijo anonakato Goniotagodi. Icoa judeutedi ane niğeladimigipitigi Tessalônica eliodi modakapetege nibodicetedi anele, odan eliodi moiätibece Paulo ijaa Silas, codaan ijo moniwilotiniwace. Niğidiaağidi Paulo ja imonyaticogi Timóteo Tessalônica migo yaxawatiogi loiigi Cristo meo mepaanaşa ili eliwağatakaneğegi. (Awiniteloco Atos 17.1-10).

Paulo yatemati niğica anodaagee nige dopitedijo Goniotagodi. Dogetetibigimece Aneotedoğoji leeğodi mele moikee me niwinigijedipi eledi niğeladimigipitigi Tessalônica, leeğodi meliodi me dinemaatiwage, codaan moyiwağadi nibodicetedi anele. Paulo eo monalagatacibige niğijo anee lewişa me igenaşa niğijo maleeqidiaağite miditaşa. Odan jiğijaa niwinigijegi. Paulo yalağata meliodi me yemaa loiigi Cristo, odan naşa dağadiaağica libodigitigi, odan ja iiğe Timóteo migo iwi migalee odiotece Jesus. Paulo aağaşa diiğaxinağatece niğica anejinaşa me godewişa anepaşa yocaganeğe Aneotedoğoji, codaan miditawece nigomaşa monibeotege lanokegi Goniotagodi. Owidi-jedi lotaga Paulo inokino a niladeeneğeco.

Paulo yecoaditibige Tessaloniceensitedi

¹ Ee Paulo, Silas, iniaa Timóteo, jiわkateenağatibigağaji nağadi godiwakate ane emeğee jidi. Jiわkateenağatibigağaji anakaami ęonioxoadipi, ane iwağatitiwaji Goniotagodi manitaşa nigotaşa Tessalônica, akaami ane ęadexocitege Aneotedoğoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo.

Jemaanaşa Aneotedoğoji Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletağadomitiwaji, codaan mowo mele ęadaalegenali.

Paulo diniotagodetibigimece Aneotedoğoji leeğodi eliwağatakaneğegi, codaan anodaageeta lewişa Tessaloniceensitedi

² Idioka limedi me iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji leeğodi akaamitawecetiwaji, codaan jipokağatalotiwaji niğina me jotağanegenaşa Aneotedoğoji. ³ Niğina me jotağanegenaşa idioka limedi me godalağatibigağaji lodoe Aneotedoğoji Godiodi. Godalağatibigağaji niğina mawii Aneotedoğoji ane yemaa leeğodi ęatiwağatakaneğegi, codaan anodaagee meliodi maxawani eledi oko leeğodi manemaanitiniwace, codaan me aatege niğino a ne dakaketağadomitiwaji leeğodi manibeoonitege lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo. ⁴ ęonioxoadipi, jowooğotaga me ęademaanititiwaji Aneotedoğoji, codaan me ęadiomagatitedicoace makaami nepilidi. ⁵ Jowooğotaga Aneotedoğoji me ęadiomagatitedicoace leeğodi niğijo naşa jelogotagağawa ęobodigi anele ane icogotigi miniwataşa Aneotedoğoji, ajelogotagatedağawa notaşa ane ęoneleegiwa lotaşa, pida Aneotedoğoji najigotedoğowa lonicawaşa niğina me jelogotagağawa nibodicetedi anele, Aneotedoğoji Liwigo godiğaxitece anejalağatigi ęogegi, codaan iniaağini ikeetağawatiwaji niğijo ęodotaşa mewi. Akamaağakaamitiwaji owoogoti anodaagejinaşa me godewişa niğijo midiaagejonaga ęadiwigotitiwaji me ęadaxawanegegi. ⁶ Odan jağanowikitogowa anodaagejinaşa me godewişa, codaan jağaga iwitece anodaageeteda Goniotagodi malee yewişa digoina iiğ. Niğijo nağabaategetiwaji ęodatematiko, odan Aneotedoğoji Liwigo eo maniniitibecetiwaji, idaağida meliodi mawikodeetiwaji leeğodi niğijo anodakapetagi. ⁷ Odan niğida anenitiwaji jağakaami niwinigijedipi iditawece niğidi anoyiwağadi Goniotagodi ane ligeladi niğotedi Macedônia aniaa Grécia. ⁸ Igaataşa ağıdioka adeegiticogitiwaji lotaşa Goniotagodi

niğotedi Macedônia aniaa Grécia. Pida jağadeegitedicogi inoatawece nipodaşa, codaa joğodibodicetibige anodaağenitatiwaji meliodi manakatoni Goniotagodi. Joaniçidaa leeğodi me dağadiaa leeditibige dağa jelögotağatibece anodaağee gatiwağatakaneğegi. ⁹ Igaataşa iditawece odibodicetibige mele mabaatoğogitiwaji, codaa modi niğikanitiwaji mağatalo niğinoa niwicidi, odaa jağabaatema Aneotedoğoji ane yewiğea, codaa anepeğewi. ¹⁰ Niğidi oko eledi odibodicetibige manibeoonitibigege lanokegi Jesus, Lionigi Aneotedoğoji, Niğijo Aneotedoğoji aneote me yewiğatace. Jıgijaaglija nivicota me dopitedijo icoğotetedibigimece ditibigmeli, odaa noğatedice lélagatedođodomı Aneotedoğoji leeğodi gobeyaceğeco niğica noko nige iwi anigote codaa me iloikatidi eledi oko leeğodi libeyaceğeco.

2

Icoa libakedi Paulo digoida Tessalônica

¹ Inioxoadipi. Akamaağakaamitiwaji owoğoti niğijo me idaliığatağawa, leeğodi me iwağati ane jelögotağatağawatiwaji, odaa ağoko abaageğegipi me idaliığatağawa. ² Codaa owoğotitiwaji moyametibigoğoji, codaa metiğodiweenigetice niğeladimigipitigi nigotaga Filipos maleedigicatibige dağa idaliığatağawa. Eliodi oko, oko nakapetegi, pida Aneotedoğoji eote mabo godaaleğena me jelögotağatağawa gobodicetedi anele ane icoğotibigimece miniwataşa. ³ Niğijo naşa ədiladeeneğegitiwaji mabaatege godatematiko, ağica dağa joleeğatibige me ədinaaleneğegitiwaji, oteğexaağaga joleeğatibige me jaoga mabataatiwaji, oteğexaağaga joleeğatibige mawiite ədakataşa ane beyagi. ⁴ Pida idioka limedi me jelögotaşa Aneotedoğoji ane yemaa, me jocağanağatalo, Niğijo ane naditediwe godaalegenali. Ajoleeğatibige me jocağanağatiogi şoneleegiwadi niğijo me jelögotağatedibece gobodicetedi anele, leeğodi Aneotedoğoji godiomağaditedice codaa jeğepaa najigotedoğowa niğinoa gobodicetedi anele. ⁵ Codaa aağaga iğenaşa mowooğotitiwaji niğijo naşa ejogotağawatiwaji me jatematitedağawa gobodicetedi anele, ajoleeğatibige dağa ədameneğegitiwaji, oteğexaağaga joleeğatibige me ədinaaleneğegitiwaji me inigaanyağatece şaninyeelo. Codaa Aneotedoğoji iniwa me nakatağanaşa nadi anejinaşa. ⁶ Oteğexaağaga joleeğatibige degetiğodiweniğide niğina oko, oteğexaağaga akaamitatiwaji, domigetaşa eledi oko. ⁷ Niğida moko ida şonagatetigi leeğodi moko liğexedi Cristo. Pida ajemaanaga me jibakenaşa şonagatetigi dağa ədiğeneğegitiwaji manajicitoğowa niğinoa ane jopooğatibige me ədewiğä. Pida aninigatağawatiwaji liciagi nağana eniodi anigotioji lionigipi me dowediteloco, jikeenagatağawatiwaji me ədiwikodeneğegi. ⁸ Niğida moko eliodi me ədemaaneğegitiwaji. Joaniçidaa leeğodi ağıñoka jemaanaşa me jatematiğatedağawatiwaji nibodicetedi anele ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, pida jağaga ədigo codaa me şodeleotağadomi me ədaxawanegegi. ⁹ Inioxoadipi. Ejimaleeganalakitibige meliodi me jibaşa, codaa me idinonicıwağataşa me jibaşa noko, codaa menoale jağatibige me jakataşa ane jopooğatibige me ədewiğä, jağatibige me dağa ədedianeğegitece ane jopooğatibige, niğijo maleeğidiaağejonaşa makaamitağatiwaji me jatematiğatedağadomi nibodicetedi anele.

¹⁰ Akaami nakatağanaditiwaji, codaa me Aneotedoğoji eledi nakatağanaşa anodaağejinaşa me ədewiğä me ədeğenaga, ağica şobatiigi, odaa ağica ane yakadi me dilaagetetogowa niğijo maleeğidiaağejonaşa makaamitağatiwaji ane iwağati Goniotagodi. ¹¹⁻¹² Owoğoti me joenagatibigağajitiwaji oninitecibeci micataga niğina eniodi anigota me yoetibigo niğina lionigi. Codaa idioka limedi me ədajacağateğegitiwaji, codaa me ədonicıwağateğegi, codaa me jiladeenaga oninitecibeci jağatibige me yocaganeğe

Aneotedođoji anodaagee me yewiđa. Igaatađa Aneotedođoji eniditedağawatiwaji me ędewikitema nige limedi ninioxigi, codaă eote mawanitege me ęadiweniđideni.

¹³ Digawini eledi ane leegodi midioka limedi me iniotagodeegatalo Aneotedoğoji. Iniotađodeegatalo leegodi niğijo nağajipaatalo Aneotedoğoji lotaga ane jelogotagatedağawa, akaamitawecetiwaji ağabaatege niğijo notağa micatağa daga lotaga şoneleegiwa, pida abaatege mewi me notağa ane icoğotibigimece miniwatağa Aneotedoğoji. Odaa niğidiwa notağa ja iigi anodaagenitatiwaji me ędewiki, akaamitawece ane iwagati Goniotagodi. ¹⁴ Inioxoadipi. Ane lawikodigi loiği Aneotedoğoji digoida Judéia ane nepilidi Jesus Cristo, akaamitiwaji inaa aagaga ędawikodico. Owo mawikodee niğina akamağa ędoođi, liciagi lawikodigi niğijo anoyiwağadi Goniotagodi digoida Judéia me nawikodeeğa leegodi eletidi judeutedi.

¹⁵ Niđidiwa judeutedi jeđepaa oyeljadi Goniotagodi Jesus, codaă eledi onigodi Aneotedođoji liotaka niđijo jotigide anoyelogoditedibece lowooko. Codaă moko eledi etiđodiatetibece. Niđidiwa judeutedi owotibige Aneotedođoji me yelatetema, codaă odakapetege inatawece oko. ¹⁶ Niđidiwa judeutedi idioka limedi modoletibige moyolitođogi me jelogotagatiogi nibodicetedi anele eledi oko ane dađa judeutedi meote Aneotedođoji lewiđa. Odaa niđida anee jeđepaanaga inoa libeyaceđeco. Aneotedođoji ja nilağaditedibigege libeyaceđeco, ağalee leegi odaa icota me dađadiaa ika me nibatađa. Ja niđegi noko me iloikatidi.

Paulo domaga doletacibige me dalita nigotaga Tessalônica

¹⁷ Gonioxoadipi. Niđijo nađa jawalacağaticoace niğijo nokododawaanaga, catiwedi ędowoogo baadağa jawalacağatiwage, pida moko oko bađa jawalacağatiwage. Odaa eliodi me ęadiateğegitiwaji, codaă idioka limedi me joleegatibige ęonimaweneđegi me idaliğatacağawatiwaji. ¹⁸ Jiđijo me ędowoogo me idaliğatagawa. Ee Paulo, elioditibece me domaga jemaa me idalitagawatiwaji, pida Satanás idioka limedi me idibeyacağaditibece. ¹⁹ Eliodi me jemaanaga me ęadateğegitiwaji, leegodi me inibeoonağatege me ęadikeeneğegitalo Aneotedođoji niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi, odaa eliodi me ęodinitibece akaami leegoditiwaji niğica noko lodoe Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa ja jibağatege ęonağajegi miniwatağa Goniotagodi ane liciagi noğeedi niğina nalokodegeçecajo baanaga dinigaanye me dinibaleece, odaa joğoyajigo noğeedi. ²⁰ Odaa ewi meliodi me idinanenağatibece codaă me ęodinitibece leegodi akaamitiwaji.

3

¹⁻² Niđijo nađa dağadiaa jakatağa miniğa makaamitağatiwaji, ağalee jibogatege me diğicata ęobodigitibigağajitiwaji. Odaa ja ęodowoogo mokokotece me ęodeyağatini manitaga nigotaga Atenas, odaa ja jimonyaağatağawa ęonioxoa Timóteo. Igaataga Timóteo ęodaxawatece Aneotedođoji libakedi digoina anejonağa me jelogotagatedibece ęobodicetedi anele aneetece Cristo. Jimonyaağatağawatiwaji migo me ęadonicawađati codaă me ęadaxawani mepaanaga anakatoni Goniotagodi, ³ amaleeğaga ağica ane dinalalacetema eliwağatakaneğegi leegodi lawikodico. Igaataga akamağakaamitiwaji owoğoti Aneotedođoji mepaă ika me jawikodeeğa digoina iiđo. ⁴ Niđijo maleeğidiaağejonağa makaamitağatiwaji, eliodi me jağatibiga ęabodigi micota metigadiatenitibecitiwaji. Odaa owoğotitiwaji micota niğida niciagi anejinağatibigağawa. ⁵ Joaniđidaa leegodi nađa jakadi me leeditibige me jimonyatağawatiwaji Timóteo jaotibige me jowooğodi migaleeğanakatoni Goniotagodi, leegodi ağalee jibotege me dağadiaağica ęobodigitibigağajitiwaji. Yaaditibigağajitiwaji daantiğica Satanás me dineetağawa, oditaga jiğikanitiwaji me iwitece Goniotagodi, idoiğatibige niğijo ęobakedi ane jađa digoida makaamitağatiwaji daatđicata aneletema.

⁶ Pida natigide Timóteo neñeno me icogotigi makaamitaqatiwaji, ica mele gobodigitibigaqajitiwaji ane naddeegitogowa, natematitogowa monaleegidaageni me iwaqati Goniotagodi, codaa midioka limedi madinemaanitiwaji. Natematitogowa midioka limedi mele me gadalakitibigoqoji, codaa meliodi memaanı maqaga godateqegi, digo anejinaq me godipegegedi me gadateqegitaciwaji. ⁷ Inioxoadipi. Joaniqidaa leeñodi naq godoniciwaditace leeñodi maleeqidaageni me iwaqatitewaji Goniotagodi, idaagida me jakapagatege niñino ane dakapetogodomi codaa me godawikodico. Idioka limedi me godoniciwadi niñina me jowooqotaq maleeqanakatoni Goniotagodi. ⁸ Codaa godinitibece me jibaagatem Goniotagodi niñina matitetiniwace, codaa niñina me diqikanitiwaji me iwaqati Goniotagodi. ⁹ Eliodi me iniotagodeegatalo Aneotedogoji akaamitiwaji leeñodi, codaa iniotagodeegatalo Aneotedogoji leeñodi meote me godinitibece lode, akamaqakaamitiwaji leeñodi. ¹⁰ Enoale, codaa me noko, eliodi me jipokagatalo Aneotedogoji manitawece godaalegena me jakataq me gadateqegitaciwaji, amaleeqaga jakataq me jiñaxinaqataqadicitiwaji niñino añaqaxinaqanegeco anoyalaqata qotiwagatakanegegi analee dogowooqotiteda, codaa amaleeqaga gadaxawanegegi mepaanaq iwaqatitewaji Goniotagodi.

¹¹ Eliodi me jemaanaq miniaqiniwa Aneotedogoji Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo meote me jakataq me idaliqatacaqawatiwaji. ¹² Jemaanaq Goniotagodi meote midioka limedi mepaanaq adinemaanitiwaji, codaa memaanı inatawece oko, liciagi aninigataqawa me gademaanegegitiwaji. ¹³ Joaniqidaa Goniotagodi Jesus meote godoniciwaga midioka limedi me gadewikitema inioqiniwateda Aneotedogoji, me diqicata gabatiigi lode Aneotedogoji Godiodi, niñica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus lixigaqawepodi ijotawece niñijo ane nepilidi, ane iomaqaditedicoace mepoka nepiliditeda.

4

Ica anodaagejinaq me godewiqa aneo Aneotedogoji me ninitidibece

¹ Gonioxoadipi. Niñina natigide jidikonaqatibigaqaji owidije liwai godotaqanaqaxi. Ja jiñaxinaqataqadicitiwaji ane leeditibige me eni me gadewiki aneo me ninitidibece Aneotedogoji, analeegeeni niñina natigide. Pida jibakenaq naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Jesus me jipokagataqawatiwaji codaa me gadiladeenegegi mepaanaq adinoniciaqatitiwaji me gadewikitema ane yemaa Aneotedogoji. ² Igaataq owoogoti niñijo añaqaxinaqanegeco ane jajicaqatedaqawatiwaji, niñijo me jibakenaq gonagatetigi ane najigotedogowa Goniotagodi Jesus. ³ Niñijo añaqaxinaqanegeco oikee Aneotedogoji ane yemaa me awiitewaji. Yemaa matamitege inoatawece ane beyagi, codaa me daga qadoomatewatiwaji ane daga gadodawa. ⁴ Aneotedogoji elodi yemaa moninitecibeci yowooqodi me dowediteloco loda anodaagee niñina oko ane yemaa me yewiqatema inioqiniwateda Aneotedogoji, codaa midioka limedi me deemitetibige loda. ⁵ Agele daga yametibigo loda degeo liciagi niñina oko ane doqoyowoogoditeda Aneotedogoji, anepaq a inoka odoletibige mowo niñica anepoka eletema. ⁶ Aneotedogoji ayemaa diqica aneo ane beyagitema nioxoa oditaga ibeyacaqadi ladonegegi. Igaataq jiñijo mejinagatagawatiwaji codaa me gadiladeenegegitece Goniotagodi me iloikatidi inatawece oko ane ibeyacaqadi ladonegegi nioxoa. ⁷ Igaataq Aneotedogoji aqeniditedogowa daga qadoomatewa ane daga gododawa, pida eniditedogowa me jatamaqajogotege inoatawece ane beyagi, codaa yemaa miniokiniwateda me godewiqatema. ⁸ Nigica oko ane daga niwoditema godiiñaxinaqanegeco, odaa aqoneleegiwa ane doqodibatege, pida Aneotedogoji ane doqodibatege, Niñijo ane najigotedogowa Liwigo ane yapidi.

⁹ Agelee leeditibige daga jidikonaqatibigaqaji me gadiiñaxinegegi me leeditibige memaanı ganioxoadipi, leeñodi Aneotedogoji ja iñaxitedaqadicitiwaji me leeditibige

madinemaanitiwage. ¹⁰ Ewi niçikeeni memaani iditawece gonioxoadipi ane ligeladi nipodigi Macedônia. Pida jipokaşatağawatiwaji moleetibige mepaanaga dağaxa memaani niçidi şonioxoadipi. ¹¹ Jipokaşatağawatiwaji midioka limedi moleetibige me şadilakiitege okanicodaşica oko, codaajinaşawatita eledi oko lewiga, codaabaatiwaji makati anopootibige me şadewiki, odaa iwitece ijoatawece niçijoa baanaga şadiladeeneğegitecetiwaji. ¹² Nige iwitece niçijoa ane şadiladeeneğegitecetiwaji, odaa niçina oko ane doğoyiwaşaditeda Goniotagodi şogodeemitetibigaj, codaajica anawaletigi liwa niçina midi anopootibige.

Lanokegi Goniotagodi nige dopitedijo

¹³ Gonioxoadipi. Jemaanaşa mowooşoti anewi anodaagee niçijo anoyiwaşadi Goniotagodi baanaga nigo, amaleegaga aşakaamitiwaji agecaşgalodipi anee niçina oko ane doğonibeotege me newiğatace. (Igaataşa niçida moko anejiwataşa Goniotagodi niçina naga şodeleo liciagi niçina me jiotaşa.) ¹⁴ Niçida moko ejiwataşa Jesus me yeleo, odaa niçidiaşidi ja yewiğatace. Joanişida leeşodi mejiwataşa Aneotedoşoji meote me lixigaşawepodi nige dopitacedijo Jesus niçijo anoyiwaşadi Goniotagodi baanaga nigo.

¹⁵ Niçinoşa ane jelotataşa lişaxinaşaneğeco Goniotagodi aneetece niçijo anoyiwaşadi Goniotagodi baanaga nigo. Niçida moko anepaşalee şodewişa niçica noko nige dopitedijo Goniotagodi, niçida moko aşoko odoejedipi me jakapaşatege Goniotagodi ajibanoonaşatece odoe niçijo anoyiwaşadi Goniotagodi baanaga nigo. ¹⁶ Igaataşa niçica noko Goniotagodi diiğenatakate ica napaawaga ane ignedi, niçica ane diiğenataka me dapaawe niaanjo Goniotagodi ane dağaxa me şoneşegi, odaa aca goloneeta ane dodenaga icoşoticogi layaageşegi miniwatataşa Aneotedoşoji. Odaa Goniotagodi ja dinikatedini icoşotedibigimece ditibigimedi. Odaa ja newikatiditediniwace niçijo anoyiwaşadi Cristo baanaga nigo. ¹⁷ Odaa niçidiaşidi niçida moko analee şodewişa ja jawanaşatege niçijo aneniwaşatakanaga baanaga nigo odaa ja newiğatace midiwa loolatedi. Odaa okotawece jakapaşatege Goniotagodi digoida ditibigimedi. Odaa idiokaanaga limedi me idejonaşa miniwatataşa Goniotagodi. ¹⁸ Enice atikanitalo niçinoşa notaşa anajipaatalotiwaji madinaxawani amaleegaga idioka limedi me şadoniciwatitiwaji.

5

Leeditibige me idinowetatege lanokegi Goniotagodi

¹ Inioxoadipi. Aşalee leeditibige daşa jidikotibigaj, daşa idalaşata anodaagee niçicoa nokododi niçicota me dopitedijo Goniotagodi. ² Akamaşakaami iğenaga mowooşotitiwaji me diçica ane yowooşodi niçica noko nige dopitedijo Goniotagodi, micataşa niçina me diçica ane yowooşodi niçica noko micotio oliceşegi aninoka dolisetigi enoale. ³ Nigodi niçina oko, “Aşica ane şodigecuşaleğe, daxixe, aşicaantokaaşını ane idoişatibige.” Pida codidigida, nigenoteloco ane yaşadi. Aşica ini ane yakadi me iwoko nige limedi Aneotedoşoji me iloikatidi oko ane doğoyiwaşaditeda, macataşa naşana iwaalo naşa nişegi me dinigaje odaa aiwoko niçida lawikodigi. ⁴ Pida, inioxoadipi, niçida makaamitiwaji aşideoni nexocaşa, codaajinaşica noko nige dopitedijo Goniotagodi aşadawelaşatitiwaji, micataşa oliceşegi anenotio me deşejinaşatibige. ⁵ Akaamitawecetiwaji ida anenitege nilokokena Aneotedoşoji, codaajibaşa mani lokokena. Niçida moko aşica anejinaşatege enoale, oteşexaaşaşa nexocaşa. ⁶ Odaa ayakadi doğoko abacişegipi micataşa daşa jiotaşa malee şodewişatema Goniotagodi, anee niçina oko ane doğoyiwaşaditeda Goniotagodi ane doğoyewişatema. Pida leeditibige moko niçina oko ane niwoditibigij, codaajele me idinajacataşa anejinaşa me şodewişatema. ⁷ Igaataşa niçina ane diote, diotetigi enoale, codaajinaşina ane yemâşa, yemâşatigi enoale. ⁸ Pida niçida moko bişida anejinaşatege noko, odaa leeditibige

me idinajacaqataqa. Niçida moko nigidioka limedi me jinakatonaqa Goniotagodi, codaan me jemaanaqa okanicodaaqica oko, odaa idinowetaqatema godaxakawa, macataqa aca oecaqaxi elipogo iodaqawa ane yolutege ninyaagi niçina laxakawa naqa domeqeo anigota. Codaan nige inibeonaqatege me dopitedijo Goniotagodi, ja idowetaqateloco godacilo me daga jowooga ane beyagi, micataga ica iodagawa lamakaladi gapilecege ane dowediteloco lacilo me diqica ninyaagi. ⁹ Igaataqa Aneotedoqoji aqodiomaqaditedice daga godiloikatidi leeqodi niçinoq gobeyaceqeco, pida godiomagaqaditedice me naqigotedoqowa gela godewiqa ane yemaa me naqigotedoqowa. Jakataqatace me godewiqa leeqodi niçijo loenatagitedogodomi Goniotagodi Jesus Cristo. ¹⁰ Igaataqa Cristo yeleotedogodomi eotedibige me jakataqa me godewiqa digoida miniwataqa, icaaqica nige naqa godoleo, domigalee godewiqa nige dopitedijo Goniotagodi, pida idioka limedi me idejonaqa miniwataqa. ¹¹ Enice oleetibige midioka limedi moniciwaqati eledi qanioxoa, codaan axawani amaleegaga ili qatiwaqatakaneqegitiwaji, niçijo anenitiwaji jotigide.

Niladeenaqaneqeco

¹² Gonioxoadipi. Jipokaqataqawatiwaji me eemiteetibige niçidi anele modibataqadomi, niçidiwa goneleegiwadi liomaqataka Goniotagodi me gadaciloditiwaji, codaan metigadiiqaxinitece anodaaqeni me gadewiki. ¹³ Leeditibige meliodi me eemiteetibige niçidiwa goneleegiwadi, codaan memaan, leeqodi niçida libakedi. Codaan oleetibige me gadilakiitiwagiwaji.

¹⁴ Gonioxoadipi. Digawini ane jiladeenaqataqadici: Iiçeni niçina oko nigojigipi me nibaaga, oniciwaqati niçidi oko ane daqadiaa oilidaqadi modiotece Goniotagodi, axawani niçidi oko ane diqica ioniciwaqa modinajacaqaditema lakataqa ane beyagi, codaan adinatiitiogi iditawece niçidi oko. ¹⁵ Adinowetitiwaji adiqica ane doojete niçina mowo ane beyagitema. Pida beqele midioka limedi moleetibige inokina aneletema inatawece oko.

¹⁶ Oleetibige midioka limedi maniniitibecetiwaji. ¹⁷ Idioka limedi moleetibige motaqaneqeni Aneotedoqoji. ¹⁸ Oleetibige midioka limedi me aniotagodeetalotiwaji Aneotedoqoji, aibeyacaqadi niçica aneni, domigele, ogoa, domige ida ane dakaketaqadomi. Jiçidaan ane yemaa Aneotedoqoji mejinaqa, leeqodi me godexogotege Jesus Cristo.

¹⁹ Jinaqa domaga abeyacagati libakedi Aneotedoqoji Liwigo ane yemaa meo gadiwigotitiwaji. ²⁰ Codaan jinaqakaamitiwaji niçina ane diqica mowote lotaqa niçina anoyelogoditedibece lowooko Goniotagodi. ²¹ Pida awinitece inoatawece notaqa amaleeqaga owooqoti nigewi niçinoq notaqa anoyalaqatalo, odaa abaatege inokina anele. ²² Codaan oxaxinitiwaji inoatawece niçinoq ane yakadi modi me beyagi mawii niçina eledi oko.

²³ Aneotedoqoji eote mele godaalegenali. Odaa Iniaaqiniwa jipokotalo me gadatamaqateenitetege inoatawece ane beyagi, me gadewikitema. Codaan jemaa me dowediteloco idatawece gadewiqa: Gadiwigo, gadolaadi, codaan me niçinoq ane eemiteetece, me diqica ane yakadi me dinanimaqataqawa nige dopitedijo Goniotagodi Jesus Cristo. ²⁴ Aneotedoqoji niçijoq aneniditedaqawa me gadewikitema eote niçijo ane ligegi, codaan doweditedaqalocotiwaji.

²⁵ Gonioxoadipi. Ipokitoqoloco nigotaqaneqeni Aneotedoqoji maqaga godaxawa. ²⁶ Niçina madinicenitiwaji, adiniceni digo anodaaqee me dinice niçina dinoiigiwepodi.

²⁷ Jibake naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi me jiijetaqawa malomeqenitema iditawece gonioxoadipi naqadi notaqanaqaxi ane jiwakateetibigaqajitiwaji.

²⁸ Jemaanaqa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedaqadomitiwaji. Odaa jiçidaaqee (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE TESSALÔNICA

Niçijo Tessaloniceensitedi noşoyalomegeteloco naşajo odoeje liwakate Paulo, eliodi oko modi Cristo niçicoa me dopitedijo. Odaa ijo ica anodi me daşadiaa leeditibige me nibaşa leegodi naşa niłegi me dopitedijo Cristo. Odaa Paulo ja iditace naşadi eledi liwakate me yoxogotece nişino libatico. Yalağata Aneotedoşoji micota me ilokatidi niçina oko ane doğoyemaa moyowoogodi. Eledi yalağata ica maleedigicatibige daga dopitedijo Cristo, odaa dinikee ica şoneleegiwa aneliodi nimaweneşegi codaan meliodi mabeyaceğegi. Pida Goniotagodi iğeke nige dopitedijo. Paulo dipokota modipokoteloco niçina moyotaşaneşe Aneotedoşoji, codaan iğe me leeditibige miditawece nibaşa moyakadi anoyopotibige.

Paulo yecoaditibige Tessaloniceensitedi

¹ Ee Paulo, Silas, iniaa Timóteo, jiwakateenaşatibigaşaji naşadi şodiwakate ane emeşee jidi. Jiwakateenaşatibigaşaji anakaami şonioxoadipi, ane iwaşatitiwaji Goniotagodi manitaşa nigotaşa Tessalônica, akaami ane şadexocitege Aneotedoşoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo.

² Jemaanaşa Aneotedoşoji Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaşadomitiwaji, codaan mowo şadaaleşenali mele.

Nigica noko Cristo nige dopitedijo odaa iwi anigotediogi niçina oko leegodi libeyaceğeco

³ Gonioxoadipi. Leeditibige midioka limedi me iniotagodeegatalo Aneotedoşoji, leegodi akaamitiwaji. Ele me iniotagodeegatalo Aneotedoşoji, leegodi şatiwaşatakanegi idapaşa diiticogi me ili, codaan jeşepaanaşa daşaxa madinemaanitiwaj. Niçida moko idinanenaşatibece leegodi midioka limedi manakatoni Goniotagodi, codaan madinatiitalo nişinoanodigotogowa metigodiatibeci codaan me nişinoan eletidi ane dakaketoşodomi.

⁵ Aneni me şadewiki ikee Aneotedoşoji me iğenaga niçica noko nige iwi anigotediogi me ilokatidi niçina oko leegodi libeyaceğeco. Odaa Aneotedoşoji nige nadi me şadeşenakitiwaji, odaa jaşakatitiwaji makaatiwece ninioxadi midioka limedi midiaşoni. Leegodi mawikodeettiwaji nişinoan nokododi leegodi mida anenitege Aneotedoşoji ninioxigi. ⁶ Igaataşa iniaaşiniwa Aneotedoşoji iğenaga, odaa eote ane iğenaga, nigeote lawikodigi niçidi oko anoyametibigaşajitiwaji. ⁷ Aneotedoşoji eote manipenitema nişinoan şadawikodico, codaan oko eledi najigotedogowa me inipenatema nişinoan şadawikodico. Jişidaşigotedogowa Aneotedoşoji niçica noko nige dinikeetace Goniotagodi Jesus me icoşotedibigimece ditibigimed, lixığaşawepodi icoa niaanjotedi anida loniciwaşa Goniotagodi miditaga. ⁸ Dinikee mina ica şalewaşa ane idi minoataşa me ilokatidi niçina oko ane doğoyowooşoditeda Aneotedoşoji, oteşexaaşaga oyiwashaditeda şobodicetedi anele aneetece Goniotagodi Jesus Cristo. ⁹ Niçidi oko aşa liniogo me nawikodeeşa, odaa idioka limedi me naşa, leegodi idioka limedi me leegitalo moyetecetedice Goniotagodi, codaan moyetecetice niçica loniciwaşa aneo me datale. ¹⁰ Goniotagodi ilokatidi niçidi oko nige dopitedijo. Pida niçidi liomaşatagipi me nepilidi, niçidi boşoiweniçide mawatediogi, codaan niçidi anoyiwashadi odoşetetibigimece. Akamaşakaami aşaşa awanitege niçidiwa liomaşataka Aneotedoşoji niçica noko, leegodi me iwaşati şodatematiko aneetece Goniotagodi.

¹¹ Joaniçidaa leegodi midioka limedi me jotaşaneşenaga Aneotedoşoji me jipokagataşgalocitiwaji. Aneotedoşoji eniditedağawa me şadeşenaki me şadewiki,

odaa niğina me jotağaneğenağa, jipokağatalo meote me ǵadeğenakitiwaji, odaa joğocağaneğeni awii niğica ane yemaa. Eledi jipokağatalo me ibake loniciwaşa me ǵadaxawanitetiwaji mawii niğica anele anemaani mawii, codaa me ǵadaxawani magoti idatawece ǵabakeditema leeğodi manakatoni. ¹² Joaniğidaa awenığidenitiwaji Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa Iniaağiniwa ǵadiwenığidenitiwaji ane ǵadexocitege, leeğodi Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo me dağaxa meletedoğodomi.

2

Ica ǵoneleegiwa ane diğenataka ane dağaxa me abeyaceğegi

¹ Gonioxoadipi. Natigide jemaa mejitağawa anodaägee niğica lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa niğica nige jatecoğojogotege Goniotagodi. ² Jipokağatağawatiwaji me doğokanicodaa iigi ǵadowoogo, codaa jınaşa domaşa anawela nigica oko aneetağawa jiğicota noko Goniotagodi me dopitedijo. Igaataşa yakadi me ligegi anigepidığica niğina anoyelogoditedibece lowooko Goniotagodi, oğoa migetşa anigepidığijo ane datematika ligegi, oğoa migetögodi me ǵodidigo ane jidiğateloco ǵodiwakate. ³ Jinığikani diğica ane gadinaalenitece dağaleetigi daantiğicota niğica noko Goniotagodi. Igaataşa maleediğicota niğica noko eliodi oko eyamağaticoace moyiwağadi Goniotagodi codaa odakpetege Aneotedoğoji. Odaa ja dinikee niğica ǵoneleegiwa ane dakapetege inoatawece ane liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, niğini Aneotedoğoji jiğiniae iğetedicogi minitaşa noledi ane dağa ipe. ⁴ Niğini ǵoneleegiwa dakapetege Aneotedoğoji, codaa minoatawece anodoğetetaloo niğina oko, codaa lakapetegi inoatawece niğinoanodiletibige niğina oko dağa noenoğododi. Niğini ǵoneleegiwa eo me dağaxa me ǵoneğegi me nağaxateloco inoatawece ǵoneleegiwadi, codaa me niğinoaniwicidi. Codaa icota midiaaği minitaşa liğeladi Aneotedoğoji digoida Jerusalém, odaa iniaağını ikatice nibodigi, mee, "Jeğemeğee Aneotedoğoji."

⁵ Ida makaamitiwaji aǵanalakitibige ijo anejitağawa? Niğijo midiaägejo makaamitağatiwaji, eliodi me idalağata anodaägee niğica ǵoneleegiwa. ⁶ Odaa owoğotitiwaji mini ica ane dağa ika niğini ǵoneleegiwa me dinikee niğina natigide. Niğini ǵoneleegiwa idoka yakadi me dinikee niğica noko nige ika Aneotedoğoji me dinikee. ⁷ Niğica niwigo aneo ane beyagi anicota me dinikee jiğini me diba, pida ayakadi meote icoatawece niğicoa nibeyaceğeco ane domaşa yemaa meote nigepaağicota niğica noko monoğatice niğini ane yolutege ane beyagi. ⁸ Odaa nigidiağıdi niğica ǵoneleegiwa abeyaceğegi jiğicota me dinikee, odaa Goniotagodi Jesus yaağadi niğini ǵoneleegiwa nige dopitedijo. Goniotagodi onexaa yaweteda, odaa ja yeləadi. Codaa loniciwaşa miniwa yaağadi niğini ǵoneleegiwa abeyaceğegi. ⁹ Pida maleediğicota noko me yeləadi Goniotagodi, niğini ǵoneleegiwa loniciwağawa Satanás, odaa ibake meote inoatawece ane latopaco ǵodoxiceğetedi, codaa me niğinoanibinico, codaa ibake loniciwaşa me inaale eliodi oko. ¹⁰ Odaa jiğidaägee niğica ǵoneleegiwa ibake owidi nimaweneğeco ane beyagi me ninaaletiniwace oko anicota midiokaanaşa limedi me nigo. Niğidi oko idiokaanaşa limedi me nigo leeğodi me doğodibatege, oteğexaağaga oyemaateda niğijo notaşa anepaşa ewi. Doğodibatege niğijo notaşa anewi, dağanagawini Aneotedoğoji teğeote me newiğatace.

¹¹ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me niiğe ica niwigo anida nimaweneğegi me ninaaletiniwace niğidi oko, eotedibige moyiwağadi liwitakeco niğini ǵoneleegiwa abeyaceğegi. ¹² Odaa Aneotedoğoji diğenatakatediogi moiloikatidi idatawece oko ane doğoyiwağadi niğijo notaşa anewi, pida lemaanigi okanicodağica anigidı ane beyagi.

Aneotedoğoji godiomağaditedice meote me ǵodewiğatace

¹³ Gonioxoadipi. Idioka limedi me leeditibige me iniotagodeegatalo Aneotedoğoji leeğodi akaamitiwaji, lemaanigipi Goniotagodi. Igaatağa anigicatibige dağa yoe niğina iijo, nağa gadiomağatitedicoace Aneotedoğoji meote me gadewikitace. Liwigo ibake loniciwaga me gadiomağatitcetiwaji miniokiniwateda me gadewikitema Aneotedoğoji. Odaa leeğodi me iwağatitiwaji niğinoa notağa anewi, coda me gadewikitema, odaa Aneotedoğoji eote me gadewikitacetiwaji. ¹⁴ Aneotedoğoji ibake gobodigi anele aneetece Goniotagodi ane jatematiğatedibece meniditedagawatiwaji mida anenitege, coda me gadiweniğidenitiwaji awanitege Goniotagodi Jesus Cristo. ¹⁵ Enice, gonioxoadipi, oleetibige midokee matiteteloco gatiwağatakaneğegi, coda otetenitiwaji niğijo nijağaxinağaneğeco aneetece gotiwağatakaneğegi, ane jijağaxinağatedağadici niğijo me jelogağatedağawa, coda niğijo me jiwakateenağatibigağaji godiwakate notağanağaxi.

¹⁶⁻¹⁷ Aneotedoğoji Godiodi godemaa, odaa leeğodi meletedoçodomı najigotedoğowa midioka limedi mabo godaaleğena coda adineli mabo godaaleğena, coda meote me inibeoonajatege lanokegi Goniotagodi, me dağa jawienatakanaga. Jemaanaga miniağiniwa Goniotagodi Jesus Cristo iniaa Aneotedoğoji Godiodi mowo godoniciwatiwaji coda metiğadoniciwati mawii, coda me enitece inokina anele.

3

Paulo dipokotiogi Tessaloniceensitedi modipokoteloco niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji

¹ Gonioxoadipi, jiditedini owidijedi yotaga. Jipokotağawatiwaji mipokitoğoloco niğina motağaneğeni Aneotedoğoji amaleeğaga age milaagitedice nibodicetedi anoyalağatalo Goniotagodi, coda amaleeğaga niğina oko ele modibatege nibodicetedi, digo aneni mabaategetiwaji. ² Ereditace ipokitoğoloco niğina motağaneğeni Aneotedoğoji me godatamağateetetegi niğinoa gonağeeğiwadi loidenağa, coda mabeyacağaga, igaatağa ağinoatawece gonağeeğiwadi oyiwağadi godatematiko.

³ Igaatağa Goniotagodi idioka limedi meote niğina mida ligegi. Odaa yajigotedağawa godoniciwatiwaji me diğikani me iwitece, coda godotetenitetema inoatawece ane beyagi niğina me dineetağawa diaabo. ⁴ Goniotagodi eote me jakatağa me godinakatoneğegitiwaji midioka limedi mawii ane iğenaga. Ajawienatakanaga mawii coda midioka limedi mawii niğijo ane jijağenağatağawatiwaji.

⁵ Jipokağatalo Aneotedoğoji meote midioka limedi memaani godoxoadipi digo miğoatağa anee me godemaa, coda jipokağatalo me yajigotedağawa godoniciwaga madinatitlalo godawikodico digo miğoatağa Cristo me dinatiteta lawikodico.

Leeditibige me jibağa me jakatağa ane jopooğatibige

⁶ Gonioxoadipi, jibakenağa nağatetigi Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo me godiğeneğegi motoniticoace niğidi godoxoadipi ane nigoğigipi, coda niğidi ağoyemaa modioteci niğijo godiğaxinağaneğeco baanağa jijağaxinağatece.

⁷ Akamagakaamitiwaji owoğoti me leeditibige manowikita anejinağa me godewiga. Igaatağa niğijo maleeğidiağejonağa makaamitağatiwaji, ağoko nigoğigipi. ⁸ Ağica idi ane jibagatege daatağa jedianaça loojedi. Pida niğida moko bağa jibağa neğepaa inigaaxağa. Jibağa noko, coda menoale, jağatibige me dağa jikanajatece godiwağatiği eledi oko. ⁹ Ida gonağatetigi me jibagatege ane domağa leeditibige manajicitoğowa, pida ağica dağa jipokağatağawatiwaji me godaxawaneğegi, jağatibige manowikitogowa anejinağa me jibağa. ¹⁰ Igaatağa niğijo midiağejonağa makaamitağatiwaji, eliodi me godajoinağegitece me niğina ane dağa yemaa me diba, ayakadi dağaniodi.

¹¹ Ejinaqataqawa niqidiwa notaqa leeġodi jibodicaqa midi oko nigojigipi anawan-itegetiwaji ane doqoyemaa me nibaaga. Anibaaqa, pida oyalomeġe eledi oko anee lewiga. ¹² Jibakenaqa naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Jesus Cristo me jiġenaqatibiqwaji codaa me inajoinaqatiniwace me leeditibige me ilaqatibiqwage, codaa me nibaaga amaleegaga odinigaanyetece anoyopotibige me newiga.

¹³ Pida akaami inioxoadipi, jinaqa anigaaxe me oeni anele. ¹⁴ Nigica ane degeyiwagadi naqadi godidie, odaa awini anigini niqica oko, odaa otonitice, amanagawini niboliqa. ¹⁵ Pida jinaqa ademiita micataga daga qadidelaqawa, baqa aladeeni micataga ganioxoa.

Owidijegi lotaqa Paulo me dibodenaga

¹⁶ Jemaa Goniotagodi, niqiniwa aneote mele godaalegenali, midioka limedi meote mele gadaalegenali okanicodaqica anenitiwaji, Jemaa Goniotagodi midioka limedi miniwa makaamitaga, akaamitawecetiwaji.

¹⁷ Ee Paulo, emegee jidi niqinoa owidijedi yotaga, me qadibodenitiwaji me ji-keetaqawa mewi neqemaga jidi naqadi notaqanaqaxi. Idokejigotalo inoatawece yotaqanaqaxiidi ane jiwakatee.

¹⁸ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedaqadomi, akaamitawecetiwaji. Odaa jiġidaaqee (Amém).

ODOEJE NIWAKATE TIMÓTEO

Paulo yaxawa lioneega Timóteo me nakato Goniotagodi. Naqaca eliodo acaagaca laami Timóteo oiiqaxitece lotaga Aneotedogoji niqica malee nigaanigawaanigi. (Awiniteloco 2 Timóteo 1.2,5; 3.15). Paulo yadeegi Timóteo me lixigaqawa niqijo niqicota mitoataale me diniwiaje me yatematitedibece nibodicetedi anele. (Awiniteloco Atos 16.1-4). Timóteo yaxawa Paulo niqijo me idí niqijo itiwataale liwakatetigi Coriintiotedi, Filipeensitedi, Colosseensitedi, ijoa itiwataale liwakatetigi Tessaloniceensitedi, coda me naqajo liwakatetigi Filemom. Oixotio Timóteo me nowienoqodi ica lapo loiigi Cristo. (Awiniteloco 4.12-16; Filipenses 2.19-23).

Paulo eo leemidi Timóteo leeqodi niqinoa niiqaxinaqanegeco ane degewiteda baanaqa ilaagiteloco lapoli loiigi Cristo. Eo loniciwaqa Timóteo me dinoniciwaqaditeloco libakedi, coda me daqa doi leeqodi me lioneega. Paulo iladeetece niqica ane leeditibige modipokoteloco eledi oko niqina moyotaqanege Aneotedogoji, coda aaqaga iladeetece niqica anodaa leeditibige me lakatigi niqina me yatecogo. Coda aaqaga yalagata niqica anodaagee moiolatice niqinoa lacilodi loiigi Cristo, coda niqica anodaagee niqica anepaqewi me liotagi Cristo. Aagaqa diiqaxinaqatece niqica ane leeditibige modigotiogi niqina laxokodipi, lioneekadi, inaa wajekalodipi. Noqowidijegi Paulo iladee Timóteo niqica ane leeditibige modaagee lewija.

Paulo ye coaditibige Timóteo

¹ Ee Paulo, ee liiqexegi Jesus Cristo. Aneotedogoji ane Gonewikatitogodi, joaniginiaa idiiqe, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo, ane inibeoonaqatibigege niqica noko nige dopitedijo. ² Timóteo, jidikotibigaqaji leeqodi me idejigotaqawa micataqa degewi makaami ionigi, igaataqa ee jaotibige me iwaqati Goniotagodi.

Jemaa Aneotedogoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaqadomi, coda midioka limedi metiqadiwikoden, coda mowo midioka limedi mele qadaalegena.

Icoa niiqaxinaqanegeco ane degeleteda

³ Jiqijo me jao ipoketegitaqawa niqijo naqa iniwiajeticogi macataqateloco Macedônia, pida natigide jipokotacaqawa midiaagoni nigotaqa Éfeso. Jemaa moxoki niqidi noiigi anodiiqaxinaqatece niiqaxinaqanegeco ane degeleteda. ⁴ Coda anajoinitiniwace niqijo ane gonioxoadipi me daqadiaqoyiwaqadi niqicoa latematiko gadaamipi ane degewi, coda onixigi lakataqa niqijo baanaga ma. Igaataqa niqijo latematiko niqijo gadaamipi inokeo me idinotigimadenaqatiwage. Aqetiqodaxawa me jiwaqatece Aneotedogoji oteqexaaqaga owo mepaanaga ejiwagataqa. ⁵ Jiqidaaqegele memiitiogi manajoinitiniwace gonioxoadipi, amanagawini yapidi laaleqenali me dinemaatiwage, coda amanagawini odeemitetece catiwedi laaleqena me digica libatiigi, coda amanagawini ewi meniwaqatakanaqa, aqokowo meniwaqatakanaqa. ⁶ Onateciqijo oko eyamaqaticoace, oika eliwaqatakanegegi anewi, inokaanaqa odotaqatigi niqinoa notaqa ane digica jaqate. ⁷ Niqidi oko domoqoyemaa modiqaxinaqatece Aneotedogoji liiqenatakanegeco, pida idiaaqidi niqidi noiigi aqoywooqodi ane diitigi niqinoa lotaga.

Liigenatakanegeco Aneotedogoji

⁸ Jowoqotaqa liiqenatakanegeco Aneotedogoji mele, niqina nigele me jibakenaga. ⁹⁻¹⁰ Coda jowoqotaqa liiqenatakanegeco Aneotedogoji aqodakapetege niqina oko ane igenaga, pida dakapetege niqina oko abeyacegegi; niqina oko ane daqa yeteteteda Aneotedogoji liiqenatakanegeco, coda ane degeyiwagaditeda, ina ane daqa deemitetibige Aneotedogoji, inoa abeyacaqaga, ina oko ane napioi laaleqena, ina

ane doğoyemaateda Aneotedoğoji; niğina anonigodi epaa eliododipi, codaa anonigodi eledi oko; ina ane loomatewa ane daga lodawa, inaaqinoa goneleegiwadi anopitege inaaqina goneleegiwa, codaa niğina iwaalepodi anopitege anaqana iwaalo; ina anadolice oko moiotage; ina oko anidioka limedi me diwitaka; ina ane niwitakaşa owotibige moibeyacağadi eledi oko; codaa niğina aneo okanicodaqica loenatagi me doletibige me dakapetege niğaxinağaneğegi anele. ¹¹ Niğida niğaxinağaneğegi ida aneetegi nibodicetedi anele anoicogoticogi miniwataga Aneotedoğoji ane datale, codaa aniboonaqategimadaşa. Jişiniae najigotediwa niğinoa gobodicetedi anele me jatematitedibece.

Anodaagee Aneotedoğoji me iwicode Paulo

¹² Iniotagodetibigimece Goniotagodi Jesus Cristo, ane najigotediwa yoniciwaşa me joe ane libaketedi, leeğodi me yemaa me idinakato, codaa idiomağaditedice me jibatema. ¹³ Idaağida me beyagi me jotaqatibige Goniotagodi niğijo jotigide, codaa jiätetibece niğijo anoyiwağadi Goniotagodi, codaa me ee goneleegiwa loidenigi niğijo jotigide. Pida Cristo idiwikode leeğodi niğijoja yoenataka ane jaote, leeğodi maleedaşa jowoogodi niğica anewi, igaataşa anaşa jinakato Goniotagodi niğijo jotigide. ¹⁴ Pida niğina natigide Goniotagodi eliodi me idibinie, eote mejiwağadi codaa me jemaa Goniotagodi Jesus Cristo leeğodi me idexogotege.

¹⁵ Niğino notaşa yakadi me jinakatonaşa, codaa inatawece niğina oko leeditibige modibatege leeğodi ele niğino notaşa. Digawini ane diitigilo niğino notaşa, "Jesus Cristo enagi digoina iiğo, enagi me yewikatidi niğino abeyacağaga."

(Joaniğidaa meo Paulo niğida ligegi). Emeğee dağaxa me ee abeyaceğegi caticedi niğino eletidi abeyacağaga. ¹⁶ Pida jiğidaa leeğodi naşa idiwikode Aneotedoğoji, eotedibige Jesus Cristo me nikelitediwa meliodi me dinatitediwa, ane dağaxa me ee abeyaceğegi. Odaa jiğidaagee naşa ikee me yakadi me dinatiteta codaa me iwicode inatawece niğina oko anicota monakato, odaa niğina oko jogodibatege lewiga ane diğica liniogo.

¹⁷ Natigide jiweniğidenşa codaa idioka limedi mele me jiboonaqateenaşa niğijoja şoninionigi-eliodi anidioka limedi me diigenataka, Niğijoja ane daga yeleoteda, ane diğicoateda me jinataşa, oniniwatece me Gonoenoğodi, anowidi lixaketedi. Odaa jiğidaagee (Amém).

Ica Timóteo ane leeditibige me iigetiogi mowo niğidi oko

¹⁸ Timóteo, idejigotaşa micataşa degewi makaami ionigi. Jiğetaşa mawii niğijo baanasa ejitedaşa. Niğino yotaşa liciagi niğijo lotasa niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko anoditaşadici. Niğino notaşa etiqadoniciwatati mele midelegeni niğino ane beyagi codaa manigaanyetece, mağekeni. ¹⁹ Leeditibige moteteni gatiwaşatakaneğegi, awii inokina anowooğoti me içenasa. Inatibece oko aşowo niğida anawii, joaniğidaa leeğodi moyaaşadı eliwaşatakaneğegi, odaa ja liciagi naşana etogo ane domololetini. ²⁰ Mijotaşa niğijo oko, ijoa itoataale goneleegiwadi anodita Himeneu, ijaa Alexandre, ane jajigota libaşa Satanás, amaleegaga oyowoogodi me degele me jotaşanaşatibige Goniotagodi.

2

Nığina me jotaşanegenaşa Aneotedoğoji, leeditibige me jipokagateloco inatawece oko

¹ Odoejegi nimedi jemaa me şadiladeenitece niğina oko me leeditibige modipokotalo niğina moyotaşanegi Aneotedoğoji, modipokotalo Aneotedoğoji me yaxawatediogi inatawece eledi oko, codaa modiniotagodetibigimece Aneotedoğoji. ² Leeditibige modipokoteloco niğino inionasa-eloodoli, codaa inatawece niğina ane niğenatakanasa, amaleegaga jakamoğojogo, aşica ane şodigecəgaleğe, niğina me

jaoğa ane yemaa Aneotedoğoji, codaan niğina me jeemiteegatibige eledi oko. ³ Igaataşa Aneotedoğoji yakadi mele nigidaağejinaga, codaan jaoga me ninitedibece Aneotedoğoji Gonewikatitogodi. ⁴ Iniaağinwa yemaa me yewikatidi inatawece oko. Codaan eledi yemaa minatawece oko icota moyowooğodi anewi.

⁵ Igaataşa oniniwatece Aneotedoğoji,
codaan ijoa onijoatece anepoka yakaditeda me ęodatecoğoteetetege Aneotedoğoji,
niğiniwa Gonoleegiwa, Jesus Cristo.

⁶ Ijaağijoa dinajigo me yeleo me yediatedoğodomı ędoojedi me ędewikatidi
okotawece.

Niğijo noko Jesus naşa yeleo Aneotedoğoji epaa nibikota niğijo noko,
joaniğidaa ikee Aneotedoğoji me yemaa me ędewikatidi okotawece.

⁷ Joaniğidaa leeğodi Goniotagodi meote me ee liiğexegi. Idiğe me jeloğodi ębodicetedi
anele, codaan me jiigaxinagatece gotiwağatakaneğegi anewi miditaga nigidi noiigi ane
daga judeutedi. Niğida me ee ajiwitaka, jeloğodi anewi, leeğodi mida anejitege Cristo.

Anodaa leeditibige mejinaga niğina me jatecogoğojo me jogeeatalo Aneotedoğoji

⁸ Jemaa ęoneleegiwadi moyotağaneğe Aneotedoğoji okanicodaağica aneitice me
yatecogo. Odaa niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji leeditibige monawacetibige
libaağatedi,anoibake mowote inokinoateda libaketedi Aneotedoğoji. Leeditibige me
daga neligideega, oteğexaağaga oyawieteda Aneotedoğoji me wajipatediogi niğina
moyotağaneğe. ⁹ Eledi jemaa iwaalepodi me doğodinixotinigi nowoodağagi aneo me
beyagi lowooko ęoneleegiwadi, niğinoan ean dakake loojedi, codaan me değewianağaa
oyoigeğe lamodi, oteğexaağaga dağaxa me dinanatece oolo, oteğexaağaga niğinoan
eletidi elomağajetecidi. ¹⁰ Pida jemaa niğina iwaalepodi me libinienigipi leeğodi
mowote loenataka anele, ane ikee manaqana iwaalo ane deemitetibige Aneotedoğoji.

¹¹ Niğina iwaalepodi leeditibige me notokotiniwace niğina mowajipata modiniığaxitece
anodaağee ica mejiwağatakanağaa, codaan leeditibige modeemitetibige niğinoan lacilodi
anoyiwağadi Goniotagodi. ¹² Eledi ajikatece iwaalo daga diiğaxinagatece Aneotedoğoji
lotağaa, daga iiğaxi ęoneleegiwadi, oteğexaağaga yakadi me iiğe ęoneleegiwadi. Pida
leeditibige me notokotiniwace. ¹³ Adão ijapaşa iiğe Eva, leeğodi Aneotedoğoji odoejegi
me yoe Adão, odaa niğidıaağidi jağaga yoe Eva. ¹⁴ Igaataşa diaabo anışijaa inaale Adão,
pida Eva başa inaale, odaa Eva ağeyiwağadi niğijo liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji.
¹⁵ Pida Aneotedoğoji eote me yewiğatace iwaalo, nige dinigaje, codaan nige dowediteloco
lionigipi, nigidokee meyiwağadi Goniotagodi, nigidokee me yemaa eledi oko, nigidokee
me yewiğatema Aneotedoğoji, nige yajacağadi lowooko, codaan nige dinajacağaditema
niğinoan anepaa lidağataka.

3

Ica anodaa leeditibige mee lewiga ica anoxipetedicoace me niiğenatakanağaa miditaga loiigi Goniotagodi

¹ Niğinoan notaşa ewi. Nigica ane yemaa me iiğe Goniotagodi loiigi, niğini oko
yemaa niğica nibakedi ane dağaxa mele. ² Joaniğidaa leeğodi niğina ane dowediteloco
Goniotagodi loiigi leeditibige miniğina niğina ane diğica ane yakadi değee minoa loe-
nataka ane beyagi. Leeditibige mokanitece lodawa, codaan mele me dowediteloco niğida
anee me yewiğaa, leeditibige mele me dowooko, codaan modeemitetibige. Leeditibige
mele me dibatege laniaalaga, codaan leeditibige me niitigi me diiğaxinaga. ³ Leeditibige
me diğiniğina acipeğegi, oteğexaağaga loidenigi. Pida leeditibige me niğina ęoneleegiwa
okaağegi, ane diğica meo nideleğegi, codaan leeditibige me diğiniğina ane dağaxa me
yemaa dinyeelo. ⁴ Niğini ęoneleegiwa leeditibige mele me iiğe liğeladi, iiğaxi lionigipi
moyiwağadi, codaan modeemitetibige. ⁵ Igaataşa niğina ęoneleegiwa nige daga yakadi

me iiğe liçeladi, odaa ayakadi me dowediteloco loiigi Aneotedoğoji. ⁶ Niğina ane dowediteloco loiigi Aneotedoğoji, leeditibige me diğiniğina goneleegiwa ane gela me nakato Goniotagodi, amanagawini niğini goneleegiwa adinanetibece. Igaatağa niğina ane dinanetibece, Aneotedoğoji icota me iloikatidi digo mijotağa diaabo me iloikatidi. ⁷ Niğina moixipetice goneleegiwa me iiğe loiigi Goniotagodi, leeditibige moixipetice niğina goneleegiwa anodeemitetibige niğina oko ane doğonakatoteda Goniotagodi, amanagawini niğini goneleegiwa ağica liboliga, codaa diaabo eloona ayakadi dağa dibata.

⁸ Idaağee niğina anoiğe libaketedi niiakanagaxi, leeditibige me niğina oko anidioka limedi modeemitetibige anee me newiğä, codaa leeditibige me niğina oko ane yakadi me jinakatonaşa mida ligegi. Eledi leeditibige me niğina goneleegiwa ane dağacipeğegi, codaa me diğiniğina anodoletibige me dağaxa modinigaanyetece dinyeelo. ⁹ Niğidi oko anoiğe libaketedi niiakanagaxi leeditibige mewi moyotete niigaxinaganegeco anoikee anodaägeeta gotiwağatakaneğegi, codaa moyotete niigaxinaganegeco me doğodeemitetetece catiwedi laaleğena mida anigetiğida libeyaceğegi. ¹⁰ Ereditace niğidi oko leeditibige me niğina baaniğijo moici. Odaa nigodibotege niciniğico, nige diğicata anoyakaditece libatiigi, odaa ja yakadi moiğe libaketedi niiakanagaxi. ¹¹ Codaa lodawadi niğidiwa goneleegiwadi anoiğe nibakedi, leeditibige me niğina iwaalepodi anodeemitetibige niğina eledi oko leeğodi anodaägee lewığa, codaa me diğiniğina iwaalepodi alağanagaga. Leeditibige me dinajacağaditema niğinoa lidekeco, codaa leeditibige niğina eledi oko midioka limedi moyakadi monakatotibiwaji. ¹² Niğinoa goneleegiwadi anoiğe libaketedi niiakanagaxi, leeditibige mokanitece lodawa, codaa leeditibige moyakadi moyajacağadi lionigipi, codaa me iditawece loiigiwepodi. ¹³ Igaatağa niğina goneleegiwa nigele me diiğenataka, odaa joanığıniaağodeemitetibige, codaa mabo laaleğena me yalağata gotiwağatakaneğegitema Jesus Cristo.

Ane leeğodi Paulo me idí nagadi notaganagaxi

¹⁴⁻¹⁵ Timóteo, inibeotege me age mejotağawa. Pida jidikotibigağaji leeğodi ayenikamaşa dağa idajebi, pida joğowooğoti ane leeditibige mejinaga liwigotigi loiigi Aneotedoğoji ewikegi. Niğina loiigi Aneotedoğoji liciagi niğina diimigi, leeğodi oyotete liigaxinaganegeco anewi, aneote me datitettiniwace, odaa liciagi nağana awoonaşa aneitigi liwigotigi diimigi ane datiteti. ¹⁶ Ağica ane yakadi değee niğinoa niigaxinaganegeco me degewiteda anoikee anodaägee gotiwağatakaneğegi me dağaxa me goneğegi. Digawini ane niigaxinaganegeco:

Goniotagodi dinikee me liciagi goneleegiwa.

Aneotedoğoji Liwigo ikee me iğenasa Goniotagodi,
codaa me niaanjotedi onadi.

Gobodigitigi Goniotagodi ilaagiteloco inatawece ane noiika,
odaan iğina oko digoina iigo joğoyiwağadi.

Codaa Aneotedoğoji nawacetedibigimece Goniotagodi digoida ditibigimedi miditaşa latalaşa.

4

Icoa niigaxinaganadi anodiigaxinagatece ane değewi

¹ Aneotedoğoji Liwigo yenikamaşa me nelogoditoğowa nigicatalo niğicoa owidijedi nokododi, odaa eliodi oko oika modioteci şoniiğaxinaganegegi aneetece gotiwağatakaneğegi. Odaa niğidi oko odioteci niwicidi awitakaşaşa, codaa odioteci niigaxinaganegeco ane icoğotedigi minitaga diaabo. ² Niğidiwa goneleegiwadi anodiigaxinagatece niğinoa niigaxinaganegeco awitakaşaşa codaa me şoninaalenoğododi. Ağaleeğodeemitetetece catiwedi laaleğena niğina mowote

ane beyagi, ja micatağa daantaşa yeleo laalegena. ³ Niğidiwa şoneleegiwadi liiğaxinağaneğegi yoli oko me wado, coda modi minoa niweenaga ane degelelededa me jelicaşa. Pida Aneotedoğoji eote niğino ane şoweenaga me jelicaşa, odaa niğida moko ane jinakatonaşa Goniotagodi, coda ane jowoogotaşa niğica anewi, jakataşa me jelicaşa okanicodaşica niweenigi, niğina naşa iniotagodeegatalo Aneotedoğoji leeğodi niğida niweenigi. ⁴ Igaataşa inoatawece Aneotedoğoji liidaşatajedi ele, ayakadi diğica ane jiligotaşatice, pida niğina me jibaşatege okanicodaşica niğino ane şoweenaga, leeditibige me iniotagodeegatalo Aneotedoğoji. ⁵ Igaataşa niğina me jalomeğenagatelogo Aneotedoğoji lotşa, coda niğina me jotaganegenaşa Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji ja ibinie şoweenigi.

Anodaagee niğica Jesus Cristo liotagi anele

⁶ Nige ajoini şonioxoadipi me şadalaki nadoneğegi inaa niweenigi, odaa jaşakamaşakaami niğica Jesus Cristo liotagi anele, leeğodi midioka limedi mowoo notaşa aneetece şotiwaşatakaneğegi, coda me iwitece niiğaxinağaneğeco anewi, anakaa iwitece. Niğina mowoo niiğaxinağaneğeco anewi, odaa ja şadiciagi niğina oko ananiodi inoatawece nokododi me doletibige me yoniciwadi. ⁷ Pida leeditibige mikani niğijo latematiko niğina laxokodipi, igaataşa aşica jaogate niğino a lotşa, coda aicögötədigi miniwataşa Aneotedoğoji. Adinoniciwaşati me şadewiki mawii niğica ane yocaşaneğe Aneotedoğoji micataşa niğina nalokodeğecajo ane dinoniciwaşadi me diniğaxi. ⁸ Igaataşa niğina me idinoniciwaşataşa me jaoga şodolaadi me yoniciwadi aşica deşeliodi me jiniboloiteenaga, pida niğina me idinoniciwaşataşa me jaoga ane yemaa Aneotedoğoji mejinaşa me şodewiğä, dağaxa mida ane jaoga. Igaataşa şodaxawa me jiigaşa anejinaşa me şodewiğä ane yemaa Aneotedoğoji niğina natigide, coda eledi şodaxawa me inibeonaşatege niğica noko nigidioka limedi me şodewiğä miniwataşa Aneotedoğoji. ⁹ Niğino a notaşa ewi, coda jakataşa me jinakatonaşa inoatawece niğino a notaşa. ¹⁰ Joaniğidaa leeğodi meliodi me jibaşa, coda me jawikodeeşa leeğodi niğina oko anodotaşatibigoğoji, leeğodi me jinakatonaşa Aneotedoğoji ewikegi. Igaataşa Aneotedoğoji yemaa me niğiniaşınıwa Newikatitoğodi inatawece niğina oko, coda ewi me yewikatidi niğina anoyiwaşadi.

¹¹ Iiğaxinaşanitece niğino ane jiığaxitedağadici, coda iiğeni niğina oko mowo ane leeditibige mowo. ¹² Jinığikani diğica ane şadotani leeğodi makaami lioneęę. Pida awii niğina anoyiwaşadi Goniotagodi moyakadi mele moiwi aneni me şadewiki mocaganeğeni Goniotagodi, odaa leeditibige modioteci şadakataşa, makaami niwinijegi niğina anoyiwaşadi Goniotagodi. Ele makaami niwinijegi niğina motaşani, codaanodaşemiita eledi oko, anodaşeni memaani eledi oko, anodaşeni manakatoni Goniotagodi, codaanodaşeni madowetiteloco şadaaleğena me yapidi. ¹³ Niğepaşejotaşawa oleetibige mawii şadoniciwaşa malomeğenitelogo Aneotedođoji lotşa niğina me yatecoğو niğidi anoyiwaşadi Goniotagodi, eledi ele madinoniciwaşati majacaşati niğina anoyiwaşadi Goniotagodi, codaaiiğaxinaşanitece anodaagee şotiwaşatakaneğegi. ¹⁴ Jinaşa domışikani niğijo şadixakedi ane yajigotedağawa Aneotedođoji niğijo noşoipeketaşaloco libaaşatedi niğijo laxokodipi lacilodi anoyiwaşadi Goniotagodi, odaa joşoyelogoditążawa Aneotedođoji lowooko. ¹⁵ Ele mowoo niğino a yotaşa, codaadınoniciwaşati mawiite niğino ane yotaşatedağawa amanagawini inatawece oko onadi mewi madowetiteloco Aneotedođoji loiigi.

¹⁶ Akamaşakaami adinoweti codaad adowetiteloco şadiiğaxinağaneğegi. Nigidokee mawii niğina anejitibigaşawa, odaa Aneotedoğoji şadewikatititace, coda me niğina anowajipataşawa.

5

Anodaagee ica nowienogodi loiigi Goniotagodi me dowediteloco nigina oko

¹ Jinaqawiceni motaganegeni nigoxoki niqina şoneleegiwa oxiiqodi, pida oxoki ademii micataşa daşa qadiodi. Codaa oxoki niqinoa lionekadi ademiita micataşa daşa şanioxoadipi. ² Oxoki niqina iwaalepodi laxokodipi micataşa daşa qadiododipi. Codaa oxoki niqina awicijipi mademii micataşa daşa qaniwaalepodi, midokee şadowooko me yapidi niqina motaganegeni.

³ Eemiteetibige codaa maxawani niqinoa wajekalodipi ane diqica anoyakadi nimawenegegi. ⁴ Pida nigaca wajekalo ane idi lionigipi, mige lawadipi, odoegegi leeditibige midiaaqidi odowediteloco, ane şodiişaxitece şotiwaşatakanegegi me jaşa. Joaniqidaa nigoyediatece eliododipi icoatawece niqicoa baanoşowote moniliidaşaditiniwace. Igaataşa Aneotedoşoji yemaa me jedianaga şodiododipi. ⁵ Naşana wajekalo ane diqica ane dowediteloco, nibeotegi Aneotedoşoji me yaxawa, codaa idioka limedi me yotaşanege Aneotedoşoji, enoale, codaa me noko, dipokotibigimece me yaxawa. ⁶ Pida naşana wajekalo ane yewişa mepoka dinemaa, idaaşida malee yewişa lolaadi, pida ja micataşa daantaşa yeleo. ⁷ Anajointiniwace niqina oko mowote niqinoa ane jişaxitedağadici, amanagawini aşica ane laagetedipi. ⁸ Pida nigica oko ane daşa dowediteloco litaagi, oteşexaaşa eliododipi ane noiigiwepodi, ane daşaxa mida ane jaşa, odaa iniaşını niqini oko ja ika me diotece nişaxinaşanegegi şotiwaşatakanegegi, codaa ja beyagi anee caticedi niqina oko ane deşeyiwaşaditeda Goniotagodi.

⁹ Naşana wajekalo nige yemaa me diniditini liboonaşadi mawatiogi anoyaxawatiogi niqina anoyiwaşadi Goniotagodi, pida leeditibige midiwa caticedi me seseenta nicaşape, codaa mokijotece me wado. ¹⁰ Eledi leeditibige niqina oko moyowooşodi minoa loenataka anele anidioka limedi meote, codaa mele me iliidalşadi lionigipi, mele me dibatege lanakepodi anodiita ligeladi, codaa me iwilegi logonaka niqina anida aneetege loiigi Goniotagodi (ane ligileşegi niqina me wiajeega), me yaxawa niqina oko ane dawikode, codaa me dinoniciwaşadi meo okanicodaşaşa libakedi anele.

¹¹ Pida jinişidiitini liboonaşadi niqina wajekalodipi başaleeşawicijiipi. Igaataşa doidetibige doğoniwitalo lidekeco midi miwaalepodi, oditaşa joşoika monakato Cristo, joşodoletacibige me nadonaşa. ¹² Ade nilaagetedipi leeşodi me doğodowediteloco nişijo odoejegi nigegitege Cristo. ¹³ Codaa odiniişaxitece me nigojigipi niqina migotece niqinoa diimaşa. Pida aşidokida me nigojigipi, jaşaşa dinişaxitece me alaşaneşegip, codaa motaganaxadi, oditece niqinoa ane deşele me şodotaşa. ¹⁴ Enice jajoi niqina wajekalodipi başalee awicijipi me nadonaşatace, amaleeşaga ica lionigipi, codaa amaleeşaga odowediteloco epaa ligeladi, amanagawini aşica gaantokaaşını leeşodi şodaxakawa daşa beyagi me dotaşatibigoşoji. ¹⁵ Igaataşa jişijo wajekalodipi aneyamaşaticoace, odaa joşodiotezi Satanás. ¹⁶ Nigica şoneleegiwa, oşa domige iwaalo aneyiwaşadi Goniotagodi anidi litacepodi wajekalodipi, leeditibige modowediteloco nişidi wajekalodipi, odaa ele me doğoikatece loiigi Goniotagodi doğonediatiwace. Odaa loiigi Goniotagodi yakadi moilaşatece moyaxawa niqina eledi wajekalodipi ane diqica anodinaşakatidi.

Laxokodipi ane nişenatakanaga

¹⁷ Niqina laxokodipi ane nişenatakanaga anele modowediteloco loiigi Goniotagodi, niqina şonioxoadipi leeditibige modeemitetibige codaa moyaxawatece laşalanaga, eneşegi ele moyaxawa niqina baaneşeliodi me nibaşa, moyatematitedibe şobodicetedi anele ane icoşotedigi miniwataşa Aneotedoşoji, codaa moyelogodi nişaxinaşaneşeco aneetece şotiwaşatakaneşegi. ¹⁸ Igaataşa lotaşa Aneotedoşoji mee,

“Jinağa agoeni nioladi ewalaile
niğina me nipodi leyeema me nigakala.”
Niğijo eledi liwai lotaşa Aneotedoğoji mee,
“Işenaga niğina moyedia nibakecajo loojedi me diba.”

¹⁹ Jinaşa domaşa ajipaata nigica ane doletibige me dakapetege niğijo laxokodipi anoiige Goniotagodi loiigi. Pida idoka ajipaata niğina nige idiwia iniwataale mige iniwatağigini oko nakataşanadi, anonadi meo anigida libeyaceğegi. ²⁰ Eliite moxoki lodee loiigi Goniotagodi niğina ane daşa yemaa me ika meotibiga libeyaceğeco, amaleegaga niğina eledi şonioxoadipi odoita mowo ane beyagi.

²¹ Lodee Aneotedoğoji, coda me Goniotagodi Jesus Cristo, coda me lodee niğijo aajnjotedi liomagataka Aneotedoğoji, şadıiğeni moteteni niğino şanajoineğeco anejitedağawa. Coda oleetibige midokida anemiitiogi şonioxoadipi, coda niğina mawini anee eledi oko, jiniğica ananienanegeni daşa leeğodi me şadokaagedi.

²² Jinaşa şadajolitaki me ipekeniteloco şabaagatedi lacilo okanicodaağica oko ane diniomağaditema libakedi Goniotagodi. Adağawanitege libatiigi eledi oko. Pida akamağakaami oteteni şadaalegena me yapidi.

²³ Jineğemaanitibige minoka acipeta ninyoğodi, pida awii acipeta onatecigida viinyo amaleegaga liwetadi şawokomaga, igaataşa geme elioditibece mileeni şawokomaga.

²⁴ Inatibece oko yenikamaşa me jinataşa libeyaceğeco, odaa jowoogotaşa micota me iloikatidi Aneotedoğoji. Pida inatecibece eledi oko ağicoa me jinataşa libeyaceğeco niğina natigide, pida icota me yelogotelogo anigida noko. ²⁵ Coda idaağee, inatecibece oko yenikamaşa me jinataşa minoa libaketedi anele, pida inatecibece eledi oko ağicoa me jowoogotaşa libaketedi anele niğina natigide, pida icota me jinataşa anigida noko.

6

Paulo yalagata niotagipi inaa otagodepodi

¹ Inatawece ane niotagipi, leeditibige midioka limedi modeemitetibige niotagodepodi, amanagawini ağica ane beyagi me dotağatigi Aneotedoğoji Liboonağadi, coda niğino şodiişaxinağaneğeco. ² Niğina niotagipi ane niotagodi inaağina aneyiwağadi Goniotagodi leeditibige me doğoikatice latakigi me dineemitetiwage idaağida me dinioxomigipi. Pida leeditibige me daşa mele modibatema niotagodi, igaataşa niğina niotagodi me dinigaanye leeğodi libaketedi anele niğini liotagi, coda iniaağını nakato Goniotagodi, odaa Goniotagodi yemaatedibigo.

İşgaxinağanitece coda ajoınağanitece niğino ane jelogoditedağawa.

Icoa niigaxinağanadi ane değewi icaağicoa goniliicajetecidi anele

³ Nigicatibece ane diiğaxinağatece eledi niigaxinağaneğegi, ane daşa niwoditema lotaşa Goniotagodi Jesus Cristo, anepewewi niğino lotaşa, coda nige daşa niwoditema niigaxinağaneğegi şotiwagatakaneğegi, ⁴⁻⁵ niğina şoneleegiwa liciagi aniweniğideneğegi, pida ağica lixakedi. Lemaanigi me dotigimade, coda me dideletigi leeğodi anodaa diitigilo notaşa. Joaniğidaa leeğodi me nocetema okanicodaağica, didele, dotağatibige eledi oko, beyagi me yowotibige eledi oko, idioka limedi me dinotigimadetege eletidi şoneleegiwadi, niğino liciaceekawadi, ağabo me niwaxinağanaga, coda ağaleegica liiğaxinağaneğegi anewi. Niğidi oko odiletibige niğina anodibatema Goniotagodi digicota anigida noko me daşa me liicotedi. Jinaga adinawanağatitege oko liciaco niğidi analee jelogoditağawa.

⁶ Pida niğina anoyewiğatema Aneotedoğoji odibatege owidi anepewewi me niliicajetecidi, niğina nige ninitibigiwaji leeğodi okanicodaağica anoyakadi. ⁷ Igaataşa niğida moko ağica ane inadeegaşa maleeka janiliğatini, coda jowoogotaşa me diğica ane jadeegağatini nige şodeleo. ⁸ Enice nigidi ane jelicaşa, coda ane idinixomağatinigi,

leeditibige me godinitibece me jakatağa. ⁹ Pida niğina anodoletibige me liicotedi, diaabo icota me dineetiogi, odaa ja dibatiogi eloona. Odaa eloona diaabo jegeo minoa lakatağa ane degeletededa, codaa me lowooko yetoliwadi ane yaqadi lewişa, odaa jağaniaditema icoatawece niğicoa ane domaşa nepilidi. ¹⁰ Igaataşa niğina oko ane dağaxa me yemaa dinyeelo, niğida lemaanağaneğegitema dinyeelo ja micataşa daşa ditode catiwedi laaleğena. Odaa inoatawece ane latopaco nibeyaceğeco ja ili catiwedi laaleğena leeğodi nağadi litodi. Eliodi oko dağaxa moyemaa dinyeelo, odaa joanığidaa leeğodi meyamağaticoace meniwağatakanaşa, odaa ja dağaxa me nawikodeeşa micataşa niğina oko anepaa yojogota nodaajo laaleğena.

Icoa gonajoineğeco

¹¹ Pida akamağakaami anakaami Aneotedoğoji liotagi, oxaxini niğinoan ane beyagi anejitedağawa. Adinoniciwağati minoka awii ane iğenaga, codaa mawii Aneotedoğoji ane yemaa, codaa adinoniciwağati mepaanaga iwagati Goniotagodi, memaani eledi oko, codaa midioka limedi matiteti icaağica nige awikodee, codaa adinoniciwağati mawii makaami okaağegi. ¹² Adinoniciwağati me aatege inoatawece ane beyagi, leeğodi me jinakatonaşa Goniotagodi, codaa adowetiteloco gadewişa ane yajigotedağawa Cristo. Leeğodi Aneotedoğoji jiğiniae eniditedağawa meote me gadewikitace me gadexocitege Cristo niğijo neğeni manakatoni niğiniwa ane Goniotagodi lodox eliodi oko anida aneetege Goniotagodi. Geemeni Jesus Cristo me Goniotagodi, me Lionigi Aneotedoğoji, odaa eliodi oko owajipatağawa, odaa nakatağanadi. ¹³⁻¹⁴ Natigide, lodox Aneotedoğoji aneote lewiga inoatawece niğinoan aninoan, codaa me lodox Jesus Cristo ane dinelögodi me Goniotagodi lodox Pôncio Pilatos, niğijo lacilo romaanotedi, jemaa me gadiiğeni iwagati ane niigetedoğowa Goniotagodi, codaa moteteni gadaaleğena me yapidi codaa me diğica gabatiigi, nigepaa icota me dinikeetace Goniotagodi Jesus Cristo. ¹⁵ Aneotedoğoji eotace Goniotagodi me dinikee niğica noko anepaa nibikota. Aneotedoğoji jiğiniaeğiniwa ane odogetetalo, leeğodi meliodi loniciwaşa, codaa mokinwatece me Gonoenogodi. Jiğiniaeğiniwa inionigi-eliodi ane iğe inoatawece inionaga-eloodoli digoina iğe, codaa jiğiniae Goniotagodi ane iğe inoatawece ane otagodepodi. ¹⁶ Iniokiniwateda me Gonoenogodi anida nimaweneğegi midioka limedi me yewişa. Aneite eliodi me datale, odaa ağica ane yakadi mipegitalo leeğodi ağica anabotegi nağaca nilokokena ane datale. Codaa ağica ane nadi Aneotedoğoji, oteğexaağaga yakadi mica ane nadi. Pida jemaanaşa minatawece oko odogetetalo, odaa idioka limedi moyajigotalo nağatetigi. Odaa jiğidaağee (Amém).

Icoa najoineğeco niğina liico

¹⁷ Niğina ane liicotedi, aninoan nepilidi digoina iğe, anajointiniwace me daşa dinanetibigwaji, oteğexaağaga onakatoteda niliicağajetecidi igaataşa doidetibige maniaditema. Pida iğeni monakato Aneotedoğoji anewikegi, Niğijoa aninoan ane najigotedoğowa eotedibige me godinitibece. ¹⁸ Ajöni mowo anele, nigepaa owidi niğicoa libaketedi libinienaga, me liciagi niliicağajetecidi mowidi. Codaa ajöni me nigomaşa moyawalace moyedia eliodi oko. ¹⁹ Odaa nigidaağee joğoyowidağatee eletidi niliicağajetecidi ane daşa daateda, anoyaxawa minoatawece nokododi me newişa digoina iğe. Odaa jiğidaağee nigonoliti gela lewiga ane najigotedoğowa Aneotedoğoji, odaa joğoyakadi midioka limedi me newişa miniwataşa.

Owidijedi lotaga Paulo

²⁰ Timóteo. Oleetibige mele moteteni niğinoan niigaxinağaneğeco aneetece gotiwağatakaneğegi anoyajigotedağawa moteteni. Oxaxini niğinoan notaşa anowo Aneotedoğoji me deligide, ane diğica niwaló. Oxaxini niğinoan notaşa anodinotigimadetigi niğina oko anodiletibige daantiğidaağida ica godixakedi, pida anığidaağida niğica begewi me godixakedi, leeğodi dakapetege niigaxinağaneğeco

aneetece Ɂotiwaqatakaneggegi. ²¹ Igaataqa niqina anodioteci niqicoa nixaketedi ane degewi, jegeyamaqaticoace, odaa aqaleegodioteci niigaxinaqanegeco aneetece Ɂotiwaqatakaneggegi.

Natigide jemaa Aneotedoqoji midioka limedi meletedaqadomi akaamitawecetiwaji. Odaa jiqidaaqee (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE TIMÓTEO

Niçijo Paulo naşa idí nağadi liwakatetigi Timóteo, idei niwilogonaqaxi digoida nigotağa Roma. Paulo ja yowoogodi moyeloadi niçicoa nokododi. Diniwilo leeğodi me diotece Jesus. Nağadi liwakatetigi Timóteo owidije me lidie maleedağa oyeloadi. Paulo didikotibige Timóteo eotibige midioka limedi me dinonicawaqadi me nakato Goniotagodi, coda dipokota Timóteo me dinageticogi minitaşa maleedaşa oyeloadi.

Paulo yecoaditibige Timóteo, coda me diniotagodetalo Aneotedoğoji leeğodi Timóteo, coda yelogodita midioka limedi me dipokoteloco niçina me yotaganege Aneotedoğoji. Coda aagaşa eo loniciwaşa Timóteo me daşa nibolişa me diotece Jesus, migetaşa leeğodi Paulo me diniwilo. Pida eo loniciwaşa midioka limedi meliodi me nakato Goniotagodi, coda midioka limedi me diigaxinägece niçijo Paulo baanaşa iigaxitece. Paulo eo loniciwaşa Timóteo me dinatitalo lawikodico micataşa daşa niçina niodağawa Cristo anele. Paulo eledi yalaşata niçica ane leeditibige modaägee Timóteo mijio me nowienoğodi loiigi Cristo. Eo leemidi Timóteo leeğodi anodaageeteda lakataşa niçica oko nigowidijedi nokododi. Paulo yalaşata midioka limedi meo ane liigenatakanegegi Goniotagodi idaağee mowidi lawikodico, odaa Goniotagodi icota me yajigote ane laşajegitetema.

Paulo yecoaditibige Timóteo

¹ Ee Paulo, ee liigexegi Jesus Cristo, leeğodi jiştidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Jesus Cristo idiişe me jelogoditibece Aneotedoğoji me ligegi me yajigote lewişa ane diğica liniogo niçina oko anoyexogotege Jesus Cristo. ² Timóteo, jiwakateetibigaşa nağadi iwakate notaşanaqaxi, akaami ane micataşa değewi makaami ionigi, eliodi me gademaani.

Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, coda me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaşadomi, coda midioka limedi metiğadiwikoden, coda midioka limedi mowo şadaaleğena mele.

Paulo diniotagodetalo Aneotedoğoji coda me iladee Timóteo

³ Idioka limedi me iniotagodetalo Aneotedoğoji, ane ee liotagi digo mijotasa niçijo jotigide yaamipi modibatema, idioka limedi me jeemitetece me diğica ibatiği cati-wedi yaaleğena. Coda idioka limedi me jotaşanege Aneotedoğoji noko, coda menoale. Niçina me jotaşanege Aneotedoğoji, odaa jipokotalo me şadaxawani.

⁴ Nalaşatibigiji meliodi manoenitibece niçijo naşa jawalacaşatiwage. Joaniştidaa leeğodi meliodi me jemaa me şadatitace, amaleeqaşa eliodi me idinitibeci. ⁵ Eledi nalaşatibigiji mewi me iwaşati Goniotagodi, aşokawii me iwaşati. Anakatoni Goniotagodi digo anee eliwaşatakanegegi şadami Lóide, ajaa şadiodo Eunice. Ajawienataka me niçidaägee şatiwaşatakanegeğitema Goniotagodi, digo mijotasa meniwaşatakanaşa aşica deşeyamaşaticoace.

⁶ Leeğodi midioka limedi manakatoni Goniotagodi, jemaa manalakitibige mabakeni şadixakedi ane yajigotedağawa Aneotedoğoji niçijo naşa jipeketaşaloco ibaaşatedi me şadiomaşatitema Aneotedoğoji libakedi. ⁷ Igaataşa Aneotedoğoji anajigotedoğowa niwiglo aneo moko ageleemagipi, pida najigotedoğowa Liwiglo aneo şadoniciwaşa, coda meo me jemaanaşa eledi oko, coda meo me idinajacaşataşitema niçino a lidataska şodolaadi coda me şodowooko.

⁸ Enice jinaşa aniboliki melogotitedibece nibodicetedi anele aneetece Goniotagodi, coda jinaşa anibolikitici me ee niwilogojegi leeğodi me ee liotagi Goniotagodi. Pida leeditibige me şadigomi mawikodeetema niçino a şodawikodico anenagi

leegodi me jelogotaqedibecede gobodicetedi anele, digo analeegeji me jawikode. Iniaaginiwa Aneotedogoji yajigotedaqawa gadoniciwaqa me ixomagateenitedijo niqinoa gadawikodico midokee matiteti. ⁹ Aneotedogoji godewikatiditace, codaan eniditedogowa godiomagaditedice moko nepilidi. Agodewikatiditace daa leegodi minoa godoenataka anele, pida godewikatiditace leegodi epaa yemaa, codaan idioka limedi meletedogodom. Aneotedogoji aniqica daa yoe niqina iigo naqa lowoogo meletedogodom leegodi niqijo loenatagitedogodom Jesus Cristo. ¹⁰ Niqina natigide, Aneotedogoji ja nkeetedogowa meletedogodom leegodi niqijo menagi Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitogodi. Ja yaagadi niqijo loniciwaqa nemaga, odaa ja nkeetedogowa qonimawenegegi me jakataqa godewiga ane digica liniogo miniwataqa Aneotedogoji, niqijo naqa yelogoditedibecede gobodicetedi anele.

¹¹ Aneotedogoji eote me ee liigexegi, eotedibige me jelogoditedibecede gobodicetedi anele, codaan me jiiqaxinaqatece lotaga. ¹² Joaniqidaa leegodi minoa niqinoa yawikodico digoina niwilogaqaxi, pida aidiboliqa me idiniwi. Leeqodi eliodi me jowooqodi Niqijoa anejiwagadi, odaa leegodi me jowooqodi, ajawienataka me yakadi me yotete ijotawece niqijo ane jajigotalo nigepaagicota noko nige dopitedijo Cristo. ¹³ Oleetibige midioka limedi moteteni niqijoa iiqaxinaqanegeco ane jelogoditedaqawa, codaan niqina mawinitibigelogo niqijoa iiqaxinaqanegeco, iwitece micataqa niqina gowinigijegi ane inowikojoqota. Odaa oleetibige midioka limedi manakatoni Goniotagodi, me dagamigitice, codaan memaan eledi oko leegodi me gadexocitege Jesus Cristo. ¹⁴ Abakeni loniciwaqa Aneotedogoji Liwigo ane diqeladetigi catiwedi gadaaleqena moteteni iiqaxinaqanegeco anele ane yajigotedaqawa Aneotedogoji.

¹⁵ Jogowoogoti me dagaleegica mowootibigiji iditawece gonioxoadipi ane nigeladimigipitigi macataqateloco Ásia. Fígelo ijaa Hermógenes elodi idi liwigotigi pida agaleeqaqica mowotibigiji. ¹⁶ Jemaa Goniotagodi midioka limedi me iwicode Onesíforo loiigiwepodi, leeqodi elioditibece meo yoniciwaqa, codaan aqica daa niboligatici me ee niwilogojegi. ¹⁷ Pida niqijo neqenoticogi nigotaga Roma, odaa aqica daa dinopaqadi, odaa ja doletibigiji neqepaa idakadi. ¹⁸ Jemaa Goniotagodi me iwicode Onesíforo niqica noko nige dopitedijo Cristo. Eliodi mowooogoti meliodi me idaxawa midiaagejo digoida nigotaga Éfeso.

2

Ica iodagawa, icaaqica nalokodegecajo, icaaqica nawodaqanaqa

¹ Akamaqakaami Timóteo, ane micataqa degewi makaami ionigi, ele midioka limedi manakatoni Goniotagodi, codaan meloodagateeni gadaaleqena, leeqodi Cristo idioka limedi meletedaqadom. Eletedogodom leegodi me godexogotege. ² Odaa niqijoa iiqaxinaqanegeco ane jiiqaxitedaqadici, anajipaatalo codaan eliodi oko aagaqa owajipatalo, niqijoa iiqaxinaqanegeco iiqaxinitece niqinoa goneleegiwadi ane yakadi me jinakatonaga, amaleeqaga oyakadi moiigaxitece elodi oko.

³ Ixomagateenitedijo niqinoa ane dakaketaqadomi mikeeni makaami niqina Jesus Cristo niodaqawa anele. ⁴ Niqina iodagawa me diwitide, doletibige meo me ninitibece niqijo ane iomaqaditice me iodagawa. Joaniqidaa leegodi me dagadiaaqica meote niqinoa eletidi nibaketedi anowote me dinigaanyetece dinyeelo. ⁵ Codaan niqina nalokodegecajo aneo loniciwaqa me dinigaanye, adinigaanyetece lale ane noqete, nige daa diotec icoa ane lakataqa ica nalokodegecajo. (Odaa leeditibige madinonicawiagati awii liciagi niqijo nalokodegecajo). ⁶ Niqina nawodaqanaqa aneliodi me diba, joaniqinia leeditibige modoejegi me dibatege ane niwai. (Akaami adinonicawiagati awii liciagi niqijo nawodaqanaqa, odaa jaqabaatege ganagajegi.) ⁷ Owoo niqinoa

anejitedağawa, odaa Goniotagodi eote mowooğoti ane diitigi inoatawece niğino a ne jelogoditedağawa.

⁸ Analakitibige Jesus Cristo, anida aneetetege Davi licoğegi, me yewiğatace, niğijo me yeleo. Joanişinaaşino a şobodicedeti anele ane jatematitedibece, oneloğoditoğowa Jesus Cristo me yewiğatace. ⁹ Etidigoetece galeenatedi micataşa dağa ee şonematagodi, odaa ja jawikode leeğodi me jatematitedibece şobodicedeti anele. Pida baadığica ane yakadi me igoetedi Aneotedoğoji lotaşa, niğino a şobodicedeti anele. ¹⁰ Joanişidaa leeğodi me idinatitalo inoatawece yawikodico leeğodi niğina oko Aneotedoğoji ane iomağaditedicoace me nepilidi amaleegaşa oyakadi moyexogotege Goniotagodi, odaa jiğida lewiga miniwataga Jesus Cristo, codaa moyakadi moiweniğide midioka limedi modinawanağaditege, anigida noko nigotatalo. ¹¹ Niğida nigegi ewi niğijo mee, “Niğina nige şodeməğawa Cristo, odaa şodewiğatace odaa idejonağate miniwataşa.

¹² Nigidika limedi me idinatılgatalo niğino a şodawikodico, odaa jağageote şonagatetigi me şodiğenatakanağawa Cristo. Pida nigejinaşa me diğica anejinağatege, odaa nebi aağaşee me daşa şodowooğoditeda.

¹³ Nige dağadiaaşejiwagağataşa lotaşa, pida idioka limedi meote niğijo ane ligegi (odaa iwi anigotedoğowa”).

(Leeğodi ayakadi daateğeote niğijo ane ligegi.)

Ica nibakecajo aneo Aneotedoğoji me nitedibece

¹⁴ Awii niğina anonakato Goniotagodi monalaşatibige niğijo a iiğaxinağaneğeco. Ajioni Goniotagodi lodee me dağadiaa nidelaşa leeğodi niğino notaşa ane doğoyowooğodi ane diitigilo, igaataşa niğina me dinotigimade ayaxawa oko anowajipatiogi, pida beğeo me dağadiaa eniwağatakanaşa. ¹⁵ Adinoniciwagaşati madinikeeni lodee Aneotedoğoji micataşa niğica nibakecajo Aneotedoğoji ane yakadi mele, ane daşa niboliğatece libakedi, ane iğenaga me diiğaxinağatece Aneotedoğoji lotaşa anewi.

¹⁶ Pida oxaxini jinaşa adinotigimadenitege niğina oko ane dinotigimadetiwage leeğodi niğino notaşa ane diğica jaoğate, niğidi oko ane doğodeemitetibige Aneotedoğoji. Igaataşa niğina me dinotigimadetiwage, owo eledi oko mepaanaşa leegita me yetecetedice Aneotedoğoji. ¹⁷ Liiğaxinağaneğeco ane degewiteda ja yaağadi eliwağatakaneğegi, micataşa niğina nilotapaşajegi ane daşa içi ane yelio şobole. Himeneu, ijaa Fileto itoataale niiğaxinağanadi ane lemaanigi modinotigimadetege eledi oko, codaa modiğaxinağatece ane degewi. ¹⁸ Niğijo aitoataale şoneleegiwadi oika niğijo a iiğaxinağaneğeco anewi, codaa me naigi Goniotagodi joşoika anepeğewi, odaa joşodiğaxinağatece Aneotedoğoji naşa ixomağatice me yewikatiditace oko, odaa aqaleeğeote me şodewiğatace. Joanişidaa midi oko anoyaağadi eliwağatakaneğegi.

¹⁹ Pida niğijo a iiğaxinağaneğeco anewi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa adiniigi. Micataşa niğina lipodaşgaladi diimigi Aneotedoğoji ane ixotedio, ane datite, ane daşa digike. Aneotedoğoji micataşa daşa iditedeloco lotaşa miditaşa niğijo lipodaşgaladi diimigi, niğijo lotaşa anee,

“Goniotagodi Aneotedoğoji yowoğodi ijotawece niğijo anida aneetetege”, codaa ijo eledi ligegi anee,

“Ijotawece anodi mida aneetetege Goniotagodi, leeditibige moika libeyaceğegi.”

²⁰ Niğina diimigi-nelegi, liico ligeladi, ada boote idaa baxia oolo, codaa me beexo. Codaa idiya eletidi başa iwoğo, codaa me napaloşa. Niğijo ane nebi diimigi idoka ibake nağajo boote oolo, anaa beexo niğina midi lalokegi, oğoa, domige niğina mini lanaşa ane dağaxa me şoneğegi. ²¹ Nigica oko ane daşa dioteci niğijo a iiğaxinağaneğeco

ane degewiteda, aneo oko me nibataaşa, nişini oko liciaceekawa naşajo boote idaa baxia oolo, anaa beexo, aneliodi niwaló. Nişijo oko ağalee liciaceekawa naşajo boote iwoğó inaa napaloaşa ane degewiteda niwaló. Digo mijotaga nişijo ane nebi diimigi me iomağaditedice nişijoa bootitedi ane dağaxa me diniwaloe, jığidaagee Aneotedoğoji me iomağaditedice nişijo oko ane dağa diotecilişijoa nişaxinaşaneğeco ane degewiteda, eotedibige me yakadi me ibake nişini oko mepoka dibatema. Nişini oko ja igotema Niotagodi me ibake, coda ja dinenyagadi meo okanicodaşa me nibakedi anele.

²² Enice oxaxini nişino a lidekeco şodolaadi ane beyagi lionekadi anidioka limedi moyemaa mowote. Pida adinoniciwaşati madineşenagaşati, coda oleetibige midioka limedi manakatoni Goniotagodi, coda memaanı eledi şonioxoadipi, coda me şadilakiitege eledi oko. Jığidaa nige şadiciagi nişijo ane yapidi laaleşenali anodipokotalo Goniotagodi me yaxawatediogi. ²³ Pida oxaxini adaşadınotigimadenitege nişina oko ane dinotigimadetiwage leegodi nişino notaşa ane degeleteda, ane dişica jaşa, igaataşa joşowooğoti nişina oko dinotigimade nigepaa nidelaşa. ²⁴ Leeditibige nişina liotagi Goniotagodi me daşa didele. Pida leeditibige mokaşegitema inatawece oko, coda me yowooğodi anigota me dişaxinaşatece Aneotedoğoji lotaşa, coda leeditibige me dinatitiogi nişina oko anodoletibige modinotigimadetege. ²⁵ Eledi leeditibige me diniwikodetibece nişina me dinilakidetege nişina ane doğoiite. Ijoatibige Aneotedoğoji daşa yaxawa modinilaatece libeyaceğeco, odaa joşoyowooğodi nişaxinaşaneğeco anewi. ²⁶ Odaa jığidaagee nişica oko nige yakadi mopitaceloco mele me dowooko, coda ja iwoko diaabo eloona, ane yatitiogi nişina oko meotibige mowo nişica ane yemaa.

3

Anodaageeteda nişicoa owidijedi nokododi

¹ Timóteo, ele mowooğoti anodaageeteda nişicoa owidijedi nokododi, maleedaga yaşaditeda Aneotedoğoji nişina iigo, jinataşa owidi nişicoa ane doide. ²⁻⁴ Igaataşa digawini anodaagee nişica oko nişicoa nokododi: Adodigomadadi, dağaxa moyemaa dinyeelo, coda modi minoa nimaweneğeco, anaşaxakenaşa, lemaanigi moiwo eledi oko. Coda aşoyiwaşadi eliododipi, aşodiniotagodetema eledi oko, aşodeemitibige Aneotedoğoji, aşoyemaa eledi oko, oteşexaaşa oiwikode eledi oko. Coda owo liwitakegitigi eledi oko, adinajacaşaditema nişino lidaşataka lolaadi ane beyagi, coda loidenşa, coda odakapetege anele. Ayakadi me jinakatonaşa nişina oko liciagi, yedişa mowo loenatagi ane beyagi anowookonaşa. Nişica oko odiletibige degeletibigwaji caticedi eledi oko, nalokecajoli, pida baadoğoyemaateda Aneotedoğoji. ⁵ Nişidi oko onowo modioteci naigi anewi, pida aşoika Aneotedoğoji me ibake loniçiendaşa me iigi anee me newişa. Timóteo, jinişipeçitiogi nişina noiigi liciagi.

⁶ Igaataşa initibece nişidiwa şoneleegiwadi oninaletiniwace oko owotibige moyakadi modakatiwece nişino diimaga. Odaa joşoyakadi moiğe lewişa nişinoda iwaalepodi ane dişica mele lowoogo, ane daşa leegitibige mowo ane beyagi. Igaataşa nişidi iwaalepodi oyemaa modioteci nişino lidaşataka lolaadi ane beyagi. ⁷ Nişidi iwaalepodi idioka limedi modoletibige moyowoğodi okanicodaşa gela nakatigi, pida aşica nimaweneğegi doşoyowooğodi nişaxinaşaneğeco anewi, coda aşoyakadi moyowoğodi Aneotedoğoji. ⁸ Nişijo jotigide ijoa itoataale oxikonaşa ane liboonagatedi Janes ijaa Jambres nakapetegi Moisés aneetece lotaşa Aneotedoğoji. Idaaşee nişino şoneleegiwadi abeyacşa modakapetege nişaxinaşaneğeco anewi. Ağaleegica degele lowooko, oteşexaaşa oyiwaşadi nişaxinaşaneğeco şotuwaşatakaneğegi. ⁹ Pida nişida libakedi aşica aneletema, igaataşa inatawece oko icota monadi me yetoledi, digo anee nişijo jotigide nişijo oko noşonadi Janes ijaa Jambres me yetoledi nişijo naşa nakapetegi Moisés.

Owidijedi Paulo ladeenaganegeco

¹⁰ Pida akamaqakaami Timóteo jiġiwitece niġijo ane jiiġaxitaġadici, codaa eledi jiġiwitece anodaageji me idewiqatema Jesus Cristo, owooġoti niġica anidioka limedi me jemaa me jaotema Aneotedoġoġi, codaa me jinakato, owooġoti anodaagee me idinatitiogi niġijo oko yakapetedipi, codaa owooġoti me dīgicaadaġa jemaa niġina oko, eledi owooġoti me jixomaqateetedijo ijoatawece ane dakaketomi leeġodi ibakedi.

¹¹ Niġida makaami owooġoti monigaalatibici domoġowo anodigotiwa, codaa owooġoti anodaa yawikodigi midiwa nigtadi Antioquia, Icônio, Listra. Eliodi monigaalatibici me domoġowo anodigotiwa, codaa eliodi me jawikode. Pida Goniotagodi idatamaqateetetege ijoatawece niġijoja yawikodico. ¹² Ewi okanicodaaqica oko anidoka yemaa me yewiġa me yexogotege Jesus Cristo, niġini oko oigaalatibece odoletibige mowo anodigota, codaa me dawikode. ¹³ Pida niġina oko ane beyagi, codaa niġina oko anokowo monakato Goniotagodi, niġidi jeġepaanaġa owo ane beyagi. Codaa ja daġħaxa moninaletiniwace oko, codaa mepaa dininaletibigħiġi.

¹⁴ Pida akamaqakaami Timóteo idioka limedi me iwaġati codaa me iwitece niġijoja niġaxinaġanegeco anewi anadiniiġaxinitece, ane iwaġati, igaataġa owooġoti niġijo oko anetiqadiiġaxinitece niġijoja niġaxinaġanegeco. ¹⁵ Ele mowooġoti leeġodi niġijo maleeġakaami nigaanigawaanigi noġwoooġoti niġinoa notaġa ane icogottediġi minni-wataga Aneotedoġoġi, codaa natigide. Niġidiwa notaġa gadiiġaxinitece, anida loniċiwaġa meo għadixakədi manakatoni Goniotagodi. Aneotedoġoġi anodaagħigote me yewikatiditace niġina oko aneyiwaġadi Jesus Cristo. ¹⁶ Igaataġa idiwatawece lotaġa Aneotedoġoġi anoiditedini niġijoja ғoneleegi wadi niġijo naġa ikeetediġi Aneotedoġoġi Liwigo niġica ane leeditibige moiditedini. Ele me jibakenaġa lotaġa Aneotedoġoġi me jiġiġaxinaġa oko me jikeenaġata libatico, codaa me joxokojoġo niġina oko, codaa me jiġiġaxinaġa me dineġenaġadi. ¹⁷ Joaniġidaagee me jibakenaġa Aneotedoġoġi lotaġa, jaġatibige niġina oko anowo libakedi Aneotedoġoġi mida lixakədi ane yopotigi me dibatema Aneotedoġoġi, codaa me igotema meo okanicodaaqica nibakedi anele.

4

Paulo iiġe Timóteo me iġenagħadi me yelogodi Aneotedoġoġi lotaġa

¹⁻² Eliodi me gadajoini lodee Aneotedoġoġi iniaa Goniotagodi Jesus Cristo, Niġijoja ane iwi anigoteta inatawece oko, niġina baġalee newiġa codaa me niġijo baanaġa nigo. Leeġodi Jesus Cristo me dopitedijo oħħad iiġe inatawece niġina oko, gadajoini me eloġoti Aneotedoġoġi lotaġa. Ele midioka limedi me gadigomi melogotitedibece lotaġa Aneotedoġoġi, niġina me eni mele, codaa niġina makati me daġa domeġeġe. Ereditace, adinatiita niġina oko, codaa iż-żaxxinitate lotaġa Aneotedoġoġi niġina me enitece libeyaceğeco oko, codaa niġina miķeenitiogi libeyaceğeco, codaa awii loniċiwaġa moika libeyaceğeco, amanagawini odopitalo Aneotedoġoġi. ³ Igaataġa icotalo nokododi niġina oko me daġaleeġowajipatalo niġinoa niġaxinaġanegeco anewi. Pida odioteci niġica anepaa lidaġataka lolaadi. Jeġepaanaġa odoletibige niġaxinaġanadi anodiiġaxinaġatece aninokina anoyemaa niġina oko mowajipata. ⁴ Oika mowajipata niġinoa niġaxinaġanegeco anewi, pida oħajjal-patalo latematiko niġinoa laxokodi laamipi ane degewiteda. ⁵ Pida akaami baġa leeditibige madinajacägħati nighina mida okanicodaaqica ane dakaketaġadom, codaa madinatiita niġinoa ane dakaketaġadom, codaa mawii ane gabakedi melogotitedibece nibodicetedi anele aneetecristo, codaa magoti ġabakedi Aneotedoġoġi ane yajigotedaġawa mawii.

Paulo nibeotege ica noġeedi anigida noko nige yeleo

⁶ Awii niçijo ane jajoitaqadici, igaataşa emegeeta ja idigo me ideleo leeğodi Cristo, codaan ja niłegi noko me jopitibigimece ditibigimedi. ⁷ Idioka limedi me idinoniciwaqadi me joletibige me jiğke loniciwaşa ane beyagi. Ineliwaqaditedini inokododi micataga niçina nalokodegecajo anele me walokodi, odaa ja nigotini me walokodi. Joaniqidaageji idioka limedi me jotete codaan me jiiqaxinaqatece niiqaxinaqanegeco qotiwagatakanegegi. ⁸ Odaa niçina natigide jakadi me inibeotege niçica noğeedi anodibatege niçina oko naqa gaanyaşa. Niçica ęgonogeedi one ęgadale ane ikee Goniotagodi me yakadi me ęgodegenaşa. Goniotagodi ane Goniwinoğodi ane iğgenaşa, Joaniqiniaaa najigotediwa naqaca yale lodoxe niçica oko, niçica noko nige iwi anigotediogi inatawece oko. Goniotagodi aqemoka najigotediwa naqaca yale, pida yajigotediogi lale inatawece oko ane dağaxa moyemaa me age meno lanokegi Goniotagodi.

Paulo ibodicaxi Timóteo

⁹ Awii ęgadoniciwaşa me age managi meetaşa. ¹⁰ Igaataşa Demas dağaxa me yemaa niçinoaa aninoaa digoina iiçgo, anepaşa dinelio, odaa ja idaladi, ęgopiticogi nigotaşa Tessalônica. Crescente boğopiticogi macataqateloco Galácia, Tito biğigo macataqateloco Dalmácia. ¹¹ Iniokini Lucas biğini digoina meetaşa. Oleetibige Marcos, odaa ęgadixigaşawa leeğodi başa yakadi me idaxawatece niçinoaa ibaketedi. ¹² Ja jimonyaticogi Tíquico manitaşa nigotaşa Éfeso. ¹³ Niganagi, anadeegitatiwa naqajo iniwetaqajo ane joya minitaşa Carpo digoida nigotaşa Trôade. Eledi jipokotaşawa manadeegi yotaganaşaxiidi, pida enegegi jopotibige niçijoaa notaşanaşaxiidi laamotiidi ewacogo.

¹⁴ Niçijo ęgoneleegiwa ane liboonaşadi Alexandre niçijo anani laxacogonaşaxi lajo ęgapilecege, owidi loenatakatomi ane beyagi. Pida Goniotagodi epaa dinilakidetetege leeğodi niçijoaa loenatakatomi ane beyagi. ¹⁵ Akaami eledi adowetitibige niçijo ęgoneleegiwa, leeğodi eliodi me dakapetege niçinoaa notaşa ane jelogotaşatedibece.

¹⁶ Niçijo odiejegi me idinikee lodoxe ęgoniwinoğodi me ininiğgodi niçijoaa notaşa anodakapetigi, aqica ane idinienaqanege, pida iditawece niçidioko etidikatice. Pida aje-maa Goniotagodi dağa laagetedipi niçijooko leeğodi metidika. ¹⁷ Pida Goniotagodi iniwa meetaşa, idinienaqanege, odaa najigotediwa yoniciwaşa me jelogodi nibodicetedi anele aneetece Cristo. Odaa inatawece niçinaoko ane dağa judeutedi digoina meetaşa owa-jipatalo yotaga. Joaniqidaağigotediwa Goniotagodi me idatamaşateetetege ane doide, liaon nioladi.

¹⁸ Goniotagodi idatamaşateetetege inoatawece ane beyagi, codaan jowooğodi me idadeegitedibigimece ninioxadi digoida ditibigimedi. Odaa jemaa midioka limedi minatawece oko onelecaşatee Liboonaşadi Goniotagodi. Jiğgidaağee (Amém).

Owidijedi lotaşa Paulo me dibodenaga

¹⁹ Jemaa me idecoaditibige Priscila ijaa Áquila, codaan me loiigiwepodi Onesíforo. ²⁰ Erasto başa nenyagati manitaşa nigotaşa Coriinto, Trófimo idiaa jaladite manitaşa nigotaşa Mileto leeğodi deelotika. ²¹ Ina bağawii ęgadoniciwaşa manootiwa maleedaga limedi niwetaşa. Eubulo, Prudente, Lino, Cláudia, codaan inatawece eledi ęgonioxoadipi oyecoaditibigajji.

²² Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi me noiigliwa ęgadiwig. Codaan jemaa midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa joaniqidaağee.

PAULO LIWAKATETIGI TITO

Tito eledi micatağa dağa lionigi Paulo leeġodi eledi yaxawa me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco 1.4). Tito ida aneetege noiigi greegotedi, codaa me yaxawa Paulo niġijo me diniwiajetibece me yeloġoditedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo. (Awiniteloco Gálatas 2.3; 2 Coríntios 2.13; 7.6,13; 8.16-18,23). Paulo idiaa yoya Tito minitaġa lidelogo-nelegi Creta me yaxawa loiigi Cristo ane niġeladimigipitigi niġini lidelogo. (Awiniteloco 1.5).

Paulo didikotibige Tito me iladeetema codaa me ibodicaxitema anodaagee libakedi me nowienoġodi loiigi Cristo, codaa me diiġaxinaġatece Cristo, codaa midioka limedi meo anele. Paulo iżiġaxitece Tito anodaagee me iolaticoace lacilodi loiigi Cristo, eledi yalaġata ane leeditibige me ee lewiġa niġina laxokodipi, iwaalepodi, lionekadi, codaa me niotagipi. Yalagata anodaagee godewiġa niġijo jotigide, codaa anodaagee Aneotedoġoġi Liwigo me iġi godewiġa. Noġowidijedi lotaġa Paulo yalaġata me leeditibige loiigi Cristo me dinaxawatiwage.

Paulo didikotibige Tito

¹ Ee Paulo, ane ee liotagi Aneotedoġoġi, codaa me ee liiġexegi Jesus Cristo.

Aneotedoġoġi idiomaqaditedice, odaa idimonya me jao me ili eliwaġatakaneġegi niġina oko Aneotedoġoġi liomaġataka me nepilidi, codaa me jaxawatiogi niġidi Aneotedoġoġi liomaġatagipi moyowoġodi niġino a niġaxinaġanegħeco anewi, ane nikietogħowa anejinaga me godewiġatema Aneotedoġoġi ane yemaa. ² Niġida anejinaga me godewiġa joaniġidaa ane yemaa Aneotedoġoġi mejinaga niġina me inibeoonaġatibigege midioka limedi me idejonaġa miniwataġa anigida noko. Aneotedoġoġi aġodinaale. Aniġicatibige daġa yoe niġina iiġo naġakaġida me ligiegħed oħra meote me godewiġatace. ³ Niġijo niġicota noko Aneotedoġoġi ane nibikota, odaa ja ikee niġijo ane ligiegħed oħra meote, niġijo noġoyelogoditedibece latematiko. Najigotediwa yatematiko ane leeditibige me jatematitedibece. Aneotedoġoġi ane Gonewikatitogħodi jiġiniae idhiġe me jelogoditedibece latematiko.

⁴ Tito, jiġi kateetibigaġaji naġadi notaġanaġaxi idie, leeġodi idejigotaġawa micataġa deġewi makaami ionigi, igaataġa eliodi me godaxawani mepaanaġa iwaġati Goniotagodi, digo aneji mejiwaġadi Goniotagodi.

Jemaa Aneotedoġoġi Godiodi iniaa Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitogħodi mid-ioka limedi meletaġadom, codaa midioka limedi metiġadiw ikoden, codaa maġaġa owo għadaaleġena mele.

Ica libakedi Tito minitaġa ica lidelogo-nelegi ane liboonaġadi Creta

⁵ Idiaaġad oyaa minitaġa lidelogo Creta jaotibige magoti ane godakedi, codaa me iomaġatiticoace niġino a għoneleegiwadi baanaġa yaxoġotibigi wali me lacilodi Goniotagodi loiġi idiwatawece nigotadi. Codaa genaġa jelogoditaġawa anodaagee me ixipeniticoace niġicoa għoneleegiwadi. ⁶ Niġicoa għoneleegiwadi ane lacilo Goniotagodi loiġi leeditibige me niġina għoneleegiwa ane digħiċċa anoyakaditece aniget-ġida libatiġi aneo moyakadi moditeloco. Leeditibige mokantece lodawa, codaa leeditibige lionigħi maġaġa oyiwaġadi Goniotagodi, codaa me minniġina ane dinajacägħadi, codaa minniġina anoyiwaġadi eliododipi.

⁷ Igaataġa niġina għoneleegiwa ane dowediteloco Goniotagodi loiġi leeditibige me digħiċċa ane yakadi mee mida libatiġi. Niġina oko ayakadi digħiġina anaġġaxakeneġġi, otegħexxaqqa yakadi minniġina ane daġa leegħitibige me deliġże, otegħexxaqqa acipeġġi, otegħexxaqqa ideleġġegi, otegħexxaqqa adodigomadaġa. ⁸ Pida leeditibige me niġina għoneleegiwa ane yemaatibigo me dibatege oko anicotcogi ligħeladi, codaa minniġina

ane yemaa inokina anele, codaan leeditibige minigina anele me dowooko, codaan me igenaga, ane doletibige minioka yewigatema Aneotedogoji, codaan me dinajacaqadi.

⁹ Niqicoa goneleegiwadi leeditibige moyotete codaan moyiwaqadi niqijo natematiko ane jakataqa me jinakatonaqa, niqijo natematiko ane itege niqijo niiqaxinaqanegeco gotiwaqatakanegegi. Odoo niqidiwa goneleegiwadi oyakadi moyoniciwagadi eledi oko eliwaqatakanegegi niqina moyelogodita niqinoa niiqaxinaqanegeco anewi, codaan moyakadi moikeetiogi libatico niqidi ane dogoyemaateda niiqaxinaqanegeco anewi.

¹⁰ Igaataqa eliodi oko ane dogoyemaa moyiwaqadi niqinoa lacilodi loiigi Goniotagodi, oteqexaaqaga niiqaxinaqanegeco gotiwaqatakanegegi aqoyiwaqadi. Odoo oninaaletiniwace eledi oko niqina me niiqaxinaqanaqa. Liwigotigi niqijo ane niiqaxinaqanaqa idawa judeutedi. Niqidiwa judeutedi jeqepaanaga notigimadaga aqoyemaa moyiwaqadi niqijo lacilodi loiigi Goniotagodi. ¹¹ Niqidioko ane dogoyiwaqadi niqinoa lacilodi leeditibige me amakenitiniwace, igaataqa jogoilbeyacaqadi eliwaqatakanegegi eliodi dinoiigiwepodi niqina modiigaxinagatece ane degewi. Niqidiwa niiqaxinaqanadi idokowotibige modinigaanyetece dinyeelo, codaan niqida lowoogo qoboliqa. ¹² Liwigotigi niqijo noiigitigi Creta, ini goneleegiwa anidiaaqelatibige. Niqidi noiigi odiletibige niqini goneleegiwa degewi me yelogoditedibe icoa lowooko noenoqododi. Ijaagijo niqijo goneleegiwa mee,

“Yoiigi digoina Creta idokee mawitakaqa,
liciagi niqinoa ejedi ane doide,
nigojigipi codaan dagaxa maniodaqaxadi.”

¹³ Niqinoa lotaga niqijo goneleegiwa ewi. Joaniqidaa leeqodi me leeditibige mawiceni motaqanegeeni niqidi noiigi, amaleeqaga oyakadi mepaanaqa oyiwaqadi Goniotagodi. ¹⁴ Codaa oxokitiogi me dagaleeqowajipata natematigigi jotigide laamipi judeutedi, oteqexaaqaga najoinaqanegeco ane icoqoticogi mioataqa goneleegiwadi ane dogodibatege niiqaxinaqanegeco anewi.

¹⁵ Pida niqina oko ane yapidi laaleqena yeligo okanicodaqica niweenigi, igaataqa yowooqodi Aneotedogoji me ikatetece me yeligo okanicodaqica niweenigi. Pida niqina oko ane napioi laaleqena, codaan ane daqa nakatoteda Goniotagodi, niqinioko diletibige daatiqica gaantokaagini ane yapiditema. Igaataqa iniaaqini deemitetece laaleqena mini lapioyaqajegi, codaan lowooko meletidi napioi. ¹⁶ Niqidioko modi moyowooqodi Aneotedogoji, pida niqida anee lewiqa ikee me dogoyowooqoditeda Aneotedogoji. Aneotedogoji lelegetedipi niqidi noiigi. Aqoyiwaqadi Aneotedogoji, codaan aqica nimawenegegi dogowo gaantokaagini loenatagi anele.

2

Niiqaxinaqanegeco anewi

¹ Pida akamaqakaami Tito, leeditibige me iigaxinaqanitece niqica ane daqa eetege niiqaxinaqanegeco anewi. ² Iiqaxini niqinoa goneleegiwadi laxokodipi me daqa nacipaqa, codaan niqina eledi oko leeditibige modeemitetibige anee me newiqa, codaan ele moibake lixakedi niqina me nowookonaga, codaan leeditibige midioka limedi modioteci niiqaxinaqanegeco gotiwaqatakanegegi, codaan leeditibige midioka limedi moyemaa eledi gonioxoadipi, codaan leeditibige modinatitalo niqinoa ane dakaketema.

³ Iiqaxini niqina iwaalepodi laxokodipi me leeditibige anee me newiqa me ikee minioka oyewigatema Aneotedogoji. Leeditibige me daqa beyagi modotaqatibige eledi oko, codaan me daqa nacipaqa. Codaa leeditibige modiigaxinagatece anele. ⁴ Lajo mowo loniciwaqa niqijo iwaalepodi bagalee nojibigiji me daqa nacipaqa, codaan mewi moyemaa lodawadi inaa lionigipi. ⁵ Eledi lajo maqaga owo loniciwaqa me dinajacaqaditibigiwaji, codaan minoka oyowo niqica anele, codaan meletema eledi oko,

codaa mele me doweditelogo ligelatedi, codaa moyiwaqadi lodawadi. Nige niqidaagee me newiga, odaa aqica oko ane yakadi me beyagi me dotaqatibige Aneotedoqoji lotaga.

⁶ Idaaqemitiogi maqaga anajoinitiniwace niqijo bagalee lionekadi modinajacaqaditema lidagataka lolaadi. ⁷ Akamagakaami leeditibige makaami niwinigijegi amaleegaga niqina eledi oko oyakadi monowiqtogawa leeqodi gadoenataka anele. Niqina me iiqaxinaqanitece niiqaxinaqanegeco gotiwaqatakanegge, jinaqaloo, otegexaaqaga acide, pida leeditibige madinaniwaqati. ⁸ Niqina me iiqaxinaqani, enitece notaaga ane ikenaga amaleegaga aqica oko ane yakadi me ee me abataa, codaa me gadaxakawepodi niboligatibigiwaji leeqodi me digica ane yakadi moyatigi ligegi modakapetogogi.

⁹ Anajoinitiniwace niqina niotagipi moyiwaqadi niotagodepodi, codaa modoletibige mowo me ninitibigiwaji niotagododi leeqodi mele mowo libaketedi. Leeditibige me doqodinotigimadetege niqinoa niotagododi modiojotece. ¹⁰ Leeditibige niqina niotagipi me doqodoliceta ane nebi niotagododi. Pida leeditibige moikeetiogi niqidi eledi oko moyakadi monakato, amaleegaga niqina oko odeemitibige niiqaxinaqanegeco aneetece Aneotedoqoji ane Gonewikatitogodi.

¹¹ Igaataaga Aneotedoqoji ja nikeeetedogowa meletetema inatawece oko. Joaniqidaa leeqodi me ikee me yemaa meote me newiqatace inatawece oko. ¹² Leeqodi Aneotedoqoji eliodi meletedogodomi, odaa godiiqaxitetece me degele me godewiqa me digica me jaqate Aneotedoqoji. Godiiqaxitetece me jikanaga niqijo lidaqataka godolaadi, codaa me jaqaa ane ikenaga, codaa me jeemiteqatibige Aneotedoqoji malee godewiqteloco niqina iigo. ¹³ Aneotedoqoji godiiqaxi maleeginaagejonagatice digoina iigo leeditibige me inibeoonaqatege niqica noko libinienigi nige dinikee meliodi loniciwaga Gonoenogodi nelegi ane Gonewikatitogodi, Jesus Cristo. ¹⁴ Iniaaginiwa Jesus Cristo dinajigo me yeleteodedogodomi, eotedibige me yedia niqica ane lica loojedi me godogatedicogi inoatawece gobeyacegeco, codaa me godapitaqadi, codaa meote moko niqina anida aneetetege, codaa me dinoniciwaqaditibigiwaji moyoe niqica anele.

¹⁵ Tito, leeditibige midioka limedi me iiqaxinaqanitece niqijo anejitedaqawa. Abakeni ganaqatetigi niqina moniciwaqati laaleqena, codaa moxoki oko ane wajipataqawa. Jiniqikani degetiqadomilenitice, micataqa daaditaqa akaamita goneleegiwa goneqegi.

3

Ica anodaagee lewiga niqina anodinagakatiditalo Goniotagodi

¹ Tito, awii niqina oko monalaqatibige me leeditibige moyiwaqadi niqinoa lacilodi idiaa niqijo anida naqatetigiteloco digoina iigo. Leeditibige me eniwaqatakanaga, codaa me nigomaqa mowote inoatawece anele. ² Leeditibige me daqa beyagi modotaqatibige eledi oko, otegexaaqaga odinotigimadetege eledi oko. Pida niqina oko leeditibige meletetema niqina iwikkadip, codaa me diniwikodetibigiwaji lodox inatawece oko. ³ Igaataaga niqijo jotigide okomoqoko aqica degele me jwoookonaqa, otegexaaqaga ejiwagataqa Aneotedoqoji, otegexaaqaga niqinoa aninoa naqatetico, codaa oko ninaalexegi. Jiwaqatece niqinoa lidagataka godolaadi ane beyagi, codaa joleeqatibige inokina me jalooga. Niqijo jotigide joleeqatibige me jaqaa ane beyagitema eledi oko, codaa oko oceeqaga. Niqijo oko aqetiqodemaa, codaa oko ajinemaanaqatiniwace.

⁴⁻⁵ Pida niqijo naqa nikeeetedogowa Aneotedoqoji ane Gonewikatitogodi midioka limedi meote aneliodi meletogodomi, codaa me godemaa, odaa jegeote me godewiqtace. Aqeote me godewiqtace daqa leeqodi niqinoa okomaqa godoenataka anele, pida leeqodi me godiwikode. Liwigo Aneotedoqoji yapitaqadi godaaleqena, codaa najigotoqowa gela godewiqa. ⁶ Leeqodi Aneotedoqoji midioka limedi meote ane daqaxa meletogodomi, niwakatee Liwigo me godajacaqadi. Niwakatee Liwigo leeqodi niqijo aneotedoqodom

Jesus Cristo ane Gonewikatitogodi. ⁷ Jiġidaaġee, leeġodi Aneotedoġoġi me daqaxa meleletedoġodomi, eote me għodeġenaga, odaa ja dibatedoġogi. Odaa leeġodi moko lionigħi jakataġa me inibeoonaġatege midioka limedi me idejonaġate miniwataġa aġaleegħiċi liniogo. ⁸ Odaa jakataġa me jinakatonaġa niġinoġ notaġa.

Jemaa midioka limedi me iigaxinaganitece niġioġa notaga amaleegħa niġina oko anonakato Aneotedoġoġi midioka limedi me dinoniciwaġaditibigħi wajid mowote loen-nataka anele. Ele mowo niġida anejita, odaa ja yaxawa inatawece eledi oko. ⁹ Pida otonitice niġina majipaata modinotigimadetigi niġinoġ aġħi ane deġeleteda, niġina modinotigimadetigi liboonaġatedi jotigide laamipi, coda niġina modinotigimadetigi odaa ja nidelaġa leeġodi niġica ane diitigi niġioġa lajjoinaqneġeco Moisés. Niġina midaqaeġġi me dinotigimade, aġiċċa ane yaxawa, coda aġiċċa anelettema. ¹⁰ Niġina oko anidioka limedi me doletibige me dinotigimadetege eledi oko, leeditibige mitoataale mawii leemidi. Nige daga yemaa me wajipatagħawa, odaa jinagħiġiċi mawii. ¹¹ Igaataġa jogħwoġoti me daqadiaaġiċa ġanġawenēġegi maxawani niġini oko meo me iġenaga lewiġa. Niġida libeyacegħeggi aneo ikee me nilaagedi.

Owidjedi nاجħiġi kieni minnha

¹² Niġina me jimonyataġħawa Ártemas, mige Tíquico, awii ġadoniciwaġa managi meetaq, jakapaġatiwage manitaġa nigotaġa Nicópolis, igaataġa ja yovoġgo midiaaġejo nige limedi niwetaġa. ¹³ Awii niġica anakati maxawanitece Zenas, niġijo ane dideletibigoġoġi me dotaġa lodoe ġoniwinoġodi, coda axawani Apolo, amaleegħa aġiċċa ane yopotibige nige diniwiejje. ¹⁴ Leeditibige me inatawece loiġi Cristo diniġaxitece me dinoniciwaġadi midioka limedi mowo niġica anele, coda moyaxawa ane yopotibige moyaxawa, coda aġeġle doġġoġaġadidi noko mowo ane deġeġ.

¹⁵ Inatawece aninaa meetaq oyecoaditibigaġaji. Ee jemaa me idecoaditece niġina anetiqodema, anoyiwaġadi Goniotagħi.

Jemaa Aneotedoġoġi midioka limedi meleletedaqgħadomni akaamitawecetiwaji. Odaa jiġidaaġee.

NIWAKATE FILEMOM

Paulo jeṣepaa yaxawa Filemom me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco v19). Filemom ligeladi manitağa nigotağa Colossos, one ḡoneleegiwa liico. Niğica ligeladi one nelegi, odaa loiigi Goniotagodi jiġidiaeġi me yatecoġotibece. (Awiniteloco v2). Filemom onijo ica liotagi ane liboonaġadi Onésimo ane iale. Pida niğidiaeġi Paulo ja dakapetege Onésimo, odaa ja yaxawa meo meliodi me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco Colossenses 4.9). Odaa niğidiaeġi Paulo ja iige Onésimo mopitacicogi ligeladi Filemom, odaa idí naqadi liwakatetigi Filemom me dipokota me dibatege Onésimo me daqa leeditibige me iloikatidi.

Paulo ye coaditibige Filemom

¹ Ee Paulo, ite ee niwilogoñaġaxi leeġodi me jio tece Jesus Cristo. Ee iniaa ḡonioxoa Timóteo jiwakateenaġatibigaġaji naqadi notaġanaġaxi, akamaġakaami, Filemom ane akaami ġodokaaqedi me jibaaga, ġodokaaqedi ġodemaanigi. ² Aaġaġa jidikotibige loiigi Goniotagodi ane dinatecoġoteetibece digoida ġadigeladi, coda me jidikotibige ġoniwaalo Áfia, iniaa Arquipo ane ġodokaaqedi niğina me jakapaġatege ane beyagitedoġodomi.

³ Jemaanaġa Aneotedoġoġi ane Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo me dağaxa meletaġadomitiwaji, coda meote ġadaalegenali mele.

Paulo yalagata Filemom anodaagee meyiwaġadi Aneotedoġoġi coda me yemaa nioxoadipi, niğijo anodi tece Goniotagodi Jesus

⁴ Niğina me jotaġaneġe Aneotedoġoġi, idioka limedi me idalaġatibigaġaji Filemom, odaa iniotagodetalo Iniotagodi Aneotedoġoġi. ⁵ Igaataġa jajipa moyalaġataġawa me dağaxa manakatoni Goniotagodi Jesus, coda me jajipatibece meliodi memaani ijotawece niğijo Aneotedoġoġi ane isolatedice me nebi. ⁶ Oko dinokaaqetedi, coda jaxawanaġa oninitecibeci leeġodi okotawece jinakatonaġa Goniotagodi. Enice jipokotalo Aneotedoġoġi meote me dağaxa mowooġoti niğinoġa anicinoġa anele ane najigotedoġowa leeġodi me ġodexogotege Jesus Cristo, leeġodi maxawani eledi oko. ⁷ Inioxoa, leeġodi meliodi memaani ġanioxoadipi, jaġawii me dağaxa me idinitibeci coda me meliodi me adonicwiġati, igaataġa ajiciġi laaleġena ijotawece niğijo loiigi Aneotedoġoġi ane isolatedicoace me nepilidi.

Paulo dipokota Filemom mele me dibatege Onésimo

⁸ Leeġodi me micataġa daqa ee ġanioxoa, coda me leeġodi me ġodexogotege Jesus Cristo ane najigotediwa inaġatetigi, ani yaaleġena me ġadiiġeni mawii niğica ane domaġa leeditibige mawii. ⁹ Pida leeġodi me jemaanaġa oninitecibeci eledi oko, ee ajemaa me ġadiiġeni, pida jemaa me jipokotaġawa leeġodi Onésimo, idaaġida ee Paulo baanaga ee laxokeġi, coda me idejja niwilogoñaġaxi leeġodi me jio tece Cristo. ¹⁰ Enice, leeġodi memaani iditawece loiigi Aneotedoġoġi, jipokotaġawa mele mabaatege Onésimo. Onésimo micataġa daqa ionigi, igaataġa maleeġinaaġejo niwilogoñaġaxi jaxawa me nakato Goniotagodi, odaa ja micataġa degee eliodi. ¹¹ Niğijo jotigide, aġiċa niwalóttagħadomitiwaji, pida natigide jiġi niwalóttagħadomi coda me ee. (Odaa niğida liboonaġadi Onésimo diitigi me dağaxa me diniwaloe.)

¹² Jiiġe Onésimo mopitacicogi makaamita. Eliodi me jemaa liciagi me idinemaa. ¹³ Domaġa jemaa me inolitini digoina meetaġa me idaxawa me waxodi ġamedi maleeġinaaġejo niwilogoñaġaxi leeġodi mejitece nibodicetedi anele ane yalagatibece Cristo. ¹⁴ Pida adomaġa jemaa me inoiġiwa me daqa idinilakidetaġagi. Ajemaa me ġadiedeġen me adaxawani, pida jemaa me adaxawani idokida nige akamaġemaani.

¹⁵ Ica ina Aneotedoğoji dağa ika Onésimo me Ɂadalatawaanigi me akatitace mabaatege me opitacağawa midiağı nigepaa anigicatibige. ¹⁶ Igaataşa natigide ağaleeğidokida me niotagi, pida caticedi me liciagi niotagi, Ɂonioxoa dağaxa me Ɂodemaanigi, leeğodi me yexogotege Goniotagodi. Eliodi me jemaa, pida emaani caticedi anejigota me jemaa. Diganagawini emaani ağidokida me Ɂaotagi anele, pida micataşa dağa Ɂanioxoa, ane yexogotege Goniotagodi.

¹⁷ Enice nigakati me ee Ɂadokaagedi, me jaxawanaşa oninitecibeci, abaatege Onésimo anodaagee mabaatigi. ¹⁸ Nigeo me aniatitema Ɂaninyeelo, ogoa domige Ɂadinaaleweeni, anikanitici emaşa Ɂadediani. ¹⁹ Ee Paulo jidikotibigağaji me jedia okanicodaağica naalewe. Pida jemaa manalakitibige me micataşa dağa adinaaleweeni, leeğodi ee Ɂadaxawani manakatoni Goniotagodi, odaa jiğidaagee naşa Ɂadewikitace. ²⁰ Enice, inioxoa, awii niğijo ane jipokotağawa leeğodi Goniotagodi, odaa adoniciwęgati, ane ee Ɂanioxoa leeğodi me Ɂodexogotege Goniotagodi.

²¹ Malee jidi nağadi iwakate notağanağaxi, Ɂadinakatoni mawii ane jipokotağawa, codaa mawii caticedi niğijo ane jipokotağawa. ²² Pida eledi ane jipokotağawa. Awii iomağatitice imedi minitşa Ɂadiđeladi, igaataşa inibeotegi Aneotedoğoji meote anipokitalo, odaa etidikatice, odaa jakadi mejigo makaamitşa.

²³ Epafras, anini niwilogonağaxi meetaşa leeğodi me diotece Jesus Cristo, yecoaditibigağaji. ²⁴ Codaa oyecoaditibige yokaağetedipi me jiba, Marcos, Aristarco, Demas iniaa Lucas.

²⁵ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo me dağaxa meletedağadomitiwaji.

NIWAKATE HEBREUTEDI

Ağica ane yowooğodi ane lidie nağadi niwakate hebreutedi, idoka oyowooğodi me judeu niğica ane idí. Oditibige me Paulo, ogoa domige Apolo ane idí. Moidí odidikotibige judeutedi anonakato Goniotagodi me doğoika monakato Goniotagodi Jesus, oditağa opitacelogo lakatağa laamipi. Yelogoditiogi hebreutedi Jesus me niğijaağıja Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji me Gonewikatitogodi, codaan yelogodı niğina oko me dağadiaa yakadi me iğenagatibigiwaji lodee Aneotedoğoji dağa leegodi moyotete liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés, codaan niğina modioteci lakatağa judeutedi ane dağadiaağica ane jaoğate. Moidí oyalagata niğijo jotigide lakatigi judeutedi sacerdotitedi maleeşonigodi ejedi anoibootalo Aneotedoğoji mowotibige Aneotedoğoji me dağalee iloikatidi oko leegodi libeyaceğeco. Eledi yalağata Jesus me şonisacerdoti şoneğegi, codaan me nadooğodi lawodi meotedibige Aneotedoğoji me dibatacedogogi. Lawodi Jesus şodiwilegitema inoatawece ane şobeyaceğeco. Ikee niğida gela anejinaağ me idinilakidenagatege Aneotedoğoji me dagaxa mele, aliciagi niğijo oxıığodi domaşa şonimaweneğegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji. Yalağatiogi niğijo laamipi judeutedi Aneotedoğoji ane yakadi me iğenagatibigiwaji leegodi monakato, idaağida me nawikodeeğ.

Niğidiaağidi eo loniciwaşa niğina anonakato Goniotagodi moyowo anodaägeeteda Jesus me dinatiteta ijoatawece lawikodico, odaa leeditibige midağaaee modinatitalo lawikodico leegodi modioce Cristo. Codaan mağaga onalağatibige niğica nogeedi anicota me yajigotediogi Aneotedoğoji, niğica ane dağa daa. Noğowidijedilotaşa jeğeote ladeenağaneğeco.

Aneotedoğoji ibake Lionigi me dinikeetedogowa

¹ Niğijo jotigide Aneotedoğoji eliodi me notağaneğetedi şodoiigi, codaan owidi anigotediogi me notağaneğetediniwace jotigide şodaamipi. Imonyatediogi niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko moditece ane yemaa. ² Pida natigide, niğinoanowidijedilokododi, Aneotedoğoji ibake Lionigi me yelogodı niğica ane yemaa. Aneotedoğoji ibake Lionigi meote inoatawece aninoaditibimed, codaan aninoadigoina iigo, odaa ja isolatedice Lionigi me yajigoteta inoatawece mepoka nepiliditeda. ³ Lionigi datale digo mijoataşa Aneotedoğoji me datale, codaan liciagi Aneotedoğoji. Ibake lotaşa loniciweğenaşa me doweditedeloco codaan me ika midioka limedi minoa inoatawece niğinoananejinataşa. Niğidiaağidi neğeote nimaweneğegi me napitağadi inoatawece şobeyaceğeco, odaa ja nicotedini digoida ditibimed nimedi şoneğegi liwai libaağadi Aneotedoğoji ane iige inoatawece.

⁴ Odaa jeğeote me dağaxa me şoneğegi nağaxatedeloco aanjotedi, digo anee Liboonağadi ane yajigote Aneotedoğoji me dağaxa me şoneğegi, ağica liciagi. Aneotedoğoji yajigote Liboonağadi me “Lionigi”.

Lotaşanağaxi Aneotedoğoji ikee Lionigi Aneotedoğoji me dağaxa me şoneğegi caticedi aanjotedi

⁵ Lionigi dağaxa me şoneğegi, igaataşa Aneotedoğoji ağica otığidatece dağa eeteta okanicodaağicata aanjo niğijo lotaşa aneeteta Lionigi, niğijo meeteta, “Akamokakaamita makaami Ionigi, amina noko ja jaote me Ee Gadiodi.” Eledi meeteta, “Jegee Gadiodi, codaan akaami Ionigi.”

⁶ Niçina Aneotedoğoji me nadeegit Lionigi ane dağaxa me şoneşegi niçina iiğo, eledi mee,

“Akaamitawecetiwaji anakaami niaanjotedi Aneotedoğoji
oğeetetalo Ionigi!”

⁷ Niçijo Aneotedoğoji me yalağate aanjotedi, mee,
“Jaote iniaanjotedi micataşa daşa niwocotadi,
codaan niçidiwa iniaanjotedi ane iotaka dinoe
micataşa daşa galewaga.”

⁸ Pida niçina Aneotedoğoji naşaşa yalağate Lionigi, mee,
“Inoenogodi,
idioka limedi makaami ane diiğenataka.

Niçina me iiğeni niçina oko,
awii şanimaweneşegi ane iğenaga me iiğenatakani.

⁹ Emaani niçina ane iğenaga,
codaan şadelegedi niçina ane beyagi.
Joanigidaa leeğodi Ee,
Ganoenogodi Aneotedoğoji,
me şadiolaatice,
codaan me şadiweniçideni caticedi niçijoa şadokaşağetedipi,
codaan jiğidaa me jao meliodi me aniniitibeci.”

¹⁰ Aneotedoğoji eledi yalağate Lionigi, niçijo neğee,
“Goniotagodi,
niçijo jotigide anişicatibige daşa jinataşa inoatawece aninoa,
jaşakamaşakaami ane oeni iiğo,
codaan abakeni şabaagatedi me oeni ditibigimedi.

¹¹ Odaa ditibigimedi inaa iiğo icota me ma,
pida akaami bişidioka limedi makaami.
Ditibigimedi inaa iiğo icota me laxokodi
micataşa nowoodaşaggi moxiigodi.

¹² Ateciğitiwage macataşa wetaşajo,
codaan me iikoegeni
micataşa niçina me jiikoenaşa nowoodaşaggi oxiiğodi.
Pida akaami bişidioka limedi makaami,
adiniigi aneni,
codaan aşakaami oxiiğodi.”

¹³ Aneotedoğoji aşica degeeteta anigetiçijo aanjo ane ligegiteta Lionigi, niçijo mee,
“Anicootti digoina iwai ibaaşadi
nigepaşicota me jiğeke şaneloğododipi.”

¹⁴ Inoatawece aanjotedi niwicidi anodibatema Aneotedoğoji, ane iiğe moyaxawa
niçina oko aneote me newiğatace.

2

Leeditibige me jatacologojogotece lotaşa Aneotedoğoji

¹ Aneotedoğoji ibake Lionigi me şodotaşaneşe, odaa leeditibige me jatacologojogotece
lotşa anewi ane jajipaşağatalo, amanagawini aşejamaşajogotice. ² Niçijo nibodigi
aanjotedi anodita Moisés ewi, codaan niçijo aneote Aneotedoğoji iğenaga niçina me
iloikatidi niçijo oko leeğotedi ijoatawece ane beyagi anowote, niçijo midatibece me
doğoyiwaşaditeda liğenatakaneşeco Aneotedoğoji. ³ Enice nige degejiwaşataşateda
lotşa şoneşegä şonikeetogowa anodaagee Aneotedoğoji meote şodewiğä, odaa
aşodiwoko niçina nige limedi me iloikatidi oko leeğodi libeyaceşeco. Goniotagodi

Jesus jiġijaa odoejegi ane nikietedoġowa anodaagee Aneotedoġoji meote godewiġa. Odaa niġidiaġidi niġijo anowajipatalo joġonatematitedoġowa lotaġa. ⁴ Aneotedoġoji ikee niġinoa lotaġa Lionigi mewi niġina meote ġobinico anoikee anicota me loenatagi Aneotedoġoji, inoa godoxiceġetedi, codaa me icilatidi owidi eelotagħinadi, codaa niġina me yajigotediogi oko lixaketedi anepaa yemaa me yajigotediogi, ane najigotedoġowa Liwigo Aneotedoġoji.

Jesus jiġijaageote godewiġa

⁵ Ejinaqatece niġicoa nokododi nige dopitedijo Aneotedoġoji Lionigi me diiġenataka digoina iīgo. Aneotedoġoji ayajigotediogi aanjotedi loniciwaġa moiġe niġica gela iīgo aneote anigida noko. ⁶ Maditaġa lotaqanaġaxi Aneotedoġoji, iwoteloco Davi ane ligegitalo Aneotedoġoji, niġijo mee,

“Inoenogodi,
igaamee ina mowoo ina oko,
ane liotedawaana,
ane diġicata jaogate?

Igaamee ina madowetiteloco ina oko ane diġica loniciwaġa?

⁷ Niġijoa nokododawaanaġa adianite Gonleegiwa ane icoġotibigimece ditibigimedi, natinedi aanjotedi.

Pida natigide,
jaġaweniġideni
codaa jaġajcitalo eliodi loniciwaġa.

⁸ Codaa jaġajcitalo loniciwaġa
codaa me naġatetigi me iīge inoatawece aninoa.”

Niġijo Aneotedoġoji naġa yajigote loniciwaġa me iīgete inoatawece, odaa aġica idi ane daga yajigote niġijoa Gonleegiwa ane icoġotibigimece ditibigimedi me iīge. Pida natigide jinataġa aġinatawece oko oyiwaġadi. ⁹ Pida ijoa me jinataġa Jesus. Onatecijjua nokododi Aneotedoġoji ideyate Jesus natinedi aanjotedi, eotedibige me yeleotetema inatawece oko meote lewiġa, leeġodi Aneotedoġoji me iwikode niġina oko. Joaniġidaa leeġodi Aneotedoġoji naġa iweniġide codaa me yajigote eliodi loniciwaġa.

¹⁰ Aneotedoġoji eote inoatawece aninoa codaa dowditedeloco inoatawece, codaa inoatawece nepilidi. Aneotedoġoji nadeegite miniwataġa eliodi oko meote me li-onigipi, codaa me iweniġide. Enice joaniġidaa mewi, niġijo meote lewiġa oko, ika Jesus, me dawikode, odaa joaniġidaa naġa igodi libakedi. Jesus jiġijaageote godewiġa, joaniġidaa ane libakedi. ¹¹ Jesus iwilegitetema oko libeyaceġeco. Odāa inatawece ane yapiditibigwaji, codaa jiġiniaaqiniwa ane ġodapitaġadi, odāa Eliodi, iniaaqiniwa Godiodi. Joaniġidaa leeġodi Jesus aniboliġatedoġodici meetedoġowa moko nioxoadipi.

¹² Maditaġa notaġanaġaxi enaco, meete,

“Inoenogodi,
ejitaqadici miditaġa inioxoadipi.

Jogetetaġawa liwigotigi ġadoiġi
niġina me yatecogo.”

¹³ Codaa eledi mee,
“Emeġeeta jaġatalo Aneotedoġoji.”

Eledi mee,
“Ite Ee minataġa niġina oko
ane najigotediwa Aneotedoġoji,
ane micataġa daġa lionigipi.”

¹⁴ Niġina oko aneete Jesus me lionigipi Aneotedoġoji, Aneotedoġoji eote lawodi codaa me libole. Joaniġidaa leeġodi niġijo Jesus naġa enitedini malee nigaanigawaanigi, Aneotedoġoji yajigote lolaadi, lawodi codaa me liboledi. Eote lolaadi me liciagi

godolaadi. Odaa jiġidaaqee menitedini liciagi okanicodaaqica oko, eotedibige me yakadi me yeleo, odaa ja inoke loniciwaga diaabo ane domiġijo mida loniciwagatelo nemaġa. ¹⁵ Ereditace eotedibige me ikatedlicoace niġina oko ane micataġa daġa niwilogojedipi leegodi modoitigi nemaġa inoatawece nokododi. ¹⁶ Ewi Jesus me daga enagiteda me yaxawateda aanjotedi. Pida enagi me yaxawa niġina oko anida aneetegi licoġegi Abraão. ¹⁷ Joaniġidaa me leeditibige Jesus me diniciaceeketedogoggi, me digicata ane diniwokotedogodici. Eote me godiciaceekawa, eotedibige me gonisacerdoti ġoneġegi ane godiwikode coda midioka limedi meote libakedi anele. Ereditace eotedibige me yakadi me yeleotetema gobeyacegħeco, eotedibige Aneotedogoji me daġadiaaqoko laagetedipi. ¹⁸ Dawikode niġijo me dineetalgo godaxakawa, joaniġidaa leegodi miniaqiniwa yakadi me yaxawa niġina ane dineeta godaxakawa.

3

Jesus iniaa Moisés

¹ Inioxoadipi, Aneotedogoji gadiolaatedlicoace makaami nepilidi, codaan eniditedaqawa midioka limedi me ideoni miniwataġa, odaa ina boġowoo Jesus, Niġija liiġexegi Aneotedogoji, jiġinħaa ġonisacerdoti ane daġaxa me ġoneġegi, okotawece ane jinakatonaga. ² Aneotedogoji isolatedice meote niġida libakedi me ġonisacerdoti ġoneġegi, odaa idioka limedi meote inoatawece Aneotedogoji ane iżżeġte meote, digo mijotaġa Moisés midioka limedi meo ijoatawece niġijo Aneotedogoji ane iżżeġte meote me libaketedi liwigotigi Aneotedogoji loiġi. ³ Niġina oko ane dabiteġetini diimig daġaxa moiweniġide caticedi niġini diimig loenatagi. Jiġidaaqee Jesus leeditibige moiweniġide caticedi Moisés, leeġodi liciagi niġijo ane dabiteġetini diimig. ⁴ Natigide okanicodaaqica diimig ini noenatagodi, pida Niġija ane yoe inoatawece baġa Aneotedogoji. ⁵ Moisés idioka limedi mele me diba liwigotigi loiġi Aneotedogoji, micataġa daġa niotagi ane dibatigi diimig. Ikee niġica Aneotedogoji ane yatemati nigidiaaqidi. ⁶ Pida Cristo baġa daġaxa me ġoneġegi caticedi okanicodaaqica niotagi. Igaataġa eote ijoatawece niġijo Aneotedogoji ane iżżeġte meote, micataġa niġina nionigi ane dowediteloco diimig. Oko baġa godiciagi niġini diimig, nigidioka limedi mabo godaaleġena, coda nigidioka limedi me jinaktonaga mida ġonaqajegi ane inibeoonaqatege.

Gonajonejegi me daġa jakakaqataġa godaaleġena

- ⁷ Odaa digawini ane ligegi Liwigo Aneotedogoji, mee,
“Nige ajipaatatiwaji ligegi Aneotedogoji niġina noko,
- ⁸ jinaġa akakaġati gadaaleġenali,
digo mijotaġa anee jotigide gadaamipi
miditaġa nippodigi ane yadilo ane digicata niġeladimigipi,
noġodakapetege Aneotedogoji,
coda modineetal.”
- ⁹ “Odaa mee Aneotedogoji,
‘Digoida miditaġa niġijo nippodigi ane yadilo,
jotigide gadaamipi odineetiwa,
idaaġee monadi libinico ane jaote niġijoatigilo cwareenta nicaaqape.
- ¹⁰ Joaniġidaa leegodi me idelatema niġijo noiġi,
odaa meji,
“Idi anidioka limedi meyamaġaticoace inaġi
coda aqoyemaa moyiwaġadi iżżeġenatakanegħeco.”
- ¹¹ Odaa naġa idelatema
odaa ja jao igegitiogi meji,
“Niġidi aqica ane yakadi micota niġidi nipaġadi

ane jilakidetema yoigli.” ”

¹² Inioxoadipi, adowetita adiqica niqina akaamitiwaji ane abeyacege laalegena aneo me daa nakatoteda Goniotagodi, codaan niqida niciagi gadadeegiticogi ditigedi motonitedice Aneotedogoji, Nigijo ewikegi. ¹³ Pida akamagakaami adinoniciwagatitiwage inoatawece nokododi maleegakati majipaata ligegi Aneotedogoji, amanagawini aqicoa niqina akaamitiwaji ane dakake laalegena, leeegodi libeyacegeco ane inaale. ¹⁴ Igaataqa oko lokaagetedipi Cristo nige idokee me jinakatonaga nigepaa godiniogo, digo mijotaqa me jinakatonaga maleekoka joleegatibige me jinakatonaga.

¹⁵ Igaataqa mee lotaga Aneotedogoji,
“Nigajipaata ligegi Aneotedogoji niqina noko,
jinaqakakaqatı gadaalegenali,
mijotaqa anee jotigide gadaamipi noqodakapetege Aneotedogoji,
codaan modineetal.”

¹⁶ Amiidi ica anowajipatalo Aneotedogoji odaa niqidiaaqidi ja nakapetegi? Ijotawece niqijo oko ane noqaticoace Moisés me ideitice Egito. ¹⁷ Amiidi ica Aneotedogoji ane yelatetema icoatigilo cwareenta nicaaqape? Yelatetema niqijo anowote loenataka ane beyagi odaa ja nigo miditaqa nipodigi ane yadilo ane digicata niqeladimigipi. ¹⁸ Niqijo Aneotedogoji neqeote ligegitediogi ica noiigi me dogoyakadi motota ane yoetetema me nipaqaqadi loiigi, amiidi ica aneetediogi Aneotedogoji? Eetetece Aneotedogoji niqijo ane dogoyiwaqaditeda. ¹⁹ Odaa ja jinataqa aqoyakadi motota niqica nipodigi Aneotedogoji ane yemaa me yajigotediogi loiigi, leeegodi me dogonakatoteda.

4

Ica nipaqaqadi loiigi Aneotedogoji

¹ Aneotedogoji eote ligegitedogogi me jakataqa me jakaqatiwece codaan me inipenaqatini miniwataqa digoida ditibigimedi. Enice ele me idinowetaqa adiqica niqina akaamitiwaji aneyamaqatice, oditaqa aqalee yakadi me iwida niqica gonipenaqadi. ² Igaataqa oko eledi jajipaagatalo nibodicetedi anele ane icoqotedibigimece miniwataqa Aneotedogoji, digo mijotaqa godaamipi mowajipatalo. Owajipatalo lotaga Aneotedogoji, pida niqijo mowajipatalo aqica anoniboloiteetece leeegodi aqoyiwaqadi. ³ Igaataqa niqida moko baanaqa jinakatonaga Goniotagodi, baqa jakaqatio miditaqa gonipenaqadi. Pida begeetediogi Aneotedogoji godaamipi, “Idelatema niqijo oko

odaan ja jao igegetiogi me digicata ane nakatiobece
odaan anipenaqa digoina meetaqa”.

Aneotedogoji eote niqida ligegi leeegodi me dakapetetege jotigide godaamipi idaagee naqa igodi inoatawece me ilakidetedi nipaqaqadi.

⁴ Digawini anodaagee Aneotedogoji me yalaqate niqica noko gonipeneqegi maditaqa lotaganagaxi, mee, “Aneotedogoji yadeegi dibatio gobaagadi nokododi meote inoatawece ane loenataka, odaa negeledi noko jaqanipetedini.” ⁵ Odaa ja yalagatace niqica noko, niqijo mee, “Aqoyakadi me nakatiobece oditaqa nipaqa meetaqa.”

⁶ Niqijo odoejedipi oko anowajipatalo nibodicetedi ane icoqotedibigimece miniwataqa Aneotedogoji adakatiobece miditaqa ica domaga nipaqaqadi ane yoetetema Aneotedogoji, leeegodi aqoyiwaqadi lotaga. Pida ina eledi oko anepaqa dakatiobece miditaqa niqica nipaqaqadi. ⁷ Igaataqa Aneotedogoji ja iolatedice eledi noko anidokeyatedigi me “Nigina noko”. Niqijo jotigide godaamipi oyotigimade Aneotedogoji. Odaa naqa ixomaqatediyo owidi nicaaqape, Aneotedogoji ja iige Davi meetece niqijo notaqa baanaga ejinaqatece,

“Nigajipaata ligegi Aneotedogoji niqina noko,
jinaqa akakaqatı gadaalegenali!”

⁸ Josué daantaşa yadeegi niğijo noiigi miditaşa niğica nipaşaadi anejinagatace, dağanagawini Aneotedoğoji agetetetece niğidiağıdi niğica eledi noko aneyatedigi me “Niğina noko”. ⁹ Odaa jiğidağee eğidita ica nipaşaadi Aneotedoğoji loiigi, digo mijotaşa Aneotedoğoji manipetedini naşa saabado naşa igodi inoatawece ane loenataka. ¹⁰ Igaataşa niğijo ane dakatio manipetini miniwataşa Aneotedoğoji digoida ditibigimedi, niğini oko ja ika inoatawece libaketedi, digo mijotaşa Aneotedoğoji manipetedini odaa ja ika libakedi. ¹¹ Enice ele me idinoniciwagataşa me jakağatio, me inipenaşatini miniwataşa Aneotedoğoji, amaleeğaga ağica oko ane yotigimade Aneotedoğoji mijotaşa jotigide godaamipi moyotigimade, odaa ağaleeğoyakadi me dakatiobece aneite Aneotedoğoji.

¹² Igaataşa niğinoaa notaşa ane iwoteloco Aneotedoğoji lotaşanaşaxi liciagi niğina ane yewiğa codaan mida lonicawaşa. Yakadi me dakatedio caticedi me liciagi nodaajo ocağataşa ane dalepe idoatawece liwailidi. Igaataşa niğinoaa notaşa yakadi me yakagidi codaan me yawalacetiwage godowooko codaan me godiwigo, liciagi niğijo nodaajo me yakadi me iomaşaditege libitagi, libole. Niğinoaa lotaşa Aneotedoğoji oikee domige beyagi, ogoa, domigele niğinoaa ane godemaanaşa, inoa godowooko catiweiğ godaaleğena. ¹³ Ağica ane jakataşa me jağataşatema Aneotedoğoji. Inoatawece ane loenataka yelotologo, inoatawece naditedeloco. Codaan leeditibige me idinigeeğatalo, inoatawece ane godoenataka.

Jesus şonisacerdoti şonegeğegi anele

¹⁴ Enice ele me jatitaşateloco şotiwaşatakaneğegi, igaataşa iniwa şonisacerdoti şonegeğegi aneletedoğodom, ane dakatediwece digoida ditibigimedi, lodee Aneotedoğoji. Jesus jiğiniae şonisacerdoti, Lionigi Aneotedoğoji. ¹⁵ Niğiniwa şonisacerdoti şonegeğegi yakadi me godiwikode niğina me godaşamalaşa, codaan niğina me jawikodeğega, igaataşa Iniaağiniva odineetaloo inoatawece anodigatalo, codaan me dawikode digo mokotaga, pida baadegeote ane beyagi. ¹⁶ Enice inişa lodee Aneotedoğoji anidioka limedi meliodi meleteredoğodom, jiğatalo me daga idoiigatalo amaleeğaga godiwikode Aneotedoğoji, codaan amaleeğaga eliodi meleteredoğodom, codaan me godaxawatetece niğinoaa godaşalanaga.

5

¹ Ijoatawece niğijoaa şoneleegiwadi ane ijo me lacilodi-sacerdotitedi oiolaticoace liwigotigi eletidi şoneleegiwadi, oixipeticoace modibatema Aneotedoğoji moyaxawa eledi oko. Oyadeegitalo Aneotedoğoji liboonaga niğijo oko, codaan me niğijoaa ejedi anonigodi owotibige Aneotedoğoji me ixomaşateetedice niğijoaa libeyaceğeco anowote niğijo oko. ² Oyakadi moiwikode niğijo oko niğina mowote libatico ane doğoyowooğoditeda me beyagi, codaan niğijo oko anoninaletiniwace, odaa jeğeyamaşaticoace, igaataşa iniaağinii idatecibece me naşamalaşa, codaan me dibatá. ³ Leeğodi maşaşa dibatá, odaa leeditibige maşaşa nigodi ejedi ağjoka leeğotedi niğijo oko libeyaceğeco, pida eledi leeğodi añaşaşa libeyaceğeco. ⁴ Ağica ane yakadi mepaa diniweniğide codaan ağica ane yakadi değepaa diniomaşaditice me lacilo-sacerdotitedi niğijo jotigide, pida ijokijo niğijo Aneotedoğoji ane isolatedice, codaan anenidite me niğiniae lacilo-sacerdotitedi, digo mijotaşa niğijo jotigide Aneotedoğoji neşenidite Arão me niğiniae lacilo-sacerdotitedi.

⁵ Joaniğidaa Cristo me daga diniweniğiditeda, codaan me değepaa dinixipetedice me niğiniae lacilo-sacerdotitedi. Pida Aneotedoğoji epaa iweniğide, niğijo neğeeteta, “Akaami Ionigi.

Niğina noko jao me Ee Gadiodi.”

⁶ Miditaşa eledi liwai lotaşanaşaxi Aneotedoğoji, mee Aneotedoğoji, “Idioka limedi makaami sacerdoti,

gadiciagi mijotağa Melquisedeque,
nişijo jotigide.”

⁷ Nişijo Jesus maleeqinaaqite digoina iigo, yotaganegetedibece Aneotedoğoji, dipokote. Igeli me dotaşa codaa datiidi me dipokote Aneotedoğoji me nogatedice lawikodigi nişidaaşoyatedigi moyametibigo neşepaa yeleo. Odaa Aneotedoğoji wajipate Jesus ane lipoketegi leeğodi me yemaa meote icokica nişica ane yemaa Aneotedoğoji. ⁸ Idaaşida me Lionigi Aneotedoğoji, pida nişijo Jesus naşa dawikode, odaa ja yowooğodi me leeditibige midioka limedi meyiwaşadi Eliodi leeğotedi lawikodico. ⁹ Nişijo Jesus naşa ixomaşateetedijo ijoatawece ane leeditibige me lawikodico, odaa jegeote me Gonewikatitogodi. Odaa ja yakadi meote midioka limedi me newişa inatawece oko anoyiwaşadi. ¹⁰ Odaa Aneotedoğoji ja yelogoditedibece me nişiniae isolatedice Jesus me şonisacerdoti şoneşegi, digo mijotaşa Melquisedeque.

Leeditibige me şodili mejiwaşatakanaşa odaa aşejamuşajogotice

¹¹ Ja domaşa eliodi me idalaşa Melquisedeque, pida dakake me jelogoditaşawatiwaji ane diitigi, leeğodi jaşakakaşati şadaaleşenali, odaa aşajipaatiwaji. ¹² Ja leegi makaamitiwaji manakatoni Goniotagodi, odaa ja domaşakatitiwaji daşakaami nişaxinaşanadi. Pida nişida makaamitiwaji eleeditibige mini oko ane şadişaxinitacece nişinoşa nişaxinaşaneşeco ane daşa dakaketeda maditaşa Aneotedoğoji lotaşanagaxi. Nişida makaamitiwaji jişide eni micataşa nişina daşakaamitace nigaanigipawaanigi anoyopotibige waca-lotiidi, analee doşoyakadi moyeligo nişina baanaşa niweenigi. ¹³ Nişina nigaanigawaanigi başaleeşilibi, ayakadi me yowooğoditece lişaxinaşaneşeco Aneotedoğoji lotaşa ane ikee anele, codaa ane beyagi, leeğodi malee nigaanigawaanigi. ¹⁴ Pida nişida eledi niweenigi, liweenigi nişina baanaşa oko, nişijo baanoğoyowoğodi moiwi nişina ane iğenaşa, inaaşina ane beyagi, odaa owo inokina ane iğenaşa.

6

¹ Enice joleeşatibige midapaşa jişaticogi odoe me idiniişaxinaşa. Jikanşa me jişaxinaşanagatece nişijoşa odoejedi nişaxinaşaneşeco ane daşa dakaketeda anoditece Cristo. Odaa ele me idiniişaxinaşatece nişaxinaşaneşeco ane dakake, amaleeşaga ili şotiwashatakaneşegi. Jinaşalee idiniişaxinaşatacece me leeditibige me idinilaanaşatece şobeyaceşeco anowo oko midioka limedi me yeleo, codaa jinaşalee idiniişaxinaşatece me leeditibige me jinakatonşa Aneotedoğoji. ² Jinaşalee idiniişaxinaşatacece nişaxinaşaneşegi aneetece me idinilegenaşa, codaa anodaşa judeutedi me diniwilegi, codaa me nişaxinaşaneşegi aneetece anodaşa Liwigo Aneotedoğoji me iğe oko nişina me şipekenaşateloco şobaşatedi. Jinaşalee idiniişaxinaşatacece nişaxinaşaneşegi aneetece anodaşa Aneotedoğoji meote emaşa me newiştacace, codaa anodaşa me iwi, odaa midioka limedi me ilokatidi nişina oko abeyacaşa. ³ Enice jikanşa inoa nişaxinaşaneşeco, odaa idiniişaxinaşatece nişaxinaşaneşeco başa dakake, nige şodika Aneotedoğoji me jaşa.

⁴ Odaa ele me joleeşatibige midapaşa jişaticogi odoe me idiniişaxinaşa, igaataşa nişijo aneyamaşatice eliwaşatakaneşegi, codaa ane daşalee yemaa me diotece Goniotagodi, aşaleeşica nimaweneşegi me dinilaatace. Ja yowooğodi nilokokena Aneotedoğoji, codaa ja ici nişijo noşeedi Aneotedoğoji ane yajigoteta, codaa jişijo me deemitetece loniciwaşa Liwigo Aneotedoğoji catiwedi laaleşena. ⁵⁻⁶ Jişijo me ici lotaşa Aneotedoğoji, odaa ja yowooğodi mele, codaa jişijo me ici nişinoşa lişaketedi anele ane yajigota Aneotedoğoji Liwigo, nişeyamaşatice odaa aşalee yemaa me diotece Goniotagodi, aşaleeşica şonimaweneşegi daşa jaşa me dinilaatacece libeyaceşeco, igaataşa nişida anee micataşa daşa yototacedini Lionigi Aneotedoğoji, odaa ja yametibigimece lodee eledi oko.

⁷ Niçina oko liciaceekawa iiço. Igaatağa niçina ebici midatibece menitinigi iiço, odaa iiço jığinoa ane nokologoteloco nawodigijedi anele, ane yemaa nawodağanağa, odaa Aneotedoğoji ibinie niğidi iiço. ⁸ Pida niçina iiço minoka yajigoteda lalepiğigoli inaa lewaşa ane diğicata aneletema, doidetibige Aneotedoğoji me ixoo niğidi iiço, codaan me yalegi.

⁹ Pida idaağidata mejinaşa niğijo şodotaşa, yokaaşetedipi yemaanigipi, aşejiwaşatakanaşa dağamişiticoace, pida ejiwagaşa midioka limedi me ikeeni anodaageni me gadewiki Aneotedoğoji meote gela şadewişa. ¹⁰ Aneotedoğoji iğenaşa, codaanayaagiditedibige niğijo şabakedi anawiitiwaji, codaan me şademaanaşaneğegitalo anikeenitiwaji niğijo maxawani codaan niçina natigide maxawani şanioxoadipi, domoşonoşa libeyaceğec. ¹¹ Eliodi me jemaanaşa moninitecibeci niçina akaamitiwaji midioka limedi madinoniciwaşatitiwaji niçepaşicota niçica owidijegi noko, amaleegaşa abaatege niçica şanaşajegitiwaji ane nibeotagagi. ¹² Ajemaanaşa dağakaamitiwaji abacişegipi, pida iwitece anodaägee niçina aneniwaşatakanaşa, codaan odinatitalo inoatawece, amanagawini abaatege niçica Aneotedoğoji anee me yajigotedaşawatiwaji.

Niçina Aneotedoğoji ane ligegi, idioka limedi meote

¹³ Niğijo jotigide Aneotedoğoji eote ligegitetege Abraão. Niğijo neğeote ligegitetege, Aneotedoğoji ibake epaa Liboonağadi, igaataşa aştıca eledi boonağadi ane dağaxa me şoneşegi. ¹⁴ Niğijo Aneotedoğoji neğeote ligegitetege Abraão, meeteta, "Jao igeğitəgəgi jaotaşadomi niçina anele, codaan jaotaşadomi mowidi şadionigipi, şadawaşa." ¹⁵ Abraão abotegi me dinatita me nibeotegi niğijo ane ligegiteta Aneotedoğoji, joanişida leeşodi me dibategi niğijo aneeteta Aneotedoğoji me yajigote. ¹⁶ Niçina oko mowo ligegi, oibake eledi oko liboonağadi ane dağaxa me şoneşegi moikée mewi mowo niğida ane ligegi. Odaa niçina mowo niçegitegi eledi oko, odaa ja yaaşadi okanicodaaşica notigimadigi. ¹⁷ Aneotedoğoji yemaa meote me yenikamaşa moyowooşodi niçina oko niçica aneote ligegitetege. Yemaa me ikee me daşa anojicetetema ane ligegi. Joanişida leeşodi me ibake epaa Liboonağadi niçina meote niğijo ligegitetege Abraão. ¹⁸ Joanişidaägee idoa itoataale ane daşa yakadita me diniigi: Jığiniaa Aneotedoğoji aneote ligegi, codaan jığiniaşınıwa ane ibake epaa Liboonağadi. Odaa joanişidaägee Aneotedoğoji ayakadi daşa şodinaale. Codaan joanişida leeşodi me jotetaşatini, okomodi baanaşa jelaşatalo Aneotedoğoji me şodotete, codaan jakataşa mabo şodaaleşena me inibeoonağatege şonaşajegi anicota me najigotedoğowa. ¹⁹ Niçina me inibeoonağatege niçica şonaşajegi, ele me joleegatibige me jotetaşateloco şotiwaşatakaneşegi, odaa aşejamşaşojotice daşa jotonaşatedice Aneotedoğoji. Niçina me jotetaşateloco şotiwaşatakaneşegi, şotiwaşatakaneşegi liciagi niçina şapileceğe anoyate catinedi ninyoşodi ane daşa ika niwatece me yadeegi ninyoşodi, igaataşa dotetetini. Inibeoonağatege Niğijo aane dakatediwece digoida lodee Aneotedoğoji, micataşa niğijo lacilo-sacerdotitedi me dakatiobece Aneotedoğoji ligeladi, ixomaşatice caticedi nagajo lipegetege epoacajo, odaa ja dakatiwece digoida lodee Aneotedoğoji. ²⁰ Jesus jiğijaa odoejegi me dakatediwece lodee Aneotedoğoji digoida ditibigimedi me şodeleğete. Jiğijaaşijoan anidioka limedi me sacerdoti şoneşegi, liciaceekawa mijotaşa sacerdoti Melquisedeque.

7

Melquisedeque, sacerdoti codaan me inionigi-eliodi

¹ Niçica jotigide ica Melquisedeque ninionigi-eliodi aca nigotaga ane liboonağadi Salém, codaan me sacerdoti ane dibatema Aneotedoğoji ane iişe inoatawece. Niçica Abraão naşa dopitice me diwitide niçica naşa nigodi icoa ciinco inionaga-elooodoli

anoidelege, odaa Melquisedeque jiğigo dakapetege, odaa ja ibinie. ² Odaa Abraão ja ya-jigota Melquisedeque nidiizimo icoatawece niğicoa lateka ane nepilidi niğijo inionaga-eloodoli. Ica liboonağadi Melquisedeque one amina anejinaağata “Inionigi-eliodi ane iğenaga”, iniaagini ninionigi-eliodi aca Salém, amina anejinaağata “Inionigi-eliodi aneote mele godaaaleğenali”. ³ Codaa ağica ane yowoogodi niğica eliodi oteğexaaağaga aca eliodi, oteğexaaağaga ica nelokododipi. Ağica ane yowoogodi ica neğenitini, codaa ica naşa yeleo. Odaa ja liciagi Aneotedoğoji Lionigi, igaataga ijaağijo idioka limedi me sacerdoti.

⁴ Digwoootiwaji Melquisedeque me dağaxa me şoneğegi! Abraão aneliodi inatawece godoiigi pida yajigota Melquisedeque nidiizimo niğicoa lateka me diwitide. ⁵ Niğijo anida aneetege licoğegi Levi, niğijo lionigi Jacó, ane libatadeğegi me sacerdotitedi. Niğijo lajoinaağaneğeco Moisés iğe niğidiwa sacerdotitedi modibatege nidiizimo niğidi noiigi, inoatawece ane nepilidi, idaağee niğidi noiigi me nioxoadipi, codaa mida aneetege licoğegi Abraão. ⁶ Melquisedeque ağica aneetege licoğegi Levi, pida dibatege nidiizimo Abraão, liwai niğicoa lateka. Odaa ja ibinie Abraão, niğijo ane dibatege niğijo ane ligegitetege Aneotedoğoji me yajigote. ⁷ Ajawienatakanaağ me niğina ane ibinie eledi oko dağaxa me şoneğegi caticedi niğini ane ibinie. ⁸ Niğijo anida aneetege licoğegi Levi anodibatibigege nidiizimo niğica oko, liwai ane nepilidi, niğidiwa şoneleegiwadi anodibatibigege başa nigo. Pida lotağanaağaxi Aneotedoğoji mee niğijo analeegini me yewığa ja dibatege nidiizimo Abraão, liwai lateka. ⁹ Jakatağa mejinaağ niğijo Abraão naşa yajigo nidiizimo, liwai lateka, odaa Levi micataağ değeledi yajigota Melquisedeque nidiizimo niğijo Abraão naşa yajigo, liwai lateka. ¹⁰ Levi anığica değenitini, pida itigi lolaadi nelokodi Abraão niğijo Abraão naşa dakapetege Melquisedeque. (Joaniğidaa leegodi me jakatağa mejinaağ Levi mağaga yajigota Melquisedeque nidiizimo niğijo Abraão naşa yajigo liwai lateka.)

¹¹ Niğijo Aneotedoğoji naşa yajigote loiigi Israel niğijo lajoinaağaneğeco Moisés, iğe niğijo leviitatedi anida aneetege licoğegi Arão me sacerdotitedi. Pida niğijo libakedi ayakadi degeo niğidi noiigi midioka limedi me newığa miniwataağ Aneotedoğoji. Joaniğidaa leegodi naşa leeditibige eledi latopagi sacerdoti, liciagi Melquisedeque, pida baadağla liciagi Arão. ¹² Pida niğina me leeditibige me diniigi ane latopagi sacerdoti, odaa eledi leeditibige me diniigi lajoinaağaneğeco Moisés. ¹³ Lotağanaağaxi Aneotedoğoji eetece niğica eledi sacerdoti, codaa eledi ane licoğegi, ağica aneetege licoğegi Levi. Ağica otıqinitece oko niğida ane licoğegi ane dibatema Aneotedoğoji me nigodi codaa me yalegi ejidi maditaağ Aneotedoğoji nameja. ¹⁴ Jowoogotaağ Goniotagodi mida aneetetege ane licoğegi Judá. Pida Moisés ağica degee niğina oko anida aneetege licoğegi Judá dağa yakadi mowo me sacerdoti.

Ica eledi sacerdoti ane liciagi Melquisedeque

¹⁵ Digawini jegeneğegi yenikamaağ naşa diniigi anodaagee sacerdoti, igaataga jegeno eledi ane latopagi sacerdoti ane liciaceekawa Melquisedeque. ¹⁶ Adinoe me sacerdoti dağa leegotedi niğenatakaneğeco anowo licoğegi Levi me sacerdotitedi. Pida dinoe me sacerdoti leegodi iniaa loniciwaağ aneo midioka limedi me yewığa, igaataga ağica ane yakadi me yaağadi lewigä. ¹⁷ Igaataga lotağanaağaxi Aneotedoğoji eetece, niğijo mee, “Idioka limedi makaami sacerdoti, ağaciaceekawa Melquisedeque.” ¹⁸ Jiğidaa naşa yaağadi niğijo lajoinaağaneğegi Moisés aneetece niğica ane yakadi me sacerdoti. Igaataga niğijo najoinaağaneğegi inokeo me sacerdoti niğina oko ane diğica loniciwaağ, codaa ane diğica ane jaoga. ¹⁹ Igaataga liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ağica loniciwaağ degeo oko me iğenaga. Pida Aneotedoğoji jeğeote niğica eledi ane dağaxa meletoğodomi ane inibeoonağatege. Odaa leegodi niğica ane inibeoonağatege, odaa ja jakatağa me jipecağatege Aneotedoğoji, leegodi şodilağatege.

²⁰ Aneotedoğoji eote ligegitetege Jesus niğijo negeote me sacerdoti. Pida niğijo anida aneetetege licoğegi Levi niğijo noğowote me sacerdotitedi, Aneotedoğoji ağica degeote ligegitetege. ²¹ Pida niğijo Jesus nağa sacerdoti, Aneotedoğoji eote ligegitetege, meeteta, "Goniotagodi Aneotedoğoji eote ligegi codaai aiği lowoogo.

Niğida makaami idioka limedi makaami sacerdoti, digo mijotağa Melquisedeque."

²² Leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitetege Jesus, odaa Jesus dağaxa meliodi loniciwağa meote niğijo Aneotedoğoji ane ligegitetege, niğijo negeote me godilağatacege Aneotedoğoji meote godewiga.

²³ Digawini eleği ane jinaditece. Niğijo jotigide ijoa owidi sacerdotitedi leeğodi me nigo odaa ağoyakadi midioka limedi me nibaağa. ²⁴ Pida Jesus biğidioka limedi miniwa me yewiğa, odaa yakadi midioka limedi me sacerdoti, odaa aleeditibige eleği sacerdoti ane waxodi limedi. ²⁵ Joaniğidaa leeğodi mida loniciwağa meote midioka limedi me newiğa niğina oko ane yadeegiteta Aneotedoğoji, igaatağa idioka limedi me yewiğa me dipokotđibigeloco niğidioko miniwatağa Aneotedoğoji.

²⁶ Enice Jesus jiğijaaglija niğica sacerdoti goneğegi ane jopoogatibige. Ijaaglija liciagi Aneotedoğoji, ağica degeote ane beyagi, ağica nibeyaceğegi catiwedi laaleğena. Aneotedoğoji iomağaditedice Jesus liwigotigi niğinaoko abeyacağa, odaa Aneotedoğoji ja yadeegi me ideite miniwatağa mepaa iğe inoatawece. ²⁷ Jesus aliciagi niğijoa eletidi sacerdotitedi ane leeditibige monigodi ejedi odaa joğoyajigotalo Aneotedoğoji inoatawece nokododi, leeğotedi epaa libeyaceğeco codaai libeyaceğeco eleği oko. Igaatağa Jesus epaa diniboote Aneotedoğoji leeğotedi libeyaceğeco oko. Odaa onijoteci meote, odaa ağalee leeditibige degeotace, igaatağa niğijo aneote idioka limedi me diniwaloe. ²⁸ Niğijoa lajonağaneğeco Moisés iolaticoace goneleğegiwadi me lacilodi-sacerdotitedi, pida niğidiwa goneleğegiwadi inoa libeyaceğeco. Pida niğidiaaglija Moisés nağa igodi me idí lajonağaneğeco, niğidiaaglija Aneotedoğoji jeğeote ligegi, odaa ja isolatedice Lionigi, niğijoa aneote midioka limedi me sacerdoti ane diğica libatiği.

8

Jesus gonisacerdoti goneğegi

¹ Ijoatawece niğijoa godotağa anejinağatece, idija ane dağaxa me gonağaga baanaga ejinağa natigide. Inija goniğisacerdoti gonağegi ane nicote liwai libağadi Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco inoatawece. ² Niğiniwa sacerdoti eote libakedi lodeo iniaaginija Aneotedoğoji. Ağeote libakedi catiwedi nopegedi liciagi niğijo anowo loiği Aneotedoğoji niğijo jotigide, pida libakadi niğijo nimedi Goniotagodi Aneotedoğoji ane yojetetema, nimedi ane iğenağa, digoida ditibigimedi.

³ Ijoatawece lacilodi-sacerdotitedi ololaticoace moyadeegitalo Aneotedođoji niđicoa liboonađa niđinaoko, codaai minoa ejedi anongodi, owotibige Aneotedođoji me ixomađateetedice libeyaceđeco. Joaniđidaa leeđodi me leeditibige goniđisacerdoti gonađegi mađaga leeditibige midi ica ane yadeegiteta Aneotedođoji. ⁴ Diđinaaglije niđina iđo, agotađa sacerdoti, igaatađa owidi sacerdotitedi anoyadeegitalo Aneotedođoji liboonađa niđijo oko, ane liiđenatakaneđegi najoinađaneđeco judeutedi. Codaai Cristo ađica aneetetege licođegi Levi dađa liciagi niđijoa eletidi sacerdotitedi. ⁵ Niđidiwa eletidi sacerdotitedi odibatema Aneotedođoji catiwedi nopegedi ane liwigo niđica digoida ditibigimedi, codaai micataga dađa liwa niđica ane libakadi Jesus digoida ditibigimedi. Joaniđidaa leeđodi niđijo Moisés maleekoka doletibige meo ica lopegedi Aneotedođoji, Aneotedođoji yajoi meeteta, "Adowetita, awii liciagi niđini ćawinigi ane jikeetađawa digoida maditađa wetiđa." ⁶ Pida natigide Cristo ja dibatetege libakedi ane dađaxa mele caticedi niđijoa jotigide libaketedi niđijoa sacerdotiteditigi niđina iđo. Codaai

nigijo Jesus aneote eo Aneotedogoji inaa goneleegiwadi moyakadi gela nimawenegegi me dinilakidetiwage, eo ane dağaxa mele, aliciagi nigijo jotigide anee me dinilakidetetege oko. Igaatağa nigijo Aneotedogoji negeote ligegi, nigijo aneetetece dağaxa meletoğodomi.

⁷ Codaanigijo odoejegi anigotedogowa me dinilakidetedogogi daaditaşa nagamalaşa, Aneotedogoji agotaşa leeditibige meote gela anigotedogowa me dinilakidetedogogi.

⁸ Pida Aneotedogoji laagetedipi loiigi, nigijo naga doğowo nigica ane dinilakidetetege, odaa jegee,

“ ‘Icotalo nokododi’,

mee Goniotagodi Aneotedogoji,

‘Nige jao gela anejigo me idinilakidetege loiigi Israel,

codaanme loiigi Judá.

⁹ Niçida gela anejigotagawatiwaji me idinilakidetaşaggi aliciagi nigijo oxiğodi

anejigota me idinilakidetege jotigide şadaamipi,

nigijo noko naşa jibatigi libaaşatedi me jadeegiticogi wetice niğo Egito.

Pida aşowo nigijo ane igezi me idinilakidetege,

joaniçidaa leeğodi naşa jikaticoace’,

eledi mee Goniotagodi Aneotedogoji.

¹⁰ ‘Nigicotalo nokododi,

nigicota me idinilakidetacege loiigi Israel,

jigidaağee’,

eleditace mee Goniotagodi Aneotedogoji.

‘Jao midioka limedi moyowo iigenatakaneğeco.

Codaajixotediwece catiwedi laaleğenali

micataşa daşa jiditedini.

Jaotace me Ee Noenoğodi,

idiaağidi jaotace me yoiigi.

¹¹ Ağaleegica ane leeditibige daşa iigaxi lipecaşawa

oteğexaaşaga nioxoa

anodaağee me yakadi me yowooğodi Goniotagodi Aneotedogoji,

igaataşa inatawece etidowooğodi,

nigina ane dağaxa me iwikkadipı

codaanigina ane dağaxa me şoneğaga.

¹² Igaataşa jiwikodetibigiyaji

codaajixomağateetedice niginoa ane daşa iğenążateda loenataka,

codaaaşalee nalążatibigiji ane libeyaceğeco,

codaaaşalee jiloikatiditibigiyaji.’ ”

¹³ Niçijo Aneotedogoji me eetetece ica gela anigotedogowa me dinilakidetedogogi, ikee nigijo oxiğodi ane domiğigotedogowa me dinilakidetedogogi me dağadiaağica jaoşa. Nigina ane dağadiaağica jaoşa, codaamoxiğodi, jeğele me ixomağatijo.

9

Nigica anodaagejinaga mewi me jogeeğatalo Aneotedogoji

¹ Digawini, nigijo Aneotedogoji meote nigijo odoejegi anigote me dinilakidetetege oko, ikeetediogi nigica ane leeditibige me eetibigiyaji nigina modoğetetaloo nigijo oko, codaaikeetediogi nigijo oko anodaağee moyoe nigijo aneiticoace modoğetetaloo. ² Odaa jogodabiteğetini nigijo lopegedi anijoa iniwataale letiidi. Ica odoejegi le begeneğegi niğeticogi we, one liboonağadi, “Nopegedi-le anoiomağaditema Aneotedogoji”. Nigini lopegedi-le ada noledağaxi, acaağaca nameeja, icaağicoa paontedi anoibootalo

Aneotedoğoji. ³ Codaa onada aca lipegeteğe ane iomağaditiwage niğidiwa iniwataale letiidi niğijo nopegedi. Ica eledi le aneneğegi diğetiwece catiwedi ane liboonağadi, "Nopegedi-le aneite Aneotedoğoji." ⁴ Cativedi niğini eledi nopegedi-le, adi aca nameeja oolo aneite moyalegi ica najidi ane liditege lanigi, codaa adi aca iwokodağaxi aneo me nalagatibigoğoji maleekoka dinilakidetedoğogi Aneotedoğoji. Nağadi iwokodağaxi onileğeta oolo. Cativedi nağadi iwokodağaxi ada aca boote anei moyotete ica niweenigi Aneotedoğoji ane yajigotediogi loiği niğijo jotigide, anodita "Maná". Codaa cativedi adiaağadi nağadi iwokodağaxi idi niğijo ligilağadi Arāo anidioka limedi me dione, icaağicoa itiwataale wetiadi ane liciaceekawa taaboa ane diniditelogo liğenatakaneğeco Aneotedoğoji. ⁵ Ditibigimedi nağadi iwokodağaxi idoa itoataale aanjotedi noenataka oolo, anoditalo "Querubins". Niğidoa querubins oikee Aneotedoğoji miniwa. Oixaketedice labadi oyapoğoditini libato nağadi iwokodağaxi. Niğidi ditibigimedi nağadi iwokodağaxi one liboonağadi "Baanco aneite Aneotedoğoji me iwicode oko." Natigide ağalee jakataga me jelogotağa anodaagee ica nopegedi.

⁶ Niđidiađadi nađa igo niđicoa iniwataale letiidi niđijo nopegedi, niđijoa sacerdotitedi dakatiobece inoatawece nokododi catiwedi niđijo odoeđegi le niđijo nopegedi. Dakatiobece mowote libakedi moyaxawa noiđi modođetetalo Aneotedođoji. ⁷ Pida ijotawece niđijo ane lacilodi-sacerdotitedi me dakatiobece minitađa eledi nopegedi-le anoyatigi me "Nopegedi-le ane itedibiga Aneotedođoji", codaa onidateci nicaađabi onidateci me dakatio. Niđina me dakatio, idioka limedi me yadeegitedio eijeeđagi lawodi anoyeloadi. Ibootalo Aneotedođoji niđijoa lawodi eijeeđagi eotibige Aneotedođoji me ixomađateetedice epađaga libeyaceđeco, codaa me libeyaceđeco niđijo noiđi. ⁸ Leeđodi me ijokijota ica lacilo-sacerdotitedi me dakatio, Aneotedođoji Liwigo ikee niđidi noiđi maleedađa yakadi me dakatiobece aneite Aneotedođoji. Niđijo maleeđica ica nopegedi, dinoxoco ica lapoagi miditađa ica aneite Aneotedođoji. ⁹ Ica nopegedi jotigide, nikađetogowa ica ćoligi aneote Aneotedođoji natigide mejođota lodee iniaađiniwa Aneotedođoji. Niđijoa ejedi inaađinoa eletidi niboonađa ica noiđi anoyajigotalo Aneotedođoji niđica jotigide ađica loniciwađa dađa iwilegi laaleđenali oko anoyemaa modođetetalo Aneotedođoji. ¹⁰ Icoa nakatađa jotigide inoka odiđaxinađatece ica anoyakadi mowacipeta codaa moyeligo, codaa anodaagee me niwilećađa. Inaađinoa lakatađa anetigodiđaxitece anodaagee me idowetajateloco ćodolaadi. Niđinoa nakatađa ađaleeđica niwaló niđijo Aneotedođoji nađa dinilakidetedođogi.

¹¹ Pida Cristo jiđijoa menagi. Jiđiniađiniwa niđicoa sacerdoti ćoneđegi ane nadeeđi inoa anele. Niđica nopegedi analleeđite me diba dađaxa mele caticedi niđijo oxiđodi nopegedi, codaa ađica libeyacađajegi. Igaatađa ađoneleđegiwa loenatagi niđica nopegedi, codaa ađicatigi niđina iđo. ¹² Niđijo nađa yakagiditedeloco niđini nopegedi, odaa ja dakatedio miditađa aneite Aneotedođoji. Onijoteci me dakatedio, codaa ayadeegitedio lawodi waxigida otegexađaga waca-lionigi. Pida yadeegitedio epaa lawodi me yajigote Aneotedođoji, niđijoa lawodi ane nadoođodi madatađa nicenađanađate. Jiđidaa eotđibige Aneotedođoji me yakadi me iwilegi gobeyaceđeco codaa meote midioka limedi me ćodewiđa. ¹³ Niđica jotigide oibake lawodi waxigida codaa me alolanađa, icaađica lajimađa waaca lioneke anoyalegi, odaa jogađalađaditiogi oko abeyacađaga moiwiđitema loolatedi icoa libeyaceđeco, owotibige moyakadi modođetetalo Aneotedođoji. ¹⁴ Pida lawodi Cristo dađaxa meliodi loniciwađa. Cristo ađica libeyacađajegi codaa ađica libatiđi. Codaa Liwigo, ane dađa yeleo, yaxawa me dinibooteta Aneotedođoji. Lawodi iwileđitema godaaleđena niđinoa godoenataka ane beyagi, niđinoa anowote me ćodeleo. Godiwiđi eotđibige me jakatađa me jađa ćobakeditema Aneotedođoji, ane ewikeđi.

¹⁵ Leeğodi Cristo me dinibooteta Aneotedoğoji, jiğiniağiniwa ane itedigi liwigotigi, Aneotedoğoji inaağoko, odaa jeğeote gela nimaweneğegi me dinilakidetetege

Aneotedoğoji inaağoko. Joaniğidaağeote Aneotedoğoji niğijo ane enidite me nepilidi, eotedibige moyakadi modibatege inoa anele anakaa ligegi Aneotedoğoji me yajigotediogi, niğino ane dağa daateda. Aneotedoğoji yakadi me yajigo niğino ane igaataağ a niğijo Jesus naga yeleo, odaa ja nogatedicoace oko me itelogo libeyaceğeco anowote niğijo maleegijo niğijo odoejegi nimaweneğegi me dinilakidetetege Aneotedoğoji.

¹⁶ Niğina me dinilakidetedoğogigi Aneotedoğoji liciagi niğijo nakatigi midi niğina oko ane yeleo. Niğina me yeleo niğina oko ane dinepie. Nigidiaağidi niğicoa ane nepilidi joğoiigita eledi oko anepaa yemaa me yajigota maleediğicatibige me yeleo. Odaa odibatege niğicoa ane nepilidi idokidata nige yeleo niğijo oko. ¹⁷ Niğida nakatigi ağica ane yaxawa niğijo anonibeotegi modibatege ane nepilidi niğina oko analeedaağ a yeleo. Niğida nakatigi idoka diniwaloe niğina naga yeleo niğini ane dinepie, igaataağ a nigidiaağidi odaa niğina eledi joğoyakadi modibatege niğicoa ane nepilidi niğijo ane yeleo. ¹⁸ Joaniğidaaa leegodi niğijo odoejegi anigotedogowa me dinilakidetedoğogigi Aneotedoğoji, niğijo jotigide idoka diniwaloe niğina monadooğodi lawodi ejedi. ¹⁹ Odoejegi Moisés me yelogoditiogi noiigi inoatawece liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ane iğete me iditedini. Niğidiaağidi naga dibatalo lawodi wacawaanigi inaa waxigida, odaa ja yawanaağaditege ninyoğodi, odaa niğidiaağidi ja ibake aca nawodigije ane liboonaağadi “hissopo” icaağica waxacoco lamodi anowo me ixagodi. Odaa ja dibatalo ijoa lawodi yawanaağaditege ninyoğodi, datikata nağada nawodigije, odaa ja iticögoteloco notağanağaxi aniwotelogo niğenatakaneğeco, codaaa iticögoteloco iditawece noiigi. ²⁰ Odaa jegee, “Niğidiwa lawodi joaniğidiaaa ane ikee Aneotedoğoji meote anigotedağawa me dinilakidetedağagitiwaji. Dinilakidetedağagi Aneotedoğoji mawii niğina ane iğetedağawa.” ²¹ Idaağagigota Moisés me iticögoteloco lawodi lopegedi Aneotedoğoji codaaa inoatawece anoibake modoğetetaloo Aneotedoğoji. ²² Ewi niğijo jotigide Aneotedoğoji iiğe loiigi me domoğoiwilegitalo icoatawece niğicoa lanodi anoibake modoğetetaloo. Oibake ejeeğagi lawodi nogoiwilegi. Idoka yakaditeda Aneotedoğoji me ixomağateetedice libeyaceğeco oko niğina monadooğodi lawodi ejedi.

Leegodi Cristo me yeleo, odaa ja yakadi Aneotedoğoji me iwilegi gobeyaceğeco

²³ Niğino a lanodi niğini nopegedi anoiwilegitalo lawodi ejedi owote me liwigo niğicoa anidiwa digoida ditibigimedi. Leeditibige moiwilegita lawodi ejedi niğino a enodi digoina iigo. Pida icoa enodi digoida ditibigimedi oyopotibige lawodi ane dağaxa mele me yapitağadi. ²⁴ Igaataağ a Cristo adakatediwece nopegedi ane loenatagi şoneleegiwa. Niğijo nopegedi onowote me liwigo niğica digoida ditibigimedi ane dakatediwece. Idiaa dakatediwece ditibigimedi lodee Aneotedoğoji me dipokotedoğoloco natigide. ²⁵ Inoatawece nicaağape ica nisacerdoti-lacilo judeutedi dakatiwece Aneotedoğoji ligeladi. Dakatiobece niğica diimigi-le Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepaağite, odaa yadeegitediobeci lawodi ejedi. Pida Cristo boğonijotece me dakatedio me diniboote Aneotedoğoji. ²⁶ Dağaleetiğidaağee dağanagawini, idioka limedi me dawikode niğijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iigo codaaa niğina natigide. Pida anığidaağee. Natigide, ja dinojogotedini icoa owidijedi nokododi, odaa ja dinikee digoina iigo onijoteci me dinikee me dinajigo me yeleo eotedibige me noğ a libeyaceğeco oko. ²⁷ Inatawece oko icota me nigo, odaa onidateci me yeleo niğina oko. Odaa Aneotedoğoji ja iwi niğica anigoteta. ²⁸ Jığidaağee Cristo monijoteci me dinajigo moyeloadi. Yeleo eotedibige me noğ a libeyaceğeco eliodi oko. Ağaleeğenagi dağa yeleotacedeloco oko libeyaceğeco. Pida dopitedijo meote me newiğatace iğotawece niğijo anonibeotegi nige dopitacedijo.

10

¹ Icoa najoinağaneğeco judeutedi micataağ a dağa liwa niğino anele Aneotedoğoji ane niwakateetedibigoğoji, codaaa aliciagi micataağ a doğoka liwigo. Odaa inoatawece

nicaaqape onigodi ejedi leeqodi libeyaceg eco, codaa owote anodaa niiqenatakaneg eco. Pida lemeqegi niqinoa ejedi aqica loniciwaga degeo me iqe naqatibig waji, codaa aqeo me diqica libatiigi, niqina oko anoyemaa mototalo Aneotedogoji. ² Niqina oko anodogetetalo Aneotedogoji daaditigicata libatiigi oditaqa ewi, agotaqalee odeemitetece me dinilaagete, codaa taqaga oika monigodi inoa ejedi leeqoteli libeyaceg eco. ³ Pida anisidaaqee. Niqina monigodi ejedi, eotibige idokida ina oko monalaqatibige inoa libeyaceg eco inoatawece nicaaqape. ⁴ Igaataqa lawodi alolanadi, waxigidatedi aqica loniciwaga me noq a libeyaceg eco oko.

⁵ Joaniqidaa leeqodi maleeka doletibige Cristo menagi niqina iiqo, odaa meeteta Aneotedogoji,

“Aqemaani niqina oko monigodi ejedi leeqoteli libeyaceg eco oteqexaaqaga niqinoa niboonaqataqawa niqina oko.

Pida idi yolaadi ane oenitomi me jiqeladetigi.

⁶ Aqeo maniniitibeci niqina oko moyalegi niqinoa ejedi maditaqa qanameej a wetiqa, oteqexaaqaga niqina monigodi niqinoa ejedi.

⁷ Odaa meji,

‘Ite Ee ina, ja idigo, Inoenogodi, janagi me jaote anemaani.

Jiqaadaaqee moiditeloco aneetici maditaqa qadotaqanaqaxi.’ ”

⁸ Niqijo Cristo neqeetetece niqijoa lotaga baanaqa jidiqatedini, mee, “Aqemaani niqina oko monigodi ejedi modoletibige monoq a libeyaceg eco, oteqexaaqaga niqinoa liboonaqataqawa niqina oko, oteqexaaqaga niqina moyalegi niqinoa ejedi maditaqa qanameej a wetiqa. Aqaniniitibeci niqina oko mowote niqida loenatagi.” Jiqaadaa ligegi, idaagida monigodi ejedi anodaqaqee icoa niiqenatakaneg eco me ikeetiogi. ⁹ Odaa jegee Cristo, “Ite Ee ina, ja idigo, Inoenogodi. Janagi me jaote anemaani.” Jiqaadaaqee Cristo me yaqadi niqijo ligileqegi oxiiqodi monigodi ejedi modoletibige monoq a libeyaceg eco niqidi oko, odaa jeqeote gela lakatigi niqijo naq a yajigo epaa lolaadi. ¹⁰ Leeqodi Jesus Cristo meote ane yemaa Aneotedogoji, odaa yajigo epaa lolaadi moyeloadi, odaa onijoteci me yeleo leeqoteli libeyaceg eco oko, godawalacetetege ica qobeyaceg eg eote moko nepilidi.

¹¹ Inoatawece nokododi niqina sacerdoti judeu icotio meote ane libakedi, odaa elioditibece monigodi ejedi modoletibige monoq a libeyaceg eco oko. Pida lemeqegi niqijoa ejedi ayakadi me noq a libeyaceg eco oko. ¹² Pida Jesus, ane Gonisacerdoti goneqegi, onijoteci me dinibootedio moyeloadi leeqoteli libeyaceg eco oko, odaa niqijo loenatagi idioka limedi me diniwaloe. Odaa niqidiaaqidi ja nicotedi liwai libaagadi Aneotedogoji. ¹³ Odaa jiqaadaaqite Jesus me walite nigepaaqicota Aneotedogoji meote me ipoditedeloco nelogododipi. ¹⁴ Jiqaadaaqee Jesus onijoteci me yeleotedeloco libeyaceg eco oko, odaa jiqaadaa leeqodi meote midioka limedi me iqe naq a niqina oko anakaa iomaqaditedicoace mepaa nepilidi.

¹⁵⁻¹⁶ Odaa ica Aneotedogoji Liwigo nikeetogowa niqidaaqee. Igaataqa odoejegi mee, “Jiqaadaaqegjigota me idinilakidetege ane jao niqinoa nokododi,” mee Goniotagodi Aneotedogoji,

‘Idejate iiqenatakaneg eco catiwedi laaleqenali, codaa jaote midioka limedi moyowo iiqenatakaneg eco.’ ”

¹⁷ Niqidiaaqidi mee,

“Aqalee jemaa daqa nalaqatibigiji niqicoa libeyaceg eco, oteqexaaqaga niqijo me deqetidadiwaqadi.”

¹⁸ Enice niqina Aneotedogoji naq a noq a libeyaceg eco oko, aqalee leeditibige doqonigodi ejedi leeqoteli libeyaceg eco.

Jakatağa minığa jipecağatege Aneotedoğoji

¹⁹ Enice, inioxoadipi, abo șodaaleğena me jakağatio aneite Aneotedođoji leeğodi Jesus me nadooğoditedoğoloco lawodi. ²⁰ Eote gela șonaigi mejogotalo Aneotedođoji. Micatağa niğica naigi dağa igotece madatağa aca lipegetege epoacajo minitağa Aneotedođoji ligeladi. Jesus, anewikegi, jiğiniaağiniwa niğijo naigi leeğodi me ya-jigo epaa lolaadi moyaağadi, digo majotağa nağajo lipegetege epoacajo me daa. ²¹ Odaa ini ica șonisacerdoti șoneğegi ane dowediteloco Aneotedođoji loiigi. ²² Enice iniğa jipecağatege Aneotedođoji, jinağa jikanaga șodaaleğena dağa șodinaale, pida ejiwagağataşa ajawienaşa. Lawodi Jesus noğa moko nilaagedi, odaa șodapiditema inoatawece șobeyaceğeco, micataşa niğina ninyoğodi ane yapidi me yapitağadi șodolaadi. ²³ Idioka limedi me inibeoonağatege ica șonagajegi Aneotedođoji ane ligegitedoğowa, me dağa jawienağateda, igaataşa Aneotedođoji idioka limedi meote niğina ane ligegi. ²⁴ Ereditace, jowoğga niğica anodaagee me jakataşa me jaxawanaşa me idatawece idinemaanağatiwage, codaa me jaxawanaşa inatawece mowote anele. ²⁵ Jinaşa jikanaga me jatecoğojogó me jilokağatege eletidi anonakato Goniotagodi anee niğina eledi oko, ane dağa yatecoğotibece. Pida joniciwağataşa eledi oko, eneğegi jağate igaataşa me jinataşa ja niłegi niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi.

²⁶ Igaataşa nigidapaşa iniwinağata midioka limedi me jaşa ane beyagi, codaa nige daşa jikanaga me jaşa, idaağida naşa jowoğotaşa anewi, ağıca eledi șonimaweneğegi menitedice șobeyaceğeco. ²⁷ Pida idoka jakataşa me idoiliğata niğica noko Aneotedoğoji nige iwi anigotedoğowa, codaa me șodiloikatidi minitaşa noledi ane daşa ipe, ane yalegi niğicoa neloğododipi Aneotedoğoji. ²⁸ Niğica jotigide niğina iniwataale ogoa domige iniwatadığını oko noğodi monadi eledi oko meo ane daşa ikata meo niğijo liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa oyeləadi niğijo oko, ağıca doğoiwikode. ²⁹ Enice amiida ica anakatitiwaji? Igamigote Aneotedoğoji ina oko anododigotalo Lionigi Aneotedoğoji micataşa daşa naagogo, codaa igamigigote Aneotedoğoji niğina oko ane daşa deemitetigi lawodi Cristo, Aneotedoğoji ane dibatetege, meote gela nimaweneğegi me dinilakidetedoğogi? Niğidiwa lawodi eo niğina oko me yapidi, pida niğina oko ane daşa deemitetigi lawodi Cristo idigotalo micataşa daşa liciaco ejedi lawodi. Codaa niğina oko beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji Liwigo anidioka limedi meliodi meletedogodomi. Aneotedoğoji eliodi me iloikatidi niğina oko liciagi. ³⁰ Igaataşa jowoğotaşa niğijo nidigo anee, “Emegeeta jiloikatidi niğina oko leeğodi niğinoanowote ane beyagi, idinilakidetege.” Codaa eledi ijo nidigo anee, “Goniotagodi iwi anigotediogi loiigi.” ³¹ Nige iniaağiniwa Aneotedoğoji ewikegi iwi anigote oko leeğodi libeyaceğegi, odaa niğina oko eliodi me doitibiwajı.

³² Analakitibigetiwaji anodaageni niğijo jotigide. Niğidiaşidi Aneotedoğoji naşa ikeetedağawatiwaji nilokokena, eliodi mawikodee, pida agetiğadakati. ³³ Idatibece niğina șanelogododipi etiğadiweenigenitice codaa moyametibigağajitiwajilodoe noiigi. Idatibece ja șadigomitiwaji me adinawanağatitege niğijo ane nawikodeeşa. ³⁴ Niğida makaamitiwaji iwikodenı niğina ane idei niwiloğonağaxi leeğodi eliwağatakaneğegi, codaa ele maniniitibeci niğina modoliceta niğina ane șanebi, igaataşa owoogotitiwaji me idi șanağajegi ane dağaxa mele, codaa ane diğicata daşa daa. ³⁵ Enice idioka limedi mawii mabo șadaaleğena manakatoni Aneotedoğoji, igaataşa yajigotedağawa niğica șanağajegi anele. ³⁶ Adinatiitalo mawii șadawikodico Aneotedoğoji ane yemaa, odaa niğidiaağidi akati mabaatege niğijo ane ligegitedağawa me yajigotedağawa. ³⁷ Igaataşa diniditeloco lotağanağaxi Aneotedoğoji,
“Onanağateciğidiwa nokododi,
odaan Niğijo anicota menagi,
jeğenagi,
codaa ayajebi.

³⁸ Odaa niçina oko ane iğenaşa
idioka limedi me yewiça
leeğodi me idadiwağadi.
Pida niçina oko anopitege lowidi,
ażeo me idinitibeci.”

³⁹ Niçida moko ażoko niçina anopitege lowidi, odaa jağaniatagigipi. Pida başa
ejiwağataşa Goniotagodi, odaa idioka limedi me ǵodewiça.

11

Ica oko anoyiwağadi Goniotagodi

¹ Igamodaagee ica mewi mejivağataşa Goniotagodi? Niçina mejivağataşa, ajawien-
atakanaga me jibağatege niçica ǵonağajegi ane ligegitedoğowa Aneotedoğoji. Niçina
mejivağatakanaga, jowooğotaşa mewi minoa niçicoa analee dağa jakataşa me jinataşa.

² Niçica jotigide inatecibece oko anonakato Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji ninited-
ibece leeğodi niçijo oko monakato.

³ Leeğodi mejivağataşa, jowooğotaşa niçijo jotigide Aneotedoğoji mee, odaa iiğο,
codaa minoatawece aninoa digoida ditibigimedi ja dinikee. Ibake niçinoя ane dağa
jakataşa me jinataşa meote niçinoя ane jakataşa me jinataşa.

⁴ Niçijo jotigide, Abel naşa yadeegi eijeeğagi me ibootalo Aneotedoğoji, niçijo ane
yadeegi dağaxa mele caticedi niçijo liboonigi Caim anağaga yadeegitalo Aneotedoğoji
leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji. Odaa leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji,
odaa Aneotedoğoji ikee me yakadi Abel me iğenaşa niçijo naşa dibatetege niçijo Abel
liboonigitalo. Eleditace, leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji, odaa micataşa dağalee
ǵodotağaneğe, idaağidata naşa jotigide me yeleo.

⁵ Leeğodi Enoque me nakato Aneotedoğoji, odaa ayeleo, pida Aneotedoğoji
yadeegitedibigimece ditibigimedi, odaa aǵaleeğica monadi. Aneotedoğoji lotaşanağaxi
mee Aneotedoğoji me ninitedibece maleediğicatibige dağa yadeegitedibigimece
ditibigimedi. ⁶ Niçina oko nige dağa nakatoteda Aneotedoğoji, niçina oko aǵica
nimaweneğeği doğodocaqatalo Aneotedoğoji. Igaataşa niçina oko ane yemaa micatalo
Aneotedoğoji leeditibige meyiwağadi miniwa Aneotedoğoji, codaa Aneotedoğoji me
yaxawa niçina oko ane dinoniciwağadi me doletibige.

⁷ Leeğodi Noé nakato Aneotedoğoji, odaa wajipatalo niçijo naşa yajoitetece
Aneotedoğoji niçinoя ane doide ane ixomagateetedijo, niçinoя analee dağa yakaditeda
me nadi. Doitalo Aneotedoğoji, odaa jeğeo nağajo etogo-nelegi, odaa jiğidaa leeğodi
loiigiwepodi nebi naşa iwoko niçijo ninyoğodi naşa yapoğoditini iiğο. Joaniğidaa me
ikee minatawece oko nilaagetedipi niçina iiğο, odaa Aneotedoğoji yakadi me iğenaşa
Noé leeğodi eliyağatakaneğeği.

⁸ Leeğodi Abraão me nakato Aneotedoğoji, odaa jeğeyiwağadi niçijo naşa eniditeta.
Odaa jiğigo miditaşa ica iiğο Aneotedoğoji ane ligegita me yajigote me nebi. Niçica
naşa noditice ayowoğodi niçica ane diiticogi. ⁹ Leeğodi me nakato Aneotedoğoji,
odaa jiğidıaa ligeladi niçidi nipodigi micataşa dağa iomiğigi miditaşa niçidi nipodigi
Aneotedoğoji ane ligegite me yajigoteta. Digeladetigi nopegedi noiigliwa Isaque ijaa
Jacó. Aneotedoğoji eledi ligegiteta Isaque ijaa Jacó me yajigotediogi idiaağidi niçidi
nipodigi. ¹⁰ Abraão ligeladi nopegedi leeğodi me nibeotegi aca nigotaşa Aneotedoğoji
ane lowoogo meote. Odaa jeğeote nağani nigotaşa aninoa lipodağaledi ane diğicata
ane yakadi me yaağadi.

¹¹ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, odaa jeğeote lonicawaşa Abraão ajaa Sara mijo
lionigi, idaağida naşa laxokodi, codaa Sara mina aǵica lionigi majo. Aneotedoğoji
eote lonicawaşa Abraão leeğodi meyiwağadi niçijo neğeote ligegitetege. ¹² Abraão ja
dağaxa moxiğodi dağaleeğica lionigi, ja liciagi niçina oko émeğegi. Pida mijo owidi

lawağa, ajakataşa me inilaaşataşa, liciagi yetetitedi digoida ditibigimedi, coda me liciagi dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi.

¹³ Iditawece niğidi oko onakato Aneotedoğoji negepaagicota me nigo. Niğidi oko anoğodibatege niğica Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotediogi, pida micataşa doğonadita digoida ditigedi, odaa joğoyiwaşadi, codaa ninitibigiwaji niğijo noğonadi niğijo Aneotedoğoji ane ligegi meote. Anodaagee mijo me newığa ikee micataşa daşa iomaşaşa, codaa micataşa daşa oko ane diğica epaa ligeladi digoina iigo, idioka limedi malatitibigiwaji. ¹⁴ Niğina oko anowote niğida niciagi oikeetiogi inatawece oko mod-oletibige niğica nipoçigi anicota me nebi. ¹⁵ Odaa ağalee lowoogo doğodopita niğicoa niğotedi anoicogoticogi. Doğoyemaa me dopitibeci, domaşa yakadi doğoyemaa. ¹⁶ Pida odoletibige nipoçigi başa daşaxa mele, niğica nipoçigi digoida ditibigimedi. Odaa Aneotedoğoji aniboliğatetece moyatedigi “Inoenoğodi”, igaataşa ja igodi me yoe nağaca nigotaşa ane yajigotediogi.

¹⁷ Abraão nakato Aneotedoğoji niğijo Aneotedoğoji naşa dineeteta. Ibootalo Aneotedoğoji Isaque, niğijo anokijoteci me lionigi. Aneotedoğoji ligegiteta Abraão me yajigoteta owidi lawaşa. Pida Abraão idokee me ibootalo Aneotedoğoji Isaque, coda ja domaşa igo me yeloadi me ibootema Aneotedoğoji. ¹⁸ Aneotedoğoji jiğijo meete Abraão, “Jao Isaque me eniodi, codaa mowidi lawaşa.” ¹⁹ Abraão yowooğodi codaa meyiwaşadi Aneotedoğoji me yakadi meotace me yewığa Isaque, daşa yeleo. Niğijo Aneotedoğoji me daşa ikateda Abraão me yeloadi Isaque, odaa micataşa Aneotedoğoji degeotace me yewığa, oditaşa ja yopilaşadite Abraão.

²⁰ Leeğodi Isaque me nakato Aneotedoğoji, dipokotalo Aneotedoğoji me ibinie Jacó ijaa Esaú, coda meletetema niğijo itoataale dinioxomigi niğijo malee newığa.

²¹ Jacó nakato Aneotedoğoji, codaa joaniğidaa leeğodi, niğijo naşa niçegi me yeleo, odaa ja dipokotalo Aneotedoğoji me ibinie ijoa itoataale lionaşa José. Niğijo naşa dipokotalo, Jacó digilişatedeta ligilişadı, odaa ja doğetetalo Aneotedoğoji.

²² José nakato Aneotedoğoji, niğijo naşa niçegi me yeleo, odaa jegeetece niğica noko ica loiigi Israel micota me noditicoaci Egito. Odaa ja yajoitece anodaa leeditibige modigota lolaadi nige yeleo.

²³ Niğica jotigide eliododipi Moisés onakato Aneotedoğoji. Joaniğidaa leeğodi moyağaditini Moisés niğijo neğenitini, icoatigilo iniwatadığını epenaitedi. Onadi me libinienigi niğica nigaanigawaanigi, codaa ağodoita moyotigimade liigenatakaneğegi ninionigi-eliodi Egito me nigodi nigaanigipawaanigi.

²⁴ Leeğodi me nakato Aneotedoğoji, Moisés naşa goneleegiwa odaa ağalee yemaa modita me lionigi aca liona Faraó, ninionigi-eliodi Egito. ²⁵ Pida idapaşa niwita me lawikodaşawepodi loiigi Aneotedoğoji, idığida ayemaa daşa diotecı lakataşa noiigitigi Egito, oditaşa eo ane beyagi. Leeğodi me yowooğodi monateciğidiwa nokododi me şodewığa niğina iigo. ²⁶ Moisés daşaxa me yakadi mele me dawikode codaa monietibige leeğodi me dibatema Aneotedoğoji, digo mijoataşa Cristo me dawikode. Codaayakadi mele me nepilidi icoatawece niğicoa ane niliicaşajetecidi Egito. Coda micataşa daşa iwita niğica naşajegi Aneotedoğoji ane yemaa me yajigoteta.

²⁷ Moisés noditicogi nipoçigi Egito leeğodi me nakato Aneotedoğoji, idığida aleğodi daşa doita inionigi-eliodi ane yelatema. Dinatitalo inoatawece micataşa daşa nadi niğicoa Aneotedoğoji, ane diğica oko ane yakadi me nadi. ²⁸ Leeğodi eliwaşatakaneğegitema Aneotedoğoji, odaa ja yojogoti odoejegi nalokegi anodita me Páscoa, odaa ja iiğe loiigi moyatitalo lapoaco lawodi waxacoco, eotibige ica aanjo şonematağodi me daşa nigoditeda odoejedi lionaşa niğidi loiigi Israel.

²⁹ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, loiigi Israel odigotinigi liwigotinigi akiidi-eliodi anodita me “Lixagoteğegi”. Ica ninyoğodi ja digoxaticoace, odaa joğodigotinigi iigo ane

yadilo. Pida niğijo niodağawadi Egito niğijo naşa domaşa diğetita, odaa ninyoğodi ja yapoğoditiniwace, odaa joğoceğaga.

³⁰ Leeğodi eliwağatakaneğegi niğijo noiigi Israel, niğijo naşa onawiile nibaloote nelegi nigotaga Jericó niğijoatigilo seete nokododi, odaa niğijo baloote jegenitini. ³¹ Aca Raabe, one ewocoma, pida ikee me nakato Aneotedoğoji niğijo mele me dibatege catiwedi ligeladi niğijo israelitatedi anigotibeci moiğoadita nigotaga me diğica ane yowooğodi. Leeğodi Raabe me nakato Aneotedoğoji, odaa ayeleo ağıwatege niğijo eledi niğeladimigipi ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji.

³² Jakadi dağa jowidağatee yotaşa, pida ağıaleegabo inimedi dağa idalağata Gideão, Baraque, Sansão, Jefté, Davi, ijaa Samuel, ijaağıjo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. ³³ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, oidelege eletidi noiika, pida idokee moiğeke. Niğijo naşa niiğenatakanaşa owote niğica ane iğenaşa, odaa Aneotedoğoji ja yajigotediogi niğijo ane ligegitediogi meote. Leeğodi monakato, Aneotedoğoji noxoco liaontedi niolatedi niğina midatibece ane doide. ³⁴ Ideite liwigotigi noledi, pida anabidaga, iwoko me nigodi nodaajo-ocağataşa. Idiaağidi ijo me ağıamalağaga, pida niğidiağıdi jeğeote me lonicivegenaga. Niğina me nidelaga ida loniciwaga, odaa joğoiğeke inoa iodağawadi iomagaşa. ³⁵ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, ijo iwaalepodi anodibatacige lionaşa me newigatace, idiaağida naşa domaşa nigo. Niğijo eledi oko anidiağıdi niğidi noiigi nawikodeega me iteloco libaağadi laxakawepodi neğepaağicotan me nigo. Ağoyemaa me beyagi modotagatibige Aneotedoğoji oditaşa dinikaticoace me diniwilotibigwaji leeğodi moyiwağadi Aneotedoğoji meote me newigatace midioka limedi me idei Miniwataşa, coda meote ane dağaxa mele lewişa. ³⁶ Ijo eledi onietiniwace coda monalaketiniwace, inaägeledi oigoetiniwace, odaa oyokoletiwece niwilogonagaxi. ³⁷ Iditecibece onigidatiniwace, idiaağeledi oyociwigı natecoğotedi, iditecibece odineetiogi oyatitiogi nawikodico, idiaağeledi onigodi oyatitiogi nodaajo-ocağataşa. Idiaanaağadiite, odinixotinigi lamodi waxacoco, coda me waxigida. Madewetedipi, coda oiatetibeci, oyametibigo. ³⁸ Idiaanaağadiite wetice inoa nigotadi minoataşa nipoşa ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi, minoataşa wetiadi, coda modigeladetigilo niğino lawimağajetedi-wetiadi, coda me niğino aecoli catinedi iigo. Ağele niğijo oko diğidioka limedi me newişa liwigotigi niğina oko anida aneetege niğina iigo, igaataşa dağaxa meletibigwaji, aliciagi niğina oko anida aneetege niğina iigo.

³⁹ Iditawece niğidi oko owo Aneotedoğoji meliodi me ninitedibece leeğodi monakato. Pida anoğodibatege niğica Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotediogi. ⁴⁰ Leeditibige monibeotege niğica nağajegi, igaataşa Aneotedoğoji lowoogo me najigotedogowa niğica ąonağajegi ane dağaxa mele, odaa jaşa yajigotediogi idiaağidi niğidi lağajegi yawanaağaditedoğogi me yajigotediogi.

12

Aneotedoğoji Godiodi

¹ Enice micataşa daşa idi eliodi oko anetiğodiwi, niğijo baanoğoikee monakato Aneotedoğoji, ęodiciagi niğina nalokodeğecajo. Odaa leeğodi meliodi anetiğodiwi, jikanağaticoace inoatawece niğino anetiğodibeyacağadi, coda minoatawece ęobeyaceğeco anetiğodigoetini, odaa jaşa ęodoniciwaşa me jalokodağaticogi odoe, coda me idinatiğatalo inoatawece ame ęodawikodico. ² Inığa jalokodaşa, idioka limedi me jiwinążatalo Jesus aneote me jakataşa me ęodewiğatace, odaa icota me ęodicoğetacedini icaağica nige naşa ęodeleo, leeğodi me jinakatonaga. Igaataşa Jesus akaa yowooğodi niğidiaağidi meliodi me ninitedibece. Joaniğidaa leeğodi me dinatiteta niğijo lawikodico, coda me dinatiteta niboliga niğijo naşa yeleotedeloco nicenağanagate. Natigide ja nicote liwai libaağadi aca nibaanco ęoneğe aneite Aneotedoğoji me nicotedi.

³ Amina beğele mowoo. Ijağıjoa Goniotagodi, eliodi me dawikode codaan dinatiit ijoatawece ane beyagi anowotema niğijo abeyacağaga. Joaniğidaagee nigowootibige Goniotagodi, odaa ağanigaaxetiwaji migetaşa adinibadaani. ⁴ Niğina makapetegetiwaji ane beyagi, aniğica dağanadoogoti gadawodi, digo mioataşa Jesus me nadooğodi lawodi. ⁵ Pida gadaagititece niğijo lotaşa Aneotedoğoji anowo gadoniciwaga, niğijo negeetedağawatiwaji makaami lionigipi. Mee,

“Ionigi,

atacolitece niğina Goniotagodi Aneotedoğoji me gadiloikatiti.

Jinaga adinajicitini niğina me diojotedağadici.

⁶ Igaataşa Goniotagodi Aneotedoğoji diojotetece niğina lemaanigipi, codaan me iloikatidi inatawece niğina ane dibatetegi me lionigipi.”

⁷ Adinatiitalo gadawikodico micataşa nionigi niğina eliodi me iloikatidi. Igaataşa niğina mawikodee Aneotedoğoji idigotedağawatiwaji micataşa makaami lionigipi. Ağica ini nionigi ane doğodiojotece eliododipi. ⁸ Aneotedoğoji diojotetece inatawece lionigipi. Akaami nige dağa diojotedağadici, odaa amewi makaami lionigi, pida dicakaami elinigi. ⁹ Niğina godiododipi metığodalake leeğodi niğina ane beyagi ane jaşa, odaa niğida moko jeemiteğatibige godiododipi. Pida dağaxatace me leeditibige mejiwağataşa Godiodi ane ideite ditibigimedi ane iiğe niğino a niwicidi, odaa jiğidaaägele mejinaşa me godewiğä. ¹⁰ Onateciğidiwa nicaağape niğina godiododipi modiojotoğodici niğica anoyemaa modigotoğowa anoyakadi meletogodomi. Pida Aneotedoğoji başa diojotedoğodici niğina meletogodomi eotedibige me idejinaga digo mioataşa me diğicata libatiği. ¹¹ Niğina me diojotedoğodici, ica ina dağa beyagitogodomi, ażeo me godinitibece. Pida nigidiaağidi, niğijo Aneotedoğoji ane diojotetece icota moyakadi lewiga ane iğenaga, codaan meote laaleğena mele.

Notaga anetığodiladee

¹²⁻¹³ Enice awii mabo gadaaleğena, codaan jinağadinopootiwaji leeğotedi niğino a gadawikodico, micataşa niğina oko me dinigaaxe, ane dinigaaxe libaağatedi, codaan me nağamalaşa lokotidi. Odaa jiğidaaägee maxawani niğina oko ane degeliodi eliwağatakaneğegi. Niğidi oko liciagi niğina oko alejaado. Pida nigidiotağadicitiwaji me iwitece naigi ane iğenaga, Odaa ağalee wayoditibigiwaji, pida jeğele mewaligitibigiwaji.

¹⁴ Oleetibige me gadewiki me dağakapetege migetaşa adinotigimadenitege eliodi oko, codaan adinoniciwağatitiwaji me atamitege inoatawece ane beyagi, odaa gadewikitema iniokiniwateda Aneotedoğoji. Niğina oko ane dağa dinatamağateetegi ane beyagi ayakadi me nadi Goniotagodi Aneotedoğoji. ¹⁵ Adinowetitiwaji me diğica oko ane dağadiaa yemaa Aneotedoğoji meote aneletema. Codaan adinoweti adığicoa ane liciagi nağana nawodijke ane bayodi, ane ili, oditaşa jeğeo eliodi oko me neelotikanaşa leeğodi niweneeno. Oditaşa niğidi oko jogowo eliodi oko mowo libeyaceğegi. ¹⁶ Codaan adinowetitiwaji adığicoa ane loomatewa ane dağa lodawateda, oditaşa ağalee deemitetibige Aneotedoğoji ane yemaa, mijotaga Esaú aneo niğijo jotigide. Esaú iikoetege onidateci şinogo niweenigi niğijo ane domaga dibatege, leeğodi modoejegi nionigi me domaga dibatege, niğicoa ane nepilidi eliodi, diğicota me yeleo eliodi. ¹⁷ Owooğotitiwaji me domaga yemaa diğidıaağidi dağa dibatege mijotaga eliodi niğicoa ane nepilidi mijo modoejegi me nionigi. Pida ayakadi igaataşa ağica nimaweneğegi dağa iigi niğica baanaşa igo, idaägee me domaga doletibige ica nimaweneğegi, codaan anoetibece.

¹⁸ Niğijo niğicootalo Aneotedoğoji, niğida makaamitiwaji ağanagi anipeçita ganigetiğidi anakati mabaateloço, mijotaga loiigi Israel menagitibeci. Otota neğepaa maditaşa wetığa anodita Sinai. Onica noledi ane noditicogi nağajo wetığa, nexogoteloço codaan eliodi me nexocaşa, codaan me diwocotaka. ¹⁹ Odaa jonoğowajipata ica layaageğegi aka goloneeta icaağica nigegi. Niğica noğowajipatalo Aneotedoğoji me

dotağa, odaa joğodipokota me notokotedini. ²⁰ Odipokotalo me notokotedini leeğodi ağaleeğoyakadı doğodinatita niğica liiğenatakanegəgi Niğijo ane dotağa, neğee, “Codaa me eijeeğagi, nige iigotege nağani wetığa, leeditibige monigidatice nigepaa yeleo.” ²¹ Niğijo anonadi eliodi me doitibiwaji, codaa mee Moisés, “Jawigice me idoi.”

²² Pida micatağa diğicootatiwaji değepaa maditaşa wetığa anodita Sião, codaa nigepaa manitaşa nigotaşa Aneotedoğoji, Niğijo ewikegi. Codaa micataşa diğicootatiwaji neğepaa nağaca nigotaşa digoida ditibigimedi, ane liboonağadi Jerusalém, onidiwa icoa anige liwokodi miili aanjotedi, yatecoğو me nalooğو. ²³ Odaa akaamitiwaji jiğicoota aneite Aneotedoğoji lionigipi lijadi me yatecoğو me nalooğو. Niğidi lionigipi idıwa liboonağatedi diniditedini digoida ditibigimedi. Akaamitiwaji aatalo Aneotedoğoji ane iwi anigoteta inatawece oko, codaa managi neğepaa aneite niğijo a liwicidi niğijo oko ane iğenağatibiwaji, Aneotedoğoji aneote me diğicata libatiigi. ²⁴ Odaa jağanagitiwaji miniwataga Jesus, Niğijo aneote gela anigotedağawa me dinalakidetedağagi Aneotedoğoji, codaa me ilaagağaditedice lawodi. Niğijo nağna nadooğodi lawodi, odaa ja nogatedice moko nilaagedi, odaa jeğeote niğica ane dağaxa mele, pida baadaşa liciagiteda Caim me nadooğodi lawodi Abel, odaa ja nilaagedi.

²⁵ Enice adinowetitiwaji me doğowocetege majipaata Niğijo ane ǵadotaşanegəni digoida ditibigimedi. Niğijo jotigide, niğijo anodowocetege mowajipata latematigo Aneotedoğoji ane yelogodi digoina iiğo, ağıiwokotibiwaji, pida Aneotedoğoji iloikatidi. Nige doğoiwoko niğijo oko, oko eledi ağıca ǵonimaweneğəgi daga ǵodiwoko nige daga jibağatege Aneotedoğoji lotaşa ane icoğotedibigimece ditibigimedi. ²⁶ Niğijo jotigide ica layaageğəgi eo me datalale iiğo. Pida natigide eote ligəgi, mee, “Jaotace odanigidatece natalalaşa, pida ağıñokina iiğo me datalale, codaa me ditibigimedi datalale.” ²⁷ Niğina mee, “Jaotace odanigidatece”, nikeetedoğowa me itineğe codaa me ilatike niğino ane liidağatajegi codaa me jakataşa me jinataşa, eotedibige niğina ane daga ditineğe me yakadi midioka limedi me iteloco anei.

²⁸ Enice, ja jinataşa me jibağatege niğica inioxigi ane diğicata aye yakadi me igike, iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji, codaa me jogeeğatalo niğica anodaa yemaateda, codaa me jeemiteeğatibige, codaa idoiğatalo niğina me jogeeğatalo. ²⁹ Igaataşa Gonoenoğodi liciagi niğina noledi aye yalegi inoatawece.

13

Anodaägee me jocağanağatalo Aneotedoğoji

¹ Oleetibigliwaji midioka limedi madinemaanitiwage, igaataşa akaami dinioxomigipi. ² Iniğica daaditaşa amedegeni niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane diğica me ǵadowooğotagipi niğina mototagawa, igaataşa jiğijo oko anoiomedege aanjotedi, pida ağıca doğoyowoğodi me aanjotedi. ³ Idioka limedi manalakitibigliwaji maxawani niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane niwilogojedi, micataşa dağakaami eledi ǵaniwilagawepodi. Eleditace oleetibige midioka limedi manalakitibige niğina ane nawikodeega leeğodi eliwağatakanegəgi micataşa dağakaami eleditigliwaji ǵadawikodağawepodi.

⁴ Idatawece leeditibige me jeemiteeğatibige niğina oko ane wadonadipi. Niğino a ǵoneleegiwadi, iwaalepodi wadonadi, leeditibige me loomatewa inokina ane lodawa. Igaataşa Aneotedoğoji iwi anigoteta codaa me iloikatidi niğina oko ane loomatewa ane daga lodawa.

⁵ Jinegewianşa emaani dinyeelo, pida aniniitibecitiwaji leeğodi niğica anidi makaamitaşa, igaataşa mee Aneotedoğoji, “Ağıca daga ǵadikanitice, oteğexaağaga ǵadalatitiwaji.” ⁶ Odaa jakataşa me daga jawienatakanşa, codaa mabo ǵodaaleğena, mejinaşa,

“Iniotagodi Aneotedoğoji Jiğiniae ane idaxawa,

codaa aqica ane idoita,
igaataga niqina oko aqica loniciwaqatiloco degeo ane beyagitomi.”

⁷ Analakitibigiwaji niqijo odoejedi gadacilodi anoyelogoditedagawa Aneotedogoji lotaga. Digwoootiwaji niqica anodaagee midioka limedi monakato Goniotagodi negepaagicota me nigo. Akaamitiwaji anakatoni Goniotagodi, digo mijotaga monakato. ⁸ Igaataga Jesus Cristo adiniigi. Eginiaaqiniwateda jotigide, ina noko, codaa midioka limedi niqijo anee, nigepaa ganigicatibige. ⁹ Enice jinaga domiqikani inoa eletidi niqaxinaqanegeco iomaqaga degetigadadeegiticogi wetice niqijo naigi anewi, niqaxinaqanegeco anodakapetege godiigaxinaqanegeco. Ele niqina godiwigo me yeligo niqicoa anele Aneotedogoji anidioka limedi me godediatetece, idigida ayeligo niqicoa niqenatakanegeco anoditece niweenaga. Igaataga niqinoa niqenatakanegeco anoditece niweenaga aqoyaxawa oko anodoletibige moyotete niqenatakanegeco anowo me ili eliwaqatakanegegi.

¹⁰ Icoa nisacerdotitedi judeutedi anodibatigi Aneotedogoji ligeladi oyeligo niqijo ei-jedi anonigodi, odaa joqoyajigotalo Aneotedogoji. Pida baadogoyakadi moyeligo Niqijo ane yeleotedogodomi maditaqa nameeja Aneotedogoji, niqijo ane jelicaga. ¹¹ Niqica lacilo-sacerdotitedi judeutedi yadeegi ejedi lawodi catiwedi niqica le Aneotedogoji ligeladi anoiomaqaditema iniokiniwateda Aneotedogoji, igo me yajigotalo Aneotedogoji lawodi leegetedi nibeyacegeco. Pida niqijo ejedi anonigodi baqa oyadeegitedicogi we nigotaqa, odaaqoyalegiteda. ¹² Joaniqidaa leegodi Jesus magaga yeleo wetice ica lapoagi-nelegi nigotaqa, eotedibige me yakadi me ibake epaa lawodi me napitaqadi libeyacegeco noiigi. ¹³ Enice iniqa miniwataqa Jesus, micataqa daqa wetice nigotaqa, codaa idinatiqata niboliga digo mijoataqa me dawikodetetema niboliga, niqijo loiigi noqonietedibige odaa joqoyeloadi micataqa daqa qonematagodii. ¹⁴ Igaataga niqina iiqo aqaca qonigotaqa anidioka limedi mani, pida inibeonaqatege qonigotaqa anicota me gonebi ganigida noko.

¹⁵ Enice idioka limedi me jajicaqatalo Aneotedogoji goboongitalo, goboongigi me joqeeqatalo. Jesus yajigote goboongigi Aneotedogoji. Niqina me jibakenaqa qonioladi me iniotagodeeqatalo, me joqeeqata Liboonaqadi. ¹⁶ Jiniqikani mawii anele codaa mawalaceni niqicoa ane qanepilidi adinaxawanitiwage, igaataqa niqina me jaoga niqida anejinaqa, micataqa daqa jaoga noqeedi Aneotedogoji niqina aneliodi me yemaa.

¹⁷ Iwaqati niqinoa gadacilodi codaa mawii niqica ane liqenatakanegegi. Igaataqa idioka limedi modoweditelogo qadiwicidi, codaamoilakidetedini naalewe miniwataqa Aneotedogoji, niqica ane libakedi. Nige iwaqati, odaa ninitibiwaji niqina me nibaaga. Pida nige daqa iwaqati odaa agecaqalodipi codaa libakedi agadaxawanitiwaji.

¹⁸ Oleetibige midioka limedi motaganegeni Aneotedogoji mipokitoqoloco midioka limedi me jaoga ane igenaga. Ajawienatakanaqa me daqa jeemiteegatece moko nilaagedi catiwedi qodaalegenali. Odaa inoatawece ane jaogate jemaanaqa me jaoga niqina ane igenaga. ¹⁹ Pida jipokotaqawatiwaji mepaanaga otaqanegegeni Aneotedogoji amaleegaga idimonyatace makaamitaqa me diqica ane jopaqadi.

Jotaganeqenaga Aneotedogoji

²⁰ Aneotedogoji Jiginiaaqiniwa aneote qodaalegena mele. Eote Goniotagodi Jesus me yewigatace leegodi me nadooqodi lawodi, odaa jiqidaagee negeote gela anigote me dinilakidetedege Aneotedogoji inaa oko. Jesus liciagi niqina nelegi nowienoqodi waxacocoli (leegodi me dowediteloco loiigi). ²¹ Joaniqidaa leegodi me jemaanaqa Aneotedogoji me yajigotedaqawatiwaji inoatawece anele anopootibige mawii niqica ane yemaa. Codaa jemaanaga me ibake loniciwaqa Jesus Cristo meote catiwedi qadaalegenali inoatawece anodocaqatibigo. Odaa jiqidaagee midioka limedi me joqeeqatalo Cristo. Amém.

Owidijedi notaga

²² Inioxoadipi, jipokotagawatiwaji niqina majipaatalo niqinoa yotaga, anejitece me qadoniciwagati. Mabaatege codaan madinatiitalo yotaga, igaataga naqadi iwakate ane jiditibigagaji agocagataga. ²³ Jema mowooqotitiwaji gonioxoa Timóteo naqa noditice me diniwilo. Nige age menotiwa, odaa jadeegi, ixigaqawa nigejigo makaamitagatiwaji.

²⁴ Idecoaditibige iditawece ane lacilodi Aneotedoqoji loiigi, codaan miditawece Goniotagodi loiigi digoida makaamitagatiwaji. Gonioxoadipitigi Itália eledi oyecoaditibigagaji.

²⁵ Jemaanaqa Aneotedoqoji midioka limedi meletedaqadomitiwaji. Odaa jiçidaagee. (Amém.)

LIWAKATE TIAGO

Tiago ane idí naqadi liwakate aniçijaa niçijo Tiago, nioxoa João, Herodes ane dijenatakata moyeloadi. Pida niçini Tiago ane idí naqadi liwakate baga Jesus nioxoa. (Awiniteloco Mateus 13.55; Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Tiago lacilo loiigi Cristo digoida nigotaqa Jerusalém. (Awiniteloco Atos 15.13). Didikotibige loiigi Goniotagodi ane ilaagitibiwaji leeğodi romaanotedi moiatetibiwaji. (Awiniteloco 1.1).

Tiago eo loniciwaqa niçijoa anoiatetibece me datiteteloco monakato Goniotagodi, codaan me degeyamağaticoace. Yakadi me ninitibiwaji leeğodi Aneotedoğoji midioka limedi me yaxawatediogi, idaqida me nawikodeega. Tiago yalağata me leeditibige me jaoga niçina ane niigetedoğowa Aneotedoğoji, leeğodi aqica ane jaoga niçina oko dağa wajipatalo lotaga Aneotedoğoji, pida aqeyiwagadi. Niçina oko anewi metiwağataka idioka limedi meo niçina Aneotedoğoji ane iiğete. Aqele diginoka jilenağatibigo niçinoia liicotedi, odaa agotiqica jaoga niçinoia madewetedi, leeğodi Aneotedoğoji idokida anigotediogi inatawece oko. Tiago yalağata me leeditibige me jajacağataqa şonioladi, codaan eledi yalağata me degele me jemaanaqa niçinoia aninoatigi digoina iiğ. Leeditibige me jowooga niçida şodewiqa digoina iiğ aleegi, yediiqa me ixomağatice. Noğowidijedi lotaga Tiago yalağata me degele me jikanaga me jotağanaqa Aneotedoğoji, pida leeditibige me nalağatibigoğoji anodaagee Elias me yotaganege Aneotedoğoji.

Tiago yecoaditibige niçina anonakato Goniotagodi

¹ Ee, Tiago, ee liotagi Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo. Idecoaditibige inatawece niçina anonakato Goniotagodi, niçina judeutedi ane ilaagiteloco inoatawece nipoğaga.

Gotiwağatakanegge inaa godixakedi

² Inioxoadipi, oleetibige midioka limedi maniniitibece niçina micotağalocotiwaji inoatawece ane latopaco nawikodico. ³ Igaataqa owoğotitiwaji niçinoia nawikodico moikee anodaageni manakatoni Goniotagodi, codaan mowo mepaanaşa şadoniciwati mabootegi eletidi şadawikodicotiwaji. ⁴ Pida jinaga domaşa anigaaxetiwaji madinatiitalo şadawikodico amanagawini akaami niçica oko ane dağa naqamalaşa metiwağataka, me diğica şabatiigi, codaan me diğicata dağaniaditibige şatiwağatakanegge me şadewikitema Aneotedoğoji. ⁵ Nigicaoko şadiwigotitiwaji ane diğica lixakedi, odaa ele me dipokotalo Aneotedoğoji, odaa ja yajigote lixakedi. Igaataqa Aneotedoğoji ja igo me yedia okanicodaağica oko, adacillettetema, codaan adiojotetece. ⁶ Pida niçinaoko me dipokotalo Aneotedoğoji leeditibige meyiwağadi Aneotedoğoji mewi me yajigote ane lipoketegi, codaan leeditibige me dağa dawienataka. Igaataqa niçinaoko ane dawienataka liciagi niçinoia ebekadi catinedi akiidi-eliodi. Niçina niocodi enaketedibige ebekadi, odaa yadeegiticogi okanicodaağica ane yemaa meyaticogi. ⁷ Niçinaoko ane dawienataka ayakadi me nibeotegi Goniotagodi me yajigote anigetiğidi anele. ⁸ Codaan niçidioko idioka limedi moiigi lowooko, codaan aqica doşoywooğodi niçica anowo.

Icoa madewetedi icaağicoa liicotedi

⁹ Akaami anakaami şonioxoa madewedi, aniniitibece niçina Aneotedoğoji me şadawacenedibige leeğodi makaami lionigi Aneotedoğoji. ¹⁰ Codaan akaami anakaami şonioxoa liico, aniniitibece niçina Aneotedoğoji meote makaami niçina ane diğica ane jaoga, igaataqa niçina liico icota me ma, macataşa naqana niale lawoço nipoğigipije anicota me ma, yadilo. ¹¹ Igaataqa niçina naşa leegitibigimece aligeğe, odaa ja yalegi

nadegogo codaa me lawoço, odaa ja ma ijo me libinienaga. Jigidaagee niçina liico micota me ma, icaaçica nigaleegidaa domaga diiticogi meote noojetekico.

Aneotedoçoji aßeote me jowooğa me jaoga ane beyagi

¹² Aneotedoçoji eote me ninitibece niçina oko ane dinatitalo lawikodico. Igaataşa nige dinatitalo inoatawece ane lawikodico, codaa nige degeyamağatice metiwağataka, Aneotedoçoji yajigote naçajegi, micataşa niçina noğeedi ane dibatege niçina nalokodeğecajo ane dinigaanye. Odaa jigidaagee niçica naçajegi niçina oko. Aneotedoçoji eote me noğeedi midioka limedi me newiça miniwataşa. Codaa Aneotedoçoji ligegi me yajigote naçajegi inoatawece niçina oko anoyemaa. ¹³ Niçina oko minoa lawikodico anowo me yowo meo ane beyagi, ayakadi degee, "Aneotedoçoji eote niçida ywoogo me jaoga ane beyagi." Igaataşa ağıca ane yakadi degeo Aneotedoçoji me yowo meote ane beyagi, odaa Aneotedoçoji aßeote oko me yowo meo ane beyagi. ¹⁴ Pida niçina oko nige lowoogo meo ane beyagi, yowo leeğotedi niçinoaa epaa lidağataka lolaadi, anoinaale iniaağini niçini oko. ¹⁵ Odaa niçinoaa lidağataka ǵodolaadi owo me jowooğa me jaoga ane beyagi, odaa idatibece ja jaoga, odaa jigida ǵobeyaceğegi. Odaa niçina ǵobeyaceğegi eo me ǵodeleo, eo midioka limedi me leegitalo me jotonağatedice Aneotedoçoji.

¹⁶ Inioxoadipi yemaanigipi! Jinaça adininaalenitiwaji dağaleetibige daantığiniaa leeğodi Aneotedoçoji niçina me jaoga ane beyagi. ¹⁷ Pida inoatawece anele ane jibağatege icoğotedi miniwataşa Aneotedoçoji ane ideite ditibigimedi. Niçina midi ane najigotedoçoowa ağıca ananiaditice. Codaa inoatawece anele icoğotedi miniwataşa Aneotedoçoji, Niçijo ane yoe aligeşe, epenai, codaa me yetetitedi. Inoatawece aninoaa diniigi, pida Aneotedoçoji baadaşa diniigiteda. Niçina wa idioka limedi me doxilece, pida Aneotedoçoji baadaşa doxileceteda. ¹⁸ Leeğodi mepaa yemaa me ee miniwa, odaa Aneotedoçoji ibake lotaşa, anewi, meote me ǵodewiğatace, micataşa daga gelatace me janiiğatini. Eote me ǵodewiğatace, odaa iniokiniwateda moko nepilidi, liciagi miniokiniwateda me nepilidi niçinoaa odoejedi nawodigijedi anonopilağaditedio noiigi judeutedi. Niçida moko ǵodiciaco niçinoaa odoejedi nawodigijedi anonopilağaditedio, odaa jigidaagee niçijo neğeote me ǵodewiğatace, Aneotedoçoji ikee micota me igelagatidi inoatawece ane liidagatajedi.

Leeditibige me jaoga ane liigenatakaneğeco Aneotedoçoji lotağanağaxi, idigida aßele diğidokida me jajipaağata

¹⁹ Enice, analikitibige inioxoadipi yemaanigipi! Inatawece oko leeditibige me nigomaşa me najipaşa, odaa jineğepece agitatakanı codaa jineğepece eligidee.

²⁰ Igaataşa niçina oko me deligide, aßeo ane iğenaga ane yemaa Aneotedoçoji.

²¹ Enice, ikani mawiite inoatawece ane beyagi anepaa yemaa ǵodolaadi meo, codaa jinaçaleegawii ane beyagi anidioka limeditibece mowoo mawii. Odaa adiniwiko-denitibece lodoe Aneotedoçoji, codaa iwitece lotaşa ane ixotediwece ǵadaaleğenali. Niçidiwa lotaşa micataşa değelanigijedi catiwedi ǵadaaleğena ane ili, codaa ida loni-ciwaşa mowo me ǵadewikitacetiwaji.

²² Pida awiitiwaji ane liiğenatakaneğeco lotağanağaxi Aneotedoçoji. Igaataşa akamaşa adininaaleni niçina mokajipaata, pida ağawii ane ligegi Aneotedoçoji.

²³ Igaataşa niçina oko ane mina wajipatalo Aneotedoçoji lotaşa, odaa aßeo ane liiğenatakaneğegi, niçini oko micataşa daga iwiteloco noleeğaxi me diniwi anodaagęe.

²⁴ Nige diniwi, odaa joğopi, ağıca daga diniigi anee. Pida aleegi, odaa ja yaagiditigi niçijo ane latopagi. ²⁵ Pida Aneotedoçoji lotaşa, ane diğicata libatiigi, nikeetogowa anodaagęjinaşa, codaa ida loniciwaşa me ǵodatamağateetege ǵobeyaceğeco. Odaa niçina oko anele me yowotece Aneotedoçoji lotaşa, me daga yaagiditece, codaa me

dioteci ane ikeeta Aneotedoğoji lotağa, odaa Aneotedoğoji ibinie niğini oko niğina meo niğijo ane ligegite.

²⁶ Niđina oko nige diletibige dađa diotece Aneotedođoji, pida ayajacađadi nioladi, odaa ađica jaogate eliwađatakaneđegi. Odaa niđini oko epaa dininaale. ²⁷ Aneotedođoji, ane Godiodi, yakadi niđina oko mida eliwađatakaneđegi ane diđicata libatiigi, codaan međi, niđina me yaxawa niđina eledi oko aninoa ane yopotibige, digo mićatađa nigaanigipawaanigi exijjigipi, codaan me wajekalodipi. Niđina oko anewi mida eliwađatakaneđegi, niđini oko ane dinotetetema niđinoa ane napioi ane lakatađa niđina iđo.

2

Leeditibige midokida ane iniğatiogi inatawece oko

¹ Inioxoadipi, jiđiwađatitetiwaji Goničagodi Jesus Cristo, Niđija ane Niotagodi inoatawece aninoa, codaan meliodi nimaweneđegi liciagi Aneotedođoji ane ideite digoida ditibigimedi. Enice, jinagawii gadeđaanigi oko leeđodi anodaagee mida moko.

² Igaatađa dađa dakatiobece itoataale oko ane oniticetiwaji mateći, onidateci niđidoa itoataale ane libaađateje oolo codaan mele me dinixo, idegeleđi bađa madewedi, laxokodi lowoodi codaan me daa. ³ Odaa jiđinipeđele mabaatege niđijo anele me dinixo, odaa jeđenita, "Anagi anicooteloco nađani baanco anele", pida niđijo madewedi beđenita, "Idiaađadabiti!" , ogoa, domigenita, "Anagi anicooti digoina iđo iwai maca inibaanco!"

⁴ Niğina niğidaağenitiwaji, jağawii niğidioko me dağa diniciamico, odaa anodaageeni mowookoni, codaan anodaageeni mawini oko ja beyagi.

⁵ Anajipaatiwa akaami inioxoadipi yemaanigipi! Aneotedođoji ja iomađaditedicoace niđija madewetedi niđina iđo, eotedibige moyakadi meliodi eliwađatakaneđegi. Niđina madewetedipi owidi niliicajetecidi digoida miniwatađa Aneotedođoji, igaatađa Aneotedođoji jeđepaa iomađaditedicoace eotedibige me yakadi me iđe laaleđenali, codaan meote me lionigipi anodibatege owidi anele miniwatađa, ane ligegi me yajigotediogi inatawece niđina oko anoyemaa. ⁶ Pida akamađakaamitiwaji bađademitiogi niđinoa madewetedi mićatađa niđinaoko ane diđica jaoga. Pida jiđinaađinoa niđinoa liicotedi anetiđadiboloiteenitiwaji, codaan metiđadixigita goniwinogodi moibanođađici ane ganeđili. ⁷ Codaan jiđinaađinoa niđinoa liicotedi ane beyagi modotađatibige Jesus Liboonađadi anele. Aneotedođoji yajigotedađawatiwaji Liboonađadi Jesus niđijo neđeniditedađawa makaami nepilidi.

⁸ Lotağanağaxi Aneotedoğoji niğetoğowa liiğenatakaneğegi niğijo ane Ninionigi inoatawece, niğenatakaneğegi anee, "Leeditibige memaani eledioko aneni makamaça adinemaani." Nigoteteni niğida niğenatakaneğegi, ele aneni. ⁹ Pida niğawii gadeğaanigioko, jağawii ane beyagi, codaan niğenatakaneğegi ikee makaamioko ane dağa yeteteteda liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. ¹⁰ Igaatağa niğinaoko nige yetete inoatawece niğenatakaneğeco, pida ida onidateci ane dağa yetete, odaa Aneotedoğoji laagedi niçinioko liciagi me laagedi niğijooko ane dağa yeteteteda idiwatawece liiğenatakaneğeco. ¹¹ Igaatağa Aneotedoğoji niğija anee, "Jinagağolağatakani!" Codaan eledi mee, "Jinaga aijee!" Nige dağa ağolagatakani, pida aijee, akaami laagedi Aneotedoğoji liciagi niğijooko ane dağa yeteteteda idiwatawece liiğenatakaneğeco. ¹² Enice, inoatawece ane gadoğa, codaan inoatawece anawiite, awii liciagi anodaagee niğinaoko ane yowooğodi Aneotedoğoji me iloikatidi nige doğoyoteteteda liiğenatakaneğeco. Niğinoa niğenatakaneğeco onikeetđowa anodaa goniğaweneğegi me godiwoko nibeyacaga. ¹³ Igaatağa Aneotedoğoji icota me iwi anigoteta, codaan me iloikatidi niğinaoko ane dağa iwicode eledioko. Odaa Aneotedoğoji idaagee aiwicode niçinioko. Pida niğinaoko ane iwicode eledioko, Aneotedoğoji bağa iwicode niçinioko nige limedi me laagetedipi codaan me iloikatidi inataweceoko ane doğoyiwağaditeda.

Leeditibige me jaxawanağa eledi oko, odaa ja jikeenaga me jinakatonaga Aneotedoğoji

¹⁴ Inioxoadipi, nigica anokexaa ligegitibece me nakato Aneotedođoji, pida ageo ane iğenaga me ikee mewi mida eliwağatakaneğegi, ağıca jaoğa niğijo ligegitibece. Codaa Aneotedođoji ażeote me yewiğatace niğini oko diğidoka leeğodi mee mida eliwağatakaneğegi. ¹⁵ Nigica əonioxoa, ogoa domige əoniwaalo madewetedi ane diğica lowoodağagi, oteğexxaağaga ane yeligo. ¹⁶ Odaa anigepidigijo niğina akaamitiwaji jağabodeni, menita, “Natiinigoi, əadixigağawa Aneotedođoji! Ele maniodi, madinixomi, codaa akaamele!” Pida ağıjicitatiwaji niğica ane yopotibige. Odaa niğijoa əadotağa ağıca jaoğate. ¹⁷ Jigidaağee mejiwağatakanağa. Diğidokida mejinağa me jinakatonaga Aneotedođoji, pida anejinağa me əodewiğä aikee mewi me jinakatonaga, odaa əotiwağatakaneğegi ağıca niwaló, pida liciagi niğina émeğegi.

¹⁸ Dağa yemaa ini oko anee, “Akaami eni manakatoni Aneotedoğoji. Pida ee eledi jinakato, codaa jaote anele.” Odaa jiğini eledi oko ane ninigodi, mee, “Jemaa manikeenitiwa manakatoni Aneotedoğoji, me diğicata əabakedi anele. Pida ee başa jikeetağawa me jinakato Aneotedoğoji leeğodi niğino aanele ane jaote.” ¹⁹ Niğida makaami jowooğodi me iwağatakani mokiniwatece Aneotedoğoji me Gonoenoğodi. Odaa doane mele! Pida jowooğotaga codaa me niwicidi abeyacağaga oyivağadi mokiniwatece Aneotedoğoji me Gonoenoğodi, codaa eliodi modoitalo. ²⁰ Nagoodi ida yetole! Jikeetağawa niğina oko midokida me ligegi me nakato Aneotedoğoji, pida ageo ane liiğenatakaneğegi, odaa niğica eliwağatakaneğegi niğini oko ağıca niwaló. ²¹ Aneotedoğoji yakadi əonelokodi Abraão niğijo jotigide me iğenaga leeğodi ane loenataka, niğijo naşa eyiwağadi, odaa ja domaşa ibootalo Aneotedoğoji niğijo lionigi ane liboonağadi Isaque. Abraão eo ladienigi wetiadi, odaa ja ipeketeloco Isaque, jaigo me domaşa yeloadi me yocaganege Aneotedoğoji. ²² Leeğodi me nakato Aneotedoğoji, odaa jegeo ane liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji. Igaaneğeo niğijo ane liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji, odaa jeğepaanaga yoniciwadi eliwağatakaneğegi. ²³ Odaa jiğicotece niğijo aneeta Aneotedoğoji lotağanağaxi, niğijo mee, “Abraão nakato Aneotedoğoji, joanığida leeğodi Aneotedoğoji me yakadi me iniğina oko ane iğenaga.” Odaa jeğeyatedigi Aneotedoğoji me “Lokaağedi Aneotedoğoji”. ²⁴ Odaa ja jakatağa me jinatağa Aneotedoğoji me dibatetege oko me iğenaga leeğodi niğina oko meo ane liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji, idığida aleegodi niğina oko moka ligegitibece me nakato Aneotedoğoji.

²⁵ Idaağigote Aneotedoğoji nağajo iwaalo agopeloa ane liboonağadi Raabe me yakadi me iğenaga leeğodi loenatagi anele, niğijo mele me dibatege mini liğeladi niğijoa əoneleegiwadi liiğexedi Aneotedoğoji loiigi. Odaa Raabe yağaditiniwace niğijoa əoneleegiwadi me doğoyakadi laxakawepodi, odaa jegeo mopitibeci odibata eledi naigi me diğicata ane doidetema.

²⁶ Igaatağa jiğidaağee niğina əodolaadi me diğicata əodiligi miditağa, odaa jeğemeğegi. Jigidaağaga ejinaşa nige dağa jaoga ane niiğetedoğowa Aneotedoğoji me jikeenaga mewi mejiwağatakanağa, odaa əotiwağatakaneğegi ja micatağa niğina émeğegi.

3

Leeditibige me jajacağatağa əonioladi

¹ Inioxoadipi, jiniğikani değeliodi niğina akaamitiwaji doğowote me niiğaxinağanadi niğina mateciğitiwaji. Igaatağa owoogötitiwaji niğina Aneotedoğoji nige iwi anigoteta oko, dağaxa me dakaketoğodomi anigotedoğowa niğina ane jiğaxinağanagatace lotaşa Aneotedoğoji. ² Okotawece idioka limedi minoa əobatico. Pida niğina oko ane diğicata me dibatá me dotaga, joanığiniağini niğica oko ane diğicata libatiigi, odaa yakadi me

yajacağadi lolaadi. ³ Niçida moko jaoğate lowacağa apolicağanağa jaoğatibige me jacağataga, odaa jakatağa me jadeegağaticogi niçini ejeeğagi nelegi okanicodağica ane jemaanagaticogi. ⁴ Digowootiwaji nağana etogo-nelegi. Niçina niocodi ane yoniciwadi yamaga, pida jakatağa me jadeegağaga etogo-nelegi jibakenaga nolaakanagatawaanigi. Odaa nağana etogo igo niçica ane yemaa meyaticogi niçina nawaligenatakanaga. ⁵ Jıgidaağee niçida godoceligi catiwedi şonioladi. Jıgidaağee me lionicawaanigi me iteloco şodolaadi, niçida godoceligi catiwedi şonioladi eote me idinanenagatece niçinoa anicinoa ane nelecoli.

Digawinitiwaji! Niçina şalewakawaanigi yakadi meo me yabidi eliodi nialigi. ⁶ Niçida şonioladi liciagi noledi. Eetece inoatawece ane latopaco ane beyagi digoina iişo. Joaniçidaağee niçida şonioladi eote inoatawece codaa eo şodolaadi me napioyağadi nibeyacağaa. Micataga niçida şonioladi dağa noledi, niçina noledi ane dağa ipe, ane diiticogi oko abeyacagaga me nawikodeega. Niçini noledi yaağadi idatawece şodewiğaa, inatawece şodolaadi, inoatawece şodowooko, codaa ane şodoenataka. ⁷ Niçina oko ida loniciwağateloco inoatawece ane newiğateloco niçina iişo. Joşoyokaağatidi niçinoa ejedi ane doide, ilaağaxodi, inoa anigotinigi iişo, codaa me noşojedi. ⁸ Pida baadığica ane yakadi me yajacağadi niçida godoceligi. Abeyaceğegi niçida şonioladi, ağica ane yakadi dağa yajacağadi, codaa nolee weneeno ane şodeloadi. ⁹ Yakadi me jibakenaşa şonioladi me joşeeğatalo Goniotagodi Aneotedogoji ane Godiodi. Pida eledi jibakenaşa şonioladi me beyagi me jotaganağatibige eledi oko Aneotedogoji loenataka ane latopiwadi. ¹⁰ Idaağida şonioladi noditicogi notaşa anodoğetetibigimece Aneotedogoji, codaa me notaşa ane beyagi ane dakapetege eledi oko. Inioxoadipi, ayakadi dişideğejinaga, niçida aïgenaga. ¹¹ Ina ninyoşodi gate, inaağina lidi ninyoşodi, domigidokidata ane icoğotiwece? Ağidokida ane noditicogi! ¹² Inioxoadipi, domige yakadi ana itiğadixaşa me yajigo azeitonan? Domige yakadi ana libatadi uuva me yajigo figo? Ayakadi! Codaa niçina lacilotibige ninyoşodi gate ayakadi dağa yajigo lidi ninyoşodi.

Ica şodixakedi anewi

¹³ Domigica şadiwigotitiwaji oko aninoa lixaketedi, ane yowooşodi inoatawece? Niçini oko leeditibige me dineğenagadi mewaligi me ikee mida lixakedi. Codaa niçina meo loenatagi anele, odaa leeditibige me ibake lixakedi me diniwikodetibece lodoe eledi oko. ¹⁴ Nigida anigida şadoceeğegi, codaa nige eligidee catiwedi şadaaleğena, codaa migoleetibige me iğeni eledi oko madinelecağateeni, jınaşa adinağaxakenitibece leeğodi mida şadixakedi. Igaataşa nigadinağaxakenitibece, niçida makaami awitaka, jaşakapetege niçijo liiğaxinağaneğegi Aneotedogoji anewi. ¹⁵ Odaa Aneotedogoji aniğiniaa yajigotedağawa niçida şadixakedi, pida niçida şadixakedi liciagi lixakedi niçina oko anida aneetege niçina iişo. Niçida nixakedi ikatece şodolaadi meo ane yemaa, codaa icoğoticogi minitaşa diaabo. ¹⁶ Igaataşa niçina oko me dağaxa loceeğegi catiwedi laaleğena, codaa niçina me doletibige me yakadi nağatetigi, odaa niçina oko ailağatiwage, owote lakataşa ane beyagi.

¹⁷ Pida niçina Aneotedogoji me yajigote lixakedi oko, odaa niçica anee me yewiğe niçini oko ağica lapioyağajegi. Codaa niçini oko doletibige meo niçina eledi oko me ilaqatiwage. Niçini oko inoka doletibige meo aneletema eledi oko, codaa doletibige me lokaağedi okanicodağica oko. Codaa eliodi me iwicode eledi oko, codaa eo inokina niçina ane yaxawa eledi oko. Niçina meo niçina anele, eotema inatawece oko, ağica ane dinetetema. Ağokeo me dağaxa meleteema eledi oko. ¹⁸ Niçina anodoletibige mowo eledi oko me dağa nidelaşa, codaa niçina mowo me dagalee dinotigimadetiwage niçina oko, oteğexaağaga nidelaşa, liciagi enanağanaşa. Odaa niçina anonopilağaditio başa anee me newiğe niçina eledi oko moyaxawa me iğenagatibigiwaji.

4

Nığina ane yemaatibigo ane lakatağa nığina okotigi nığina iīgo

¹ Amiina aneotiwaji makaami dinaxakawamigi, codaan madinidelegen? Adinidelegenitiwaji leegotedi nığinoa lemaanaşa gadaaleğenali ane beyagi, joanığinaağowote memaanı midele. ² Domaşa iatenitibigliwaji anemaani, pida ağakati, joanığidaa leeğodi naşa əadigomitiwaji me aijee mawii makati nığina anemaani. Alideetiwaji, pida ağakati ane domeğemaani. Ideletigi makati ane domeğemaani, pida Aneotedoğoji ayajigotedağawa leeğodi atipokitalo. ³ Nığina mipokitalotiwaji Aneotedoğoji, odaa ağabaatege ane əadipoketegi, leeğodi beyagi əadowooko mipoki. Igaataşa inokemaanitibige Aneotedoğoji me yajigotedağawa ganigidi əadolaadi ane yemaa meo.

⁴ Nığida makaamitiwaji əadiciagi nığina ane noğolagatakanaşa, igaataşa jığijo makaami nepilidi Aneotedoğoji, pida natigide jığikani me iwitece. Joğowoğotitiwaji nığina oko ane doletibige nığinoa ane lemaanaşa nığina okotigi nığina iīgo, nığini oko jegeo me laxakawa Aneotedoğoji. Nığinaoko ane doletibige me lokaagetedipi nığina oko ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji, nığinioko jegeo me laxakawa Aneotedoğoji.

⁵ Jınağaleetibigliwaji Aneotedoğoji lotağanağaxi dağatooa nığijo ligegi, anee, “Aneotedoğoji ixotedioğoji əodiwigo.”

Pida nığidiaağidi əodiwigo ja doletibige nığinoa aninoatigi nığina iīgo.”

⁶ Pida Aneotedoğoji eote mida eliodi əodoniciwaşa me jatamağajogotegi nığina ane beyagi. Joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi mee, “Aneotedoğoji lakapetegi nığina anağaxakenegegipi,

pida başa yaxawa

codaan me yajigote əoniciwaşa nığina ane diniwikodetibece.”

⁷ Enice, ikanitecetiwaji Aneotedoğoji me iīge əadewiğä. Atitetiniwace aatege əodaxakawa, odan jegeloditağadomi. ⁸ Ipecitege Aneotedoğoji, odan nebi jağaga ipegit-edagagitiwaji. Ikani mawii ane beyagi, akaamitiwaji anakama abeyacagaga, micataşa nığinaoko me iwilegi libaagatedi ane napioi. Jınağaleegöteteni nowooko ane beyagi catiwedî əadaaleğenali, akaamitiwaji anoleetibige memaanı Aneotedoğoji, pida ağikani moleetibige memaanı nığinoa anicinoa aninoa nığina iīgo. ⁹ Adinigecağaloğotitiwaji, acaagetiwaji, codaan me anoenitibece leeğodi manati əabeyaceğeco. Ikani me ala-jikanitibece, odan adinigecağaloğotitiwaji. Ikani maniniitibece, odan agecağaloğotiti əadaaleğena. ¹⁰ Adiniwikodenitibecetiwaji lodee Goniotagodi Aneotedoğoji, odan jağadawacenitacedibige.

Ağele me beyagi me lotağanağatibige eledi oko

¹¹ Inioxoadipi, jınağadiniliitiwage. Nığina ane diliko, oğoa, domige ığoadi nioxoa, nığınıoko ja beyagi me dotağatibige liiğenatakanegeco Aneotedoğoji, codaan me beyagi me yowo liiğenatakanegeco Aneotedoğoji. Nige beyagi mawinitece liiğenatakanegeco Aneotedoğoji, odan nığida makaami ağaleegöteteni nığijoia niiğenatakanegeco, pida jağawii makaami ığaoğodi nığijoia niiğenatakanegeco. ¹² Iniwa oniniwatece ane yakadi meote niiğenatakanegeco, codaan me iwioko, Nığijoia Aneotedoğoji ane yakadi meoteoko me yewigatace, codaan me yakadi meoteoko me yeleo. Pida, bağakaami, amijo ane yajigotaşawa əanagatetigi me əadigoatitaoko? Ağica ane yajigotaşawa!

Anodaağejinaga me jowoşa nığica ane jaşa natiinigoi

¹³ Atacolitecetiwaji nığinoa yotaga, akaami ane adinağaxakenitibece, nığina me eni, “Nığina noko, oğoa, domige natiinigoi, inişa manitaşa nağani nigotaşa. Idiaağejonaga onidateci nicaağabi, jağate əonoojetekico, odan owidi inigaanyağatece dinyeelo.” ¹⁴ Ağakatitiwaji midaşa alitigi əagegi leeğodi əogwoğotitiwaji nığica ane ixomağateenitijo natiinigoi. Igamodaağee əadewiğä? Gadewiğä licagi nığina

ewiidi niçina me nigoitijo. Aleegi mina niçina ewiidi, odaa ja ma. ¹⁵ Niçida makaamitiwaji leeditibige midaga gagegi motagani, “Nige yemaa Aneotedoçoji, eote godoniciwaça me godewiça, odaa jaoga ane godowoogo me gobakedi.” ¹⁶ Pida natigide, jaqadinabakenitibece leeçodi makaami anaçaxakeneçegipi. Odaa idokeeta niçina madinabakenitibecetiwaji, odaa jaçawii ane beyagi.

¹⁷ Enice, niçina oko ane domaça yakadi meo anigida anele, pida ageo, niçini oko jegeo ane beyagi.

5

Najoineçeco niçino a liicotedi

¹ Natigide, akaamitiwaji anakaami liicotedi, atacolitece niçino a yotaça! Anoeni, codaa macaagetibecetiwaji leeçotedi gadawikodico anenagi niçina Aneotedoçoji nige gadiloikatititiwaji. ² Niçino a ganiliicägajetecidi ja neladi. Ipilaqawaana ja yelio gadewoodi libinienaga. ³ Ganibeexo codaa me ganiolo ja digowi. Odaa niçica ligowiiça ikee makaami nilaagetedip. Niçini ligowiiça micataça daça yelio gadoolatedi, liciagi noledi me yalegi, odaa ja yaagadi gadolaadi. Igaataça niçino a nokododi matecögoteeni ganiliicägajetecidi joçowidijedi nokododi niçina iigo. ⁴ Digawinitiwaji! Jaçaninaalenitiniwace codaa aqediani gadiimetip ane nibaaqateloço gadixogotagi. Odaa Aneotedoçoji aneliodi loniciwaça ja wajipatediogi me dinalomege. ⁵ Niçida makaamitiwaji inokoleetibige me gadilakiitiniwace, codaa makamaça adinocaqaneçeni me oniteloco niçina iigo. Jigidaa naçakaami ajakalodip, odaa Aneotedoçoji ja igo me gadaagatititiwaji, liciagi monigodi wacali ajakalodi baanaça icota mele monigodi moyeligo. ⁶ Odaa ja galaagetedip codaan manigoti niçijo oko anele, ane diçicata mowo ane beyagi, codaa aqica nimaweneçegi doçodoojetetaçawa.

Leeditibige me idinatiigatalo godawikodico codaa leeditibige me jotaçanegenaça Aneotedoçoji

⁷ Akaami inioxoadip, adinatiitalo gadawikodico nigepaaçicota lanokegi Goniotagodi. Digawinitiwaji! Niçina bajendeoodi nibeotege me ili niçino a elanigijedi nigepaaçicota limedi me yopilaqaditedio. Niçino a lawodigijedi eliodi niwalótema, pida adoçowikomata migetaça nipadi me nibeotege limedi ebicitedi. ⁸ Akaamitiwaji jigidaaçenitiwaji, manibeoonitege codaa jinaçaqowikomataa. Pida oleetibige matiteteloco gatiwaçatakaneçegi, igaataça ja niçigi lanokegi Goniotagodi.

⁹ Inioxoadip, jinaça alaagetedeta eledi oko amanagawini Aneotedoçoji aiwi anigotedaçawatiwaji. Niçica lanokegi Goniwinogodi ja niçigi. ¹⁰ Inioxoadip, analakitibigetiwaji niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko, odaa awii digo mijotaça. Nawikodeega leeçodi moditece Aneotedoçoji ane iigete, pida odinatitalo inoatawece ane lawikodico. ¹¹ Digowootiwaji! Jakataça ina me ninitibigiwaji niçijo oko ane datittiniwace, codaa me doçoika monakato Aneotedoçoji, niçijo me nawikodeega. Codaa jaçajipaattatiwaji natematigigi Jó, me dinatitalo owidi lawikodico. Codaa owoçgotitiwaji niçijo me dawikode, odaa niçidiaçidi Aneotedoçoji ja yaxawa, odaa owidi niçicoa ane yajigote anele. Ewi Aneotedoçoji meliodi meletedoçodom, codaa meliodi me godiwikode.

¹² Akaami inioxoadip, ejitaçawatiwaji niçina ane daçaxa mida ane jaoga. Niçina mawii gagegi mawii okanicodaçica gabakedi, jinaçabakeni liboonaçadi niçiniwa ane ideite ditibigimedi, oteçexaaçaga niçino a anino a digoina iigo, oteçexaaçaga okanicodaçica gaantiçica eledi. Pida niçina madinilakidenitege eledi oko, onexaageni, “Jao!”, oçoa domige eni, “Ajao!” Odaa niçina midaga alitigi gagegi motagani, odaa Aneotedoçoji aqakaami laagetedip nige daçabo mawii niçijo ane gagegi.

¹³ Nigica oko Ɂadiwigotitiwaji ane dawikode, ipokitalo Aneotedōoji me yaxawa. Nigica aneliodi me ninitibece, ele me digaanagatibigimece Aneotedōoji. ¹⁴ Nigica ane deelotika, odaa aniditiogi lacilodi anoiige loiigi Aneotedōoji moyatecogoteloco, odaa odipokoteloco me yaxawa Aneotedōoji. Codaa leeditibige moyatita najidi lacilo, oibake Liboonaqadi Goniotagodi modipokotalo. ¹⁵ Niqidiwa lacilodi nigoyiwaqadi Goniotagodi me icilatidi niqina eelotaginaga niqina modipokoteloco, odaa ici. Nigica loenatagi ane beyagi niqina eelotaginaga, nigodipokotalo Goniotagodi, odaa Goniotagodi ja iwilegitetema laalegena libeyacegeco.

¹⁶ Enice adinatematiitiwage niqina me idatibece Ɂabeyacegegi, codaa ipokiteloco miniwataga Aneotedōoji niqina eledi oko ane neelotikanaga, amanagawini Aneotedōoji Ɂadicilatititiwaji. Niqina oko ane igenaga lewiga nige dipokotalo Aneotedōoji, odaa lipoketegi ida eliodiloniciwaga, igaataga Aneotedōoji idioka limedi me wajipate niqini oko.

¹⁷ Elias inaagina Ɂoneleegiwa digo mokotaqa. Pida eliodi me yotaganege Aneotedōoji. Odaa ja dipokotalo me daqa datiode. Odaa aqaleegica ebici degenitinigiigo niqicoatigilo itoatadiqida nicaaqape niqigo meeya. ¹⁸ Pida niqidiaaqidi naqa ixomaqatedijo niqijoa nicaaqape, odaa ja yotaganegetace Aneotedōoji, dipokota me datiode. Odaa Aneotedōoji ja niwakatee eliodi ebici, odaa ja ilitace nawodigjedi.

¹⁹⁻²⁰ Inioxoadipi, nigica niqina akaamitiwaji aneyamaqatice, odaa ja ika me diotecia naigi anewi, pida nigica eledi oko aneo mopitalo Goniotagodi niqijo aneyamaqatice, ele manalakitibiglietiwaji, niqina aneo niqijo aneyamaqatice mopitalo Goniotagodi, codaa me yaxawa me ika naigi ane beyagi, niqini oko ane yaxawa eledi oko jegeo niqina oko abeyacegegi me daqadiaa leegitalo me yototedice Aneotedōoji, codaa eo Aneotedōoji me ixomagateetedice niqicoa anowidi libeyacegeco niqini oko.

ODOEJE LIWAKATE PEDRO

Pedro libakedi me nomiigomigi niçijo neñenidite Jesus ijaagijo nioxoa anodita André modiotibece. (Awiniteloco Mateus 4.18). Pedro idioka limedi me yelogo, icaa ina daña lacilo niçijo anodiotibece Jesus, pida dinetetema Jesus niçijo noñoniwi. Niçijo Jesus noñopitedibigimece ditibigimedi, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikateloco me iiñe lewiga Pedro, odaa ja diniigi lakataga. Liwigo Aneotedoğoji yajigota Pedro mabo laalegena codaa me yajigota lixakedi me daga niçina me yalaşatalo Jesus lodox lacilodi judeutedi. (Awiniteloco Atos 2; 4.8). Pedro idí nağadi liwakate didikotibige niçijo anonakato Goniotagodi anilaagitibece leeğodi moiatetibece. (Awiniteloco 1.1).

Pedro idí nağadi liwakate meo loniciwaña niçina anonakato Goniotagodi me leeditibige me ninitibigwaji niçina minoa ane dakaketema, leeğodi Aneotedoğoji idí me yotetetedoğodomı gonağajegi ane daña da. Niçidiaagidi Pedro ja niladeetiniwace me leeditibige moyiwağadi lajoinağaneğeco niçina anoiñe niigotedi, codaa aagaga yajoi niçinoia niotaka moyiwağadi niotagododi me daña notağanağateloco, leeğodi Cristo adotağatedibece nağa dawikodetedoğodomı. Pedro najoitiniwace wadonadi me leeditibige me dineemitetiwage. Codaa aagaga yalaşata me dağaxa mele me jawikodeeğa niçina me jaoga anele, aliciagi niçina me jawikodeeğa leeğodi me jaoga ane beyagi. Leeditibige me diğica me jaogate niwicidi noenataka, pida ele miniokiniwateda Aneotedoğoji me joğeeşatalo. Pedro eo leemidi maleeşinoia eletidi nawikodico anenagi, pida leeditibige me ninitibigwaji. Pedro didikotibige lacilodi anoiñe lapoli loiigi Goniotagodi me dowediteloco loiigi Cristo, codaa me dinillionigatiditibigwaji, codaa me dinoweditibigwaji, leeğodi Godaxakawa idioka limedi me doletibige me yaagadi eliwaşatakaneğegi.

Pedro yeğoaditibige niçijo noiği Aneotedoğoji ane iolatedicoace me loiigi

¹ Ee Pedro, ee liiğexegi Jesus Cristo. Jiwakateetibige nağadi iwakate notağanağaxi miditaga niçidi noiği Aneotedoğoji ane iolatedicoace, ane ialetibigwaji midiwatağa eletidi iiğotedi, odaa joğoyaladi epaa nipodaga. Odaa jiğilaagiteloco midiwatağa nipodaga Ponto, Galácia, Capadócia, Ásia aniaa Bitinia. Odaa jiğidiaagi makaamitiwaji iomişigipi. ² Aniğicatibige dağaniitiniwaciwaji, Aneotedoğoji ane Godiodi, ja gadiolaatedicoacetiwaji leeğodi jiğidaa ane yemaa. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja gadiomaşatiticoacetiwaji makaami epoka nepiliditeda, codaa eotedibige me iwaşatitiwaji Jesus Cristo ane nadooğodi epaa lawodi me gadapitaşatitema inoatawece ane gabeyaceğeco.

Jemaa Aneotedoğoji mepaanağa dağaxa meletedağadomitiwaji, codaa meote gadaalegenali mele.

Anodaagee me inibeoonagatibigege niğica gonoğeedi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa

³ Jiweniğidenaga Aneotedoğoji ane Niotagodi codaa me Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo. Leeğodi dağaxa me godiwikode, odaa jeğeote gela godewiga, codaa eote me inibeoonagatege midioka limedi me godewiga leeğodi Jesus Cristo me yewiğatace niçijo me yeleo. ⁴ Codaa eote me inibeoonagatege niğica anicota me yajigotediogi lionigipi. Najigotedoğowa niçina gonoğeedi ane daña beyagi, codaa ağica gaantokağidi libeyacağajegi, oteğexaağaga lapioyaşajegi, codaa ağalee ma, ane yotetetedoğodomitiwaji digoida ditibigimedi. ⁵ Leeğodi manakatonitiwaji, odaa Aneotedoğoji doweditedağalocoti waji. Niçina me doweditedağalocoti waji, ibake epaa nimaweneğegi me ikeetediogi inatawece oko meote godewiga ane diğica liniogo digoida miniwatağa. Icota meote niğida anejitaşawa niğica nigowidijegi noko.

⁶ Leeġodi niġica gonoġeedi anejita, odaa eliodi maniniitibecetiwaji. Pida natigidawaanigi, ejime leeditibige makaami agecaġalodipitetiħaji, leeġodi owidi nawikodico anetigadicini adiniciamico. ⁷ Niġinoa nawikodico enagi moikee mewi manakatoni Goniotagodi. Macataġa oolo me dinelio, pida oyokoletiġi noledi naġana oolo monoġa icoatawece lapioyerajetedi, owoṭibige me yapidi naġana oolo. Odaa jiġidaaġodigota moibinie naġana oolo. Odaa niġinoa ġadawikodico liciagi niġijo noledi ane ibinie naġana oolo. Gatiwaġatakaneġegi dağaxa me diniwaloe caticedi naġana oolo, odaa Aneotedoġoġi ika niġinoa ġadawikodico moici ġatiwaġatakaneġegi me noġa niġina ane diġica jaġa, odaa eo mepaanaġa yoniciwadi ġatiwaġatakaneġegi. Odaa nige dopitediġi Jesus Cristo, Aneotedoġoġi dogetetedağawa, codaa ġadiweniġidenitiwaji, codaa eote ġaboonaqadi me nelegi leeġodi meliodi ġatiwaġatakaneġegi. ⁸ Idaaġidata me diġicoateda manati Goniotagodi, pida emaani. Idaaġidata me diġicoateda manati niġina natigide, pida anakatoni, odaa eliodi maniniitibecetiwaji, codaa otegħexxaqqa akati melogħoti anodaaqee ġadlinikegi. ⁹ Eliodi maniniitibecetiwaji leeġodi jiġidaa adinanallitigi me ġadewikitema Aneotedoġoġi leeġodi manakatoni.

¹⁰ Niġijo anoyelogoğitedibece lowooko Aneotedoġoġi niġijo jotigide domeġeliodi modoletiġibige moywooġodi Aneotedoġoġi anodaaqigote meote niġina oko me newiġatace. Oyelogoğitedibece niġica Aneotedoġoġi me ikeetediġi anodaaqigote me ġadewikatitħiġi, micataġa niġina oko naġa dinigaanyetece noġeedi. ¹¹ Eledi domoġoyemaa moywooġodi niġica noko Aneotedoġoġi nige niiġe Cristo, codaa anodaaqeeteda me dinikee. Odaa Liwigo Cristo anini miditaġa ikeetiġi Cristo me dawikode nige dinikatedini, odaa nigidiaqidi Aneotedoġoġi eliodi me iweniġide digħida ditibigimmedi. ¹² Aneotedoġoġi ikeetediġi niġijo anoyelogoğitedibece lowooko niġijoa libakettedi me daġa yaxawatiġi, pida niġijoa libakettedi baġa ġadaxawani akaamitiwaji anajipaatalo latematiko, niġijo naġajipaatalo nibodicetedi anele aneetece Cristo. Aneotedoġoġi niiġe Liwigo ane icogħotibbigimece ditibigimmedi me yajigotdiġi nimaweneġegi niġijo anoyatemetitedibece niġijoa nibodicetedi anele. Codaa me niġicoa aanjottedi domoġoyemaa moywooġodi niġinoa nibodicetedi anele ane yalaġatalo Cristo.

Aneotedoġoġi eniditedoġowa miniokiniwateda me godewigatema

¹³ Enice adinenyaqatitiwaji mele mowookoni codaa mowooġoti anewi. Adinowetitiwaji, codaa ajacaġati ġadakataġa. Jiniġikani me anibeoonitegetiħi Aneotedoġoġi micota me yajigotda qiegħi niġica ane dağaxa mele nigratista me dinikeetace Jesus Cristo. ¹⁴ Iwaġati Aneotedoġoġi micataġa niġina nionigi meyiwaġadi eliodi, odaa jinagħaleegawiit niġijoa ġadakataġa ane beyagi anawii niġijo maleedogoġwoġotiteda Aneotedoġoġi. ¹⁵ Pida awii inokina ane yemaa Aneotedoġoġi, leeġodi jiġiniaaqeniditeda qiegħi annejha makkaami nepilidi, codaa miniwa aqica aneetege ane beyagi. ¹⁶ Igaataga Aneotedoġoġi lotaqanaqaxi ikee ane ligegi, niġina mee, “Awalacetegħi inoatawece ane beyagi, leeġodi aqica anejitegħi niġina ane beyagi.”

¹⁷ Niġina motaqaneġeni Aneotedoġoġi, enitalo, “Eiodi”. Niġina me iwi anigotdiġi inatawece oko, idokida anigotdiġi, odaa yedia oninitcibec ileeġodi niġicoa epaa loenata. Odaa ele midioka limedi me eemiteetiqi Aneotedoġoġi maleeġħinaaqonitelocatiwaji niġina iigħo micataġa niġina oko iomniġippi. ¹⁸ Igaataga owoġotitiwaji niġijo loojedi Aneotedoġoġi ane yedia me ġadikanitedicoace me oniteloco niġijoa lakataġa jotigide ġadaamipi, niġijo lewiga ane diġica jaġa. Aneotedoġoġi ayatite oolo me yedia, otegħexxaqqa beexo, niġinoa anepaġa aniaditema niwaló.

¹⁹ Pida niġijo neġeote me ġadewkonni niġijo jotigide aneni me ġadewiki, niġijo loojedi Aneotedoġoġi ane yedia, lawodi Cristo, ane dağaxa mida niwaló. Cristo liciagi niġina waxacoco ane diġica libeyacaqajegi codaa aqaca letē anoibootalo Aneotedoġoġi.

²⁰ Maleediqcatibige daġa yoe Aneotedoġoġi niġina iigħo, naġakka iolatedice Cristo,

odaa Aneotedoğoji ikee Cristo digoina iiğo niğinoa nokododi, meote ane dağaxa meletağadomitiwaji. ²¹ Leeğodi aneote Cristo, jağanakatonitetiwaji Aneotedoğoji aneote Cristo me yewiğatace niğijo moyeloadi, odoo yajigoteta owidi liweniğideneğeco, codaa me nimaweneğegi. Joaniğidaa leeğodi manakatonitetiwaji Aneotedoğoji, codaa manibeoonitege meote me gadewikitace.

²² Ja ḡadapititecetiwaji ijoatawece ḡabeyaceđeco niğijo nağa iwagati Aneotedoğoji lotağa anewi, odoo jiğidaa memaanitiwaji ḡanioxoadip me doğokawii. Odoo jeğepaanağa emaani oninitecibeci ḡanioxoadip mele ḡadaaleđena. ²³ Igaatağa niğida ḡadewiđa gela aixomağatijo, aliciagi ḡadewiđa anoyajigotağawa ḡadiododip. Pida ida ḡadewiđa gela leeğodi Aneotedoğoji lotağa, ane micatağa niğina anida lewija, odoo ağica dağa ma. ²⁴ Niğidiwa Aneotedoğoji lotağa modi,

“Inatawece niğina oko liciagi niğina nadegogo,
codaa libiniigi liciagi niale lawoço.

Igaatağa nadegogo aleegi mina odoo ja yadilo,
odoo lawoço ja niwadetedini.

²⁵ Pida lotağa Goniotagodi Aneotedoğoji biğidioka limedi midiwa.”

Niğidiwa Aneotedoğoji lotağa onadeegitağawatiwaji niğijo noğoyatematitağawatiwaji nibodicetedi anele anoyalağatalo Cristo.

2

Aca wetiça ewike, idiaa loiigi Aneotedoğoji ane iolatedicoace me nepilidi

¹ Enice ikani mawii inoatawece ane beyagi, jinağalee awitaka, codaa jinogokaawii makaami ele doğoleetibige minaaleni oko, codaa jinağa anoceetema eledi, codaa jiniğilikoni. ² Niğina nigaanigawaanigi ane gela menitini dacaagetibece doletigi milibi, odoo awii liciagitiwaji, oleetibige Aneotedoğoji lotağa ane jiciaceeketege niğinoa lotidi eniodo. Niğidiwa notağa liciagi lotidi eniodo ane diğica lapiyoğajegi, odoo jiğidiağow me ili ḡatiwađatakaneđegi, odoo ele mowooğoti niğinoa niğaxinağaneğeco ḡotiwađatakaneđegi. Odoo jiğidaa nige ili niğida ḡadewiđa gela. ³ Leeğodi jiğicinitiwaji codaa owoğoti Goniotagodi midioka limedi meotedoğodom anele.

⁴ Goniotagodi liciagi nağana wetiça ewike. Goneleegiwadi oyalağiticogi we nağani wetiça micatağa niğina naagogo moyaladi. Pida Aneotedoğoji bağa iolatedice Goniotagodi odoo yakadi me liciagi nağana wetiça ane dağaxa mida niwaló. ⁵ Niğina managitiwaji miniwatağa Goniotagodi, Aneotedoğoji eote niğida makaamitiwaji makaami noiği ane micatağa diimigi ane diğeladetigi Liwigo Aneotedoğoji. Niğida makaamitiwaji ḡadiciagi niğinoa wetiadi ewikağa ane ibake Aneotedoğoji me yoe diimigi. Odoo Aneotedoğoji ḡadiomađatitediciwaji mabaatema miditağa loiigi ane liciagi diimigi. Codaa ajici-talotiwaji Aneotedoğoji niğicoa ḡaboonađa ane yemaa. Niğinoa ḡoboonađa niğinoa ḡodiweniđidenađaneđeco ane icogotiwece ḡodaaleđena. Jakataga me jajicağatalo niğinoa ḡoboonađa leeğodi niğijo Jesus Cristo aneotedoğodom, niğijo nağa diniboote Aneotedoğoji. ⁶ Igaatağa diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi niğica Aneotedoğoji ane ligegi, niğijo neğee,

“Digawini!

Idejatice manitağa inigotağa Siāo
nağani wetiça ane dağaxa mida
ane jağa niğina me joenajda diimigi.

Niğina oko ane jiolutice liciagi nağana wetiça ane dağaxa mida niwaló.

(Ida niwaló leeğodi

liciagi niğina lipodağaladi diimigi.)

Odoo niğinaoko ane nakato Niğiniwa ane jiolutice,
niğidioko ağica dağa dininaale.”

⁷ Nağani wetiqa dağaxa me diniwaloetağadomi akaamitiwaji ananakatoni Goniotagodi. Pida Aneotedoğoji lotaşa yalagaña nıgina ane doğoyiwagaditeda Goniotagodi, nıgijo negee,

“Nağani wetiqa anoyokoleticogi we nıgijo anoyoe diimigi,
nağani wetiqa ewi me dinanatigi me nağaca wetiqa
ane dağaxa me diniwalo nıgijo noğoyoe diimigi.”

⁸ Maditaga Aneotedoğoji lotaganagaxi aağaga diniditini ligegi, anee,
“Nağani wetiqa eo mina oko ane nixipaşa,
odaa jeğenitiniwace.”

Nıgina oko nixipaşa nıgina me doğodoletibige nıgijo naigi anewi leegodi me doğoyiwagaditeda Aneotedoğoji lotaşa. Odaa nıgina me nixipaşa, Aneotedoğoji liiğenatakanegge.

⁹ Pida Aneotedoğoji gadiolaatedicetiwaji makaami loiigi, eote micataşa dağakaami nisacerdotitedi inionigi-eliodi, akaami noiigi ane isolatedice miniokiniwateda modibatema, noiigi anepoka nebiteda. Aneotedoğoji gadiolaatedicetiwaji melogotitedibece nıgino a gabinico aneote, Jiginiaa eniditedağawa me ikani nexocaşa coda makatiwece manitaşa lokokena ane libiniena lode. ¹⁰ Nıgijo jotigide ağica dağakaami noiigi, pida nıgina natigide jağakaamitiwaji noiigi, loiigi Aneotedoğoji. Nıgijo jotigide ağowooğotitiwaji Aneotedoğoji meliodi me iwikode oko, pida nıgina natigide Aneotedoğoji ja ikeetedağawa meliodi me gadiwikodenitewaji.

Leeditibige mejiwağataşa nıgina anida nağatetigi

¹¹ Inioxoadipi yemaanigipi, nıgida makaamitiwaji gadiciagi nıgina iomıqigipi coda gadiciagi nıgina anokenagi dalita nıgina iigo. Odaa jipokotağawatiwaji me dağawii ane beyagi ane lemaanigi meo nıgina godolaadi, igaataşa nıgino a golidagataka icaanigigota nıgica godiwigo. ¹² Leeditibige mele aneni me gadewiki maleegawaanitege nıgina oko ane doğoyowoogoditeda Aneotedoğoji, icaağica nige beyagi modotağatibigagaji. Odaa jişidaağee nigonadi nıgino a gadoenataka anele, odaa joğoiweniğide Aneotedoğoji nıgica noko nıgicota me iwi anigotediogi nıgina oko leegodi nıgino a loenataka anowote.

¹³ Iwağatitiwaji inatawece nıgina oko anida nağatetigi amaleegaga oiweniğide Goniotagodi. Coda iwağatitiwaji inionigi-eliodi, anida nağatetigi caticedi nıgino a eletidi anida nağatetigi. ¹⁴ Coda iwağatitiwaji inatawece nıgina anida nağatetigi ane liiğexedi inionigi-eliodi moiloikatidi nıgina oko ane lakapetegi lajoinağaneğeco inionigi-eliodi. Inionigi-eliodi iiğe nıgina ane niigenatakanaga moiweniğide nıgina anoyiwagadi nıgijo a lajoinağaneğeco. ¹⁵ Igaataşa Aneotedoğoji yemaa me oeni nıgina anele. Joaniğidaa ganimaweneğegi manibatooni nioladi nıgina oko yetoledi anodi me lakapetegi gatiwağatakaneğegi. ¹⁶ Ele me gadewiki micataşa nıgina oko Cristo ane noğatedicogi miditaşa nıgidi nibeyaceğegi ane igoetiniwace. Pida jinoğopilitaceloco mawii nıgina ane dakapetegi liiğenatakanegeco Aneotedoğoji leegodi ağalee leeditibige moteteni liiğenatakanegeco makati gela gadevişa. Pida idoka gadewikitema makaami liotagipi Aneotedoğoji. ¹⁷ Eemiteetibige inatawece oko. Coda leeditibige memaanitiwaji inatawece goniwoxoadipi anonakato Goniotagodi. Ele meneğegi eemiteetibigetiwaji Aneotedoğoji coda madoiitao. Odaa eemiteetibige inionigi-eliodi.

Cristo ja nikeetedogowa ane leeditibige mejinaga nıgina me jawikodeega

¹⁸ Nıgida makaamitiwaji anakaami niotagipi, leeditibige midioka limedi me iwağati ganiotagododi, coda me eemiteetigi. Jinaşa eemiteetigi inokina nıgina ganiotagododipi anele anoyowo nıgina aneletağadomitiwaji. Pida aağaga eemiteetigi nıgina ganiotagododipi ane abeyaceğegipi. ¹⁹ Igaataşa Aneotedoğoji ibinie nıgina oko ane ixomağateetedijo lawikodico nıgina me dawikode leegodi meo anele, coda Aneotedoğoji ibinie leegodi me yowooğodi nıgica

ane yemaa. ²⁰ Niçini ęanecalalailegi nige ęadalakeni leeğodi mawii ane beyagi, idaağıda me ixomağateenitedijo ęadawikodico, ağica ęanoğeeditalo Aneotedoğoji. Nigawii niçina anele, pida ęanecalalailegi idokee meo mawikodee, codaa nige ixomağateenitedijo niçinoя ęadawikodico, odaa Aneotedoğoji ja ęadibinieni. ²¹ Igaataga Aneotedoğoji eniditedağawatiwaji mawii niçica ane yemaa, odaa yemaa me ixomağateenitedijotiwaji niçinoя ęadawikodico, niçina mawikodee leeğodi mawii anele. Leeğodi ijaağıjoa Cristo dawikodetedoğodomi, odaa ja nikeetedoğowa ane leeditibige mejinağa niçina me jawikodeega. Odaa leeditibige me jaoğa liciagi Cristo anee niçijo me dawikode. ²² Ağica dağa dibatá, oteğexaaağaga diwitakateda.

²³ Niçijo oko noqoniweenigetedice Jesus, oteqexaaqaga ditineqeteda. Pida ikatetece Aneotedoqoji mepaa iwi niçica loojedi niçijo anowotema ane beyagi me nakapetegi niçijo oko, leeqodi Aneotedoqoji idioka limedi meote ane iğenaga niçina me iwi anigote oko. ²⁴ Aneotedoqoji iloikatidi Cristo leeqodi gobeyaceqeco niçijo moyototedeloco lolaadi nicenaqanagate moyeloadi. Odaa jiğidaa aneotedoqodomi, odaa ja micatağa daşa şodeleo ağalee jakatağa me jaoga ane beyagi, codaan micataşa daşa şodewiğatace me jaoga niçica ane iğenaga. Leeqodi Cristo moyacilotidi, odaa yakadi me icilatidi codaan me şodiwigo. ²⁵ Niçijo jotigide şadiciagitiwaji niçino waxacocoli ananiadi, pida niçina natigide jaşadopilitalotiwaji me iwitece Niçijoa ane doweditedağaloco micataşa niçina nowienoqodi waxacocoli, odaa iğoaditedağawatiwaji.

3

Pedro yalağata wadonadi

¹ Digo anodaagee niçino a niotaka moyiwağıdi niçino a necalaixedi, odaa jiçidaägea leeditibige me eni akaami iwaalepodi anakaami wadonadipi, iwağıti gadodawadi. Odaa niçina nigani iwaalo anini lodawa analeedaäge eyiwağıditeda Aneotedoçoji lotaäge, niçini çoneleegiwa icota me nakato Goniotagodi nige nadi anodaagee lewiga lodawa meo inokina ane içenaga, odaa naçani iwaalo aleeditibige degeo ligegita niçini lodawa. ² Odaa niçini çoneleegiwa ja nadi lodawa meliodi me deemitetibige Aneotedoçoji, codaa me nadi meo inokina ane içenaga. ³ Jinogoleetibige makaami libinienigipi inokina niçina manadini, diçidioka limedi madinitecibece, mabakeni çanadinağajetecidi, niçilagi oolo, ogoa domigetaäge wetiga anida niwaló, ogoa domigetaäge ina madinxomitinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. ⁴ Pida oleetibigetiwaji makaami libinienigipi catiwedi gadaalegenali ane doğoyakadi monadi niçina oko, codaa adinelio. Oleetibige makaami okaağegipi, codaa jiniçikanitiwaji gaanttokaağini degeo çagecağalogo, odaa idioka limedi makaami libinienigipi catiwedi gadaalegenali. Aneotedoçoji nadi niçida me dağaxa me diniwaloe caticedi oolo anaağana wetiga ane diniwaloe. ⁵ Igaataga niçijo jotigide jiçidaägee me dinibini- etibigiwaji catiwedi laalegenali niçijo iwaalepodi ane diniomağaditicoace modibatema iniokiniwateda Aneotedoçoji, codaa onibeotibigege anele Aneotedoçoji aneotetema. Odaa niçijoa lodawadi niçijo iwaalepodi idioka limedi moyakadi me libinienigipi leeğodi moyiwağıdi niçijoa lodawadi. ⁶ Sara jağanaağana leeğodi idioka limedi meyiwağıdi Abraão, odaa idokeyatigi “Iniwa-aagodi”. Natigide niçida makaamitiwaji iwaalepodi ja micataäge dağakaami lionigipi Sara nigawii niçina anele, odaa jiniçikanı gaanttokaağini degeo çagecağalogo, codaa degeo madoitibecetiwaji.

⁷ Akaamitiwaji, ḡoneleegiwadi, anakaami wadonadi, jinagalataqani, codaa analak-itibige mepaqa daqaxa me ḡadoniciwati caticedi ḡadodawadi. Codaa eemiteetibige, igaataqa Aneotedoqoji eote akaamito ḡadodawadi me ḡadewikitace. Nigidaageni, odaa aqica ane ḡadibeyacaqati niqina motaqaneegeni Aneotedoqoji.

Niqica ane leeditibige mejina qaa niqina me jawikodeeqaa leeqodi me jaoqaa anele

⁸ Niçinoa owidijedi yotağa. Akaamitawecetiwaji ele midokida ane Ɂadowoogo, codaan ele mowooogoti mawii aneletema oninitecibeci oko. Ele memaanitiwaji Ɂanioxoadipi, codaan ikeeni memaanitiwaji niçina ane nawikodeega. Oleetibige makaami libinienipitema eldi oko, codaan adiniwikodenitibece lodox eldi oko. ⁹ Nigica niçina oko aneo ane beyagitağadomi, jinaga domagawii ane beyagitema. Codaan jinaga ameni niçina oko ane Ɂadame. Pida ipokitalo Aneotedoğoji me ibinie niçini oko, igaataşa Aneotedoğoji eniditedağawa makaami lionigipi eotedibige me yakadi me Ɂadibinienitetiwaji. ¹⁰ Igaataşa Aneotedoğoji lotaşa yalağata niçini oko, mee, “Niçinaoko ane yemaa midioka limedi me ninitibece, codaan nige yemaa niçinoa nokododi me yewişa meletema, leeditibige me yajacağadi nioladi me degeetece niçina ane beyagi, oteğexaağaga inaale eldi oko.

¹¹ Codaan leeditibige manojicetema niçina ane beyagi, odaa ele meo anele.

Leeditibige me yaxawa niçinaoko me daşa dinotigimade, codaan ele midioka limedi me dinoniciwağadi me iletibigo me daşa dinidelege.

¹² Igaataşa Goniotagodi Aneotedoğoji idioka limedi me niwite niçina ane iğenagatibigiwaji me doweditedeloco.

Codaan idioka limedi me wajipatediogi niçina moyotağaneşe.

Pida Goniotagodi Aneotedoğoji biğidioka limedi me lakapetedipi niçina anowo ane beyagi.”

¹³ Nigadinoniciwağatitiwaji mawii niçina anele, ağıca aneo ane beyagitağadomitiwaji. ¹⁴ Pida nige awikodee niçina mawii ina ane iğenaga, Aneotedoğoji eote me aniniitibece. Odaa jinagadoiita niçina anowo mawikodee, oteğexaağaga adinigecağaloğotiti. ¹⁵ Pida oğeetetaloo Goniotagodi Aneotedoğoji catiwedi Ɂadaalegenali, codaan oleetibige midioka limedi me Ɂadigomi maniniğoti okanicodaağicaoko ane dipokotağawa meloğoti ane leeğodi manakatoni Aneotedoğoji.

¹⁶ Niçina nigagiti, adiniwikodenitibece, codaan eemiteetibige Aneotedoğoji. Oleetibige me diğica Ɂadoenatagi aneo madinilaanitibece, amanagawini niçinaoko nige etiğadameni, codaan me beyagi modotağatibige niçinoa Ɂadoenataka anele anawiite leeğodi me iwitece Cristo, niğidioko icota me niboligatibigiwaji leeğodi niçinoae epaa lotaşa. ¹⁷ Igaataşa Aneotedoğoji nige yemaa mawikodee niçina mawii anele, pida dağaxa mele mawikodee niçina mawii anele, idığida aägele mawikodee leeğodi mawii ane beyagi.

¹⁸ Igaataşa ijaagijo Cristo dawikode, codaan yeleo leeğodi niçinoa Ɂobeyaceğeco. Onijoteci me yeleo, mijoa iğenaga odaa ja yeleteema niçina ane daşa iğenagatibigiwaji eotibige me yakadi me Ɂadadeegite Aneotedoğoji. Oyeloadi lolaadi Cristo, pida Liwigo Aneotedoğoji eo me yewiğatace. ¹⁹ Odaa Liwigo Cristo jiğigo yatematitibece Aneotedoğoji latematigo midiwataşa liwicidi émağaga ane diniwilotibigiwaji.

²⁰ Niğidiwa niwicidi, liwicidi niğijooko ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji niğijo jotigide Noé malee yewişa. Aneotedoğoji eliodi me dinatitediogi, odaa ailoikatidi niğijo nokododi Noé malee yoe nağajo etogo-nelegi. Pida onateciğijooko iwoko niğijo Aneotedoğoji nağaa niğe aboogó-ninyoğodi. Aneotedoğoji ibake ninyoğodi meote me yayotibece nağajo etogo, odaa jiğidaagee oitooko newişa catiwedi nağajo etogo niğijo nağaa oceğaga ijotawece niğijo eldioko. ²¹ Niğijo ninyoğodi Aneotedoğoji ane niğe jiciaceketege niçina ninyoğodi ane jibakenaşa me jilegenağanaga ane ikee Aneotedoğoji neğeote me Ɂadewikitaciwaji, codaan ikee me Ɂadiwokoni niçica noko nige iloikatidi niçinaoko leeğodi libeyaceğeco. Niçina me jilegenağanaga, ajibakenaşa niçina ninyoğodi daşa japitağatağatece Ɂodolaadiliwile, pida jibakenaşa ninyoğodi me jikeenaşa Aneotedoğoji nağaa yapitağadi Ɂodaaleğena, odaa aägelee jeemiteegatece

nigijo domaşa goninyaagi catiwedi godaalegena. Joaniqidaa leegodi me jakataşa me jipokaşatalo Aneotedoğoji mele me dibatedoğogi, coda meote me godewigatace leegodi Jesus Cristo naşa yewigatace nigijo me yeleo. ²² Niçijo naşa yewigatace, Jesus Cristo joğopitedibigimece ditibigimedi, odaa etiniwa liwai libaagadi Aneotedoğoji, miditaşa limedi ane ikee mida naqatetigi. Odaa iişe idiwatawece aanjotedi idiaaşidiwa icoa niwicidi aninoa naqatetico coda me nimaweneğeco digoida ditibigimedi.

4

Anodaagejinaşa me godewiga aliciagi lewişa nigina ane doğoyowooğoditeda Aneotedoğoji

¹ Digo mioataşa Cristo me dawikode nigijo noğoyeloadi, adinoniciwaşatitiwaji mowookoni anodaageetededa me yowo nigijo lawikodigi. Igaataşa nigina oko ane dawikode neşepaa yeleo aqaleeşica aneetege nibeyacaşa. ² Enice, malee şadewiki digoina iido, ikanitece Aneotedoğoji me yajacağadi anenitiwaji me şadewiki, odaa jinişikani niginoa şalidaşatakaneğeco daşa yajacağadi nigina anawii. ³ Igaataşa nigijo jotigide inoatawece nokododi awiitiwaji liciagi lakataşa nigina ane doğoyowooğoditeda Aneotedoğoji. Niçijo jotigide şadoomatewa okanicodaşica oko, codaan iwitice niginoa lidaşataka şadolaaditiwaji ane beyagi, codaan idioka limedi me şademakitiwaji, codaan aqadinajacagati miditaşa naloogeo, codaan dağaxa macipe mawanitege nigijo şadokaşetedipi. Awiiitetetiwaji nigijoan nibeyaceğeco nigijo malee oğeetetaloo niwicidi noenataka. ⁴ Pida nigidioko ane doğoyowooğoditeda Aneotedoğoji, anijo me şadokaşetedipi nigijo jotigide, nigina natigide joğoyopo me dağadiaa awanitege mowo nigina ane beyagi anepağalee dağaxa mowo, adinajacağadi. Joaniqidaa leegodi me beyagi modotaşatibigaşaji. ⁵ Pida icota modinilakidetege Aneotedoğoji, igaataşa ja igo me iwi anigotediogi nigina bagalee newişa, ijaşijooko baanaşa nigo. ⁶ Joaniqidaa leegodi Cristo maşaiga igo yatematitediogi nibodicetedi anele midiwataşa liwicidi emağaga ane nigo nigijo maleedaşa yeleoteda Cristo. Aneotedoğoji akaa iwi anigotediogi nigijooko maleedaşa nigo, odaa ja yaşadi loolatedi nigijooko, anodaagee me yaşadi lolaadi inatawece oko leegodi libeyaceğeco. Pida Cristo yatematitedibece nibodicetedi anele midiwataşa nigijoan emağaga eotedibige nigijoan niwicidi moyakadi midioka limedi me newişa miniwataşa Aneotedoğoji, digo anodaageetededa Aneotedoğoji midioka limedi me yewişa.

⁷ Pida niçica noko Aneotedoğoji nige yaşadi nigina iido ja nipegii. Enice leeditibige majacaşatitiwaji şadowooko codaan me niginoa şalidaşatak, amaleeşaga akati motaşaneğeni Aneotedoğoji. ⁸ Niçica ane dağaxa mida ane jaşa nigina memaanitawişi oninitecibeci şanioxoadipin manitawewece şadaaleşena. Igaataşa niginaoko ane yemaa nioxoa ixomaşateetedice inoatawece ane beyagi aneotema. ⁹ Leeditibige mele mabaatege şanioxoadipin anoyemaa me limedaşadi şadigeladi, pida jinogotaganitibece nigina nigabaatege. ¹⁰ Aneotedoğoji yajigotediogi şonioxoadipin lixakedeti ane daşa diniciamico. Odaa inatawece leeditibige mele moibake lixakedi moyaxawa eledioko. ¹¹ Niçinaoko ane lixakedi me datematika, leeditibige me yatemati Aneotedoğoji latematiko. Niçinaoko ane lixakedi me yaxawatiogi eledioko, leeditibige me ibake nigina lixakedi Aneotedoğoji ane yajigoteta me daxawanataka. Abakenitiwaji şadixaketedi Aneotedoğoji ane yajigotedaşawa mawii okanicodaşica, amaleeşaga akaamitawecetiwaji oğeetetaloo Aneotedoğoji leegodi me şadexocitege Jesus Cristo. Inataweceoko leeditibige midioka limedi moiwenişide Aneotedoğoji, Niçiniwa anida ioniciwaşa midioka limedi me iişe inoatawece. Odaa jişidaşee. Amém.

Anodaa leeditibige mejinşa nigina me jawikodeeşa leegodi nigina mejiwaşataşa Cristo

¹² Yokaagetedipi yemaanigipi, jinaqanawela leeğodi ḡadawikodico ane dakake. Niğinoa ḡadawikodico anetiğadicinitiwaji aqolalaşa, akaağinoa. ¹³ Pida leeditibige maniniitibecetiwaji leeğodi mawikodeetiwaji anodaägeeteda Cristo me dawikode, amaleegaga eliodi maniniitibece niğica noko nige dopitedijo Cristo. Niğica noko inatawece oko onadi niğica nelegi nimaweneğegi Cristo, codaan meliodi notoetiigi. ¹⁴ Yakadi maniniitibecetiwaji niğina nige etiğadameni leeğodi me iwitece Cristo, igaataşa Liwigo Aneotedoğoji ini makaamitagliatiwaji, niğini Niwigo ḡodaxawa me ji-weniğidenaşa Aneotedoğoji. ¹⁵ Pida nigawikodee, jiniğikani diğica niğina akaamitiwaji ane dawikode leeğodi me aijekegi, oğoa migetaga oliceğegi, migetaga meo ane beyagi, migetaga itineğe eletidi oko lewiğä, igaataşa niğida makaamitiwaji ayakadi mawiite niğinoa ane beyagi ane ḡodalağatalo. ¹⁶ Pida nigawikodee leeğodi mida anenitege Cristo, jinağan aniboliki, pida oğeetetalu Aneotedoğoji awiitibige moyowooğodi niğina eledi oko mida anenitege Cristo.

¹⁷ Igaataşa niğinoa nokododi Aneotedoğoji jiğidaağeyatedigi me iwi anigotediogi niğinoa loenataka loiigi. Idiğida nige oko odiejegi me ḡodiwi, odaa iwi anigotediogi, codaan eliodi me iloikatidi niğina oko ane doğoyiwağadi nibodicetedi anele ane icoğotedicogi miniwataga. ¹⁸ Anodaägee me yalagata Aneotedoğoji lotaşa, niğijo mee, “Nige dakaketigi me dibatetege Aneotedoğoji niğina oko anele, ajawienatakanaşa me dağaxa me dağda dibatetege niğina ane doğoyiwağaditeda, codaan anowo ane beyagi.”

¹⁹ Odaa niğina oko ane nawikodeega leeğodi Aneotedoğoji ika me nawikodeekawaanigi, pida niğidi oko leeditibige midioka limedi mowo anele, codaan moyiwağadi Aneotedoğoji me doweditedeloco, igaataşa jeğepaa iliidağadi oko codaan idioka limedi meote me icotece niğinoa ane lotaşa.

5

Niğicoa ane leeditibige me lakataşa loiigi Aneotedoğoji

¹ Anakaamitiwaji laxokodipi ane niğenatakanaşa miditaşa anoyiwağadi Goniotagodi. Ee eledi ee oxiiğodi ane diiğenatakanaşa miditaşa loiigi Aneotedoğoji. Codaan ee nakataşanaga niğijo lawikodico Cristo naşa yeleo. Odaa icota niğica noko Aneotedoğoji nige ḡodawanağaditetege Cristo me ḡodiweniğide lodox niğina oko. ² Enice eliodi me jipokotağawatiwaji, akaami anakaami laxokodipi ane iiğenatakani, madowetiteloco lapo loiigi Aneotedoğoji, ane yajigotedağawa Aneotedoğoji me ḡadowienigipi, micataşa niğina nowienoğodi waxacocoli anele me doweditelogo codaan mele me niodeğe lapo niwaxacocoli. Jinağadowetiteloco dağda leeğodi me leeditibige madowetiteloco, pida leeğodi memaani madowetiteloco, anodaägee Aneotedoğoji me yemaa mawiitiwaji. Jinağadowetiteloco doğoleetibige manigaanyetece dinyeelo, pida leeğodi mewi memaani madowetiteloco catiwedi ḡadaaleğena. ³ Niğina madowetiteloco niğidi loiigi Aneotedoğoji ane yajigotedağawa madowetiteloco, odaa jinağawii liciagi niğina oko anoyemaa me yelogotibigiwaji niğina me niğenatakanaşa, pida awiitiwaji ḡadewiğä me niwinigijegi amaleegaga oyakadi loiigi Aneotedoğoji modioteci, micoataşa niğinoa waxacocoli modioteci niğina nowienoğodi. ⁴ Odaa nigenagi Cristo, ane liciagi niğina lacilo nowienoğododi waxacocoli, odaa ja yajigotedağawatiwaji niğica ḡanoğeedi. Niğica ḡanoğeedi liciagi nağana nale anidioka limedi me datale, codaan meo niğina oko midioka limedi metiğadiweniğidenitiwaji.

⁵ Akaamitiwaji, lionekadipi, idağagaeni. Iwağatitiwaji niğinoa ḡoneleegiwadi laxokodi ane niğenatakanaşa. Codaan akaamitawecetiwaji leeditibige me adinilioniğatiti lodox niğina eledi oko, codaan awii liciagi niğina niotagipi me dinaxawatiwage. Igaataşa Aneotedoğoji lotaşa mee, “Aneotedoğoji lakapetedipi niğina anağaxakenaşa,

pida eote aneletema niçina ane diniwikodetibece.”

⁶ Enice adiniwikodenitibecetiwaji lodox Aneotedoğoji aneliodi nimaweneğegi. Odaa niçica noko ane nibikota, odaa ja ęadiweniçidenitetiwaji. ⁷ Ikanitece inoatawece aneo makaami agecağalodipi, codaajinagalee ağowikomataa, leegodi Aneotedoğoji doweditedağalocotiwaji.

⁸ Ele midioka limedi madinajacagati, codaajinowetitiwaji. Igaataşa diaabo ane ęodaxakawa liciagi niçina nilegediogo midiaanağadii, dokologoloke, doletibige okanicodağica lakaloigo. Odaa jiğidaagee ęodaxakawa doletibige me yaagadi okanicodağica oko ane dağa dinowedi. ⁹ Aatege ęodaxakawa, codaajinoniciwağatiteloco gatiwağatakanegi. Igaataşa owoğotitiwaji ęanioxoadip ane ilaagiteloco niçina iijo nawikodeega anodaagenitiwaji mawikodee. ¹⁰ Pida nige ixomağatice mawikodeeawaanigi, odaa Aneotedoğoji ja ęadaxawani. Dağaxa meletedoçodomı okotawece, codaajeniditedoğowa me ęodexogotege Cristo, codaajicota midiokaanağa limedi me ęodiveniđide iniaa Cristo. Iniaağiniwa eote me diğicata gaantokaağını gabeyaceğegitiwaji. Codaajinowetitiwaji gatiwağatakanegi, codaajinoniciwağatiteloco meote me ęadoniciwati me iwitece Cristo. Eote me dağadiaa eyamağaticetiwaji gatiwağatakanegi. ¹¹ Jemaa minatawece oko midioka limedi modoğetetal, codaajinoniciwağatiteloco Aneotedoğoji me ibake epaa nimaweneğegi me iije inatawece oko. Odaa jiğidaagee. Amém.

Owidjedi lotaga Pedro

¹² Silas idaxawa me jidi nağadi iwakatetibigağajitiwaji. Jakadi niçini ęonioxoa me yakadi me jinakatonağa. Jidikotibigağajitiwaji me ęadoniciwađati, codaajinoniciwağatiteloco jelogoditajawatiwaji me jidi mewi Aneotedoğoji meletedoçodomı. Odaa jiğiwağatitiwaji, codaajinoniciwağatiteloco ağawienatakani me dağaxa meletedoçodomı.

¹³ Niçina lapo loiigi Aneotedoğoji digoina manitaşa nigotaşa anejalağatigi me “Babilônia” oyecoaditibigağajitiwaji. Aneotedoğoji iolatedicoace anigotedoğowa mağaga ęodiolatedice. Marcos ağaga yecoaditibigağajitiwaji, Marcos idejigo micataşa dağa ionigi. ¹⁴ Niçina madinicenitiwaji, adinibedoni me ikeenitiwaji mewi memaanitiwaji eledi ęanioxoadip.

Jemaa Aneotedoğoji meote mele ęadaaleđenali, akaamitawece anida anenitege Cristo.

NIGITIWATAALE LIWAKATE PEDRO

Nağadi niwakate niçicota mitiwataale liwakate Pedro me didikotibige niçijo loiigi Cristo anilaagitibece. Pedro yalağata Aneotedogoji me ligegi micota me najigotedogowa niçicoa ane dağaxa mele anigida noko, codaanajigotedogowa godoniciwaşa me jaoga niçica ane yemaa mele mejinaga. Aağaga yalağata lotaşa Aneotedogoji mida loniciwaşa. Niçidiaaqidi jaşaşa yalağata micota minoa niçaxinağanadi awitakaşaşa anodiiçaxinağatece ane degewi. Niçijo jotigide Aneotedogoji naşa iwi anigotediogi codaanajigotediogi iloikatidi niçijo oko ane abeyacaşaşa, odaa icota maşaşa iloikatidi niçicoa niçaxinağanadi awitakaşaşa. Niçidiaaqidi Pedro jaşaşa yalağata anodaägee niçica noko Aneotedogoji nige iwi anigotediogi niçina oko, codaanodaägegote me yaagadi niçina iigo, leeğodi libeyaceğeco oko. Ele me nalağatibigojiji Aneotedogoji micota me yaagadi niçinoaninoan me jinataşa, odaa leeditibige me idineğenägataşa me godewiğe.

Pedro yecoaditibige niçina anonakato Goniotagodi

¹ Ee, Simão Pedro, ee liotagi Jesus Cristo, codaanee liiğexegi. Jiditibigağajitiwaji nağadi iwakate notağanagaxi, akaamitawece aneote Aneotedogoji manakatoni, anaşaşa igotedogowa. Gotiwağatakaneğegi dağaxa me diniwaloe, codaan Aneotedogoji yakadi me najigotedogowa okotawece niçida gotiwağatakaneğegi leeğodi Aneotedogoji iniaa Gonewikatitogodi Jesus Cristo me içenäğatibigiji. ² Jemaa Aneotedogoji mepaanaşa eletedağadomitiwaji, codaan meote gadaaleğenali mele, leeğodi mowooğotitiwaji Aneotedogoji iniaa Goniotagodi Jesus.

Aneotedogoji eniditedogowa, codaan godiolatedice eotedibige godewiğameo niçica ane yemaa mejinaga

³ Aneotedogoji ibake loniciwaşa me najigotedogowa inoatawece ane jopoogatibige mele me godewiğatema digo mioataşa mele, leeğodi me jowooğotasa. Aneotedogoji eniditedogowa mida anejinägatge leeğodi ikee anodaägeeteda me dağaxa mele, codaan midioka limedi meote aneletogodomi. ⁴ Joaniçidaa leeğodi Aneotedogoji meote niçijo ane ligegitedogowa, odaa niçijo ligegi dağaxa me diniwaloe, codaan dağaxa mida ane jaoga. Eote niçida ligegitedogowa me godaxawa me godewiğameo digo mioataşa, codaan eote me godiwoko loniciwaşa nibeyaceğeco ane yaagadi niçina oko anida aneetegi niçina iigo leeğodi owo niçinoan epaa lidağataka lolaadi ane beyagi.

⁵ Enice jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji me iwağati Goniotagodi, pida ele maşağakaami niçina oko anidioka limedi meo anele. Pida jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji mawii anele, pida ele maşaşa idioka limedi moleetibige mowooğoti niçica Aneotedogoji ane yemaa. ⁶ Codaan jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji mowooğoti niçica ane yemaa Aneotedogoji, pida ele maşaşa adinajacağatitema niçinoan lidağataka godolaadi. Codaan jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji majacagati gadolaadi, pida ele maşaşa adinatiitalo niçinoan gadawikodico odaa ağeyamağatice gatiwağatakaneğegi. Codaan jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji madinatiitalo gadawikodico, pida ele maşaşa awii niçica aneo Aneotedogoji me ninitidibece. ⁷ Codaan jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji mawii niçica aneo Aneotedogoji me ninitidibece, pida ele maşağemaami niçina ganioxoadipi. Codaan jiniçinoka adinoniciwağatitiwaji memaami niçina ganioxoadipi, pida ele maşaşa emaami inatawece oko anodaägeeteda Aneotedogoji me yemaa. ⁸ Nigidio ka limedi mawii niçinoan anejitedağawa, odaa ağakaamitiwaji niçina oko abacişaşa, oteğexaağaga akaami niçina oko aneo libakedi ane diçica jaoga, niçina mabaatema Goniotagodi. Pida gabakedi ida ane jaoga leeğodi mowooğotitiwaji Goniotagodi Jesus Cristo. ⁹ Pida niçina oko ane dağa dinoniciwağadi

midaqaeelewiqa, niqini okoliciagi niqina oko ane daqa leegitece me doletibece. Yaagidi Aneotedogoji naqa napitaqadi libeyaceg eco niqijo jotigide.

10 Enice niqina baqa adinoniciwaqati qadakataqa moikee Aneotedogoji me gadiolaatedice, codaa meniditedaqawa mida anenitege. Nigadoniciwaqati, odaa niqida makaamitiwaji agaleegeyamaqatice qatiwaqatakaneggegi. **11** Codaa nigadinoniciwaqatitiwaji, odaa Aneotedogoji ele me dibatedaqagitiwaji midioka limedi midiaagonitice minitaqa ninioxadi, anei midioka limedi me diiqenataka Goniotagodi Jesus Cristo, ane Gonewikatitoqodi.

12 Joaniqidaa leegodi me joletibige midioka limedi me jao manalakitibige anodaqeni me leeditibige me gadewiki, icaaqica nigowooqotitiwaji, codaa nigatitetelogo niqijo niiqenatakaneggeco anewi aneetece qotiwaqatakaneggegi. **13** Ee yowoogo, malee idewiqa me qadoniciwaqatitiwaji manalakitibige anodaqee me leeditibige me gadewiki. **14** Igaataqa jowoogodi me dagadiaa leegi, odaa ja ideleo, micataqa daqa jilati, inenyagaditi yolaadi, iciagi niqina oko ane alati, odaa nenyagaditi nibalaacogo. Igaataqa jiqidaa Goniotagodi Jesus Cristo ane nikeetediwa. **15** Odaa idinoniciwaqadi me jao midioka limedi manalakitibigetiwaji ane leeditibige midioka limedi me eni me gadewiki, nige ideleo.

Niqijo oko anonadi notoetiigi Jesus ijaqijo anoditece lowooko Aneotedogoji

16 Ajiwitakaqa niqina me jatematiqataqawatiwaji anodaqee Goniotagodi Jesus Cristo meliodi notoetiigi niqijo neqenagi. Igaataqa okomoqoko jinataqa niqijo Aneotedogoji naqa nelecaqatee. **17** Idejonaqatice manitaga wetiqa Aneotedogoji naqa iweniqide Jesus. Odaa Aneotedogoji ane Eliodi Jesus jeqeote meliodi me datale Jesus. Odaa Aneotedogoji ane datale, anida nimaweneqgegi caticedi inoatawece, mee, “Niqidoa Ionigi dagaxa me jemaa. Codaa eote me dagaxa me idinitibece.” **18** Okomoqoko jajipaqaatalo niqijo Aneotedogoji lotaga ane icogotibigimece ditibigimedi, niqijo midiaagejonagatice nebi Goniotagodi manitaqa wetiqa, Aneotedogoji ane lomaqaditedice.

19 Jeqepaanaga jowoogotaqa lotaga niqijo anoyatematitedibece Aneotedogoji lowooko niqijo jotigide, niqijo latematiko ewi. Odaa ele matacolitece niqijo latematiko. Igaataqa latematiko liciagi naqana lokokena ane datale miditaqa nexocaqa digoina iigo nigepaa yelosotibige. Odaa datale catiwedi qadaaleqena nigepaa niqica noko Aneotedogoji ane nibikota Cristo nige dopitedijo. Odaa niqica noko liciagi niqina naqa nodi yotedi-eloodo niqidatege nigoi. **20** Pida dagaxa mele mowooqotitiwaji me diqica ane yakadi me ibake niqica epaa lixakedi me yowoogodi lotaga niqijo anoyelosoditedibece Aneotedogoji lowooko. **21** Igaataqa niqijo anoyelosoditedibece Aneotedogoji lowooko aqoyelosoditedibece niqicoa epaa lowooko, oteqexaaqaga oibake niqicoa anepaa lixaketedi. Pida niqijo moyatematitedibece latematiko, Liwigo Aneotedogoji yajacaqadi lowooko, codaa ikeetiogi ane yemaa me ligegi Aneotedogoji.

2

Niigaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece ane degewi (Judas 3-16)

1 Niqijo jotigide ijo oko awitakaqa anodi moyelosoditedibece lowooko Aneotedogoji. Niqijo awitakaqaq aqoyelosoditedibece liwigotigi loiigi Israel. Odaa idaagee jaqaga ototicogi gadiwigotigititiwaji oko awitakaqa anodi mewi modiiqaxinaqatece qotiwaqatakaneggegi. Odiiqaxinaqatece niigaxinaqaneqeco ane degewiteda owotibige moibeyacaqadi qatiwaqatakaneggegititiwaji. Niqijo liiqaxinaqaneqeco doide. Pida niqina oko aqoywooqodi niqijo liiqaxinaqaneqeco me lakapetedi Aneotedogoji lotaga. Codaa niqijo awitakaqaq aqoyelosoditedibece latematiko, Liwigo Aneotedogoji yajacaqadi lowooko, codaa ikeetiogi ane yemaa me ligegi Aneotedogoji. Joaniqidaa leegodi Aneotedogoji nige yaagadi niqina

me doğoditigi. ² Eliodi oko odioteci niğijo liigaxinaağaneğeco, odaa owo niğino a ne beyagi godolaadi ane yemaa. Odaa leeğodi mowo niğino a ne beyagi, odaa eliodi oko beyagi modotağatibige şotiwağatakaneğegi anewi. ³ Odaa leeğodi me oceegaga niğijo niigaxinaağanadi awitakaşa, odaa odinigaanyetece şaninyeelotiwaji, coda etigadinaaleni mowotibige me iwağatitiwaji niğino a ne degewi. Pida ja jotigide Aneotedoğoji me iwitediogi, odaa ja igo me iloikatidi, coda me yaağadi niğijo awitakagaşa.

⁴ Igaataşa niğijo jotigide Aneotedoğoji aika moiwoko niğijo aanjotedi anowo a ne beyagi, pida iloikatidi. Yokoletediogi manitaşa niwiloğonağaxi niğica natinedi aneitice monibeotege niğica anodigotiogi. Odaa ja niwilotediniwace, odaa diğenatakatediogi monigoetiniwace oyatitiogi galeenatedi miditaşa nexocaşa monibeotege niğica noko nige iwi anigotediogi iditawece oko odaa iloikatidi leeğodi loenataka a ne beyagi.

⁵ Coda Aneotedoğoji aiwoko niğijo oko abeyacagaga a ne ligeladi digoina iişo maleedigicota niğijo abooğo-ninyogodi. Pida ja niğe abooğo-ninyogodi me yaağadi inatawece oko leeğodi me nakapetegi. Pida Noé yatematitiogi ijotawece niğijo noiigi Aneotedoğoji me igenaga, odaa Aneotedoğoji eote me iwoko ijokijo Noé ijaaqijo loiigiwepodi anijo seete oko. ⁶ Coda Aneotedoğoji iloikatidi niğijo niğeladimigipitigi nigotadi Sodoma aniaa Gomorra, a ne dağaxa minoa libeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji ja yalegi, odaa inoka yeyağatice lajimaşa. Jiğidaağigotediogi Aneotedoğoji me ikeetediogi inatawece oko anodaağigotediogi niğina eledi oko anowo a ne beyagi liciagi niğijo anowo niğeladimigipitigi niğidiwa nigotadi, odaa ja nakapetegi. ⁷ Niğijo Aneotedoğoji naşa yaağadi niğijo a nigotadi, beğeote Ló me iwoko. Ló şoneleegiwa a ne igenaga, pida eliodi magecağalo leeğodi libeyaceğeco niğidi noiigi abeyacagaga anowote. ⁸ Leeğodi niğijo şoneleegiwa a ne igenaga idiaa ligeladi miditaşa niğidi noiigi, odaa inoatawece nokododi nadi coda wajipatibece niğijo oko mowo a ne beyagi coda me lakapetedipi Aneotedoğoji. Odaa Ló laaleğena anele eliodi magecağalo. ⁹ Odaa Goniotagodi Aneotedoğoji yowooğodi me yatamağatee niğina oko a ne igenaga niğina godaxakawa micaaniğigota me domeğeo me nawikodeega. Coda Goniotagodi Aneotedoğoji yowooğodi meote anigotediogi niğina oko anodakapetege me daga iwoko niğica noko nige limedi me iwi coda me iloikatidi inatawece niğina oko a ne doğoyiwağaditeda. ¹⁰ Coda Aneotedoğoji eliodi me iloikatidi niğina oko aninokowo a ne beyagi anepaa yemaa niğina lolaadi meo, coda aqoyiwağadi otaağidaatece niğijo anida nağatetigi Aneotedoğoji a ne yajigote.

Niğino a niigaxinaağanadi awitakaşa aqica anodeemitibige coda anağaxakenagaşa. Coda aqodoita niğina me beyagi modotağatibige niğicoa aanjotedi digoida ditibigimedi a ne dataletibigiji waji liciagi Aneotedoğoji me datale. ¹¹ Niğicoa aanjotedi ida nimaweneğegi caticedi niğino a niigaxinaağanadi awitakaşa, coda dağaxa meletibigiji waji caticedi niğino a niigaxinaağanadi awitakaşa. Pida niğicoa aanjotedi baadaşa beyagi modotağatibige niğino a niigaxinaağanadi awitakaşa oteğexaağaga nilaagetedipi lodox Goniotagodi Aneotedoğoji. ¹² Pida niğino a niigaxinaağanadi awitakaşa onietigi niğino a ne diğicoa moyowoğodi. Odaa jiğidaa me liciagi niğino a ejedi anino a me godawikajetedi. Coda onietiniwace niğino a ne doğoywooğoditeda, odaa jiğidaa Aneotedoğoji micota me yaağadi digo micataşa me jinigotaşa niğino a ejedi a ne godawikajetedi. ¹³ Jiğidaa Aneotedoğoji me yajigotediogi niğica loojedi a ne igenaga niğino a loenataka a ne beyagi. Jiğidaağidi niğica a ne dağaxa macipeğegipi, coda mowo niğino a ne napioi idatawece noko. Niğina me gagiiwepodi owote niğino a ne beyagi, odaa niğino a anowote liciagi niğina liwile niğina nowoodağagi a ne yapidi aneo me godiboliga. ¹⁴ Oiwita niğino iwaalepodi, odaa ja lowoogo doğodaa noomatewadi, coda idioka limedi mowo a ne beyagi. Oninaaletiniwace niğino ako a ne daga datiteteloco eliwağatakaneğegi, coda oyowooğodi modinigaanyetece niğino a ne nepilidi eledi

oko, leeġodi agiloġonadi mowote niġijo loenataka ane beyagi. Pida Aneotedoġoġi ja nixootediniwace. ¹⁵ Niġijo noġoika naigi anewi, odaa jaġaniatagigipi. Odaa joġodioteci niġijo naigi ane degele, odaa ja liciagi Balaão, niġijo lionigi Beor, aneo niġijo jotigide, leeġodi daġaxa me yemaa me dinigaanyetece dinyeelo meo nigina ane beyagi. ¹⁶ Odaa Aneotedoġoġi ja yapeteġe Balaão leeġodi libeyacegħegi. Jowoogotaga naġana emadica me daga dotaġa. Pida Aneotedoġoġi eote naġajo Balaão nemadica me dotaġa micataġa niġina oko, odaa jiġidaaġġe Aneotedoġoġi me ibake naġajo emadica me yoxoġo Balaão me domeġeo niġica letoleġegi.

¹⁷ Niġinoa niġaxinaġanadi awitakaġa liciagi niġina ninyoġodi libegi ane ipe, codaa liciagi niġinoa loolatedi niwocotaġa ane naddegi, pida aġċa ebici niġina me domaġa jopoqstatibige ninyoġodi. Aneotedoġoġi ja iomaġadittema niġica aneyate niġinoa niġaxinaġanadi awitakaġa niġica ane daġaxa me nexocaġa me iloikatidi nigepaa ganigicatibige. ¹⁸ Anaġaxakenaġġa niġina me notaġanaġa, codaa oibake niġinoa notaġa yetoledi. Niġina me notaġanaġa, odaa oyalaġata niġinoa lidaġataka ġodolaadi moninaletiniwace codaa moyamaġateeticoace niġina oko ane gela me domoġoika niġina oko anepaa dininaletibigwaji leeġodi niġina mowo ane beyagi. ¹⁹ Niġidi niġaxinaġanadi awitakaġa moditiogi niġina oko moyakadi moika niġinoa Aneotedoġoġi liiġenatakaneġeco. Pida idiaaġidi liotaka nibeyacegħeco ane yaqaġadi niġina oko, igaataġa nibeyacegħeco jogodinigaanyetece codaa ja iżżeġ lewīga. ²⁰ Niġica nibeyacegħegi yaqaġadi niġina oko anida aneetegħi niġina iżżeġ. Pida niġina oko yakadi me iwoko niġina ane beyagi niġina nigoywooġodi Goniotagodi Jesus Cristo, ane Gonewikatitogħodi. Pida nige dibataciogi niġica ane beyagi, odaa nigeyamaġatikoace, odaa niġina oko liciagi ja daġaxa me beyagitibigwaji cat-icedi niġijo maleedoġoywooġoditeda Goniotagodi. ²¹ Niġina oko meyamaġatikoace meniwaġatakanaġa, domaġa daġaxa meletema niġidi oko daadit iġića moyowoġodi naġi ane iġenaga, odaa aġele niġina naġa domoġoywooġodi naġi ane iġenaga, odaa jeġejyamaġatikoace odaa aġaleeġġodiotec Aneotedoġoġi liiġenatakaneġġi anijo modibatege. ²² Niġina noġodiotaceci lewīga oxiiġodi, odaa oikee niġida nigegi mewi, niġina moditibece, “Niġina necenigo opiteġe lokomaga, codaa niġina nigidagiwaġa anonileġe icotaca me dinapaloaġatid.”

3

Lanokegi Goniotagodi

¹ Yokaqettedipi yemaanigipi, naġajo eledi iwakate notaġanaġaxi ane jiditibigaġajtiwaji naġajo odoej īwakate. Odaa naġadi jeġeledi iwakate notaġanaġaxi ane jiditibigaġajtiwaji, jaotibige manalakitibige codaa me ġadaxawaneġġegħitiwaji mowoo niġijoa baanaġa jiiġaxinaġanaġatece, leeġodi joġoleetibigetiwaji mowoo niġica ane iġenaga. ² Jemaa manalakitibigetiwaji lotaqha niġijo anoyelogħoditedibecce lowooko Aneotedoġoġi niġijo jotigide, niġijo anida aneetetegħi Aneotedoġoġi. Codaa jemaa manalakitibige liiġenatakaneġeco Goniotagodi ane Gonewikatitogħodi, niġijoa niġenatakaneġeco anoiġaxitedaġġadici niġijoa liiġexedi Goniotagodi.

³ Odoejegi nimedi leeditibige mowooġotitiwaji niġica anodaġġe nigowidijedi nokododi niġina iżżeġ, odinikeetaġawa ġoneleegħiwadi anetiqadamenitiwaji. Niġinoa lidaġataka ġodolaadi ane beyagi oiiġe lewīga niġidiwa ġoneleegħiwadi. ⁴ Codaa moditibece, “Jesus Cristo ligegi me dopitediġo digoina iżżeġ. Pida igoataġa? Akaa ligegitediġi niġijo ġodiododip, pida ja nigo, codaa idioka limedi niġijo anejinaġa maleekoka yoeteda Aneotedoġoġi niġina iżżeġ!” ⁵ Niġidiwa ġoneleegħiwadi domoġoyemaa moyaagħiditibige niġijo jotigide Aneotedoġoġi mokexaa ligegħiteda, odaa jiġidaaġġe naġa iliidaġġadi ditibigimedi codaa me iżżeġ. Odaa Aneotedoġoġi ibake ninyoġodi meote niġina iżżeġ. Odaa naġa iomaġadni ninyoġodi, odaa ja dinikee iżżeġ liwigotinigi ninyoġodi. ⁶ Odaa

niçidiaagidi Aneotedoğoji ja ibake ninyogodi me yaagadi ijoatawece anijoja niçijo jotigide naşa niiçe aboogo-ninyogodi me yapogoditedini inoatawece niçinoan aninoan digoina iiğo. ⁷ Pida niçinoan nokododi Aneotedoğoji eyoteteteda ditibigimedi codaan me niçina iiğo. Odaa aagaşa ibake ligegi me dowediteloco nigepaa niçica noko nige ibake noledi me yaagaditace inoatawece niçinoan aninoan. Niçica noko Aneotedoğoji iwi anigotediogi, codaan yaagadi niçina oko ane nakapetegi.

⁸ Yokaagetedippi yemaanigipi, jinaşa gadaagititiwaji Goniotagodi me idigote onidateci noko me micataşa daşa onaniteci miili nicaagape, codaan idigote onaniteci miili nicaagape me micataşa daşa onidateci noko. ⁹ Goniotagodi adinopagadi meote niçina ane ligegi, codaan alowoocagawa niçina oko anodiletibige daaditigicota niçina ane ligegi. Pida Aneotedoğoji dinatitedağawatiwaji, leegodi ayemaa diçica ane yaagadi, pida domaşa yemaa minatawece oko dinilaatibiwaji, oditaşa joçoika mowo ane beyagi.

¹⁰ Pida niçica noko anicota menagi liciagi niçina olicegegi me daşa inibeoonagategi, codidigida nigenotio. Jigidaagée niçica noko Goniotagodi nige iwi anigotediogi codaan me iloikatidi niçina oko. Niçica noko inoatawece digoida ditibigimedi daa. Niçica nige daa odaa eliodi niçica layaagegegi. Odaa inoatawece anejinataşa digoida ditibigimedi yabidi, odaa iiğo codaan minoatawece ane loenataka niçina oko yabidi.

¹¹ Odaa nige niçidaagée Aneotedoğoji me yaagadi inoatawece ane jinataşa. Enice, igamodaa leeditibige mejinaşa me godewiğä? Leeditibige me jikanşa inoatawece ane beyagi, odaa ele me joleegatibige me godewiğatema inioskiniwateda Aneotedoğoji.

¹² Codaan leeditibige me idinenyaagatagategi niçica noko, odaa joleegatibige me idinoniciwaşataşa me jigotaşa libakedi Goniotagodi amaleegaga jinagenaga meno niçica noko Goniotagodi. Niçica noko Aneotedoğoji yalegi, codaan me yaagadi ditibigimedi, codaan dalole inoatawece niçinoan aninoan digoida ditibigimedi. ¹³ Pida başa inibeoonagategi Aneotedoğoji ane ligegitedoğowa meote. Eote gela ditibigimedi, codaan me gela iiğo aneitice niçinaoko ane nepilidi Goniotagodi mowo inokina ane iğenaga.

¹⁴ Enice, yokaagetedippi yemaanigipi, maleeganibeoonitegi niçica gela ditibigimedi icaaşa gela iiğo, adinoniciwaşatitiwaji me daşadiaşa gabatiigi, codaan oleetibigetiwaji gadaaleğena me yapidi lodee Aneotedoğoji amaleegaga eote gadaaleğenali mele. ¹⁵ Digowoo Goniotagodi Aneotedoğoji eliodi me dinatitediogi niçinaoko eotedibige moyakadi modinilaatece libeyacegeco, codaan me iwoko nige limedi Goniotagodi Aneotedoğoji me iwi anigotediogi me iloikatidi niçinaoko. Odaa jigidaa gonioxoa Paulo godemaanigi me didikotibigajitiwaji. Niçina me didiko, ibake lixakedi Aneotedoğoji ane yajigote. ¹⁶ Odaa inoatawece niçinoan liwakatedi ane iditedi yalaşata niçica noko Aneotedoğoji, codaan anodaa leeditibige mejinaşa me godewiğä. Iditedini niçinoan notaşa ane galaşa me jowoogotaga ane diitigi. Odaa niçinaoko ane deşeliodi eliwaşatakanegegi, codaan niçinaoko ane doşoyemaa moyowoogodi niçica anewi, odaa niçidioko aigenaga moyelogodi lotaga Paulo, odaa idaşodigotalo moyatemati eletidi liwailidi Aneotedoğoji lotaşanaşaxi. Odaa jigidaa leegodi Aneotedoğoji micota me iloikatidi codaan me yaagadi niçidioko.

¹⁷ Yokaagetedippi yemaanigipi, akamaşakaami joşowooşotitiwaji micota mina niişaxinaşanadi awitakagaşa. Odaa adinoweti me daşa iwitece liişaxinaşanegeco niçinoan şoneleegiwadi abeyacaşa ane doşoyiwaşaditeda liişenatakanegeco Aneotedoğoji. Nige iwitece niçinoan liişaxinaşanegeco niçinoan şoneleegiwadi, odaa jaşamigíticoace naigi anele, codaan şatiwaşatakanegegi aşalee yoniciwadi.

¹⁸ Pida oleetibigetiwaji şatiwaşatakanegegi midioka limedi me ili leegodi daşaxa meletedoçodom Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitoğodi. Codaan adinoniciwaşatitiwaji mepaanaga owoogoti Goniotagodi. Jemaanaga inatawece oko moiweniçide Goniotagodi niçinoan nokododi, nigepaa ganigicatibige. Odaa jigidaagée. (Amém).

ODOEJE LIWAKATE JOÃO

João anakaagijo me idítini anodaagee lewiça Jesus, odaa niçidiaagidi jiçijoa iti-watadiçidi eletidi liwakatedi.

João yalaçata Jesus me Lionigi Aneotedoçoji, coda midioka limedi miniwa miniwataça Eliodi. Aneotedoçoji liciagi lokokena, odaa leeditibige mejonaçateloco latalaçã, coda me joleegatibige me jaoga ane içenaga. Niçina oko aneiteloco lokokena ailigoitice nioxoa. João yalaçatiogi niçina ane micataça daça laxokodi, lionekadi, nigaanigipawaanigi leeçodi anodaagee meniwaçatakanaça, odaa noxoçotiniwace me deçeneçegi oyemaateda oteçexaaçaga odioteci lakataça niçina oko anida aneetege niçina içgo. Eo leemidi micota mina ane dakapetege Cristo, pida Aneotedoçoji Liwigo yakadi me nikeetogowa anewi. Eo leemidi me doçika diçica ane ninaletiniwace. Coda yeloçoditiogi anodaagee moyowooçodi niçica niwigo ane yaxawa oko me dotaça domige icoçoticogi miniwataça Aneotedoçoji, ogoa domige aicoçoticogi. Yalaçata anodaagee niçica lemaanaçaneçegitedogodomi Aneotedoçoji. Eledi yalaçata niçina oko ane nakato Jesus, Lionigi Aneotedoçoji, niçida gela lewiça. Noçowidijedi lotaça João yalaçata niçina oko ane nakato Goniotagodi me içekéloniciwaga niçina ane beyagi, ane dineetogowa, coda yalaçata me leeditibige me joxaxinaça niçinoa niwicidi noenataka.

Notaga aneote godewiga

¹ Jidikonaçatibigaçajitiwaji, çodalagatalo Niçijoa anoditalo me “Notaga”, aneote godewiga, Niçijoa anakaaginiwa niçijo maleekoka dinoe niçina içgo. Niçida moko jajipaçatalo Niçijoa aneote godewiga, coda ijoa me jinataça. Jatacologojogotece me jiwinaça, coda me jibaçatelogo. ² Niçijo naça dinikee Niçijoa aneote godewiga, odaa ja jinataça. Odaa jelogotaçatibece Niçijoa ane jinataça, Niçijoa aneote oko midioka limedi me newiga, ane ideite miniwataça Aneotedoçoji ane Eliodi, Niçijoa ane dinikeetedogowa. ³ Jatematiçataçawatiwaji niçijoa ane jinataça, coda ane jajipaçatalo, amaleegaga akaami eleditewaji çadexocitoçogi. Odaa ewi me çodexogotege Godiodi, coda me Lionigi ane Jesus Cristo. ⁴ Jidiçatibigaçajitiwaji naçadi notaçanaçaxi jaçatibige meliodi maniniitibecetiwaji.

Leeditibige me idejonaga manitaça nilokokena Aneotedoçoji

⁵ Natematigo ane natematitedogowa Jesus, jatematiçataçawatiwaji. Niçida natematigo yalaçata Aneotedoçoji me liciagi lokokena, coda açica nexocaça miniwataça. ⁶ Nigejinaça me çodexogotege Aneotedoçoji, pida eidejonaga nexocaça miditaça nibeyacaça, odaa jiwitakaça, ajaoça niçica anewi. ⁷ Pida nige idejonaga manitaça lokokena liciagi Aneotedoçoji me ideite manitaça lokokena, odaa okotawece çodilaçatiwage, coda lawodi Jesus, Lionigi Aneotedoçoji, napitaçadi inoatawece çobeyaceçego.

⁸ Nigejinaça me diçica çobeyaceçegi, odaa okomoçokota idininaalenaga, coda açica mokotaça niçica anewi. ⁹ Pida nige idinelogotaçatalo Aneotedoçoji niçina mida çobeyaceçegi, odaa eote micota niçijo ane ligegi, coda leeçodi me içenaga, odaa açalee çodiloikatidi leeçodi çobeyaceçegi, pida iwilegitetema çodaaleçena inoatawece ane beyagi. ¹⁰ Nigejinaça me diçica çobeyaceçegi, odaa jeçejinagatalo Aneotedoçoji me awitakegi (igaataça Ijaçijoa yeloçodi minoa çobeyaceçego), odaa lotaça Aneotedoçoji açicoa mokotaça.

2

¹ Ionigipi yemaanigipi. Jiditibigağajitiwaji nağadi notağanağaxi jaotibige me dağawii ane beyagi. Pida nigica aneo libeyaceğegi, ini oko ane niğiwatogodici me dipokotoğoloco lodoе Aneotedoğoji Godiodi. Niğiniwa ane əodelege, Jesus Cristo ane iğenaga. ² Ijaağijo ayeleo eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa yelatedogodomi leeğodi əobeyaceğeco. Jesus Cristo ayeleo daga leeğodi okomoka əobeyaceğeco, pida leeğodi libeyaceğeco inatawece okotigi niğina iiğο.

Leeditibige mejiwağatağa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji

³ Nigejiwağatağa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa ağica daga jawienatakanaşa me jowoogotaşa Aneotedoğoji. ⁴ Niğina oko anee me ywoogodi Aneotedoğoji, pida ağeyiwağadi liigenatakaneğeco, niğini oko awitakegi, codaa niğica anewi ağica minitaşa. ⁵ Pida niğina oko aneyiwağadi Aneotedoğoji lotaşa, ikee mewi me yemaa Aneotedoğoji manitawece laaleğena. Codaa jiğidaa jwoogotağatece mewi me əodexogotege Aneotedoğoji. ⁶ Niğina oko anee me yexogotege Aneotedoğoji, leeditibige monowiliğotalo Jesus Cristo, anodaägeeteda maleegijo a me yewiğatedeloco digoina iiğο.

⁷ Inioxoadipi yemaanigipi. Ajiditibigağaji niigenatakaneğegi gela, pida jiditibigağaji jotigide niigenatakaneğegi anidioka limedi majipaata niğijo odoejegi noko maleekoka anakatoniteda Cristo. Niğijo jotigide niigenatakaneğegi joaniğidaağıda niğijo natematigo anidioka limedita majipaata. ⁸ Pida natigide epaa jiditibigağajitiwaji gela niigenatakaneğegi. Anodaägeeteda Cristo maleegijo a me yewiğā digoina iiğο ikee mewi niğida niigenatakaneğegi. Codaa makaamitiwaji jağaga ikeeni mewi niğida niigenatakaneğegi leeğodi aneni me əadewikititiwaji. Odaa jiditibigağaji gela niigenatakaneğegi leeğodi ja ma nexocaşa, odaa lokokena anewi jiğidi.

⁹ Nigini oko anee me idei manitaşa lokokena, pida yelatema nioxoa, odaa niğini oko idokee me idei nexocaşa. ¹⁰ Pida niğina oko ane yemaa nioxoa başa idei manitaşa lokokena, odaa ağica ane yakadi meo libatiigi, aliciagi niğina oko ane dixipe migotigi nexocaşa. ¹¹ Pida niğina oko ane leleğedi nioxoa idei miditaşa nexocaşa. Idioka limedi migotigi nexocaşa, codaa ayowoogodi niğica ane diiticogi leeğodi nexocaşa eo me daga yakadi me yatetibece.

¹² Ionigipi yemaanigipi. Jidikotibigağaji leeğodi Aneotedoğoji ağalee əadiloikatititiwaji leeğodi əobeyaceğeco, leeğodi Cristo ja yeleotedogodomi.

¹³ Natigide, akaamitiwaji ane əadiciagi eniododipi. Jidikotibigağajitiwaji leeğodi joğowooğoti Niğijo anakaağınıwa niğijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iiğο. Akaamitiwaji ane əadiciagi lionekadi. Jidikotibigağajitiwaji leeğodi nağaekeeni niğijo abeyaceğegi, diaabo. Akaamitiwaji ane əadiciagi niğina ionigipi yemaanigipi. Jidikotibigağajitiwaji leeğodi noğowooğoti Aneotedoğoji, Godiodi.

¹⁴ Akaamitiwaji ane əadiciagi eniododipi. Jidikotibigağaji leeğodi mowoogoti Niğijo anakaağınıwa niğijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iiğο. Akaamitiwaji ane əadiciagi lionekadi. Jidikotibigağaji leeğodi me əadoniciwatitiwaji me iwağatakani. Aneotedoğoji lotaşa idioka limedi me ideite catiwedi əadaaleğenali, codaa jağaekeeni niğijo əodaxakawa abeyaceğegi.

¹⁵ Jinağalideetalotiwaji lakataşa niğina oko anida aneetege niğina iiğο, codaa jinağā dağaxa memaani niğino anino a niğina iiğο. Niğina oko ane yemaa lakataşa niğina oko anida aneetege niğina iiğο ayemaa Aneotedoğoji Godiodi. ¹⁶ Igaataşa inoatawece ane lakataşa niğina iiğο aicögoticogi miniwataşa Aneotedoğoji, Godiodi. Niğino a əodaaleğena lemaanaşa ane beyagi, codaa niğina me jemaanaşa okanicodağica ane jinataşa, codaa niğina me idinanenagatece əodakataşa, inoatawece icoğotedinigi niğina iiğο, aicögotedicogi miniwataşa Aneotedoğoji, Godiodi. ¹⁷ Niğina iiğο icota me daa, codaa inoatawece niğino anoyemaa niğina oko anelatibige niğina iiğο ixomağatedijο.

Pida niçina oko aneo ane yemaa Aneotedoðoji, joaniçiniaa idioka limedi me yewiða miniwataða Aneotedoðoji.

Niçina oko ane lakapetegi Cristo

¹⁸ Ionigipi yemaanigipi. Ja niþegi me daa niçina iigo. Ajipaatatiwaji modi menagi niçina enegegi lakapetegi Cristo, codaan niçina natigide, eliodi lakapetedipi Cristo ja dinikeetibigwaji. Joaniçidaa leeðodi me jowoogotaga naða niþegi me daa niçina iigo.

¹⁹ Niçina analee lakapetedi Cristo oika me idei mokotaða leeðodi aðica anejinagatege. Igaataða degelatigi mokotaða, ðaqawini inaaðite mokotaða. Pida etiðodaladi owotibige me jowoogotaga me ijotawece aðica anejinagatege.

²⁰ Pida Cristo yajigotedaðawatiwaji Liwigo, joaniçidaa leeðodi mowoogotitiwaji inoatawece anepegeðewi. ²¹ Ajidikotibigaðajitiwaji daga leeðodi me ðogwoogotí anewi. Pida jidikotibigaðajitiwaji leeðodi noðwoogotí anewi, codaan leeðodi mowoogotí niçina ane diwitaka, me ðiðica aneetegi anewi.

²² Niçina oko anee Jesus me daga Lionigiteda Aneotedoðoji, codaan anee maleediginiaaðiniwateda Niçicoa ane niðe Aneotedoðoji meote godewiga, niçini oko eliodi me diwitaka, codaan lakapetegi Cristo. Ligeñitibece ica Aneotedoðoji me daga Godioditeda, codaan Jesus me daga Lionigiteda Aneotedoðoji. ²³ Niçina oko anee Jesus me daga Lionigiteda Aneotedoðoji, joaniçiniaaðini aðicoa Aneotedoðoji ane Godiodi minitaða. Pida niçina oko anee Jesus me Lionigi Aneotedoðoji, joaniçiniaaðini biðiniwa Aneotedoðoji ane Godiodi minitaða.

²⁴ Enice otetení catiwedi gadaalegenali niçinoa notaða anoditece gotiwaðatakaneggegi anajipaatalo niðijo noko maleekoka anakatoniteda Goniotagodi. Noðotetenititiwaji catiwedi gadaalegenali niçijo notaða anajipaatalo niðijo noko, odaa idioka limedi me ðadexocitege Lionigi, codaan me Aneotedoðoji ane Godiodi. ²⁵ Joaniçidaa ane ligegi Aneotedoðoji me najigotedoðowa. Najigotedoðowa godewiga ane ðigica liniogo miniwataða.

²⁶ Jidikotibigaðajitiwaji ejitece niçina oko anodoletibige metiðadinaalení. ²⁷ Pida Liwigo Aneotedoðoji ane yajigotedaðawatiwaji idei catiwedi gadaalegenali, odaa aleeditibige eleði oko daga ðadiigaxinitiwaji, igaataða Aneotedoðoji Liwigo ðadiigaxinitecetiwaji inoatawece ane leeditibige mowoogotí. Gadiigaxinitce anewi, codaan aðodinaale. Enice oleetibige midioka limedi madinexocaðatitege, niðijo anodaagee me ðadiigaxinititiwaji.

²⁸ Enice ionigipi yemaanigipi, jemaa midioka limedi madinexocaðatitege Cristo, amaleeðaga abo gadaalegena nige dinikee, me daga adoiitalo. Codaan me daga godiboliða nigejoðota lodoxe Cristo nigeno. ²⁹ Owoogotitiwaji Cristo me iðenaga. Odaa ajawienatakanaða maðagowooogotí minatawece niçina oko anidioka limedi mowo ane iðenaga, Liwigo Aneotedoðoji jeðeo me micataða daga gela menitaciniwace niðidi oko.

3

Oko lionigipi Aneotedoðoji

¹ Owootiwaji Aneotedoðoji Godiodi meliodi me godemaa. Ikee meliodi me godemaa niçina meetedoðowa moko lionigipi, codaan ewi moko lionigipi. Niçina oko anida aneetegi niçina iigo aðetigodowooogodi, leeðodi aðoyowoogodi Aneotedoðoji.

² Yokaðetedipi yemaanigipi. Niçida moko joðoko lionigipi Aneotedoðoji. Pida Aneotedoðoji anaga ike ica anodaagejinaða, pida jowoogotaga niðica Cristo nige dopitedijo, godiði, eote me godiciagi, leeðodi icota me jinataða niðica anodaageeteda.

³ Inatawece niçina oko anonibeotege lanokegi Cristo idioka limedi me diniwilegitema inoatawece ane beyagi, digo mijoataða Cristo me yapidi, aðica gaantokaaðidi libeyaceðegi.

⁴ Niçina oko aneo libeyaceğegi ağaleegeyiwağadi liiğenatakanegeco Aneotedoğoji. Igaatağa niçina me degejiwağatağateda Aneotedoğoji liiğenatakanegeco, odaa joaniğidaa niçina naga jaşa ane beyagi. ⁵ Odaa joğowooğotitiwaji Cristo menagi niçina iigo me noşa gobeyaceğeco, codaan Ijaağijo ağıca libeyaceğegi. ⁶ Inatawece niçina oko anidioka limedi moyexogotege Cristo ağıdokida mowo ane beyagi. Pida niçina oko anidioka limedi meo ane beyagi ağıca daşa nadi Cristo, oteğexaağaga icoateda me yowooğodi Cristo.

⁷ Ionigipi yemaanigipi. Jiniğikani diğica ane ǵadinaalenitiwaji. Niçina oko aneo ane igenaga, iniaağını igenaga, digo mijoataşa Cristo me igenaga. ⁸ Pida niçina oko anidioka limedi meo ane beyagi, başa nebi diaabo, igaataşa diaabo jotigide neğeo ane beyagi aniğicatibige daşa yoe Aneotedoğoji niçina iigo. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji Lionigi menagi niçina iigo, enagi me yaağadi libaketedi diaabo.

⁹ Niçina oko ane lionigi Aneotedoğoji ağıdioka limedi meo ane beyagi, igaataşa anodaagee me yewığa liciagi anodaägeeteda Aneotedoğoji ane Eliodi. Odaa ayakadi diğidioka limedi meo ane beyagi leeğodi me lionigi Aneotedoğoji. ¹⁰ Joaniğidaa me jakataşa me jowoğotaşa niçina oko ane lionigipi Aneotedoğoji, inaağına niçina ane lionigipi diaabo; niçina oko ane dege ane igenaga alionigi Aneotedoğoji, oteğexaağaga niçina oko ane daşa yemaa nioxoa.

Adinemaanitiwagi

¹¹ Niçijo natematigo anajipaattatiwaji maleekoka anakatoniteda Goniotagodi yalagata me leeditibige me idinemaanağatiwage. ¹² Aǵele daşa ǵodiciagi Caim ane lionigi niçijo abeyaceğegi, diaabo. Caim yeloadi epaa nioxoa. Igame leeğodi ina me yeloadi? Yeloadi nioxoa leeğodi Caim idioka limedi meo ane beyagi, pida niçijo nioxoa biğidioka limedi meo ane igenaga.

¹³ Enice inioxoadip, jinaşa domağa alali niçina oko anida aneetege niçina iigo nige akaami neleğetedip. ¹⁴ Igaataşa jowoğotaşa naşa ǵodiwoko némaşa, igaataşa icaağica nige ǵodeleo, pida idiokaanaşa limedi me ǵodewığa miniwataşa Aneotedoğoji, jowoğotaşa leeğodi me jemaanaga gonioxoadip. Pida niçina oko ane daşa yemaa nioxoa nige yeleo, odaa idioka limedi me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice. ¹⁵ Niçina oko ane lelegedi nioxoa, aijekegi. Odaa owoğotitiwaji niçina aijekegi ağıca lewigä miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁶ Niçida moko jowoğotaşa Cristo me ǵodemaa, leeğodi dinajigo me yeleotedoğodom. Odaa oko leeditibige maşa ǵodigo me ǵodeleotema ǵonioxoadip.

¹⁷ Niçina liico nige nadi nioxoa midi ganigidi ane yopotibige, odaa yakakağaditema laaleğena, ağıca meo daşa iwicode, niçini liico ayakadi degee mewi me yemaa Aneotedoğoji catiwedi laaleğena. ¹⁸ Ionigipi yemaanigipi. Ele me idinemaanağatiwage me diğidokida ǵonioladi, niçina me jotağanaşa. Pida jikeenaga mewi me idinemaanağatiwage niçina me jaogate niçinoa ane ǵodoenataka.

Ane leeğodi mabo ǵodaaleğena lodox Aneotedoğoji

¹⁹⁻²⁰ Niçida moko jowoğotaşa moko nebi Aneotedoğoji anewi, leeğodi me idinemaanağatiwage. Pida niçina ǵodaaleğena me deemitetece me jaşa ane beyagi, jakataşa me jeloodağateenağatace ǵodaaleğena lodox Aneotedoğoji, igaataşa Aneotedoğoji yowoğodi inoatawece caticedi niçinoa ane jowoğotaga. ²¹ Yemaanigipi yokaağetedip. Nige deemitetece ǵodaaleğena me daşa jibataşa, odaa abo ǵodaaleğena lodox Aneotedoğoji, ²² Odaa jibağatege inoatawece ane jipokağatalo Aneotedoğoji, leeğodi me jotetenaga liiğenatakanegeco Aneotedoğoji, codaan me jaşa aneo me ninitedibece. ²³ Joaniğidaa liiğenatakanegegi, me leeditibige mejiwağataşa Liboonaağadi Lionigi, ane Jesus Cristo, codaan me idinemaanağatiwage, anağaga niğetedoğowa ijaağijo Cristo me jaşa. ²⁴ Niçina oko aneyiwağadi liiğenatakanegeco

Aneotedođoji idioka limedi me yexogotege, codaă Aneotedođoji iniwa mijotađa. Jowoogotađa me iniwa catiwedi godaaleđena leeđodi Liwigo ane najigotedođowa.

4

Ane jowoogotağatece niğina oko domigewi me eetece ica Aneotedoğoji ane iijete me yelogodi

¹ Yokaagetedipi yemaanigipi. Jinağa domağa iwağati inoatawece niwicidi anovo niğina oko me notağanağa. Pida awinitece lotağa niğinoa niwicidi, amanagawini owoogoti nigewi me icoğotedi miniwatağa Aneotedoğoji. Igaatağa jeğeliodi oko ilaagiteloco niğina iijo anodi moyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji, pida niwitakağa. ² Joaniğidaa owoogotitecetiwaji Aneotedoğoji Liwigo nige niğiniaagini iije niğina oko me dotağa. Niğina oko ane yelogoditibece Jesus Cristo menagi niğina iijo mewi me goneleegiwa, joaniginiaagini ini minitağa Niwigo, ane niwakatee Aneotedoğoji. ³ Pida niğinaoko anee Jesus Cristo me daga goneleegiwateda menagi niğina iijo, joaniginiaagini niğini ini minitağa niwigo ane daga icoğotigi miniwatağa Aneotedoğoji. Pida ini minitağa niwigo ane icoğotigi mijotağa niğijo ane laxakawa Cristo. Niğida makaamitiwaji jağajipaata modi menagi niğica aneneğegi lakapetegi Cristo, niğinoa nokododi jiğinitibige niğina iijo.

⁴ Ionigipi yemaanigipi. Akaami nepilidi Aneotedođoji, codaă jeđetiđadiwokoni niđinoa awitakađa anodi moyelođoditedibece Aneotedođoji lowooko. Igaatađa Liwigo Aneotedođoji ane idei catiwedi godaaleđenali dađaxa meliodi loniciwađa, ađabotegi niđica niwigo ane idei digoina iijo. ⁵ Niđinoa awitakađa anodi moyelođoditedibece Aneotedođoji lowooko ida aneetege niđina iijo. Joaniđidaa me liciagi me notađanađa niđinaoko anida aneetege niđina iijo. Odaa niđinaoko anida aneetege niđina iijo owatacotece, codaă odibatege ane lotađa. ⁶ Pida bođoko nepilidi Aneotedođoji. Codaă niđinaoko ane yowoođodi Aneotedođoji najipatođowa, codaă watacotođodici. Pida niđinaoko ane daga yowoođoditeda Aneotedođoji baadađa najipatođowa. Joaniđidaa jowoogotađatece oko nigewi mini minitađa Niwigo anewi, ogoa, domige ini minitađa niwigo awitakegi.

Leeditibige me jemaanaga eledi oko digo mijatağa Aneotedoğoji me yemaa oko

⁷ Godokaagetedipi godemaanigipi. Ele me idinemaanađatiwage, igaatađa Aneotedođoji jiđiniaagete me jemaanaga eledi oko. Niđinaoko ane yemaa eledi, joaniginiaa lionigi Aneotedođoji, codaă yowoođodi Aneotedođoji. ⁸ Pida niđinaoko ane daga yemaa eledi oko ađica daga yowoođodi Aneotedođoji, igaatađa Aneotedođoji godemaa, codaă eote me jemaanaga eledi oko. ⁹ Aneotedođoji ikee mewi me godemaa niđijo me niđe niđioa onijoatece me Lionigi menagi digoina iijo eotedibige me jakatađa godewiđa ane dađadiaagica liniogo miniwatađa, leeđodi Lionigi me yeleotedođodomi. ¹⁰ Odaa joaniđidaa me jowoogotađa Aneotedođoji me yemaa inatawece oko. Anogokomogoko odiejegi me jemaanaga Aneotedođoji, pida Aneotedođoji odiejegi me godemaa, codaă niđe Lionigi me yeleo leeđotedi gobeyaceđeco, odaa yeleo eotedibige Aneotedođoji me dađadiaa yelatetema gobeyaceđeco.

¹¹ Yokaagetedi yemaanigipi. Ja jinatađa Aneotedođoji anigotedođowa me godemaa, odoo leeditibige mađaga idinemaanađatiwage. ¹² Aniđica ane nadi Aneotedođoji. Pida nige idinemaanađatiwage, odoo Aneotedođoji iniwa mokotađa, codaă jemaanaga eledi oko catiwedi godaaleđena digo anigotedođowa Aneotedođoji me godemaa.

¹³ Jowoogotađa me godexogotege Aneotedođoji, codaă mađaga iniwa catiwedi godaaleđenali, leeđodi me najigotedođowa Liwigo. ¹⁴ Okomogokota jinatađa codaă me jelogotađatibece Aneotedođoji Godiodi me niđe Lionigi meote lewiđa inatawece oko. ¹⁵ Niđinaoko anee Jesus Cristo me Lionigi Aneotedođoji, iniwa Aneotedođoji minitađa,

codaa yexogotege Aneotedođoji. ¹⁶ Jowoođotağa, codaa ejiwagačatakanaşa Aneotedođoji me ęodemaa.

Aneotedođoji eliodi me yemaa inatawece oko. Niđina oko anidioka limedi me yemaa Aneotedođoji, codaa me yemaa elodi oko, idioka limedi me yexogotege Aneotedođoji, codaa Aneotedođoji iniwa minitaşa. ¹⁷ Aneotedođoji diba catiwedi ęodaaleğenali eotedibige me jemaanaşa elodi oko digo anigotedoğowa me ęodemaa, eotedibige mabo ęodaaleğena lodee niğica noko nige iwi codaa me iloikatidi niğina oko leegotedi libeyaceğeco. Abo ęodaaleğena leegodi anodaağejinaşa me ęodewişa liciagi Cristo anodaageeteda maleegijo me yewişa digoina iiđo. ¹⁸ Niđina oko ane yemaa elodi oko adoita elodi oko. Igaataşa niğina aneliodi me demaanaga, aąalee yakadi dağa doi catiwedi laaleğena. Niđina oko ane doitalo Aneotedođoji, doitalo leegodi me yowooğodi Aneotedođoji micota me iloikatidi. Odaa niğina oko ane doi, ayemaa Aneotedođoji catiwedi laaleğena.

¹⁹ Niğida moko jemaanaşa Aneotedoğoji leegodi odoejegi me ęodemaa. ²⁰ Nigica oko anee me yemaa Aneotedoğoji, pida leleğedi nioxoa, niğini awitakegi. Igaataşa niğina oko ane dağa yemaa nioxoa anepiğini me nadi, ayakadi dağa yemaa Aneotedoğoji anepaşa diğicoateda me nadi. ²¹ Cristo najigotedoğowa niğida niigenatakaneğegi, niğina oko ane yemaa Aneotedoğoji, leeditibige mağaga yemaa nioxoa.

5

Oko ane iğeke niğinoa ane beyagi digoina iiğo

¹ Inatawece oko anoyiwağadi Jesus niğijağıjoa niğicoa Cristo, ane niije Aneotedođoji meote ęodewişa, niğina oko anetiwağataka joaniğiniae lionigi Aneotedođoji. Nalağatibigji niğina oko ane yemaa eliodi, aąagaşa yemaa elodi lionigipi niğini eliodi, ane nioxoadip. ² Odaa niğina me jemaanaşa Aneotedođoji, codaa mejiwağataşa liigenatakaneğeco, aąagaşa jowoğotaşa me jemaanaga niğinoa eletidi lionigipi Aneotedođoji. ³ Igaataşa niğina mejiwağataşa liigenatakaneğeco Aneotedođoji, odaa jemaanaga Aneotedođoji, codaa adakake mejiwağataşa liigenatakaneğeco. ⁴ Igaataşa niğina oko ane lionigi Aneotedođoji yakadi me iğeke niğinoa lakataşa ane beyagi niğina iiđo. Niđina me jinakatonaga Goniotagodi, odaa jiğidaa godoniciwaşa ane iğeke niğinoa ane beyagi digoina iiđo. ⁵ Niđinaoko ane yakadi me iğeke niğinoa ane beyagi digoina iiđo, inokina niğinaoko aneyiwağadi Jesus me Lionigi Aneotedođoji.

Ane ikee anigijoia icoa Jesus Cristo

⁶ Jesus Cristo niğijoia anijo menagi, odaa ikee mida aneetetege oko abeyacağaga niğijo naşa dinilegete ninyoğodi, codaa ibake epaa lawodi niğijo noğoyeloadi meote Aneotedođoji yakadi me napitağadi ęobeyaceğeco. Ağıdokida me dinilegete ninyoğodi, pida aąagaşa nadooğodi lawodi. ⁷ Odaa Aneotedođoji Liwigo ikee mewi niğidaagee niğijo Jesus menagi, igaataşa Liwigo inoka ikee niğina anewi. ⁸ Odaa idiwa iniwatadığını anoikee anewi; Aneotedođoji Liwigo, ninyoğodi, codaa me lawodi. Niđidiwa iniwatadığını ilağatiwage, oniwoditema elodi.

⁹ Ejiwağataşa niğinaoko moyalağata anonadi. Odaa leeditibige me jibağatege Aneotedoğoji lotaşa aneetece Lionigi, igaataşa dağaxa me ęoneğegi niğina aneeteta Aneotedoğoji, aliciagi niğinoa lotaşa oko. ¹⁰ Aneotedoğoji eetetece Lionigi catiwedi laaleğena niğinaoko aneyiwağadi Lionigi. Pida niğinaoko ane degeyiwağadi ligegi Aneotedoğoji, joaniğiniae micataşa Aneotedoğoji dağa awitakegi, leegodi ageyiwağadi niğica Aneotedoğoji ane yalağate Lionigi. ¹¹ Joaniğidaa ane nikietedoğowa Aneotedoğoji me najigotedoğowa ęodewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa, codaa niğida ęodewişa icoğotigi miniwataşa Lionigi. ¹² Niğinaoko aniniwa Aneotedoğoji Lionigi minitaşa joaniğiniaeğida lewığa ane diğica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji.

Pida niçina oko ane diçicoateda Lionigi Aneotedoğoji minitaşa, joaniçiniaaşını ağıca lewişa ane diçica liniogo.

João yalağata godewiğa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji

¹³ Jiditibigaşaji nağadi notaşanaşaxi akaamitiwaji ane iwaşati Lionigi Aneotedoğoji, amaleegaga owoogotitiwaji mida şadewişa ane diçica liniogo miniwataşa, codaan amaleegaga idioka limedi me iwaşati Goniotagodi.

¹⁴ Niçina me jotaşaneğenaşa Aneotedoğoji, jinakatonaşa me najipatedoğowa okanicodaşaşa ane şodipoketegitalo, niçina me jipokaşatalo niçica ane yemaa. ¹⁵ Nige jowoogotasa me najipatedoğowa niçina me jipokaşatalo okanicodaşaşa, Odaa jowoogotasa me najigotedoğowa niçica ane jipokaşatalo.

¹⁶ Nigica manatitiwaji şanioxoa aneo ane beyagi ane degeo oko me yeleo dişidioka limedi me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice, leeditibige mipokiteloco niçini şanioxoa, odaa Aneotedoğoji eote lewişa ane diçica liniogo niçini şanioxoa. Pida ida nibeyaceğegi aneo oko me yeleo midioka limedi me yototedice Aneotedoğoji. Odaa aşeşitaşawatiwaji daşa ipokiteloco lodoe Aneotedoğoji niçina aneo niçida libeyaceğegi. ¹⁷ Inoatawece ane daşa işenäşateda, nibeyacaşa. Pida inoa nibeyaceğeco ane degeo oko me yeleo midioka limedita me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice.

¹⁸ Jowoogotasa minatawece ane lionigipi Aneotedoğoji aşidokee mowo ane beyagi. Pida niçina oko ane lionigi Aneotedoğoji epaa dinowedi, odaa niçijo diaabo, abeyaceğegi, ayakadi daşa itineşe lewişa.

¹⁹ Aşaşa jowoogotasa moko nepilidi Aneotedoğoji, pida inatawece oko anida aneetege niçina iigo iteloco loniciwaşa niçijo abeyaceğegi.

²⁰ Codaan jowoogotasa Aneotedoğoji Lionigi mewi mijoa menagi niçina iigo, codaan me najigotedoğowa şodixakedi, eotedibige me jowoogotasa Aneotedoğoji anewi. Codaan şodexogotege Niçijoa anewi, leeşodi me şodexogotege Jesus Cristo ane Lionigi. Iniaaşiniwa, jişiniaşiniwa Gonoenoğodi anewi, odaa ida şadewişa ane daşadiaağica liniogo, leeşodi etoko miniwataşa, şodexogotege.

²¹ Yemaanigipi ionigipi, jinaşa domışica mawiita niçinoan niwicidi noenataka, igaataşa aniçinşaşinoan anewi me şonenoğododi. Odaa jişidaaşee. (Amém).

NIGITIWATAALE LIWAKATE JOÃO

João ayemaa me iditini liboonaqadi niğica lapo loiigi Cristo ane didikotibige leeğodi niğicoa nokododi oiatetibeci loiigi Cristo. Joaniğidaa leeğodi meyatigi me "Niotagodo" niğica lapo loiigi Cristo ane didikotibige.

Eo loniciwaqa me dinemaatiwage coda midioka limedi modiotece niğaxinağaneğeco anewi. Coda eo leemidi me doğodibatege niğaxinağaneğeco ane degewiteda, oteğexaaqaga odibatege diğidiaağı ligeladi niğinoa niğaxinağanadi awitakaqaga.

¹ Ee ane ee oxiiğodi lacilo loiigi Cristo, jiditibigaqaji naqadi notağanaqaxi, iniotagodo ane gadixipenitedice Aneotedoğoji. Coda jidikotibige gadionigipi ane jemaa leeğodi ətiwaqatakanegge anewi. Ağemokeeta me ədemaanitiwaji, pida inatawece niğina oko anoyowoğodi anewi, aağagetiqademaanitiwaji. ² Gademaaneğegitiwaji leeğodi niğida ətiwaqatakanegge anewi, anida mokotaga, coda idioka limedi mida mokotaga. ³ Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, coda me Goniotagodi Jesus Cristo, Lionigi Godiodi, midioka limedi mowo aneletağadomitiwaji, metiğadiwikoden, coda mowo mele əadaaleğenali. Odaa jiğidaaqee idioka limedi me iwağatitiwaji anewi, coda madinemaanitiwage.

Leeditibige mejiwaqataqa anewi, coda me idinemaanagatiwage

⁴ Eliodi me idinitibece niğijo naşa jibodice midi ədionigipi anodiotece niğaxinağaneğge anewi, ane niğetededoğowa Godiodi me jaoşa. ⁵ Natigide iniotagodo, jipokotagawa me idinemaanağatiwage okotawece. Ajiditibigaqaji niğenatakaneğge gela, pida jiditibigaqajitiwaji niğijo anakağıda me əoniğenatakaneğge niğijo noko maleekoka jinakatonaqateda Goniotagodi. ⁶ Niğida moko idinemaanağatiwage niğina mejiwaqataqa liğenatakaneğeo Aneotedoğoji, coda jiğidaa liğenatakaneğge anajipaatatiwaji niğijo maleekoka anakatoniteda Goniotagodi, midioka limedi madinemaanitiwage.

⁷ Igaataqa jegeliodi niğina anoninaletiniwace oko ilaagiteloco niğina iiğo, niğina anodi Jesus Cristo me degenagiteda digoina iiğo me liciagi əoneleegiwa. Niğina oko anee niğinoa notaşa ninaletiniwace oko, coda laxakawa Cristo. ⁸ Adinowetitiwaji adağaniadi əobakedi, pida amaleeğaga jibağatege loojedi əobakedi Aneotedoğoji anicota me najigotedoğowa.

⁹ Niğina oko ane dioteci eletidi niğaxinağaneğeo, Cristo ane dağa godiğaxitetece anoyalagata ətiwaqatakanegge, joaniğimiaağını niğini oko ağicoa Aneotedoğoji minitaşa. Pida niğina oko anidioka limedi me diotece liğaxinağaneğeo Cristo, odaa Aneotedoğoji Godiodi, coda me Jesus ane Lionigi, iniwa minitaşa. ¹⁰ Diğicatibece oko anigo makaamitatiwaji diğaxinağatece niğijo Cristo ane dağa diğaxinağatetece, jinağabaatege catiwedi əadigeladi, coda jinaşa əadecooatitece micataşa dağa əanioxoa. ¹¹ Igaataqa nigica oko ane nice, odaa dice lokağedi mowo ane beyagi.

Owidijedi notaşa

¹² Eşinoateda owidi ane domaga ejitedağawatiwaji, pida ajiditedini, igaataqa inibeotegi me idalitağawatiwaji, me eetawece me əadotaganeğenitiwaji, amaleeğaga jakadi makaami inikawepodi.

¹³ Lionigipi əanioxoa, nağajo ane ixipetedice Aneotedoğoji me nebi, iditawece oyecoaditibigaqaji. Odaa jiğidaaqee. (Amém).

NIGITIWATADIGIDI LIWAKATE JOÃO

Nağadi liwakate João liwakatetigi Gaio ane lacilo loiigi Cristo.

João yalağata meliodi me ninitibece nağa dibodicetibige Gaio midioka limedi me nakato Goniotagodi, codaa mele me dibatibigege lanakepodi anonakato Goniotagodi ane icoğoticogi eletidi nigotadi. Pida başa yapetege Diótrefes anepaşa anaşaxakenegeli, codaa me beyagi me dotaşatibige eledi şonioxoadipi, codaa baadaşa dibatege eledi şonioxoadipi digoida ligeladi anoicoğoticogi eletidi nigotadi. João ele me yalaşatibige Demétrio, codaa João lowoogo migo dalita Gaio.

João yecoaditibige Gaio

¹ Ee ane ee oxiigodi lacilo loiigi Cristo, jiditibigaşaji nağadi notaşanaşaxi, yemaanigi Gaio, ane gademaani leegodi şotiwaşatakanegeli anewi.

² Yokaşedi yemaanigi, jipokotalo Aneotedoşoji minoatawece eletedağadomi, codaa me dişicata ane dalicetaşadici, digo anee şadiwigo mele. ³ Igaataşa eliodi me idinitibece nişijo mijo şonioxoadipi anonotiwa, odaa joşonatematitiwa midioka limedi moteteni catiwedi şadaalegena nişijo niigaxinaşaneğeli anewi, codaa oyatemati midioka limedi me iwaşatı anewi. ⁴ Nişina me jibodicetigi ionigipi moyiwaşadi anewi, idioka limedi me daşaxa me idinitibece.

⁵ Yokaşedi yemaanigi, jowoogodi me jakataşa me şadinakatoneğeli nişina mawii şabakedi leeşodi aşica daaditeşeleta, nişina maxawani şonioxoadipi, nişina ane dişicata me şadowooşotagipi. ⁶ Nişijo şonioxoadipi anonotiwa etişadatematii anodaşenin miditaşa lapo anonakato Goniotagodi digoina, nişica anodaşenin memaani eletidi şonioxoadipi. Jemaa maxawanitece okanicodaşica anoyopotibige me wiajىeşa, awii ane yemaa Aneotedoşoji. ⁷ Igaataşa nişijo naşa noditicoaci ligelatedi me wiajىeşa, mowo libakedi Cristo, aşoyemaa modibatege gaantokaaşidi moyaxawa me wiajىeşa miditaşa nişijo oko ane doğoyiwaşaditeda Goniotagodi. ⁸ Enice leeditibige me jaxawanaşa nişidi şonioxoadipi, amaleegaga jakataşa me jaxawanaşatece libakedi moyelogoditibece niigaxinaşaneğeli anewi.

João yalağata Diótrefes ijaa Demétrio

⁹ Jişijo me jidikotibige nişidi lapo anonakato Goniotagodi digoida makaamitaşatiwaji, pida nişijo Diótrefes ane lemaanigi me şodacilo, awatacotece nişino şodotaşa. ¹⁰ Joanişidaa leeşodi nigejoticogi makaamitasa, odaa jao nişidi oko monalaşatibige nişino şakataşa Diótrefes. Dotsatibigoşoji, diwitakatibece. Codaa anışdokidata me loenatagi, pida eleditace adibatege şonioxoadipi anotota, codaa eleditace aika eledi oko modibatege şonioxoadipi dişidiae lotokaşadi ligelatedi, nişina oko ane domoşoyemaa modibatege şonioxoadipi. Codaa domaşa iticoiticoace wetice niiakanaşaxi nişina şonioxoadipi doğodibatege eledi şonioxoadipi.

¹¹ Yokaşedi yemaanigi, jinaşa domaşa anowiikita nişina oko aneo ane beyagi, pida anowiikita nişina oko aneo anele. Nişina oko anidioka limedi meo anele, joanişiniae nebi Aneotedoşoji. Pida nişina oko anidioka limedi meo ane beyagi, aşica daşa yowooşodi Aneotedoşoji.

¹² Inatawece oko ele modotaşatibige Demétrio. Lewişa ikee niigaxinaşaneğeli anewi. Codaa okomoşoko ele me jotaşanaşatibige, codaa owoşoti me jelototşa anewi.

Owidijedi lotaşa João

¹³ Eginoateda owidi ane domaşa jelogoditedawa, pida ajiditedini. ¹⁴ Igaataşa inibeotegi me age me şadati, codaa me eetawece me şadotaşaneğeni.

15 Jemaa Aneotedogoji meote mele Ɂadaalegena. Godokaagetedipi anina digoina meetaga eliodi moyecoaditibigaagaji. Oko Ɂodecoaditibige oninitecibeci Ɂodokaagetedipi anidi makaamitagga. Odaa jiɁidaagee.

LIWAKATE JUDAS

Judas eledi nioxoa Jesus, codaan nakatotedigi Goniotagodi niçijo noçopitedibigimece ditibigimedi. Judas didikotibige niçina Aneotedoçoji aneniditediogi me nepilidi, codaan me doweditedeloco Jesus. Eo libodigi micota minoa niçaxinağanadi awitakağaga anodiçaxinağatece ane beyagi. Yalagata micota Aneotedoçoji me iwi anigotediogi codaan me iloikatidi niçicoa niçaxinağanadi awitakağaga. (Awiniteloco 2 Pedro 2.1-17). Niçidiağıdi Judas dipokotiogi me dinoniciwaditibiwage monibeotibigege Jesus me dopitedijo. Aneotedoçoji ida loniciwağ meote me diçica aneyamağatice niçina anodiotece. Joaniçidaa leeçodi Judas me doçetetalo Aneotedoçoji.

¹ Ee Judas, ee liotagi Jesus Cristo, codaan ee nioxoa Tiago. Jidikotibige niçina oko Aneotedoçoji ane eniditediogi me nepilidi, niçina oko aneliodi me yemaa Aneotedoçoji, ane Godiodi, niçina oko Jesus Cristo ane doweditedeloco. ² Jemaa Aneotedoçoji mepaanağ ədəwikkodenitetiwaji, codaan meote ədəaleğenali mele, codaan maçağ epaanağ ikee me ədəmaanitetiwaji.

*Icoa niçaxinağanadi awitakağaga
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Yokağıetedipi yemaanigipi, domağ eliodi me jemaa me jidikotibigağitiwaji me idalağata anodaağee Aneotedoçoji meote me ədəgewiğatace okotawece. Pida jakadi meneğegi leeditibige me jidikotibigağitiwaji me ədəniciwağati manienążaneğeni niçinoa niçaxinağaneğeco ətiwağatakaneğegi, codaan makapetege niçina anoyemaa moiigi niçaxinağaneğeco ətiwağatakaneğegi, liçaxinağaneğeco Goniotagodi ane nenyağadittema niçina anoyiwagadi, liçaxinağaneğeco anidioka limedi mida ane jaoğate. ⁴ Igaatağ idıwa əoneleegiwadi ane lakapetedipi Aneotedoçoji jağawatege loiigi Goniotagodi me diçicata ane yowoğodi nağ dinawanağaditege, odaa joğodiiçaxinağatece niwitakeco, odoletibige modiçaxinağatece me jakatağ me jaoğate niçinoa lidağatakə ədələadi ane beyagi, igaatağ modi Aneotedoçoji me dağ ədədiloikatiditeda leeçodi me dağaxa meletedoğodomi. Codaan ağıdibatege Jesus Cristo, anokijoatece me Goniotagodi. Niçijo jotigide Aneotedoçoji nagakaa yalağate anigoteta me iloikatidi niçinoa niçaxinağanadi awitakağaga.

⁵ Ele mowooğotitiwaji anodaağigote Aneotedoçoji me iloikatidi niçina ane lakapetedipi, jemaa manalakitibigetiwaji niçijo Goniotagodi Aneotedoçoji me noğatedice niçijo loiigi miditağ niçino Egit aneiticoace me nawikodeeşa, pida niçidiağıdi jağaga yaağadi niçijo oko ane doçoyiwagaditeda miditağ niçijo loiigi. ⁶ Codaan icoa aanjotedi ane doçoyemaa moibake ijokijo niçica nağatetigi Aneotedoçoji ane yajigotediogi, odaa joğoyaladi niçijo ane domağ iticoace, ja noditicoaci, ja lakapetedipi Aneotedoçoji. Joaniçidaa leeçodi Aneotedoçoji meote me niwilogojeti digoida ica natinedi miditağ ica nexocağ, dinigoetece galeena ane doçoyakadi monoga. Odaa jiçidaağee joğonibeotegi niçica noko Aneotedoçoji nige iwi codaan me iloikatidi iditawece leeçodi niçino ane beyagi loenataka. ⁷ Codaan analakitibigetiwaji niçijo niçeladimigipitigi nigotadi Sodoma ajaa Gomorra, codaan niçijo eletidi nigotadi ane lipeçağawadi anağaga nakapetegi Aneotedoçoji liciagi niçijo aanjotedi me nakapetegi. Niçidi niçeladimigipitigi niçidiwa nigotadi odoletibige me loomatewa okanicodaağica oko, neğepaa dinoomatewamigipi əoneleegiwadi, codaan miwaalepodi idaağee jağaga dinoomatewamigipi. Odaa niçijo noko Aneotedoçoji nağ niloikatiditediniwace me yalegi, ikee anodaağee niçica noko nige iloikatidi codaan me iiçetedicogi miditağ noledi ane dağ ipe inatawece niçina ane lakapetedipi.

⁸ Niğijo niiğaxinağanadi awitakağaga owo ane beyagi liciagi niğijo niğeladimigipitigi Sodoma ajaa Gomorra. Onadi micatağa daga ligeedi niğino a loenataka ane beyagi. Odaa noomatewa okanicodağica oko, odaa jiğidaägee mowo ane beyagitema epaa lolaadi. Odaa ağıdibatege Goniotagodi me iige lewiga, coda beyagi modotağatibige niaanjotedi Aneotedoğoji. ⁹ Pida oteğexaağaga Miguel ane iige aanjotedi aniğidaägee. Niğijo me dinotigmadetege diaabo leeğodi anepaşa yakadi Moisés lolaadi, odaa Miguel ağıca daga beyagi me dotağatibige diaabo, coda aibake nağatetigi daga laagedi diaabo niğijo diaabo naşa dotağatibige Aneotedoğoji. Pida Miguel onexaağeeta, "Gadapeteğeni Goniotagodi." ¹⁰ Pida niğidiwa niiğaxinağanadi oiwo niğica ane diğica moyowooğodi. Coda owote niğino a lolaadi lidağataka, micoatağa niğino a ejedi ane doğoyowoğodi niğica ane beyagi, odaa niğino a ane beyagi anowote icota me yaağadi niğidi oko.

¹¹ Nagoodi niğijo goneleegiwadi! Aneotedoğoji iloikatidi leeğodi modioteci naigi nibeyacaga digo mijotaga Caim ane yeloadi epaa nioxoa, coda mowo liciagi Balaão libatiigi me doletibige me dinigaanyetece dinyeelo. Pida Aneotedoğoji icota me yaağadi leeğodi me lakapetedipi digo mijotaga Coré ane domaşa yemaa migotioğlu niğijo loiigi Aneotedoğoji me lakapetegipi, pida Aneotedoğoji ja yeloadi Coré. ¹² Niğina mateciğitiwaji maniodi mikeeni madinemaani, odaa niğina midi niğijo goneleegiwadi me gagiiwepoditiwaji, aniboliğatibigiwaji. Coda adinajacağaditibigiwaji, pida niodaşa, coda dağaxa me nacipaşa ağınalığatibige niğidi eledi oko. Micatağa niğina lapioyagajegi jayogo ane yapidi. Odan niğijo goneleegiwadi awitakağaga liciagi niğino a loolatedi ane naddegi niocodi, pida ağıca ebici, coda liciagi niğino a nialeli ane dağaca ela niğina me domaşa limedi metaye, niğidiwa nialeli yadilo leeğodi idiwatawece litodi yadilo monapoce. ¹³ Niğidiwa goneleegiwadi micatağa niğino a nebekadi akiidi-eliodi, coda niğino a libaketedi ane əboliğalı liciagi niğina latiamaga ebekadi. Niğidiwa goneleegiwadi liciagi niğino a yetetitedi ane wakagi, odan ipe miditaşa nexocaga, igaataşa Aneotedoğoji ja ilakidetedi niğica nimedi ane dağaxa me nexocaga midiaağiticoace nigepaa ganigicatibige.

¹⁴ Jiğijo ixomağaticoace ciinco anida aneetege licoğegi Adão, ane laamipi Enoque. Enoque yatematitedibece lowooko Aneotedoğoji niğijo naşa yalağata niğidiwa niiğaxinağanadi awitakağaga icaağica eletidi oko liciagi, niğijo neğee, "Digawini! Goniotagodi enagi lixigağawepodi ganige liwokodi miilitedi aanjotedi lilokağawadi. ¹⁵ Enagi me iwi anigotediogi inatawece oko, odan diigenatakatediogi moiloikatidi inatawece niğina ane lakapetedipi. Iloikatidi leeğodi inoatawece niğino a loenataka ane beyagi modakapetege, coda leeğodi inoatawece niğino a lotaşa ane əonitiadi niğina abeyacagağda modotağatibige."

¹⁶ Niğijo goneleegiwadi idioka limedi me dinalomeğetiwage, coda odinotigmadetege niğina eledi oko. Idioka limedi mowote niğino a lidağataka ane beyagi, coda idioka limedi me diniweniğide. Ele modotağatibige niğina eledi oko inokina niğina modoletibige anigida nigaanye.

Judas ibodicaxi loiigi Goniotagodi coda najoitiniwace

¹⁷⁻¹⁸ Yokaağetedipi yemaanigipi, akamaağakaamitiwaji jağanalakitibige niğijo a lotaşa niğijo liiğexedi Goniotagodi Jesus Cristo, niğijo noğoyalagata niğica anicota, niğijo noğoditece niğicoa owidijedi nokododi nige dinikee goneleegiwadi anetigadamenitiwaji. Owote ane beyagitema Aneotedoğoji niğina anepaa yemaa lolaadi meo. ¹⁹ Niğidiwa goneleegiwadi owo mawalacetiwage. Niğino a epaa lidağataka iige lewiga niğidiwa goneleegiwadi, odan ağıca Liwigo Aneotedoğoji mijotaga.

²⁰ Pida, akaami yokaağetedi yemaanigipi, idioka limedi maxawani oninitecibeci me yowoğodi coda moyiwağadi niiğaxinağaneğeco əatiwağatakanegegi Aneotedoğoji ane yajigotedağawatiwaji. Coda ikanitiwaji Liwigo Aneotedoğoji miniaa iige əadowooko niğina motağaneğeni Goniotagodi. ²¹ Idioka limedi madinonicıwağatitiwaji

mawii niğica Aneotedoğoji ane yemaa leeğodi me ęademaanitetiwaji, niğina manibeoonitege Goniotagodi Jesus Cristo micota meote midiokaanağa limedi me ęadewikititiwaji miniwataşa leeğodi me ęadiwikodenitetiwaji.

²² Iwikodenitiwaji niğina baanaşa doletibige moika monakato Goniotagodi. ²³ Niğidi oko doide Aneotedoğoji me iloikatidi minitaşa noledi ane dağa ipe, axawani niğidi oko mewi monakato Goniotagodi amaleeğaga iwoko niğica noko nige iloikatidi niğina oko abeyacağaga. Pida nigiwikoden, niğina başa adinowetitiwaji adağawii niğinoa ane beyagi anowote. Oxaxini niğinoa libeyaceğeco. Niğina mowo ane beyagi, micataşa dağa napiyoğadi codaan me lowoodi.

Judas doğetetalo Aneotedoğoji

²⁴ Jemaa mokotawece jogeeğatalo Aneotedoğoji ane yakadi me ęadotetenitetiwaji me diğikani me iwağati Goniotagodi, codaan yakadi me ęadadanite lodox me diğicata ęabatiigi digoida ditibigimedi aneite meliodi me datale, codaan yakadi meote meliodi maninitibecetiwaji lodox. ²⁵ Oniniwatece Aneotedoğoji ane Gonewikatitoğodi. Leeğodi niğijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo, jemaa minatawece oko oiweniğide Aneotedoğoji, codaan monelecağatee, anida nimaweneğegitetece inoatawece aninoa, codaan ida nağatetigi me iiğe inoatawece maleeddiğicata dağa yoe inoatawece. Jemaa minatawece oko oiweniğide Aneotedoğoji niğina natigide codaan nigepaa ganigicatibige. Odaa jiğidaagee. Amém.

NIGICOA GONIOTAGODI JESUS ANE IKEETE JOÃO

Nığica João naga idı nağadi notağanağaxi, niğicoa nokododi loiigi Goniotagodi eliodi moiatetibece inatawece iiğο. Eliodi anonigodi, ica eledi boğoniwilotiniwace. Niğicoa nokododi João jogoxiğodi, odaa jogoyokoleticogi minitaga lidelocawaanigi anodita Patmos leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi aneetece Cristo.

Liwigo Aneotedoğoji eote João mijoa icoa lakataga micatağa dağa ligeedi. Niğica naga nadi icoa lakataga, Goniotagodi Jesus ja dinikeeteta, odaa ja iiğe me didikotibige icoa seete lapoli loiigi Cristo. Niğidiaağıdi João ja nadi lapotibece ica anodoğetetibige Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus. Niğidiaağıdi João ja nadi icoa aanjotedi anonadee-gitedinigi iiğο icoa nawikodico Aneotedoğoji anicota me niigetedini digoina iiğο niğica nige owidijedi nokododi leeğodi libeyaceğeco oko. Codaan aağaga nadi Aneotedoğoji anigotediogi diaabo, inaaqinoa niwicidi abeyacağaga, codaan me niğina oko anidioka limedi me nakapetegi Aneotedoğoji. Niğica owidijegi ane nadi, nadi ica gela ditibigimedi, icaağica gela iiğο, acaağaca gela nigotaşa anodita Jerusalém Aneotedoğoji ane yoitetema loiigi. Ane leeğodi João me idı nağadi notağanağaxi leeğodi me yemaa meo loniciwaşa me datitetiniwace niğina minoa ane dakaketema, codaan me datitte-tiniwace me degeyamağaticoace meniwağatakanaşa, leeğodi moyowoogodi Cristo naga iğeke inoatawece ane beyagi. Leeditibige monalağatibige niğicoa anele ane yajigotediogi Aneotedoğoji nige dopitedijo Jesus.

Diniditeloco nağadi notağanağaxi niğicoa anodaägeeteda niğicoa owidijedi nokododi

¹ Diniditeloco nağadi notağanağaxi niğicoa Jesus Cristo ane ikeeteta João. Aneotedoğoji ikeete Jesus Cristo, eotedibige mağaga ikeetediogi liotagipi niğica ane dağadiaa leegi odaa jiğicota me jinataşa. Goniotagodi Jesus Cristo iiğe niaanjo me ikeeta João niğijo liotagi Goniotagodi, eotedibige me yowooğodi anodaägeeteda niğicoa ane icota me jinataşa ganigida noko. ² Odaa João yatemati icoatawece niğicoa ane nadi. Odaa maditaga nağadi notağanağaxi diniditeloco niğica aneetece lotaşa Aneotedoğoji, niğica Jesus Cristo ane ikeeteta João. ³ Aneotedoğoji ibinie niğina ane yalomeğetema eledi oko nağadi notağanağaxi, codaan ibinietediogi niğina anowajipata codaan anoyiwağadi lotaşa nağadi notağanağaxi ane ikee anicota me igote Aneotedoğoji niğicoa owidijedi nokododi. Leeğodi ja niłegi micota ane diniditeloco nağadi notağanağaxi.

João yecoaditece icoa seete lapoli loiigi Aneotedoğoji

⁴ Ee João ane jidi nağadi notağanağaxi, jidikotibige seete lapoli loiigi Goniotagodi ane liğeladi nipodaşa Ásia.

Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomitiwaji, codaan meote meleğadaaleğenaliwaji. Ane yoetağadomitiwaji niğida, Aneotedoğoji, Niğijoaniniwa, anakaağiniwa maleedığicatibige me godoe, codaan micota menagi digoina mokotaşa, codaan meletedağadomitiwaji, codaan idi eledi anoyoetağadomitiwaji niğijo anele, niğijoan seete niwicidi ane idei lodoxibaanco Aneotedoğoji. ⁵⁻⁶ Codaan iniwa eledi idioka limedi meletedağadomitiwaji, Jesus Cristo, anidioka limedi me ikee anewi idaağıda me dawikode. Jesus Cristo dağaxa me şoneğegi caticedi niğina eledi ane newigatace, codaan me iiğe inionążatigi niğina iiğο. Ijaağijoagodemaa, codaan şodapitağadittema şobeyaceğeco leeğodi me nadooğodi lawodi. Eote moko dinoiigliwepodi codaan iiğe şodaaleğenali. Najigotedoğowa, anoko loiigi, mida şonağatetigi me jiboonążatio eledi oko lodoxibaanco Aneotedoğoji, ane Eliodi Jesus. Leeditibige midioka limedi me jelögotaşa

Jesus Cristo me dağaxa me şoneşegi, codaan mida naşatetigi codaan mida loniciwaga. Odaa jişaagee. Amém.

⁷ Digawini! Icota menagi niotedinece loolatedi. Inatawece oko onadi, codaan me nişijo anoyacilotidi. Inatawece noiigi noenaşateloco leegodi lanokegi Jesus. Odaa jişaagee. Amém.

⁸ Goniotagodi Aneotedogoji aneliodi loniciwaga, aniniwa, ane akaağiniwa maleedığicoa nişinoanino, codaan icota menagi mokotaşa, meete, “Ee odoejegi codaan Ee mowidijegi, igaataşa jegeməşa jaote inoatawece anakaaşino, codaan icota me jigodi inoatawece.”

Jesus Cristo ane diigenataka dinikeete João

⁹ Ee João, ee şanioxoatiwaji. Leegodi me şodexogotege Cristo, jawikodeega nişina me jatematişa Jesus Cristo me şoninonigeliodi. Codaan me idinatışatalo nişinoan godawikodico. Ee idiniwilə digoida lidelogo Patmos leegodi me jatematitibece Aneotedogoji lotaşa, ane neləşoditedogowa Jesus. ¹⁰ Odaa nişijo noko me noko Goniotagodi, Liwig Aneotedogoji ja dakatiwigiji. Odaa ja jajipata ica ane idei digoina yowidi ane ignedi me dotaşa liciagi layaageşegi goloneeta. ¹¹ Aneetiwa, “Ee odoejegi codaan mowidijegi. Jegemeşee ane jaote inoatawece nişinoanino, codaan icota me jigodi inoatawece. Idiiteloco notaşanaşaxi nişinoan ananati, odaa iwakateenitibige naşadi notaşanaşaxi midiwataşa seete lapolı loiigi Goniotagodi ane ligeladi manitaşa nigotaşa Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadélfia, Laodicéia.”

¹² Odaa ja inawiilitetege me jiwi nişica ane idotaşaneşe, odaa ja jinadi seete noledağaxiidi oolo. ¹³ Liwigotigi nişidiwa noledağaxiidi jinadi oko latopiwa nişijoan Gonneleegiwa ane icoşotibigimece ditibigimedi. Dinixotinigi nijayogo ocaşataşa anenotinece neşepaa logonaka, idiaa nigoenaşadi oolo yakaşotigisi natecogodi. ¹⁴ Lamodi dağaxa me yapacaşa liciagi gotamogo. Ligecooğe ídi me datale micataşa nişina şalewaşa. ¹⁵ Logonaka liciagi aca “bronze” anoyalegi moyago, odaa joşoigixidi moyatalaşadi. Lotaşaneşegi ignedi micataşa nişina layaageşegi nişina ninyoşodi ane daxoşoke. ¹⁶ Nolitedini seete yetetitedi. Idaa nodaajo-ocaşataşa ane dalepe idoatawece liwailidi icoşotivece nioladi. Latobi datale macataşa naligeşe yaxoşo-noko.

¹⁷ Naşa jinadi, odaa janitiogi logonaka micataşa émeşegi. Pida dibatediloco, odaa meetiwa, “Jinaşadoii! Ee odoejegi codaan mowidijegi. ¹⁸ Ee Nişijoan ane yewişa. Ideleo, pida nişina natigide idioka limedi me idewişa. Odaa jişaagee. (Amém.) Iciagi nişina oko anida lakabakenaşanatigide leegodi mida naşatetigi, ida yonicişateloco némaşa codaan aneiticoace émaşa. ¹⁹ Enice idiitedi nişinoan ananati natigide, codaan anicota micotece. ²⁰ Jişijo me dinaşaditedini, aşica ane yowooşodi anodaa diitigilo nişijoan seete yetetitedi ananati ibaşadi ijaşijoan seete noledağaxiidi oolo. Digawini anodaa diitigi nişijoan seete yetetitedi, niaanjotedi nişidiwa seete lapolı loiigi Goniotagodi, odaa nişidiwa seete noledağaxiidi, baga nişijoan seete lapolı loiigi Goniotagodi.”

2

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Éfeso

¹ Odaa meetediwa,

“Idiitema nişinoan yotaşatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Éfeso, lotaşa Nişiniwa ane nolitedini seete yetetitedi codaan anigotedigi liwigotigi nişidiwa seete noledağaxiidi oolo. ² Ejitaşawatiwaji jowooşodi ane şadoenataka. Jowooşodi meliodi mabaa, codaan madinatiitalo nişinoan ane dakaketaşadomi, codaan me dağakati madinatiitiogi oko abeyacagaga anidi şadiwigotigitwaji. Jowooşodi madineenitiogi nişijo anodi me lişexegi Aneotedogoji pida aşewi, odaa jaşanati me awitakaşaga. ³ Jişixomagateneitidjotiwaji şadawikodico, codaan meliodi mawikodee

Ee leeġodi, pida aqica daġakaami agecaġgalodipi. ⁴ Pida ida ane jinaditaġadici niġida makaamitiwaji, aqaleeġademaani daġa liciagi niġijo jotigide maleekoka ademaani. ⁵ Odaa jipokotaġawa manalakitibgetiwaji anodaaqeni maleekoka ademaani, adini-laanitece niġida gabatiigitiwaji, odaa awiitace niġijo anenitiwaji jotigide. Nige daġa adinilaanitibecetiwaji, janagi, odaa inoġatice ġadoledaġaxitiwaji miditaġa ane limedi. ⁶ Pida ida aneletaġadicitiwaji. Gadelatema loenataka niġjoa ane liboonaġadi ‘nicolaítatedi’, aneji me idelatema.

⁷ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo Aneotedoġoġi niġidiwa lapoli loiigi Goniotagodi! Nigica ane iġeke ane beyagi, jajigota me yakadi me yeligo ela naġada niale aneo lewiġa oko ane yeligo, naġada niale ane idei midiwa lawodigijedi Aneotedoġoġi.”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaġa nigotaġa Esmirna

⁸ Odaa meetediwa,

“Idiitema niġinoa yotaġatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaġa nigotaġa Esmirna, niġinoa lotaġa Niġiniwa anodoejegi codaa mowidijegi, Niġiniwa ane yeleo, pida ja yewlġatace. ⁹ Ejitaġawatiwaji me jowoogodi ane ġadoenataka, codaa ane ġadawikodigi, codaa jowoogodi makaami madewetedi. (Pida digoina meetaġa idiwa ġaniliċaġajeteciditiwaji). Codaa jowoogodi niġinoa ġanotaġatiwaji liwitakeco niġidi anodi me judeutedi, pida aqewi me judeutedi. Pida ida aneetegħi liiakanaġaxi Satanás. ¹⁰ Jinaġadoiitege ġadawikodico anenagi. Digawini! Diaabo eote liwilogojedi niġina akaamitiwaji, ixotiwece niwilogonāġaxi, etiġadicinitiwaji. Odaa awikodeetiwaji deez nokododi. Pida jipokotaġawa midioka limedi madinakatoniġi, icaqica degetiġadeloatiġi (leeġodi maniwitici), odaa jao ġanoġeedi me gadewikitace, macataġa naġana lale niġina oko nalokodeġecajo, naġa dinigaany.

¹¹ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoġoġi ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi. Ane iġeke ane beyagi me diġiċa degeyamaġaticoace, niġidi nige newigatace, odaa anawikodeeġa migetaġa nigo (nige limedi me iloikatidi Aneotedoġoġi niġina oko leeġodi libeyacegħeco).”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaġa nigotaġa Pérgamo

¹² Odaa meetediwa,

“Idiitema niġinoa yotaġatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaġa nigotaġa Pérgamo, niġinoa lotaġa niġiniwa anida lodaajo-ocaġataġa ane dalepe idoatawece liwailidi. ¹³ Ejitaġawatiwaji me jowoogodi ane ġadoenataka, codaa jowoogodi ane ġadiġeladi, anei me diiġenataka Satanás. Jowoogodi midioka limedi maniwiticiġi me diġiċa mikani ġatiwaġatakaneġġi, idaaġida noġoyelədi Antipas, niġijo ane dawikode leeġodi mee me niotici. Lemaġadi digoida ane ligeladi Satanás.

¹⁴ Pida ida ane jileetaga domitiwaji, leeġodi idi oko ġadiwigotigi anodioteċi liiġaxinaġaneġġi Balaão, ane iiġaxitece Balaque anigota me ibatakatidi loiigi Israel niġijo jotigide. Diiġaxinaġatece moyakadi moyeligo niweeniġi anoiboo moi-weniġide niwicidi, codaa eledi diiġaxinaġatece me yakadi me dinoomatewamigipi niġina ane daġa dinodawamigipi. ¹⁵ Odaa jiġidaaġenitiwaji idi ġadiwigotigi anodioteċi liiġaxinaġaneġġi ‘nicolaítas’ (ane liciagi Balaão me diiġaxinaġa). ¹⁶ Eniċe adinilaanitibecetiwaji! Nige daġadilaanitibecetiwaji, natigidawaanagi janagi makaamitaġatiwaji, odaa ja jakapetege niġina oko anodioteċi niġjoa nicolaítas liiġaxinaġaneġeco, jibake nodaajo-ocaġataġa ane icoġotiwece inioladi.

¹⁷ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoġoġi ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi!

Nığina anoiğkeke niciniğco, jajigotiogi niweenigi ane diğica me jinatağa ane icoğotibigimece ditibigimedi. Codaa ağaga jajigotiogi wetikawaana lapaceğe ane diniditeloco boonağadi ane diğica ane yowoğodi, inioskini nığini ane dibatege bağa yowoğodi ane diitigi.”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Tiatira

¹⁸ Odaa meetediwa,

“Idiitema yotağatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Tiatira, lotağa Lionigi Aneotedoğoji ane idı me datale ligecooğe micatağa nığina ęalewaęa, codaa logonaka macatağa aca ‘bronze’ anoyalegi moyaago, odaa joğoigixidi moyatalağadi. ¹⁹ Ejitağawatiwaji me jowoğodi ane ęadoenataka. Jowoğodi madinemaanitiwaji, midioka limedi madinakatoni, codaa me jowoğodi ęabaketedi anele, codaa madinatiiatalo nığinoa ane dakaketedağadomitiwaji. Jowoğodi mawiğtiwaji caticedi anawii nığijo jotigide. ²⁰ Pida ida ane jileetağadomitiwaji, leeğodi mikani ęadiwigotigi lakatağa nağajo iwaalo Jezabel, anee me yelęodi ane ikeete Aneotedoğoji, pida ağewi. Ane diğaxinağa codaa inaaletiogi iotaka me noomatewa eledi oko ane dęęa lodawa, codaa moyeligo niweenigi anoyajigo moiweniğide niwicidi. ²¹ Jajigota nimedi me dinilaatece libeyaceğegi, pida yemaa me ika me loomatewepodi oko ane dęęa lodawa. ²² Digawini! Jokoleteloco nipe nağajo iwaalo ijaçijoa loomatewepodi codaa me nığina eledi oko ane noomatewa, odaa eliodi me nawikodeğa nige dęęa dinilaatece nığida libeyaceğegi anowo. ²³ Jinigodi nığina lionigipi, odaa inatawece lapo loiigi Goniotagodi oyowoğodi me neğemeğee ane jowoğodi lowooko, codaa me nığinoa ane lemaanağa laaleğenali oko. Odaa jajigota oninitecibeci ina akaamitiwaji loojedi ane iğenağa ane ęadoenatagi.

²⁴ Pida idi eledi oko ęadiwigotitiwaji manitağa nigotağa Tiatira ane doçodioteci nığida niğaxinağaneğegi ane beyagi, codaa ağica doğoyowoğodi nığica anodita ‘Ica me niğaxinağaneğegi ęoneęegi ane dinağaditi, pida liğaxinağaneğegi Satanás’. Ejidaęa jiwakateetibigağajitiwaji gaantiçica eledi ane jiiğetağawa mawii. ²⁵ Pida nığida anida makaamitağatiwaji anele, adowetiteloco, otetenı nigeğaa janagi.

²⁶⁻²⁷ Nığina ane iğeke loniciwaga ane beyagi, codaa aneo ane jemaa nigeğaa liniogo, jajigota yoniciwaga ane najigotediwa Eiodi. Odaa nığini oko ida nağatetigi me iiğe inoatawece ane noiika. Micatağa dęęa datika laxacogonağadi ęapileęeęe, odaa ninoketiniwace nığina oko abeyacęęaga micatağa nığina oko ane noyağadi boote, odaa owidi liwailidi. ²⁸ Jajigota yotedi-eloodo, nigoiije.

²⁹ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoğoji ane ligegitiogi lapolı lapo loiigi Goniotagodi!”

3

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Sardes

¹ Odaa meetediwa,

“Idiitema nığinoa yotağatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Sardes: Lotaga nığijo anidiwa seete liwicidi Aneotedoğoji minitağa, idiaa seete yetetitedi libaağadi. Jowoğodi anawii. Modi me ęadewikititiwaji, pida ęadiciagi nığinoa émagęęa. ² Enice anoleetice codaa oniciwagağati anida makaamitağatiwaji, igaatağa ja leedi me ma. Igaatağa jowoğodi ęabaketedi aiğenağa lodee Aneotedoğoji. ³ Enice analakitibige anodağegeni maleekoka ajipaatalo yotağa codaa anodağegeni mabaategetiwaji, odaa anoliitini anabaatege, codaa adinilaanitece ęabeyaceęeco. Nige dağadinenyağati, janagi makaamitağatiwaji micatağa oliceğegi, odaa ağowooğoti nağaca lakata nige janagi makaamitağatiwaji. ⁴ Pida idi ęadiwigotitiwaji oko digoida Sardes ane doğonapiğoğaditeda nijayogoli. Niğidi

oko icota me yawaaligaqawepodi odinixotinigilo nowoodi lapacoqogoli, leeqodi me leeditibige moiweniqidetibiwaji. ⁵ Niqidi anoigeke ane beyagi, joaniqidiaa inixomeqetinigilo nowoodi ane yapacaqa, codaa ainapitaqadi liboonaqadi maditaga notaganagaxi ane diniditeloco liboonaqatedi oko anidioka limedi me newiqa, agaleeqica liniogo. Codaa lodee Eiodi idiaa niaanjotedi, jelogodi me inepilidi niqidi oko.

⁶ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoqoji ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi!"

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Filadélfia

⁷ Odaa meetediwa,

"Idiitema niqinoa yotaqatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Filadélfia: Lotaqa Niqiniwa anoiolatedice me dibatetema Aneotedoqoji, codaa ane yakadi me jinakatonaqa, Niqiniwa anida lakabakenaqanaqadi anijo me ito Davi, lotaga niqijo oko ane yomoke epoagi odaa aqica ane yakadi me nibatoo, nige nibatoo, odaa aqica me yakadi me yomoke. ⁸ Jowooqodi ane qadoenatakatiwaji. Ja jomoketaqadomitiwaji epoagi ane digica ane yakadi me nibatoo. Codaa jowooqodi mokateciqini qadoniciwaqatiwaji, pida jogoteteniyotaqa, codaa aqica degenitiwaji me dagakaami inepilidi. ⁹ Digawini! Niqidi ane nebi liiakanaqaxi Satanás, ane niwitakaqa modi me judeutedi pida ajudeutedi, jao menagitibeci makaamitqatatiwaji, odaa oyamaqatedini lokotidi qadodoetiwaji metiqadiweniqidenitiwaji. Odaa iditawece oyowooqodi me qademaanitiwaji. ¹⁰ Leeqodi me iwaqatitiwaji iiqenatakaneqegi odaa adinatiitalo qadawikodico, odaa qadotetenitiwaji nigungota naqaca lakata nige inatawece oko nawikodeega, niqinoa nawikodico enagi moici inatawece noiigitigi digoina iigo.

¹¹ Digawini! Aleegi odaa janagitace. Otetenitaqadomitiwaji ane ganebi bidige aqica ane noqa qanagajegi. ¹² Niqidi anoigeke ane beyagi, jao macataqa naqana lawonaqa ligeladi Iniotagodi Aneotedoqoji, aqica daqa digike anei. Jiditeloco libikotaxedi Liboonaqadi Iniotagodi Aneotedoqoji codaa me liboonaqadi nigotaqa Iniotagodi Aneotedoqoji. Naqani nigotaqa jaganiaagani naqaca gela Jerusalém ane icogotibigimece ditibigimed, icogotibigimece miniwataqa Iniotagodi Aneotedoqoji. Jiditeloco niqini oko gela liboonaqadi.

¹³ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo Aneotedoqoji lapoli loiigi Goniotagodi!"

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Laodicéia

¹⁴ Odaa meetediwa,

"Idiitema yotaqatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Laodicéia: Lotaqa Niqijoan ane liboonaqadi 'Jiqidaagee', leeqodi ewi me ikee anodaageeteda Aneotedoqoji codaa me jakataqa me jinakatonaqa ane ligegi. Jiqiniaaginiwa Aneotedoqoji ane ibake meote inoatawece aninoa. ¹⁵ Jowooqodi qadoenatakatiwaji. Gadiciagitiwaji niqina ninyogodi ane degewi me dapicogo oteqexaaga diwete, odaa aqica aneletema. Domaga jemaa me gadiciagitiwaji anigepidiqica niqijoan itoa latopaco ninyogodi, mige diwete, ogoa, domige ijo ane dapicogo. ¹⁶ Pida leeqodi me gadiciagitiwaji niqina ninyogodi anokexaa dapicaqawaanigi, odaa aqakaamitiwaji ane diwete oteqexaaga dapicogo, odaa icota me inokotaqadictiwaji. ¹⁷ Leeqodi menitibecetiwaji, 'Oko liicotedi, inoa inoatawece ane jopoqatibige, aqica ane aniaditibige mokotaqa.' Pida aqowooqotitiwaji makaami oko awikotaagipi, madewetedi, goladi, codaa mokakaamitiniwaciwaji. ¹⁸ Enice gadajoinitiwaji manoojeteeta inioolo anoiwilegi minitaqa noledi amanagawini ewi makaamitiwaji liicotedi. Codaa anoojeteeta jayogoli lapacoqogoli amaleeqaga

adinixomitiwaji, odaa ağaleegokakaamitiniwaciwaji oditağa aniboliki. Codaa anoojeteeta inipomaada lajo gagecoogeli amaleeęęga ewi matenitibece.

¹⁹ Niçina ane jemaa, japetege codaa me jiloikatidi. Enice adinoniciwaęęati maniwitici, codaa adinilaanitibecetiwaji. ²⁰ Digawini! Ite Ee epoagi, jiniditagawa. Nigica ane najipatiwa, odaa yomoke lapoagi, jakatiwece ligeladi, odaa ja igiiwa.

²¹ Niçidi anoięęke ane beyagi, jinode me inicooęęwepodi manitaşa inibaanco anejote me jiięęnataka, digo aneji me jięęke ane beyagi, odaa ja idicote miniwataşa Eiodi manitaşa nibaanco aneite me diięęnataka.

²² Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo Aneotedoęęoji lapolı loiigi Goniotagodi!"

4

Odigaanaęęatibigimece Aneotedoęęoji digoida ditibigimedi

¹ Naşa nigotedini notaşa lapolı loiigi Goniotagodi, naşa jiwiticogi ida, odaa jinadi ijo epoagi domoke digoida ditibigimedi. Odaa niçijo oko ane dotaşa ane liciagi layaageęęgi goloneeta, baanaşa ijo me idotaşaneęę, meetiwa, "Anagi meetaşa digoina ditibigimedi! Odaa jikeetaşawa anicotece anigida noko." ²⁻³ Odaa ağica daşa leegi Liwigo Aneotedoęęoji ja dakatiwigiji. Odaa jinadi nibaanco niçina oko ane şoneęęgi digoida ditibigimedi. Odaa niçini ane nicoteloco naşani baanco, latopiwa micoataşa niçinoя wetiadi ane diniwaloe, macataşa "diamante" me igeditice, acaaşaca "sardônio" ane ixagodi igeditice. Liniogotibece naşani baanco adi oxaago ane datale macataşa aca "esmeralda" ane dione igeditice. ⁴ Liniogotibece naşani baanco idiya eletidi 24 baancotedi, nibaanco niçinoя şoneęęga. Onicoteloco 24 lacilodi odinixotinigilo lapacoęęgoli, codaa lacilodi idiya laleli oolo. ⁵ Nalebepaşatedi icoęęotiwece manitaşa naşani baanco şoneęę, layaageęęgi ica ane notaşanaşa codaa me layaageęęgi niximaęęga. Odaa lodoxaşani baanco idiya seete noledağaxiidi ane idı, anidiaşidiwa niçidiwa seete niwicidi anodibatema Aneotedoęęoji. ⁶ Lodoxaşani baanco şoneęę jinadi idı ane liciagi weiigi ane dięęica liniogo igeditice macataşa naşana galaapa.

Liniogotibece codaa odipegitege naşani baanco şoneęę icoa cwaatolo ewikaşa, anowidi ligecooęęli lodoxaşani baanco idiya seete noledağaxiidi ane idı, anidiaşidiwa niçidiwa seete niwicidi anodibatema Aneotedoęęoji. ⁷ Niçini odoejegi ewikegi liciagi ica liaon, ica eledi ewikegi başa latopiwa alolanaşa, ica eledi ewikegi latobi başa liciagi latobi şoneęęlegiwa, ica owidijegi ewikegi liciagi ica nitaanigo ane wayo. ⁸ Oninitecibeci niçidiwa cwaatolo ewikaşa idiya seis labadi. Odaa niçidiwa labadi noleetelogo ligecooęęli. Noko codaa menoale anotokotiniwace, modi,

"Goniotagodi Aneotedoęęoji ida eliodi loniciwaşa,
codaa ağica ane beyagi miniwataşa.

Akaaşiniwa,
codaa icota menagi."

⁹⁻¹⁰ Niçijońa cwaatolo ewikaşa niçina me nigaanaęęanaşa, moiwenięęide, codaa modiniotagodetalo Niçiniwa ane nicoteloco naşajo epaa nibaanco me şoneęęgi, niçini anidioka limedi me yewişa, odaa niçijońa 24 lacilodi ja dakagitiniwace lodoxaşani baanco me şoneęęgi, modi,

¹¹ "Goniotagodi Aneotedoęęoji leeditibige me şadiwenięęideneęęgi
codaa joęęegataşawa,

codaa jikanęęatagadici şadiięęnatakaneęęgi.

Igaataşa oeni inoatawece aninońa.

Oeni inoatawece,
odaa idioka limedi minoa leeęęgodi jięęidaa anemaanı."

5

Lotañanañaxi Niñijoa anoiciaceeketege waxacoco

¹ Jinadi notañanañaxi liciagi nigina nilipatigi idei libaañadi Niñijoa ane nicoteloço nibanco me goneñegi. Nañadi notañanañaxi dinidi idoatawece liwailidi, oyexocagaditeloco seete lapadijetedi ane noxoco. ² Odaa ja jinadi ijo aanjo loniciwegenigi ane dinigetañatee me digika, mee, “Amijio anida nañatetigi me noña lapadijetedi nañadi notañanañaxi me yomoke?” ³ Pida ñigica ganigetigijo digoida ditibigimedi, oteñexaañaga digoina iigo, migetañga catinedi iigo ane yakadi me yomoke oditañga iwi ane diniditeloco nañadi notañanañaxi. ⁴ Eliodi me jinoetibece leegodi me ñigica anida nañatetigi me yomoke oditañga yalomeñeteloco aniwoteloco nañadi notañanañaxi. ⁵ Odaa ijo onijoteci niñidiwa 24 lacilodi meetiwa, “Jinañanoen! Digawini! Niñijoa anoyatedigi me ‘Liaon’ anida aneetege licoñegi loiigi Judá, ane litaaggi Davi inionigi-eliodi goneñegi, ja iñeke loniciwaña némaga, odaa baña yakadi me yañadi niñidiwa seete lapadijetedi ane noxoco nañadi notañanañaxi, odaa ja yomoke.”

⁶ Odaa ja jinadi Niñijoa anoiciaceeketege waxacoco dabiditedi lodee nibanco niñijoa ane goneñegi, oyawiile niñidiwa cwaatolo ewikaña, ijaañijo 24 lacilodi. Niñijoa Waxacoco latopiwatibige niñijo moyeloadi. Idiwa seete libiwedi, ligecooñeli idaa liwokodi seete, anoikee niñicoa seete liwicidi Aneotedogoji ane niwakateetedeloco inatawece iigo. ⁷ Niñijoa anoiciaceeketege Waxacoco jiñigo díbate nañajo notañanañaxi ane idei libaañadi Niñijoa ane nicoteloco nibanco me goneñegi.

⁸ Naña díbate nañajo notañanañaxi, niñijo cwaatolo ewikaña, ijaañijo 24 lacilodi dakagitiniwace lodee niñijo Waxacoco. Oninitecibeci niñidiwa lacilodi ada noñoxiña liwenaña, codaa idoa nibaxiatedawaanaña oolo, nolee edokojegi, ane ikee lipoketedi noiigi ane nepilidi Aneotedogoji nigina moyotañanege. ⁹ Oigaa gela elaañi, modi, “Dañaxa mida ñanagatetigi, joaniñidaa makati mabaata nañadi notañanañaxi, odaa aañati niñidiwa seete lapadijetedi leeñodi metiñadeloati, codaa leeñodi ñadawodi me anado, ane loojedi manoojeteetema Aneotedogoji oko, inoatawece ane noiika, inoatawece ane isolatedi nigina iigo, codaa anoicogoticogi inoatawece iñotedi, codaa minoatawece ane latopaco oko.

¹⁰ Odaa jañawii mokiditece noiigi, odaa jiñiliñeni laalegenali, codaa majictiogi nañatetigi modibatema Aneotedogoji, odaa joñoiñe inatawece iigo.”

¹¹ Naña inoletacibige, odaa ja jajipata lapo nelegi aanjotedi. Oyawiile nibanco goneñe, idiaañidiwa cwaatolo ewikaña, ijaañijo 24 lacilodi. Dañaxa meliodi, ajakataña me inilañagatañatiogi. ¹² Odaa dinigetañateetibigiji modi, “Niñidoa Waxacoco anoyeloadi dañaxa me goneñegi, odaa leeditibige me dibatetege nañatetigi, niliicañajeteñeli, lowooñotakanegi, codaa me loniciwaña. Codaa leeditibige me jiweniñidenña, jocañanañatalo, codaa me joñeeñatalo niñiniwa anoiciaceeketege Waxacoco.”

¹³ Odaa ja jajipatiogi iditawece ane newiña digoida ditibigimedi, digoina iigo, codaa aneite émañaga, codaa aneitinigi akiidi-eliodi. Iditawece modi,

“Niğiniwa ane nicoteloco nibaanco me şoneşegi,
idaağidoa anoiciaceeketege Waxacoco,
leeditibige midioka limedi me jogeeşatiogi,
jiweniğidenaga, jocaganaşatiogi,
codaan e jikanagatece ane naşatetigi.”

¹⁴ Odaa nişijoa cwaatolo ewikaşa jogaigidi, modi, “Ewi! Jişidaaşee (Amém)!” Odaa nişijoa 24 lacilodi ja dakagitiniwace, jogaivenişide nişidi anidioka limedi me newığa.

6

Lapadijetedi ane noxoco naşajo notaşanaşaxi

¹ Odaa ja jinadi nişijoa Waxacoco me yaağadi nişijo odoejegi nişijoa seete lapadijetedi anonoxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa ja jajipata onijoteci nişijoa cwaatolo ewikaşa dapaawe me dotaşa micataşa nişina niximaşşa, mee, “Diganagawini!” ² Naşa inoletibige, odaa ja jinadi ini apolicaşanaşa lapaceşegi. Nişijo apolicaşanaşademigi ida lopitenigi. Odaa joşoyajigota lale me anigaanyeşegi. Odaa ja noditice, igo me didele, odaa ja dinigaanye.

³ Nişidiaşidi nişijoa Waxacoco ja yaağadi nişijo eledi lapadijegi nişijoa seete anonoxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa ja jajipata ijo eledi nişijoa cwaatolo ewikaşa mee me dotaşa, “Diganagawini!” ⁴ Odaa ja noditice apolicaşanaşa lixagoteşegi. Odaa joşoyajigota nişijo apolicaşanaşademigi loniciwaşa meo nişina oko me daşadiaa ilaşatiwage, pida diniwitideşetiwage, dinigodi. Coda dibatege lodaajo-ocaşataşa.

⁵ Odaa nişijoa Waxacoco jişicota me itiwatadişidi yaağadi nişijoa seete lapadijetedi ane noxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa ja jajipata me dotaşa nişijo eledi nişijoa cwaatolo ewikaşa, mee, “Diganagawini!” Naşa jiwitcogi, odaa ja jinadi apolicaşanaşa nabideşegi. Nişijo apolicaşanaşademigi ilokadita nibikotanaşanaşate (naşana lajo moibikota liwaaşatiigi ganigidi). ⁶ Odaa ja jajipata ica ane dotaşa liwigotigi nişidiwa cwaatolo ewikaşa, meeta, “Itoatadişida goopa leyeema licawa loojedi mabaa onidateci noko, codaan noove goopatedi ‘cevaada’ añaşa licawa loojedi mabaa onidateci noko. Pida jinaşa itineşeni najidi, codaan viinyo adaşa abeyacaşati!”

⁷ Nişidiaşidi nişijoa Waxacoco ja yaağadi ijo eledi nişijoa seete lapadijetedi ane noxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa ja jajipata nişijo owidijegi nişijoa cwaatolo ewikaşa mee me dotaşa, “Diganagawini!” ⁸ Naşa inoletibige, odaa ja jinadi apolicaşanaşa baayo. Nişijo apolicaşanaşademigi liboonuşadi “Némaşa”, ijaağijo ijo lokaşegi diotibeci lowidi liboonuşadi “Aneiticoace émaşşa, noledi ane daşa ipe”. Odaa joşodibatege loniciwaşa monigodi oko, oniniteci nişicoa cwaatolo liwailidi nişina iişo. Odaa joşonigodi oko, oyatita me nidelaga, nigigi, neelotika, codaan me nişino eijedi anetişodeligo.

⁹ Odaa nişijoa Waxacoco ja yaağadi nişijo eledi lapadijegi ane noxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa ja jiwitwece le naşajo nameeja “bronze”, odaa ja jinadi liwicidi nişijoa baanaşa nigo leeşodi moyeloşoditedibece Aneotedoşoji lotaşa, codaan midioka limedi modiotecelişaxinaşaneşegi Jesus. ¹⁰ Nişidiwa niwicidi napaawaşateloco, modi, “Akaami Goniotagodi ane iişeni inoatawece, aşa makaamitaşa gaantokaşa ane beyagi, akaami anewi. Igaatigi ica nişawini anemiita idi oko digoida iişo? Igaatigi nişaloikatiti nişijo anetişodigodi?” ¹¹ Ijoatawece nişijoa liwicidi nişijo baanoşonigodi joşodibatege nişayogoli ocaşatedi, lapacoşogoli. Odaa moditiogi, “Anipenawaanigitiniwace nişepaaşicota me nigo nişidi eledi, baanaşa isolatedicoace Aneotedoşoji monigodi, nişidi şadokaaşetedipi mabaatema Goniotagodi, codaan me şanioxoadipi.”

¹² Odaa ja jinadi nişijoa Waxacoco naşaşa yaağadi nişijo naşa seis lapadijegi ane noxoco naşajo notaşanaşaxi. Odaa digawini! Ijo natalalaşa nişina ane yoniciwadi, yatalale inatawece iişo. Aligeşe ja nabidi macataşa naşana lipegeteşegi ane nabidi ane dinixotinigi ane dininya, codaan epenai jaşaşa ixagodi micoataşa nişino.

godawodi. ¹³ Yetetidi enitedinigi iīgo, micoataga nīgino a niale-ela baana ga beyagi ane niwadetedini nīgina me igike niocodi. ¹⁴ Ditibigimedi aqaleegica jinataga, ja ma, ja liciagi naqana notaqanaqaxi lamodi anoilipadi. Codaa inoatawece ane wetiadi nelecoli, codaa me nīgino a lidelocotedi digike, oyetecetice ane limedi. ¹⁵ Odaa nīgino a inionaga-elooodoli digoina iīgo, inoa lacilodi iodaqawadi, inoa liicotedi, inoa anida nimawenegegi loniciwegenaga, inoa niotaka, inoa ane daqa niotaka, iditawece domaga dinaqaditiniwace catiwedi nīgino a lawimaqajetedi-wetiadi liwigotigi wetiga eloodo minoataga nīgino a wetiadi nelecoli. ¹⁶ Odaa joqodapaawetiogi nīgino a wetiadi ane leegitibigimece nīgino a wetiadi elooodoli, modi, “Aniitogoloco amaleegaga godaqategegitema Aneotedoqoji ane nicotedeloco nibaanco miniwa me gonegegi, codaa nīginiwa Waxacoco ane yelatedoqodomi. ¹⁷ Igaataga jiqicota noko metigodiloikatidi leegotedi gobeyaceg eco, codaa aqica ane yakadi me iwoko nīgida noko.”

7

Icoa 144 miili oko loiigi Israel

¹ Nīgidiaaqidi naq a inoletibige, odaa ja jinadi cwaatolo aanjotedi dabiditiniwace onidatecibeci idiva cwaatolo liniocidi iīgo. Onolitedini nīgicoa cwaatolo latopaco niocodi digoina iīgo owotibige me diqicata niocodi ane yawe nīgina iīgo, oteqexaaqaga akiidi-eliodi, oteqexaaqaga nialeli. ² Odaa ja jinadi eledi aanjo ditibigimece ane icoqoticogi aligege menodi. Ada libikotanaqanaqate lajo meo nibikotaxete nīgijo oko ane nepilidi Aneotedoqoji ewikegi. Naq dapaawetiogi nīgijo a cwaatolo aanjotedi anodibatege loniciwaq a miniwataq a Aneotedoqoji mowo lawikodigi oko digoina iīgo, codaa me miditaq akiidi-eliodi. ³ Odaa mee nīgijo aanjo, “Jinagawii ane beyagitema nīgina iīgo, idiaa akiidi-eliodi, oteqexaaqaga nīgino a nialeli, nigepaa jigodi me inibikota latocolodi nīgina liotagipi Aneotedoqoji.” ⁴ Odaa ja jajipata ane liwokodi oko anadi nibikotaxete Aneotedoqoji latocolodi. Ijo 144 miili oko, anida aneetege loiigi Israel.

⁵⁻⁸ Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Judá,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Rúben,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Gade,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Aser,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Naftali,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Manassés,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Simeão,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Levi,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Issacar,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Zebulom,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi José,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoqegi loiigi Benjamim.

Lapo noiigi-nelegi

⁹ Naq ixomaqatice me jinaditiogi loiigi Israel, odaa digawini! Ja jinadi noiigi-nelegi, daqaxa meliodi aqica ane yakadi me nilaqaditibigwaji. Oicoqoticogi minoataq a inoatawece ane noiika, inoatawece ane isolatedi, inoatawece ane iigotedi, codaa inoatawece ane latopaco oko. Iditawece nīgidi noiigi dabiditiniwace lodoe baanco ane nicote Aneotedoqoji, codaa me lodoe Waxacoco. Iditawece odinixotinigilo nijayogoli ocaqatedi, lapacoqogoli. Oilokaditalo laamotiidi “palmeira”. (Oikee moiwenīgide Aneotedoqoji). ¹⁰ Odaa napaawaqateloco, modi, “Goniotagodi Aneotedoqoji ane nicotedeloco epaa nibaanco, iniaa Waxacoco, joaniqidiaa owo godewiga.”

¹¹ Idiwatawece aanjotedi idi me dabiditiniwace oyawiile ane nicote Aneotedoğoji, ijaagijo 24 lacilodi, ijaagijo cwaatolo ewikağa. Odaa idiwatawece aanjotedi dakagitiniwace lodee nibaanco Aneotedoğoji. Dakagitiniwace neğepaa icotinigi latobi iigo. Odaa iditawece odoğetetalo Aneotedoğoji. ¹² Iditawece modi, "Jigidaagee.

Jiweniqidenaga codaajogeeğatalo Goniotagodi Aneotedoğoji.

Iniotagodeegatalo,

codaajogeeğatalo leegodi minoa lixaketedi,

yowooğodi inoatawece,

codaajogeeğatalo minoa nimaweneğeco,

eliodi lonicawağa.

Idioka limedi me daga diniigiteda.

Odaa jigidaagee.

(Amém.)

¹³ Onijoteci niğijo lacilodi nağa idige, meetiwa, "Amiidiwa idiwa lapacogogomaga? Igama oicogoticogi?"

¹⁴ Nağa jigidji, mejita, "Ajowooğodi. Akaami boğowooğoti, iniotagodi." Odooğeetiwa, "Niğidi oko niğijo aneliodi me nawikodeeğa leegodi Liboonağadi Goniotagodi. Oiwiğegi lowoodi, oyatitalo lawodi Waxacoco, odooğa ja yapacağa. ¹⁵ Odooğa joanigidaa leegodi midi lodee nibaanco Aneotedoğoji. Odooğa noko codaajogeeğatalo menoale idi me nibağa mini ligeladi Aneotedoğoji. Aneotedoğoji ane nicotedeloco nibaanco doweditdeloco niğidi oko igaatağa iniwa miditağa. ¹⁶ Odooğa ağaleeğica daga nigodi nigigi, otegexaağa ecibi, otegexaağa aligeğe, migetaça nilağa yakadi me yalegitibigijiwaji. ¹⁷ Igaatağa niğiniwa Waxacoco ane itedeloco liwigotigi nibaanco Aneotedoğoji jeğepaageote anoyeligo, codaajogeeğatalo nowienoğodi Waxacoco ilaajotedibece, yadeegitedinece ninyokotiidi anowo godewiğa. Odooğa Aneotedoğoji iwilegitetema inoatawece latiidi ligecooğeli."

8

Owidijegi lapadijegi ane noxoco nağajo notağanağaxi

¹ Odooğa niğijo Waxacoco nağa yağadi niğijo owidijegi lapadijegi ane noxoco nağajo notağanağaxi, odooğa ja daxixe digoida ditibigimedi, ejime meya-oora me daxixe. ² Odooğa ja jinadi ijo seete aanjotedi ane dabiditiniwace lodee Aneotedoğoji. Odooğa joğodibatege ijo seete goloneetatedi.

³ Odooğa niğijo eledi aanjo jeğenagi, odooğa ja dabiditi ipeğitege ajo nameeja oolo nolitini ijo baxiawaanigi oolo lajo moyetigi edokoğegi. Eliodi edokoğegi oyajigota me ipeketeloco nameeja oolo, liboonigitalo Aneotedoğoji. Niğida edokoğegi ikee niğijo lotağa niğina noiği ane nebi Aneotedoğoji niğina moyotağaneğetedibece. ⁴ Odooğa nağa yabidi niğijo edokoğegi, odooğa loğocilağadi jogopitedibigimece miniwatağa Aneotedoğoji icoğotedicogi midatağa niğijo baxiawaanigi ane nolitini niğijo aanjo, liciagi lotağa niğina noiği anida aneetegi Aneotedoğoji me icotibigimece miniwatağa Aneotedoğoji niğina moyotağaneğetedibece. ⁵ Odooğa niğijo aanjo nağa dibata niğijo baxiawaanigi, odooğa ja yetigi noledi ane idei ditibigimedi nameeja. Odooğa ja nokoletinicogi digoina iigo. Odooğa jeğeo me dayaagetiogi oko, codaajogeeğatalo eliodi niximağaga, nalebepakatedi, codaajogeeğatalo iigo.

Icoa goloneetatedi

⁶ Niğidiaagidi niğijo seete aanjotedi anodibatege niğijo seete goloneetatedi ja dinilakidetiniwace moyatetigilo nigoloneetatedi.

⁷ Igaanağa datenağa niğijo odoejegi aanjo, odaa ja jinadi noledi, inaa ǵalatili-elooodoli awatege ǵodawodi, onokoletedinicogi digoina iīgo. Odaa ja yabidi oniniteci niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğina iīgo, yabidi nialeli, coda me inatawece nipodigi ane dione.

⁸ Naǵa yetetigi niğijo eledi aanjo nigoloneeta, ini ijo ane liciagi naǵana wetiǵa ane leegitibigimece ane yabidi, analee oyokoletinigi akiidi-eliodi, odaa oniniteci niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğidi ninyoǵodi ja ǵodawodi. ⁹ Odaa ja nigo oniniteci liwai, niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğino ane itinigi akiidi-eliodi, codaa oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğicoa etogoli ja daa.

¹⁰ Odaa niğijo eledi aanjo naǵa yetetigi nigoloneeta, odaa naǵajo yotedi nelegi ane ídi macataǵa naǵana noledağaxi jeǵeniteloco oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi akiititedi coda me niğino a eletidi ninyokotiidi. ¹¹ Naǵajo yotedi liboonaǵadi “Nibayodaǵa”. Odaa oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi ninyokotiidi ja bayodi. Joanıǵidaa leeǵodi eliodi oko nigo leeǵodi mowacipeta niğidiwa ninyokotiidi ane bayodi.

¹² Odaa niğijo eledi aanjo ja yetetigi nigoloneeta. Odaa jeǵeo anigota oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi aligeǵe, epenai, coda me yetetitedi. Odaa ja nexocaǵa oniniteci liwai niğiniwa iniwatadığını liwailidi aligeǵe, epenai, coda me yetetitedi, Odaa ja nexocaǵa oniniteci liwai niğidiwa itoatadığida laǵaagetedi noko coda menoale.

¹³ Niğidiaǵidi naǵa inoletacibige, odaa ja jinadi ijo nitaanigo ane wayotibece digoida ditibigimedi, dapaawe me dotaǵa, mee, “Nagoodi iditawece oko ane niǵeladimigipitigi digoida iīgo leeǵodi niğino baanıǵicotalo me ninyaco, nivicota niğijo a eletidi itoatadığida aanjotedi niǵaaǵa oyatetigilo nigoloneetatedi.”

9

¹ Naǵa ixomaǵatijo me jinadi niğijo nitaanigo me wayotibece, odaa ja jinadi ijo eledi aanjo me yetetigi nigoloneeta. Odaa ja jinaditege ijo ane dinikatinigi iīgo icoǵotibigimece ditibigimedi macataǵa naǵana yotedi ane wakagi. Odaa ja dibatege lakabakenaǵanaǵadi lajo me yomoke elagigi ane diǵicata liniogo. ² Naǵa yomoke niğijo elagigi, odaa ja noditedice owidi ǵocilaǵadi. Odaa aligeǵe coda minatawece ditibigimedi ja nexocaǵa leeǵodi niğijo ǵocilaǵadi ane noditedicogi niğijo elagigi. ³ Ijo ǵonipititedi awatege niğijo ǵocilaǵadi me noditedice, odaa joǵodinikatinigi iīgo. Odaa joǵodibatege niweneeno micataǵa nelá niweneeno. ⁴ Odaa joǵoyolitema doǵowo anodigota ane beyagi nawodigijedi, nialeli, coda mokanicodaǵica enanigijegi. Pida inokina niğina oko ane daǵacata nibikotaxete Aneotedoǵojilatocolo, boǵoikatece mono-jogotiniwace. ⁵ Niğidiwa ǵonipititedi oyolitema doǵonigodi oko, pida boǵoikatece mowo me nawikodeeǵa ciinco epenaitedi. Odaa oilee nojocagatedi micataǵa niğina me ǵodojogo nelá. ⁶ Odaa niğidiwa ciinco epenaitedi niğina oko domogodoletibige me nigo, pida aǵaleeǵica némaǵa. Domoǵoyemaa daǵa nigo, pida aǵalee nigo.

⁷ Niğijo ǵonipititedi liciaco micoataǵa niğino a policaǵanadi baanaǵa igotelogo me witidi. Minitaǵa lacilo ani lale liciagi naǵana nale oolo. Inoa latopidi baǵa latopiwa oko latobi. ⁸ Inoa laamotiidi ocaǵatedi liciagi iwaalo lamodi, lowe liciaco nigediogo lowe. ⁹ Elipogo liciagi naǵana oecagaxi ǵapileceǵe yapoǵoditini natecoǵodi. Labadi layaagaǵawa niğino a nagaagenali anowidi apolicaǵanadi anoixigi baanaǵa waleditiobece me witidi. ¹⁰ Inoa liweka liciagi liwegi nelá. Midataǵa liwegi ada nibite diniweneene aneo me dawikode oko ciinco epenaitedi. ¹¹ Niğini ninionigi ane iıgetibigiwaji, niğijo aanjo ane dowediteloco niğijo elagigi ane diǵicata liniogo. Niğijo aanjo me diboonaǵatedetigi “hebraico” liboonaǵadi “Abadom”, eledi diboonaǵatedetigi “greego” liboonaǵadi “Apoliāo”, amina anejinaǵata “Niğini ǵodaǵadi.”

¹² Niğijo odoejegi nelegi nawikodigi ja ixomağatijo. Pida egenagiteda eletidi itoataale nelecoli nawikodico.

¹³ Odaa niğijo eledi aanjo naşa yatetigi nigoloneeta, odaa ja jajipata ica ane dotaşa, ipegitege niğidiwa cwaatolo liwailidi nameeja oolo, ane idei lode Aneotedoğoji.

¹⁴ Odaa ja yotağaneğe niğijo aanjo anada nigoloneeta, meeta, “Ikanitedice niğidiwa cwaatolo aanjotedi ane dinigoetiniwace digoida miditaşa akiidi-nelegi Eufrates.”

¹⁵ Odaa ja dinikatedice niğijoa cwaatolo aanjotedi baanaga nigomaşa naşajo lakata, ijaağijo noko, ijaağijo niğijo domiingo, codaa ijaağijo nicaağabi. Ja nigomaşa monigodi oniniteci liwai niğidiwa iniwatadiğini liwailidi inatawece oko. ¹⁶ Odaa ja jajipata ane liwokodi apolicağanagademşa ane witidi, one iniwata taalia miliaon. ¹⁷ Igaanaşa jinadi niğida yakatigi ane icaa ina daşa igeedi, jinadi ijoa apolicağanagademşa. Inoa noecağaxiidi şapileceğe ane yapoğoditini natecoğotedi, ixagodi micataşa noledi, codaa imakataşadi macataga aca wetiga ane diniwaloe, anodita “safira”, ığowi micataşa galewaşa ane ikatice aligopenağaneğe. Lacilodi niğijoa apolicağanadi liciagi liaon lacilo. Noditedicogi niolatedi noledi, inaa şocilaşadi ane lanicağawa aligopenağaneğe logocilaşadi lanigi. ¹⁸ Niğidiwa anowo ane beyagi: Noledi, şocilaşadi, inaağeletidi şocilaşadi ane lanicağawa aligopenağaneğe logocilaşadi lanigi, ane noditedicogi niolatedi niğidiwa apolicağanadi, odaa joğoyaağadi onijoteci liwai niğidiwa iniwatadiğını liwailidi oko inatawece iigo. ¹⁹ Odatika ica notoetiiji niğidiwa apolicağanadi ane icoğotiwece niolatedi, codaa inoa limiko liweka liciagi lakeedi lacilo. Odaa jiğidaa odatika liwegi monanacilotiditi niğidi noiigi.

²⁰ Pida niğijo oko ane iwoko me nigo idioka limedi agoika mowo ane beyagi. Agoika modaqatalo niwicidi abeyacağaga, niğinoя niwicidi anonoetedi odatikata oolo, beexo, “bronze”, wetiga, codaa me iwoşo. Niğidiwa niwicidi anodaqatalo ayatetibigiwaji, anajipaşa oteğexaağaga ewaligiteda. ²¹ Codaa niğidi oko ağalee dinilaatibigiwaji moyeloadi eledi oko, oteğexaağaga oikateda niğinoя loxikoneğeco, codaa agoika lakatigi me noomatewa niğinoя ane daşa lodawadipi, oteğexaağaga me nolicaşa eledi agoika.

10

Ica aanjo acaağaca notağanağaxiawaana

¹ Odaa ja jinadi eledi aanjo loniciweşenigi, icoğotibigimece ditibigimedi. Lowoodi ane dinanatece liciagi lolaadi, liniogotibece lacilo adi oxaago. Latobi datale macataşa aligeğe, laxaceli idı micataşa niğina galewaşa ane leegtitibigimece me idı. ² Nolitini ajo notağanağaxiawaana ixake. Odaa ipodeğeteloco loğonagi ditibigimedi akiidi-eliodi, idaa nimajijegi ipodeğeteloco iigo. ³ Odaa ja dapaawe layaagağawa niğina nigediogo me dokologoloke. Naşa dapaawe, odaa jeğeote seete naxacoğonakatedi (micataşa daşa oniniğodi niğijo aanjo me dotaşa). ⁴ Niğijo naşa jajipata niğijoa seete niximağakatedi, odaa ja domaga jiditedi ijo lotaga. Pida ja jajipatalo ijo nigegi icoğotibigimece ditibigimedi aneetiwa me idotağaneğe, “Otetenitedağadomi makamokakaami mowooğoti ane ligegi niğijoa seete niximağakatedi. Jinaşa domaşa idiiitedi!”

⁵ Niğidiaağidi niğijo aanjo ane jinadi me dabiditinigi ninyoğodi codaa me ditibigimedi iigo, nawacetibigimece libaağadi ditibigimedi. ⁶ Odaa jegeo ligegi ibake Liboonağadi Aneotedoğoji, anidioka limedi me yewığa, ane yoe ditibigimedi, iigo, codaa me akiidi-eliodi, codaa inoatawece niğinoя aninoa. Odaa mee niğijo aanjo, “Ağalee leegi odaa Aneotedoğoji ja yaağadi niğina iigo. ⁷ Igaanige yatetigi nigoloneeta niğijo owidijegi niğijoa seete aanjotedi, odaa Aneotedoğoji jeğeote niğijo ane lowoogo ane digicata ane yowooğodi, niğijo ane yelogoditediogi niğijoa liotaka anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

⁸ Niçijo nayaagegegi ane jajipata ane icoğotibigimece ditibigimedi ja jajipataca, meetiwa, “Emii, abaata nağada notağanağaxiawaana ane ixake me nolitini niçida aanjo, niçida aanjo ane ipoditeloco akiidi-eliodi, idiaa iiço.”

⁹ Odaa jegejigo midataga niçijo aanjo, odaa ja jipokota nagajo notağanağaxiawaana. Odaa jegeetiwa, “Abaatege nağada notağanağaxiawaana, odaa gelici! Yalegitigi ȝawokomağa, pida başa ilidağaditigi ȝanioladi micataşa napigo.”

¹⁰ Odaa ja jibatege nağajo notağanağaxiawaana, odaa ja jeligo. Ilidağaditigi inioladi micataşa napigo. Pida niçidiağıdi naşa jalitini, odaa ja yalegitigi iwokomağa. ¹¹ Odaa jegeetiwa niçijo aanjo, “Leeditacibige matematii ane ligegi Aneotedoğoji me ligegitediogi niçina ane noiika, inoatawece ane latopaco oko, inoatawece oko anodotağatigi eletidi isolatedi, codaan me niçinoan inionaga-eloodoli.”

11

Icoa itoataale oko anoyatemati ica Aneotedoğoji ane ligegitediogi inoatawece okotigi niçina iiço

¹ Odaa jogonajigotiwa ijo iwoogó micataşa niçina meetilo. Odaa niçijo aanjo naşa dabiditi odaa jegeetiwa, “Adabititi, abikotani ane lica Aneotedoğoji ligeladi, codaan me nağadi nameeja oolo, codaan anilağati niçidi anodoğetetalo Aneotedoğoji catiwedi ligeladi. ² Pida jinağabikotani wetice midataga niogó Aneotedoğoji ligeladi, igaataşa boğoyajigotiogi niçina noiigi ane diğicata aneetegi Aneotedoğoji. Odaa niçidi noiigi owote 42 epenaitedi moipoditeloco nağani nigotaşa Aneotedoğoji ane iomağaditedice me nebi. ³ Jimonya niçijoa itoataale liotaka anoyeloğodi Aneotedoğoji ligegitediogi niçidi noiigitigi niçina iiço. Odinixotinigilo jaacogoli moikée me agetcagalodipi. Odaa igitibeci owote onaniteci miili, niçigo 260 nokododi moyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji.”

⁴ Odaa ijoa jinadi itoataale nialeli “oliveira” ijaağijo itoataale noledağaxiidi ane dabiditiniwace lodee Goniotagodi Aneotedoğoji ane yoe niçina iiço, niçidiwa jiçijaağijo niçijoa itoataale liotaka Aneotedoğoji. ⁵ Diğicatibece aneo ane beyagitema, odaa noditicogi noledi niolatedi moyaağadi niçinoan lidelaşawadi. Odaa jiçidaağee me nigo niçina ane domeğeo ane beyagitema niçijo itoataale. ⁶ Niçidiwa liotaka Aneotedoğoji ida nimaweneğegi monoxoco ditibigimedi, owote me daşa datiode niçicoatigilo nokododi moyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Codaan eledi ida nimaweneğegi mowote niçinoan ninyokotiidi me dinanatigi me ȝodawodi. Codaan ida nimaweneğegi moniğe lawikodico niçina oko digoina iiço, niçina moyemaa mowote.

⁷ Igaanige oigodi niçijoa itoataale liotaka Aneotedoğoji moyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odaa niçijo ejeeğagi nelegi ane doide ja noditibige icoğotinece niçijo elagigi ane diğica liniogo. Odaa ja idelege niçijoa itoataale liotaka Aneotedoğoji, odaa aȝodibotege, ja nigodi. ⁸ Igaanige nigo, odaa loolatedi jiçidıaağitedice mi-jotaşa niladigodi nağani nigotaşa elooodo, niçijo anoyelite Goniotagodi moyototedeloco nicenaganganagate. Nağani nigotaşa owo me nikoxeedi me “Sodoma”, “Egito”. (Leeğodi niçicoa loenataka ane beyagi niçidi niçeladimigipitigi nağani nigotaşa). ⁹ Odaa inoatawece ane iiğotedi, inoatawece ane noiika, inoatawece ane isolatedi, codaan minoatawece ane latopaco oko, oiwiteloco niçidiwa liotaka Aneotedoğoji ane nigo, odaa aȝoika diğica ane naligitiniwace. ¹⁰ Odaa iditawece niçidi noiigitigi niçina iiço ninitibigiwaji leeğodi naşa nigo niçidiwa liotaka Aneotedoğoji. Codaan odinediatigi noğetedi leeğodi me ninitibigiwaji. Leeğodi niçidiwa liotaka Aneotedoğoji oditece niçinoan notaşa ane doğoyemaateda mowajipatalo, notaşa anowo niçidi noiigi me nawikodeega.

¹¹ Pida naşa ixomagatedijo itoatadığida nokododi niçigo meeya, odaa niçijo Niwigo aneo me ȝodewiğe icoğoticogi miniwataşa Aneotedoğoji, ja dakatiogi, odaa ja dabiditaciniwace niçijoa itoataale. Odaa ijotawece niçijo oko anonadi eliodi me doitibigiwaji.

¹² Odaa niğijo itoataale liotaka Aneotedoğoji joğowajipata ligegi ica ane dapaawe icoğotibigimece ditibigimedi, meetiogi, “Anagitiwaji digoina ditibigimedi!” Eşidaa ditigi niğijo lidelağawadi moiwi, niğijo itoataale liotaka Aneotedoğoji joğopitibigimece ditibigimedi oyadeegitibigimoace odiotibigimece lolaadi. ¹³ Odaa ağıca dağa leegi ja datalale iigo. Odaa onijoteci liwai niğidiwa deez liwailidi nigotaga ja daa. Odaa ja nigo seete miili oko. Odaa niğijo eledi oko ane dağa nigo eliodi me doitibigiwaji, odaa joğodoğetetibigimece Aneotedoğoji ane ideite ditibigimedi, modi me loniciweğenigi.

¹⁴ Odaa jiğidaägee naga ixomağatijo niğijo eledi nelegi nawikodigi. Pida eágina eledi nawikodigi anicota menagi.

Owidije goloneeta

¹⁵ Odaa niğijo owidijegi aanjo ja yatetigi nağajo nigoloneeta. Odaa digoida ditibigimedi jiğijo ane notağanağa napaawağateloco, modi, “Natigide anida loniciwaşa me iğe inoatawece ane noiika, Goniotagodi Aneotedoğoji iniaa Cristo, Niğijo ane imonya meote lewiga oko. Odaa natigide idiokaanaşa limedi me niğenatakanaga.”

¹⁶ Odaa niğijo 24 lacilodi, ane niğenatakanaga, anonicotelogo epaa nibaancotedi lodoe Aneotedoğoji, dakagitiniwace neğepağicotinigi latopidi iigo, modoğetetaloo Aneotedoğoji. ¹⁷ Odaa modi, “Goniotagodi Aneotedoğoji aneliodi şanimaweneğegi, ane iğeni inoatawece, anakaami ewikegi, anakaağakaami, codaa anicota managi, iniotagodeeğatağawa leeğodi mabakeni şanimaweneğegi nelegi, codaa joğowicenağani me iğeni inatawece oko.

¹⁸ Niğino ane noiika eliodi moyelatağadomi, pida jiğicota noko maloikatiti, codaa mawini anodaağemiitiogi émağaga. Jiğicota galakatagi mawii noğeedi niğijo şaotaka anoyeloğoditedibece şadowooko, codaa minatawece noiigi ane şanepilidi, niğijo anodeemitetibigağaji. Inatawece ane şadoiigi odibatege noğeedi, niğina oko ane şoneğaga, inaağino awikodadi ane dağa şoneğaga. Jiğicota noko me aağati niğino auyaağadi iigo.”

¹⁹ Odaa ja domoke Aneotedoğoji ligeladi digoida ditibigimedi, odaa ja jakadi me jinadi nağajo niwokodağaxi ligeladi Aneotedoğoji. Nağajo iwokodağaxi eo me nalağatibigoğoji naşa dinilakidetacetege Aneotedoğoji niğina oko. Odaa jiğijo nalebepakatedi, na-paawakatedi, eliodi niximağaga, codaa datalale iigo, ijaağijo şalatili nelecoli anenitedi.

12

Aca iwaalo icaağica Gowidi

¹ Odaa ja nodi digoida ditibigimedi ijo yakatigi niğina ane jopooğga, ane diğicata me jinatağa liciagi. Jinadi iwaalo ane dinixotinigilo nowoodi liciagi aligeğe. Epenai idei natinedi loğonaka, ipoditeloco. Lacilo ani lale anidiwa dooze yetetitedi. ² Nağani iwaalo ipileğe, codaa me dacaagetibece, ja ilee le.

³ Odaa ja jinadi ijo eledi ane nodi digoida ditibigimedi, inaaqina niqina ane joxicaqatema. Jinadi ijo Gowidi nelegi lixagotegegi. Idiwa seete lacilodi, idiaa deez libiwedi. Odaa niqidiwa lacilodi inoa laleli (anoikee me diiqenataka). ⁴ Datikata liwagi nelegi me yanikati onijoteci liwai niqijo iniwatadigini liwailidi yetetitedi, odaa ja nokolete-dinigi iiqo. Odaa jiqidiaa dabidi lodox naqajo iwaalo baanaqa niqegi me dinigaje. Odaa jiqidiaaqi ja domaga nibeotege me yakaloi niqica nigaanigawaanigi degenitini. ⁵ Niqidiaagidi naqajo iwaalo ja dinigaje, goneleegiwa lionigi ane iiqe inoatawece ane noiika, codaa datiteteloco me iiqe. Pida niqijo nigaanigawaanigi jogonogatice, oyadeegi mipegitege Aneotedoqo, manitaqa aca nibaanco gonege. ⁶ Odaa naqajo iwaalo jegeloditicogi miditaqa ijo nippodigi ane digicata niqeladimigipi, nippodigi Aneotedoqo ane ilakidetetema naqani iwaalo, odaa jiqidiaaqi me doweditedeloco onaniteci miili niqigo 260 nokododi.

⁷ Odaa jiqijo nidelaqa digoida ditibigimedi. Miguel ijaaqijo niaanjotedi oidelege niqijo Gowidi. Odaa ja didele niqijo Gowidi laxawepodi niqijo aagaqa niaanjotedi. ⁸ Pida niqijo Gowidi ane doide aniadi me didele. Odaa niqijo Gowidi ane doide ijaaqijo niaanjotedi agaleegoyakadi midiaaqite digoida ditibigimedi. ⁹ Odaa niqijo Gowidi nelegi jogoniticoitice me ideite ditibigimedi, ijaaqijo niaanjotedi. Odaa jogonokoletinigi digoina iiqo. Niqini Gowidi one niqijo lakeedi oxiiqodi ane ninaletiniwace inatawece oko. Ane liboonaqadi diaabo, Satanás (amina anejinaqata “Godaxakawa”).

¹⁰ Odaa ja jajipata ijo ane dapaawe me dotaqa digoida ditibigimedi, mee me dotaqa, “Niqina natigide Aneotedoqo nogatedice niqina oko me iteloco loniciwaqa godaxakawa, ikee loniciwaqa, odaa ja iiqe inatawece oko.

Codaa Cristo Niqijo ane niiqe Aneotedoqo meote lewiga oko, ikee loniciwaqa.

Leeqodi niqijo ane beyagi me dotaqatibige gonioxoadipi noko codaa menoale lodox Aneotedoqo,

ijaaqijo jogonokoletini me idei ditibigimedi.

¹¹ Gonioxoadipi jogoigek niqijo Gowidi odatika loniciwaqa lawodi Waxacoco (niqijo ane yeleotedoqodomi),

codaa eledi odatika notaqa aneetece Jesus.

Niqidi gonioxoadipi ja nigomaqa

codaa me nigo leeqodi Jesus.

¹² Enice aniniitibecetiwaji ane ideoni digoida ditibigimedi,

leeqodi agaleeqica niqijo Gowidi makaamitaqatiwaji!

Pida baqa dakaketaqadomitiwaji anakaami niqeladimigipitigi digoina iiqo,

codaa niqinoan aninoan catinedi akiidi-eliodi.

Igaataqa diaabo ja dinikatini makaamitaqatiwaji,

codaa eliodi me deliqide,

leeqodi yowooqodi mokateciqidiwa nokododi me dinikatice.”

¹³ Igaanaqa nadi niqijo Gowidi ane doide noqonokoletinigi digoina iiqo, odaa jiqidaa diiticogi me iatetibeci naqajo iwaalo ane dinigajetece nigaanigawaanigi. ¹⁴ Pida joqoyajigota naqajo iwaalo itoataale labadi nitaanigo nelegi owotibige me yakadi

me wayoticogi miditaqa aneitice, nippodigi ane digicata niqeladimigipi, aneite modowediteloco nigepaa ixomagatedijo itoatadigida nicaaqape niqigo meeya. Odaa niqijo Gowidi ane doide, lakeedi-nelegi agaleeqaca me nadi naqajo iwaalo. ¹⁵ Odaa niqijo lakeedi-nelegi jegeo me noditicogi nioladi ninyoqodi liciagi niqina abooqo-ninyoqodi walokoditece lowidi naqajo iwaalo domegeotibige daqa yakadi me yadeegi ninyoqodi.

¹⁶ Pida iiqo yaxawa naqajo iwaalo, ilibitece niqijo ninyoqodi micataqa digida nioladi

milibitece. ¹⁷⁻¹⁸ Odaa niğijo lakeedi-nelegi, eliodi me yelatema nağajo iwaalo, odaa jiçigo idelegetiogi niğijo anida aneetege licoğegi, niğijo anoyotete liğenatakanegeco Aneotedoğoji, codaanidioka limedi moyiwagadi niğijo Jesus lotaşa anewi.

13

Icoa iniwataale ejedi ane doide

¹ Idiaaçejote liniogotibece akiidi-eliodi. Odaa ja jinadi ijo ejeeğagi ane doide, icoğotinece ninyoğodi. Ijo deez libiwedi, idiaa seete lacilodi. Inoa laleli midoataşa libiwedi. İdiwatawece lacilodi inoa nidiko ane beyagi modotağatibige Aneotedoğoji. ² Odaa niğini ejeeğagi ane beyagi liciagi nigediogo. Pida logonaka başa liciaco logonaka "urso". Nioladi liciagi nioladi liaon. Odaa niğijo oxiiğodi lakeedi ja yajigota niğini ejeeğagi loniciwaşa, yajigota nibaanco me diiğenataka, codaanme nağatetigi aneliodi. ³ Oniniteci lacilo niğini ejeeğagi micataşa daantaşa yeleo, pida eyewişa. Odaa inatawece oko odoxicetema, odaa joğodiotibeci niğijo ejeeğagi ane doide. ⁴ Odaa inatawece oko joğodoğeteta niğijo oxiiğodi lakeedi igaataşa jeğepaa yajigota nağatetigi niğijo ejeeğagi ane doide. Codaan eledi odoğeteta niğijo ejeeğagi, modi, "Amiijo ica ane liciagi ini ejeeğagi? Domigica anida nimaweneğegi meo ane beyagitema?"

⁵ Joğika niğini ejeeğagi me dotağatibece dinanetibece, codaan eote lotağatibige Aneotedoğoji niğinoan ane beyagi, codaan ida nimaweneğegi me diiğenataka 42 epenaitedi. ⁶ Odaa jiğidaan dinanatigi me beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji, codaan me Liboonağadi, codaan me beyagi me dotağatibige aneite Aneotedoğoji, ica anidi digoida ditibigimedi eletidi beyagi me dotağatibige. ⁷ Odaa niğijo ejeeğagi ane doide jokoikatece me idelege Aneotedoğoji loiigi, codaan me iğeke. Dibatege loniciwaşa me iğe inoatawece ane latopaco oko, inoatawece ane noiika, codaan minoatawece ane isolatedi. ⁸ Inatawece oko digoina iğe odoğeteta niğini ejeeğagi ane doide. Idioka doğodoğeteta niğidi oko ane idiba liboonağatedi me diniditedini maditaga lotaganagaxi Waxacoco, niğijo Waxacoco anijo moyeloadi. Aneotedoğoji eote niğida lowoogo me iditedeloco nağadi notağanagaxi liboonağatedi niğidi oko aneote me newiğatace. Akaağida me lowoogotetece aniğicatibige dağa yoe niğina iğe.

⁹ Ane yemaa me wajipa, ele me watacotece niğinoan ane wajipatalo. ¹⁰ Niğina ane niwilo eledi oko, icota mağasa oniwilo. Niğina ane daije ane datikata nodaajo-ocagataga, icota minaağoyatita nodaajo-ocagataga moyeloadi. Odaa leeditibige loiigi Aneotedoğoji modinatitalo niğinoan ane lawikodico, codaan midioka limedi modioptece, codaan me degeyamağaticoace eliwağatakaneğegi.

¹¹ Odaa ja jinadi eledi ejeeğagi ane doide icoğotinece catinedi iğe. Idoa itoataale libiwedi liciaco micoataşa niğinoan waxacoco libiwedi. Pida layaagağawa niğina Gowidi me daale, diximoğ. ¹² Niğijo ejeeğagi ja ikee meliodi loniciwaşa lode niğijo odoejegi ejeeğagi ane doide, codaan liciagi me yoniciwadi niğini odoejegi. Odaa ja iğe inatawece oko digoina iğe modoğeteta niğini odoejegi ejeeğagi ane ijo elaciledi ane domaşa yeljadi, pida ja içi. ¹³ Niğini eledi ejeeğagi eo loenatagi niğina ane joxicagatema, eo menitinigi niğina iğe noledi icoğotibigimece ditibigimedi, eotibige monadi inatawece oko. ¹⁴ Odaa ja ninaaletiniwace inatawece ane noiigi niğina iğe leegodi niğijo anoikatece meo lode niğijo odoejegi ejeeğagi. Odaa ja iğe inatawece ane noiigi mowo liwilanigi liciagi niğijo odoejegi ejeeğagi anoyacilotidita nodaajo-ocagataga, pida ja içi. ¹⁵ Iniaağini niğini ejeeğagi ja dibatege loniciwaşa meo me daale niğijo liwilanigi ane liciagi niğijo odoejegi ejeeğagi, jegeo niğijo liwilanigi me yakadi me dotaşa, codaan me diiğenatakatiogi monigodi niğina oko ane doğodoğeteta. ¹⁶ Niğijo ejeeğagi ja iğe inatawece oko moyexocagaditeloco libaağadi mige latocolo nibikotaxete niğini odoejegi ejeeğagi, ağıca liğiamägeđi inatawece oko, ina iwikodadipi, inoa ęoneğaga, inoa liicotedi, inoa madewetedi, ina niotagipi, inaağina ane daşa niotagipi. ¹⁷ Ağıca ane

yakadi me dinoojete oteqexaaqaga gaantiqidi elaanigi, nige daqacata nibikotaxete, mige liboonaqadi, ogoa, migetaqa ane liwokodi liboonaqadi niqijo eijeeqagi ane doide.

¹⁸ Niqina oko leeditibige mida lixakedi me yowooqodi ane diitigi. Niqina anele lacilo baqa yakadi me iwelatibige ane liwokodi liboonaqadi niqijo eijeeqagi, leegodi ane liwokodi, liwokodaqawa codaa ikee ane liboonaqadi goneleegiwa. Odaa ane liwokodi liboonaqadi 666.

14

Ica elaagi niqidi oko ane dinoojetetediogi Aneotedogoji me nepilidi

¹ Naqa jiwitacicogi, odaa ja jinadi niqijo Waxacoco dabiditedi ditibigimedi aca niwetiqa Sião. Miniwataqa idawa 144 miili goneleegiwadi ane diniditeloco latocolodi liboonaqadi Aneotedogoji ane Eniodi. ² Odaa jajipata ica ane dotaqa digoida ditibigimedi, layaagaqawa niqina laxogokeqegi ninyoqodi ane igedi, codaa layaagaqawa micataqa niqina niximaqaga, codaa liciagi niqina oko eliodi anoyatetigilo noqoxiqa-liwenadi.

³ Niqijo 144 miili okoli idei lodoxo naqajo baanco goneqe, codaa me lodoxo niqijo cwaatolo ewikaga, ijaaqijo 24 lacilodi. Odaa niqidiwa 144 miili okoli nigaanaqanaqa, oigaa gela elaagi anidiokidi me yakadi moyowooqodi, niqidi ane dinoojetetediogi Aneotedogoji ane noqatedicogi liwigotigi oko digoina iigo meote me nepilidi. ⁴ Niqidi jiqidiaaqidi niqica oko ane dinoweditibigwaji me yapiditibigwaji, anigica daga noomatewa iwaalo. Codaa odioteci naigi anigotece niqijo Waxacoco. Jiqidiaaqidi odoejedi ane isolatedicoace Aneotedogoji me nepilidi, codaa me niqiniwa Waxacoco maqaga nepilidi. ⁵ Agica daga niwitakaga, odaa agica lapioyaqajegi me idei lodoxo nibaanco goneqe, Aneotedogoji.

Icoa itoatadigida aanjotedi

⁶ Niqidiaaqidi ja jinadi eledi aanjo ane leegitibigimece me wayo, yadeegi nibodigi aneetece ane ligegi Aneotedogoji meote gobiniigi ane yemaa meote, niqida nibodigi adiniigi. Igo me yelogoditiogi niqeladimigipitigi iigo, inatawece ane noiigi, inoatawece ane noiika, inoatawece ane latopaco oko, codaa me inoatawece ane isolatedi. ⁷ Mee me dinigetaqatee, “Eemiteetibige Aneotedogoji, codaa ogeetetaloo leegodi jiqiniaaqiniwa ane dagaxa me goneqegi! Leegodi jiqicota lakata Aneotedogoji me iwi anigotediogi oko codaa me ilokatidi. Ogeetetalotiwaji Niqiniwa ane yoe ditibigimedi, iigo, akiidi-eliodi, codaa me niqinoa ninyokotiidi-libecoli.”

⁸ Ijo eledi aanjo diotecniqido odoejegi, odaa mee, “Ja daa, ja diopati nigotaqa nelegi, anoyatigi me Babilônia. Yajigotiogi niviinyo inatawece noiigi, codaa iedegetinece mowacipe. Niqida viinyo one niqicoa lidagatakaneqeco ane beyagi, me ilidaqadi me loomatewa okanicodaqica oko.”

⁹⁻¹⁰ Ijo eledi aanjo jaqaga diotecniqido eledi, odaa mee me dinigetaqatee, “Niqijo oko ane dogeteta niqini eijeeqagi ane doide codaa me liwigo niwilani, codaa ane dinibikotatece nibikotaxete libaaqadi, domige latocolo, baqa wacipeta niviinyo Aneotedogoji. Niqica niviinyo Aneotedogoji one niqica lelaqa. Micataqa oko me yadotinigi goopa viinyo odaa agica ane yalegetetege, joanigidaaqee Aneotedogoji yelatetema niqina oko, odaa ayawanaqaditetege lelaqa liwikodenatakaneqegi. Iticoitedicogi migotibeci nawikodeeqa minitaga noledi, inaa gocilaqadi ane lanicaqawa aligopenaqanege loqocilaqadi lanigi. Niqidi oko nawikodeeqa lodoxo aanjotedi anodibatema Aneotedogoji, codaa me lodoxo Waxacoco me iticoitedicoace. ¹¹ Niqidiwa gocilaqadi aneo me nawikodeeqa idioka limedi me yoniciwadi me noditedice, odaa niqidi oko agica daga nipenaqa noko codaa menoale. Pida idioka limedi me nawikodeeqa, niqidi anodogeteta eijeeqagi ane diojo codaa me liwigo niwilani, codaa anadi me yadeigitibeci nibikotaxete liboonaqadi niqijo eijeeqagi.

¹² Leeditibige niğidi noiigi ane iomağaditedice Aneotedoğoji me nepilidi modiitege ane dakaketema codaa moyotete liğenatakanegoco Aneotedoğoji, codaa moyiwağadi lotaşa Jesus, amanagawini ağica aneyamağatice.”

¹³ Odaa ja jajipata ica anee me dotaşa digoida ditibigimedi, “Idiitedini yotşa: Icota me ninitibigwaji nişina ane nigo nişina natigide leeğodi modioce Goniotagodi.” Odaa Aneotedoğoji Liwigo ja niwoditema niğijo ane dotaşa, meeta, “Ewi! Niğidi oko ja nipenagatema libakedi, codaa ağaniaditema nagajegi leeğodi libakedi.”

Oiolaticoace oko digoina iigo

¹⁴ Naşa inoletacibige, odaa ja jinadi ijo lolaadi ane yapacaşa. Odaa nişini ane nicoteloco nişini lolaadi liciagi nişijoa Gonleegiwa ane icogotedibigimece ditibigimedi. Ani lale oolo lacilo, codaa nolitini nodaajo ane dalepe, lajo me dakacitaka. ¹⁵ Odaa ijo eledi aanjo icogotiwece ligeladi Aneotedoğoji, odaa ja dinigetagatee me dapaaweta niğijo ane nicoteloco lolaadi, meeta, “Akacitakanita ǵadodaajo maladienağani, leeğodi jiğicota lakata me jiladienağanaşa. Leeğodi nişina iigo jiğicota me diniodateloco.” ¹⁶ Odaa niğijo ane nicoteloco lolaadi ja dakacitakata nodaajo digoina iigo, odaa ja nioda okotigi nişina iigo, micataşa nişina monopilağaditedio nawodigijedi.

¹⁷ Odaa ijo eledi aanjo eledi icogotiwece ligeladi Aneotedoğoji digoida ditibigimedi, aağaga ida lodaajo ane dalepe.

¹⁸ Nişidiaağidi ica eledi aanjo ane nowienogodi noledi, noditicogi maditaşa Aneotedoğoji nameeja bronze. Odaa ja dinigetagatee me dapaaweta niğijo aanjo anida nodaajo ane dalepe, odaa meeta, “Akacitakanita ǵadodaajo odaa anakagiti ligecidi ‘uuva’ digoina iigo. Leeğodi jegei nişidiwa ‘uuva’.” ¹⁹ Odaa niğijo aanjo ja dakacitakata lodaajo digoina iigo, odaa ja nakagidi “uuva” ligecidi, odaa ja yokoletinigi aca iwokodağaxi nelegi, anoyelite monipodi uuvatedi, anei Aneotedoğoji me ikee meliodi lélégatetema oko leeğotedi libeyaceğeco. ²⁰ Odaa joğonipoditedini “uuva” maditaşa nağajo iwokodağaxi wetice nigotaşa. Odaa owidi ǵodawodi icogotiwece nağadi iwokodağaxi, iwidiatibigimece apolicağanaşa le, codaa me daligilice iwida icoa meya-taalial leegoa.

15

Aanjotedi anonadeegi icoa seete nawikodico

¹ Nişidiaağidi ja jinadi digoida ditibigimedi nişina ane jopooga codaa ane yakadi me ǵodawelağadi. Jinadi ijo seete aanjotedi anonadeegi ijo seete nawikodico. Pida joğowidijedi leeğodi joğoigoditece icoatawece nawikodico ane niwakateetedigi Aneotedoğoji nişina oko digoina iigo. Yelatetema leeğodi libeyaceğeco.

² Odaa ja jinadi niğijo ane liciagi weiigi pida galaapa ane igeditice mawatege noledi. Eledi jinadi niğijo oko anodinigaanyetece moidelege niğijo odoejegi ejeeğagi ijaağijo liwigo anoiwila. Niğidi oko agodinibikotata nibikotaxete, oteğexaağaga nişijoa nilakataka ane liwokodi liboonağadi niğijo ejeeğagi. Niğidi oko dabiditiniwace miditaşa niğijo ane liciagi weiigi pida galaapa ane igeditice. Inoa noğoxığa-liwenadi Aneotedoğoji ane yajigotediogi. ³ Nigaanağanaşa, oigaa ijo elaagi Moisés niğijo liotagi Aneotedoğoji ijaağijo elaagi Waxacoco. Modi me nigaanağanaşa, “Goniotagodi Aneotedoğoji, eliodi ǵadoniciwaşa.

Codaa elooodoli niğinoşa ǵadoenataka ane joxicagatema.

Jağakamağakaami ninionigi-eliodi noiigi ane aolaatice me ǵadoiigi.

Iğenaga codaa ewi niğinoşa ǵadowooko.

⁴ Goniotagodi Aneotedoğoji, ağica ini ane daşa deemitetibigağaji.

Codaa ağıca ini ane dağa dogetetəgawa,
leeğodi akamokakaamita me ıçigata şabatiigi
codaa makaami ane yapidi.

Inoatawece ane noiika enagitibeci makaamitaşa,
odogetetəgawa digoina şadodoe.

Igaataşa inatawece joşonadi nişinoşa şadoenataka me igenaga.”

⁵ Odaa nişidiağıdi ja jinadi me domoke Aneotedoğoji ligeladi digoida ditibigimedi, jinaditiwe catiwedi le, aneitedice Aneotedoğoji. ⁶ Odaa nişijoa seete aanjotedi anondeegi nişijoa nawikodico ja noditicoaci oicoşotiwece ligeladi Aneotedoğoji. Odinixotinigilo nowoodi nigitikonağıdi ane yapacaşa, codaa datale, codaa ijo nigoenagatedi oolo ane yakaşotigi natecoşotedi. ⁷ Odaa onijoteci nişijoa cwaatolo ganigijo meijedi ewikaşa ja yajigotioji nişijoa seete aanjotedi onidatecibige baxiawaanigi oolo, ane nolee ganigida ica laxegi, ane ikee Aneotedoğoji me yelatetema libeyaceğeco nişina oko. Aneotedoğoji nişijoa anidioka limedi me yewişa. ⁸ Odaa ligeladi Aneotedoğoji ja nolee şocilağadi ane ikee loniciwaşa Aneotedoğoji, codaa me latalaşa. Odaa aqaleeşica ane yakadi me dakatiwece Aneotedoğoji ligeladi neşepaa ixomağatediyo ijoatawece nişijoa seete nawikodico anonadeegi nişijoa seete aanjotedi.

16

Icoa baxiatedawaanagaanoikee Aneotedoğoji me yelatetemaoko leegotedi libeyaceğeco

¹ Nişidiağıdi ja jajipata ica ane dapaawe me dotaşa icoşotiwece layaageğegi catiwedi Aneotedoğoji ligeladi digoida ditibigimedi, meetiogi nişijoa seete aanjotedi, “Emiitiwaji adootinigi iigo nişidoa laxedi nişidoa seete baxiatedawaanaga, ane ikee Aneotedoğoji me yelatetema libeyaceğeco nişina oko.”

² Odaa nişijo odoejegi aanjo ja yadotice nişijo nibaxiawaanigi nadotinigi digoina iigo. Odaa ja nodi liwexegadi nelecoli anoilee nişidi oko anadi nibikotaxete nişijo eijeeğagi ane doide, codaa modoğeteta nişijo niwigo anepaa liwilanigi nişidi oko.

³ Odaa ijo eledi aanjo ja yadotice nişijo aağaga nibaxiawaanigi nadotinigi akiidi-eliodi. Odaa nişina ninyoğodi ja liciagi şodawodi micoataşa lawilota émeğegi, odaa ja nigo inoatawece ejedi ane newişatinigi akiidi-eliodi.

⁴ Odaa ijo eledi aanjo jaşşa yadotice nibaxiawaanigi yadotinigilo inoatawece akititedi, inoa ninyokotiidi libecoli, odaa inoatawece ane ninyokotiidi ja liciagi şodawodi.

⁵ Odaa ja jajipata ijo aanjo ane doweditelogo ninyokotiidi, mee,

“Goniotagodi Aneotedoğoji,
akaami ane igenaga,
codaa şadewiki,
codaa akaağakaami,
codaa icota managi,
leeğodi mida nişida aneni,
odaa joanişidaa leeğodi naşaloikatiti nişidi oko.

⁶ Igaataşa nişidi oko onadooğodi lawodi noiigi anaolaatice me şadóiigi,
codaa me lawodi nişijo anoyeloşoditedibece şadowooko.

Odaa jaşajicitiogi şodawodi mowacipetalo.

Odaa natigide joşodibatege ane loojedi nişijo loenatagi ane beyagi.”

⁷ Odaa ja jajipata ijo nigegi ane icoşotiwece maditaşa Aneotedoğoji nameja bronze,
mee me dotaşa,

“Ewi nişidağeni Goniotagodi Aneotedoğoji eliodi şadoniciwaga.

Codaa nişina maloikatiti oko,

awii nişina anewi codaa me igenaga.”

⁸ Odaa ijo eledi aanjo jaşaşa yadotice nibaxiawaanigi, yadoteloco aligeşe. Odaa aligeşe jişaşa loniciwaşa me yalegi inatawece oko micataşa noledi. ⁹ Odaa nişica nelegi lapicaşa ja nalegitiniwace nişina oko, odaa ja beyagi modotaşatibigimece Aneotedoşoji anida nimaweneşegitetece nişinoa nawikodico. Pida idokee doğodinilaatece libeyaceğeco, codaa aşodoşetetalo Aneotedoşoji aneliodi loniciwaşa.

¹⁰ Odaa ijo eledi aanjo ja yadotice nişijo aşaşa nibaxiawaanigi, yadoteloco ajo nibaanco ane nicote nişijo ejeeşagi ane doide. Odaa icatawece nişica ane ninioxadi ane iiş, ja nexocaşa. Odaa nişidi oko joşoyowagi loçexodi leeşodi anoilee. ¹¹ Nişidi oko beyagi modotaşatibigimece Aneotedoşoji ane ideite ditibigimedi leeşodi nişinoa anoilee, inaaginoa liwexegadi. Pida idokee aşodinilaatece loenataka ane beyagi.

¹² Ijo eledi aanjo ja yadotice nişijo aşaşa nibaxiawaanigi, yadotinigi akiidi-nelegi ane liboonağadi Eufrates. Odaa ja ipe, jegeo me naigi nişijoa nionaga-eloodoli anoicögoticogi nigoi. ¹³ Odaa ja jinadi ijoa itoatadığida niwicidi anowote nişinoa loenataka ane napioi. Nişidiwa niwicidi liciagi nabiaotedi-nelecoli noditedicogi nioladi nişijo lakeedi-oxişodi “Gowidi”, ijaagijo odoejegi ejeeşagi ane doide, ijaagijo awitakegi anee minaşına ane yelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko. ¹⁴ Nişidiwa nabiaotedi-nelecoli, niwicidi abeyacaşa anowote loenataka anetışodawelaşadi. Nişidiwa iniwatadığını niwicidi igoşibeci minoataşa nişinoa nionaga-eloodoli inatawece iiş onodetiogi me nidelaşa nivicota nişica noko Aneotedoşoji aneliodi nimaweneşegi nige ikee meliodi loniciwaşa.

¹⁵ Odaa jeşee Jesus, “Digawini! Janagi micataşa nişina oliceşegi anoşonibeotigi, odaa ja janagi. Eliodi linikegi nişina oko ane dinowedi codaa me doweditelogo lowoodi, me doğokidatani, odaa anibolişatibigiwaji lodox eledi oko.”

¹⁶ Nişidiaşidi nişijoa iniwatadığını niwicidi joşoyatecögotee inionaga-eloodoli miditaşa nipoçigi ane liboonağaditigi ica ioladi hebraico “Armagedom”.

¹⁷ Odaa ijo owidijegi aanjo yadoticobece nibaxiawaanigi yokoletibece nişijo laxegi. Odaa jişijo ijo ane dapaawe me dotaşa dişeticogi manitaşa naşajo baanco şoneşe ane idei catiwedi Aneotedoşoji ligeladi, mee nişica ane dotaşa, “Aşaleeşica ananiaditibige, ja igo.” ¹⁸ Odaa jeşete nalebepakatedi, naxacögönakatedi, eliodi niximaşaşa, codaa inoa nişicoa layaageğeco, codaa me datalale iiş. Aşica liciagi nişica natalalaşa nişijo maleekokina nişina oko digoina iiş. Dağaxa me doide, aşica liciagi. ¹⁹ Naşajo nigotaşa eloodo iniwatadığını liwailidi me dawalace, codaa inoatawece nigotadi digawiniteloco iiş eletidi daa. Odaa Aneotedoşoji ja nalaşatigilo naşajo nelegi Babılınia, naşa yajigote naşajo nigotaşa nişijo baxiawaanigi ane nolee viinyo ane ikee lawikodigi ane niwakatee leeşodi meliodi me yelatetema, leeşodi libeyaceğeco nişidi nişeladimigipi. ²⁰ Codaa inoatawece lidelocotedi ja jabalaşatigilo, inoa wetiadi nelecoli eletidi ma. ²¹ Codaa şalatili eniteloco oko icoşotedibigimece ditibigimedi, licawadi wetiadi nelecoli ane iwida 40 ciilo liwaşaatiigi. Odaa nişina oko ja beyagi modotaşatibige Aneotedoşoji leeşodi nişinoa lawikodico aneote nişijoa şalatili eloodoli, leeşodi eliodi nişica lawikodigi.

17

Aca iwaalo agopelo ane diğicaadaşa yowoşodi

¹ Odaa onijotecı nişijoa seete aanjotedi anijo nibaxiawaanigi neşenagi meetaşa, odaa jeşetiwa, “Anagi, jikeytaşa anodaageeta nigoiloikatidi naşajo iwaalo agopelo, ane diğicaadaşa yowoşodi. Naşani iwaalo eote me nalaşatibigöşoji naşajo nigotaşa eloodo anişegitege owidi akiititedi. ² Nişinoa inionaga-eloodoli ja noomatewa naşani iwaalo, codaa minoatawece ane noiika nişina iiş nemâşa mowacipeta niviinyo naşa loomatewepodi.”

³ Odaa ja dakatiwigiji Liwigo Aneotedoğoji, odaa ijo aanjo ja yadeegi iwigo miditağa nipoçigi ane yadiloteloco ane diğica niğeladimigipi. Jiğidiaaği nağa jinadi ajo iwaalo ane waxoditeloco niğijo eijeeğagi ane doide, lixagoteğegi. Inatawece lolaadi niğini eijeeğagi dinidi, diniditelogo niğinoa notağa ane beyagi modotağatibige Aneotedoğoji. Niğini eijeeğagi idija seete lacilodi, codaan idija deez libiwedi. ⁴ Nağajo iwaalo dinixotinigi lipegeteğe ane ixagodi, me nolidigo lawoço. Anitawece nolee icoa nadinağajetecidi oolo, wetiadi ane diniwaloe, acaagaca “pérola”. Ilokadita ijo baxiawaanigi oolo ane nolee, niğida laxegi eo me nalağatibigoğoji ijoatawece niğijo loenataka ane napioi niğina me loomatewepodi ġoneleegiwadi. ⁵ Latocolo diniditeloco boonağadi, anida ane diitigi, ane dinağaditi, pida ağica ane ywooğodi. Ica boonağadi one, “Babilônia ane diğicaadağa ywooğodi me eliodo inatawece iwaalepodi agopeloğa, inaağina niğina anowo okanicodağica ane napioi digoina iđo.”

⁶ Odaa ja jinadi nağajo iwaalo yemáđa, yemakatidi me wacipetalo lawodi loiği Aneotedoğoji, codaan me lawodi niğijo ane nigo leeğodi modiotibece Jesus.

Niğijo nağa jinadi, eliodi me idawela. ⁷ Odaa ja idige niğijo aanjo, meetiwa, “Igaamee ina manawela? Natigide ja jelogoditağawa anodaa diitigi niğida ane diğicata ane ywooğodi, aneetece nağajo iwaalo, ijaçijo nicoğoladi eijeeğagi ane doide, anijo seete lacilodi, idiaa deez libiwedi. ⁸ Niğijo eijeeğagi ane doide ananati jiğijo me yewiğa, pida niğina natigide ağalee yewiğa. Odaa icota me noditice icoğotinece libegi ane diğica liniogo, odaa jiğigo minitağa noledi ane dağa ipe. Maditaça lotağanağaxi Aneotedoğoji idija liboonağatedi niğica oko anidiokaanağa limedi me newiğa. Aniğicatibige Aneotedoğoji dağa yoe niğina iğo niğidiwa liboonağatedi me diniditedini. Odaa niğijo niğeladimigipitigi niğina iğo ane diğica liboonağadi maditaça nağadi notağanağaxi nawelatibigijawi nigoiwita niğijo eijeeğagi ane doide. Niğijo eijeeğagi baanaga ijo me yewiğa, niğina natigide ağalee yewiğa. Pida icotace me dinikee.

⁹ Leeditibige mele ġodacilo me jowooğotağatece anodaa diitigilo niğinoa notağa ane jiditedi. Niğidiwa seete lacilodi niğijo eijeeğagi — one niğicoa seete lojotağatedi-nelecoli aneitice me nicote nağajo iwaalo. ¹⁰ Eledi one diitigi — me icoa seete inionaga-eloodoli. Odaa ciinco jeğenitiniwace, ja nigo. Pida oniniteci niğidiwa seete eğini me diiğenataka, icağica eleği aniğica me jinatağa. Icota mağaga diiğenataka, pida ağowidi nokododi. ¹¹ Odaa niğijo eijeeğagi ane doide baaniğijo me yewiğa, pida natigide ağaleegica me yewiğa, boğone eleği inionigi-eliodi ane diiğenataka nige nigotedice niğijo seete. Nokağedi niğijo seete, codaan eleği igo minitağa noledi ane dağa ipe.

¹² Niğijo seete lacilodi niğijo eijeeğagi — one niğicoa seete lojotağatedi-nelecoli analee dağa niğenatakanaga, pida icota modibatege loniciwağa me niğenatakanaga odinaxawateğe niğijo eijeeğagi ane doide, aleği, onexaa onaniteci lakata me niğenatakanaga. ¹³ Idiwatawece niğidiwa inionaga-eloodoli oniwoditema eleği, idokida ane lowoogo. Odaa oyajigota niğijo eijeeğagi ane doide loniciwağa, codaan me nağatetigi niğidiwa inionaga.

¹⁴ Odaa icota moideleğe niğijoanoiciaceeketege Waxacoco, pida Waxacoco diniğaanyetetece, igaatağa Niotagodi niğinoa ane ġoniotagododi, codaan me Ninionigi-eliodi niğinoa inionaga-eloodoli. Laxawepodi niğina aneniditediogi, niğina ane iomağaditedicoace, anidioka limedi modiotecce ağica değeyamağaticoace.”

¹⁵ Odaa niğijo aanjo jeğeetiwa, “Niğijo ninyoğodi baaniğijo manati anei nağajo iwaalo agopeloğa me nicoteloco one inatawece ane noiği, inoatawece ane noiğa, inoatawece ane latopaco oko, codaan inoatawece ane isolatedi. ¹⁶ Codaan niğijo seete libiwedi ananati, ijaçijo eijeeğagi ane doide oyelatema nağani iwaalo agopeloğa. Odaa icota monatetibige icoatawece niğicoa ane nepilidi, codaan oyoladiti anitawece owo mokanitani. Oyeligo liboledi nağani iwaalo, odaa niğica ane yeyatice, boğoyaleği. ¹⁷ Igaatağa Aneotedoğoji ixotediwece laaleğenali eotedibige mowo niğica ane yemaa, codaan eote midokida ane

lowoogo. Codaa eote moyemaa moyajigota loniciwağa niğijo ejeeğagi ane doide me diğenataka nigepaağicotece lotaşa Aneotedoğoji.

¹⁸ Odaa naşajo iwaalo ananati — jonağaniaağani naşajo nigotaşa eloodo ane iiğe inoatawece inionaga-elooodoli inatawece iiğo.”

18

Anodaagee naga daaaca Babilônia

¹ Odaa niğidiaağidi ja jinadi ijo eledi aanjo me dinikatini icoğotibigimece ditibigimedi. Eliodi loniciwağa, codaa me datale, naloteloco inatawece iiğo. ² Odaa ja dinigetağatee me dapaawe, mee,

“Ja daa, ja diopati şoneşe Babilônia.

Natigide onanaşa ligeladi niwicidi abeyacağaga,
inaağinoa niwicidi anowote loenataka ane napioi,
codaa inoatawece ane latopaco ilaağaxodi ane beyagi,
ane şodoğolatalo.

³ Igaataşa Babilônia yajigotiogi niviinyo inatawece noiigi,
codaa iedegetinece mowacipeta niviinyo
aneote me nalağatibigoğoji niğicoa epaa lidağataka ane beyagi me loomatewa okanicodaağica
daağica oko.

Niğinoa inionaga-elooodoli digoina iiğo eledi noomatewa.

Pida niğinoanoojetekaşa jeğepaanaşa liicotedi
leeğodi niğeladimigipitigi naşani nigotaşa odinoojete okanicodaağica
leeğodi lidağatakaneğegi ane beyagi.”

⁴ Odaa ja jajipata ica eledi ane dotaşa digoida ditibigimedi mee,
“Anotitice naşani nigotaşa,
akaami yoiigi!

Anotiticoace!

Adagawanitege niğinoa libeyaceğeco,
codaa adağawanitege ane lawikodico.

⁵ Igaataşa loenataka ane beyagi ja ili,
ja liciagi niğina niladienigi baanaşa leegitibigimece,
ane iwidiatibigimece neğepaa lolaadi.

Pida Aneotedoğoji nalağatigilo niğina mowotema ane beyagi niğina oko,
joaniğidaa leeğodi me iloikatidi.

⁶ Ajicitatiwaji liciagi niğijo ane yajigotaşawa!
Oojeteeta, opilağati itoataale lojetedi niğinoa loenataka!

Anoleenağati nigoopa lacipağadi ane bayodi,
ane dağaxatace me yoniciwadi,
caticedi niğijo ane yoetaşadomitiwaji şadacipağadi.

⁷ Ajicitatiwaji lawikodico,
codaa me ligecağaloğو ane liwokodi inoa niliicağajeteci, inoa nepilidi libinienaga anepaa nimawenaşajetedi.

Leeğodi mee me dowooko,
'Iteyo,
idicotini micataşa değeyo inionaga-eloodo.

Ağeyo wajekalo,
codaa ejidiğica doğoo-ta meyo agecağalo.’

⁸ Joaniğidaa leeğodi midokida noko micotalo icoatawece lawikodico,
leelotika,

inoa ane ilee,
coda me nigigi.
Coda moyalegi,
oyokoletiogi noledi.

Igaatağa Goniotagodi Aneotedoğoji ane iloikatidi eliodi loniciwaga.

⁹ Niğicoa inionaga-eloodolitigi nigina iigo ane loomatewepodi, ane diğicata ananaditibige modipegitege, joaniqidiaa napaawağateloco coda me noenağateloco nigonadi şocilağadi nige yabidi nağani nigotaşa. ¹⁰ Ağodipegita, leegita moyototice leeğodi odoita dağawatege niğida analee lawikodigi, odaa modi,

'Nagoodo Babilônia,
nagoodo!

Akaami nigotaşa eloodo ane yoniciwadi.

Pida catiwedi onaniteci lakata jağakaami ma.'

¹¹ Coda niğinoanoojetekaşa nigina iigo eledi napaawağateloco coda me noenağleeğodi Babilônia, leeğodi ağaleegica ane dinoojetetalo elaanaşa. ¹² Ağaleegica ane dinoojeteta nioolo, nibeexo, inoa niwetiadi ane diniwaloe, aca 'pérola' eledi wetiga ane diniwaloe, acaaşaca lipegetege ane nipegedi anodita me nigitikonağadi, coda acaaşaca lipegetege ane adi ixagodi coda me nolidigo lawoço, coda me xeeda, oteğexaağaga niale ane galagatigi, oteğexaağaga niğica 'marfim', coda me niale ane dakake loojedi, aca 'bronze', şapileceğe, oteğexaağaga ica 'mármore', ağaleegica ane dinoojete. ¹³ Coda ağaleegica ane dinoojete caneela, oteğexaağaga nigomaadotedi, icaağica najidi aneletege lanigi nigina moyalegi, oteğexaağaga ica 'mirra', oteğexaağaga nadokojetedi. Ağaleegica ane dinoojeteta viinyo, oteğexaağaga najidi, oteğexaağaga leyemema, oteğexaağaga lamogo leyeema, oteğexaağaga wacali, oteğexaağaga waxacocoli, oteğexaağaga apolicağanadi, oteğexaağaga nagaagenali, oteğexaağaga niğinoaniotaka anoyaa.

¹⁴ Odaa niğijoanoojetekaşa modita nağani nigotaşa, 'Ijoatawece niğijoananele aneliodi moleetibige ağaleegicoa, ja ma. Coda jağaniatitema ijoatawece ane şaniliicagajetecidi, codaamijoatawece ane şanepilidi ane domaşa libinienaga. Odaa ağaleegica şanimaweneğegi makati.' ¹⁵ Niğijoanoojetekaşa ja liicotedi leeğodi niğijo niğeladimigipitigi nağani nigotaşa modinoojetetalo niğinoelaanaşa. Niğidiwa anoojetekaşa dinoğaticoace igitibeci ditigedi, odoitibige doğoyawanağaditege nağani nigotaşa moiiloikatidi. Odaa napaawağateloco, coda me nacaagağateloco, modi,

¹⁶ 'Nagoodo nağani nigotaşa eloodo! Nagoodo!

Niğijo niğeladimigipi jiğijo modinixotinigilo lipegetege ane nipegedi, lipegetege ane ixagodi, coda me nolidigo lawoço, coda odinanatece oolo, wetiadi ane diniwaloe, coda me "pérola".

¹⁷ Catiwedi onaniteci lakata aniaditema idiwatawece niliicagajetecidi.'

Ijoatawece niğijoanooji etogoli, ane wiajeeeğatinigi ninyoğodi, codaaminoatawece niğinoanodibatema etogoli, inaağinoaneyeagıtınibige akiidieliodi menaanağanaşa, coda me oojeteeğe, iditawece niğidi oko aşıpegitioibece, ideiticoace ditigedi. ¹⁸ Igaanogonadi logocilağadi naşa yabidi nağajo nigotaşa, odaa ja nacaagağateloco modi, 'Ağaca eledi nigotaşa liciagi nağani nigotaşa eloodo!' ¹⁹ Odaa joğoiłietigi amoço inoa lacilodi (ane lakanigi moikee magecağalodipi), odaa ja napaawağateloco coda me nacaagağateloco, modi, 'Nagoodo nağani nigotaşa eloodo aneiticoace naşa liicotedi ijotawece niğijo aninoalatogoli, leeğodi niğinoelaanaşa anoyadeegitedibece. Catiwedi onaniteci lakata nağani nigotaşa ja ma.'

²⁰ Aniniitibecetiwaji akaamitawewe ane şadigeladi digoida ditibigimedi, akaamitiwaji ane şadiomağatitedicoace Aneotedoğoji makaami nepilidi, coda makaami liğexedi, coda makaamitiwaji anelogotitedibece Aneotedoğoji lowooko! Aniniitibece

akaamitawecetiwaji igaatağa nağajo nigotağa ağaleegaca, joğoyaağadi. Aneotedoğoji ja iloikatidi leeğodi niğijo loenataka ane beyagitağadomi.”

²¹ Odaa ijo aanjo loniciweğenigi ja dibata ajo wetığa nelegi, ane iwaağadi, odaa ja yokoletinigi akiidi-eliodi, odaa ağaleegaca me yelogo. Odaa jegee,
“Jığidaägee nigotağa eloodo Babilônia icota monawelağadi beyagi anodigota
monogatice,
odaa ağaleegaca,
coda ağaleegica ane nadi.

²² Odaa niğina oko ağaleegoyakadi mowajipatalo niğijo natenoğododi əoxiığa-
liwenaga manitağa nağani nigotağa,
inoa enacajoli,
oteğexaağaga anoyatetigi natena coda me goloneeta.

Coda ağaleegica doğowajipata layaageğegi moyojogo leyeema madatağa ewio.

²³ Ağaleegicoa noledağaxiidi ane nalotigi catiwedi nigotağa,
coda ağaleegica ane yakadi me wajipatiogi me dinotağaneğe niğina ejogomigipi.
Niğijo noojetekenağa dağaxa me əoneğagatigi niğina iigo.

Niğina niğeladimigipitigi nağani nigotağa oninaaletiniwace inoatawece ane noiika,
odatikatalo loxikoneğeco.

²⁴ Aneotedoğoji iloikatidi nağani nigotağa
leeğodi catiwedi aniaağani nağani nigotağa oyakadi lawodi niğijo anoyeloğoditedibece
Aneotedoğoji lowooko,
coda me lawodi niğijo noiigi Aneotedoğoji
ane iomağaditedice mepoka nepiliditeda,
coda me lawodi ijotawece niğijo anonigodi digoina iiğo.”

19

¹ Odaa niğidiaağidi ja jajipata ijo ane napaawağateloco me notağanağa, layaagağawa
niğina anelioditiogi oko ane notağanağateloco digoida ditibigimedi modi,
“Oğeetetalotiwaji coda maweniğideni Aneotedoğoji!
Jiğiniaağiniwa Goniotagodi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa gela ədewiğä.
Jiğiniaağiniwa aneliodi loniciwağa,
coda meliodi me datale.

² Niğina me iloikatidi niğina oko ikee niğina anewi
coda meote niğina ane iğenaga.
Aneotedoğoji iloikatidi nağajo iwaalo agopeloa ane diğicaadağ a yowoğodi
leeğodi loenataka ane napioi digoida iigo me loomatewepodi oko.
Aneotedoğoji iloikatidi
leeğodi me nigodi niğijo liotaka Aneotedoğoji.”

³ Odaa ja napaawagataceloco modi,
“Oğeetetalo Aneotedoğoji
leeğodi niğinoa loğocilağadi nağajo nigotağa eloodo
ane yabidi idioka limedi me itedibige!”

⁴ Odaa niğijo 24 lacilodi, ijaağijo cwaatolo ewikağa dakagitiniwace odaa
joğodoğetetalo Aneotedoğoji ane nicotedeloco nibaanco əoneğe, modi,
“Jığidaägee!

Oğeetetalo Aneotedoğoji!”

⁵ Odaa ja jajipata ica ane dotağa ipegitege nağajo baanco əoneğe mee me dotağa,
“Oğeetetalo Goniotagodi Aneotedoğoji,
akaamitawece anakaami liotaka,
akaamitawece anakaami iwikkadipı,

codaa anakaami ḡoneğaga,
akaamitawecetiwaji ane eemiteetibige Aneotedoğoji!”

Lalokegi ladoneğegi Waxacoco

⁶ Odaa ja jajipata ijo ane dotağa layaagağawa niğina elioditiogi oko ane notağanağa, codaa me layaagağawa niğina ninyogodi nelegi ane daxoğoke codaa mağaga layagağawa niğino a naxacogonakatedi. Modi me notağanağa, “Ogeetetaloo Aneotedoğoji, igaatağa Goniotagodi Aneotedoğoji aneliodi loniciwaşa, ja iiğe inoatawece.

⁷ Godinitibece,
idinanenəağatibece.

Odaa jocağanağatalo Aneotedoğoji.

Igaatağa jiğicota lakata lalokegi ladoneğegi Waxacoco, codaa nağani liomağata me lodawa jağaga dinenyağaditege.

⁸ Nağani awicije liomağata,
Aneotedoğoji yajigote lipegetege ane nipegedi,
dalebepe, codaa me yapidi,
lajo me dinixo.

Nağada lipegetege ida ane diitigi,
one niğino a loenataka ane iğenaga niğina oko liomağata Aneotedoğoji.”

⁹ Odaa jeğeetiwa niğijo aanjo, “Idiitedini niğino a ne yotaga: Ninitibigiwaji niğina oko anononetibigiwaji migotibeci lalokegi ladoneğegi Waxacoco.” Codaa eledi meetiwa, “Niğino a notaga anejitece, Aneotedoğoji lotaga.”

¹⁰ Odaa ja idakagitini lodox niğijo aanjo me domaga jogeteta, pida meetiwa, “Jinogogeetiwa! Igaatağa akaami iciagi ee liotagi Aneotedoğoji, codaa iciage-podi ganoxoadipi anoyotete niğaxinağaneğegi anewi aneetece Jesus. Ogeetetaloo Aneotedoğoji! Igaatağa niğaxinağaneğegi aneetece Jesus, latematigo aneo Liwigo Aneotedoğoji me notaganaga niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

Ijo ane waxoditeloco ica apolicağanağa lapaceğegi

¹¹ Odaa niğidiaağidi ja jinaditace ditibigimedi me domoke. Odaa ja jinaditace niğijo apolicağanağa lapaceğegi ijaağijo ane waxoditeloco liboonağadi, “Niğiniwa ane jakatağa me jinakatonaşa”, eledi liboonağadi “Niğiniwa ewi”. Idioka limedi me iğenaga niğina me iloikatidi niğina oko, codaa niğina me idelege niğina ane beyagi.

¹² Ligecooğeli ídi micatağa niğina ǵalewaşa. Codaa owidi laleli nolee lacilo (ikee meliodi nağatetigi). Idi boonağadi ane diniditelogo, ağıca ane yowooğodi ane diitigi. Epoka yowooğodi ane diitigi niğida boonağadi. ¹³ Ajo nicaapa ığotigi ǵodawodi. Codaa eledi liboonağadi me

“Aneotedoğoji Lotağa.”

¹⁴ İdiwatawece niğicoa nidelegeçajoli digoşa ditibigimedi odiotece, owa xoditelogo inoa apolicağanadi lapacağaga, odinixotinigilo lipegetege ane yapacağ, codaa me yapidi. ¹⁵ Noditicogi nioladi nodaajo-ocagataşa ane dalepe, odaa jiğidaa datikata me yaağadi niğino a ne noiika, yoniciwadi me diiğenataka. Codaa ipoditedeloco niğino a lidelağawadi iloikatidi micataşa niğina oko me nipodi “uuva”, ane niopaağaditedini me noşa liwagedi. Odaa jiğidaa ığotediogi, igaataşa Aneotedoğoji, aneliodi loniciwaşa, eliodi me deliğide leeğotedi libeyaceğeco ina oko. ¹⁶ Nicaapa codaa me loxobi diniditeloco,

“Ninionigi-eliodi niğino a inionaga-eloodoli,
Niotagodi niğino a otagogodoli.”

¹⁷ Odaa ja jinadi ijo aanjo ane dabiditeloco aligege. Odaa ja dapaawetiogi inoatawece ilaaqaxodi ane leegitibigimece me wayo, meetiogi, "Anagitiwaji, adinatecogoteeniteloco lalokegi Aneotedogoji me dilokotaje. ¹⁸ Anagitiwaji elici libole niqijo inionaga-eloodoli, ijo aiodaqawadi, ijo lacilodi ane niigenatakanaqa, libole ijo a apolicaqanadi lajo me niwitidaqa, coda a ijo a apolicaqanaqademaga, coda a me libole inoatawece goneleegiwadi, inoa niotaka, inoa ane daqa niotaka, inoa iwikodadi, inaaginoa gonegaga!"

¹⁹ Odaa niqidiaagidi ja jinadi niqijo ejeeqagi ane doide, ijaagijo inionaga-eloodolitigi niqina iiqo, ijaagijo niodaqawadi, dinatecogotee moidelege niqijo ane waxoditeloco apolicaqanaqa lapaceqegi, ijaagijo aagaqa niodaqawadi. ²⁰ Odaa niqijo ejeeqagi ane doide joqoniwilo, ijaagijo awitakegi anee me yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, aneote inoa loenataka ane joxicagatema lodox niqijo ejeeqagi ane doide, aneote me ninaaletiniwace niqijo oko anodinanatece nibikotaxete niqijo ejeeqagi coda a modogeteta niwilaniqo anowo me liwigo. Odaa niqijo ejeeqagi ijaagijo niqijo ane ninaaletiniwace oko oyokoletinece elagigi nelegi aneite noledi ane daqa ipe, inaa qocilaqadi ane lanicaqawa aligopenaqanege logocilaqadi lanigi. ²¹ Odaa niqijo ane yeyagaticoace anoyaxawa niqijo ejeeqagi ane doide me didele, niqidi boqonigodi oyatitiogi nodaajo-ocaqataga ane noditicogi nioladi niqijo ane waxoditeloco apolicaqanaqa lapaceqegi. Odaa inoatawece ane ilaaqaxodi oyeligo liboledi neqepaa dagadiaqoyakadi moyeligo.

20

Icoa onaniteci miili nicaaqape

¹ Jinadi ijo aanjo icoqotibigimece ditibigimedi, ilokadi lakabakenaqadadi libato niqijo elagigi ane diqicata liniogo, coda a eledi ilokadita ijo galeena ane iwaqadi. ² Odaa ja dibata niqijo ejeeqagi ane doide, niqijo lakeedi oxiiqodi, niqijo Gowidi iniaagini diaabo, Satanás. Odaa niqijo aanjo ja niwilo icoatigilo onaniteci miili nicaaqape. ³ Odaa ja yokoletinece diaabo niqijo elagigi ane diqica liniogo, odaa ja nibatoo, noxocotege, eotibige me dagadiaa yakadi me ninaaletiniwace noiigi nigepaa ixomaqatedij o niqicoa onaniteci miili nicaaqape. Nige ixomaqatedij o niqicoa onaniteci miili nicaaqape, odaa dinikanawaanigitice, pida aleegi, onateciqidiwa nokododi.

⁴ Niqidiaagidi ja jinadi idiwia baancotedi gonegaga. Odaa niqidi anonicotelogo odibatege naqatetigi moiwi coda a modiigenataka moiloitadi oko. Eledi jinadi liwicidi niqijo anonakagidi lotoinaqatedi leegodi moyelogoditibece anewi ane nikietedogowa Jesus, coda a me lotaga Aneotedogoji. Niqidi aqica doqoiweniqide niqijo ejeeqagi ane diojo, oteqexaaqaga niqijo niwilaniqo anowo me liwigo, coda a agaca nibikotaxete latocolo migetaqa libaaqadi. Opitace me newiqa, odaa ja niigenatakanaqa ijaa Cristo, niqidiwatigilo onaniteci miili nicaaqape. ⁵ Niqida noko, odoejegi noko me newigatace emaqaga, pida aqinoatawece emaqaga newiqa. Idiwa eletidi emaqaga baadaqa newigatace nigepaa ixomaqatedij icoa onaniteci miili nicaaqape. ⁶ Ninitibigwaji niqina oko ane odoejegipi me newigatace. Aneotedogoji iomaqaditedicoace niqidi oko mepoka nepiliditeda. Odaa nemaga aqaleeqica loniciwaqateloco, aqalee nigo. Icota mida naqatetigi mowote libaketedi Aneotedogoji iniaa Cristo. Odaa niqidi oko ja niigenatakanaqa iniaa Cristo niqidiwatigilo onaniteci miili nicaaqape.

Satanás aniadi

⁷ Nige ixomaqatedij o niqidiwa onaniteci miili nicaaqape, odaa Satanás joqikanawaanigitice moniwilo. ⁸ Odaa noditice me ninaaletiniwace noiigi inatawece iiqo, niqijo noiigi ane liboonaqadi Gogue iniaa Magogue (one diitigi me lakapetedi Aneotedogoji). Satanás yatecogotee me iwitidege, odaa elioditiogi micataga niqina dotiwadi, ane daqa jakataqa me jinilaqataqa. ⁹ Odaa ilaaqiteloco inatawece iiqo, oyawiile anei Aneotedogoji loiigi, coda a me naqajo nigotaqa ane lemaana

Aneotedoğoji. Pida noledi dinikatiogi icoğotibigimece ditibigimed, odaa yaağaditiogi niğidi anonawiile. ¹⁰ Odaa diaabo ane ninaletiniwace oko joğoyokoletiogi noledi nelegi micatağa weiji ane icoğotediwece ęocilađadi ane lanicağawa aligopenağanege loğocilağadi lanigi baanoğoyokoletiogi niğijo eijeeğagi ane diojo, ijaağijo ane diwitaka anee me liotagi Aneotedoğoji ane yelogoditedibece lowooko. Odaa idiokaanağa limedi me nawikodeğa, noko codaan menoale.

Ica owidijegi nawikodigi

¹¹ Odaa ja jinaditace nağajo baanco ęonege, yapacağa. Odaa jinadi Niğiniwa ane nicot-edeloco. Iiđo codaan me ditibigimed ja ialetibigiwaji me idei lodox, odaa ağaleeğicoa. ¹² Odaa ja jinadi niğijo émađaga, ijoa ęoneđaga, ijaağijo iwikodadi, dabiditiniwace lodox Aneotedoğoji. Odaa joğoyomoke ijoa lotağanağaxiidi Aneotedoğoji. Niğidiaağidi joğoyomoke eledi notağanağaxi, nağadi notağanağaxi iwotelogo liboonağatedi niğijo anidioka limedi me newiğa. Odaa Niğijo ane nicoteloco nibaanco ęonege ja iwi ane loenataka émađaga ane diniditelogo notağanağaxiidi. ¹³ Niğidiwa émađaga oicogotinigi akiidi-eliodi, apiiğotedi, codaan aneiticoace émađaga. Odaa iditawece oïwi oninitecibeci niğica ane loenatagi. ¹⁴ Odaa ja ma némađa codaan aneiticoace ja ma, oyaladiticogi midatağa noledi libegi. Niğida noledi libegi joaniğidaağida niğica eledi ęodemedađa ane đigica liniogo. ¹⁵ Niğijo ane đigica liboonağadi me diniditeloco nağajo notağanağaxi ane diniditeloco liboonağatedi niğica anidioka limedi me newiğa, niğini oko oyokoletinigi niğida noledi libegi.

21

Ica gela ditibigimedi icaagica gela iiğo

¹ Odaa ja jinadi gela ditibigimedi codaan me gela iiğo. Leeğodi niğijo odoejegi ditibigimed, ijaağijo odoejegi iiğo ağaleeğicoa, codaan me akiidi-eliodi eledi ağaleeğica.

² Eledi jinadi ani nigotağa Aneotedoğoji ane yoe me nebi, gela Jerusalém, ane icoğotibigimece ditibigimed miniwatağa Aneotedoğoji. Jađanadí codaan ja igo macatağa nağana awicije ane wado, odaa ja nibeotege me dakapetege lodawa. ³ Odaa ja jajipata ica ane igedi me dotağa digoida ditibigimedi, mee,

“Digawini!

Liğeladi Aneotedoğoji idei minatağa niğina oko, odaa noiğiwepodi, ja loiği.

Iniaağiniwa Aneotedoğoji ideite miditağa, codaan me Noenoğodi.

⁴ Iwilegitetema icoatawece latiidi.

Codaan ağaleeğica ane yeleo, ağica ligecağalogo, ağaleeğica dağa noenağa, codaan ağaleeğica anoilee.

Leeğodi niğicoa jotigide anee ja ixomağatedijo.”

⁵ Odaa Aneotedoğoji ane nicotedeloco nibaanco me ęoneđegi mee, “Inoatawece jigelağatidi.” Odaa meetediwa, “Idiitedini niğino yotağa leeğodi ewi, codaan niğina oko oyakadi monakato.” ⁶ Odaa meetediwa, “Inoatawece ja igo. Ee odoejegi, codaan mowidi-jegi, leeğodi jeğemağa yoenataka inoatawece, codaan ja jigodi inoatawece. Niğina ane yeloadi ecibi jajigota ninyoğodi ane dağa ęonoojedi, aneo oko me dağadiaağica liniogo me yewiğa. ⁷ Niğina ane iğeke ane beyagi, dibatege inoatawece meetağa. Odaa Ee Noenoğodi, codaan niğini ionigi. ⁸ Pida niğina ane dağaca laaleğena me niotici, codaan niğina ane đigica me idinakato, codaan anowo ane napioi ane ęodođolota, codaan

şonematagododi, coda niçina ane loomatewa okanicodaağica oko, inoa oxikonağşa, inoa anodaağata niwicidi, inoa awitakağa, iditawece niçidi idei niçica ane leeditibige me iticoace midatağa noledi libegi aninoa ęocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe loğocilağadi lanigi. Niçica anei owidijegi némağ'a ane diçica liniogo.”

Aca gela Jerusalém

⁹ Odaa onijoteci niçijoa seete aanjotedi anonolitedi niçijoa seete baxiatedawaanaşa ane nolee niçijoa owidijedi nawikodico jejenagi meetaga, meetiwa, "Anagi, jikeetağawa nağani ane gela me wado, lodawa Waxacoco." ¹⁰ Odaa ja dakatiwigiji Aneotedoğoji Liwigo, ja idadeegitibeci, odaa niçijo aanjo ja yadeegi iwigo, yadeegitibigimece ditibigimedani wetiça ane leegitibigimece. Odaa ja nikeetiwa nağani nigotaşa nelegi, Jerusalém ane yoe Aneotedoğoji me nebi. Nağani nigotaşa icoğotibigimece ditibigimedani miniwataşa Aneotedoğoji. ¹¹ Nagani nigotaşa datale liciagi Aneotedoğoji me datale, codaa datale macataşa aca wetiça ane igeditice ane diniwaloe, liboonağadi "Jaspe". ¹² Idi niwilanigi ane niotaa nağani nigotaşa, leegitibigimece codaa me nelegi. Idoa dooze lapoaco, idiaa dooze aanjotedi oyowie niçidoa epoaco. Odaa niçidoa epoaco diniditeloco liboonağatedi niçijoa dooze lionigipi Israel. ¹³ Idoa itoatadığida epoaco diğeticogi nigoi, itoatadığida diğetege niocodi wajenaşa, itoatadığida diğetege niocodi niwetaşa, itoatadığida diğetege şocidi. ¹⁴ Nişidi niwilanigi ane niotaa nağani nigotaşa oipodeğeteloco dooze wetiadi. Nişidiwa wetiadi diniditeloco liboonağatedi niçijoa dooze liiçexedi Waxacoco.

¹⁵ Niçijo aanjo ane idotaqaneşe ida libikotanaqanagadi oolo lajo me ibikota ane lica naçani nigotaşa, lapoaco, codaa me niçidi niwilanigi. ¹⁶ Naçani nigotaşa dini-wokodaqaxiide, idoatawece liwailidi idokida ane locaçatiigi. Niçijo aanjo ibikotata niçijo libikotanaqanagadi odaa locaçatiigi dibata iniwata miili niçigo iniwata taalia ciloomito (icoa romaanotedi libikotanaqanegegi boğone dooze miili.) Idokida ane locaçatiigi moibikota liwailidi codaa me locaçatiigi migo ditibigimedi. ¹⁷ Niçijo aanjo eledi ibikota niçijo niwilanigi, odaa dibatalo 64 meetilo (romaanotedi libikotanaqanegegi boğone 144), pida niçijo aanjo başa ibake ane gobikotanaqanegegi. ¹⁸ Niçidi niwilanigi oyatita aca wetişa ane diniwaloe moyoe, ane liboonaqadi "Jaspe", aniaa nigotaşa moyoe oyatita oolo ane igeditice macataşa galaapa. ¹⁹⁻²⁰ Niwetiadi lipodaqaladi niçidi niwilanigi onadinegeta inoatawece ane latopaco wetiadi ane diniwaloe. Niçicoa wetiadi anoibake, liboonaqatedi Jaspe, Safira, Ágata, Esmeralda, Sardônio, Sárdio, Crisólito, Berilo, Topázio, Crisópraso, Jacinto, Ametista. ²¹ Niçijoaa lapoaco one dooze pérola. Onidatecibeci epoagi one onaniteci aca pérola. Odaa niladigodi naçani nigotaşa one oolo ane yapidi, ane igeditice macataşa galaapa.

²² Ağıca jinadi manitağa nağani nigotağa diğini epaa ligeladi Aneotedoğoji. Leeğodi Goniotagodi Aneotedoğoji anida eliodi nimaweneğegi iniaa Waxacoco yelogotibigwaji okanicodaağica ane liwai nigotağa. (Joanığidaa leeğodi me doğoyopotibige ligeladi anei modoğetetiogi). ²³ Nağani nigotağa ayopotibige aligeğe oteğexaağaga epenai me naloteloco, leeğodi Aneotedoğoji aneliodi me datale, nalotedeloco, codaa natalaga ane icoğotigi minitağa Waxacoco yatalağadi nigotağa. ²⁴ Odaa niğijo noiigi anidioka limedi me newığa ewaligitibigwaji me datalagateloco nağani nigotağa. Odaa niğinoa inionaga-eloğodolitigi niğina iiego onadeegita niliicağajetecidi nağani nigotaşa moiweniğide. ²⁵ Lapoaco nağani nigotaşa idioka limedi me domoke idatawece noko. Adinoxoco leeğodi ağaleegica enoale. ²⁶ Odaa noiigi onadeegita nağani nigotaşa niliicağajetecidi monelecağatee codaa moiweniğide. ²⁷ Odaa adakatio niğina oko aneo ane beyagi, oteğexaağaga niğina ane noomatewa okanicodaağica oko, oteğexaağaga awitakağaga. Idioka dakatiobece niğijo anidiwa liboonağatedi me diniditelogo lotağanaqaxi Waxacoco, aneite liboonağatedi niğica baanağaa idioka limedi me newığa.

22

¹ Odaa niçijo aanjo ja nikeetiwa akiidi ane yapidi ninyoğodi aneo oko me newiça ağıca liniogo. Niçidi akiidi icoğotiwece nibaanco Aneotedoğoji iniaa Waxacoco. ² Codaa niçidi akiidi yakagiditeloco liwigotigi niladigodi naçani nigotaşa. Linigotibece niçidi akiidi, idiya nialeli etaye aneo oko lewiga. Yajigo dooze latopaco elali inoatawece nicaağape, oniniteci epenai ida ane latopagi elali. Codaa laamotidi naçada niale lajo me icilatidi noiigi. ³ Ağıca gaantokaagini ane beyagi catiwedi naçani nigotaşa. Leeğodi nibaanco Aneotedoğoji iniaa Waxacoco idei manitaşa naçani nigotaşa. Odaa liotaka odogetetalo leeğodi niçinoa libaketedi anowotema. ⁴ Odaa onadi Aneotedoğoji latobi, codaa Liboonağadi Aneotedoğoji diniditeloco latocolo niçina oko. ⁵ Odaa aqaleegica enoale, codaa aqaleeşoyopotibige noledağaxiidi oteğexaaşaga aligeşe, leeğodi Goniotagodi Aneotedoğoji jiçiniaa lokokena. Codaa liotaka aağaga niiğenatakanaga oyaxawa Aneotedoğoji. Idioka limedi me niiğenatakanaga, ağıca liniogo.

Ica lanokegi Jesus

⁶ Odaa meetiwa niçijo aanjo, “Niçinoa notaşa ewi, codaa me yakadi me jinakatonaşa. Goniotagodi Aneotedoğoji, anepaa iomağaditeta mepoka nepiliditeda niçijo ane yelogoditedibece lowooko, iiğe niaanjo me ikeetiogi liotaka niçica anicota micota anigida noko aqalee leegi.”

⁷ Jesus meetediwa, “Diganajipaatiwa! Janagi ağıca dağa leegi. Odaa ninitibigwaji niçina anoyiwağadi lotaşa naçadi notaşanağaxi ane ikee niçica anicota anigida noko.”

⁸ Ee João jajipata codaa me jinadi niçicoa anicotalo anigida noko. Naşa ixomağatice me jajipatiogi codaa me jinadi niçijoanica ina dağa igeedi, odaa ja idakagitini lodoe niçijo aanjo ane nikeetiwa anicota anigida noko, odaa ja domaşa jogeteta. ⁹ Pida meetiwa, “Jinogögeetetiwa, akaami iciaceekawa ee liotagi Aneotedoğoji, codaa me ee şadokaaşedi mabaa, codaa me ee lokaşedi şanioxoadipi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaa minatawece anoyiwağadi lotaşa naçadi notaşanağaxi. Ogeetetalo iniokiniwateda Aneotedoğoji!”

¹⁰ Meetiwa niçijo aanjo, “Jinaşaqatitedini ane lotaşa naçadi notaşanağaxi anoditece niçica anenagi, leeğodi niçica noko nigungotece niçinoan ananati ja niłegi. ¹¹ Niçina oko ane beyagi, dioki epaägeo ane beyagi, niçina aneo ane napiioi, dioki epaägeo ane napiioi. Niçina oko anele, dioki epaägeo anele, codaa niçina Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepoka nebiteda, dioki epaa diniomagaditice.”

¹² Jesus mee, “Digawini! Aleegi odaa janagi. Jinadeegi ane iğenaşa me dibatege oninitecibeci oko, loojedi niçicoa ane loenataka. ¹³ Ee odoejegi codaa mowidijegi. Leeğodi jeğemaşa joe niçijoan odoejedi aninoia, codaa jigidi inoatawece.”

¹⁴ Ninitibigwaji niçina anowote ane liğenatakanegeco Aneotedoğoji, leeğodi ya-jigotediogi moyakadi moyeligo ela naçajo niale aneo oko lewiga ane diğica liniogo, codaa ya-jigotediogi moyakadi modakatiwece lapoaco naçani nigotaga. ¹⁵ Pida ideiti-coace wetice nigotaşa, niçinoabeyacaşaga ane daşa nepiliditeda Aneotedoğoji, inoa oxikonagaşa, inoa ane noomatewa ane daşa nodawa, inoa şonematagododi, codaa niçina anodoğeteta niwicidi, codaa niçina anoninaletiniwace eledi oko leeğodi lotaşa codaa ane loenataka.

¹⁶ Ee Jesus, jiniğe iniaanjo me yelogoditaşawatiwaji niçinoayotaşa anewi, anakaami seete lapo loiigi Aneotedoğoji ane şadigeladitiwaji nipodigi Ásia. Ee Niçijoanida aneetegi licoğegi inionigi-eliudi Davi. Iciagi naçajo yotedi nigoijie ane datale.”

¹⁷ Aneotedoğoji Liwigo aniaa naçajo anicota me wado modi, “Anagi!” Odaa niçina anowajipata niçida ligegi eledi modi, “Anagi!”

Ane şadeloati ecibi, anagil! Codaa anemaani macipe, acipe ninyoğodi ane şanoğeedi, ninyoğodi aneo oko lewiga ane diğica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji!

Owidijedi notaġa

¹⁸ Ee João jao ɻadeemiditiwaji anajipaatalo lotaġa naġadi notaġanaġaxi ane ikee anicota anigida noko. Nigica ane ixotiwece eletidi notaġa naġadi notaġanaġaxi, Aneotedogoji yajigote lawikodico, nawikodico aneetece naġadi notaganagaxi. ¹⁹ Nigica ane noġatedice notaġa aniwoteloco naġadi notaġanaġaxi, notaġa anoikee anicota ganigida noko, Aneotedogoji noġa me yakadi me yeligo naġajo niale ela aneo oko lewiġa ane diġicata liniogo miniwataga, coda me noġa me yakadi me dakatiwece nigotaġa Aneotedogoji anepoka nebiteda, domaġa nimaweneġegi me yakadi diniditeloco naġadi notaġanaġaxi.

²⁰ Niġijoa ane yelogodi niġinoa notaġa anewi aniwoteloco naġadi notaġanaġaxi mee, “Ewi me daga leegi, odaa ja janagi.” Jiġidaagee! (Amém).

Anagi Goniotagodi Jesus!

²¹ Jemaa Goniotagodi Jesus meliodi meletedaġadomitiwaji. Odaa jiġidaagee! (Amém).